

Animadversionum in Athenaei Deipnosophistas libri quindecim. Accedunt virorum doctorum emendationes adnotationes vel editae vel ineditae / [Isaac Casaubon].

Contributors

Casaubon, Isaac, 1559-1614.

Publication/Creation

Leipzig : Schaefer & T.O. Weigel, 1796-1843.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/eyceq34a>

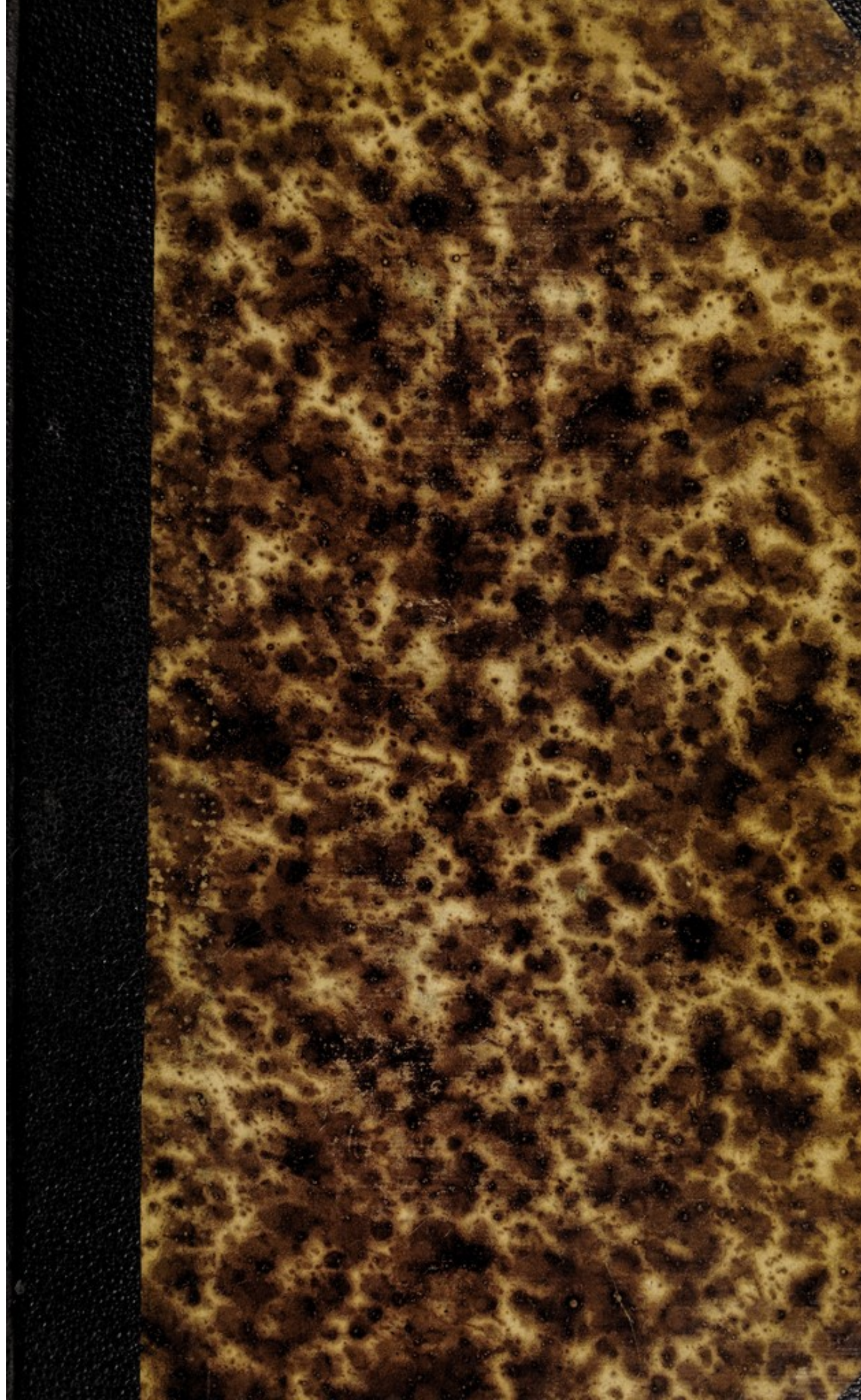
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

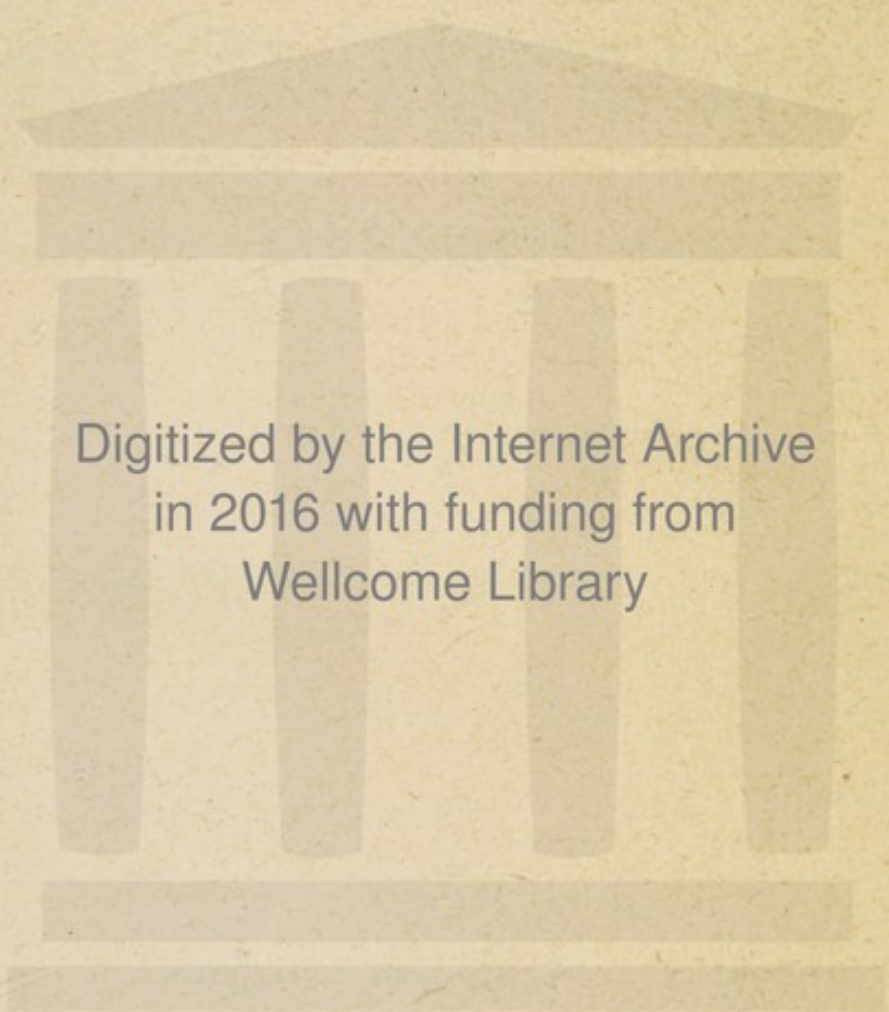

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

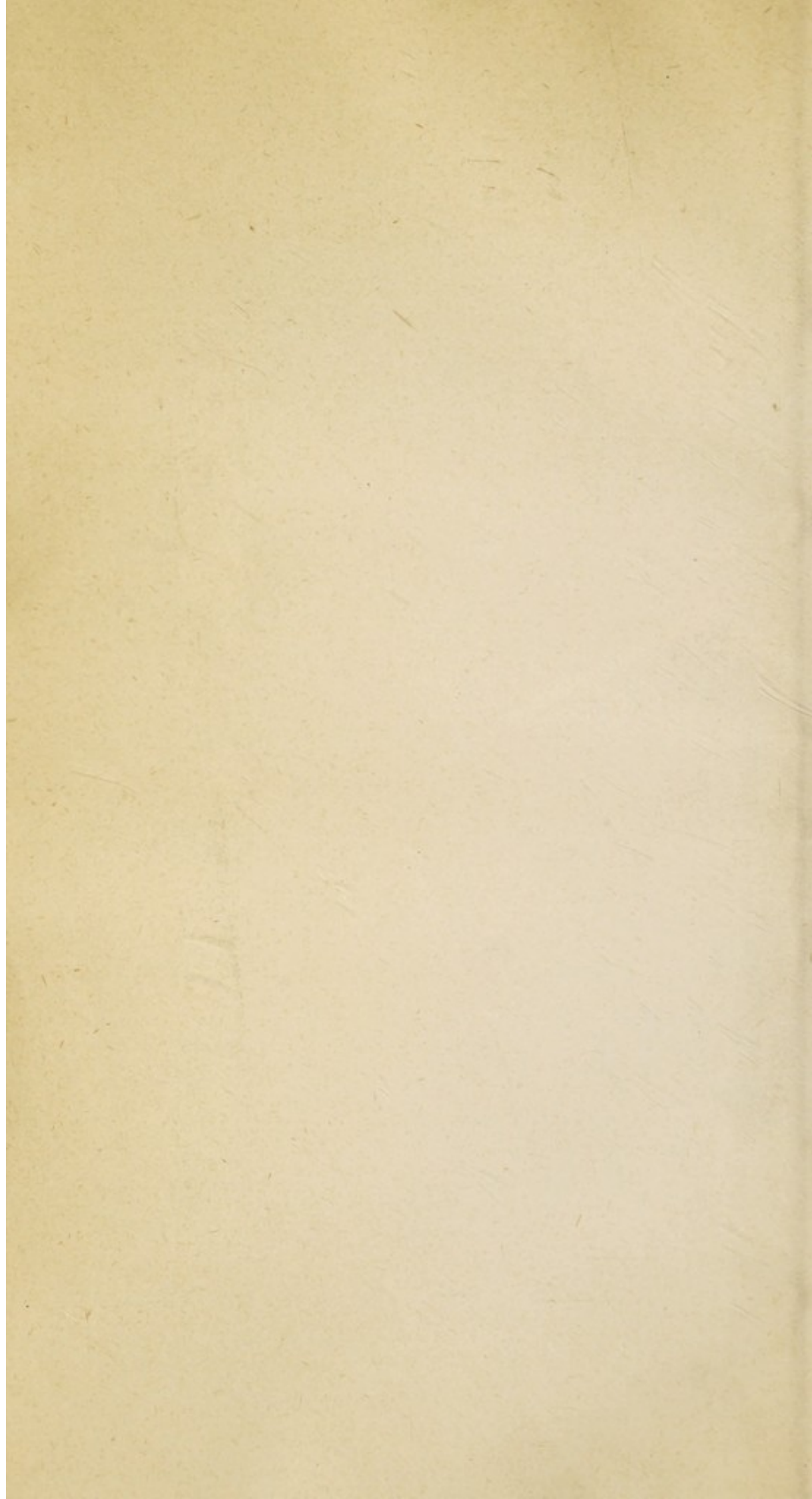

16940/B
P.xx. AIF

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
Wellcome Library

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DEIPNOSOPHISTAS
LIBRI QUINDECIM

EDITIO NOVA, APPENDICE AUCTA.

TOMUS II.
ANIMADV. LIBROS VI — X. CONTINENS.

LIPSIAE 1843
IN LIBRARIA KUEHNIANA.
(T. O. Weigel.)

WELLCOME FOUNDATION

ANATOMICAL HISTOLOGY

ATLAS OF ANATOMICAL HISTOLOGY

LIBRI QUINQUE

EDITIO NOVA, APPENDICE AUGTA

TOMES II

ANATOMICAL HISTOLOGY

LIBRARY

IN LIBRARY

(T. O. Wright)

LIBRARIUS LECTORI.

Quum Isaaci Casauboni Animadversiones in Athenaeum nec Schweighauserus integras reperiverit, Dindorfius autem ab editione sua plane exclusit, novam earum editionem a decessore quondam nostro inchoatam ad finem perducere placuit. In quo negotio paullo aliter eramus versaturi lectorumque commoditati magis consulturi, nisi voluminis primi ante hos quadraginta annos editi norma sequenda fuisset.

LIBRARY OF THE

Quoniam Illaci Calabroni Animalverones in
Athensium nec Schweighauserius integras repe-
runt, Diabotus autem ab editione sua plane
excludit, notam eam editionem a decessore
quondam nostro inchoatam ad finem perducere
placuit. In quo negotio paulo aliter curans
versantur lectorumque commoditati magis con-
sultum, nisi voluminis primi ante hoc quadra-
ginta annos editi norma sequenda fuisset.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER SEXTUS.

CAPUT PRIMUM.

Nexus horum librorum. Auctor fabulae Ποίησις. p. 393.
ἀπαγορεύειν. αἶρειν δάκτυλον. *Diphili drama*
Ἑλενηφοροῦντες. *Festum Ἑλενηφόρια. Orator*
Cothocides. Anaxilae Εὐανδρεία. Briareus τὰς
λόγχας ἐσθίων. Praestigiatōres qui ensiculos
vorabant. ὠψωνεῖν Νηρηίδας. Vendere ἴσον ἴσω.

ETIAM hic liber sermones refert habitos inter gusta- p. 394.
tionem et legitimam coenam, sicut diximus quarti initio.
Apparet moris fuisse ut satis longa interponeretur mora
inter utrumque cibum. nam hoc intervallo temporis
facit auctor pronunciata esse, quae ipse libris quarto,
quinto, et sexto est complexus. Sed iam coena inci- p. 395.
piebat apponi cum ea dicerentur quae liber iste con-
tinet. Ait enim non longe a principio, ἐπεισῆλθον ἡμῖν
παῖδες, πλῆθος ὅσον ἰχθύων φέροντες, et sub finem
iterum, παρεφάνη πλῆθος οἰκετῶν τὰ πρὸς τὴν ἐδωδὴν
εἰσχομίζοντες. Ordo in his sermonibus, qui quidem e
rerum natura pendeat de quibus agitur, nullus est: in-
est tamen aliquis ab auctoris ingenio et dispositione
profectus. Elegantissimo enim artificio variae de variis
rebus dissertationes ita invicem nectuntur, ut anuli ca-
tenarum. Prior semper sermo posteriori ansam praebet:

posterior ex priore ortus non ante definit, quam novae alicui disputationi occasionem produxerit. Praecipua libri huius capita adnotata sunt ab auctore non longe a principio: item a nobis cum cura in operis totius synopsi. Initio producuntur eclogae aliquot veterum poetarum, quibus comparantur inter se comoedia et tragoedia. Nam cum primis libri huius verbis dixisset auctor, Timocratem sodalem suum novos a se subinde sermones exigere: nata inde est occasio recitandi versiculos Antiphanis, qui comoediam contendens cum tragoedia, dixerat, omnia in illa nova et inaudita esse afferenda: in hac omnia vulgata et omnibus nota. Similiter et caeterae partes invicem connectuntur: quod facile observabunt lectores, semel a nobis admoniti. Ait, ὑπομνήσομέν σε τὰ παρ' Ἀντιφάνει λεγόμενα ἐν Ποίησει. Nolim temere fidem librorum damnare, qui in Antiphanis nomine hic consentiunt: puto tamen *Poësim* quae hic nominatur, eam esse fabulam, quam pars veterum criticorum Aristophani adscribebat pars Archippo. Auctor vitae Aristophan. Ἐγραψε δὲ δράματα μδ. (Suidae codd. νδ.) ὧν ἀντιλέγεται τέτταρα ὡς οὐκ ὄντα αὐτοῦ. ἔστι δὲ ταῦτα. Ποίησις, Ναυαγός, Νῆσοι, Νιόβη· ἃ τινὲς ἔφασκαν εἶναι τοῦ Ἀρχίππου. qui Antiphanis attribuat, novi praeterea neminem neque vero dubium est, socordiā exscriptorum Antiphanis et Aristoph. nomina multis locis fuisse corrupta, altero alterius loco posito. Versus 12. est hypermeter: Ἡξεῖ πάλιν τί πείσεθ' ὅταν μηδὲν δύνωντ' εἰπεῖν ἔτι, duo nempe in unum conflati: sed quorum priorem etiam membranae exhibent imperfectum. Sic illae:

Ἡξεῖ, πάλιν τ' ἄπεισι
 ἔπειθ' ὅταν μηδὲν δύνωντ' εἰπεῖν ἔτι,
 κομιδῇ δ' ἀπειρήκασιν ἐν τοῖς δράμασιν,
 αἵρουσιν ὥσπερ δάκτυλον τὴν μηχανὴν,
 καὶ τοῖς θεωμένοισιν ἀποχρώντως ἔχει.

Ascripsimus plures versus, quia eos interpres accipit contra mentem poetae: qui hoc potius voluit: tragicos quando ipsis haeret aqua, ut nesciant quid dicant, sed plane in textura fabularum suarum sunt ita impediti, ut victos sese fateri necesse habeant, machinam attollere loco digiti aut manus: atque ita spectatoribus suis abunde satis facere. Inest in his, quod non attendunt docti, tacita comparatio tragicorum poetarum cum athletis quod declarant voces: ἀπειρήκασιν et αἵρειν δάκτυ-

λον, athletae cum antagonists palmam de se coguntur p. 396. concedere, ἀπαγορεύειν dicuntur: solitque iidem in testimonium ἤττας, manum attollere, ut ex Plutarcho atque aliis notum. poetae huic ἄρειν δάκτυλον, quod Plutarcho τὴν χεῖρα ἀνατείνειν. Ergo ut athletae victi manum tollunt: sic tragici cum expedire se non possunt, machinam, id est, Deum e machina repente faciunt prodire. sed melior longe conditio tragicorum: illi enim cum manum tollunt, victoriam amittunt, hi machinam tollentes vincunt, et spectatoribus suis abunde satisfaciunt. Versu decimo septimo tolle vocabulum superfluum καῖπειτα: versum enim viliat, nec multum sententiam adjuvat. In penultimo senum comicorum nomina sunt Chremes et Phidon. Probabam scribi, Χρέμης τις, ἢ Φεῖδων τις ἐκσ. mutato accentu in vocula τις, commodiore aliquanto sententia. sed vulgatam lectionem firmat ultimus versus. Scribe deinde, Δίφιλος δ' ἐν Ἑλενηφοροῦσι, festi nuncupati Ἑλενηφόρια Pollux meminit extremo opere. Codex Huraldinus, ἐν Ἑλεωνηφορουῦσι, quasi fuisset hujus Diphileae fabulae index, Οἱ Ἑλεώνην Φρουροῦντες. *Praesidium Eleonae.* non placet, non una de causa. Sequitur Timoclis elegantissimus locus, qui ita incipit, ὦ τὰν ἀκουσον ἦν τί σοι μέλλω λέγειν, ubi malim ὃ τί σοι μέλλω λ. aut, ut scribitur alibi, δοκῶ λέγ. In eo versum hunc, Ὀφθαλμοῖς τις; εἰσὶ Φινεῖδαι τυφλοί, sic edidimus fidem secuti Abbreviatoris: in cuius Excerptis ita scriptum diserte. Quod si haec lectio vera est, de Phineo aliter quam alii sensit Timocles. Non enim Phinei liberos, sed ipsum oculis captum narrant poetae. In Stobaeo editum, Ἰσιφον Ἰδε τυφλόν, nec multo aliter veteres Athenaei membranae οἷσι Φινίδε τυφλόν. docti emendant ex conjectura, οἰδίπουν εἰσίδε τυφλόν. nos legebamus, Φινέ' εἰσίδεν τυφλόν. quam γραφήν et Turnebus in suo codice adnotarat. Testificati sunt quidam, reperisse in veteribus, εἰσὶν Ἀρνίδαι τυφλοί, de quo docti cogitent. Nos vero consensus omnium MSS. de quibus aliquid exploratum habemus, impellit, ut Diphilum a caeteris diversum poetis, ita scripsisse ut editum est, censeamus. nam etiam in magni Messaei codice ita liquido scriptum. Orator Cothocides qui Demosthenem irrisit propter subtilem distinctionem inter δοῦναι et ἀποδοῦναι, est Aeschines. Utriusque loci extant hodieque, noti vel iis qui nondum aere lavantur. Versuum Alexidis ultimus est,

Ἀποδεδώκαμεν τὸ μὴ προσῆκον ἐμοὶ λαβεῖν. Scribendum, ἀπεδώκαμεν. Idem mendum in altero ejusdem, Οὐκ ἀλλ' ἀποδεδώκας ἐνέχυρόν που λαβών. concinna metrum, Οὐκ· ἀλλ' ἀπέδωκας, ἐνέχυρον δὴ που λαβών. Anaxilae Εὐανδρείαν alibi nominatam non reperio. ea vox fortium virorum proventum significat. Inde hi sunt versus, Καὶ τὰς παλαιστράς σοι μὰ τὴν γῆν μὴ σύ γε δῶς, Ἄλλ' ἀπόδος. καὶ δὴ Φέρουσ' ἐξέρχομαι. Emendo libris melioribus deficientibus, Καὶ τὰς παλάδας ἐμοί, μὰ Γῆν, μὴ σύ γε δῶς, Ἄλλὰ ἀπόδος. Dalecampius aliter conjiciebat, Καὶ τὰς παλευτρίας μὰ Γ. Briareus ille de p. 397. quo paulo post Timocles, ὁ τοὺς καταπέλτας τὰς τε λόγχας ἐσθίων: vel praestigiator fuit de genere eorum qui enses fingebant se vorare, quorum mentio apud Plutarchum et alios, vel, quod potius putem, Thrafo aliquis et gloriosus miles, qui de robore suo et pugnis solitus inverecunde se jactare. de hujusmodi hominibus vulgo dicere solemus, *il mange les charrettes ferrees*, cui simillimum est istud Graeci poetae dictum, *qui catapultas et lanceas comedit*, in quo etsi allusio est ad praestigiatores de quibus locuti sumus: de iis tamen non recte haec dicantur. Soliti enim thaumatopoei illi, quo facilius fidem invenirent, parvos enses vorandos suscipere. ideo Plutarchus, τὰ Λακωνικὰ ξίφη διὰ μικρότητα καταπίνουσιν οἱ θαυμαστοποιοί. similiter et Gregorius Palamas Thessalonicae Archiepiscopus, scribit, praestigiatores solitos λιθίδια καὶ σιδήρια καταβροχθίζειν. Comicae licentiae est loquendi genus quo utitur aliquanto post Athenaeus, ut illatorum mensae piscium copiam significet: μονονουχί γὰρ καὶ τὰς Νηρηίδας ὀψωνήκει, ipsas propemodum Nereidas erat opsonatus. quid Nereidibus commune est cum piscibus qui prostant in foro? Eustathius, Ἰλιάδ. ρ. Φαύλη δὲ σύνθεσις ὄψου, οὐ μόνον τὸ ἀσυμμέτρως ὀψωνεῖν, κατὰ τὸν κωμωδούμενον ὀψωνεῖν τὰς Νηρηίδας, διὰ τὸ πολυτελές τῆς τῶν ἰχθύων ἐξωνήσεως. Addit statim, καὶ τις τῶν παρασίτων καὶ κολάκων ἔφη, τὸν Ποσειδῶ πέμπειν τῷ Νεπτουνίῳ ἡμῶν τοὺς ἰχθύς· οὐ διὰ τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ ἴσον ἴσῳ πωλούντων, ἀλλὰ τοὺς μὲν Ἀντίου κερκομίσθαι, etc. quae sic erant vertenda, *parasitorum et adulatorum dixit aliquis, Posidonem pisces misisse Neptuno nostro, non per eos qui Romae pisces argentum contra vendunt, sed eorum alios Antio fuisse advectos: alios, etc. aliud longe est διὰ τῶν, quam διὰ τοῦς: quod non observant in-*

terpretes. quid sit vendere ἴσον ἴσῳ, declarant Diphili versus,

Γόγγρον μὲν ὥσπερ ὁ Πρίαμος τὸν Ἑκτορα,
ἴσον εἴλκυσεν, τοσοῦτο καταθείς ἐπριάμην.

Larensem vocant isti parasiti Neptunum, vel Neptunium, quasi Neptuni filium: non aliam ob causam, nisi ob ingentem istam piscium copiam quam insulse et parasitice?

CAPUT SECUNDUM.

Emendantur loci multi veterum poetarum apud Athenaeum. ἀνδροφόνος, scelestus. πέμφιζ, et πεμφής. Diphili Mercator. Archippi fabula Pisces.

VENUSTISSIMI sunt illi versiculi ex Amphidis Impostore, quibus graphice describitur superbia et improbitas piscariorum Atheniensium. Etsi autem satis perspicua in illis mens poetae, si quis mediocrem adhibeat attentionem; quia tamen neque editi sunt sine mendis, neque recte ab interpretibus expressi, eos hic ascribam emaculatos, et interpretabor, si prius tamen hoc monuero, ratam nimis esse locutionem, quam initio hujus ῥήσεως Diphilus usurpavit. Πρὸς τοὺς στρατηγούς ῥᾶόν ἐστι μυρίαίς Μοίραις προσελθόντ' ἀξιώθῃναι λόγου. pro eo quod dixisset alius ῥᾶόν ἐστι μυριάκις, dixit μυρίαίς μοίραις. p. 398. quod genus dicendi idiotismus noster usurpat. Sed eos versus de quibus dicere institueram videamus.

Οὓς ἂν ἐπερωτήσῃ τις, ἢ λαβών τι τῶν
παρακειμένων ἐκυψεν ὥσπερ Τήλεφος
πρῶτον σιωπῇ, (καὶ δικαίως τοῦτό γε·
ἅπαντες ἀνδροφόνοι γάρ εἰσιν ἐνὶ λόγῳ.)
ὥσει προσέχων δ' ὅδ' οὐδέν, οὐδ' ἀκηκῶς,
ἐκρυσσε πόλυπόν τιν'· ὁ δ' ἐπρήσθη, κ' οὐ λαλῶν
ὅλα ῥήματ' ἀλλὰ συλλαβὴν ἀφελὼν, τάρων
ὀβολῶν γένοιτ' ἄν. ἢ δὲ κέστρ' ὀκτὼ βολῶν.
τοιαῦτ' ἀκοῦσαι δεῖ τὸν ὀψωνοῦντά τι.

Non poterat pingi γραφικώτερον fastus istorum hominum. Istos, ait, si rogaveris, Quanti? alius sumens in manus aliquid eorum quae forte aderunt, caput demittet

ut Telephus, ac primo tacebit, (quamquam jure hoc quidem: omnes enim uno verbo piscarii scelerati sunt): alius tanquam non advertat animum, et quasi nihil audiverit, polypum aliquem percutiet: alius incandesceat, ac verbis integris loqui aspernans tuor, inquit, obolis emas licet: at sudis haec octo obolis. Haec audienda sunt si quid obsonari velis. Numeri enallage tenebras magnas offudit his versiculis, alioquin parum obscuris, etsi quid apud poetas frequentius? Sic igitur Amphibis, cum dixisset οὐς, subdit λαβών: quod exponendum ut expressimus. nam omnino de piscario capi debent ista, ἢ λαβών τι τῶν παρακειμένων. item illa sequentia, ἔκρουσε πολύπον τινα, quibus mire exprimuntur gestus piscariorum emtores fastidientium, ac ne responsione quidem dignantium. τὶ τῶν παρακειμένων intellige cultrum, aut simile quid aliud, tabulae vel mensae illi impositum, super qua prostant pisces. Vox πρῶτον alterius fortasse locum occupavit: etsi ferri potest. ἀνδροφόνους Graeci vocant omnes insigniter improbos. Libro nono coquus praecipit discipulo ut sit ἀνδροφόνος: id est, ut in aedibus divitum omni fraudum genere utatur. in eodem Gnathaena meretrix appellatur ἀνδροφόνος. Athenaeus mox, διδάσκων αὐτὸν τίνα δεῖ λέγοντα πρὸς τοὺς ἀνδροφόνους ἰχθυοπώλας ὠνεῖσθαι ἃ βούλεται. Omnino autem λαλᾶν ῥήματα verum est, non λαβών. et κέστρα non est *mugil* (κεστρεὺς enim is dicitur) sed quam alii Graeci σφύραιναν vocabant. Latinis, *sudis*. Praeter Varronem et Plinium, Glossae: *Sudis*, σφύραινα ἰχθύς, καὶ σκόλοψ. τάρων pro τεττάρων et tuor pro quatuor. In ecloga sequente ex Diphilo, male accipiunt haec, Ὅκτω λάβοις ἄν; εἶπερ ὦνῃ τὸν ἕτερον. Ὡς τὰν λαβὲ καὶ μὴ παῖζε τοὺς οὐ δεῖ παράτρεχε. personas ita distingue. qui emturit pisces, ait, *Visne tu octo obolos?* pro duobus videlicet mugilibus, de quibus dixit, πόσου τοὺς κεστρέας πωλεῖς δὴ ὄντας; igitur petenti decem offert octo. respondet piscarius, εἶπερ ὦνῃ τὸν ἕτερον. accepturum se octo obolos: sed pro altero tantum mugile. Ait deinde emtor, *Sume o bone octo obolos et ambos da pisces, neque nos puta dignos quos illudas.* at piscarius, *aufer te hinc curriculo.* Xenarchi pulcherrimi versus de vaframento piscariorum p. 399. ad irrigandos pisces in foro, nihil variant in membranis, penultimus tamen manifestus est vitii, Κατέχες, κατὰ καὶ δὲ τῶν ἰχθύων ἅπαξ ἐπάνω. Lege, Κατέχει· κατὰ

δὲ τῶν ἰχθύων ἀπαξάπαν. Εἴποις γ' ἂν αὖ. In Antiphanis testimonio distingue,

— ἔδωκαν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν
τούτῳ· κομίσας ὁ δ' ἐξέβαλ' εὐθύς οἴκαδε.

junge τὸ οἴκαδε cum remotiore verbo κομίσας: nam si referas ad ἐξέβαλεν, legendam esset οἴκοθεν. Qui assertur inter caeteros ex Pylaeis Alexidis, Φόρους· μονονουχι δεκατεύουσι γὰρ Τὰς οὐσίας, pede uno decurtatus est: ita absque dubio replendus, Φόρους· ἡμῶν μονονουχι δ. Idem poeta alibi de piscibus, Τῆς οὐσίας γὰρ εἰσιν ἡμῶν ὄνιοι. In septimo eorum qui ex Lebeate recitantur, Τῆς ἀξίας ἀγαπῶσιν, concise dictum pro τῆς ἀξίας τιμῆς πωλεῖν ἀγαπ. alioquin esset scribendum τὴν ἀξίαν, Cum ait, Κἀνταῦθα καὶ γραῦς, καὶ γέρων, καὶ παιδίον Περμφεῖς ἅπαντες ἀγοράσουσι κατὰ τρόπον, hoc significat: Legem modo recitatam Aristonici, adeo vendendi cupidos piscarios reddidisse, ut jam vel annus aliqua aut senex quivis, aut puer denique possit ab illis mercari se fraude sua, ut erat in 12 Tabulis Περμφεῖς est, πνοὴν ἔχοντας: *viventes adhuc et spirantes*. Pisces non spirant quomodo caetera animalia, (et si Hippocrates in libro De flatibus πάντας ἰχθύας ἀναπνεῖν scribit, et ita placet etiam Plinio), spirant tamen naturae suae lege, et ἀναλόγως ea respiratione quam philosophi non ἀναπνοὴν sed διαπνοὴν vocant. sunt qui ἐμπνοὴν proprie dici velint. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 7. τί οὖν Φασι περὶ τοῦ Θεοῦ; πότερον διαπνεῖται, ὡς τὸ τῶν δαιμόνων γένος; ἢ ἐμπνεῖται μόνον, ὡς τὰ ἐνυδρά, κατὰ τὴν τῶν βραγχίων διαστολήν; ἢ περιπνεῖται καθάπερ τὰ ἔντομα κατὰ τὴν διὰ τῶν πτερύγων ἐπιθλιψιν τῆς ἐντομῆς. πέμφιξ, sive πεμφίς, est *flatus, anima*. Hesychius interpretatur ψυχὴν ὀρνίθων. Lycophroni πεμφίδες sunt animae defunctorum, isto versu de Ulyssis in orcum descensu, ἀκούσει κεῖθε πεμφίδων ὄπα. Inde πεμφῆς, *habens flatum, sive animam*. In antiquis et Athenaei et Epitomes πεμφθεῖς exararum erat, quod etiam defendi potest. Paulo post cum ait, Εἴτ' εἰς νέωτα Φησι γράψειν κρεμαμένους: observa sermonis compendium, quod interpretes decepit pro πωλεῖν τοὺς ἰχθύας τοὺς ἰχθυοπάλας κρεμ. Expositio pendet ex praecedentibus. dixit enim lege nova cautum esse, ne quis piscarius pisces vendat nisi stans. nunc addit, auctorem hujus edictum sequente anno aliud esse promulgaturum in hanc sententiam. Ne quis piscarius pisces vendat nisi pendens.

Legis utriusque ratio est eadem: sed haec posterior efficacissima erat futura. Quintus versus allatae *χρείας* ex Antiphanis *Misoponero*, *Καὶ παιδαγωγοὺς αὖθις, ὧν μείζωνε . . . μαίαις νῆ Δία* ex membranis sanari nequit: omnes enim similiter depravatae. Constat versus duos in unum esse conflatos, deperditis non paucis dictionibus. Lego, *Καὶ παιδαγωγοὺς αὖθις ἐξωλεστάτους· ὧν μείζον οὐδέν ἐστι κακὸν νῆ τὸν Δία*. *Scythae*, ait, non introducunt in aedeis suas neque nutrices infantibus suis, neque pueris paedagogos, quae duo sunt mala pessima, deinde auctor in nutrices acrius invehitur: quas ait deterius malum esse quam sint paedagogi, aut etiam impostores et plani. Non falso ea praedicare poetam de nutricibus, norunt qui earum morositatem, arrogantiam, ἀπληστίαν, et malignitatem, domi suae quotidie experiuntur. Penultimum versum scribo et expleo, *Καὶ μετὰ γὰρ τοὺς τραπεζίτας, ἔθνος ἕτερον*. Deinceps laudatur Diphilus ἐν Ἐμπορίῳ· malim Ἐμπορώ, ut paulo post, et libro septimo legitur. sic nominabatur et Philemonis fabularum una. Plautus, *Graece haec vocatur Emporos Philemonis: Eadem Latine Mercator Marci Accii*. laudatur Varroni et Pacuvius in *Mercatore*. Corrige Harpocracionem in *ναύκληρος*, ubi citatur Diphilus ἐν πόρρῳ. scribe, *Δίφιλος Ἐμπορώ*. Corruptus est et hic versus paulo post, *Ληφθῆν νῆων τις, καταπεπτώκας· εὐθέως*. etsi ita MSS. omnino tamen legendum *καταπεπτώκασιν*, *devorant*: et ita recte Dalecamp. sensus lectionis huius est. Si versa navi juniorum aliquem cete prehendant, illum statim devorant. sed enim cete non solum pueros juvenes verum et parectatos, et viros *τελείους*, et senes absorbent, omnesque obvios cujuscumque aetatis aut staturae. Lego, *Ληφθῆν νεώς τις*, hoc sensu: si navem, aut e navi tabulam aliquis naufragus, viam ad salutem quaerens, prehenderit, saepe tamen nihil agit miser: cum enim aquarum periculum evasisse videbitur, in feras marinas incidet, a quibus perdetur. Ita legendum esse docent illa in superiore versu, *εἴθ' ὥς γίνεται, ut fieri solet*, nam in naufragio nunquam non fit, ut lacerae navis tabulae prehendantur. Addit, *Ἐξ ὀνόματος δ' ἰχθυοπώλου μνημονεύει Ἐρμαίου Αἰγυπτίου Ἀρχιππος ἐν Ἰππεῦσι*. Corrigendum ἐν Ἰχθύσιν, et equites in pisces vertendi. Primum, poetae hujus *Equites*, nusquam in libris veterum, deinde libro septimo, ubi iterum hi versus descripti,

veram lectionem invenias. Hic est Archippus comicus, quem ut poetarum omnium *Φορτικώτατον*, et ineptissimum ab aequalibus irrisum scribit Aristophanis scholiastes ad Vespas. *Pisces* Archippi et noster saepius laudat, et Pollux lib. 10. cap. 5. idem lib. 6. cap. 3. ait παντοπωλ/αν verbum esse Archippi in piscibus. meminit et Harpocration in *πάλιν αἰρετός*. Versus inde hic descripti sententiam hanc continent: Hermaeum piscariorum impurissimum, pisces vendere non integros, sed aliqua parte imminutos, ad majus compendium: puta, squatinam et mustellam degluptos: lupos exenteratos. Longe aliter Dalecamp. sed non animadvertibat, pro *ἐντέρων*, quod hic legitur, scribendum esse ex libro 7. *ἐντερεύων* aut *ἐξεντερεύων*.

CAPUT TERTIUM.

Synizesis initio versus familiaris. ὠθισμός, ἀγορά εὖος. Φρυκτὰ aut Φρυκτοί. τηρεῖν pro τήρει, aut τηρεῖν δεῖ. Orsonomi. δυσώνης. Pherecratis Μένδηροι. Philonidae Cothurni. Phrynichi Tragoedi. Τιμισπώλης ἥγανον. κέραμος. p. 401. Aristophanis comici patria. alia non pauca.

ANAXANDRIDAE comici versus ex Ulyssæ descripti et mutili editi erant, et depravate. Quae deerant, ex membranis adjecimus: quae corrupta sunt an ex ingenio valeamus emendare, experiamur. Prius tamen exponendi sunt nobis duo versus illi quos MSS. suggesserunt. Ἐπὶ τίνα δ' ἄλλην τέχνην, ᾧ χρηστὲ σὺ τὰ στόματα τῶν νεωτέρων κατακάζεται; Age, inquit, dic mihi, o bone, quae ars est alia, cujus gratia juvenes ora sibi comburant? Ut integra sit sententia, supplendum, quemadmodum propter nostram artem (hoc est, pisces quos capimus) fieri solet. Memineris quam ferventissimos cibos adamasse veteres popinones: qua de re dictum est libro primo. Addit poëta, ut quidem nos scribimus,

Ἡ ὠθισμός ἐστι δακτύλων τοιοῦτος, ἢ
καὶ πνιγμός, εἰς ταχὺ μὴ δύνηται καταπιεῖν,
ἀλλ' οὐ μόνη γὰρ τὰς συνουσίας ποιεῖ
εὖψος ἀγορά;

Ita prorsus est scribendum, nam in hisce omnibus operam oleumque docti viri perdidierunt. Offendit jam olim exscriptores principium hujus versus, ἢ ὠθισμός, itaque omnium suffragiis recepta est inepta vox ἢθισμός, quae et Dalecampio placita, illa vero isto loco ridicula est ἀπαξαπλῶς. Synizesis initio versus exemplo Homeri, ἢ οὐχ ἄλλης, et ἢ οὐχ ὀράας. Sensus est: Artem esse nullam nisi piscatorum, propter quam sic digiti collidantur, atque adeo homines sese ipsi strangulent, si deglutire statim non queant quod in os injecerint. Solam esse denique piscium copiam, quae convivantium mensas instruat. Studiosi conferant aliorum interpretationes: vestigium verae sententiae vix reperient. ὠθισμός proprie de conferta turba dicitur, ubi alius alium impellit. Theocritus, ὠθεῖνθ' ὥστε ὕες, elegantissime hic usurpatur de digitis plurium manuum, quae omnes eandem simul petant patinam. elegantissime etiam πνιγμὸν adjicit, ut summam aviditatem ostendat eorum qui pisces amant. εὖψος ἀγορά, *forum ubi pisces abundant. ὄψον piscis.* Sic accipe et in Timoclis versibus de Corydo parasito. Ἀγορὰν ἰδεῖν εὖψον εὐποροῦντι μὲν Ἡδιστον. lege sequentes ibi versus, nihil nisi pisces nominat. Significat, tunc maxime agitari convivia, cum piscium magna copia in foro. Sequitur, — τίς δὲ συνδειπνεῖ βροτῶν Φρυκτοὺς καταλαβὼν ἢ κορακίνους; ἢ μηδέν; frustra haec conati sunt interpretari. corrigenda prius erant. Scribe, Φρύκτ' οὐ καταλαβὼν, ἢ κορακίνους ὄνους, Ἡ μαινίδ'; ὦρ. quis est mortalium, ait poeta, qui convivium instituere velit, aut possit etiam satis laute, si nulli reperiantur venales pisces, aut saltem pisciculi? Φρυκτὰ vel Φρυκτοὺς, omisissis vocibus ἰχθύδια vel ἰχθύς, vocabant pisces minutos qui et edebantur et vaenum exponebantur fricti. Hesychius, Φρυκτὰ, ξηρὰ ἰχθύδια εὐτελῆ. Simillime ἐψητοὺς appellabant pisciculos qui cocti vendebantur. Meminit autem poeta phryctorum, coracinorum, et maenidum, hoc significans: si meliores et laudatiores pisces nequeant reperiri, κατὰ δεύτερον πλοῦν etiam istos expeti. Alioquin magna istorum erat vilitas: quos quidem Alexis comicus libertinis relinqui vult, indignos qui a proceribus gulae

edantur. Ἀπελευθέρων, inquit, ὁψάρια θηρεύουσί μοι, Τριχίδια, καὶ σηπίδια καὶ Φρυκτοὺς τινάς. Loco vulgatae scripturae ἢ μηδέν, quae ferri nequit, emendavimus, ἢ μαινίδα, volentibus, opinor, omnibus eruditis. Versu penultimo pro ἀρίστου πύλας, scribendum videtur εἰς ἄδου πύλας. sed in eo versu satisfacere nobis nondum quiti sumus. Etiam in superiore quid appellentur ἐφθαὶ πρόσωπα piscium nescio. Fortasse ἐφθοῖς πατανίοις, *patinis jurulentorum piscium*. Subjiciuntur versus Alexidis, quibus pronuntiat poeta, omnem pauperem qui pisces emat multos saepiusve, necessario grassatorem esse nocturnum ac praemiatores. Itaque si cui vestis ablata noctu fuerit, mane veniendum esse in forum piscarium, et emptores ibi observandum. Nam si aliquem viderit robustum et valentem pauperem anguillas a Micione ementem, huic statim manus esse injiciendas, et in carcerem obtorto collo rapiendum. Omnia in Graeco planissima: nisi quod εἶτα positum pro itaque. τηρεῖν et ἀπάγειν, pro τήρει, et ἄπαγε, ut in oraculo quod habetur hoc ipso libro, Καὶ συ φέρειν τιμῆεν ἐμοὶ γέρας, vel quod eodem redit, τηρεῖν δεῖ et ἀπάγειν δεῖ. Graecanicae elegantiae translaticium genus notum omnibus, quois noti poetae. item illud Aristotelis, πρῶτον εἰπεῖν, id est, εἰπεῖν δεῖ. Scribe mox, Τοῦτο νόμιμόν ἐστι βέλτιστ' ἐνθάδε Κορινθίοισιν, εἰάν τ. non, Κορινθίοις, ἴν' εἰάν τ. quo enim τὸ ἴνα? idem mendum in istis Alexidis de canponum fraudibus, libro decimo, — ἐν τοῖς συμποσίοις ἴν' οὐ πίνετε Ἀκρατον. nam scribendum συμποσίοισιν οὐ π. Sextus versus transpositione duarum dictionum factus claudus, restituatur earundem trajectu, Ἐάν ἀπολαύειν τοῦτον ἤδη τὸν βίον. Non recte ὁψωνόμους editum, non longe post. nam analogia postulat vel ὁψωνιονόμους: vel ὁψονόμους. quomodo et membranae meliores scribunt, et Eustathius. *Opsonomi* sunt aedileis quibus cura piscium venditio: ut videant ne cuiusquam intemperie et ingluvie excandescat forum piscatorium. Graeci eos qui non frugalitatis studio, sed amore pecuniae parvo obsonarent, appellabant *δυσώνας*, quasi dicas *difficiles emptores*. Atque eam vocem abiisse in proverbium, auctor Julius Pollux lib. 10. Tali fuit ingenio amicus ille Lyncei Samii, de quo narrat auctor, editam a Lynceo Artem obsonandi, qua docebat *δυσώνην* quendam suum amicum, quomodo et gulae et crumenae simul posset consulere. Vide libro septimo ubi de mor-

myro pisce agitur. *Menderos* Pherecratis fabulam, unde existimabimus nomen invenisse? sic enim Athenaeus, *τήγανον δ' ὃ βέλτιστε εἴρηκεν ἐν Μενδήροις Φερεικράτης*, sed liquet mihi scribendum esse, *εἴρηκε μὲν ἐν Λήροις*.
p. 403. Poetae hujus Λήρους saepe citat dipnosophista. illud alterum neque reperies usquam: neque est Graecum vocabulum. Sequitur, *Φιλωνίδης δ' ἐν Κοθόρνοις, ὑποδέχεται καὶ βατίσιν καὶ τηγάνοις*, videtur esse quae dicitur figura ἐν διαὶ δυοῖν, *excipere rajis et sartagine*: pro, *rajis in sartagine frictis*, *βατίσι τηγανισταῖς*. Pollux laudat libro 7 *τὸ πεντηκοστολογεῖν ἐν Φιλωνίδου Κοθόρνοις ἐστὶν εἰρημένον*. Scribe sic hunc versum, ut in tertio libro, *Θερμῇ παροξύνουσα τηγάνου πνοῇ*. et ἐν Ὀρθάνῃ, non Ὀρθάχνῃ. *Tragoedi Phrynichi* Athenaeo mox laudati, itemque alibi saepius, nominantur et Harpocrati in voce *διάθεσις*. Ex ea fabula extat apud Pollucem extremo libro 7. hic versum elegantissimus, *Σὺ δὲ τιμιοπώλης ὥς Ἀχιλλεύς οὐδὲ εἰς*, proverbii speciem habet, *carius vendis quam ullus Achilles*. Virgilius, *Exanimatumque auro corpus vendebat Achilles*. de eo genere venditionis dicebamus capite primo ex Diphilo. neque audiendi qui vocem *τιμιοπώλης* aliter interpretantur in hoc versiculo. Versum Phrynichi ne Eustathius quidem aliter concipit. aliquando placebat, *ἡδὺ δὲ Ἀποτηγανίζειν ἐστὶ συμβολῶν ἄνευ*. Pherecratis *Myrmecanthropi* adducuntur in testimonium a Polluce lib. 7. cap. 3. et cap. 16. item lib. 10. cap. 23. Iones, ait auctor, *χωρὶς τοῦ τ στοιχείου ἡγανον λέγουσι*. et hoc probat allato Anacreontis exemplo. itaque Eustathium non sequor, qui Doribus hoc tribuit. nam Anacreon et moribus et scriptione Ionicus, non Doricus. Quae de vocabulo *κέραμος* dicuntur, usurpato a nonnullis pro argenteis vasis, rationem habent manifestam: sic alia infinita nominata sunt, *ἀπὸ τῆς παλαιᾶς χρήσεως*, non ex sua natura, ut apud Homerum arma *χάλυα*, et vulgo, *pyxis*, *δέλτος*, *cucurbitulae*, aliaque hoc genus, de quibus docte Eustathius non uno loco. B. Chrysostomus homilia septima in epistolam ad Colossenses, *τί γὰρ εἶπέ μοι, τῆς χρυσῆς πλατάνου διαφέρουσι κατὰ ἄνοιαν οἱ κεράμια ποιοῦντες χρυσᾶ, καὶ χύτρας, καὶ ἀλάβαστρα*: Heliodorus Atheniensis ex quo refert auctor Aristophanem comicum fuisse Naucraticam, is est cujus facit mentionem tot locis in tantulo scripto Harpocrati. comicum fuisse peregrinitatis suspectum

testantur et veteres grammatici in ejus vita: non tamen Naucraticam, verum Aeginetam a quibusdam esse dictum illi scribunt, et causam explicant. Suidas Aegyptium fuisse ex aliis prodidit: quod huic sententiae Heliodori convenit. Platonis comici *Legatorum* praeter Athenaeum meminit Harpocraton in ἀποκηρύττοντες, et in ζητητής. De Epicrate et Phormisio qui in producto Platonis loco nominantur, lege Aristophanis scholiasten ad Ranas et Concionantes, nam de iisdem Plato loquitur. Alexidis ecloga ex ejus *Hippiſco*, ex diverso genere versuum constat. Praecedunt septem integri et ἀρτίποδες senarii jambici: deinde sequuntur trochaïci ut apparet, male distincti. Mihi hoc insolens videtur: quia una est et continua ῥῆσις. olim conati sumus in jambicos versus omnia redigere, sed repugnat contumaciter verborum modulus plerorumque. Nam praeter octavum versum, p. 404. qui nullo negotio potest refingi ut sit prioribus similis, ἦν· οἶδα δὲ καὶ γὰρ ἡμέτερον πολίτην τινὰ, ne frustra hic fuerimus valde vereor. Ac venit nunc mihi in mentem fortasse Athenaei ea verba esse non poetae: quod acuto lectori dijudicandum relinquo. Eclogarius aperte tribuit Alexidi, Οἶδα τινὰ Φησιν Ἀλεξίς πολίτην ἡμέτερον πτ.

CAPUT QUARTUM.

Ἀργύρωμα et χρύσωμα. κρείων Ἐλικάων. Sententiae Stoicorum de usu opum. προηγούμεως. κόσμος. δείγματος χάριν. ψήχειν et ψήγματα. Veterum scriptorum ἀγεωγραφησία Alpes et Pyrenaeos cum Rhipaeis confundentium.

Ἐξήλανον γὰρ τινες καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τότε εἰς ὕμενος ἰδέαν. Interpres omittit praecipua verba καὶ τότε. nam hoc observat obiter Athenaeus, artem ducendi malleo argentum in tenuissimas laminas, jam aetate Nicostрати antiquissimi comici fuisse cognitam. Hoc ille colligit ex istis illius verbis, λοιπή τις ὁξίς ἐστι καὶ ψυκτήριον τῆς εὐπαρύφου λεπτότερον, docti qui putant de bracteis sentire Athenaeum, quas vulgo appellamus

argenti folia vel auri, non recte sentiunt. nam ex illis non fiunt vasa argentea cuiusmodi erant acetabulum illud Nicostрати, et poculum psycerium. Ἀντι-

Φάνης δὲ καὶ ἐν Λήμναις. Recte Dalecampius Λημνίαις. Lemnias etiam e Latinis poetis Turpilius ediderat.

Θιβρων ὁ Ταντάλου. Scripti, Θιάρων, et sequente versu μαλακὸς, non μαλακόν. Καὶ γυλίαν τιν' ἀργυρω-

μάτων. Scribe, γυλίον τινὰ ἄρ. id est, vidulum aut peram vasorum ex argento. Λουτρόν, Θεραπαίνας,

ἀργυρώματα, desumpta sunt verba ex Heautontimorumenō Menandri. sententiae opinor, pars erant, quae integra apud Terentium:

Hem tot mea

Solius solliciti sunt causa, ut me unum expleant?

Ancillae tot me vestiant? sumtus domi

Tantos ego solus faciam?

οἱ δ' ἐλληνίζοντες λέγειν δεῖν Φασὶν ἀργυροῦν κόσμον καὶ χρυσοῦν κόσμον. Eadem observatio apud veteres magi-

stros, ἀργύρωμα, inquit illi, aut χρύσωμα pro vasis vel aureis, non usurpant qui loquuntur accuratius: sed

ἀργυροῦν vel χρυσοῦν κόσμον. cui τηρησεῖδ'ω quantum sit tribuendum, discant tyrones ex Julio Polluce lib. 10.

cap. 44. ὄντως ἀνέτειλεν ὁ κατὰ Πίνδαρον εὐρυ-

σθενῆς πλοῦτος. Pythionicarum oda quinta,

Ὁ πλοῦτος εὐρυσθενῆς

ὅταν τις ἀρετᾶ κεκρα-

μένον καθαρᾶ βροτήσιος ἀνὴρ,

πότμου παραδέντος αὐτὸν ἀνάγῃ

πολύφιλον ἐπέταν,

ὦ θεόμοιρ' Ἀρκεσίλα.

ὑπὸ πρώτου Γύγου τοῦ Λυδῶν βασιλέως ἀνετέθη. Herodotus unde sumserunt caeteri scriptores, narrat copiose

p. 405. libro primo: ubi expositis Gygis donariis. subicit, οὕτω δὴ ὁ Γύγης, πρῶτος βαρβάρων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἐς Δελ-

φοῖς ἀνέθηκεν ἀναθήματα, μετὰ Μίδην τὸν Γορδιέω τὸν βασιλέα.

ἀπέδοτο γοῦν τοῖς παρὰ τοῦ Ἰέρωνος ὃν ἡβούλοντο. Repete duas literas a fine vocis Ἰέρωνος, et scribe, ὅσον ἡβούλοντο.

Καὶ μ' Ἀντηνορίδης ἐφόρει κρείων Ἑλικίων, et me gestabat princeps Helicaon Antenor's filius. Natalis vertit, rex Heli-

carum. Helica non unius oppidi in Graecia nomen Ἑλικίων, numero multitudinis, ut apud poetam, Ἐκ

γὰρ Κρητῶν γένος εὐχομαι εὐρεῖάνων. Sed nullam geographi, quod sciam, ejus nominis urbem commemorant,

quae huic loco satis conveniat, at Dalecamp. *inter Graecos illustris princeps*. non illi veniebat in mentem haec scribenti cujas fuerit Antenor.

Νικήσας ἵπποισι παρὰ πλατὺν Ἑλλήσποντον.

Ex Homero desumpta est historia seu fabula, Ἰλιάδ. ψ. Δῶκε δ' ἄγειν ἐτάροισιν ὑπερθύμοισι γυναῖκα Καὶ τρίποδ' ὠτῶεντα Φέρειν. Verte illa, παρὰ πλατὺν Ἑλλήσποντον, non ut interpretes, *in Hellesponto spatioso*. itane? in Hellesponto tanquam in circo certamen currule peregerunt Graecorum proceres. sed, *ad falsum Hellespontum*. de voce πλατὺς satis libro primo.

Πλάτων δὲ ὁ Θεῖος, καὶ Λυκοῦργος ὁ Λάκων. Platonis lex qua sancitur ut privatis pecuniam habere auream vel argenteam fas ne sit, extat Legum libro quinto. De antiquo Lacedaemoniorum more capite puniendi eos penes quos auri argenteive fuerit repertum aliquid, habes apud Xenophontem et Plutarchum, in ipsorum de illa Republica scriptis.

τὴν μὲν ἀρχὴν αὐτῶν καὶ Φυγὴν ἀπειπῶν. Recte et vere Dalecampius, τὴν μὲν εὐχὴν. Postea lege, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λιτῶν καὶ ἀπερίττων προηγουμένως ποιεῖσθαι προστασῶν, non ut editum est vulgo, et in veteribus etiam scriptum, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λιτῶν καὶ περιττῶν προηγορευμένως ποιεῖσθαι προστασῶν. Omnes Graece docti statim concedent mihi utrumque verbum a nobis mutatum, necessario fuisse mutandum: at vim vocis προηγουμένως in qua totius sententiae cardo vertitur, non intelligent, nisi Stoicae philosophiae periti. Sensus Athenaei est, ut paucis complectar: Zenonem res omnes dividere in εὐκτὰ, Φευκτὰ, et ἀδιάφορα: optanda, fugienda et indifferentia. divitias cenferi ab eo neque inter optanda, neque inter fugienda, sed inter indifferentia, praecipere ergo illum suis discipulis, ut in iis quae necessaria ad vitam, parabilia et tenuia maxime probent: adversus divitias vero ita se comparent, ut neque illas mirentur si non adsint, neque si absint ab iis corrumpi se posse metuant. facere aliquid aut probare προηγουμένως, et propter aliud, sive ut loquebantur Stoici, κατὰ περίστασιν, sunt opposita.

οὐδὲν γὰρ ἡ Φύσις ἐκβέβληκεν ἐκ τοῦ κόσμου τῶν εἰρημένων. Apud Graecos multifariam accipi vocem κόσμος nemo ignorat. Ut interpretes accipiant, κόσμος hic est, *vita hominum*. iidem ἐκβάλλειν interpretantur, *ejicere et contemnere*. Acutius exponas et disputationi huic convenientius, *educere atque in lucem producere*, ut sit sensus: Natura

p. 406. nihil eorum quae tantopere mirantur homines, obvium esse voluit. Argentum igitur et aurum in terram abdidit: unde extrahi et proferri nisi labore plurimo non queant. Δείγματος μὲν οὖν χάριν ἐπεὶ περ ἐπιπόλαιον αὐτῶν ἐστὶ τὸ γένος, εἴγ' ἐν ταῖς ἐσχ. Instituit probare multis magnisque difficultatibus auri possessionem parari. tam clarum hoc ex praecedentibus verbis, quam quod maxime. Atenim vero contrariam plane sententiam verba proxime sequentia continent: facit enim mentionem auri ramentorum, quae colligere aut nullus est, aut certe non magnus labor. quem tamen ipsum multis modis imminuit, cum ait deferri ista ramenta etiam a parvis fluminibus: itaque addit colligi illud aurum a mulierculis, et viris imbecillis. cedo, difficilis rei haecine est probatio an facilis? Nimis certum, corruptum esse hunc locum, et aliquot vocibus defectum. Scribe igitur, ut vitium saltem appareat. Δείγματος μὲν οὖν χάριν, ἐπεὶ περ ἐπιπόλαιον αὐτῶν ἐστὶ τι γένος. verba quae deficiunt velle praestare, immensae fuerit temeritatis. sententia tale quid postulat, Δείγμ. μ. οὖν χάριν αὐτὰ ἐνιαχοῦ ἐνβέβληκε. Sensus est: Naturam quae in totum procul ab hominum conspectu aurum et argentum abdidit, certis tamen in locis parabilia et inventu facilia ea voluit esse, tantum ut ne ignota essent mortalibus. Siquidem, ait, genus est quoddam horum quod in summa terrae superficie invenitur, nam in in oris et extremitatibus Orbis etiam fluviali qualescumque auri ramenta deferunt: quae radunt et separant mulieres ac viri invalidi, lotaque in conflatorium conjiciunt. Hac oratione nihil planius, nihil clarius. quid sit δείγματος χάριν aut γεύματος, satis alibi ostendimus. τὸ γένος omnino scribendum, non τὸ γένος. quod ait de fluviiis extremi Orbis qui auri ramenta volvunt, Tagum respicit Hispaniae, et alios Indiae χρυσορρέας. Et sententia et verba ab Herodoto. nam in Thalia scribit historiae pater, αἱ δ' ἐσχατιαὶ κως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον, κατὰ περ ἡ Ἑλλάς τὰς ἄρας πολλόν τι κεραιμένας ἔλαχε. et statim de India, χρυσὸς ἄπλετος αὐτόθι ἐστίν, ὁ μὲν ὀρυσσόμενος, ὁ δὲ καταφορεύμενος ὑπὸ τῶν ποταμῶν. ὑποψήχοντες recte Epit. et Dalec. per η non per υ, radentes, verrentes cum pulvisculo, ut ille ait, inde ψήγματα ramenta, de scobe aureo vel argenteo. De hac ratione auri parandi lege Strabonem libro tertio. Distingue

sequentia ad orationis lucem sic, ὡς παρὰ τοῖς ἐπακτίοις, vel potius σπαρκτίοις, apud populos Septentrionis. (Φησὶν ὁ ἐμὸς Ποσειδώνιος) καὶ ἄλλοις τισι τῶν Κελτῶν. καὶ τὰ γε πάλαι μὲν Ῥίπαια καλούμενα ὄρη, εἰδ' ὕστερον Ὀλβια προσαγορευθέντα, νῦν δὲ Ἄλπια, (ἔστι δὲ τῆς Γαλατίας) αὐτομάτως ὕλης ἐμπρησθείσης ἀργύρῳ διερρῦη. manifesto hic scriptor Rhipaeos montes confundit cum Alpibus: qui error multis veterum communis. quare etiam sanctissimus pater Basilus Rhipaeos montes appellat, unde manat fluviorum rex Eridanus. Sed et Alpes p. 407. cum Pyrenaeis permiscet: nam illa vetus fabula de fortuito montium incendio, quo detecta fuerint auri et argenti metalla eo casu liquata, Pyrenaei convenit non Alpibus: vel nomine teste: quod ex eventu illo volunt impositum. haec erat veterum ἀγεωγραφήσια: cujus illustre exemplum apud Orpheum in Argonauticis: quo loco ait Rhipaeos montes Calpen, qui est mons ad Gaditanum fretum, Phlegram, et Alpes Cimmeriorum terram circuncludere et Solis lumine privare. Ejus sunt verba.

— ἔπειτα δὲ Κιμμερίοισι
 νῆα θοὴν ἐπάγοντες ἰκάνομεν· οἳ ῥά τε μοῦνοι
 αἴγλης ἄμμοροι εἰσι πυριβρόμου ἡελίοιο.
 ἐν μὲν γὰρ Ῥίπαιον ὄρος καὶ Κάλπιος αὐγὴν
 ἀντολίας εἴργουσ', ἐπικένλιται δὲ πελώρη
 ἄσσον ἐπισκιάζουσα μεσήμβρινον ἡέρα Φλέγρη.
 δαίελον αὖ κρύπτουσι Φάος τανυηκέες Ἄλπεις.

Locum ex Demetrio Phalereo deinceps allatum, ad tertium Strabonis olim illustravimus: nam ejus elegantiam interpretes non cœpere.

CAPUT QUINTUM.

Αυσάνδρειον χεῖμα. Cordistae Galli. Strabonis locus.
Polemonis varia cognomina, et patria ejus incerta. cur Ἑλλαδικὸς dictus, item Στηλοκόπας. Discipuli olim cognominati a praeceptoribus. Polemonis scripta.

GYLIPPUM Spartiatam inedia vitam finisse fama est, ut narrat dipnosophista, condemnatum sententia epho-
Casaub. Anim. in Athen. T. II. B

rorum, ob averſam praedae Lyſandreae partem. hoc poſtremum ita Athenaeus, νοſφιſάμενον ἐκ τοῦ Λυſανδρίου χρήματος. Periti linguae Graecae mirabuntur mecum uſum hunc vocis χρήμα: et ſcribendum iudicabunt ἐκ τῶν Λυſάνδρου χρημάτων. non enim χρήμα vocant Graeci pecuniam et divitias, ſed χρήματα, et Plutarchus in hac hiſtoria, Lyſander, inquit, τῶν χρημάτων τὰ περιόντα ἀπέſτειλεν εἰς Λακεδαίμονα. conſtantiffime tamen quod editum eſt tuentur ſcripti omnes, etiam Epi-
tomae. Fortaſſe hoc leviculum videbitur: at illud non leve quod ſequitur. pulcherrimam enim et veriſſimam ſententiam corrumpunt interpretes ſuis emendationibus. τοῦ δὲ ἀνατιθεμένου θεῶ, καὶ ſυγχωρουμένου δῆμῳ κα-
θάπερ κοσμήματος καὶ κτήματος, οὐ ράδιον ἦν τὸν θνη-
τὸν ὀλίγωρον γενέſθαι. Sed cum Deo conſecrarentur aurum et argentum, et publica loca iis ornari, publi-
ceque ipſa poſſideri concederentur, difficile erat homi-
nem mortalem illa contemnere. Deliberatum diu a Lacedaemoniis quid facerent praeda Lyſandrea. decretum tandem, ut pars diis conſecraretur, illorum templis appendenda: pars vero in uſus publicos aſſervaretur. Hoc ubi ſemel conſtitutum, difficile erat, inquit auctor, privatorum cupiditates inhibere. cur enim privatim aſpernarentur, quod publice aeſtimari viderent? Plutarchum lege in Lyſandro: ubi etiam par et gemina huic ſententia. οὐ γὰρ ἦν, ait, δημοσίᾳ τιμώμενον (τὸ
p. 408. χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν νόμισμα) ὀρώντας, ἰδίᾳ καταφρο-
νεῖν ὡς ἀχρήſτου. Nemo igitur virum doctum audiat, qui legit hoc loco, τοῦ δ' οὐκ ἀνατιθεμένου θεῶ. Cor-
diſtae Galli, de quibus ſcribitur, Τῶν δὲ Γαλατῶν οἱ Κορδιſταὶ καλούμενοι χρυσοῦν μὲν οὐκ εἰſάγουσιν εἰς τὴν αὐτῶν χώραν: ſine dubio ſunt Scordifci, quos Strabo ex eodem Poſidonio Gallos nominat libro ſeptimo. non tamen aſſentiar diligentiffimo Abrahamo Ortelio, qui reſcribebat hic οἱ Σκορδίſκοι. repugnant enim omnia exemplaria antiqua et abbreviator. praeterea binomines fuiſſe Scordifcos, auctor Strabo, cujus quidem verba ita ſcribuntur, τοὺς δὲ Σκορδίſκους ἔνιοι ſκορδίſκας κα-
λοῦσι. ſed geographum cenſemus ſcripſiſſe, ἔνιοι Κορ-
διſτὰς καλοῦσι. ſic ſtatim adjicit, Ταυριſκος a quibusdam Ταυριſτας eſſe appellatos. Galli ducis nomen hic me-
morati, varie ſcriptum in veteribus offendimus, Ἀθανάτιος, aut Βατάνατος. Deinceps ſequitur longus de
vario paraſitorum genere ſermo: quem dum aggreditur

auctor, Polemonis antiquissimi scriptoris varia cognomina obiter πολυμαθίας χάριν nobis indicat. Sic ille, Πελέμων γοῦν, (ὃ εἴτε Σάμιος, ἢ Σικυώνιος, εἴτ' Ἀθηναῖος ὀνομαζόμενος χαίρει, ὡς ὁ Μοψεάτης Ἡρακλείδης λέγει, καταριθμούμενος αὐτὸν καὶ ἀπ' ἄλλων πόλεων. ἐπεκαλεῖτο δὲ καὶ Στηλοκόπας, ὡς Ἡρόδικος ὁ Κρατήτειος εἴρηκε) γράψας περὶ παρασίτων Φησὶν οὕτως. Quia erant doctorum de hujus viri patria discrepantes sententiae, sequebantur quisque quod probabilissimum videbatur. ita Polemonem alius *Samium* dixit, alius *Sicyonium*, alius *Atheniensem*, alii item aliter. nam exempli gratia, Suidas natum ait in Iliaco pago *Glycea*: addens, donatum postea fuisse civitate ab Atheniensibus. Egregium vero est quod narrat idem, propter hanc causam Polemonem a nonnullis Ἑλλαδικὸν indigetatum fuisse, ut si Latine dicas *Graecanicum* aut *Graeciensem*. Subjicit Athenaeus cognomen aliud Polemonis, *Stelocopam* nominans auctore Herodico Cratetis antiquissimi critici discipuli: unde ei Cratetii cognomen adhaesit. Olim studiosos literarum adeo non pudebat profiteri per quos profecissent, ut multi a praeceptoribus suis cognominari gloriosum sibi duxerint. Sic Herodicus *Crateteus* cognominatus: Diodorus et Artemidorus, Aristophanis grammatici discipuli, ambo *Aristophanei* dicti. sic Ister *Callimachius*, sic Callimachus Herophilus: (quod cognomen aliter extulit Erotianus, cum ait, ὡς ἱστορεῖ Καλλίμαχος ὁ ἀπὸ τῆς Ἡροφίλου οἰκίας), sic Rhols *Democriteus*, sic alii quos praetermitto. Porro unde Stelocopas fuerit Polemon appellatus, causam non adjicit Athenaeus. Eruditi homines στηλοκόπαν quasi ἐστηλοκοπημένον aut ἐστηλιτευμένον putant nominatum: quippe cujus nomen ob desertum vadimonium columnae inscriptum et infamatum fuerit, more qui olim Athenis obtinuit. Quanto est humanius et probabilius etiam quod nos divinabamus? dictum Polemonem στηλοκόπαν, propter navatam ei operam in perquirendis, describendis, et publicandis veterum monumentorum inscriptionibus. Declarant libri ab eo editi, p. 409. quorum titulos saltem hodie habemus superflites. Ejus generis erat volumen, cui nomen fecerat, Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων, id est, *De inscriptionibus quae per urbes Graeciae visuntur*. meminit lib. 10. item opus aliud cujus erat index, Περὶ τῆς Ἀθήνησιν ἀντροπόλεως, cujus etiam sit in his libris mentio non

femel. Sed titulum explicat Strabo lib. 9. Πολέμων, ait, ὁ περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. *Polemon periegetes libros quatuor conscripsit de donariis, quae erant in Arce.* Huc etiam refer illos eiusdem alibi nominatos Athenaeo libros, *De donariis urbis Lacedaemoniorum: De tabulis quae Sicyone habentur: De Poecile porticu urbis* [*Sicyonis, et De thesauris qui Delphis afferuntur*: quo de libro mentionem faciens Plutarchus, scriptoris huius eruditionem honestissimo prosequitur elogio. Sic enim scribit in quinto sympotiacorum, problemate altero. τοῖς Πολέμωνος τοῦ Ἀθηναίου περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς θησαυρῶν οἶμαι ὅτι πολλοῖς ὑμῶν, ἐντυγχάνειν ἐπιμελὲς ἐστὶ καὶ χρὴ πολυμαθοῦς καὶ οὐ νυστάζοντος ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς πράγμασιν ἀνδρός. Lege caetera, atque ibi scribe, ἐν τῷ Σικωνίων θησαυρῷ potius quam Σικωνίῳ. intelligit enim Sicyoniorum thesaurum, qui Delphis servabatur, ut et multorum aliorum populorum: sicut Strabo quoque testatur]. Eximie vero firmant nostram sententiam sequentia mox verba ex Polemone descripta: ἐν Κυνοσάργει, ait, ἐν τῷ Ἡρακλείῳ στήλῃ τίς ἐστὶν ἐν τῷ Ἡρακλείῳ ἐν ᾧ ψήφισμα Ἀλκιβιάδου, et deinceps alia multa. Qui igitur tanta diligentia Graecarum urbium inscriptiones de columnis, pilis, statuis, et omne genus donariis descripsisset στηλοκόπας, joculari quidem sed aptissimo nomine est dictus, παρὰ τὸν κόπον τὸν περὶ τὰς στήλας. Sic δοξοκόπους dixerunt, qui industriam et laborem omnem suum ad gloriae aucupium referrent. Sic etiam δημοκόπους appellabant qui in demerendo populo assidue occupabantur: ad cuius benevolentiam cum malis artibus plerique iter affectarent, ex eo factum, ut in malam partem id vocabulum sumeretur. Nae erat iniquum et indignum facinus, virtute, studio, et praeclaris laboribus partum cognomen in probri et dedecoris argumentum doctissimo viro et de literis optime merito vertisse. Nunc ad rem accedamus.

CAPUT SEXTUM.

Parasiti, epulones sacri, Jovis parasiti. Parasiti in templo Herculis. Nothi segregati in sacris ab aliis. Keryces Athenienses. Pallene et Pellene. ἐπὶ Φυλῆς ἱερείας. Lex regia Atheniensium. Βασιλεὺς ὁ αἰὲ βασιλεύων, et similia. Βουκολία, ἀρχεῖον.

Τὸ τοῦ παρασίτου ὄνομα, inquit, πάλαι ἦν σεμνὸν καὶ ἱερόν. *Olim parasiti nomen venerabile erat et sanctum, quia nimirum Graecis quondam ita appellari, quos Romani in superstitionum suarum ritibus viros epulones dixerunt. puto etiam Titios sodales, non multum ab istis fuisse diversos. Quid quod etiam deos epulones finxit vaesana antiquitas, quos Jovis parasitos vocat beatus Augustinus, De civitate Dei libro sexto, capite septimo. Quae describuntur ex Alcibiadis psephismate, aucta sunt a nobis verbis aliquam multis, quae reperta in chirographis libris: nondum tamen plena est oratio, sed suspensa et imperfecta, hoc fortasse modo concipienda ut integretur. οἱ δὲ παράσιτοι ἓνα ἐκ τῶν νόθων, καὶ τῶν τούτων παίδων κατὰ τὰ πατρια παρασιτεῖν ἀναγκάζοντων, (vel εἰς τοὺς παρασίτους εἰσαγόντων). ὃς δ' ἂν μὴ θέλῃ παρασιτεῖν, εἰσαγέτω ὁ ἱερεὺς καὶ περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον. Jubet lex, ut Herculani templi quod Cynosargis erat parasiti, quotannis unum e spuris aut spuriorum liberis, in suum ordinem cooptent: si quis jure vocatus non obtemperet, ut de eo ad concilium judicum referat sacerdos. Parasitos et epulones in Herculis templo habitos, non mirum: cum ipse quoque ἀδδὴφάγος et voracissimus crederetur. Cynosargis sacra faciebant ex illegitimo matrimonio nati: quos et lex Mosaiica in re sacrorum jubet esse a caeteris segregare ad decimam usque generationem. Deuteronomii capite 23. Plutarchus in Themistocle, τῶν νόθων εἰς Κυνόσαργας συντελοῦντων (ταῦτο δ' ἐστὶν ἕξω πυλῶν*

γυμνάσιον Ἡρακλέους, ἐπὶ κακείνου οὐκ ἦν γνήσιος ἐν
 θεοῖς, ἀλλ' ἐνείχυντο νοθεῖα διὰ τὴν μητέρα νόθην οὔσαν)
 ἐπειθὲ τινας, etc. meminit et in Ἑρωτικῷ, nec non
 Demosthenes contra Aristocratem. Extat etiam apud
 Isaeum lex qua arcentur nothi ab omnibus sacris gen-
 tilitiis. Sic enim habet, μηδὲ νόθῳ, μηδὲ νόθῃ ἀγχι-
 στείαν εἶναι μήθ' ἱερῶν μήθ' ἐσίῳ ἀπ' Εὐκλείδου ἀρ-
 χοντος. Habes super hoc Solonis veterem legem, apud
 comicum in Avibus. Ait, καὶ τῷ κήρυκε ἐκ τοῦ γένους
 τῶν κηρύκων τοῦ τῆς μυστηριώτιδος· τούτους δὲ παρα-
 σιτεῖν ἐν τῷ Δηλίῳ ἐνιαυτὸν, et ut duo sint ceryces
 sacrorum ministri de genere Cerycum, ex ea familia
 quae mysteriorum sacris operabitur. hi ut in Delio
 templo annum unum functionem obeant parasitorum.
 Inter antiquissimas gentes populi Atheniensium fuit gens
 κηρύκων, qui non erant caduceatores, neque praecones:
 sed sacrorum ministri. Diodorus Siculus libro primo
 Cerycas Atheniensium Aegyptiorum pastophoris assimilat.
 Haec stirps ut in familias plures erat distincta, ita etiam
 divisa singularum familiarum functiones fuerunt. quod
 observandum, ut intelligantur ista verba τοῦ τῆς μυστη-
 ριωτίδος. ubi necessario deest aliquid, ex usu loquendi
 omissum: puta ἐΦημερίας, ut apud Lucam Evangelistam:
 vel μερίδος, aut σπονδῆς, ut cum ait Pollux, ὀνομάζον-
 ται δὲ καὶ μυστηριώτιδες σπονδαί, καὶ μυστικαὶ ἡμέραι.
 Ait, ἐν δὲ Παλληνίδι τοῖς ἀναθήμασιν ἐπιγέγραπται τάδε,
 id est, *Donariis quae in Pallenide porticu habentur,*
haec sunt inscripta. Errant qui de Pallene Achaeorum
 urbe putant hic agi. Primum aliud est in geographia
 Pallene aliud Pallenis. deinde urbs Achajae quam illi
 ajunt, non Pallene dicebatur verum Pellene. imposuit
 p. 411. eis depravata apud Strabonem in descriptione Achajae
 scriptura in editionibus quae nostram praecesserunt.
 Pallene dicebatur in Attica populus sive pagus unus
 Antiochidis tribus. Pallenis vero loci nomen qui pro-
 prius fuit ejus δήμου. supplendum enim στοά, vel aliud
 quid. Non intelligo quod scriptum sic est, ἐπὶ δὲ Φυλῆς
 ἱερσίας παράσιτοι ἐπὶ Λυκοστράτου Γαργήτιος Περικλῆς
 Περικλείτου Πιτθεύς. vertunt docti, *Sub Lycostrato e*
sacra tribu parasiti fuere Pericles Gargettius Pit-
theus Periclitii filius. Legerunt Φυλῆς ἱερᾶς, Ego nul-
 lam Athenis sacram tribum novi: imo vero nulla fuit,
 non dicam ἱερὰ, sed neque ἱερατικὴ, qualis apud Ju-
 daeos Levitica. Erit aliquis sensus, si relicto vacuo

spatio ad capiendum tribus nomen quod deest, scribas *ἱερατευούσης* vel *ἱερευούσης*. id est, *Tali tribu rem divinam faciente archonte Lycostrato*. Quid si aliter accipiendum servata voce *ἱερείας*? Erant enim sacra quibus foemina sacerdos praeerat. unde illa formula apud Thucydidem et alios historicos frequens, *ἐπὶ ἱερείας τῆς δεῖναι*. *sacerdote hac vel illa*. Ita fuerit nomen proprium *Phyle*, nisi aliud ejus loco substituendum, ut *ἐπὶ δ' Ἐριφύλης ἱερείας*. de quo suum esto cujusque arbitrium, sua existimatio. Illud vero certissimum, scribendum esse *ἐπὶ Λυκοστράτου Γαργηττίου*. *Gargettius* et *Pittheus* ex consuetudine Attica τὸν δῆμον indicant: neque debuere pro virorum nominibus propriis haberi. Addit, *κ' ἂν τοῖς τοῦ βασιλέως δὲ νόμοις γέγραπται*. regem intellige sacrificulum: nam de antiquis Athenarum regibus non loquitur. Scribe mox ex libro Hoefschelii τὸς δὲ τὸν εἰς τὸ συμβιοῦν κατειλεγμένον. non κατηλλαγμένον. *eum qui ad convivendum est adscriptus*. Sequitur statim, *συγκαταλέγουσι παρασίτους*. Dionysius Sinopensis de electione parasitorum apud Athenienses — οὐδὲ παρέλαβεν εἰς ταῦτα τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ κοτέλεγεν Ἐκ τῶν πολιτῶν δώδεκ' ἄνδρας. Themison cujus statim fit mentio, videtur descripsisse titulos donariorum, et monumenta antiqua omnia quae erant in Pallenide. ibi inter caetera fuit lex regibus sacrorum dicta, cujus facta mentio paulo ante. Colligo ex collatione verborum Athenaei et Pollucis. ille ait, Θεμισίων δ' ἐν Παλληνίδι ἐπιμελεῖσθαι δὲ τὸν βασιλέα τὸν ἀεὶ βασιλεύοντα, καὶ τοὺς παρασίτους οὓς ἂν ἐκ τῶν δῆμων προαιρῶνται, καὶ τοὺς γέροντας, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς πρωτοπόσεις. Pollux libro tertio, ἡ ἐκ παρθενίας τινὶ γεγαμημένη, πρωτόποσις ἐκαλεῖτο. γέγραπται δὲ τ' οὖνομα ἐν τῷ τοῦ βασιλέως νόμῳ. ex his colligere est verba quae describit Athenaeus, partem esse legis regiae, at auctorem et opus ubi lex illa extabat docet Athenaeus. Βασιλέα τὸν ἀεὶ βασιλεύοντα cum dicunt Graeci, non intelligunt, ut vertere hic docti, *regem cujus perpetuum erit regnum*. dicant vero nobis, quis ille rex cujus regnum dici meruit perpetuum. Mirum sane tam absurdam sententiam non pupugisse interpretes, ut quid significaret Graecum illud genus loquendi quaererent diligentius βασιλεὺς ὁ ἀεὶ βασιλεύων, vel simpliciter, ὁ ἀεὶ βασιλεὺς, reges sunt, qui alius post alium regnum obtinent. Latine exprimi ad verbum phrasidis haec non potest. *veritas* p. 412.

non male, *quisquis rex erit.* aut simpliciter, *rex* sic apud Dionem et alios, οἱ ἄεὶ ὕπατοι. Latini tantum, *Consules* οἱ ἄεὶ ἄρχοντες, *praetores.* τὸ ἄεὶ in his et similibus continuam successionem aliorum post alios denotat. Plato libro primo De republica, οἱ λίχνοι τοῦ ἄεὶ παραφερομένου ἀπογεύονται ἀρπάζοντες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι. appellat τὸ ἄεὶ παραφερόμενον. singula fercula, quae inferebantur mensae aliud post aliud. potest etiam legi περιφερόμενον. Ita enim mos erat in Atheniensium conviviiis ut libro quarto didicimus. Pro ἄεὶ dicunt Graeci interdum, ἐκάστοτε. ut apud Plut. in Sertorio οἱ ἐκάστοτε πεμπόμενοι στρατηγοί. et ita passim Parasiti dicebantur olim Athenis, οἱ ἐπὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ σίτου ἐκλογὴν αἰρούμενοι. ita noster ex Cratete. Hesychius, quem nullum dubium est indidem hausisse scribit, ἐκδοχήν. quod redit eodem: Pollux cum Athenaeo ἐκλογὴν libr. 6. cap. 7. Inutilitata et obsoleta quadam significatione sumitur vox βουκολία in antiqua lege regia: unde ista proferuntur, τοὺς δὲ παρασίτους ἐκ τῆς βουκολίας ἐκλέγειν ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἑαυτῶν ἕκαστον ἑντέα κριθῶν, δαίνυσθαι τοὺς ὄντας Ἀθηναίους ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὰ πάτρια. Veterum legum Graecarum et Romanarum verba quam plurima etiam doctissimis viris fuisse obscura iam inde a multis retro saeculis, ineptus sim si probare aggrediar. omnia ignorat qui hoc nescit. Suspicebam, βουκολίαν hic dici vel iugerum vel alium agri modum ex quo fas fuit parasito cuique hordei hecteum exigere. sed magis ingenua est, in talibus ignorantiae confessio. Scribe mox ex libris εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ νεῶ, τοῦ ἀρχείου, καὶ τοῦ παρασιτίου. non cum interpretibus, τοῦ ἀρχαίου. *ad faciendum templum, tabularium, et parasitium.* ἀρχεῖον non solum est tabularium, sed aerarium, et templi Θεσαυροφυλακεῖον. de eo Pollux lib. 1. cap. primo. Idem criticus libr. 6. cap. 7. tangit hunc locum legis regiae, scribens, Καὶ ἀρχαῖόν τι Ἀθήνησι παρασίτιον καλούμενον, ὡς ἐν τῷ νόμῳ τοῦ βασιλέως ἐστὶν εὐρεῖν. Lege, Καὶ ἀρχεῖόν τι Ἀθ. verba legis apud Athenaeum, sic legit Pollux: εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ νεῶ, τοῦ ἀρχείου τοῦ παρασιτίου, καὶ τ.

CAPUT SEPTIMUM.

*Observatio super voce παράσιτος. Carystii libri
 Περὶ διδασκαλιῶν. διδάσκειν δρᾶμα. διδάσκαλοι
 et ἀντιδιδάσκαλοι, διδασκαλία, θέσις vel κάθesis.
 Auctores veteres qui de eo argumento scripse-
 rant. Utilitas διδασκαλιῶν ad chronologiam.
 item alia nonnulla.*

SCRIPSERAT Carystius Pergamenus criticus antiquis-
 simus, *parasiti* nomen ea notione quae ex Latinis
 comicis nota est omnibus, ab Alexide comico esse in-
 ventum. Falsam esse hanc Carystii observationem docet
 Athenaeus, allato Epicharmi loco ubi parasitorum fit
 mentio. Epicharmus inter primos antiquae comoediae p. 413.
 poetas fuit, longe antiquior Alexide, mediae comoediae
 poeta, ut diserte scribitur libro octavo. Haec animad-
 versio non est Athenaei, verum alicujus antiquioris:
 unde eam sumptum et Athen. et Julius Pollux aequalis
 ejus, aut paulo etiam natu major. Sic ille libro sexto,
 ἐπὶ τοῦ παρασιτεῖν κατὰ λιχνείαν ἢ κολακείαν πρῶτος
 Ἐπίχαρμος τὸν παράσιτον ὠνόμασεν, εἴτα Ἀλεξίς. Porro
 librum suum cujus hoc loco fit mentio, inscripserat
 Carystius, Περὶ διδασκαλιῶν. Nulla vox est magis usu
 trita aut notior ista candidatis Graecae literaturae: et
 tamen paucissimos scio esse, qui illam hoc et similibus
 aliis locis recte sint interpretaturi. Magna sane inter-
 pretum hallucinatio, qui vertunt ubique *De doctrinis*.
 Non enim de philosophia aut artibus liberalibus tracta-
 verat eo in opere hic criticus sed de professionis suae
 proprio argumento: cujus cognitio et jucundissima, et ad
 historiae lucem utilissima. Rem hodie non vulgo cogni-
 tam, lubet paucis, quando oblata est occasio, explicare.
 Studiorum ea fuit quondam ratio, ut maxima erudi-
 tionis pars in dramaticorum poetarum, ac praesertim
 comicorum lectione et intelligentia poneretur. Inde
 puriorum Hellenismum, inde notitiam eorum quae in

Rep. erant gesta, inde vitam et mores primorum civitatis Atheniensium hauriebant. Itaque ad illustranda hujus generis veterum scripta, certatim viri magni contenderunt, jam inde ab incunabulis criticae professionis, sive grammaticae, aut quocunque modo appellare volueris, eam disciplinam quae rectam veterum scriptorum interpretationem proficitur, et divinum Aristotelem, ut docemus alibi, auctorem habet primum. Attici scriptores διδασκάλους peculiari notione appellarunt quos dixi poetas. Harpocraton, ἰδίως διδασκάλους λέγουσι τοὺς ποιητὰς τῶν διθυράμβων, ἢ τῶν κωμωδιῶν, ἢ τῶν τραγωδιῶν. Comici scholiastes ad Plutum, Φαίνεται τὸ τοιοῦτον, οὐ διὰ τῶν χορηγῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν διδασκάλων. et cum fabulas suas proferebant spectandas δίδασκειν eos dicebant: sicut etiam Latini *docere fabulam*. et qui productis in theatri coronam poëmatis de palma invicem certabant, non ἀνταγωνιστὰι proprie, sed ἀντιδιδάσκαλοι nuncupabantur vel ἀντίτεχνοι. Pindari enarrator ad Nemeonicas, σφόδρα γὰρ τῶν πολεμούντων ἡμᾶς ἀντιδιδασκάλων καὶ ἀντιτέχνων Φανητόμεθα καταβλίνοντες. altera voce Plato utitur in Phaedone, et comici interpres vetus non semel. Hinc appellatae sunt istae διδασκαλίαι, de quibus scripserat Caryllius, et alii etiam multi, ut mox docebimus. Quid igitur est διδασκαλία? Duobus modis haec vox in hac re solet accipi. Primum pro actione ipsa fabulae, et editione quae dicitur etiam κἀθεσις. Ranarum interpres, Δίδυμος ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ ὄρῳα. διὸ τινὲς διττὰς θέσεις, ταυτέστι διδασκαλίας τῶν Περσῶν Φασί. Malim διττὰς καθέσεις. aut si placet θέσεις, feramus libro primo vulgatam lectionem ubi legitur ὅτε τὴν Ναυσικάαν ἔθηκε. Nobis tamen aliter videbatur, ut cap. 17. p. 414. ejus libri dictum. exempla hujus significatus passim obvia. Altera significatio vocis διδασκαλία est, cum accipitur pro eo scripto quo explicatur ubi, quando, quomodo, et quo eventu fabula aliqua fuerit acta. Haec circumstantiae et similes his necessariae sunt ad rectam et plenam dramaticorum poetarum intelligentiam: imo vero ad capienda rectae historiae Graecae tempora. Ideo non leviter in hac parte doctissimi veterum fuere occupati, qui super hoc libros multos conscripserant: quibus et ipsis nomen e re indiderant Διδασκαλίαι, aut Περὶ διδασκαλιῶν. Omnium primus scriptiois hujus exemplum dedit vir laudatione omni maior, Aristoteles.

Refert Diogenes Laertius inter caeteros conscriptorum ab eo librorum indices, istum *Διδασκαλίας α.* Didascalias nempe inscripserat philosophus, commentarium quo διδασκάλων vetustiorum ac recentiorum ad sua usque tempora historiam texuerat. dramata singulorum recensuerat, et cuiusque illorum tempora indicaverat. Paroemiographi in explicatione proverbii *Ὀνου σκιά.* Ἀριστοτέλης ἐν Διδασκαλίαις καὶ ὀρχήματός τινος Φέρει ἐπιγραφήν, Ὀνου σκιάν. Harpocration, ὅτι ὁ Πεντακλῆς ποιητῆς, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς διδασκαλίαις. Aristophanis enarrator ad Aves, εἴη ἂν οὖν ὁ Φιλοκλῆς τὸν ἔποπα ἐσκευοποιηκῶς τῇ Πανδιονίδι τετραλογίᾳ. ἦν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις ἀναγράφει. Ibidem, Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις δύο Φησὶ γεγονέναι Κινησίας. Idem auctor ad Ranas, ἐπὶ Καλλίου τούτου Φησὶν Ἀριστοτέλης ὅτι σύνδύο ἔδοξε χορηγεῖσθαι τὰ Διονύσια τοῖς τραγωδοῖς καὶ κωμωδοῖς. etsi non nominantur hic Didascaliae Aristotelis: tamen non dubium est, inde sumpta quae affert verba. Reperio eam sub titulo *Κωμικῶν* laudatum id opus: de eo namque locutum sentio Erotianum qui in Hippocrateo Lexico Aristotelem laudat ἐν τοῖς Κωμικοῖς. Exemplum Aristotelis secutus est ut videtur discipulus illius Dicaearchus, vir eruditissimus, suadent hoc nobis testimonia aliquot veterum criticorum: licet operis illius titulum nondum inveni nominatim expressum. In antiqua hypothesis Ranarum scriptum, οὕτω ἐθαυμάσθη τὸ ὄραμα διὰ τὴν ἐν αὐτῷ παρτίβασιν ὥστε καὶ ἀνεδιδάχθη, ὥς Φησι Δικαίάρχος. in argumento Oedipi tyranni Sophocleae, victum fuisse poetam in commissione ejus fabulae a Philocle, unius Dicaearchi testimonio probatur: ex hypothesis autem Ajacis Lorarii utrumque colligas, et scripsisse aliquid in hoc genere Dicaearchum, et *Διδασκαλίας* tamen scripto suo nomen non fecisse. Sic enim auctor ille, de vero nomine ejus tragoediae loquens, Δικαίάρχος δὲ Αἴαντος θάνατον ἐπιγράφει. ἐν δὲ ταῖς διδασκαλίαις ψιλῶς Αἴας ἀναγράφεται. Sudavere postea in eodem argumento duo viri πολυμαθέστατοι Callimachus et Eratosthenes. illius laudatur liber hac inscriptione, Πίναξ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκαλιῶν: vel ut scribitur apud Suidam, διδασκάλων. Eratosthenes operi sui *Περὶ ἀρχαίας κωμωδίας* titulum dederat. quod quidem multorum p. 415. librorum fuisse testis Harpocration, qui in μεταλλῆς septimum lib. laudat. Utrumque passim citant grammatici

in hanc rem. Aristophanis scholia ad Aves, ὁ Καλλιμαχος ταύτης τῆς διδασκαλίας οὐ μέμνηται. In hypothefi Pacis, Φέρεται ἐν ταῖς διδασκαλίαις ὅτι καὶ ἑτέραν δεδίδαχεν ὁμοίως Ἀριστοφάνης Εἰρήνην. ἄδηλον οὖν Φησιν Ἐρατοσθένους, πρότερον τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν, ἢ τὴν αὐτὴν καθεῖκε. ad Nebulas. Ἐρατοσθένους Φησὶ Καλλιμαχον ἐγκαλεῖν ταῖς διδασκαλίαις, ὅτι Φέρουσιν ὕστερον τρίτῳ ἔτει τὸν Μαρινᾶν τῶν Νεφελῶν· σαφῶς ἐνταῦθα εἰρημένου ὅτι πρότερου καθεῖται. Huc spectat locus M. Tullii in epistolis ad Atticum lib. 6. *Quis non dixit Eὐπόλιν τὸν τῆς ἀρχαίας, ab Alcibiade navigante in Siciliam, demersum esse in mare? redarguit Eratosthenes. affert enim quas ille post id tempus fabulas docuerit.* Post istos tractarunt idem argumentum Carystius, Aristoph. grammaticus, et item alii. De Carystii Pergameni *Didascalias* perhibet testimonium Athenaeus hoc loco. meminit ejus libri suobscure, auctor vitae Sophoclis, *νίνας*, inquit, ἔλαβεν ἔκκοτιν ὥς Φησι Καρυστιος. *vicit Sophocles vices, ut scribit Carystius; nempe in Didascalias.* De Aristophane testatur idem lib. 3. Ἐγὼ, ait, οὐ περιέτυχον τῷ ἀσωτοδιδασκάλῳ· ἀλλ' οὐδ' ἀναγραφῆς ἀξιώθεντι σύνοιδά· οὔτε γὰρ Καλλιμαχος οὔτε Ἀριστοφάνης αὐτὸ ἀνέγραψαν, ἀλλ' οὐδὲ οἱ τὰς ἐν Περγᾶμῳ ἀναγραφὰς ποιησάμενοι. Praeter omnes hos, industriam suam in isto negotio occuparant nobiles critici Aristarchus, Crates, et alii multi qui fabulas veterum poetarum sunt interpretati. De his accipiendum quoties sine nomine laudantur αἱ διδασκαλῖαι. Harpocraton, ἐν ταῖς διδασκαλίαις εὐρίσμεται ὁ Σθένελος τραγωδίας ποιητής. sic apud Sophoclis, Euripidis et Aristoph. interpretes saepissime. Non est autem dubitandum Latinos criticos in recensendis poetarum Latinorum fabulis, pari diligentia versatos. Extant hodieque Terentianarum comoediarum διδασκαλῖαι, breviter et eleganter scriptae, ac fabulae cujusque fronti praepositae. Praecipua omnium qui Didascalias ediderant cura fuit, tempus inquirere, et designare, quo fabularum suarum quamque comici et tragici, docuerant. Itaque ex temporum ratione digesta erant singulorum poetarum dramata. Aristoph. grammaticus in didascaliam Antigoniae Sophocleae. λέλενται δὲ τὸ δράμα τοῦτο τριακοστὸν δεύτερον. significat fabulam illam, inter Sophocleas, quae fuere olim 120. aut eo plures, ut docemus lib. 7. locum tricesimum secundum obtinuisse. Neque tantum singulorum poetarum

separatim sed etiam omnes omnium qua tragicorum qua comicorum fabulas pro ratione temporum quibus fuerant publicatae, digestas cernere erat in criticorum Didascaliiis. Itaque Athenaeus sub finem libri hujus plurimum comicorum eclogas recitaturus, ait se χρήσασθαι τῇ τάξει τῶν δραμάτων ὡς ἐδιδάχθη. *servasse in recitando eum ordinem, quo illas auctores docuerunt.* Quantum critici ac diligentia veteres chronologos adjuverint, soli aestimabunt illi, qui norunt quam infirma et tenuia praelidia habuerint, qui ad ineundam fugacis temporis rationem primi animum appulerunt. Ego non dubito eo potissimum spectasse Aristotelem cum Διδασκαλίᾳ suas componeret: sicut etiam constat mihi summum virum chronologiae cujusdam fundamenta molitum esse, cum Pythionicas omnes singulari libro recensuit, cujus Index Πυθιονικῶν ἔλεγχος: item cum Dionysiacorum ludicrorum victorias alio scripto est persecutus. Verum quod heroica virtute instituerat, aut fortasse etiam cogitaverat solum maximus philosophus, posterius praestiterunt. eximie vero Eratosthenes Cyrenaeus: cujus Canones chronologici non deteriore faciem ineundae antiquorum temporum rationi alluxerant, quam libri de comoedia et fabularum didascaliiis, recte intelligendis antiquiorum omnium comicorum scriptis. Non omnia autem comicorum et tragicorum dramata in didascaliiis locum habuerunt: sed illa solum quae fuerunt acta et commissa: quorum etiam majus fuit semper apud doctos pretium quam illorum quae scripta tantum non etiam producta. Athenaeus hoc ipso libro, οἶδα δ' ὅτι καὶ οἱ Θουριοπέρσαι καὶ τὸ τοῦ Νικοφῶντος δράμα ἀδίδαντά ἐστι· διόπερ καὶ τελευταίων αὐτῶν ἐμνήσθη. Idem sentiendum de iis fabulis, quas post editionem minus faustam auctores interpolaverant et recentaverant. Nam et hae, nisi illas iterum poetae docuissent, ταῖς διδασκαλίαις οὐκ ἐνετάττοντο. Aristophan. scholiastes, Ἐρατοσθένους Φησὶ Καλλίμαχον ἐγκαλεῖν ταῖς διδασκαλίαις, ὅτι φέρουσιν ὕστερον τρίτῳ ἔτει τὸν Μαρινῶν τῶν Νεφελῶν· σαφῶς ἐνταῦθα εἰρημένου ὅτι πρότερον καθεῖται. λαμβάνει δ' αὐτὸν, Φησὶν, ὅτι ἐν μὲν ταῖς διδασκαλίαις οὐδὲν τοιοῦτον εἶρηκεν. ἐν δὲ ταῖς ὕστερον διςσκευασθείσαις εἰ λέγεται οὐδὲν ἄτοπον. αἱ διδασκαλῖαι δὲ ὅλην ὅτι τὰς διδασκαλίας φέρουσι. quatenam fabulae dictae fuerint διςσκευασμέναι, exposuimus lib. 3. cap. 26.

CAPUT OCTAVUM.

Pollucis error indicatur. vocis παράσιτος auctor antiquissimus. Epicharmi versus percurruntur pelles olim pro lectis et stragulis. dormio. κοῖνῃ HomERICA observatio in vulneribus assignandis. Ararotis comici Hymenaeus. Suidae locus animadversus. Πεντανῆα, sportulae. Judicium merces. Multa alia emendantur et observantur

IN Epicharmi ecloga hoc loco descripta nimis veredictum experimur a maximo vatū, τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατήρ, ἕτερον δ' ἀνένευσσε. mendas enim codicum vulgatorum, imo vero etiam MSS. omnes abstergeri nullo dum studio potuimus: partem certe sustulimus in dubitatis, nisi fallimur, conjecturis. Sed monendi sumus initio lectores, commissi in hac quaestione erroris aut ab Athenaeo aut a Polluce. Nam cum uterque illorum ex eodem fonte hauserit hanc observationem ut superior capite dicebamus: diverse tamen animo concepta et in literas relata est ab utroque eorum. Quaestio est haec quis primus ex antiquis poetis fecerit parasiti mentionem. De nomine putavit agi Pollux: noster de re non de nomine. Porro diversa sunt nomen et res nominis significata. Ego non dubito lapsum Pollucem incognitania et ἀπροσεξία: quod ei facillimum fuit, Epicharmi et Alexidis versus de quibus quaeritur, ob oculos non habenti. Athenaeus vero qui potuit, cum locum integrum Siculi poetae describeret? Falsum igitur est quod ait Pollux, πρῶτος Ἐπίχαρμος τὸν παράσιτον ὠνόμασσε. Lege versiculos Epicharmi: nusquam in iis nomen παράσιτος. at res eo nomine significata graphice ibi describitur. hoc voluit Athenaeus cum ait de Epicharmo, τὸν παράσιτον παρὰ πότον εἰσήγαγεν. Ipsum quidem nomen et Epicharmo fuit incognitum, et iis qui proxime illum sunt insecuti. In Aristophanis comoediis quae supersunt id verbi non reperias, nisi memoria labimur. Quam

etiam Athenaeus obscure indicat, antiquissimum poetam, in cuius scriptis id nomen notione hac sibi esset inventum, Ararotem esse Aristophanis filium. Sic interpretor sequentia verba paulo post: Τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ παρασίτου μνημονεύει Ἀραρῶς διὰ τούτων. Sed ad pensum nostrum accedamus. Prima Epicharmi verba sunt depravatissima, nec possunt a nobis corrigi. Sequentibus versibus ingenium suum et mores describit parasitus. Quintum ita exhibent omnes libri, καὶ κατισάντιον † λητήνῳ λέγει. Lege servatis iisdem literis omnibus, ultima excepta κ' αἴνα τις ἀντίον λῆ τήνῳ λέγειν. *si quis contradicere illi cui iste parasitatur, velit.* egregia emendatio. Sed pro λῆ Dorico metrum postulat θέλη. Sextus Τήνῳ κυδάζομαι τε κἀπῶ νηχθόμεν. Sententia et versus stabunt per hanc lectionem, κείνῳ κυδάζομαι τε καὶ ποτέχθομαι illi ego maledico et inimicor. Nonus, Ἔρπῳ δ' ὀλισθράζων τε καὶ κατὰσκοτος. Ἐραιὸν αἴνα δ' ἐντύχω τοῖς περιπόλοις. Lego, ὀλισθράζων τε καὶ κατὰ σκότος Ἐραμον. Doricum est ἔρπῳ pro ingredior, ut dictum est libro 1. Ego inquit, ambulo nutans et labans per tenebras infrequentes ac desertas, vel ἔραμος, solus. Decimum et sequentes duos ita legit Dalecampius, — αἴνα δ' ἐντύχω τοῖς περιπόλοις Τούτοις, ἀγαθὸν ἐπιλέγω τοῖς θεοῖς, ὅτι Οὐ λῶντι πάσιν, ἀλλὰ μᾶστιγῶντι με. et ἀγαθὸν ἐπιλέγω τοῖς θεοῖς, sumit pro χάριν ὁμολογῶ τοῖς θεοῖς. ut dicat parasitus, se gratias agere, si nocturni circitores contenti flagellatione gravius se non laedant. Ingeniosa plane interpretatio: nec video qui possit commodius exponi ista scriptura. Sed profecto mendae veram sententiam obtegunt. quae huiusmodi potius videtur fuisse. Si in vigiles nocturnos incidam, his ego ἀγαθὸν τι λέγω, id est dico, dicta quaedam de melioribus: atque ita illos mihi concilio, ut inoffensus ab iis discedam. Sententiam opinor, aut corpore toto, aut saltem lacinia tenemus. verba ipsaprehendere non quimus. Aliis fortasse leporem excitaverimus. Versus reliqui sic eduntur. Ἐπιδέχεινκο † οἴκακ' εἰς καταφθερεῖ Ἀτρωτος εὐδῶ, καὶ τὰ μὲν p. 418. πρῶτ' οὐκοῶ Ἀς καμῶν † ἄκρατος οἶνος ἀμφέπη φρένας. Censemus emendandum,

Ἐπεὶ δὲ χ ἦκον οἴκαδ', εἰς τὰς διφθεράς
ἄτρωτος εὐδῶ· καὶ τὰ πρῶτ' οὐκοῶ

οἴκακ' μεν ἄκρατος οἶνος ἀμφέπη φρένας.

postquam vero saluus domum veni, super stratas pelles

dormio: atque ubi primum mentem occupavit merum, nihil audio. Olim pro lecto erant pelles lanatae in angulo cubiculi stratae. unde Romanum *dormio* a *δέρμα*. postea inventis lectis, culcitis, et vestibis stragulis, pauperibus relictæ sunt pelles. οὐ κοῶ, valet, nihil intelligo, omnium rerum curam pono. κοεῖν Dorice pro αἰσθάνεσθαι et νοεῖν. Paulo post ita hæc distingue, διὸ καὶ ποιεῖ αὐτὸν ὑπὸ Μενελάου τιτρωσκόμενον κατὰ τὴν γαστέρα, Φησὶν ὁ Σκήψιος Δημήτριος. ὡς καὶ Πάνδαρον διὰ τὸ ἐπιωρηκέναι κατὰ τῆς γλώττης. Τιτρώσκει δ' αὐτὸν Σπαρτιάτης ἀνὴρ, τὴν αὐτάρκειαν ἐζηλωκώς. Observatum est a veteribus, non temere apud poetam inferri aut accipi vulnera: sed convenienter anteactæ vitæ et meritis. Podam igitur, ait auctor, quia parasiticam exercuerat, ferit Menelaus in ventre: sicut Pandaro perjurii reo linguam abscindit Diomedes. In quinta Iliade habes de Pandaro. De Poda sic Ἰλιάδ. ρ. Τὸν ῥα κατὰ ζώστῃρα βέλεν ξανθὸς Μενέλαος. [eadem observatio apud Dionem Chrysostomum, in ea dissertatione quam scripsit de Socrate et Homero: nec non apud alios veteres]. Eupolidis *Colaces* noti ex omnibus antiquis: inter celeberrimas enim ea fabula. Versus inde allatos digerant in pristinam metri legem qui volent. res non tam difficilis quam incerta, maxime propter trochaicorum et anapaesticorum leges parum severas. In illa ecloga non agnoscit ista Epitomæ auctor, μικρὸν δέ τι † κάμον αὐτοῦ. erant videlicet iam tum corrupta. Quid si scribas, μικρὸν δέ τι καταλυμάτιόν που? parvam domunculam sic vocat, et ut ait Syracusanus poeta, εἰλεὸν οὐκ οἴκησιν. Sub finem narrat parasitus casum Acestoris alterius parasiti. σκῶμμα γὰρ εἶπας ἔλεγεν· εἶτ' αὐτὸν ὁ παῖς θύραζ' ἀγαγὼν ἔχοντα κλοιὸν παρέδωκεν Οἰνεῖ. Prima verba sunt corrupta. Dalec. scribit, σκῶμμα γὰρ οὐδὲν εἶπας; ἔλεγεν. firmant præcedentia, quibus dixit necesse esse, ut dicta dicant, nisi foras velint projici. Nobis placeat ita potius scribere et interpretari, σκῶμμα γὰρ εἶπας ἔληγεν. εἶτα, etc. firmant item præcedentia. non enim dicta dicenda solum ajebat ibi parasitus: sed etiam χαρίεντα, id est, quæ probentur domino. Ergo ita interpretare: vix desierat loqui, et scomma in aliquem jacere: et statim correptus, ac boja collo imposita, traditus est Oeneo. Quis autem iste? Puto fuisse tum Athenis Oeneum quendam notæ sævitiae, vel commentariensem, vel publicum servum,

vel alio quo munere fungentem. Quidvis denique fingam prius, quam οἰνέα *cauponem* verlam cum Dalec. Mendum latet in in istis, τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ παρασίτου μνημονεύει Ἀραρῶς ἐν Μεναιῶ. Scribendum ἐν Ὑμεναίῳ. unius ex poetae hujus fabulis index fuit Ὑμέναιος. auctor Suidas in iis quae de Ararote. Idem grammaticus p. 419. ex ea fabula quaedam laudat in ἀναθεῖναι, ubi ingens facinus ausi sunt homines imperiti. Sic ille, ἀναθεῖναι καὶ ἐπαναθεῖναι τὸ αὐτό. Ἀραρῶς Ὑμεναίῳ. ὅπως τε τὴν νύμφην εἰς καιρὸς ἢ μετέωρον ἐπὶ τὸ ζεῦγος ἀναθήσει συμφέρειν. ineptulus aliquis ignorans ἀραρῶς nomen esse poetae, superioribus versibus subiunxit ineptissimam hanc notam, ὅτι τὸ ἀραρῶς ἐπίβλημα, ἀντὶ τοῦ πρεπόντως. ἀραρῶς δὲ ἀρμόσας. Alexidis versus subiunguntur de parasitorum duplici genere. sed versus quintus et septimus quibus nobiles parasiti (quos ille σεμνο-παρασίτους vocat) describuntur, mihi sunt obscuri, neque habentur in Vindelicianis Excerptis. Postremum ita accipio. Ait, Ἀλλ' ἂν σ' ἐπαινῶ μᾶλλον αἰτήσεις μ' ἔτι. Duorum qui hic loquuntur, aliter discipuli, aliter doctoris personam sustinet. doctori promissum de more fuerat minerval. Eidem sciscitanti annon bene doceret: respondet discipulus, nolle se ipsum laudare: ne laudatus occasionem indeumat maiorem exigendi mercedem. Sed scribi malim, Ἀλλ' ἂν σ' ἐπαινῶ γ' ἄλλο αἰτήσεις μ' ἔτι. Parasitos laudans ait deinceps apud dipnosophistam Timocles, — οὐδὲν ἔστι γὰρ Ἐν τοῖς τοιοῦτοις χρησιμώτερον γένος. ubi scribendum antumo, ἐν τοῖσιν οὖσι. ex omnibus rebus. Sequitur, εἰ δ' ἔστι Φιλέταιρον ἐν τι τῶν καλῶν. Dalec. nam si quod honestum amicis gratum est. Lege, Εἰ δ' ἔστι τὸ Φιλέταιρον ἐν τι τῶν καλῶν. hoc est, si colere sodalitatem res censeretur honesta debet. In fine hujus ῥήσεως elegans et acutum est parasiti dictum. Is enim postquam multa dixit de nobilitate et praestantia suae artis postremum hoc, sed Achilleum ut vult videri, argumentum profert in medium.

Γέρα γὰρ αὐτοῖς ταυτὰ τοῖς τ' Ὀλύμπια
νικῶσι δίδονται χρηστότητος εἵνεκα,
σίτησις· οὐ γὰρ μὴ τίθενται συμβολαί
πρυτανεῖα ταῦτα πάντα προσαγορεύεται.

Inest in hac argumentatione acumen sophisticum. Vis scire, ait, quanto in pretio sint parasiti? Cogita eundem haberi honorem virtutis ergo parasitis, qui habetur

Olympionicis: τὴν σίτησιν nempe et victum de alieno. Poterat objici, res dissimiles confundi, et pro similibus male poni: quia parasiti quidem in privatorum aedibus ossum alienum rodant: at Olympionicae in prytaneo cibum capiant publicum. It iste obviam, et in loco ullum momentum esse negat. nam et vulgo illa omnia loca cenferi prytanea ac solita nominari, ubi convivari licet nullis collatis symbolis, et nullo suo sumptu. Vides acumen parasiti, vel potius elegantissimi poetae lepores. Cum ait χρηστότης ἐνεκα alludit ad utilitatem formulam in Senatusconsultis quibus decernebatur bene de Rep. meritis, ἡ σίτησις. semper enim ea verba addita, aut similia, ἀρετῆς ἐνεκα, vel εὐνοίας ἐνεκα τῆς εἰς τὸν δῆμον. Sed hoc falso sumit iste disputator ad Cleanthem, tanquam confessum: quod nemo ei concedet. nam in hieronicis quidem verum est: at in parasitis nequaquam. Falsum est item quod ait, πρυτανεῖα p.420. solita appellari omnia illa convivia aut loca ubi sine sumptu datur cibus. debuit dicere, suo iudicio esse dicenda etiam illa πρυτανεῖα. Aliter hunc locum interpretari non est: quem neque eruditissimus Dalecampius aliter cepit. Non vidio quomodo colligatur hinc a doctissimis viris, πρυτανεῖα fuisse dicta alimenta quae publice praeftabantur hieronicis. Nunquam Graeci quod sciam πρυτανεῖα nominant, illas τροφάς, sed τὴν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν. At prytanea numero multitudinis forensis vox est, qua significabatur Athenis pecunia solita in sacro deponi a litigaturis. Romani servarunt eum morem, et τὰ πρυτανεῖα sacramentum dixerunt, ut ait Varro. Interpres Aristophanis scribit, in Romano foro sportulas appellari πρυτανεῖα Atheniensium. etsi jure mireris cum summo viro hanc interpretationem: non tamen jure illam improbaveris. Sportulas intelligit, de quibus Justinianus in Codice libro secundo, titulo *De sportulis et sumptibus in diversis judiciis faciendis*, et sequente. Generalis ea vox est, qua omnes denotantur sumptus quos litigantes faciebant! peculiariter autem pecuniam iudicibus pedaneis dandam ita vocabant. Imperator in Novella 82. sportulas interpretatur δικαστικά, sive δικαστικάς δαπάνας. et modum earum definit ἀνὰ δύο μὲν χρυσοῦς παρ' ἑκατέρου μέρους ἐν τῇ προκατάρξει· ἀνὰ δύο δὲ ἐν τῷ πέρατι τῆς ὑποθέσεως. Quid erant aliud πρυτανεῖα Atheniensium quam δικαστικαὶ δαπάναι? nam etiam veteres grammatici πρυτανεῖα interpretantur μι-

οὐδὲν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς δίκης. et certum est pecuniam deponi solitam Athenis, fuisse iudicibus divisam. quod docet clare illa apud comicum in Nebulis disputatio de die ἔνῃ καὶ νέῃ. Pollux, libro 8. τὰ πρυτανεῖα ἐλάμβανον οἱ δικάσταί. hoc tantum fuit discrimen inter *sportulas* et *πρυτανεῖα*: quod illae sine circuitu dabantur iudicibus pedaneis a litigantibus: haec publico praestabantur, ut inde sumerent iudices.

CAPUT NONUM.

Παλαιστῆς αὐτάργειος. προσβαίνειν. τελαμών. Καπνοί. Κονιορτοί. ἔχειν ἐστίαν. *Dexamenus. Lupini pro amethysto αἰμωδιᾶν. Alexidis Τιτθῆ. κηφὴν παλίμπλυτος. Parasitorum exercitatio λέγειν ἐπὶ κεφαλαίου. λαλεῖν et λαλιά. ἱερὸς γάμος. Καينهὺς.*

Παλαιστὴν νόμισον αὐτάργειον μ' ὄρᾶν. *puta te aliquem palaestritam Argivum videre: Luctae palmam sibi vindicabant Argivi. Diotimus poeta epigrammatarius, Ἀργείων ἂν πάλα οὐ Λιβύων. ficta vox est αὐτάργειος ad exemplum philosophorum, qui dicunt αὐτοαγαθόν, αὐτοαληθές, αὐτοζωή et similia.* προσβαίνειν πρὸς οἰκίαν χρή; κριός. positum est προσβαίνειν loco τοῦ προσβάλλειν: nisi ita potius scribendum. Refert hoc ad nocturnas juvenum comestationes. *Estne, ait, opus vi percurrere in aliquam domum? aries sum.* Πλάττειν; τελαμών. *est ne aliquid fingendum? ego sum* Te-p. 421. *lamon.* videtur artis figulinae vocabulum esse τελαμών, et instrumentum aliquod significare fingendis vasis necessarium, erat et architectorum id verbum, ut Vitruvius indicat libro sexto capite 10. sed ea significatione nullum habet hic locum. Fortasse *Telamon* proprium est viri nomen dolosi et fingendis mendaciis apti. τοὺς καλοὺς πειρᾶν; καπνός. Assentior eruditissimo Petro Victorio de explicatione hujus loci. Vulgo tamen Athenis Καπνοί appellabantur dosontes, et pollicitatores magni. Scholia Aristophanis: λέγεται ὅτι Θεαγένους μεγαλέμπορός τις ἐβούλετο εἶναι, περαΐτης (fortasse περιλαλητῆς) ἀλαζών, ψευδόπλουτος. ἐκαλεῖτο δὲ Καπνός ὅτι

πολλὰ ὑπισχνούμενος οὐδὲν ἐτέλει. ἐλαίῳ μὴτε
 χρῆσθαι μὴ θ' ὀρεῖν; κονιορτός. Homines squalidos et
 illuvie laborantes Κονιορτούς vocabant. Demosthenes
 contra Midiam, νῦν δ' οἶμαι, τούτου προβέβληνται Πο-
 λύευκτος Τιμοκράτης, Εὐκτήμων ὁ Κονιορτός. τοιοῦτοί
 τινές εἰσι μισθοφόροι περὶ αὐτόν. vide sequentem Ana-
 xandridae locum. Ἄρχειν, Φονεύειν, μαρτυρεῖν.
 Lego, Ἄγχειν. si quem perditum cupias vel laqueo,
 vel ferro: vel falso testimonio en me ad omnia para-
 tum. ἔχουσιν, ἥδη κατακλιθεῖς κοσμίως. Lege duos
 versus.

Παρακειμένην τε τὴν τράπεζαν, πάνθ' ἃ δεῖ
 ἔχουσιν ἥδη, κατακλιθεῖς ὅγε κοσμίως
 ἀριστίσας θ' ἑαυτὸν, ἐντραγών τε, κ' ἐμπιών.

nec metro: nec menti poetae convenit. τὸ ἀριστήσας,
 quod editum est. ἀριστίζειν est prandium praeberere.

Καὶ τὴν θύραν ἀνεωγμένην, εἰσέρχομαι ἐνθάδε. In voce
 εἰσέρχομαι finiri debuit versus: inducta voce ἐνθάδε:
 quae facit metrum ὑπέρμετρον, et pede uno longiorem.
 Mox etiam scribe, Ὅτι δ' ἦν τὸ πρῶτον ἐνδοξον αἰεὶ καλόν.
 et post, Ἐν ἅπασιν τοῖς δήμοις θυσίας ποιούμενην
 et δήμους intellige τῆς Ἀττικῆς. Atticam divisam fuisse
 in δήμους, id est pagos 174. et ait Strabo libro nono
 et omnis Atheniensium historia testatur. Ἐχοντα

θυσίας, καλῶς βεβιωκότας. Versus ait esse corruptus
 nec posse stare hac lectione servata. Scribendum haud
 dubie, Ἐχοντας οὐσίας, divites, et honesto loco natos
 vel ἔχοντας ἐστίας. Lares habere, inter primas viri
 boni et καλοῦ καγαθοῦ notas. contra ἄνοικος et ἀνέ-
 στιος de scelerato dicitur. Homerus. Ἀφρήτωρ, ἀθέμι-
 στος, ἀνέστιος ἔστιν ἐκεῖνος, Ὃς πολέμου ἔραται. Athe-
 naeus de Cynicis, κακολόγοι εἰσὶ, καὶ βοροὶ, καὶ ἄνοικοι
 καὶ ἀνέστιοι. et solitus de se dicere Cynicus Diogenes
 in se expetere diras tragicorum, quia esset πλάνος, et
 ἄοικος. Aliquanto post, initio versus scribe, ἐὰν δὲ
 ἀποπάρδῃ. Quod ait poeta de parasitorum origine sen-
 tentiam continet hanc. Olim publice Athenis alebantur
 in singulis pagis, in honorem Herculis: postea magi-
 stratus ut hoc sumptu liberarent Rempub. divites elegerunt,
 quibus alendos parasitos traderent τρέφειν παρὰ
 κάλουν de magistratu intelligendum: utique si legas τὰ
 εὐπόρων τινάς. sin scribas τινές paululum diversa sen-
 tentia expones, ipsi divites hortabantur sese ad exha-

νῦν σοφιστεύουσι. exposuimus ad Suetonii librum quintum, cap. 42. τὸ τεχνίον ἀεὶ τοῦτό μοι καταπινέτω. Interpres κατεπίνετο. nihil pronuncio. Suspectum habeo fabulae Alexidis titulum qui sequitur, ἐν δὲ Ὀμυθίοις. libro tertio laudatur Alexis ἐν Ὀλυνθίῳ. eandem vocem hic quoque admiserim libens, vel ἐν Ὀλυνθίοις.

Τιμοκλῆς Κενταύρῳ ἢ Δεξαμενῷ. In Centauro vel Dexameno. Errat Dalecampius qui emendat Δεξαμενῇ et vertit Labro. Dexamenus hic ille est, de quo Apollodorus libro secundo Bibliothecae, Ἡρακλῆς δὲ εἰς Ὠλενον πρὸς Δεξάμενον ἦκε καὶ κατῴκει. καὶ κατέλαβε τοῦτον μέλλοντα δι' ἀνάγκην μνηστεύειν Εὐρυτίῳ Κενταύρῳ Μνησιμάχην τὴν θυγατέρα. Deinde scribendum ἀποκαλεῖ non ἀποκαλῶν: aut deest aliquid, Caunios: Timoclis agnoscit Suidas: alium nullum memini. docuerat et Alexis Caunios: cujus fabulae Pollux meminit lib. 7. cap. 30. etiam *Epistolas* nominat Suidas.

Ἦδη προσενήνεκται τι μέλλει, σπενδέτε. Scrib. προσενήνεχθαι, minore mutatione quam ut Dalec. τί σπενδέειν μέλλετε. Cum ait poeta Κομιδῇ τεθνηκῶς, τῶν ἀν' ὀκτῶ τοῦ βόλου Θέρμους μαλάξας: significare videtur. Tithymallum sive Dexamenum lupinos quosdam maximos et plurimos dentibus trivisse, unde sit secutum animi deliquium tantum ut pro mortuo haberetur: quod ita quidam sunt interpretati, quasi vitae affectus taedio inedia se enecasset: quod Graeci ἀποκαρτερεῖν dicunt: sed hoc postea falsum apparuit redeunte ad se qui videbatur mortuus: quem ait poeta non ἀποκαρτερῆσαι, id est, finire vitam inedia voluisse: sed potius καρτερῆσαι πίνοντα. id est, obsirmasse animum ad strenue bibendum, sumptis incautius lupinis loco amethysti. Lupinos impedire ebrietatem non memini legere. orexim quidem illorum esu excitari testis Diosc. libro 2. οἱ θέρμοι ἀπογλυκανθέντες, λεῖοι σὺν ὀξει ποθέντες. στομάχου ἄσπην πρᾶννουσ, καὶ ἀνορεξίαν ἰῶνται. Cum ait, τῶν ἀν' ὀκτῶ τοῦ βόλου ostendit lupinorum τὴν ἀδρότητα et magnitudinem: quorum octo mensuram implere potuerint quae obolo constaret. Lege, Οὐ Νεῖλος ἄλφιτ', οὐδὲ Κόρυδος ἀσύμβολος. per ἄλφιτα mazam intellige, et repete ex superioribus ἡράσθη φαγεῖν. Nilus nomen alicujus comedonis.

Καὶ γὰρ αἰτεῖτο προῖνα τοῖς φίλοις ὑπηρετεῖν. Et modulus versus est depravatus: et sententia perversa. Totam lege pericopam: reperies hunc esse sensum: Tithymallum eo progressum insolent-

tiae, ut non contentus aliena quadra vivere gratis hoc amplius mercedem ultro postulet suae in comedendo operae sibi dari. Lege igitur. — καὶ γὰρ οὐκ Αἰτεῖτο προῖκα τοῖς Φίλοις ὑπηρετεῖν, postulabat ne gratis operam suam amicis commodaret. non male etiam scribas, — καὶ γὰρ οὐκ Ἀναίνετο προῖκα τ. In tertio versu scribe, Ἐσπράξεται γὰρ μισθὸν ἐκ τοῦ σοῦ λόγου, Παρ' οἷς ἐδείπνει προῖκα, σύλλεξιν συχνήν. nam ut tua oratio est, exacturus est mercedem (sive, mercedis nomine) ab iis quos coenaverit, collectam magnam. nimis prae
p. 423. ista est inconcinna vulgata lectio. Ἀγορὰν ἰδεῖν εὖοψον, εὐποροῦντι μὲν Ἡδιστον. de piscibus tantum loquitur, ut dicebamus cap. 3. et foro piscario: quod declarant sequentia, ἐγχείλεις ὀρῶν, Θυννεῖα, νάρκας, καράβους, ἡμωδία. ubi τὸ αἰμωδιᾶν non idem significat quod apud Aristotelem et Alexandrum in Problematis. illis αἰμωδία est stupor dentium, et νάρκη ἀπὸ ὀράσεως ἢ ἀκούσματος. hic pruritus est dentium, proprium cattillonum πάθος: quibus dolere dentes dicuntur, quando cupitos cibos fas illis tantum videre, non edere: quae magna est ei hominum generi ὀφθαλμῶν ἀλγηδὼν καὶ ὀδόντων. Hoc voluerunt veteres qui τὸ αἰμωδιᾶν interpretati sunt τοὺς ὀδόντας ὀδυνᾶσθαι μετὰ κνησμοῦ. dolere dentibus cum pruritu. In ultimo versu, Ὀπόσου, πυθόμενος δ' ἀποτρεχ' εἰς τὰς μεμβράδας. scribendum ἀπέτρεχε. ἐν δὲ Τιτθῇ. Libro 10. Ἀλεξίς δ' ἐν Τηθύϊ. Tethys pro terra aut mari varie capitur poëtis Graecis et Latinis. Οὐ γὰρ ἔχεις κηφῆνα παλμ-
πλυτον. Multum in his verbis inest elegantiae. κηφῆνες Graecis, ut Latinis fuci, homines ignavi, et fruges consumere nati. παλμπλυτον proprie vestimentum dicitur saepius politum et lotum a fullonibus, ac proinde nullius pretii: simillime τρίβωνας appellabant senes effoetos, et Reipubl. inutiles. Euripides Autolyco, — ὅταν δὲ προσπέσῃ γῆρας πικρὸν, τρίβωνες ἐμβαλόντες οἴχονται κρόκας. hujus epigrammatis postremi versus ita habent, Τοῦτο δ' ὁ πρέσβυς ἐρεῖ Κένροπος πόλι, καὶ παρὰ Νεῖλῳ ἔστιν ὅτ' ἐν Μούσαις δριμύ πέφυκε Φυτόν.
Potest τὸ πόλι et tertius casus esse (non quidem ἐκ συναιρέσεως pro πόλι, sed ἐξ ἀφαιρέσεως alterius i.) et quintus. Athenas affatur auctor epigrammatis, o Athenae senex Macho qui hic est sepultus dicet et notum omnibus faciet, reperiri etiam in Aegypto viros doctos et acri ingenio praeditos. Quisquis ille fuit qui

hoc epigramma fecit ignoravit cujas esset is quem laudabat. Machonem enim produnt in Aegypto natum illa πέφυκε Φυτόν. omnes alii Peloponnesium. quanquam Athenaeus honori patriae, opinor, favens, in numerum sententiarum hanc retulit sententiam. ἀποφθεγγόμενος οὐκ ἄξια βιβλίου καὶ μνήμης, ἐν τοῖς ἄλλοις ἦν ἀηδὴς καὶ ψυχρὸς. inepta sententia. Neque aliter tueri licet τὸ ἄλλοις quam si scribatur ante οὐκ ἀνάξια β. aut post, ἦν οὐκ ἄ. Sed Epitomam sequamur, ἐν τοῖς ὅλοις ἦν ἄη. Additur de Philoxeno scurra, ὁ δὲ Φιλόξενος οὐδὲν ἐπὶ κεφαλαίου περιττὸν λέγων ὅτι λαλήσειεν ἢ πικρανθεῖη πρὸς τινὰ τῶν οὐνώντων καὶ διηγῆσαιτο, πᾶν ἐπαφροδισίας καὶ χάριτος ἦν μεστόν. Lege cum Excerptis Hoefschelii, πᾶν ὅ τι λαλήσειεν ἢ πικρανθεῖη πρὸς τινὰ τῶν συζώντων. et male vulgo intellecta verba sic interpretare: *Philoxenus cum ad propositum argumentum nihil diceret rarum aut singulare, quicquid vel in sermonibus loquebatur, vel irritatus ab aliquo sodalium, vel cum aliquid narraret, omnia erant illius dicta venustatis et salis plena.* Ut philosophi discipulos assuefaciebant θέσεις ληνυθίζειν, et de proposito argumento oratorio more dicere: sic soliti divites parasitis suis argumentum dare, in quo suae εὐστοχίας p. 424. specimen ederent. hoc vocatur ab Athenaeo λέγειν ἐπὶ κεφαλαίου. In hoc genere negat excelluisse Philoxenum: sed cum suamet sponte injussus aliquid diceret. Observavimus in multis similia ingenia. sunt enim non pauci extemporali quadam urbanitate praediti: quorum subita et e re nata dicta mireris: studio excogitata non probes, aut non magni facias. Ea diversitas est ingeniorum: λαλεῖν est communi sermone uti. λαλιᾶ familiaris collocutio cum amico aut alio. multa de hac Menander rhetor antiquus et doctus, capite περὶ λαλιᾶς Theophrasto aliud longe significat λαλιά. Eleganter πικραίνεσθαι positum pro iratus loqui. Convenienter iis quae dicta sunt de Euclide et Philoxeno nobilibus scurris, facetiis amborum evenit. συνέβη, inquit, τὸν μὲν Εὐκλείδην κατὰ τὸν βίον, τὸν δὲ Φιλόξενον ὑπὸ πάντων φιλεῖσθαι καὶ τιμᾶσθαι. Lego ut ruentem sententiam tibicine fulciam, αἰεὶ ὑπὸ π. ille dum vixit in fama fuit: hic semper etiam post obitum. Causa est, quia Philoxeni apophthegmata digna quae referrentur in literas sunt visa: Euclidis vero indigna. Ἰερὸν γάμον καλεῖτε. quasi dicas, alicujus dearum sponsum. Γάμος pro sponso, aut

marito, ut apud Romanos *conjugium* et *matrimonium* pro uxore. Cur ὀλολυγμοὺς vocarent eos qui splendidam et candentem vestem gestantes in publicum prodirent, expositum est dudum ad Theophrastum capite περὶ μικροφιλοτιμίας. Scribe mox ut editum volumus, ὅπισθεν ἀκολουθεῖ νόλαξ τῷ; Λέμβος ἐπικέκληται. εἰς τοὺς καλοὺς δ' ἂν τις βλέπη, Κενός. Imo ille κενός et κενόφρων, qui istam vocem primus hic scripsit. In Excerptis est Καινός. ne id quidem rectum: etsi propius recto. Absque dubio legendum Καινέυς. Caenum appellabant hominem mollem et qui muliebribus curis virilem animum exuisset. Qui memoratur in fabulis Caeneus, olim virgo fuerat. Virgilius iterum foeminam factum canit:

*It comes et juvenis quondam, nunc foemina Caeneus
Rursus, et in veterem fato resoluta figuram.*

Porro nihil viro indignius, quam aspectu pulchrae formae nimis affici. nostra Francoceltarum lingua apte dixeris, *damoiseau*, quem poeta ait vocitatum Athenis *Caeneum*. Eustathius qui totum hunc locum Anaxandridae in nonum Ulyxae commentarium retulit, haec verba praetermisit. Noli dubitare corruptis jam tum Athenaei codicibus, mendum vidisse Eustathium, emendationem non vidisse. Θεατροποιός ὑφείλετ' ἄρνα παίζων; Ἄτρεὺς ἐκλήθη. Unde, malum, vox Θεατροποιός? In Excerptis Καινός Θεατροποιός junctim scriptum. quasi ita olim Athenienses appellassent, quem nostra emendatio *Caeneum* vocabat. de quo praejudicium non faciam eruditorum virorum sententiis. At vocem ποιμένος deesse in vulgatis et Eustathius et Breviator arguunt. Sic enim scribunt, ὑφείλετ' ἄρνα παίζων ποιμένος.

p. 425.

CAPUT DECIMUM.

Ἦκειν εἰς ἐστίασιν δωδεκάποδος vel δεκάποδος. *Suidas* notatur. Ἰερὸς γάμος *festum apud Athenienses Nuptiae Jovis et Junonis. Antiphanis comoedia Scythae. Pollucis inconstantia. Timothei fabula Κυνάρειον. προσίστασθαι. Cailimachi Πίναξ.*

LEPIDISSIMI deinceps recitantur Menandri versus, quos ut ascribere necesse habeamus, librarii fecerunt et

interpretes: illi suo more nimis supini: hi plus aequo ingeniosi. καὶ τῇ Ὀργῇ δέ Φησι,

Διαφέρει Χαιρεφώντος οὐδέ που
 ἄνθρωπος, ὅς τις ἐστίν· ὃς κληθεὶς ποτε
 εἰς ἐστίασιν δωδεκάποδος· ὄρθριος
 πρὸς τὴν σελήνην ἔτρεχε τὴν σκιὰν ἰδὼν,
 ὥς ὑστερίζων, καὶ παρῆν ἅμ' ἡμέρα.

Primus versus claudit, sanandus ita, "Ὁδ' οὐ διαφέρει Χαιρεφώντος οὐδὲ γρῦ. Postremam voculam imputat nobis Epitome Hoefschelii. In tertio scribendum ὄρθριος. quod non fefellit Dalecampium. At vocem δωδεκάποδος malo consilio mutandam censuit idem in δεκάποδος. Quid illum movit ut necessaria syllaba versum spoliaret? Putavit nempe condicendae coenae statam et certam horam fuisse olim umbram decem pedum: qui meminisset legere in Erasmi Chiliadibus proverbium, ὅταν ἡ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον. sed falsus est. nulla enim fuit legitima hora quam migrasse esset nefas: verum utcuique erat libitum maturius, tardius, invitatos jubebant adesse. Hoc scimus nos ex veterum lectione, qui in ea re modo hanc, modo illam pedum mensuram nominant. SEXTAE HORAE, sive umbrae pedum sex Lucianus meminit: cujus nota sex convivialis in Saturnalibus: λούεσθαι ὁπόταν τὸ στοιχεῖον ἐξάπουν ἡ. SEPTEM PEDUM umbrae Hesychius ex aliquo veteri comico. ἐπτάπους σκιά. τοῖς ποσὶ κατεμέτρου τὰς σκιάς ἐξ ὧν τὰς ὥρας ἐγίνωσκον. DECEM PEDUM στοιχείου multi faciunt mentionem: neque negaverim procurando corpori eam maxime ordinariam horam fuisse. Julius Pollux l. 6. c. 8. τῇ σκιᾷ ἐτεκμαίροντο τὸν καιρὸν τῆς ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὁδοῦ, ἣν καὶ στοιχεῖον ἐκάλουν. καὶ ἔδει σπένδειν εἰ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον εἴη. Scribendum σπεύδειν. respicit hunc Aristophanis locum e concionantibus, σοὶ δὲ μελήσει Ὅταν ἡ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον λιπαρῶς χωρεῖν ἐπὶ δεῖπνον. Emendanda sunt obiter doctissimi interpretis verba dudum corrupta. Τὸ παλαιὸν, ait, καλοῦντες ἐπὶ δεῖπνον καὶ καλούμενοι, παρεστημαίνοντο τὴν σκιάν. καὶ οὕτως οἱ μὲν ἔμμενον τοὺς κληθέντας, οἱ δ' ἀπῆσαν ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις, οὐδ' ὑπὸ τηρήσεως οὔσης αἰτίας. ἐφ' ἧς οἶόν τε ἦν τεκμήρασθαι εἰς πόσας ὥρας προήκει. Legendum οὐδέπω τηρήσεως οὔσης ἑτέρας. ἀφ' ἧς οἶόν τε ἦν τε. cum nondum extaret ulla alia observatio, ex qua sciri posset ad quot horas Sol esset progressus. hoc est dicere, ante inventionem gnomonum,

et horologiorum. Nemo enit, opinor, qui huic emendationi refragetur. Anni sunt tamen amplius quingenti cum hic locus scribitur non aliter. quod ex Suida cognoscimus: qui doctissimi scholiastae verba referens in p. 424. suos commentarios, similiter corrupta et depravata illa descripsit. Enimvero antiquae mendae, non propterea non sunt mendae. sed hoc ὁδοῦ πάρεργον. DUODECIM PEDUM σκιᾶς meminit hic diserte Menander. Dalecampium lectionem editam sollicitantem admoneat erroris sui Hesychius, ita scribens, Δωδεκάποδος. οὕτως ἔλεγον ἐλλειπτικῶς στοιχείου ἢ σκιᾶς. οὕτω γὰρ συνετίθεντο ἐπὶ δεῖπνον ἥξειν, τοῦ στοιχείου ὄντος δωδεκάποδος, ὡς νῦν πρὸς ὥρας Φασί. putes hunc ipsum Menandri locum ab illo exponi, atque adeo ita puto. Sed quid miramur de duodecim pedibus, cum sciamus fuisse qui serius multo ad coenam accederent. VIGINTI PEDUM στοιχεῖον observare iussus erat is de quo Eubulus comicus.

Εἰπόντος αὐτῷ τοῦ Φίλου, ὁπηνίκ' ἂν
εἴκοσι ποδῶν μετροῦντι τὸ στοιχεῖον ἢ ἥκειν.

Qui sequuntur ejusdem poetae versus, ita debuerant distingui.

— ἐμὲ γὰρ διέτριψεν ὁ
Κομφότατος ἀνδρῶν Χαιρεφῶν. ἱερὸν γάμον
Φάσκων ποιήσιν δευτέραν μετ' εἰκάδα
καθ' αὐτὸν, ἵνα τῇ τετράδι δειπνῇ παρ' ἑτέροις.
τὰ τῆς Θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς.

Quid autem appellat Menander ἱερὸν γάμον? Athenienses eo nomine festum celebrabant, memoriae perpetuandae nuptiarum Jovis et Junonis, Hesychius, Ἱερὸς γάμος, ἑορτὴ Διὸς καὶ Ἡρας. nam et natales suorum deorum norant veteres, et alios dies solennes [in quibus vel praecipui fuerunt dies, quibus uxores duxerant. Sic Romani Pontifices *Orci nuptias* celebrabant, et quidem ingenti solemnitatem, ait Servius.] Ergo etiam diem illum norant, quo Jovi nupsit Juno: sed norant, ut puto, soli Athenienses, aut cum paucis, nam alii populi non adeo ingeniosi: quod indicat Theocritus: qui curiosissimas tantum foeminarum de nuptiis Jovis et Junonis satagere affirmat. Πάντα, ait, γυναῖκες ἴσαντι, καὶ ὡς Ζεὺς ἠγάγεθ' Ἡρην. De eo festo Menandri versum interpreter: maxime quia sequitur, τὰ τῆς Θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς. Olim scribebam, ἱερὸν γάμων, hoc est, *se sacra facturum brevi nuptialia*. eo tempore amicos suos invitabant, ut etiam docet

Plutar. in Sympof. Deinceps habentur Timoclis verſus, qui nec ſatis recte et ut puto mutilate in omnibus ſcribuntur libris. Aut proferat aliquis meliores, quam quibus ſumus. Initio aſotum hominem belle περιφράζει poëta. 'C Δημοτίων δὲ παρχαμένειν αὐτῷ δοκεῖν T' ἀργύριον. nam is eſt aſotus vere et Φερωνύμως, qui affiduas impenſas faciens, non cogitat ſe rem imminuere ſuam et frangere. deinde cum ait, ὁ Χαιρεφῶν μὲν παντελῶς Οἴκαδε βαδίζειν ὥς τὸ γ' ὁ ταλάντατος. ſignificat tam familiariter Chaerephontem ad Demotionem itaſſe cibi ſumendi gratia, quam ſi domum ad ſe iviſſet. Sequitur, 'Αντιφάνης δ' ἐν Σκύθῃ Scythas Athenis vocabant publicos ſervos, qui in judiciis petulantiam litigantium compelcebant. Sunt qui Scythas hanc fabulam inſcribant. Pollux lib. 7. cap. 13. ἐν τοῖς Σκύθαις 'Αντιφάνης ἔφη, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυνότας. Sed notemus ejus incogitantiam aut inconfantiam. Libro namque 10. cap. 40. poſtquam ex nebulis Ariſtophanis quaedam protuliſſet addit ἐν δὲ Σκύθαις ἢ Ταύροις, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυνότας. Cum interrogationis nota ſcribendum. Οὐκοῦν καὶ δᾶδα καὶ ſτεφάνους λαβόντες; et in ſequentibus lege cum Dalecampio: μεμάθηκε κωμῶζων. non ἐγκωμίζειν. Mox, Τιμόθεος Κυναρίω. mirabar fabulae hujus titulum: et neſcio quid hariolabar. ſed venit commodum in mentem verborum Suidae, καὶ Κυνάριον Τιμοθέου δρᾶμα, ὥς φησιν 'Αθήναιος ἐν τοῖς αὐτοῦ. Deinde laudatur dipnoſophiſtae 'Απολλόδωρος ἐν 'Ιερείᾳ. Julius Pollux lib. 10. cap. 32. laudat hunc poetam ἐν τῇ 'Ενέᾳ, id eſt, in *Mutā*. niſi tamen ibi quoque ſcribendum ἐν τῇ 'Ιερείᾳ. Caeterum qui inde aſſeruntur verſus, non unius opus habent correctionis. Sunt autem hi,

Καινὸν Φασι Χαιρεφῶντ' ἐν τοῖς γάμοις
ὥς τὸν 'Οφέλλαν ἀκκλητὸν εἰς δεδυνέναι,
ſπυρίδα λαβὼν γὰρ καὶ ſτέφανον, ὥς ἦν σκότος,
Φάσκων παρὰ τῆς νύμφης ὁ τὰς ὄρνεις φέρων.
ἦκειν δεδειπνηκὼς ἔοικεν εἰς πεσών.

Primum ita ſcribo, καὶ νῦν γε Φασι Χαιρ. Secundum, 'Ακκλητὸν αἶς τὸν 'Οφέλλαν εἰς δεδ. Quartum et quintum, Φάσκων παρὰ τῆς νύμφης ταῶς ὄρνεις φέρων. 'Ἦκειν, δεδειπνηκὴ, ὥς ἔοικεν, εἰς πεσών. Chaerephon ut janitores et admiſſionales ſervos falleret, finxit ſe juffu ſponſae venire: ac neſcio quos pavones aſſerre. ſemel autem in aedes intra domum receptus, etiam ad epulas

est admissus, ut par erat, quia turpius ejicitur quam non admittitur hospes. Jocum Diphili poetae in Chaerephontem versibus Machonis paulo post narratum exposuimus ad Theophrastum capite *περὶ ἀγροικίας*. Lepidus est et qui postea commemoratur ab eodem Machone Chaerephontis locus. Est autem argutia omnis posita in verbi *προσίστασθαι* ambiguitate: quod non animadversum est ab interpretibus. Emebat Chaerephon in popina carnes a coquo. forte accidit ut coquus aliquid valde *ὀστῶδες* appenderet: tum Chaerephon, Μὴ, inquit, *προσίστα τοῦτό μοι*, id est, *noli cum caeteris carnibus etiam istud osseum mihi appendere*. respondet coquus, *non esse repudiandum illud: nam etiam vulgo dici carnes ad ossa esse gratiores*. ad haec Chaerephon: *Est hoc quidem verum, et quod das nobis suave est: sed tu dum appendis reddis insuave*. quasi dicat, osseum illud frustum si mantifae et auctarii loco detur, gratum fore: non si appensum cum caeteris vendatur ut caetera. hoc illa verba significant, *Γλυκὺ μὲν, προσιστάμενον δὲ λυπεῖ πανταχῇ*. Locus est, ut dixi in voce *προσιστάμενον*: quae et rem cum aliis appensam potest significare: (nam *ιστᾶν* est pendere:) et cibum qui diutius in stomacho remanens gravis est ac molestus. Verbum frequens in libris medicorum. Et vitium inest, et omnino deest vox una in istis: *τοῦ Χαιρεφῶντος καὶ σύγγραμμά ἀναγράφει Καλλίμαχος ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν πινάκων*.
 p. 428. Legendum enim *ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πίνακι*. lib. 14. *οἷδα δὲ καὶ Καλλίμαχον ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πίνακι ἀναγράψαντα*. Sed ejus operis Callimachi multa apud veteres mentio. Ex quibus etiam constat, hanc rationem tenuisse illum, ut indicato auctore et titulo alicujus libri prima verba describeret, ac mox numerum. *τῶν στίχων* subnotaret. Unde colligimus, mendum latere in sequentibus verbis, *εἶθ' ἐξῆς τὴν ἀρχὴν ὑπέθηκεν*. *Ἐπειδὴ μοι πολλάκις ἐπέστειλας, στίχων τὸ ε*. quae ita interpretatur Dalec. *Initium deinde illius operis Callimachus recitat. versibus quinque delineatum, hujusmodi, Quandoquidem id me saepius literas dedisti*, non poterat commodius accipi quod ait vulgata lectio de quinque versibus. Sed narro tibi, locus est depravatus: et scribendum, *στίχων τος*. posito post verbum *Numerus*, ait, *versuum*, vel ut vulgo loquimur *linearum*, 375. Ex Justiniani praefatione in Pandectas, et subscriptionibus epistolarum

Pauli Apostoli, et locis multis Diogenis Laertii aliorum-
que scriptorum, certum est solitos veteres scriptores
versuum numerum inire, et in ultima cera ascribere.
Idem mos Hebraeorum criticorum: qui cum in hac
parte tum in aliis multis Graecos et Latinos longo in-
tervallo superarunt. Quod autem Callimachus idem
fecerit, testis est Athenaeus lib. 13. ἀνέγραψεν αἰτ, αὐτὸν
Καλλίμαχος ἐν τῷ τρίτῳ πίνακι τῶν νόμων, καὶ ἀρχὴν
αὐτοῦ τήνδε παρέθετο. Ὅδε ὁ νόμος ἴσος ἐγράφη καὶ
ὁμοιος. στίχων τριακοσίων εἴκοσι τριῶν. locum hunc sic
debes vertere. *Meminit legis a Gnathaena latae Calli-
machus in Legum tabula tertia: et illius tale princi-
pium apponit.* Lex ista scripta est aequalis et similis,
continet versus 333. Caeterum non solus Callimachus
hoc argumentum attigerat, verum alii quoque multi, qui
similiter libros suos *Tabularum* tit. proscripserant. De
huiusmodi commentariis Galenus loquitur quoties Πινά-
κων facit mentionem ut in librum De articulis, verba
faciens de scripto quodam pseudepigrapho, cui erat titu-
lus Ἰπποκράτους, περὶ ἀδένων οὐλομελίας: eum librum
negat esse τοῦ παλαιοῦ cum aliis argumentis, tum etiam
isto: quod auctores Πινάκων nullam ejus fecissent men-
tionem. οὐδ' οἱ τοὺς πίνακας γράψαντες ἴσασι τὸ βιβλίον.

CAPUT UNDECIMUM.

Ὅψον πετραῖον. κάραβοι ἀληθινοί. κώβιοι τεμα-
χιστοί. *scarus piscis τρίγλαι, pro apuis trigli-
tidibus. ἰχθύς ἔχων ψῆφον. Menandri Ἀξιό-
γναθος. Mos Athenis, ut coqui apud gynae-
comos suum nomen profiterentur, γνώμην ζύμ-
βάλλεσθαι. Mos, ut mali poetae lapidarentur.*
δεῖξις. alia non pauca.

DE Archephonte parasito describuntur Machonis ver-
sus, quorum quintus est, Ὅψου πετραίου παρατιθέντος
ποικίλου. melius Epit. παρατεθέντος. Ὅψον πετραῖον,
pixis est saxatilis, quem Plinius ait petrosi locis vivere,
ut locustas, etiam Aristoteli πετραῖος ἰχθύς. Versu sextop. 429.
καράβους ἀληθινούς interpreto locustas veras, sive ex-

succas, et in quibus carnis non esset amplius quam in locusta terrestri. Dalec. scribebat, *καράβων τε λιθίνων*. In septimo, *ἐν ᾗ τεμαχίσκοι τρεῖς ἐνῆσαν κώβιοι*. Lego, *τεμαχιστοί*. Usitatum Graecis verbum est *τεμαχίζειν*, *parare ad instar fassamentorum*. inde *τεμαχιστοί*, pisces qui et *τεμαχῖται*. Cum autem gobiorum genera plura noscantur, de optimis poeta loquitur. Optimos autem Galenus pronuntiat *τοὺς πετραίους*. etsi videtur Macho istos a saxatilibus separare. Cum ait, *τῶν μὲν σκάρων ἀπέλαυε τῶν τριγλῶν θ' ἄμα Καὶ Φυνίδων*: videntur scarus, trigla et phycis, vilium et insipidorum piscium nomina esse, ut maenis, membras, et apua Phalerica. Satis compertum est eundem piscem, aut certe ejusdem nominis, non esse ubique locorum in eadem dignatione. Macho Alexandriae vitam degens, secutus est iudicium suorum popularium. Scarum ergo inter malos ponit, quem alii praeferunt omnibus saxatilibus, et caeteris non paucis. *τριγλας* intelligo, non mullos pisces: sed apuas triglides, quas inter *ἐψητοὺς* et parvi pretii pisciculos ponunt antiqui. Porro caussa cur hic parasitus contentus piscibus vilioribus ablineret ab omnibus melioribus, tribus postremis versibus continetur. *τοῦψον δὲ σέβεται τοῦτο καὶ δέδοικέ πως*. Οὐδ' ἔστιν αὐτῷ πάτριον ὄντ' ἀσύμβολον Ἰχθῦν ἔχοντ' ἄψηφον ἀδινεῖν οὐδένα. Lego, *ἰχθῦν ἔχοντα ψῆφον*: aliter neque hellenismus constat neque sententia. Est autem haec: Chaerephontem precario viventem alieno cibo, religioni habuisse piscem tangere ad laedendum, id est, ut eo vescatur in mensa, *ἔχοντα ψῆφον*: memorem namque fortis suae ac vilitatis vilioribus piscibus solitum esse contentum. Quid appellat piscem *ἔχοντα ψῆφον*? Observandum allegoricam esse locutionem: sic enim loquitur de piscibus tanquam de hominibus. ideo usus verbo *ἀδινεῖν* pro *edere*. In Rep. dicitur *ψῆφον ἔχειν*, qui habet jus veniendi in comitia: quod iis civibus solum convenit, qui pleno jure cives sunt, aut meliore saltem conditione quam inquilini. Videtur hoc allegorico sermone perstringi Chaerephon, tanquam reus peregrinitatis. cujus rei conscientia faciebat illum legitimorum civium reverentem ac metuentem. [Sed Scaliger non *ἔχοντα*, verum *ἐκόντα* vel *ἐκόντι* legebat et locum aliter interpretandum suspicabatur.] Locus ex Axionici *Tyrrenico* non habet perfectam sententiam. quae fuisse haec videtur: Nunc certe vinum ipsis non inest: neque

ad excusationem suam poterunt isti vinum praetexere, ut fieri solet. Sequitur Silani Atheniensis venustum dictum de Gryllione parasito. Sed lege, *περὶ Γρυλλίω-
νος παρασιτοῦντος ἐρωτηθεὶς τίς ἐστὶν οὗτος; cum inter-
rogatus fuisset de Gryllione parasito, Quis est iste?* respondet Silanus, *Μενάνδρου ἔφησεν Ἀξιάγναθος.* Haec est lectio scripta omnium librorum: quam et ferre possumus. In una nempe comoediarum Menandri mores alicujus insignis lurconis fuerant depicti: cui e re no-
p. 430. men inditum, Axiagnatho. Habent Graeci aliquot nomina propria a γνάθος formata, ad denotandam ventris ingluviem et πολυφαγίαν. cujusmodi sunt Gnatho, Gnathæna, et in Batrachomyomachia vetere et eleganti carmine, Physiognathus. Erit fortasse cui non displiceat vetus nostra conjectura, ut scribatur, *Μενάνδρου Φησὶν ἀξία γνάθος. est gula Menandro digna.* id est, digna quae ab optimo poeta traducatur, qualis fuit Menander. Inveni in Excerptis magnam isto loco lectionis discrepantiam. Sic enim ibi scriptum: *Λυγκεὺς δ' ὁ Σάμιος Φησὶν ὅτι Σιλιανὸς ὁ Ἀθηναῖος Γρυλλίω-
νος Μενάνδρῳ τῷ σατράπῃ παρ' εὐπαρύφου τε περιπα-
τοῦντος μετὰ θεραπέας ἐρωτηθεὶς, Τίς οὗτος; Μενάν-
δρου ἔφησεν Ἀξιάγναθος.* Narrat Lynceus Samius, cum Gryllio parasitaretur Menandro satrapae, *Silianum Atheniensem a purpurato deambulante cum comitatu fuisse interrogatum, Quis iste? respondiisse, Menandri est Axiagnathus.* demiror unde haec tam diversa. Corrigere mox ἐπόντος, ubi est editum, ὡς παρὰ τὸν νόμον ἐπὶ τοῖς τριάκοντα ἐπόντος. quod Dalec. quia praeter legem et statutum triginta convivarum numerum, alios secutus se ingessisset. Scio Graecum verbum esse ἔπω, sequor. sed poeticum et ab hoc loco alienissimum. Est vero ab ἐπεῖναι, quod significat *supereffe* et legitimum modum excedere. Probat dipnosophista morem fuisse Athenis, ut gynaeconomi ventitarent ad convivia, et numerum convivarum observarent. clare hoc dicit Timocles iis versiculis qui describuntur. Tertius illorum transpositione vocum depravatus est: *Βούληθ' ὁ γυναι-
κονόμος λαβεῖν ἀριθμόν.* scribendum, *Βούληθ' ἀριθμόν ὅγος γυναικονόμος λαβεῖν.* Sequuntur Menandri versus,
Παρὰ τοῖς γυναικονόμοις δὲ τοὺς ἐν τοῖς γάμοις
διακονοῦντας ἀπογεγράφθαι πυθόμενος
πάντας μαγεῖρους κατὰ νόμον καινόν τινα.
in quorum primo τοῖς pro τοὺς rescripsit Dalec. deceptus

eo quod in vulgatis post vocem γάμοις posita est virgula. Junge vero sic, πυθόμενος πάντας τοὺς ἐν τοῖς γάμοις διακονοῦντας μαγείρους ἀπογεγράφθαι παρὰ τοῖς γυναικονόμοις. Olim coqui inter privata servitia raro habebantur: sed ad nuptias aut alias solennes epulas conducebantur. Quo autem severius et fidelius lex sumptuaria exerceretur, institutum Athenis fuit, ut coqui omnes sua nomina ad magistratus deferrent: quo haberent gynaeconomi ei curae praefecti quos possent percontari de numero convivarum, et caeteris quae contra legem fierent. In primo Corydi apophthegmate eorum quae auctor commemorat, recte Leopardus vir doctissimus scribi voluit, εἰσφέρειν ἐκέλευσεν ἕκαστον δύο ὀβολούς: non ἑκατὸν, ut etiam Erasmus legerat. Nos quoque ita editum volumus, astipulante Hoefschelii Epitome, et, Γνώμην δὲ συμβάλλεσθαι ὃ τι δοκεῖ τῷ δήμῳ. allusio est ad usitata verba in Senatusconsultis, in quibus solitum decerni ut proedri senatus auctoritatem

p. 431. proximis comitiis deferant ad populum, rogentque ut sciscat quod Senatus προεβούλευσεν. ut in Senatusconsulto de honore et praemio Eubuli facto, quod nacti beneficio clarissimi praestantissimique M. Vellerei Augustani, alibi sumus luce donaturi et illustraturi faciente Deo. In eo scriptum est, δεδόχθαι τῇ βουλῇ τοὺς λαχόντας προέδρους εἰς τὴν ἐπιούσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι περὶ αὐτοῦ· τὴν γνώμην δὲ συμβάλλεσθαι τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ στεφανῶσαι Εὐβουλον. Ad istam formulam alludit Corydus in joculari Senatusconsulto, sed in diversissimam sententiam verba torquet. Nam totius decreti sententia est: placere ut accumbentium unusquisque duos obolos conferat ad vinum emendum: Gnome vero id conferat quod populo, id est, caeteris convivis fuerit visum. collationem accipe qualis a meretrice peti exigique solet. Alterum apophthegma est hoc, Πολύκτορος δὲ τοῦ κιθαρωδοῦ Φακῆν ῥοφοῦντος, καὶ λίθον μασησαμένου, ὧ ταλαίπωρε, ἔφη, καὶ ἡ Φακὴ σε βάλλει. Cum Polycctor citharoedus in lenticulae sorbitione lapidem manderet, o miser, ait, etiam lens te lapidibus infectatur. Jocus est acerbus in malum citharoedum. Alludit enim ad morem theatrorum, ubi mali poetae saxis petebantur sicut boni jaculo floris ferti et soluti honorabantur. Φυλλοβολίαν Graeci appellant: de qua notavimus plura ad Suetonium. Lapidationis theatralis exempla multa apud veteres,

praesertim Lucianum. Macrobius secundo Saturnaliorum: *Lapidatus a populo Vatinius cum gladiatorum munus ederet, obtinuerat ut Aediles edicerent, ne quis in arenam nisi pomum misisse vellet.* Seneca pater in Controversiis, *Hi Ciceroni Caestium praeferrent, nisi lapides timerent.* Satyrici scriptor, *Ex his qui in porticibus spatiabantur, lapides in Eumolpum recitantem miserunt.* Idem de poeta et recitatore molesto, *Itaque non miror si te populus lapidibus prosequitur. Ego quoque sinum meum saxis onerabo, ut quotiescumque coeperis a te exire, sanguinem tibi a capite mittam.* Movit ille vultum, et o mi, inquit, adolescens, non hodie primum auspicatus sum: immo quoties theatrum, ut recitem aliquid, intravi, haec me adventita excipere frequenter solet. Huc etiam pertinet, λιθὴν βαλλήτους, de qua sub libri noni finem [Adeo autem familiaris his mos fuit, ut etiam erga Deos et fana deorum in luctu publico cum aliquid acciderat contra populi vota lapidatione usurparent. Suetonius lib. quarto: *Quo defunctus est die Germanicus, lapidata sunt templa, subversae Deum arae.* Sed et invisorum Principum statuas lapidibus incessabant, Chrysostomus in priorem ad Thessalonicenses, ὁ εἰκόνα βασιλέως ἐπιγέλου λιθάζων, ἐαυτὸν καταλεύσει.] Atque hinc lux fieri debet etiam sequentibus Machonis versibus sane quam obscuris:

Κακός τις ὡς ἔοικε κίθαρωδός σφόδρα,
μέλλων ποτ' οἰκοδομῆν τὴν οἰκίαν, Φίλον
αὐτοῦ λίθους ἤτησεν· ἀποίσω δ' ἐγὼ
αὐτῶν πολὺ πλείους Φησὶν ἐκ τῆς δειξέως.

Ut tenebricosum locum illustremus, velim ante omnia lector cogitet, proferri ab Athenaeo hos versus ut pro-p. 432. bet Machonem mali citharoedi illius fecisse mentionem, de quo dixit Corydus, *Etiam lenticula lapidibus te incessit.* Porro jam ante non semel monuimus, veterum scriptorum locos multos esse his in libris descriptos, non ut erant in auctore primo: sed compendiose multis aliquando vocibus, interdum, et periodis integris omis- sis, vel ab Athenaeo, vel ab iis qui opus descripserunt. Ejus rei exemplum hic manifestum. Fingit enim poeta citharoedum infelicem petiisse ab amico saxa aedifican- dae domui: Φίλον, ait αὐτοῦ λίθους ἤτησεν. Quis non expectet cum legit haec verba responsum datum ab amico? Id vero nusquam apparet. Nihil enim hic

Casaub. Anim. in Athen. T. II. D

invenias quod eo trahi possit. Ista autem quae sunt jiciuntur in continenti, ἀποίσω δ' ἐγὼ αὐτῶν πολὺ πλείους Φησὶν ἐκ τῆς δειξέως, citharoedi ipsius sunt, indignam quod paucos nimis lapides amicus esset pollicitus. Qui ait ille. tu mihi tam parce lapides promittis? possit ego plures reportare e theatro, cum artis meae spee men edens, lapideo imbre fuero complutus. Δείξεις, cujus loco Dalecampius errore insanum magno δῆλον substulit, idem est atque ἐπίδειξις: quae propria theatrorum vox est, saepe a nobis exposita. Sic item usurpatur infra hoc libro, οὕτως γὰρ τις τῶν σοφῶν τὴν τῶν δειξέων ᾠραν ἐκάλει. et lib. 14. Λυσανίας δ' αὖ τῷ πρώτῳ περὶ λαμβοποιῶν. Μνασίωνα τὸν ῥαψωδόν γει ἐν ταῖς δείξεσι τῶν Σιμωνίδου τινὰς λάμβων ὑπονοεσθαι. Ex istis liquido constat Machonis versus laqueum accepisse: quod vel tacentibus nobis lex metrica patet facit. Quare ita illos scribamus

Κακός τις ὡς ἔοικε κιθαρῳδὸς σφόδρα,
μέλλων ποτ' οἰκοδομεῖν τὴν οἰκίαν, Φίλον
αὐτοῦ λίθους ἤτησεν
. ἀποίσω δ' ἐγὼ
αὐτῶν πολὺ πλείους Φησὶν ἐκ τῆς δειξέως.

CAPUT DUODECIMUM.

Athletarum ἀπογραφὴ, et ἔγκρισις. item δοκασία. διαστήναι. ὀλπη. Gallorum παρὰ σφηνοῦσθαι. coryci athletarum. οἰκόσιτος. ὑπακούειν, et ἐπαινεῖν τὴν κλῆσιν. Menandri Δακτύλιον drama. Cratetis et Menandri Σκιστῆς. ἄχρηστος εἰς γῆν. Phrynichi Μαντινέας. εὐήμερεῖν. alia nonnulla.

Πονηρὸν ἔφη τοῦτ' ἦδη· καὶ γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἀπὸ Ὀμφάλης ἐπὶ τὴν Ἡβὴν μεταβέβηκε. Acutum amarum dictum. Significare enim voluit, istum λυσιπράτην. Ζημιωθῆναι αὐτὸν ἔφη δίκαιον· ὅτι ἐπιστάμενος δειπνεῖν ἀνεγράψατο. Alludit ad athleticum morem, qui nomen apud gymnasiarcham soliti pro Graeci ἀπογράφεσθαι hoc dicunt. Libanius in epistola ὁμοίᾳ γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπιάσι νικῶντι

πολλάκις, ὕστερον γέρων ὧν ἀπογράφοιτο ἔτι καὶ προκα-
λοῖτο τοὺς ἀντιπάλους. ἐγκρίνειν εἰς τὸν ἀγῶνα, ut apud
Themistium oratione prima, ubi plura scriptor diser-
tissimus de hoc more: de quo extat etiam apud Arte-
midorum caput integrum libro primo. Professioni juncta
erat δοκιμασία. In ea probatione rejiciebantur qui
parum se viderentur exercuisse, aut alias esse imperiti p. 433.
et inepti. Graeci id dixerunt ἐγκρίνειν τοῦ ἀγῶνος:
cujus contrarium est, ἐγκρίνειν. Verbo ζημιωθῆναι allu-
ditur ad poenas illorum qui ex legibus recepti, non ex
legibus decertabant. fuisse enim κακομαχίας poenam, et
eorum omnium quae παρὰ τὸν νόμον τὸν ἐναγώνιον pec-
carentur, testata res est multis idoneorum scriptorum
locis. Proximum dictum illustravimus libro quarto,
cap. 14. Cum autem dicente Chaerephonte οὐ δύνασθαι
τὸν οἶνον Φέρειν, respondit Corydus, οὐδὲ γὰρ τὸ εἰς
τὸν οἶνον. Iusit in vario usu verbi Φέρειν. nam et de
homine dicitur Φέρειν οἶνον, et de vino Φέρειν ὕδωρ.
Non mirum, inquit, si vinum ferre nequeas: qui ne
aquae quidem ferendae sis, villo similis quod οὐ Φέρει
πολὺ ὕδωρ. Causam hujus ἀδυναμίας sequentia verba
indicant: ex quibus discimus ita solitum Chaerephonem
cibis oppleri, ut aliud quid amplius capere non posset.

τοῦ γὰρ Χαιρεφῶντος, γυμνοῦ ἔν τινι δεῖπνῳ
διαστάντος. Scripti τοῦ δὲ Χαιρεφ. Verte autem, cum
Chaerephon in quodam convivio nudus staret cruribus
divaricatis. διαστῆναι, hic est, stare suris apertis, ut
loquitur Varro. Sequentia verba, ὥσπερ τὰς λήκυθους
ὀρῶ σε μέχρι πίσου μεστός εἰ: accipe de ampullis pellu-
cidis: quales erant quae e cornu fiebant: nonnullae
etiam quae e corio. Ajunt enim grammatici, ὅλην
dici proprie τὴν δερματίνην λήκυθον δι' ἧς ἔστιν ὀπή-
σασθαι τὸ ἔλαιον. coriaceam ampullam intra quam
cerni oleum potest.

εἰωθότος δ' αὐτοῦ ῥυπαροὺς
ἄρτους ἐπὶ τὰ δεῖπνα Φέρεσθαι. cum solitus esset ad
convivia sordidos panes afferre. intellige de conviviiis
quae ex symbolis cujusque convivarum constabant, et
erani dicebantur. minus recte interpretes: sordidum panem
coenaturis solebat apponere.

Κέλτοί Φησι περιά-
γονται μεθ' ἑαυτῶν καὶ πολεμοῦντες συμβιωτὰς οὐς κα-
λοῦσι παρασίτους. Celtae circumducunt secum etiam
bellum gerentes, convictores quos parasitos vocant.
Cave putes veteres Gallos usurpasse in lingua sua vocem
parasitus. sed accipe sic, vocant Gallica voce, quae

respondet Graecae παράσιτος. Ita solent optimi scriptores loqui. Ut cum, exempli gratia, scribit noster libro quarto, ὃν νῦν καλοῦσι οἱ Ῥωμαῖοι προγεύστην. falsum hoc, nisi juvetur commoda interpretatione. sic dixit Gallenus, τὸ σίγμα τὸ Ῥωμαϊκόν, et alia ad hunc modum multa. Ita autem Posidonius vertit nomen vetustae Gallorum linguae *soldurius*. Nicolaus Damascenus εὐχολιμαῖος interpretatur, alii aliter. res omnibus nota.

τὰ δὲ ἀκούσματα αὐτῶν εἰσὶν οἱ καλούμενοι βάρδοι. id est, eorum acroamata sunt Bardis. de Gallorum Bardis Strabo, alii. οἱ δειπνοῦσιν εἰσφειδόμενοι τῇ ἀλλότριά.

Inquinatus locus etiam in membranis. Scribendam, οὐ φειδόμενοι. In proximis verbis, ἑαυτοὺς ἀντὶ κωρύκων λέγειν παρέχοντες ἀθληταῖσι. Epitome non agnoscit, τὸ λέγειν. quod quidem positum est pro eo quod dici solet, ὡς εἶπεῖν. ac malebam scribi, ἀντὶ κωρύκων ἃς λέγειν. Sed et hanc et superiorem correctiunculam retracto, cum metricae legis venit in mentem.

p. 454. Nam Timoclis verba ita distinguenda,

— εὐρήσεις τε τῶν ἐπισιτιῶν
τούτων τινὰς, οἱ δειπνοῦσιν † ἐσφειλωμένοι
τ' ἀλλότρι', ἑαυτοὺς ἀντὶ κωρύκων λέγειν
παρέχοντες ἀθληταῖσι.

In secundo istorum versuum forte scribendum ἐσφηνωμένοι. Ea voce pulcherrime exprimitur, quod alibi a parasitis dictum invenias, sedere eos in conviviis παραβύστου, in angustum locum receptos, et quae magna vi eo admissos. Timotheus Cynario, Ἐὰν παραβυστός που γένηται Χαιρεφῶν. Ergo ἐσφηνωμένοι est παράβυστος. nam σφηνοῦν est βύσαι. et de convivarum pressura solet usurpari. Vetus scriptor apud Suidam Τιμαγένης κληθεὶς ἐπὶ τὸ δεῖπνον, καὶ σφηνωθεὶς ἀπέθανεν. Magnus Turnebus emendabat ἐσπηδόμενοι. quae emendatio, ut ingenue quod sentio dicam, est optima. Facete autem poeta homines plenos cibi et probe fartos corycis athletarum comparat, quos moris erat impletum vel sabulo, vel farina, vel ficuum cenchramidibus. Versu qui sequitur, Σὺ δ' οὐδὲ θᾶσσον Σμικυθίων ἐσσίτις: plerique codd. scribunt ἐπισιτιεῖ. tum legerem initio. Deinde scribe, Τίς οὗτος ὑμῶν ἔστι; emenda ἡμῶν. refragantibus libris. et statim, pro Πλάτων ἐν τῷ πρώτῳ Πολιτείας: scribunt ἐν τρίτῳ. Locus extat in libro quarti. Pelasgos Aristophanis laudat Pollux quod libro decimo, cap. 44. Paulo post, quid illa ver-

significant ἐν δὲ τῇ διασκευῇ αὐτοῦ τοῦ δράματος, expo-
 situm est libro tertio, cap. 26. αὐτὸν ἀπογαλακτιεῖ de
 parasito interpretantur qui se depellat ipse a lacte: id
 est, paulatim assuescat posse carere lauta mensa. viden-
 tur potius regi parasiti quam parasito ea convenire.
 Ait, περὶ Φίλου λέγων οὐχ ὑπακούοντος γάμων δείπνῳ,
 qui vocatus ad coenam nuptialem recusabat. οὐχ ὑπα-
 κούειν id significat, quod Attici dicunt ἐπαινεῖν, ut Ari-
 stophanes et alii: vel ἐπαινεῖν τὴν κλῆσιν. Xenophon
 initio Convivii: οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Σωκράτην πρῶτον
 μὲν, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν, οὐχ ὑπι-
 σχνοῦντο συνδειπνήσειν. Ait, καλεῖται δὲ οἰκόσιτος ὁ μὴ
 μισθοῦ, ἀλλὰ προῖκα τῇ πόλει ὑπηρετῶν. Cur addit τῇ
 πόλει? nam etiam in privatis ministeriis locum ea vox
 habet. Theophrastus in Characteribus, τοὺς δὲ διακο-
 νοῦντας ἐν τοῖς γάμοις οἰκοσίτους μισθώσασθαι. Ait,
 Μένανδρος Δακτύλῳ. Scribe, Δακτυλῳ. id est, *Anulo*,
 vel *Condalio*. Videtur a Plauto translata: cujus fabulam
Condalium laudant veteres, Varro, alii. Ait ex Cra-
 tete, Ποιμαίνει δ' ἐπισίτιον· ῥιγῶν δ' ἐν μετὰ βύξου,
 δέξεται ἐπὶ μισθῷ σῖτος. Palatinus codex, Μεταβύξου.
 Lego, ῥιγῶν δ' ἐν Μεγαβύξου δέξεται ἐπὶ μισθῷ σῖτον.
in aedibus Megabyzi rigens pro mercede victam ca-
priet. describebat miseram alicujus conditionem apud
 Megabyzum unum e magnatibus. Cratetis *Συναριστωσῶν*
 Pollux meminit libro sexto, cap. 17. Etiam Menander
Synaristufas ediderat teste Plinio libro 23. extremo.
 et inter Latinos poetas Caecilius, teste A. Gellio libro
 15. cap. 15. Menandri quae sequuntur de ignavo homine p. 435.
 verba, ἄχρηστος εἰς γῆν ὁμολογῶν παρὰ τρέφειν, male
 distinguunt cum editionibus vulgatis interpretes. nam
 ἄχρηστος εἰς γῆν expressum est ex illo Homeri, ἐτώσιον
 ἄχθος ἀρούρης. neque παρὰ τρέφειν est obiter ali:
 sed immeritum et indignum. sunt autem haec e Me-
 nandri *Thrasyleonte*, unde est apud Harpocrationem,
 Φιλοσοφεί δὲ τοῦτο ὅπως καταπράξεται τὸν γάμον. Apud
 Latinos eodem titulo fabulam docuerat Turpilius, inter-
 pres ut videtur Menandreae. citat Nonius saepe. Πωλου-
 μένους Menandri reperio apud Clementem Alexandrinum,
 Stromat. lib. 6. Μένανδρος ἐν Πωλουμένοις παριστάσθαι
 Καλλιᾶ λέγων, Οὐ πανταχοῦ τὸ Φρόνιμον ἀρμόττει παρῶν.
 De Phrynichi *Monotropo* lege interpretem Aristophanis
 ad Aves, ibi: τίς εἰμ' ἐγώ; Μέτων. citat et alibi saepe:
 item a Polluce lib. 7. cap. 5. et cap. ultimo. Citatur

Athenaeo et Anaxilae comici *Monotropos*, quis autem Graecis dicatur *μονότροπος* Galenus docet, libro tertio De differentia pulsuum. "Ανθρωπον σκληρόν λέγουσι τὸν μονότροπον καὶ δυσπειθῆ, καὶ πρὸς ἅπαν ἀντιτείνοντα. [Procopius Perficorum lib. 2. *μονότροποι γὰρ εἴπερ ἄλλοι τινὲς οἱ Πέρσαι, εἰσι· καὶ τὰ εἰς τὴν δόλαιαν ὑπεράγαν σκληροί.* Est igitur *μονότροποι* quasi *ένος καὶ μόνου τρόπου*, homo rigidus et moris sui servans ac tenax, qui- que alienis moribus se nunquam accommodet. Con- trarium sed ejusdem prorsus effectus est vitium illius quem Latini *morosum* dixerunt: qui nunquam sibi con- stans, et subinde mores mutans, incertos esse facit eos qui circa ipsum sunt, qui gerere se cum ipso debeant; *Morosus* enim est, ὁ πολύτροπος, multorum morum homo.] In istis antiqui poetae, ὡς ὀλιγόσιτος ἦσθ' ἄρα, ὃς κατε- σθίεις τῆς ἡμέρας Μακρὰς τριήρους σιτία. vocem *μακρὰς* junge interpretando cum *τριήρους* non cum *ἡμέρας*. In responso Clisophi, qui datum sibi a Philippo equum vulneratum, vendiderat, et interrogatus ubinam ille esset dixit ἐκ τοῦ τραύματος κείνου πέπρακται, Breviator scri- bit πέπρακται. Locus est in vocula ἐκ: quae potest signi- ficare tam *propter vulnus*, quam *post vulnus*. Lege illa cum interrogatione, εἶτα, οὐκ ἐγὼ σε, ἔφη, θρέψω; accipiendum enim quasi dicat parasitus: Quis neget, o rex, aequum jam esse ut ego te alam: quando ita fe- lix es in dictis dicendis, et ridiculis excogitandis? hoc significare auctor voluit praecedentibus verbis illis, σκώ- πτοντος δ' αὐτὸν τοῦ Φιλίππου καὶ εὐήμερουντος: id est, cum *Philippus dicterio eum petiisset ac plausum tulis- set*. Jam alio loco simile peccatum interpretum argui- mus: diximusque *εὐήμερεῖν* theatrorum proprium esse vocabulum, de iis dici solitum quibus favetur. In eo verbo sita totius sententiae hujus argutia: quia τὸ *εὐ- ἡμερεῖν* in ridiculis proprium parasiti. Deinde scriben- dum ex Epit. εὖγε νῆ τοὺς θεοὺς, pro σύγε νῆ τοὺς θ. formula gratulandi εὖγε vel εὖγε ἐποίησεν. ut in ger- mano huic loco infra. At mox ὡς συνδαινύμενος tuen- tur libri, adversus doctorum conjecturam, ὡς συνδακνύ- μενος.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

p. 456.

Adiatomus Gallus. Σωτιανοί. σιλόδουνοι. μικρὸς τὴν γνώμην. Διονυσιοκόλακες. ἀναλαμβάνειν εἰς μνήμην. πεπραγματεῦσθαι περὶ τί. πρέσβεις pro δεῦροι. Ἑταῖροι regum. multa item alia qua observantur qua emendantur.

IN ecloga e lib. 116. Nicolai Damasceni, *Adiatomus* dicitur, quem certum est appellari in Commentariis Caesaris *Adcantuanum*. scripti libri variant, constat tamen alterutro loco mendose scribi hoc nomen. Σωτιανούς Athenaeus vocat, vel potius Damascenus, quos Caesar *Sotiates*, vel *Sottiates* aut *Sontiates*. lib. tertio: nam id nomen varie scribitur: Omnino autem scribendum, οὗς καλεῖσθαι ὑπὸ Γαλατῶν σιλοδούρους, non σιλοδούνους: non solum quia sic in Caesaris codicibus scriptum: sed etiam quia sic scripsisse Nicolaum et Athenaeum probare possumus. Eustathius. Ἰστέον δὲ ὅτι τῆς εὐχολῆς παρώνυμόν ἐστι παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ, οἱ εὐχολιμαῖοι. ὅπερ ἐστὶν Ἑλληνιστὶ ἐρμηνευτικὸν λέξεως Γαλατικῆς λεγούσης σιλοδούρους, τοὺς τῷ βασιλεῖ σφῶν συζῶντας, καὶ συναποθνήσκοντας, καὶ τοῦτ' αὐτὸ εὐχομένους. Thrasydaeum Thessalum appellat auctor ex Theopompi verbis, μικρὸν μὲν τὴν γνώμην, κόλακα δὲ μέγιστον. in multis multorum scriptorum locis μικρὸν perperam scriptum esse pro μικρόν, et admoniti pridem sumus ab eruditis, et nos observavimus non semel. quare hic quoque μικρόν scribendum esse, par est probabilis conjectura. Sed quoniam hominis est re vera μικροῦ τὴν γνώμην sive animi angusti, adulari et parsitum agere, καὶ τὸ ταπεινῶς ὁμιλεῖν, quod proprium esse adulatoris dicebat philosophus: possumus vulgatam lectionem defendere. Propterea dicebat magnus princeps Demetrius Poliorcetes Atheniensium adulationibus offensus. Ne unum quidem suo tempore visum esse sibi ex omnibus Atheniensibus μέγαν καὶ ἀδρόν τὴν ψυχὴν. Qui dicitur ab Arcadione prolatus versus, ἔστ' ἂν τοὺς ἀφίκωμαι οἱ οὐκ ἴσασι Φίλιππον, cum ab illo Philippus quaesisset, *Quamdiu exul et patriae fugiens eris?* εκ

Homero est, paucis immutatis, εἰσόηκε τοὺς ἀφίηται, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν. In iis quae Chirifopho narrantur, deest necessarium verbum quod supplevit recte Dalec. Ait, ὁ δ' αὐτὸς Φησὶ καὶ Χειρίσοφον τὸν Διονυσίου κόλακα ἰδόντα Διονύσιον γελῶντα μετὰ τινῶν γνωρίμων. non dicit quid fecerit, cum videret ridentem Dionysium. risit autem cum ridente. deest igitur verbum γελάσαι συγγελάσαι: quod et Turnebus in codicis sui ora adnotaverat. Dionysii tyranni adulescentes προσηγόρευον οἱ πολλοὶ Διονυσιοκόλακας. dubitari potest, utrum per contemptum an per honorem. Videtur hoc quam illud probabilius. nam Διονυσιοκόλακες, sic isti appellati, ut ministri Bacchi Διονυσκόλακες, et Musarum Μυσοκόλακες: quae fuere cum primis honesta nomina. De istis mastigiis narratur, quia Dionysius parum acute cerneret, etiam ipsos oculorum invalentiam simulasse: et cibos appositos non solitos tangere, ἕως ὃ Διονύσιος τὰς χεῖρας πρὸς

p. 437. τὰ λεκάνια προσῆγεν, donec Dionysius admovisset manus paropsidibus. Praefero hanc lectionem ei quam habet Abbreviator, ἕως αὐτῶν τὰς χεῖρας ὃ Δ. πρὸς τὰ λ. π. donec ipsorum manus Dionysius admoveret paropsidibus. firmat tamen hanc scripturam sequens narratio isti similis, et ut Hippocratis verbum usurpem ἡδελφισμένη, de Hieronis adulatoribus. Non omitтам dicere, in omnibus manu exaratis libris λεκάνια scribi, non λεκάνια. Ita ergo emendabis. Errant qui apud Phrynichum, aut alios mutant veterem in hac voce scripturam per ρ. sic libro quarto, λεκάνιον πτισσάνης, et alibi. Quaesivi diu, et adhuc quaero quis ille fuerit Dionysius ad quem Syracusarum tyrannus ejusdem nominis, Damoclem legatum miserit. Nam scribit Athenaeus de Damocle, ἔπειτα πρεσβεύσας ποτὲ μεθ' ἐτέρων ὡς τὸν Διονύσιον, functus legatione ad Dionysium. fuisse autem a tyranno missum palam faciunt sequentia: Ego praeter tyrannum ea aetate alium nullum novi Dionysium de quo recte ista capi posse videantur. Cogitemus igitur, et videamus, num sit potius scribendum ὡς τὸν Δίωνα. In ea historia scribo, ἐκεῖνοι μὲν τὸν Φρυγίχου καὶ Στησιχόρου, ἔτι δὲ Πινδάρου, παιᾶνα, ἢ τῶν αὐτῶν τινὰ ἀνειληφότες ἤδον. illi quidem, ait, aut Phrynichi paeonem, aut Stesichori, aut Pindari, aut etiam sua ipsorum carmina in memoriam revocantes canebant. ἀναλαμβάνειν pro ἀναλαμβάνειν εἰς μνήμην: vel simpliciter pro assumere in manus: ut apud Poly-

bium, ἀναλαμβάνων τὰς ἐκείνου βίβλους. Mox scribo, ἀκούω γάρ σε πεπραγματεῦσθαι περὶ τοῦτον: Videlicet τὸν εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν παιᾶνα. *te praeane Aesculapio cum cura et studio cecinisse.* Sic Aristoteles, Σωκράτους περὶ τὰ ἠθικὰ πραγματευομένου. Scribe etiam, ἢ ὑπ' αὐτοῦ χειραγωγῶνται, καὶ δοκῇ τῶν ἄλλων ὀξυδερκέστερος εἶναι. item, παραθέντος τινὸς αὐτῷ πλείους σόγκους. non παρατεθέντος. *sonchus inter vilissima olera.* Plinius libro 22. *Estur et sonchos, ut quem Theseo apud Callimachum apponat Hecale.* et in Euripidis versu Μισῶ τραπέζαις ὅστις ἐξογκοῖτ' ἄγαν: non τραπέζας. Verbum ἐξογκοῦσθαι declarant quae scripsimus libro tertio, cap. quinto. τὸν Χρεμωνίδειον πόλεμον quae rant amplius historiae Atticae studiosi. Miratur dipnosophista, Athenienses qui Demadem talentorum decem multa affecerant, quod θεὸν εἰσηγήσατο Ἀλέξανδρον, auctor fuerat, ut pro Deo coleretur Alexander: nullum fecisse Epicrati negotium, qui censuerat ut loco novem praetorum annuorum, totidem legati crearentur ad regem mittendi. Hic vero jure aliquis ipsum miretur Athenaeum, qui in eadem lance ponat, eum qui legatos ad regem quotannis creandos sententiae loco in senatu dixerit, et illum qui palam suis civibus novum deum obtrusit. Sed desinet mirari qui observaverit, vocem πρέσβεις in hac narratione sumi improprie pro θεωροῖς. Legatos ad principes aut qualescunque mortales Graeci vocant πρέσβεις, vel πρεσβευτάς. de hoc genere legationis non sensit Epicrates: verum de alio cujus erat causa, religio et honos divinus, qui diis quibusdam praestabatur ab Atheniensibus. Sic narrant p. 438. Plato, Plutarchus, alii, solitos mitti Athenis legatos in Delum, ad ludos Olympicos, Pythicos et alios, qui more majorum pro sua Rep. sacra facerent et dona diis offerrent, hos Graeci non πρέσβεις, sed θεωροὺς vocarunt. de istius generis legationibus sine dubio sentiebat Epicrates. Nam quod πρέσβεις hic nominantur non θεωροί: aut de industria factum id ab Epicrate, quo invidiam verbi fingeret: ut cum Romani principes nomen regis a se alienarunt, regni vim tenuerunt. aut Athenaei incuria alterum nomen positum alterius loco. Tentare etiam fortasse licet superscriptam loco glossae vocem, genuinae sedem occupasse fraude librariorum. Quicquid hujus sit, clara ex iis quae diximus impia mens Epicratis, qui divinis honoribus regem iverit af-

fectum. Simile Stratoclis commentum, de quo Plutarchus in Demetrio ἔγραψεν ὅπως οἱ πεμπόμενοι κατὰ ψήφισμα δημοσίᾳ πρὸς Ἀντίγονον ἢ Δημήτριον, ἀντὶ πρεσβευτῶν θῆωροι λέγοντο καθάπερ οἱ Πυθοὶ καὶ Ὀλυμπιάδε τὰς πατρίους θυσίας ὑπὲρ τῶν πόλεων ἀπάγοντες ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἐορταῖς. Non possum tam facile emendare quam indicare mendam istorum verborum: Narrat, inquit, Polybius lib. 14. [hodie in fragmentis lib. 15. Polybii multa de hoc Agathocle et de Oenanthe.] fuisse adulatorem, Ἀγαθοκλέους τοῦ Οἰνάνθης υἱοῦ, ἐτέρου δὲ τοῦ Φιλοπάτορος βασιλέως Φίλωνα. secuti libros scripsimus Οἰνάνθης, cum ante scriptum esset Οἰνάν. Huraldinus codex, τοῦ Οἰνάνθου υἱοῦ. caetera ut in aliis. Sed aut defunt hic quaedam, aut locus concinnandus in hanc sententiam: Narrat Polybius Philonem fuisse adulatorem Agathoclis cui Oenanthe mater, quique sodalium regis Philopatoris unus fuit. non opus violenta mutatione: tantum scribe ἐταῖρου pro ἐτέρου. Notum satis qui dicantur regum ἐταῖροι in historiis Graecorum et Macedonum. Agathoclem hunc duabus notis distinguit ab Agathocle illo siguli filio celeberrimi nominis tyranno: de quo Diodorus Siculus lib. 19. Breviator excerpfit hinc verba ista, Φασὶ δὲ καὶ τοῦ Φιλοπάτορος βασιλέως κόλακα Φίλωνα. Ita solet hic grammaticus omissis iis quae non intelligebat quia erant depravata, sententiam sibi fingere ex sua libidine non ex auctoris mente Caeterum qui dicitur in editionibus *Cato Sinopensis*, dicendus *Bato*. Lege itaque ex Epitoma Βάτων ὁ Σινωπεὺς ἱστορεῖ. hunc Batonem auctor lib. 14. laudat, et alibi non semel. Paulo post, καὶ θεραπεῦσαι τοὺς εὐπόρους μέχρι τῆς τύχης δεινός. Dalecampius *mirum artificem eos colendi qui opibus florent, quoscumque nactus esset.* quod erat in sententia praecipuum corrumpit. nam μέχρι τῆς τύχης, est *dum fortuna maneret.* Imminutum fuerat Lysimachi nomen prima syllaba, in istis. Ἀττάλου δὲ τοῦ βασιλέως ἐγένετο κόλαξ καὶ διδάσκαλος Λυσίμαχος. restituimus fide librorum. nam *Simachus* ne Graecum quidem est, sed *Simichus* et *Simichidas*. quod addit, ὃν Καλλίμαχος μὲν Θεοδώρειον ἀναγράφει significat, Lysimachum istum dictum fuisse a Callimacho in indice auctorum Theop. 459. doreum: quasi Theodori athei (de quo Diogenes Laertius) sectam secutum: neque iis esse assensum, qui Theophrasti discipulum fuisse vellent. Legebatur mox

Ἀνδρόμαχον τὸν Καρπῆνον: in Huraldino Καρνῆνον, et Καρνῶν, constanti errore. fecimus ut esset τὸν Καρρῆνον, ex conjectura primo, deinde ex membranis, quibus adstipulatur Plutarchus in Crasso. Scripsimus etiam, ὃ τὸν Κράσσον πάντα ἀνακοινοῦμενον, προδοθῆναι Πάρθοις ὑπ' αὐτοῦ. invenimus ubique ἀνακινούμενον, quod Dalcamp. omnia tentantem ut salvus evaderet. ingeniose, sed falso. Nam auctor non aliud voluit, quam quod Plutarchus scribit, Crassum cum omnium consiliorum participem faceret Andromachum, ab eo fuisse proditum. καὶ τοῦτο ἔδει, ait, μηδένα πρὸ καιροῦ Καρρῆνων πυνθῆσθαι. πυνθάνεται δὲ ὁ ἀπιστότατος Ἀνδρόμαχος, ὑπὸ Κράσσου καὶ τοῦτο πιστευθεῖς.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Atheniensium et Romanorum publicae adulationes.

Leenae Veneris et Lamiae Veneris templa, et de eo genere consecrationis. Paeanes translati ad hominum laudationem. Nomina clarorum virorum inserta Saliari carmini. Veteris Ecclesiae similis ritus. Demetrii dictum de Atheniensibus.

MULTA hactenus dipnosophista de singulis adulato-ribus dixit, longumque eorum ex vetere historia catalogum contexuit, qui per infamem assentationem nomen et famam sibi fecerunt. Nunc de publica quorundam populorum adulatione, scriptor eruditissimus ac πολυμαθέστατος sermonem instituit. Nam et ingeniorum publica quaedam est interdum lues, non minus quam corporum neque solum λοιμικαὶ καταστάσεις, et morbi epidemii, sed et vitia et morum corruptela universos aliquando populos inficiunt. Inest profecto rebus cunctis mortalium quidam velut orbis: et quemadmodum temporum vices, ita morum vertuntur. Insigne ejus rei exemplum est ac documentum, quod nobis hic ob oculos ab auctore ponitur. Narrat enim, tantam repente in Atheniensium publicis moribus factam esse mutationem, ut qui fuerant acerrimi modo libertatis vindices, in foedissimam et turpissimam regum adulationem

sint ἀθρόως prolapsi. Miratur Athenaeus non sine causa hanc in eo populo instabilitatem tantam et ingeniorum depravationem. Sed quid hoc mireris in Atheniensibus populo tumidi semper animi verius quam magni, cum Romanis illis terrarum dominis, id ipsum videas ussvenisse? Lege mihi immutatae Reipubl. historiam apud Dionem et historicos alios. Rem stupore dignam invenies, quomodo ferox ille et superbus populus, postquam semel jugum collo recepit, foeda ac tetra adulatione principum omnes alias gentes longo intervallo superavit. Non illi plurium annorum duro servitio fuit opus, ut generositatem omnem exueret. Ad primum nuntium cladis Pompejanae et Caesaris victoriae ὀλο-
p. 440. σχροῦς, repente factus est alius. Porro adulationis publicae Atheniensium exempla aliquot profert Athen. in quibus animadvertenda et observanda quaedam sunt nobis. Primum est hujusmodi: Λεαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερὰ, καὶ Βουρίχου, καὶ Ἀδειμάντου καὶ Ὀξυθέμιδος τῶν κολάκων αὐτοῦ. καὶ βωμοί, καὶ ἡρώα καὶ σπονδαὶ τούτων ἐκάστω καὶ παιᾶνες ἤδοντο. deest in istis verbum ἀφιδρύθη, vel ἰδρύσαντο: nam Excerpta mutato casu habent βωμὸν et σπονδάς. aut pendet oratio ex illis superioribus, ἐλύπει καὶ τούτων ἓν ἑαυτὸν. Indicatur autem obliqua consecratio quaedam, et tacita ἀποθέωσις, in illis, Λεαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερὰ. semel positum Veneris nomen bis intelligendum. Posuerunt, inquit, *templa Leaenae Veneri et Lamiae Veneri*: ita soliti prisca adulatores diis hominibusque fucum facere, adjecto Deorum unius nomine ad mortalis ejus nomen quem divinis honoribus vellent affectum. Ita habes hic *Lamiam Venerem, Leaenam Venerem, Philam Venerem*: libro 13. *Pythionicem Venerem*, libro 7. *Themisonem Herculem*. Latini quoque traditum a Graecis morem tenuerunt. Unde legere est in eorum monumentis *Jovem Augustum, Juliam Junonem, Drusillam Venerem*, et similia. Epitomae sarcinator de iis qui deinceps nominantur Buricho, Adimanto et Oxythemide, sic notat, καὶ ἦσαν οὗτοι Ἀθηναίων κολάκες, in quo errasse illum constat: erant enim isti non Atheniensium adulatores, sed regis Demetrii. ideo mox appellantur Athenienses, κολάκων κολάκες, propter tributos parasitis hisce honores. Burichum inter Demetrii duces nominat Diodorus Siculus libro 20. Caeterum distinctione recta opus habent Athenaei verba, in hunc

modum concipienda. *Λαλῶντες μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερά. καὶ Βουρίχου καὶ Ἀδριμάντου καὶ Ὀξυθέμιδος τῶν κολάκων αὐτοῦ, καὶ βωμοί, καὶ ἡρώα καὶ σπονδαί. τούτων δ' ἐκάστω καὶ παιᾶνες ᾗδοντο.* Olim apud Graecos religioni habitum paeanem in cujusquam mortalium honorem canere. Nota est in Aristotelem calumnia prope ipsi exitialis, quod diceretur paeanem in Hermiam confecisse. Adulatores vero etiam isto genere honoris ornandos viros principes censuerunt: eratque etiam hic tacita quaedam consecratio et in numerum deorum relatio. Multa auctor libro 15. de hoc paeanum abusu: ubi etiam recensitionem instituit eorum quibus tributum hoc fuisse Graeca historia testatur. Sed primus omnium fuit Lyfander, cui *παιᾶνες ᾗσθησαν*, ait Plutarchus in vita. Invenias in Romanorum historia, quod cum hac observatione juvet conferre. Est enim simile quod facitatum Romae legimus: ut eorum nomina quos eximio honore vellent decorare, saluari carmine canenda decernerent: Germanico mortuo hic honos inter alios tributus, auctore Tacito libro secundo. Et M. quoque Antonius Philosophus, mortuo filio Vero, jussit ut nomen ejus Saluari carmini infereretur: teste Capitolino. Jam olim id Romae institutum: ut ex iis constat, quae de Mamurio, Veturio, et Lucia Volturnia scribunt Varro, Ovidius, Festus, Plutarchus et alii. Vetus quoque Ec-

p. 441.

clesia Christiana hunc, ut videtur, morem ad pium usum traduxit: instituto, ut nomina sanctorum Martyrum, Imperatorum, Pontificum summorum et aliorum fide ac meritis excellentium virorum, sacris diptychis inserta, inter hymnodias recitarentur. qua de re dicemus multa alibi, si vitam Deus produxerit, scitu digna, nec protrita. Addit Athenaeus offensum Demetrium tam foeda Atheniensium adulatione, dignam magno principe vocem edidisse: *ὅτι οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ Ἀθηναίων γέγονε μέγας καὶ ἀδρὸς τὴν ψυχὴν.* *neminem extitisse ipsius aetate: ex omnibus Atheniensibus, virum magnum, et generosi animi.* Par querela Tiberii de sui temporis Romanis, quoties curia egrederetur Graecis verbis in hunc modum eloqui soliti: O HOMINES AD SERVITUTEM PARATOS. In Demetrii verbis quae adscriptimus, scribebatur perperam et inepte, *ἐπ' αἰδοῦ* pro *ἐπ' αὐτοῦ*. quod interpretibus fraudi fuit. Veram lectionem etiam Excerpta habuerunt. Sequitur, *τὸ οὖν παράδοξον οἱ Ἀθηναῖοι τῶν κολάκων κόλακας ἐποίησαν, οἱ εἰς αὐτὸν*

τὸν Δημήτριον παιᾶνας καὶ προσόδια ᾄδοντες. Videtur auctor indignari vehementius ob cantatum Demetrio regi paeanem: quam ob praestitum honorem eundem illius assentatoribus. Causa, opinor, est, quod illis quidem tributum hoc decus mortuis: Demetrio vero superstiti adhuc. Manibus autem defunctorum divini honores minore semper invidia delati, quam vivis hominibus.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

*Honores varii Demetrio Poliorcetae habiti ab adul-
latoribus Atheniensium. Itur obviam cum altari-
bus, coronis, et odoribus. Ξενισμοὶ Cereris
et Bacchi eidem decernuntur. Ithyphallicum
carmen in honorem ejus cantatum, cum Athe-
nas ingrederetur. Ipsum carmen illud exhibi-
bitum: quale genus carminis id fuerit. idem
varie illustratur atque emendatur. De Atticis
Dionysiis et Mysteriis minoribus et majoribus
non recte ea confundi a quibusdam. notata
illorum tempora. Gradus distincti in accipien-
dis mysteriis. ἑποπτεύειν. Plutarchi locus ani-
madversus: alia multa observata.*

PUBLICAE Atheniensium adulationis non poterat magis
insigne monimentum ab auctore proferri, quam quod
ex Democharis et Duridis Samii historiis commemora-
tur. Plane eximius hic locus est, et dignus qui a nobis
curatius illustretur. Igitur de honoribus Demetrii in
haec verba scribit Demochares: ἐπανελθόντα τὸν Δημή-
τριον ἀπὸ τῆς Λευκάδος καὶ Κερκύρας εἰς τὰς Ἀθήνας
οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέχοντο, οὐ μόνον θυμιᾶντες καὶ στεφ-
νοῦντες καὶ οἰνοχοοῦντες, ἀλλὰ καὶ προσόδια καὶ χοροὺς
καὶ ἰθύφαλλοι μετ' ὀρχήσεως καὶ ᾠδῆς ἀπῆντων αὐτοῦ
καὶ ἐφιστάμενοι κατὰ τοὺς ὄχλους ᾄδον ὀρχούμενοι καὶ
ἐπαῖδοντες. Hic est ille Demetrus Poliorcetes, Antigoni
F. qui Demetrium Phalereum Casandri Macedoniae regi
p. 442. auspiciis, sub specie oligarchiae Athenis dominantem

urbe expulit, et pristinam Reip. formam, ac libertatem restituit: Anno altero Olympiadis 118. istud accidit, auctore Diodoro lib. 20. Tum igitur populus Atheniensis incredibili gestiens laetitia ob recuperatam libertatem post annorum 15. servitutem, in ornando Demetrio nihil reliqui fecit. Facta sunt de illius honoribus varia Senatusconsulta, quorum summam habes apud Plutarchum et Diodorum. Refert Plutarchus inter alia decretum fuisse, *δέχεσθαι Δημήτριον, ὅσάκις ἂν παραγένηται τοῖς Δήμητρος καὶ Διονύσου ξενισμοῖς: ut quotiescunque in urbem veniret Demetrius, iisdem ritibus ac ceremoniis peregre adveniens exciperetur, quibus solerent Ceres et Bacchus.* Eo referri debet ista Democharis ecloga de ingrediente quondam Athenas Demetrio, et exhibitis illi honoribus. *Demetrium, inquit, Athenas a Leucade et Corcyra redeuntem: Athenienses non solum suffitibus, coronamentis, et libationibus vini exceperunt, sed etiam chori processerunt ei obviam, cum profodiis et ithyphallis, saltantes et canentes.* Olim omnia haec diis erant propria, et in illorum tantum honorem fieri solita, cum vel in pompa traducerentur, vel alias loco moverentur deorum simulacra, sicut monuimus dudum ad librum quartum Suetonii. Sed suffitus quidem, coronae, et vini affusio, jam ante Demetrii aetatem ad mortalium decoramentum populorum adulatio transtulerat. Q. Curtius de Alexandro loquens Babylonem ingrediente: *Plures obviam egressi sunt: inter quos Ragophanes arcis et regiae pecuniae custos, ne studio a Mazaeo vinceretur, totum iter floribus coronisque constraverat, argenteis altaribus utroque latere dispositis, quae non thure modo, sed omnibus odoribus cumulaverat.* Verbum *ολνοχοεῖν* quo utitur Demochares minus proprie, declarat Plutarchus in Dione, *ἀνῆει διὰ τῆς Ἀχραδινῆς, ἐκατέρωθεν παρὰ τὴν ὁδὸν τῶν Συρακουσίων ἱερεῖα καὶ τραπέζας καὶ κρατῆρας ἰσάντων· καὶ καθ' οὗς γένοιτο προχύταις τε βαλλόντων, καὶ προστρεπομένων ὥσπερ θεὸν κατευχαῖς.* Quae subjungit his Demochares primo omnium mortalium Demetrio tributa sunt: ut obviam ei procederent chori, profodiaca et ithyphallica in ejus gratiam composita carmina canentes. Quemadmodum paeon Apollini proprie sacrum fuit carmen, sic ithyphallicum Baccho: neque magis fas fuit hominum laudes isto quam illo genere carminis persequi. Potentium adultores

utrumque genus profanum reddiderunt: sed paeon minore, ut apparet ex libro 15. religione, et multo antequam ithyphallus. Tandem et hic mortalibus est communicatus. Primo omnium, ut ante diximus, Demetrio id delatum est honoris, cum demagogis Atheniensibus certatim foeda et nimia censentibus, quaesitor hac adulatione nulla reperiri posset. Jam ante simile quid tentatum fuerat, ab adulatoribus Demetrii Phalerei: ut narratur libro 12. ex Duride. sed nondum eo progressa erat istorum impudentia. Atque hi sunt illi ξενισμοὶ Cereris p. 443. et Bacchi decreti Demetrio, quos gravis scriptor Plutarchus facit adulationis extremam lineam. Sed magnitudinem honoris istius aliunde aestimare non possumus, quam ex carminis ipsius lectione. En illud tibi, candide lector, diligentia nostra redivivum: cum in textum verborum Athenaei ita dissimulatum hactenus latuerit, ut a nemine agnosci dum potuerit. Nos primi, quod praefiscine dictum sit, non naevo aliquo aut crepundiis, sed corpore omni et agnovimus, et tibi exhibemus agnoscendum. Id ita habet,

ΞΕΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΚΑΙ ΔΗ- ΜΗΤΡΙΟΥ.

SIVE

Ithyphallicum carmen Demetrio Poliorcetae cantatum, cum Athenas ingrederetur.

* * * *

ὍΣ οἱ μέγιστοι τῶν θεῶν καὶ φίλτατοι
τῇ πόλει πάρεσι.

Ἐνταῦθα γὰρ Δήμητραν ἰδὲ Δημήτριον
ἅμα παρίστα ὁ καιρὸς.

Χ' ἢ μὲν τὰ σεμνὰ τῆς Κόρης μυστήρια
ἔρχεθ' ἵνα ποιήσῃ.

Ὁ δ' ἱλαρὸς, ὥσπερ τὸν θεὸν δεῖ, καὶ καλὸς,
καὶ γελῶν πάρεστι.

Σεμνὸς ὅθι φαίνοινθ' οἱ φίλοι πάντες κύκλῳ,
ἐν μέσοισι δ' αὐτός.

Ὅμοιος ὥσπερ εἰ οἱ φίλοι μὲν ἀστέρες,
ἥλιος δ' ἐκείνος.

ὦ τοῦ κρατίστου παῖ Ποσειδῶνος θεοῦ,
 καὶ θεᾶς Ἀφροδίτης.
 Ἄλλοι μὲν ἢ μακρὰν γὰρ ἀπέχουσιν θεοί,
 ἢ οὐκ ἔχουσιν ὤτα,
 ἢ οὐκ εἰσὶν, ἢ οὐ προσέχουσιν ἡμῖν οὐδὲ δν·
 σὲ δὲ παρόνθ' ὀρώμεν.
 Οὐ ξύλινον, οὐδὲ λίθινον, ἀλλ' ἀληθινόν.
 εὐχόμεσθα δὴ σοι.
 Πρῶτον μὲν εἰρήνην ποίησον Φίλτατε·
 κύριος γὰρ εἶ σύ.
 Τὴν δ' οὐχὶ Θηβῶν, ἀλλ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος,
 σφίγγα περικρατοῦσαν
 Αἰτωλίδ', ὅστις ἐπὶ πέτρας καθήμενος
 ὥσπερ ἡ παλαιὰ.
 Τὰ σώμαθ' ἡμῶν πάντ' ἀναρπάσας φέρει,
 κ' οὐκ ἔχω μάχεσθαι.
 Αἰτωλικὸν γὰρ ἀρπάσαι τὰ τῶν πέλας·
 νῦν δὲ καὶ τὰ πόρρω.
 Μάλιστα μὲν δὴ σχόλασον αὐτὸς, εἰ δὲ μὴ
 Οἰδίπουν τιν' εὐρὲ,
 Τὴν σφίγγα ταύτην ὅστις ἢ κατακρημνισῇ,
 ἢ πεινῆν ποιήσει.

Carminis hujus elegantissimi argumentum quidem ex Demochare Athenaeus recitat: versus vero ipsos, et verba ex Samio Duride. Quod autem ante hunc diem nemo eruditorum hoc animadverterit, menda codicis est in caussa. Nam ubi scriptum est, Δοῦρις δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τῶν ιστοριῶν κατ' αὐτὸν p. 441. τὸν Ἰθύφαλλον ὡς οἱ μέγιστοι, etc. Scribendum erat, καὶ αὐτὸν τὸν Ἰθύφαλλον παρέθετο ἔχοντα οὕτως
 Ὡς οἱ μέγ. Demochares, inquit Athen. summam recitavit hujus: sed Duris Samius ipsum ascripsit, atque inseruit historiae suae 22. Confer Democharis verba cum iis quae ex Duride afferuntur: ita rem habere luce meridiana clarius comperies. Jam igitur beneficio nostro habent studiosi exemplum Ithyphallici carminis, quale nullum reperies aliud in omnibus Graecis aut Latinis monumentis. Constat genus hoc carminis senario versu jambico, et trochaico dimetro brachycatalecto. Proprie Ithyphallicus hic posterior nuncupatur, et ab illo carmen Ithyphallicum. Hermogenes de ideis libro priore, capite de orationis gravitate, de isto versu loquens, σείων μελῖτην Πηλεϊάδα δεξιὸν κατ' ὤμον. δύο.
 Casaub. Anim. in Athen. T. II. E

inquit, εἰσὶν ἑνταῦθα Ἰωνικαὶ συζυγίαι, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ Ἰθυφαλλικὸν καλούμενον μέτρον, ἐκ τριῶν συγκαίμενον τροχαίων, δι' ὧν ἐκλάσθη πᾶς ὁ ῥυθμὸς βιασθεὶς πρὸς τὸ ἐναντίον ἐλθεῖν δακτυλικοῦ καὶ σεμνότητος. Tres trochaei quos ait Hermogenes fuere initio isti, Βάκχε, Βάκχε, Βάκχε. Male enim capit illius mentem Graecus scholiastes, qui de Ithyphallicis nescio quid ad hunc locum muginatur, nodum quaerens in sirpo. Terentianus Maurus,

Ithyphallica porro dicarunt,

Musici poetae:

Qui ludicra carmina Baccho

Versibus petulcis

Grajo cum cortice phallo

Tres dabant trochaeos

Ut nomine fit sonus ipso

Bacche, Bacche, Bacche.

Hos versus poetae cum aliis diversi generis conjunxerunt. Archilochus omnium primus cum dactylico tetrametro, ut scribit Hephaestion:

Οὐκέθ' ὁμῶς θάλλεις ἀπαλὸν χροά.
κάρφεται γὰρ ἤδη.

alii praeposuerunt jambicum senarium, ut factum vides in superiore carmine. Exemplum talis conjunctionis a Callimacho principe manavit, auctore eodem Hephaestione. Extat libro 11. fragmentum cujusdam Ithyphallici carminis, in quo perversi numeri sunt ad hoc exemplum restituenti.

Ἐθύσαμεν γὰρ σήμερον σωτήρια
πάντες οἱ τεχνῖται.

Μεθ' ὧν πινὼν τοδὶ κέρας, ὡς τὸν Φίλτατον
βασιλέα πάρεμι.

[Fuere et alius generis Ithyphallici versus qui et Priapei dicebantur, sive προσῳδικοὶ, tetrametri, quales habentur apud Hephaestionem et Dionysium Halicarnasseum.] Superest jam ut ipsum carmen percurramus. Initio defunt versus duo, aut fortasse etiam plures. Qui nunc primus est, e praecedentibus pendet, hujusce vel similis sententiae.

Νῦν δὲ μέγιστην χαρμονὴν χαίρειν χρεῶν.
νῦν χρεῶν χορεύειν.

p. 445. Nunc gaudendi tempus et choreas ducendi. Quare? quia urbem ingrediuntur maximi et civitatis hujus amantiissimi dii. Nemo dubitat proxime sequentibus

verbis debuisse contineri nomina duorum istorum deorum. Hoc nos cum certo sciremus, duos versus nullo negotio elicuimus, ex mutilata et corrupta scriptione, in cujus luto haesit Breviator. Sic enim scriptum in membranis antiquissimis: *πάρεισιν ἐνταῦθα † Δημήτριος ἅμα παρῆν ὁ καιρός*. Primum Cereris nomen certissima conjectura restituimus: deinde labantes versus, quam commodissime fieri a nobis poterat, instauravimus. Caeterum ex istis verbis et sequentibus conjicere est aliquid de tempore, quo haec facta sunt Athenis. Ait enim temporis opportunitate conjunctos esse Cererem et Demetrium: cum quidem illa veniret ad celebranda Mysteria: hic autem, ut Atheniensium afflictis rebus opem ferret. Ergo sub tempus peragendorum Mysteriorum Athenas venit Demetrius. Docti homines nullum discrimen statuunt inter Mysteria et Dionysia. unde multa absurda necesse est sequi. Verum quidem est initia et *τελετὰς* communes fuisse Cereri ex Baccho. Quare etiam Cereri jungitur Demetrius ceu Bacchus alter. Demetrius enim res gestas ejus Dei studiose imitans, Bacchi cujusdam instar erat Diodorus, *τὸ σύνολον ἐζήλου Demetrius, τὴν μυθολογουμένην ποτὲ γενέσθαι κατ' ἀνθρώπους τοῦ Διονύσου διάθελον*. eadem Plutarchus quoque. Verum est etiam, et Dionysia et Mysteria fuisse alia majora, alia minora. nihilominus tamen falluntur qui ista confundunt. Fuere enim diversi initiorum dies a diebus Dionysiorum. Majora Liberalia mense Anthesterione agebantur. Ulpianus in ea contra Leptinem, *Τοῖς μεγάλοις Διονυσίοις Ἀνθестηριῶνος μηνὸς πλείονος γενομένης δαπάνης, εἰς χορηγὸς ἐκάστης Φυλῆς καθίστατο*. Eadem et antiquiora vocabantur, et duodecima hujus mensis instituebantur ad ipsam arcem, in urbis parte quam vocabant Limnas. Thucydides in secunda historia, *τὰ ἱερὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστὶ, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἴδρυται, τὸ τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς, καὶ τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου, οὗ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθестηριῶνι*. Demosthenes hoc ipsum testatur: docetque hoc amplius annua fuisse haec Bacchanalia, in oratione contra Neaeram. *Διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα. ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθестηριῶνος μηνός*. Diversa

ab hoc festo fuere Liberalia τὰ ἀστικά quae Elaphebolione celebrabantur, et erant trieterica. At mysteria majora, non eo mense, sed altero ab isto, qui Boedromion dictus. Plutar. in Demetrio, ἐτελοῦντο τὰ μεγάλα μυστήρια Βοηδρομιῶνος. Idem in Phocione, εἰκάδι ἡ Φρουρὰ Βοηδρομιῶνος εἰσέχθη, μυστηρίων ὄντων, ἢ τὸν Ἰακχὸν ἐξ ἄστεος Ἐλευσίναδε πέμπουσι. eadem pene verba in Camilli vita, et apud Polyaenum. Idem Plutarchus in Alexandro scribit, nobilem ad Arbela sive p. 446. ad Gangamela pugnam fuisse commissam Βοηδρομιῶνος περὶ τὴν τῶν Μυστηρίων τῶν Ἀθηνησιν ἀρχήν. sed in hac historia dissentiunt alii ab illo. Arrianus in sequentem mensem refert. Τοῦτο τέλος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηνησιν Ἀριστοφάνους, μηνὸς Πυανεψιῶνος. Similiter diversis temporibus peragebantur minora Dionysia et minora Mysteria. Illa quidem mense Posideone. Theophrastus in rustici hominis descriptione, Ποσειδεῶνος τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια. haec vero Anthesterione, Plutarchus in Demetrio, τὰ μικρὰ μυστήρια τοῦ Ἀνθεστηριῶνος ἐτελοῦντο. [Quemadmodum autem Dionysia majora fuerunt annua: sic et mysteria sive Elenfinia sacra. Aristides in Panathenaica loquens de illis sacris: μόνοι τῶν Ἑλλήνων κατ' ἕκαστον ἔτος ποιεῖτε πανήγυριν, οὐδεμιᾶς πεντατηρίδος Φαυλοτέραν καὶ δέχεσθε τῷ Ἐλευσινίῳ πλείους ἢ ἕτεροι τῇ πάσῃ πόλει.] Porro Mysteria cum nominant auctores simpliciter, majora intelliguntur. Theophrastus, Βοηδρομιῶνος τὰ μυστήρια. nempe majora: de quibus verisimile est locutum Ithyphalli istius auctorem. Ergo circa Boëdromionis mensis diem vicesimam haec sunt acta Athenis. Sed cum certum sit Demetrium non semel aut iterum venisse Athenas, verum saepius, quis fuit annus itineris hujus? Id vero silente historia sciri hodie non potest: etsi id tempus designare voluit Demochares, cum scriberet, tum ista accidisse, cum Athenas est reversus Demetrius a Leucade et Corcyra. quod hodie amissis illorum historicis, parum nos adjuvat. Quin etiam quod de Boedromione mense modo dicebamus, eo minus certum, quia constat anno tertio Olympiadis 119. urbem ingressam esse Demetrium mense Manychione, et statim opertaneorum sacrorum ritus omnes accepisse. Non contentus enim honore ξενισμῶν sibi decretorum, literis missis ad senatum minarum plenis obtinuerat, ut spretis omnibus legibus uno die consequi

sibi liceret quod aliis vix longo tempore concedebatur. Magni praemii loco tributum nonnullis (ut Herculi atque Hippocrati) legimus, sed oppido paucis, ut initiorum fierent participes. Soranus in vita Hippocratis, Ἱπποκράτης λαμπρῶν ἔτυχε τιμῶν παρ' Ἀθηναίοις, οἵτινες καὶ δεύτερον αὐτὸν ἀφ' Ἡρακλέους δημοσίᾳ τοῖς Ἐλευσινίοις ἐμύησαν. Erant autem quasi gradus in participatione mysteriorum observandi. Prima omnium fuit ἡ καθάρσις, et purificatio quaedam: deinde sequebantur mysteria parva, quibus instituebantur et praeparabantur ad majora: posiremus erat actus, mysteriorum majorum acceptio, et illa quae dicebatur ἐποπτεία. Clemens Alexandrinus, Stromat. lib. 5. οὐκ ἀπεικότως ἄρα καὶ τῶν μυστηρίων τῶν παρ' Ἑλλήσιν, ἄρχει μὲν τὰ καθάρσις. καθάρπερ καὶ τοῖς βαρβάροις τὸ λουτρόν· μετὰ ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μικρὰ μυστήρια, διδασκαλίας τινὰ ὑπόθεσιν ἔχοντα καὶ προπαρασκευῆς τῶν μελλόντων. τὰ δὲ μεγάλα περὶ τῶν συμπτάντων· οὐ μανθάνειν ἔτι ὑπολείπεται, ἐποπτεύειν δὲ, καὶ περινοεῖν τὴν φύσιν καὶ τὰ πράγματα. Et si autem tria distinctim tanquam diversa ponuntur a Clemente, non tamen tres erant μύησεις, p. 447. sed duae tantum: nam purificatio non separatur a parvis mysteriis. Harpocraton. οἱ μυηθέντες ἐν Ἐλευσίνι ἐν τῇ δευτέρᾳ μύήσει ἐποπτεύειν λέγονται. ultima autem fuit meta fieri epoptam et ephorum [ideo Plutarchus in 8. Symposiacorum, τέλος ἐποπτεία τελετῆς.] quare ἐποπτεύειν proverbii instar de fruitione summi boni dicitur. Aristophanes Ranis, μάλα γ' ἐποπτεύειν δοκῶ ὣςταν καταράσσωμαι λάθρα τῷ δεσπότῃ. prius dicebantur μύσται non ἐπόπται. Suidas, οἱ τὰ μυστήρια (parva nempe) παραλαμβάνοντες μύσται καλοῦνται. οἱ δὲ τῷ ἑξῆς ἐνιαυτῷ ἑφοροί, καὶ ἐπόπται. non est Suidae ista observatio: sed Symmachi antiquissimi critici, ex quo totidem verbis haec describuntur ab Aristophanis scholiasta. etiam Philochorus apud Harpocratonem separat, τὰ ἱερὰ τὰ τε μυστικά καὶ τὰ ἐποπτικά. Ex verbis Symmachi cognoscimus, non statim a parvis initiis patuisse vim ad majora: sed annum fuisse intermedium a priore initiatione ad consummationem religionis. Migravit has leges Demetrius, qui sine ulla intercapedine minora majoraque initia percipere voluit. Philochorus, Δημητρίῳ ἰδίῳ τι ἐγένετο παρὰ τοὺς ἄλλους, τὸ μόνον ἅμα μυηθῆναι καὶ ἐποπτεῦσθαι, καὶ τοὺς χρόνους τῆς τελετῆς τοὺς πατέρας μετακινήθῃναι. Quod autem annus

necessario intercederet inter utramque τελετήν, etiam
 Plutarchus testatur in hac ipsa historia. ἐπώπτευσον δὲ
 τοῦλάχιστον ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐνιαυτὸν διαλιπόντες.
 Scribe, ἀπὸ τῶν μικρῶν. et observa verbum non temere
 positum τοῦλάχιστον. nam re vera minimum spatium
 quod interjiceretur annum fuit. ut plurimum quinto
 anno post parva suscipiebantur illa majora. Tertullia-
 nus ex emendatione divina Josephi Scaligeri: *Nam et*
illa Eleusinia heuresis et ipsa Atticae superstitionis,
quod tacent, pudor est. Iccirco et aditum prius cru-
cient: diutius initiant, quam consignant: quum epop-
tas (intellige futuros epoptas: nam mystae tantum fie-
 bant prima institutione) *ante quinquennium instituunt,*
ut opinionem suspendio cognitionis aedificent: atque
ita tantam majestatem exhibere videantur, quantam
praestruxerunt cupiditatem. Sequitur jam silentii of-
ficium: attente custodiunt quod tarde invenitur. Cae-
terum tota in adytis divinitas, tot suspiria epoptarum,
totum signaculum linguae, simulacrum membri virilis
revelatur. Sed operae praetium fortasse nonnullam
 fecerimus, si Plutarchi super initiatione Demetrii verba
 recitaverimus. Is postquam dixisset jussos fuisse Athe-
 nienfes a rege hunc ipsi honorem decernere, addit,
 ἀναγνώσθέντων δὲ τῶν γραμμάτων, μόνος ἐτόλμησεν ἀν-
 τειπεῖν Πυθόδωρος ὁ δαδοῦχος· ἐπέρανε δὲ οὐδέν· ἀλλὰ
 Στρατοκλέους γνώμην εἰπόντος, Ἀνθεστηριῶνα τὸν Μου-
 νυχιῶνα ψηφισαμένους καλεῖν καὶ νομίζειν, ἐτέλουν Δη-
 μητρίῳ τὰ πρὸς ἀγοράν. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐξ Ἀν-
 θεστηριῶνος ὁ Μουνυχιῶν γενόμενος Βοηδρομιῶν, ἐδέξατο
 τὴν λοιπὴν τελετήν, ἅμα καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Δημη-
 τρίου προσεπιλαβόντος. Ait, lectis Demetrii literis so-
 lum sustinuisse contradicere Pythodorum daduchum.
 illum quoque frustra. itum enim in sententiam Stra-
 p. 448. toclis: eoque auctore decretum, ut mensis qui tum forte
 agebatur, (Munychion is fuit) vocaretur atque censeretur
 Anthesterion: itaque Demetrio priora initia sunt com-
 municata. rursus post illa Munychion idem de Anthes-
 terione factus Boedromion, reliquos initiorum ritus
 recepit: ipsamque adeo epoptiam Demetrius consecutus
 est. In Graeco textu quid sit, ἐτέλουν τῷ Δημητρίῳ τὰ
 πρὸς ἀγοράν, non scio. etsi non dubito sententiam esse
 quam expressimus. Forte scribendum, τὰ πρότερα ἱερά
 vel τὰ πρὸς ἀγνείαν. *initiarunt Demetrium iis sacri-*
quae ad castimoniam spectabant. ad majora mysteri-

non perveniebatur nisi post longam castimoniam: cujus ritus docebantur qui ad minora admittebantur. Nihil enim fuere aliud parva mysteria, nisi praeparatio quaedam ad altera: sicut etiam docet vetus dictum, Ὑπνος τὰ μικρὰ τοῦ θανάτου μυστήρια. Duodecimo versu comparatur Demetrius Soli propter summam pulchritudinem. non hoc ei largiuntur mendacio adulescentes: formosissimus enim fuit. adeo ut scribat Plutarchus vicisse illius naturalem pulchritudinem omnium pictorum ac statuariorum artem et industriam. Diodorus quoque, ἦν δὲ, ait, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὸ κάλλος ἡρωϊκὸν ἀποφαίνων ἀξίωμα· ὥστε καὶ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν ξένων θεωροῦντας εὐπρέπειαν κεκοσμημένην ὑπεροχῇ βασιλικῇ, θαυμάζειν καὶ παρακολουθεῖν ἐν ταῖς ἐξόδοις, ἔνεκεν τῆς θέας. 15. versum et duos sequentes ita expressit Demochares, οἱ δ' ἄλλοι καθεύδουσιν, ἢ ἀποδημοῦσιν, ἢ οὐκ εἰσίν. eleganter. In 18. Σὲ δὲ παρόνθ' ὀρώμεν, similis adulatio atque in illo, *Nec tam praesentes alibi cognoscere divos. et Coelo tonantem credidimus Jovem regnare: praesens divus habebitur Augustus.* Sphinx illa de cujus latrociniiis conqueruntur Athenienses, dux aliquis Callandri fuit in Aetoliae munito loco Atticae proximo collocatus cum expedita manu militum. ex illa arce faciebat quotidie impressionem in illorum agros qui ab Atheniensibus stabant. saepe etiam per Lociorum fines, Phocensium, et Megarensium in Atticam usque excurrerebat populabundus: ut res suas ferri agique, et captivos abduci e suis viderent saepe Athenienses, cum interea resistere non possent. Hoc igitur malo tanto liberari a Demetrio petunt Athenienses. cum Aetolis bellum gessisse eum regem Plutarchus indicat: sed ejus belli alia videtur fuisse causa.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Mos conviviorum, libare regibus et principibus.
οἱ Δημόθην Ἀθηναῖοι Θρήνησι. ἀμύνεσθαι τὸ κάλυμμα. ἀνακτες Cypriorum. Γεργίνα. Γλοῦς. κλίμακα κατασκευάζειν ἐξ ἑαυτῶν. mulieres. ἐπωστρίδες. μαγεύειν Ταυροπολικά. τριόδοι

mulieres. λήδιον. ψῦγμα flabellum. alia nonnulla.

ΟΙ τὸν προσκυνήσαντα τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα ἀποκτείναντες. Evagoram intelligit: de quo dictum modo sine caussa interpretes diversissimas historias separatim p. 449. ab auctore indicatas, in unam conflare periodum.

Ἀντιγόγου τοῦ βασιλέως νίκης καλῶς. Lege, Ἐν Ἀντιγόγου τοῦ βασιλέως νίκης καλῆς. reticetur τὸ ἕνεκα ut passim. Deinde distingue,

... . Φέρε τὸν τρίτον

Φίλας Ἀφροδίτας. χαίρετ' ἄνδρες συμπόται.

Scribe etiam, ὅσων ἀγαθῶν τὴν κύλικα μεστήν πίομαι. non ὅσῃν. Moris hujus etiam Plutarchus meminit in Demetrio. ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικελιώτου, νησιάρχου. Athenaeus paulo post, τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον ἐν ταῖς συνουσίαις Σελεύκου Σωτήρος καλοῦσι. ἦν ὁ μὲν Πύθιος ἐστὶν τῆς Ἑλλάδος ἀνεκκήρυξε. Respicit editam Lacedaemoniis sortem, cum post captas a Lyfandro Athenas Apollinem consularent, quid ea urbe facerent. Respondit enim, τὴν κοινὴν ἐστὶν τὴν Ἑλλάδος μὴ κινεῖν. Aelianus Variarum historiae lib. 4. Videtur alluisse Plut. De fortuna Rom. ὁ τὴν Ῥώμην ὑποβαλόμενος χρόνος μετὰ Θεοῦ τύχην καὶ ἀρετὴν ἐκέρασε, καὶ συνέζευξεν, ἵνα ἐκατέρας λαβὼν τὸ οἰκεῖον ἀπεργάσῃται πᾶσιν ἀνθρώποις ἐστὶν ἱεράν.

Ἐπειθ' ὁ μὲν λέμμ' ἐστίν, ὁ δ' ἑτεροδακνεῖ. Scrib. ὁ δ' ἕτερον δάκνει. Deinde legitur in Epit. Μύρτις ὁ Ἀργεῖος: sine voce μύστης. Diphili subjectum locum e Nuptiis, ita potes distinguere,

— ὁ γὰρ κόλαξ στρατηγὸν καὶ δυνάστην, καὶ φίλους, καὶ τὰς πόλεις ἀνατρέψει, λόγῳ κακουργῶ μικρὸν ἡδύνας λόγον.

— νῦν δὲ καὶ καχεξία.

τίς ὑποδέδυνε τοὺς ὄχλους, καὶ αἱ κρίσεις γ' ἡμῶν νοσοῦσι, καὶ τὸ πρὸς χάριν πολὺ.

οἱ Λημνόθεν Ἀθηναῖοι. Sic dictum, ut οἶνος Λεσβόθεν. et Latinis *vinum Corcyra*. tamen aliter interpretandum: non enim intelliguntur Athenienses nati in Lemno insula, et inde postea alio translati, ut vina transferuntur: sed οἱ ἐν Δήμῳ κατοικοῦντες τῶν Ἀθηναίων, ut modo locutus est. ergo Λημνόθεν hic pro

Λημνός: ut apud poetam σχεδόν. pro σχεδόν. Lyfi-
 machus de quo loquitur, rex fuit Thraciae et vicinarum
 insularum, in quibus Lemnus. Τὸ καὶ κολακεύειν
 νῦν ἀρέσκειαν ὄνομ' ἔχει. Scri. ἀρέσκειν. etsi aliter
 omnes libri. καὶ ἀγάλματα ἰδρυσάμενοι Θριῆσι. usitatus,
 Θριαῖσι. Thria pagus unus sive δῆμος tribus Oeneidis.
 fuisse Stephanus, sive Byzantius Hermolaus. Nam inter-
 pres longe aberrat a via. δι' ὧν ἡμύνετο τὸ κά-
 λυμμα. Fateor ita scribi etiam in membranis et Epi-
 toma. sed obscurum est ad intelligendum, quid sit, pul-
 vinaribus ἀμύνεσθαι τὸ κάλυμμα, id est, *operimentum*
defendere. quod quid aliud interpreteris nisi impedire
 ne molestum sit? Saepe enim stragulae vestes intem-
 pestive in faciem cadunt, et molestiam afferunt. sed ad
 vitandum illud incommodum, quis tapetum usus? Lego,
 ἡμύνετο τὸ καῦμα: et quod ait habuisse eum τρία ὑπὸ
 τῇ κεφαλῇ προσκεφάλαια, non sic interpreter, 'quasi
 tres simul delicatulus hic juvenis pulvinos habuerit
 capiti subjectos: verum tot semper cubanti ad manum
 fuisse, ut simul atque unus illorum calorem habitu con-
 traxisset, ejus loco secundus subjiceretur: cui mox suc-
 cedebat tertius, illo jam facto calidiore. Ita pulchre
 scitulus hic juvenis ἡμύνετο τὸ καῦμα. ἐφ' ὧν
 κατέκειτο λευκῇ χλαμύδι. Fortasse ἐν λευκῇ χλαμύδι.
 ἀναφέρουσιν ἐκάστης ἡμέρας πρὸς τοὺς καλουμέ-
 νους ἄνακτας. id est, ad eos qui proximum a rege locum
 tenebant. Cypriorum de quibus loquitur peculiaris vox.
 In eo regno sic vocabantur qui sub Augustis Caesares
 dicti. Harpocraton: Ἄνακτες καὶ ἄνασσα. οἱ μὲν υἱοὶ
 καὶ ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως καλοῦνται ἄνακτες, αἱ δὲ
 ἀδελφαὶ καὶ γυναῖκες ἄνασσαί. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυ-
 πρίων πολιτείᾳ. ἢ πάλαι μὲν ἀπὸ τοῦ γένους Γέρ-
 γινα, νῦν δὲ Γέργιθα κέκληται. Stephano etiam duobus
 modis scribitur hujus urbis nomen *Gergis* et *Gergithus*:
 non autem *Gergitha*, aut *Gergina*. Sed Strabonem
 vide lib. 13. καὶ ἐπὶ Γλούτου Καρός melius Γλου-
 του τοῦ Καρός. sed scribe potius ἐπὶ Γλοῦ τοῦ Καρός.
 nam *Glus* inter Graeca nomina observavimus: ut apud
 Xenophontem in primo Anabaseos, Κῦρος τῷ στρατεύ-
 ματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν. et aliis locis. apud Polyaeum
 scribitur Γλῶς. [apud Diodorum Siculum in historia 15.
 semper scribitur γαῶς. perperam] Caeterum illa verba
 γαῶνασι παρ' ἡμῶν, accipe ut a Clearcho profecta, qui
 fuit Cilix Solensis, et Aristotelis temporibus vixit. dis-

cipulus enim illius fuit. κλίμακα κατσκεύαζον ἐξ
 αὐτῶν. *scalas ex sese faciebant.* stantibus videlicet
 primis, secundis submissioribus, tertiis magis et quartis,
 postremis etiam genu nixis. Adfuit mulierum
 aliarum ministerium, quas in insula Samo ἐπωστρίδας
 vocabant. Hesychius, ἐπωστρίδες αἱ κατὰ Σάμον ταῖς
 γυναιξὶ τὴν δεξιὰν ἐπέχουσιν κατὰ τὴν ὀσφύν. Ex istis
 verbis discimus fuisse in insula illa mulieres colacidibus
 modo memoratis, similes: quae nobiles foeminas currum
 aut equum conscendentes sublevarent, dextra manu ad
 illarum lumbos admota. Eustathius cum Athenaei verba
 de climacidibus descripsisset, addit: sua quoque aetate
 tale quid factitatum ab iis qui dorsum inclinantes, con-
 scensuris in equos erant pro stapedibus, quos vocant.
 Erat tamen jam ante Eustathii saeculum usus eorum
 adminiculorum notus, quibus hodie utimur. faciunt enim
 illorum mentionem antiquissimi Rabbiorum, ut alibi
 docemus. προηγάζοντο, τεχνώμεναι τὰς ἀφρονε-
 στάτας. Tolle ὑποστήγην post προηγάζοντο: et verte,
eo deliciarum, ne dicam miseriarum, perduxerunt
istae suo artificio stultissimas illas foeminas. ita inter-
 pretor vocem τεχνώμεναι. quo videtur fieri allusio, cum
 addit, αὗται μὲν ἐκ τῶν λίαν μαλακῶν. ὑπὸ τῆς τέχνης
 μεταβιβασθεῖσαι, σκληρῶς ἐβίωσαν ἐπὶ γῆρως. quam-
 quam verius puto scribendum esse ὑπὸ τῆς τύχης μετα-
 βιβασθεῖσαι. optima et planissima sententia. αἱ δὲ
 τῶν παρ' ἡμῖν ταῦτα διαδεξαμένων ἐκπεσοῦσαι τῆς ἐξου-
 σίας κατῆραν εἰς Μακεδονίαν. In Excerptis ita scriptum
 offendimus, αἱ δὲ κατῆραν εἰς Μακεδονίαν ἐκπεσοῦσαι
 τῆς ἐξουσίας. omisis caeteris quae obscuritatis plena
 p. 451. sunt. Acutus lector statuatur quid sit pronuntiandum. ὁ
 τρόπος ταῖς ὁμιλίαις ἀνέθεσαν οὐδὲ λέγειν καλόν. Le-
 gendum διέθεσαν, atque ita editum oportuit. nam suf-
 fragatur Epitoma. Verte, *quae rerum ibi dominas et*
reginas quales sua consuetudine reddiderint, ne dictum
quidem est honestum. πλὴν ὅτι μαγεύομεναι καὶ
 μαγεύουσαι Ταυροπολικά, τρίοδοί τινες αὗται πρὸς ἀλή-
 θειαν ἐγένοντο. id est, *magicas artes in se atque aliis*
exercentes, ut sit in sacris Tauropoliis, re vera mu-
lieres e trivio factae sunt. qualia fuisse legimus sacra
 Cotytus, omnis turpitudinis et obscenitatis plena: talia
 erant et Tauropolia, quemadmodum colligas recte ex
 hoc loco. Fuerintne in Macedoniam et Graeciam delatae
 e Taurica Chersoneso, ubi Diana ταυροπόλος humanis

victimis colebatur: an aliunde initium habuerint, legi nusquam. In Excerptis ita, μαγεύμεναι καὶ μαγεύουσαι, ταυροπόλοι καὶ τριόδοί τινες αὗται πρ. non diverso sensu. nam quae sacra Tauropolia procurabant foeminae, ταυροπόλοι dicebantur. Potes ita vertere, *solitae incantare et incantari, simillimae evaserunt iis quae sacra Tauropolia curant, et urbium triviis plenis purgamentorum omne genus.* τριόδοι proprie loci in urbe dicuntur, in quos veteres conjiciebant omnia inquinamenta: ipsaeque adeo domorum et urbium quae vocabant purgamenta. καθαρώων γὰρ, inquit Eustathius, ἐκβολαὶ εἰς τὰς τριόδους ἐγίνοντο: et morem hunc multis explicat Harpocratio in ὀξυθύμια. Petronius, *Quae striges comederunt nervos tuos? aut quod purgamentum nocte calcasti in trivio aut cadaver?* Hic vero elegantissime appellantur τριόδοι, mulieres omnibus flagitiis circumfusae atque coopertae. pari elegantia καθάρματα, affini voce, eas dixeris [Pro τριόδοι τινες, quomodo extat in Athenaeo et in Excerptis, melius fortasse legas τριοδίτιδες. eodem sensu a τριόδος formatur τριοδίτις, quod unum est ex Hecates cognominibus.] λεπτῶ ληδίῳ συναμφιακῶς. non est corruptus locus ut putarunt interpretes qui correxerunt, Λυδίῳ. ex antiquis grammaticis constat, λήδιον vilis aut tenuis vestis nomen esse. ἐκκρεμάμενος ταύτῃ καὶ προσπεπτωκῶς. Loquendi usus postulat ταύτης. mirum autem adulandi studium duobus hisce verbis declarat Clearchus. Mox pro κατέψυχε, Dalecamp. κατέψηχε. quod confirmat Epitome ὥστε τὸν πρῶτον αὐτὸν ἐπονομάσαντα Σικύαν εὐστόχως εἰρηκέναι δοκεῖν. Cucurbitulas adhibent medici ad attrahendum: quod cum fit, etiam extenditur cutis. Non igitur ea causa est appellationis Sicyae, quam interpretes arbitrantur: sed petenda ea est ex verbis praecedentibus, εἰλκέ τε καὶ ἐξέτεινε. trahebat, et extendebat. τῇ δεξιᾷ δὲ Φωκαϊκὸν ψῦγμα τι διακινῶν ὡς αἰωρῶν ἡδύς ἦν, ἀλλ' οὐκ ἀποσοβῶν. Legebatur ψῆγμα: sed perplacet ψῦγμα: nam flabellum intelligit, ut bene judicavit eruditissimus Dalecampius: quamquam alii fere id instrumentum ριπίδα vel ριπίδιον vocant. quod cur ψῦγμα non possit vocari caussae non est: cum ψύξαι exponatur a veteribus etiam ἄνεμον ποιῆσαι, ventulum facere. καταψύχειν in ea re posuit^{p. 452.} elegantissimus poeta Nonnus in 3. Dionysiacorum: Τέκνα καταψύχουσα, καὶ ἔσβεσε καύματος ὀρμὴν, Ἀντί-

τυπον Φύσημα χέων ποιητὸς ἀήτης. Haec eo spectant, ut doceamus veram lectionem esse ψῦγμα: licet in omnibus antiquis libris aliter scriptum sit hoc verbum. Jam vero legendum est, διακινῶν ὡς αἰώραν. non autem ὡς αἰωρᾶν. Hoc vult: Therem manu dextra flabellum Phocaïcum commovisse, non ut qui muscas expellunt, vehementer: sed leniter, instar eorum qui lectos penfiles agitant. Flabella utrique rei parabantur: et quaerendae refrigerationi, et muscis expellendis: unde etiam μυιοσόβας appellarunt. Est igitur διακινεῖν ὡς αἰώραν, quod Antiphanes dicit paulo post, σύμμετρον πνεῦμα μὴ περισκληρον ποιεῖν. Scribe, ἧς καὶ τὴν Ἀθηνᾶν. non ὡς. et aliquando post, πρὸς γὰρ τὸ οὕτω κολακεύειν. cum Epit. non πρὸς τῷ τοιούτῳ κολ. melius etiam ἐπακολουθῶν ἀποπλάττεται, quam ἐπακολουθοῦν.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Κόλαξ quasi κόλλαξ. *expensa alia etymologia quam affert Athenaeus. εὐκολος. ὑποστατικός. ὑγρὸς βίος. τέταφε με. πρόσηνες et πρόσκυνοι. Diana Stophea. εὐφρεῖς homines: ἐπιχεῖσθαι Δημητρίου. interpretum et librariorum multa peccata indicantur.*

ETYMUM vocis κόλαξ varie explicat philologus Naukratita. Androcydes medicus, inquit, dictum volebat ἀπὸ τοῦ προσκολλᾶσθαι ταῖς ὁμιλίαις. quod assidue iis adhaereat quibuscum versatur. Auctor Etymologici magni, κόλαξ παρὰ τὸ κολλᾶσθαι, κόλλαξ τις ὢν. σημαίνει δὲ τὸν παράσιτον καὶ παραμένοντά τινι. Longe petitum est quod sibi probari ait Athenaeus, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ διὰ τὴν εὐχέρειαν, ὅτι πάντα ὑποδύεται, ὡς δὴ τις ὑποστατικός, νωταγωγῶν τῷ τῆς ψυχῆς ἥθει, καὶ οὐ βαρυνόμενος οὐδενὶ τῶν αἰσχυρῶν. *Mihi videtur dici κόλαξ propter facilitatem hominis, quia omnia subit onera, tanquam aliquis portandis oneribus assuetus, moribus animi, ceu firmo dorso, nihil non ferens, quique nullius rei turpitudine offendatur.* Quia Graeci hominem faciliū morum appellant εὐκολον, putavit

Athenaens, κόλακα proprie dici τὸν εὐχερῆ, eum qui lubens faciat quicquid volueris. Ego arbitror virum doctissimum non hoc serio scribere. ponit enim dici posse κόλος pro εὐκολος. quod est fallum. longe enim est aliud κόλον, unde dicitur εὐκολος et δύσκολος. quae voces proprie facilitatem circa victum notant, aut morositatem. nam veteres κόλον appellant alimentum ut vere docemur paulo post. vide sequens caput ὑποστατικός proprie, qui ferre omnia potest. Eustathius descripto hoc loco sic interpretatur: "Ορα, inquit, τὸ ὑποστατικός, χρήσιμον ὃν εἰς τὸ Ὀμηρικὸν στεῦται, ἡγουν, ὑπισχνεῖται, ὑφίσταται, δίκην δηλαδή τινὸς κίονος ὑπανίσχοντος τὸ ὑποκείμενον. Quid appellent Graeci ὑγρὸν βίον, de quo mox auctor, quid item ὑγρὸν ὀφθαλμὸν, fule exposuimus alibi. B. Chrysostomus homilia 24. in epistolam ad Romanos. "Ἰνα δὲ καὶ σαφέστερον μάθῃτε. τί ποτέ ἐστι τὸ προνοεῖν τῆς σαρκὸς εἰς ἐπιθυμίαν, καὶ φύγητε τὴν τοιαύτην πρόνοιαν, τοὺς μεθύοντας, τοὺς p. 453. γαστριζομένους, τοὺς θρυπτομένους, τοὺς τὸν ὑγρὸν καὶ διαβρέοντα ζῶντας βίον ἐννοήσατε, καὶ εἴσεσθε τὸ εἰρημένον. ἐκεῖνοι γὰρ πάντα ποιοῦσιν, οὐχ ἵνα ὑγιαίνωσιν, ἀλλ' ἵνα σκιρτῶσιν, ἵνα τὴν ἐπιθυμίαν ἀνάπτωσι. Corrupta sunt et perverſe scripta Crobyli sequentia verba. ἡ τοῦ βίου Ὑγρότης μετέθαιψε τοῦ σοῦ τὴν ἀσωτίαν. Ὑγρότητα γὰρ νῦν προσαγορεύουσιν τινές. Distingue, ac scribe.

— ἡ τοῦ βίου

σοῦ ὑγρότης με τέθαψε τὴν ἀσωτίαν

ὑγρότητα γὰρ νῦν προσαγορεύουσιν τινές.

Vitae tuae ὑγρότης dat me in stuporem. dico ὑγρότητα: sic enim nunc quidam prodigentiam nominant. Nove dictum τέθαφέ με, pro facit me admirari. nam ita potius loquimur, τέθηπα ἐγὼ τοῦτο, quam τοῦτο τέθηπε. ac fortasse poeta aliud scripserat quod divinare non possumus. In membranis est τε . . . φε. In amplissimi vero Messaei libro, τέθηρεφε. Versum antepenultimum e Diphileis corrumpunt qui scribunt Ἡμῶν τὸ μέγιστον ἔργον ἐστὶ παιδιά. est enim rectum, οὐ γὰρ τὸ μ. Verte, *Nam ubi*, (id est, in ea arte cujus) *praecipuum opus est, ludere, effuse ridere, dictis ferire aliquem, multum bibere, nonne suave id est? sive, nonne ea ars est suavis?* Cnopi regis Erythrarum facit mentionem et Strabo lib. 14. ut quidem nos emendamus. de regni illius everſione Aristoteles libro quinto

Politicorum, cap. 6. sed ea historia sic diversa, ut de alio non autem de Cnopi regno loqui videatur. Ait de regis Erythrarum adulatoribus, οἱ ἐκαλοῦντο πρόσηνες. Depravata vox est ἀντὶ τοῦ προσηνεῖς. ita Graecis appellantur qui sunt comes et blandi. In Epit. scriptum πρόσκυνοι. etiam haec contra analogiam vulgi usu recepta vox fuerit. sic autem dicti adultores ab officiosa et demissa potentiorum salutatione. Dianam *Stophaeam*, nisi hic, legere non memini usquam alibi. Sunt quibus placeat *Στοβαία*. quia alibi Graeciae cultus olim Apollo *Stobaeus*. At in Excerptis, Ἀρτέμιδι Στροφέα. Quod sequitur de Ortyge tyranno et ejus sociis, καὶ τῶν μὲν τοὺς υἱεῖς εἰς τὰς κοινὰς συνουσίας μετεπέμποντο, interpretor de conviviis quae ipsi inter se agitabant. Sed in Excerptis ubi pleraque brevi admodum compendio scripta, pro κοινὰς tantum est κοί cum π superscripto: quod equidem quid sibi velit non video. Mox, pro ἐν τῇ ἐννεκαιδεκάτῃ τῶν Φιλιππικῶν, Epitome habet, ἐν τῇ 9. in nono pro in 19. At lib. 4. ubi de Philippo et ejus aula narrantur simillima ex eodem Theopompo, laudatur liber undequingagesimus. Non est dissimulandus error viri docti, qui non recte capiens Athenaei, sive potius Theopompi verba, gravissimam Philippo regi Macedoniae facit injuriam. Sic ille, *Theopompus auctor est ab Agathocle qui et ipse aliquando servierat: in eorum numero quos Thessali Penestas vocant, Philippum ob assentationem magnae apud ipsum auctoritatis, quod in conviviis illi familiaris saltaret, ac risum moveret, contra Perrhaebos missum fuisse.* Quid aliud est τὸ ἄνω κάτω nisi hoc? nam plane ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαὶ per hanc interpretationem.

p. 454. Quare ita rescribe. *Theopompus ita narrat: Agathoclem qui servitutem servierat Penestarum Thessaliae unus, adversus Perrhaebos misit, totumque id negotium illi commisit Philippus, apud quem poterat is plurimum propter assentationem, et quia frequens ejus conviva saltare ac ridiculum se praebere erat solitus.* Sic ante dictum est ex eodem Theopompo, Philippum Thessaliae rebus praefecisse adulatorum suorum alium, cui nomen Thrasydaeo. Sed de Agathocle Syracusanorum tyranno cogitabat cum ita scriberet Dalecampius, cui tamen Agathocli certum est non convenire quae de isto hic dicuntur. Refert auctor ex Hegesandro, Philippum Alexandri patrem, ita solitum capi

fcurrarum jocis, ut amicis quos Athenis habuit negotium dederit, mitterent ad se ἀποφθέγματα quae per Diomeorum festum Attici scurrae proferrent. Simile est quod de Julio Caesare narrat M. Tullius in epistola ad Papirium Paetum: mandasse illum suis, ut ipsius Tullii dicta cum reliquis actis ad se curarent perferenda. De Diomeo autem Herculis templo et urbanis hominibus eo solitis convenire, vide libri 14. initio. Addit, plurimum esse oblectatum illum regem τῶν ἀνδρῶν τοῖς εὐφύεσι καλουμένοις, hominibus iis quos vocant εὐφύεϊς. Ita Attici vocabant natos aptos dictis dicendis: etsi proprie aliud haec vox significat. Eustath. Φυῆς παράγωγον εὐφυῆς πτελέα, καὶ μηρὸς εὐφυῆς. οἱ δὲ ὕστερον εὐφυῆ καὶ τὸν κατὰ νοῦν δεξιὸν εἶπον. Ἀττικοὶ δὲ τὸν σκωπτικὸν εὐφυῆ ἐκάλουν κατὰ τινὰς. Hesy chius, εὐφυῆς, ὃ ἐξ ἐτόιμου λέγων καὶ σκώπτων. Plato in secundo De republ. τοὺς εὐφύεϊς, id est, prompto et parato ingenio homines eleganter ita describit, τοὺς ἱκανοὺς ἐπὶ πάντα τὰ λεγόμενα ὥσπερ ἐπιπταμένους συλλογίσασθαι. Scribe deinde, καὶ πλείους εἰσὶ τῶν Θεσσαλῶν τῶν αὐτῷ πλησιασάντων, οὓς ἤρεϊτο μᾶλλον ταῖς συνουσίαις ἢ ταῖς δωρεαῖς. id est, atque adeo ex iis qui cum Philippo vix erunt, plures erant Thessali: quos ille adjungebat sibi conviviiis et familiari consuetudine magis quam donis. Tertium eorum versuum qui ex Eubuli Dionysio (male capiunt Athenaei verba qui aliter eam fabulam inscribunt) afferuntur, Αὐτὸν ἀόργητος. ἡγεῖται δὲ, praeunte Huraldino codice, ita restitue. Ἐαυτὸν εὐόργητος ἡγεῖται δὲ καὶ Τούτους ἐλευθέρους μόνους, καὶ δούλος ἦ. Corruerunt hunc locum, qui vocem εὐόργητος non capiebant. Est vero probum atque elegans verbum, eum designans, qui in ira modum tenet: quibus, et quo modo aequum est, irascens, et nota dictum καὶ δούλος ἦ cogente metro pro, καὶ δούλος τις ἦ. Theopompi verba paulo post subjecta, ἀνδροφόνου τὴν φύσιν ὄντες, ἀνδρόπορνοι τὸν τρόπον ἦσαν, proferuntur a Demetrio Phalereo inter exempla elumbis et fractae orationis. Atque ille istis subjungit alterum locum, ἐκαλοῦντο μὲν ἐταῖροι, ἦσαν δὲ ἐταῖραι. cum in descripta Athenaeo ecloga, ita legatur paulo ante, ὅθεν δικαίως ἂν τις αὐτοὺς οὐχ ἐταῖρους ἀλλ' ἐταῖρας ὑπέλαβεν. Vix putem ita locutum Theopompuum, τὸ δ' ἐπιορκεῖν καὶ Φενακίζειν, ἐν τῷ σεμνοτάτῳ ὑπελάμβανον. Lego, ἐν τῶν σεμνοτάτων ὑπ. nemo est quin agnoscat Grae-

p. 455. canicae dictionis genus. Impedita etiam est oratio in istis, τοὺς ἀποβάλλοντας τὰς οὐσίας εἰς μέθας καὶ κύβους, καὶ τὴν τοιαύτην ἀκολασίαν· (ἡβούλετο γὰρ ἅπαντας εἶναι διεφθαρμένους.) οὗς καὶ εὖ περιεῖπε. Tolle peccantes vocolas οὗς καὶ cum Epit. vel scribe, ἐφίλει καὶ εὖ περιεῖπε. Pro Φύλαρχος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, non sine caussa dubites num sit scribendum ἐν τῇ ἕκτῃ, ut lib 14. nisi potius eo loco menda est. Deinceps auctor ex lib. 14. Phylarchi haec recitat, ὥσπερ ἑώρα Δημήτριος τοὺς κολακεύοντας αὐτὸν ἐν τοῖς συμποσίοις Δημητρίου μὲν μόνου βασιλέως, Πτολεμαίου δὲ μόνου ναυάρχου, Λυσιμάχου δὲ γαζοφύλακος, Σελεύκου δ' ἐλεφαντάρχου. καὶ ταῦτα οὕτως οὐ τὸ τυχὸν συνῆγε μῖσος. Conferenda sunt necessario cum illis verba Plutarchi in Demetrio. Demetrius, inquit, χλευάζων καὶ γελῶν τοὺς ἄλλον τινὰ πλὴν τοῦ πατρὸς καὶ αὐτοῦ βασιλέα προσαγορεύοντας, ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Λυσιμάχου, δὲ γαζοφύλακος, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικελικοῦ νησιάρχου. Qui diligenter in Plutarcho et Athenaeo fuerit versatus, facile concedet mihi multa apud eorum utrumque totidem pene verbis legi ex antiquioribus descripta. quod hic quoque factum est. etsi auctorem suum Plutarchus reticet. In nostris libris quaedam correctionis indigent. Initio τὸ ὥσπερ corruptum est, pro ἡδέως, ut est in Plutarch. vel ἀσμένως, et ἤκουε aptius multo Plutarchus, quam ἑώρα ut noster concise etiam ἐπιχευόμενους Δημητρίου, pro, vinum in mensa libantes Demetrio nominato, sive in honorem Demetrii. Plutarchus, ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου, capientes *Epichysēs Demetrii*, id est, ejus nomini et honori consecratas. nisi tamen λειβόντων scripserat ille, exprimens ea voce quod ἐπιχεῖσθαι dixit Phylarchus. Scribe etiam, καὶ ταῦτα αὐτῷ. non οὕτως et quod paene praeterieram, Πτολ. δὲ μόνου ναυάρχου. sic enim melius quam μόνον.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

De Alexandrida et Anaxandrida comicis. κόλαξ
proprie quis. Σαμβρίας βομβυλῖος. στενόστομα

ποτήρια. Araeae insulae. Suniensium nobilitas inter Athenienses. ἀγορᾷ χρᾶσθαι. De origine servitutis nonnulla. Mariandynorum servi. μνοία et μνώα. ἀφαμιῶται. πενέστης pro servo simpliciter. Aristoteles a criminatione Timaei defensus. Mnasonis mille servi. alia quaedam.

Ὅτι εἰμ' ἀλαζῶν τοῦτ' ἐπιτιμᾶς. ἀλλὰ τί;
νικᾷ γὰρ αὕτη τὰς τέχνας πάσας πολὺ,
μετὰ τὴν κολακείαν· ἥδε μὲν γὰρ διαφέρει.

Ita scribi debent hi versus in editis libris male concepti. In Epit. vero aliter paulo: sic enim illa.

Ὅτι εἰμ' ἀλαζῶν τοῦτ' ἐπιτιμᾶς. ὑπερ-
τείνει γὰρ αὕτης τὰς τ.

Auctor hujus eclogae in editis appellatur Alexandrides, cujus poetae nomen neque Suidas agnoscit, neque Eclogarius, qui Anaxandridem illius loco hic nominat. Fuit cum existimarem in totum de poetarum comicorum numero Alexandridem istum esse tollendum: succedente p. 456. ubique in locum illius Anaxandrida. qui et ex Suidae Miscellaneis, et aliis multis scriptoribus notissimus poeta est. Sane *Melilotum* fabulam, quae initio undecimi Alexandridae tribuitur, liber 14. asserit Anaxandridae. Forte et de *Hoplomacho* quae lib. 4. et 14. Alexandridem profitetur auctorem in vulgatis libris, idem sentiendum. Sed Alexandridae comici video etiam alios meminisse. Pollux libro 9. Ἀλεξανδρίδης ἐν Ἀγχίτῃ καὶ ἡμιχρύσους λέγει. Athenaeus tamen non longe hinc *Anchisae* fabulae auctorem laudat Anaxandridem, non quomodo Pollux aut Pollucis libri. Nusquam frequentius peccatum in isto opere, quam vel in auctorum nominibus, vel in librorum indicibus. Velut quod statim sequitur: Ἀντιφάνης ἐν Γηρυτιάδῃ. nam rectum est, opinor, Ἀριστοφάνης. cujus fabulam eo nomine passim Athenaeus, Pollux, aliique veterum citant: Antiphanis, quod sciam, nemo. In sequentibus verbis, Ψιθυρός τε καλοῦ καὶ Κόλαξ e re nomina personis indita finguntur *Psithyrus*, et *Colax*. Vox καλοῦ mendam continet. Quod auctor ubi tractavit de voce ψωμοκόλαξ statim subjicit, κυρίως δ' ὁ κόλαξ ἐπὶ τούτου κεῖται: id ita interpretare. Κόλαξ in universum dicitur omnis adulator quacumque mercede proposita: proprie tamen locum habet id verbi, in eo quem ψωμοκόλακα appellari modo

dicebat. Est autem Φερωνύμως ψωμοκόλαξ, qui gulae gratia adulatur. At non omnes adulatores epulas praemii loco aucupantur. maiora sunt quae caplant regum et principum assentatores. Propterea nemo Philosophorum in adulationis definitione mentionem fecit cibi: sed generaliter τοῦ συμφέροντος. Vere hoc et docte Athenaeus: melius quam ante, cum dicebat τὸν κόλακα ἀπὸ τῆς εὐχρείας nomen invenisse. Sequitur Τοσαῦτα τοῦ Δημοκρίτου εἰπόντος, καὶ πιεῖν αἰτήσαντος ἐν τῷ Σαμβρίᾳ βομβυλιῷ. ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη, τίς ὁ Σαμβρίας οὗτος: post longam orationem de parasitis et adulatoribus facit tandem pausam Democritus, et potum sibi poscit in *Sambria bombylio*. Vasis potorii genus fuisse, quod βομβυλιὸν vocarent, certum est. Sed quid appellat Σαμβρίαν βομβυλιόν? Movet hanc quaestionem Athenaeus, nec solvit tamen. Puto deesse quae scripta illi fuerant super hoc. Libro undecimo ubi proprium locum habet haec disquisitio, non solum de voce Σαμβρίας nihil, sed ne de poculo quidem bombylio. Mutta autem desiderari in eo libro dicemus suo loco. Inter alia, ut arbitror periit explicatio propositae hic quaestionis. Conjicimus nos scribendum esse, ἐν τῷ Σαμβρίᾳ βομβυλιῷ. in *bombylio Sambriae*. Sambrias proprium servi aut alius nomen qui in veteris alicujus poetae comoedia poculo bombylio plurimum delectari fingebatur. Inde manavit in ora potatorum *Sambriae bombylium*. Porro bombylium Graeci appellarunt angustioris et colli praelongi vas, ad fugendi usum potius quam bibendi paratum. Declarat eximie Galeni locus, p.⁴⁵⁷ octavo libro de Hippocratis scitis et Platonis: τὰ παιδία, inquit, τῇ παρενθέσει τῶν χειλέων, ἔκ τε τῶν τιτθῶν ἔλκει τὸ γάλα, καὶ τῶν βομβυλιῶν τὸ περιεχόμενον ἐν αὐτοῖς ὑγρόν. meminit et Paulus Aegineta libro. 3. vide Pollucem libr. 10. cap. 19. Fuere in usu et alia quaedam angusti oris pocula, recentioris inventi, de quibus Artemidorus lib. 1. cap. 67. ἔστι τινὰ τῶν ποτηρίων στενόστομα οὐ πάλαι ὑπ' ἀνθρώπων εὑρημένα. at bombylium et antiqui norant. dictum autem βομβυλιὸν a sonitu quem edit erumpens humor per tramitem angustum. *bilbere* vel *bilbire* Latini. Naevius *Bilbit amphora*. Similis ratio appellationis *baucaliorum*, ut docet Alexander Aphrodiseus in Proble. libro primo. [Et illius quod Hebraei vocant elegantissima onomatopoeia *Bakbuk*, neque dubitandum est insignem illum

potatorem, de quo Vopiscus infirmo loquitur aliunde *Burburi* nomen invenisse, quam e bibendi consuetudine *νυ* e vasis oris angusti]. Scribe, Μακαρεὺς ἐν τῇ τρίτῃ Κωακῶν. ita libr. 14. melius quam Κοϊκῶν. Tolle asteriscum in istis, τὰς καλουμένας Φησὶν Ἀραιάς. neque temere doctos audias, qui ex Stephani Ethnicis emendant, τὰς καλουμένας Ἀράς. Eustathius locum poëtae explicans, ubi κνημαὶ ἀραιαὶ dicuntur, Ἡ ἱστορία, inquit, οἶδε καὶ τινὰς νήσους ἐπονομαζομένας Ἀραιάς. respici autem ab Eustathio hunc Athenaei locum non est dubium ullum. At in Epitoma Stephani locus ita restituendus. Ἀραιαὶ Ἰωνίας νῆσοι τρεῖς, οὕτω λεγόμεναι διὰ τὰς ἀράς ἃς Δωριεῖς ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς Πενταπόλιτας, ὡς Ἀριστείδης. ἄλλοι δ' ἄλλως. τὸ ἐθνικὸν Ἀραιαῖος. Situm Araearum ita indicat auctor. μεταξὺ δὲ τῆς Κνίδας καὶ τῆς Σύμης εἰσὶν. Scribendum, τῆς Κνιδίας. supple γῆς. Sitae sunt Areae e regione littoris illius, quod est inter Gnidum et Symen Cariae urbes. Sequens narratio non caret mendis. nam exempli gratia, εἰς τὸ δωμάτιον ἀναχωρεῖν pro redire in patriam, concoqui a nobis non potest. [Est enim δωμάτιον cubiculum vel conclave, non domus neque patria.] Quod operas nostras, vel fortasse nos ipsos fugit, emenda paulo post, εἰπωμέν τι καὶ ἡμεῖς ἀναπεμπασάμενοι περὶ αὐτῶν, etc. et in Pherecratis versu ἡλῶν ὄρθρῃαι, τὰ σιτία pro ἡλόων, vel ut alii scripserunt, ἡλοίων. Lepidissimi sunt Anaxandridae versus, quibus dicitur eam esse humanarum rerum instabilitatem, ut idem modo servus, modo liber existat. Notabunt tyrones poni a poëta *Sunientes* ceu nobilissimos inter Athenienses cives. Sicut Romanarum tribuum aliae aliis erant honestiores: ita videntur e pagis Atticae nonnullam honoris praerogativam (fortasse propter antiquitatem), quidam habuisse. Verba sunt poëtae.

Πολλοὶ δὲ νῦν μὲν εἰσὶν οὐκ ἐλεύθεροι,
εἰς τ' αὖριον δὲ Σουνιεῖς. εἴτ' εἰς τρίτην
ἀγορᾷ κέχρηνται. τὸν γὰρ οἶακα στρέφει
δαίμων ἐκάστω.

multi, ait, *qui nunc ne liberi quidem sunt: cras erunt Sunientes.* id est, non solum liberi erunt et inter Athenienses cives censebuntur: sed etiam inter honestissimos. Ἀγορᾷ χρᾶσθαι expone cum Dalecampio, stare inter p. 458. vaenales in foro. dictum ut συμφορᾷ χρᾶσθαι et similia. [Fortasse tamen paulo aliter haec locutio et totus hic

locus accipi debent: ut per Suniensem intelligat liberum quidem, sed nondum pleno jure civem Atticum, qui Athenas inhabitabant, et in forum quotidie ventitabant, et in eo se jactabant quod σοβεῖν δι' ἀγορᾶς Graeci dicunt. videndum est, num hoc potius significetur ea locutione ἀγορᾶ χρᾶσθαι.] Posidonii sententiam de origine prima servitutis, conferant quibus erit curae, cum iis quae disputat philosophus in Politicis, et iis quae docent nos Jurisconfulti de re eadem. Non enim hic locus est ejus quaeestionis. Unicum tamen B. Basilii locum quin adscribam facere non possum: est enim elegantissimus, et omnino cum Posidonii verbis comparandus. Sic igitur beatiss. pater in libro de Spiritu sancto, cap. 20. Παρὰ ἀνθρώποις τῇ Φύσει δοῦλος οὐδεὶς. ἢ γὰρ καταδυναστευθέντες ὑπὸ ζυγὸν δουλείας ἡνέχθησαν, ὡς ἐν αἰχμαλωσίαις. ἢ διὰ πένιαν κατεδουλώθησαν, ὡς Αἰγύπτιοι τῷ Φαραώ. ἢ κατὰ τινὰ σοφὴν καὶ ἀπόρρητον οἰκονομίαν, οἱ χεῖρους τῶν παίδων, ἐκ τῆς τῶν πατέρων Φωνῆς τοῖς Φρονιμωτέροις καὶ βελτίοσι δουλεύειν κατεδικάσθησαν. ἦν οὐδὲ καταδίκην, ἀλλ' εὐεργεσίαν εἴποι τις ἂν δίκαιος τῶν γινομένων ἐξεταστής. τὸν γὰρ δι' ἐνδειαν τοῦ Φρονεῖν οὐκ ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ τὸ κατὰ Φύσιν ἄργον, τοῦτον ἑτέρου κτῆμα γενέσθαι λυσιτελέστερον. ἵνα τῷ τοῦ κρατοῦντος λογισμῷ διευσυνόμενος, ὅμοιος ᾦ ἄρματι ἡνίοχον λαβόντι, καὶ πλοῖω κυβερνήτην ἔχοντι ἐπὶ οἰάκων καθήμενον. *Inter homines servus naturā est nemo: nam aut vi superati sub jugum servitutis sunt redacti, ut sit in captivitatibus: aut propter egestatem servi sunt facti, ut Aegyptii Pharaoni: aut sapiente quodam et arcano consilio, qui erant deteriores e liberis, edicto patris prudentioribus et melioribus servire damnati sunt. quod beneficii loco non condemnationis aequus rerum aestimator duxerit. Si quis enim mentis inopia facultatem imperandi a natura inditam non habeat, utilius ei est in alterius possessionem venire: ut dominantis ratione rectus, currui similis sit qui aurigam recepit, et navigio, ad cujus clavum sedet gubernator. Cur servos suos Mariandyni appellarent δωροφόρους potius quam οἰκέτας, causam hanc in Callistrato affert Athenaeus: quod nempe id instituerint, ἀφαιροῦντες τὸ πικρὸν τῆς ἀπὸ τῶν οἰκετῶν προσηγορίας. ut minuerent acerbiter appellatōnis servorum. Est enim amarum et contumeliosum famulum appellari. In Epitoma scriptum offendimus, τὸ πικρὸν τῆς τῶν*

Εἰλώτων προσηγορίας. estque ea scriptura antiqua: nam ita etiam Eustathius legit: atque ut dubitationem omnem tollat scribit, τὸ πικρὸν τῆς τῶν Σπαρτιατῶν εἰλώτων πρ. Ego lectionem nostram rectam censeo. nam fuisse tempus cum Mariandyni suos servos *heilotes* appellarent nemo veterum opinor, scribit. quod tamen necessum est concedi, si stare istam lectionem volumus. Ex sequentibus verbis nata, meo iudicio, depravandae lectionis occasio. Scribitur deinde, τὴν κοινὴν δουλείαν οἱ Κρηῖτες καλοῦσι μνοίαν, τὴν δὲ ἰδίαν ἀφαιμιώτας. consentiunt cum edita lectione Eustathius et Epitome. Alii duo p. 459. vocabula Creticae dialecti μνοίαν et μνώαν ita distinguunt auctore Hesychio: μνώα est δουλεία, *servitus*. at μνοία est οἰκτεία. sic in Glossis Hesychii est scribendum. non ἰκτεία. Est igitur μνοία, *familia, servorum multitudo*. Sic accipe lib. 15. in Hybriæ Cretensis scolio: τούτῳ δεσπότης μνοίας κέκλημαι. *per hoc scutum*, id est, virtute mea *familiae herus sum*. ἀφαιμιῶται dicebantur servi non *servitus*. Hesychius, ἀφαιμιῶται, οἰκέται ἀγροῖκοι, πάροικοι. [Ait Thessalos appellare Penestas τοὺς μὴ γόνῳ δούλους, eos qui non sunt genere servi, id est, non sunt nati e servis, γόνῳ pro eo quod est usitatus γένει, genere, ortu, origine.] In versu comici Theopompi Δεσπότης πενέστου ῥυσσὰ βουλευτήρια: inesse παράχρησιν vocis πενέστης observat auctor: sed quae sit illa παράχρησις non explicat. Est vero haec, quod generaliter usurpavit pro quocumque servo. Eustathius ex hoc loco, κωμικὸς δὲ τις ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς δούλου τοὺς πενέστας τίθησιν. Male igitur docti accipiunt verba Theopompi: quae pronuntiabantur de servo qui vicarios habuit: aut de communi Thessalorum, tyranno alicui servire coactorum. Sequuntur Timaei verba quibus in Aristotelem invehitur homo maledicentissimus, falsa de Locris eum scripsisse contendens. Scripserat philosophus de Locrorum Rep. in opere illo quo prope omnium populorum Graecorum ac Barbarorum origines, instituta ac mores literis mandaverat. Laudat Clemens Alexandrinus Aristotelis Λοκρῶν πολιτείαν. De eo scripto loquebatur, Timaeus, cum ita scriberet καθόλου δ' ἡτιῶντο τὸν Ἀριστοτέλη διημαρτηκέναι τῶν Λοκρικῶν ἐθῶν. neque hanc solum partem reprehenderat Timaeus ubi de servis Locrorum agebatur: sed alia item multa, sicut ex Polybio constat. Ego vero Timaei agnosco etiam hic ingenium Φιλεπίτιμον et mordax, parumque,

ut semper aequum Aristoteli: quod alibi pluribus docuimus. Nam sine causa virulentissimum scriptorum, iudiciosissimo ac πολυμαθεστάτω mortalium inequitasse, en locupletem et idoneum testem. Polybius lib. 12. postquam dixisset teneri se de Locris quam honestissime loqui, propter arctissimae necessitudinis vinculum, quae sibi cum illis intercedebat, ἄλλ' ὅμως, inquit, οὐκ ὤκηνησα καὶ λέγειν καὶ γράφειν, ὡς τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους παραδιδομένην ἱστορίαν περὶ τῆς ἀποικίας, ἀληθινωτέραν εἶναι συμβαίνει τῆς ὑπὸ Τιμαίου λεγομένης. Utri autem potius sit habenda fides, Timaeo an Polybio, ne dubitari quidem a sapientibus sine piaculo possit. *Mnasfon* qui dicitur fuisse Aristotelis sodalis, ille est de quo Aelianus *Variae historiae* lib. 3. cap. 19. Hunc scribit auctor χιλίους οἰκέτας κτησάμενον διαβληθῆναι παρὰ τοῖς Φωκεῦσι. quod mille servos possideret, in odium *Phocensium* venisse. Miror unde sit nactus Dalec. quam expresseit lectionem, ἑκατὸν pro χιλίους. nam et hic et aliquanto post ubi repetitur historia eadem, codices omnes in editam γραφὴν consentiunt. Scribe, εἰθίσθαι γὰρ, non εἴθισθαι. At in subjecto Platonis loco male p. 460. haec mutant, τὰ τῶν λεγομένων περιδίνων περὶ τὴν Ἰταλίαν παντοδαπῶν κλοπῶν ἔργα καὶ παθήματα. quae non aliter etiam hodie apud Platonem scribuntur. Servemus igitur cum omnibus exemplaribus vocem περιδῖνοι, et cum Hesychio de piratis exponamus. Vox est magnae Graeciae peculiaris, ut videtur. Lege mox μικρὸν δὲ πρὸ ἡμῶν οἰκίτην τινὰ μυθολογοῦσιν αὐτοὶ οἱ χῆτοι. deleta voce inutili ὄν. sed quare ait μυθολογοῦσι potius quam λέγουσι? cum non antiquam fabulam, sed recentem historiam narret? In lepidissima historia de foedere inito a Chiis cum Drimaco fugitivo servo, scribi debet, ὅταν τι παρὰ τινος ὑμῶν λαμβάνω. et ταύτῃ τῇ σφραγίδι τὰ ταμεῖα σφραγισάμενος καταλείψω. non τὰ τίμια: quod recte non est interpretari, et refutant doctissimi Hoeschelii *Excerpta*. Interpretes totam historiam perverterunt. Atqui foederis cum Drimaco icti haec fuit lex et conditio, ut fas esset illi soli ex omni fugitivorum numero, necessaria ad victum sibi suisque rapere. Quo autem sciretur, ut quidque furto periisset, Drimacusne id furtum fecisset an alius: tenebatur ex pacto Drimacus praedam omnem bona fide adnotare, et in pittacio singula describere, adjecto pondere et mensura: eoque relicto horreum anulo suo obsignare

unde aliquid sustulisset. Propterea dicitur ἡμιπόνηρος iste fugitivus, propria sibi pondera, mensuras et anulum fecisse, ac Chiis ostendisse. Verte sic, *parat sibi proprias mensuras, pondera et anulum. Atque illa cum ostendisset Chiis, Ego, ait, quando ab aliquo e vobis aliquid capiam, his ponderibus et mensuris capiam: ubi autem cepero quantum erit satis, horrea vestra hoc anulo sigillata relinquam.* Solitos veteres etiam τὰ ταμεῖα σφραγίσασθαι, vel illa de Lacyde narration-
cula doceat, quae extat apud Numenium et Diogenem Laërtium. Distinguenda sunt ab iis quae suo quondam jure ad se sustentandum et suos rapiebat Drimacus, illa quae dono accipiebat a civibus, libere per festos dies eorum coetus in agris frequentans. Ea dona erant, vinum, et hostia aliqua. Lege, ὅσα γ' ἂν αὐτοὶ δολήσαν οἱ κύριοι. quae quidem ipsi domini darent. Hae sunt verba quae interpretes in errorem induxerunt.

CAPUT UNDEVIGESIMUM.

Eupolidis drama, Φίλοι. Locus Pollucis. servorum jura apud Athenienses. ὕβρεως γραφή et αἰκίας. δοῦλος et οἰκέτης. ἐρκῖται. ἐργάτῳνες, ergastula. σίνδρων. περιδίνος. ὑπόπτερος. παρατίθεσθαι, μάττειν, pinsere hordea. Παιώνιον. ἀναχαιτίζειν. στραγαλίζειν. τονθολυγεῖν. cibus χαῦνος. ῥόδον, natura muliebris. ἐπίπαστα. ἐπιβλύξ. ναστὸς et νάνος.

ΑἶΤ, ἧ κέχρηται Εὐπολὶς ἐν Φίλοις. Meminere hujus dramatis Harpocratio in παράστασις, et paroemiographi in explicatione proverbii, οὐδέποτ' ἴσχει ἡ θύρα. Corrige obiter Pollucis exemplaria lib. 7. cap. 29. ubi postquam dixit Φορὰν apud Aristophanem significare τὸ νόμιστρον, mercedulam bajulis dari solitam, ob asportatum e foro in aedes: addit τούτῳ ἄρ' ἔοικε καὶ τὸ ἐν p. 461. τοῖς Φίλοις Εὐπόλιδος, Τιμῆς δ' εἴποι τις πόση ἡ δια-Φορά; Scribendum, πόση ἢ δ' ἡ Φορά. et fortasse τιμὴν pro τιμῆς. citat et libro ultimo, cap. 23. Quod ait Athenienses dedisse suis servis actionem injuriarum contra heros, certum est ex antiquis scriptoribus: ex

quibus constat jura servorum longe solutiora fuisse in Graecia quam essent Romae, ut diserte Plantus quoque testatur. De Atheniensibus scribit non falso Demosthenes Philippica tertia, πολλοὺς ἂν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ἡμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων. Effectus actionis servis concessae erat, ut possent πράσιν αἰτεῖν, et dominos iniquos adigere ut se venderent. Inter ὕβρεως γραφὴν et αἰκίας non distinguitur hoc loco. Fere tamen ὕβρις et ὑβρίζειν εἰς σῶμα cum dicitur, stuprum per vim illatum intelligitur. Differentiam inter δοῦλον et οἰκέτην statuit Clitarchus hanc: οἰκέτης ἐστὶ ὁ τῇ κτήσει κατατεταγμένος: qui censetur in bonis possidentis. δοῦλος qui operas praestare domino tenetur. hinc sequitur verum esse quod hic dicitur: etiam qui liberali causa manu fuerit missus, esse δοῦλον: non tamen οἰκέτην, quia deserit in heri rebus censeri. Ἑρκίτας interpretatur Amerias, τοὺς κατὰ τοὺς ἀγροὺς οἰκέτας. Siculi ἐργάτωνας vocabant. unde sumserunt Romani *ergastulorum* et *ergastulariorum* servorum appellationem. Hesychius ἐρκῆται, οἱ ἐν ἀγρῷ οἰκέται. melius per ι. ut hic, et apud Eustathium: cujus libri ἀποφράτην nominant, quem nostri ἀποφράσην. Σινδρόνα, ait auctor, vocabant τὸν δουλέκδουλον. Hesychius vocis hujus originem indicat subobscurè. σινδρῶν, ait, πονηρῶν, βλαπτικῶν· οἱ δὲ ἀπελευθέρους, ἢ δούλους. voce βλαπτικῶν, innuit esse a σίνεσθαι: quod significat βλάπτειν, laedere. itaque σινδρὸς, idem ac σίντις. non igitur proprie σινδρὸς est servus sed improbus. Eadem ratio fere vocis περίδινος cum pro servo accipitur. Ionis versum e *Laërta* scribo cum Dalecampio Οἷμοι. δόμον οἰκέτα κλειῖσον ὑπόπτερος, μή τις ἔλθῃ βροτῶν. *Hei mihi: domum citus claude serve, ne quis veniat mortalium.* ὑπόπτερος pro κοῦφος et ταχὺς, ut qui alas habet. In ecloga Cratini, scribunt nostri codd. μᾶζαι δ' ἐν ταῖσι παλαίστραις Αἰγινᾶται καταβέβληντο, δρυπετεῖς βώλοις τε κομῶσαι. non dubium est, inesse mendum. Epit. κώλοις pro βώλοις. Forte, δρυπέπεσιν ἐλαίαις κομῶσαι. olim inquit, mazaе vaegrandes passim expositae erant in palaestris, ornatae ac comitatae druppis olivis. Cratetis subjectus locus elegantior sit an depravatio non facile dixerim. Duo inter se colloquuntur: quorum alter mira praedicat de ficta a se Rep. Is cum dixisset, nullum in sua civitate fore locum servis: subjicit alter indigna-

bundus, ἔπειτα δοῦλον οὐδὲ εἰς κεκτήσεται οὐδὲ δούλην,
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτῷ δῆτ' ἀνὴρ γέρων διακονήσει; *Itane?*
ait, servi nulli erunt: sed oportebit ut etiam senes
sibi ipsis ministrent? [Caeterum ut metro consulatur
 locus ita concipiendus sublati nonnullis: Ἐπειτα δοῦλον
 οὐδὲ εἰς κεκτήσεται Ἀλλ' αὐτὸς αὐτῷ δῆτ' ἀνὴρ γέρων
 διακονήσει.] Responsum ita scribitur, οὐ δῆτα. ὁδοιπόρου, p. 462.
 τὰ γὰρ ταῦτα πάντα ἐγὼ ποιήσω. Scias jam olim haec
 esse corrupta: nam auctor Excerptorum ea praetermisit.
 Interpretes, ut olim Sabini, quod volunt somniant.
 Legendum est, ὁδοιποροῦντα γὰρ ταῦτα πάντ' ἐγὼ ποιήσω.
Ego faciam, inquit, *ut ista omnia domus instrumenta*
sepe moveant. Sequentia deinde ita concipe. τί δῆτα
 τοῦτ' αὐτοῖς πλεῖον; cum supellectilem mobilem reddi-
 deris, *quid ex eo commodi hominibus eveniet?* clara
 deinde responsio. πρόσσεισιν αὐθάκαστον τῶν σκευαρίων
 ὅταν Καλῇ τις. ita scribendum et distinguendum, *vaso-*
rum unum quodque sponte sua accedet vocatum. Postea
 ejus rei dantur exempla: in quibus corrupta multa.
 Primum exemplum est de mensa. παρατιθῶ, τράπεζα
 αὕτη, παρασκευάζε σαυτήν. Scribe, παρατίθου ᾧ τράπεζα
 αὕτη. παρασκευάζε σαυτήν. *heus tu o mensa apponere:*
sive apponito te. παρατίθασθαι de mensa proprie dici,
 etiam pueri fateantur. Addit statim, μάττε θυλακίσκος.
panariolum mazam subige. Θύλακος est ἀρτοθήκη, *pa-*
narium: non ut docti verterunt *mortarium:* μάττειν
 est in magide farinam hordeaceam aqua mistam subigere
 faciendae mazae. habes non longe hinc similem Meta-
 genis locum, et ibi hunc versum, μάζας μεγίστας αὐτο-
 μάτας μεμαγμένας. melius, αὐτομάτως. Verbum μάπτειν
 poetae Latini vertunt, *pinsere hordea.* Etiam ista cor-
 rupta sunt: ποῦ 'σθ' ἡ κύλιξ, λίαν νίζουσα σεαυτήν.
 Scribe, λίαν νίζου σὺ σεαυτήν. Ait, τὴν χύτραν χρὴ
 ἐξᾶραι τὰ τεῦτλα. Oratio est ambigua. Potes vertere,
oportet ut olla extrahat betas: item, *oportet betas*
ollam attollere. Postremo piscem ita compellat, οὐκοῦν
 μεταστρέψας σεαυτὸν ἀλείπας εἰσαλείφων. Sententiam
 expressit Eclogarius μετατρέψας σεαυτὸν ἄλειψε. Vera
 lectio est quam excogitavimus, μεταστρέψας σεαυτὸν
 ἄλσι πάσσ' εἰσαλείφων. vel ἐπαλείφων. Porro videtur
 istud facetissimi poetae figmentum, occasionem Simoni
 mago dedisse tentandi ejus miraculi, quod ψευδεπίγρα-
 φος ille Clemens ita narrat. ἐν δειπνοῖς, inquit, εἶδωλα
 παντοδαπῶν ἰδεῶν παρίστησι. τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκεύη ὡς

αὐτόματα Φερόμενα πρὸς ὑπηρεσίαν ὀραῖσθαι ποιεῖ, τῶν Φερόντων οὐ βλεπομένων. Tertium versum sequentis eclogae, Ἐπὶ κίωνων ὥσπερ διὰ τοῦ παιωνίου, repertum in membranis antiquis in suum locum restituimus. Παιωνιον, si modo ita scribendum, locus in urbe Athenis fuisse videtur, ubi erant columnae quae formas aquae ductus sustinebant. Sequitur, — ὥσθ' ἐκάστῳ ρεύσεται Εἰς τὴν πύελον. ἐρεῖ δὲ θ' ὕδωρ ἀνεκχέται. Lectio est depravata. Excerpta habent, ἀναχαίτει. Unde facilis emendatio. ἐπεὶ δὲ θ' ὕδωρ ἀναχαιτιεῖ. *sponte sua influet aqua in pelvim: deinde ipsa se sistet plena pelvi.* ἀναχαιτίζειν verbum elegantissimum, et sententiae huic accommodatissimum. Decimum e Teleclideis ita exhibet Abbreviator, Ὡστ' ἀφθονία τὴν ἐνθεσιν ἦν ἄρδονθ' ἀπαλὸν καταπίνειν. hoc est, *ita ut posset aliquis buccam condimentis irrigare et mollius devorare.* Docti judicent. In sequente emendavit Dalecampius perspicue corruptam γραφὴν scribens, σιδί' ἀνάσπαστα. quod interpretatur *punicorum avulsa grana* esto eruditorum iudicium. Nos ita versum concipiebamus, λεκανίσαι δὲ κρέα ἀλίπαστα παρῆν, ἡδυσματίοις κατὰπαστα. *in patinis erant carnes salitae, condimentis respersae.* Mox pro οἱ παῖδες ἀνεστραγάλιζον, Epitoma ἂν ἐστραγάλιζον, quasi diceretur στραγαλίζειν pro ἀστραγαλίζειν, ut στραγαλωτὸς μᾶστιξ pro ἀστραγαλωτὸς. Lego etiam, ἅπερ οἱ μετ' αὐτὸν γενόμενοι μιμησάμενοι ἐπεξεργάσαντο. non καὶ ὡς οἱ μ. Varie scribitur paulo post vox τουθολυγοῦντες. Eustathius hanc scripturam tuetur, non semel ita scribens et explicans, ποιὸν ἦχον ἀποτελεῖν. addit, ἔθεν ἴσως καὶ τὸ τουθούζειν. Scripta quaedam antiqua manu, πομφολυγοῦντες. Malim, τουθουγοῦντες, ut apud Pollucem lib. 6. cap. 9. Postea scribe, ὥστ' εὐμαρῇ τε καὶ τομάτῃ τὴν ἐνθεσιν χωρεῖν. locum aliter non intelligo. Apud Pollucem pro σίζοντες ἐκέχυντο editum, σίζοντα. et post vocem καταχυσματίοισιν, inserit idem versum istum, τεύτλοις τ' ἐγγέλυα συνηκαλυμμένα. Legit etiam ἐπὶ πιναρίσκων: et χόλιξ βοός. item, Χαυνότερ' ἐπέκειτ' ἐπ' ἀμύλων καθήμενα. *cibus χαῖνος mollis et delicatus. nostrum χυαυρότερα tuentur veteres.* Emenda ex Polluce, Ἐν καταχύτλοις λεκαναῖσι καὶ ἀμύλου τόμοι. Rursus apud illum ex nostris libris quaedam emendabis. inter caetera versum hunc, ὅπται κίχλαι γὰρ ἀνάβραστ' ἡρτυμέναι. sic enim rectum est. affati turdi, elixi et bene conditi. Sic mox, Καὶ

τευθιδίοις ἀπαλοῖς κίχλαις τ' ἀναβράστοις. Vocem ἰδεῖν
 quae male posita initio versus, rejice in superioris finem.
 ibi deest hic superest. Errant qui in hoc versu Ἡβυλ-
 λιῶσαι καὶ τὰ ῥόδα κεναρμέναι, nescio quas temerarias
 emendationes, et male fultas interpretationes excogitant.
 Comici locos mulierum vocant ῥόδα. Hesychius, ῥόδον
 Μιτυληναῖοι τὸ τῆς γυναικός. idem significant, et κῆπος,
 πεδίον, λειμὼν, ac βληχών. Quae appellat Pherecrates
 λιπαρὰ ἐπίπαστα, alii dixerunt παστά. Sic vocabant
 ἔτνος ἀλφίτοις μεμιγμένον *pultem cum hordeacea farina*
mixtam. Recte nostri codices, Ἀχιλλεῖοις μάζαις κοχυ-
 δοῦντα ἐπιβλύξ, non ut in Excerptis ἐπικλύξ. Eust.
 explicans hunc ipsum locum, τὸ ἐπιβλύξ ait, ἐκ τοῦ
 βλύζω βλύξω Δωρικῶς παρῆνται. paulo ante scripserat,
 et βρύειν et βλύζειν de scaturiente aqua fontana dici.
 Scribo, ἀπὸ τῶν πηγῶν τῶν τοῦ Πλούτου ῥεύσονται σφῶν
 ἀρύτεσθαι, vel ut in Epit. σφῶν αὐτῶν ἀρύτ. Addit
 facetus poeta, Ὁ Ζεὺς δ' ὕων οἶνω καπνία κατὰ τοῦ
 κεράμου βαλανεύσει. *Jupiter vinum capniam pluens*
tegulas rigabit tanquam aqua balneari. Inter vina
 Graecorum est ὁ καπνίας non postremum: de eo dixi-
 mus ante ex Theoph. Falluntur nimis qui emendant
 et scribunt οἶνω ῥοῦ καπνία. Etiam quod in istis μετ'
 ἀμητίσκων καὶ νασίσκων πολυτύρων, emendant ναστίσκων,
 etsi reprehendi non potest: malo tamen νανίσκων. Pla-
 centarum nomina sunt ἄμης et νάνος, quae sic conjun-
 guntur in hoc versu: ut libro 14. in albo πλακούντων
 simul recensentur et explicantur. Ac quanquam ibi
 quoque ναστοῦ fit mentio, probabilior tamen nostra
 emendatio ob vocem πολύτυρος. nam caseus nano tri-
 buit non nastro. νάνος, ait, τυρὸς πλακουντώδης διὰ
 τυροῦ καὶ ἐλαίου σκευαζόμενος. Vocem λειριοπολφανε-
 μῶναι explicuimus lib. 4. cap. 15. Scribe, τὰ δένδρη
 τὰ ὕ τοῖς ὄρεσι. non αὐτοῖς ὄρεσι. Ut praestaret auctor
 quod ante pollicitus est, de comicorum omnium locis
 exhibendis, qui imitationem continerent initio positorum
 Cratini versuum, Pherecrateis versibus subjiciendae erant
 similes ῥήσεις ex Aristophanis Tagenistis et Acharnen-
 sibus, sed quia in omnium manibus tum versabantur ea
 dramata, supersedet dipnosophista eo labore, atque hac
 quasi excusatione utitur. Τί δέῃ πρὸς τούτοις παρατί-
 θεσθαι τὰ ἐκ Ταγηνιστῶν τοῦ χαρίεντος Ἀριστοφάνους;
 πάντες γὰρ τῆς κατ' Ἀχαρνεῖς αὐτοῦ πλήρεις ἐστέ.
Quid opus est, ait, superioribus adjicere lepidi poetae

Aristophanis versus ex Tagenistis? nam iis certe epulis quae in illius Acharnensibus memorantur, pleni estis. quasi dicat, non dubito meminisse vos similium versuum qui in Aristophanis Tagenistis leguntur ac multo magis eorum quae sunt eodem argumento in Acharnensibus ejusdem. Τῆς κατ' Ἀχαρνεῖς αὐτοῦ breviter et concise dictum pro τῆς εὐωχίας τῆς κατ' Ἀχαρ. Locus illius comoediae quem intelligit, est hic: Τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἐστὶν παρεσκευασμένα, Κλίνειν, τράπεζαι, προσκεφάλαια, στρώματα, et quae sequuntur deinceps multis versibus. Nicophontis versus ita distinguendi.

— νιφέτω μὲν ἀλφίτοισι νῦν,
ψακκζέτω δ' ἄρτοισιν, ὑέτω δ' ἔτνει.
ψωμὸς διὰ τῶν ὁδῶν καλινδείτω κρέα.
πλακοῦς δ' ἐαυτὸν ἐσθίειν κελευέτω.

CAPUT VIGESIMUM.

Suidae locus αἰνιγματώδης. ἐκφατνίσματα ἄρτων. πλήθουσα ἀγορά. Hippocratis locus. Achaei poetae Κύκνος. ἐπεύνακτοι servi et κατανακοφόροι. item μόθακες, Lysander inter mothaces. Aeliani codices emendati duobus locis: servi Lacedaemoniorum. Servorum in Aegina numerus.

MENDUM profitetur in pericopa Metagenis versus hic † τηδί δ' ἀφύλοισι, τῇδε δ' αὖ ταγηνίαις. Potes scribere, τῇδε δὲ ἐφθοῖσι. vel τῇδ' ἐφθαλέοισι. κατὰ τὸν Παιανιέα ῥήτορα τοιούτων τινῶν μεταλάβωμεν, ἃ μήτ' ἰσχὺν ἐντίθῃσι, μήτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. Nullum hic versus vestigium, etsi aliter non sine causa possit videri. Ipsa Demosthenis sunt verba, ex oratione qua respondet epistolae Philippi. Sic orator: ἴσως ἂν ἴσως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσασθε ἀγαθόν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδόμενοις ἔοικε, καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθῃσιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. [Ad locum Demost. alludit Symmachus epist. ad Aufon. quae inter alias lib. 1. Fac veniat in mentem, quid Graeca super hoc dicat oratio. Parvis nutrimentis (alii cod. intrimentis) inquit quanquam a morte defen-

dimur, nihil tamen ad robustam valetudinem promovemur. B. quoque Hieronymus eodem respexit, cum scriberet in 4. Ezech. caput. *Qui cibus et potus juxta inclytum oratorem: non vires tribuit, sed mortem prohibet,* et ante hos Salustius in Marci concione de quavis modis frumentationis: *quae profecto non amplius* p. 465. *profunt, alimentis carceris: nam ut illis, exiguitate mors prohibetur, senescunt vires; sic, etc.]* His autem verbis hortatur Cynulcus convivae, ut aliquid saltem comedere velint: sin minus quantum par sit, et natura postulet: saltem quantum fuerit satis ad impediendum ne fame enecentur. Libanius in declamatione de avaro, ὅτε οὗτοι παρ' ἡμῖν κόλακας εἰστίων, τότε ἐγὼ μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παιδίων μόνα ἐδείπνουσιν ἃ ἐκώλυε μὴ τελευτᾶν. In Suidae Lexico haec verba legere memini, Ἰνγρουσία παρὰ Ῥωμαίοις, τὸ τοῖς ἀσθενέσι διδόμενον σιτίον, ὃ οὔτε ζῆν οὔτε ἀποθνήσκειν ποιεῖ. Acutiores hic se exerceant, et aenigma istud, si possunt, solvant. Ego hic Davus sum non Oedipus. [Nam quod viri docti conjiciebant de veneno esse intelligendum quod dabatur in gruso, id est, ficu inquiunt: omnino alienum est, neque verbis Suidae convenit, quae totidem literis habentur etiam in lexico Basilicorum, quod eruditissimus Labbaeus edidit. Ait Suidas ita vocatum fuisse apud Romanos cibus qui dabatur ἀσθενέσι infirmis, aegrotis. Quis vidit dari aegrotis venenum? et satis apparet e verbis Suidae, id vocabulum aliquando in usu communi fuisse, tanquam aliquam artis medicae ἐντεχνον dictionem, id vero suspicionem de veneno plane evertit. Scio in Glossario scribi, ὄλυνθος hoc grusum, sed est error librarii, pro grossum, atqui grossus non est ficus. Quare autem in grosso potius quam in ficu venenum malefici darent?] καὶ ἐκφατνίσματα τινὰ ἄρτων ἔχης, ὁδὸς τοῖς κυσίν. Et si proprie Φάτνη et ejus σύστοιχα jumentis conveniunt: utuntur tamen auctores voce ἐκφατνίζειν pro reliquias de mensa tollere. Athenaeus libro quarto, ἐκφατνιζομένων σωρευμαίων ἕκαστος ἀπέφερεν ὀλομελῇ κρέα. inde ἐκφατνίσματα ἄρτων, panis frustula inter analecta menfarum converri solita. ἡπιστάμην ἥκειν ἀγορᾶς πληθυσίας. Ludit in ambiguo vocis ἀγορά. Jussus fuerat modo Cynulcus ab Ulpiano, si quaereret aliquid edere, abiret εἰς πλήρη λαχάνων ἀγορὰν, id est, in forum olitorium. ille respondet se venturum fuisse πληθυσίας ἀγορᾶς, si

ad recitationem esset invitatus. Est autem *πλήθους ἀγορά*, tempus quo maxima est in foro hominum frequentia. Sed Cynulcus capit hic, pro pleno auditorio. de industria nimirum ita facit eum loqui Athenaeus, ut semidoctum aliquem irrideat, qui contra omnium auctorum usum, et publicam loquendi consuetudinem sic abuti eo genere loquendi solitus. Unde illi nomen vulgo inditum ludibrii causa *Πληθαγόρας*, ut statim additur. Aliter in eadem voce peccant Hippocratis interpretes qui *πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι* vertunt *priusquam solveretur concio*. inepte sane nam tempus notatur Hippocrati quo desinunt esse homines frequentes in foro. Ex more Romano intelligitur tempus circa horam decimam, ut ex Paulo Jurisconsulto docebamus ad Suetonium. Locus Coi senis est *Ἐπιδημίων* libro quinto, p. 466. *ἔθανε πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι, ἅμ' ἡμέρῃ πληγείς*. Similiter et libro septimo, *ἀπέθανε πρὶν ἀγορὰν λυθῆναι ἐν ᾗ περ ἡμέρῃ ἐπλήγη*. κατὰ τὸν τοῦ Ἐρετριέως Ἀχαιοῦ κύκλον. Placet conjectura Hadriani Turnebi: in cujus libro reperi ad oram scriptum, videri legendum *Κύννον*. Eo titulo tragici comique fabulas ediderant: ut Achaeus hic, et Alexis teste Athenaeo libro 11. Laudatur etiam grammaticis doctissimi Varronis *Κύννος ἢ περὶ ταφῆς*. οὐ διθυράμβους φθέγγομαι κατὰ τὸν Σωκράτην. non memini tamen legere facta fuisse Socrati carmina dithyrambica: neque hoc aut Plato dicit in Phaedone, aut Diogenes Laertius. κατὰ γὰρ Ἀμειψίαν ὃς ἐν Σφενδόνη ἔφη. Citat et Pollux libro nono et libro decimo, capite 31. Ὅρῳ γὰρ θαῦμα ἄπιστον ἰχθύων γένη. Inepta sententia, nisi vocem πάντα inferas, quae etiam fulciendo versui necessaria est. Nihil est mirum videre pisces: illud mirum et vere θαῦμα ἄπιστον, omnia piscium genera simul apposita mensae videre. Puto scripsisse Heniochum,

— ὁρῶ

Ἄπαντα, θαῦμα ἄπιστον, ἰχθύων γένη.

Sequenti autem versu quin scriptum fuerit a poëta, ut editur hic, *Περὶ τὴν ἄκραν παίζοντα*, non ambigo; Cynulci tamen sententiae minus id convenit. loquitur enim de copia illatorum mensae piscium. συμβαλοῦμαι τι καὶ αὐτὸς μέλος εἰς ἔρωτα τῷ σοφῷ καὶ Φιλτάτῳ Δημ. Aliquis putet scribendum *εἰς ἔρανον*. nihil tamen mutaverim. Videtur allusum ad Convivium Platonis: ubi a singulis conviviarum loco symbolae exigitur lau-

datio Cupidinis. Est autem senarius integer, μέλος εἰς ἔρωτα τῷ σοφῷ καὶ Φιλτάτῳ, qui Athenaeo aliud agenti excidit: nisi est ab aliquo poëta. Quod non temere suspicari semper, verum esse postea non sine aliqua voluptate animi deprehendimus, cum in haec Athenaei verba e libro 15. incidissemus, ἐπεὶ δ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἐσμὲν, συμβαλοῦμαι τι μέλος ὑμῖν εἰς ἔρωτα, κατὰ τὸν Κυθήριον ποιητήν. poëta Cytherius, est Philoxenus, vel ex his libris satis notus. προσηγόρευσαν ἐπευνάκτους ὅτι κατετάχθησαν ἀντὶ τῶν τετελευτηκότων εἰς τὰς στιβάδας, *appellarunt ἐπευνάκτους, quod fuissent collocati in lectis defunctorum loco.* Constat ratio huic nomini: εὐνάζειν est collocare in cubili. ἐπευνάζειν *inducere in alterius cubile.* communis formatio postulabat ἐπευνάστους. sed Dores in futuro dicunt εὐναξῶ. et in multis retinent τὸ κ. Hefychius paulo aliter, ἐπεύνακτοι, συγκοιμηταί. Sed quos Theopompus hic vocat ἐπευνάκτους consentientibus libris omnibus, Hefychius ἐνευνάκτους. Sic ille, ἐνεύνακτοι, παρθενίαι. ut doceret nos conditionem epeunactorum Spartanorum, postquam inter cives sunt recepti, acute vocat eos parthenias. Fuerunt Lacedaemone cives quidam non pleno jure quos parthenias appellabant. Sed cave putes inter parthenias proprie dictos et epennactos nihil fuisse discriminis. Adi Strabonem, Justinum, et Aristotelem in p. 467. Politicis. Nemo ferat virum doctum, qui emendat ἐπευνάκτους, perperam et inepte. Quemadmodum illud quoque intolerandum, quod mox pro κατανακνοφόρους καλεῖσθαι δούλους τινὰς, scribit, κατανακνοφόρους. Verum est enim quod exhibent scripti editique omnes libri, κατανακνοφόρους. Sic dicti isti servi, vel quod loco vestis, νάκη, id est, lanatam pellem tenerentur gestare: vel quod herorum suorum comites viatoria cubilia illorum portarent: qua de re plura olim ad Theophrastum. Quid inter epeunactos et catānacophoros conveniret, non explicatum est Athenaeo: ex cujus verbis non aliam nisi nominis inter istos convenientiam colligas: utrique enim a ministerio circa lectos nomen invenerunt, ut exposuimus. Addit, οἱ δὲ μόθαιες καλούμενοι παρὰ Λακεδαιμονίοις, ἐλεύθεροι μὲν εἰσιν, οὐ μὴν Λακεδαιμόνιοι. Aliter alii, qui mothaces volunt fuisse conditione servos. Hefychius, Μόθαιες οἱ συντρεφόμενοι υἱοῖς δοῦλοι παῖδες. et dicti, μόθαιες παρὰ τὸ ὁμοῦ θεῖν: unde etiam est μόθος. Erant igitur servi

a pedibus qui aliis Graecis ἀκόλουθοι. dicebantur et μόθωνες, iisdem Laconibus. Quod ait, mothaces liberos quidem fuisse: at non tamen Lacedaemonios: discimus inde eos tantum Lacedaemonios cenferi solitos, qui plenissimo jure cives essent, ut Latine *Quirites*. Et constat ex aliis scriptoribus jus civitatis in ea Rep. magnis multisque fuisse circumseptum difficultatibus. Lyfandrum juvenem e mothacibus unum, quod dicitur hic, fuisse, ex Plutarcho non discas. fatetur tamen etiam Aelianus libr. 12. cap. 43. Καλλικρατίδας γε μὴν, καὶ Γύλιππος καὶ Λύσανδρος ἐν Λακεδαιμονίᾳ μόθακες ἐκαλοῦντο. ὄνομα δ' ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων, οὓς συνεξέπεμπον αὐτοῖς οἱ πατέρες συναγωνιούμενους ἐν τοῖς γυμνασίοις. Desunt hic manifesto verba quaedam. Scribo, ὄνομα δ' ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων παίδων δούλοις κείμενον. οὓς συνεξ. Non semel hoc genus mendii deprehensum nobis in elegantissimo illo scriptore. Exempli gratia, lib. 1. cap. 26. ita scribitur de Phoc. τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ τῇ ἐν Σάρδεσι δεδεμένους ἄνδρας ἡξίωσεν αὐτὸν, ἀφεῖναι ἐλευθέρους αὐτῶ, Ἐχεκρατίδην τὸν σοφιστὴν, καὶ Ἀθηνόδωρον τὸν Ἱμεραῖον καὶ Δημάρατον· ἀδελφῶ δ' ἄρα ἦσθην οὗτοι Ῥοδίῳ. nimis ridicula lectio: quae stare non potest, nisi concedatur hominem Siculum Himeraeum, vel ut habent Plut. cod. Imbrium, fuisse Rhodium. Sed scribendum, καὶ Δημάρατον καὶ Σπάρτωνα· ἀδελφῶ δ' ἄρα ἦσθην οὗτοι Ῥοδίῳ. auctor Plutarchus in Phocione. Varia fuere nomina quibus servos suos Lacedaemonii appellarunt, postquam eos libertate donassent ἀφέντας dixere quosdam: voce quae respondet Latinae *manumissus*, quosdam ἀδεσπότους, ut qui exissent de servitute herorum. alios ἐρυκτῆρας. isti tenebantur patronorum corpora stipare. nam ἐρυκτῆρ, est quasi σωματοφύλαξ, *stipator*, et *latro*. Fuere qui liberos vocarent δεσποσιονάτας: e re nomine imposito: quasi dicas, *herilium navium magistri*. item qui νεοδαμώδεις, ut si dicas, *cives adscriptitios et novos*. Error est in istis verbis quae sequuntur, Κτησικλῆς ἐν τρίτῃ Χρονικῶν, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἐκατὸν Φησὶν Ὀλυμπιάδι, Ἀθήνησιν ἐξετασμόν γενέσθαι ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως. non est simile veri, habitum hunc Athenis populi recensum a Demetrio Phalereo adhuc privato. Itaque cum illius dominatus incipiat ab anno ultimo Olympiadis centesimae quintae, falso hic scriptum, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἐκατόν. Probabilius sit τῇ ἐκκαίδεκάτῃ. Scripta

lectio hoc modo corrupta, Φησὶν ἐν τρίτῳ καὶ δεκάτῳ πρὸς ταῖς ε. Numerum servorum qui fuere quondam in Aegina, proditum hic ex Aristotelis scriptis, invenio etiam alibi. Scholiastes Pindari explicans haec de ea insula verba, odae 9. Olympionicarum,

τεθμὸς δὲ τις ἀθανάτων
καὶ τάνδ' ἄλιερκέα χώραν
παντοδαποῖσιν ὑπέστασε ξένοις
κίονα δαιμονίαν.

scribit haec, πλήθειν ἀνδρῶν οὕτω Φασὶ τὴν Αἴγιναν, ὥς εἶναι ἐν αὐτῇ τεσσαράκοντα ἑπτὰ μυριάδας οἰκετῶν. quae ex eodem Aristotele sumpta esse, nullus dubito.

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM.

Ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς. *Servi quinque Scipionis. Sybaritarum dictum.* Solem neque orientem videre neque occidentem. *Sacra via Romae. Apex sacerdotum. Rutilius Rufus. Opsoniorum modus ex lege Fannia:* καπνιστὰ κρέα. *terra nata. lex sumptuaria de muneribus cavit.*

CLAUDIT librum hunc sermo habitus a doctissimo Larense: quo in sermone non desunt quae observemus. Ait, σύγγραμμα ἐκδέδωκε περὶ τῶν δουλικῶν πολέμων Καικίλιος ὁ ῥήτωρ ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς. Quia legimus Atticam aliquando fuisse *Acten* appellatam, putarunt Docti sic accipiendam haec loco eam vocem ac vertunt in *Acte pulchra genitus*. sed errant hic quoque viri optimi. Hic enim est Caecilius rhetor Siculus, qui Romae floruit aequalis et amicus Dionysio Halicarnasseo. meminere Caecilii praeter Dionysium Quintilianus, Longinus, aliique veteres. Καλὴ ἀκτὴ, nomen est oppidi in littore septemtrionali Siciliae. Ptolemaei codices Καλάκταν vocant: qui purius Graece loqui studuerunt, Καλὴν ἀκτὴν, ut Athenaeus hic, et libro 11. nec non Diodorus Siculus Bibliothecae lib. 12. προσποιησάμενος χρησμὸν αὐτῷ δεδόσθαι κτίσαι τὴν Καλὴν ἀκτὴν ἐν Σικελίᾳ. Suidae corrupta voce dicitur Κάλλαντις, nato errore ex eo quod Calaeactae incolae *Calatini* nominabantur, cum deberent *Calactini*. ita certe eos indi-

getat clare Diodorus eodem libro: nisi tamen ibi scribendum, τὴν τῶν Καλακτίνων πατρίδα: non ut est editum Καλλακτίνων. Ait de Scipione publice missio ad componendum diverforum regnorum statum, πέντε μό-
 νους ἐπήγετο οἰκέτας. quinque solos duxit secum servos. totidem et Cato Cenforius narratur secum habuisse, cum in Hispaniam consul proficisceretur. Quod sequitur de
 p. 469. Julio Caesare, τρεῖς οἰκέτας, τοὺς πάντας συνεπήγετο, minus recte verbum est *tres servos habuit*. Ille vero eo tempore, et servorum ingentem numerum, et familias quoque gladiatorias aliquot habuit: sed non συνεπήγετο *secum ducebat*. De Smindyrida vero Sybarita ait doctus convivor, eum quando ad Agaristae nuptias Sicyonem profectus est, secum duxisse mille servos, ἄλιεῖς ὀρνι-
 θευτὰς, μαγείρους, id est, *qui erant piscatores, aucupes, coqui*. Si narrationem hanc cum ea conferas quae apud Aelianum habetur, scias servorum triplo maiorem fuisse numerum. Scribit enim, ductos χιλίους μὲν μαγείρους, τοσούτους δὲ ὀρνιθευτὰς, καὶ ἄλιεῖς χιλίους. Celeberrimum est voluptuarii istius dictum quod deinde commemoratur, οὐκ ἔφη τὸν ἥλιον ἐτῶν εἴκοσιν οὔτ' ἀνατέλλοντα οὔτε δύόμενον ἑωρακέναι. Haec fuit vita Sybaritarum ut pluribus narratur lib. 12. ubi etiam caussa quaedam affertur, cur illis ita fuerit vivendum. Scriptores verterunt in proverbium. Cicero de finibus lib. 2. *Nolim mihi fingere asotos ut soletis, qui in mensam vomant, et qui de conviviiis auferantur, crudique postridie se rursus ingurgitent: qui solem, ut ajunt, nec occidentem unquam viderint nec orientem*. Seneca epist. 122. *Sunt quidam in eadem urbe antipodes, qui ut M. Cato ait, nec orientem unquam Solem viderunt, nec occidentem*. Vetus scriptor apud Suidam, de Timasio loquens, homine asoto, qui sub Theodosio vixit, ille, ait, summum bonum censebat, ἔχειν ἑαυτῷ ὅ τι βούλοιο χρῆσθαι, καὶ ἄδεῶς διὰ τε μέθην νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ εἰδέναι, οὔτ' ἀνατέλλοντα καὶ δύόμενον τὸν ἥλιον καθορᾶν, ἴσῳ καὶ οὐρανῷ. Restitue negationem, quae in his desideratur, νῦν δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρησίμων ποιούμενοι παρὰ τῶν ἐναντίων, συναποφέρονται καὶ τὰ μοχθηρὰ ζηλώματα. Scribe νῦν δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρησίμων οὐ ποιούμενοι, παρὰ τῶν ἐναντ. σ. κ. τὰ μ. ζ. nunc cum nullum utilium habeant delectum, simul cum illis et prava instituta referunt ab hostibus. Ait veteris Romanorum modestiae et εὐλαβείας testimonia

superesse adhuc in sacris quae facerent. ὁδοὺς τε γὰρ πορευόμεθα τεταγμέναις καὶ ὠρισμέναις. respicit Sacram viam ita dictam quod eo itinere utantur sacerdotes idulium sacrorum conficiendorum causa. Ex auctoris verbis colligas servatam fuisse eandem religionem in omnibus sacris. qua de re amplius quaerendum. Huc fortasse pertinet antiquum Numae praeceptum de non adeundis obiter et ὁδοῦ πάρεργον deorum templis. Lege ex Epit. οὐδὲν πλεον τῶν κατὰ φύσιν οὔτε ἡμφισμένοι καὶ περὶ σώματα ἔχοντες, οὔτε ἀπαρχόμενοι. non ἀπερχόμενοι. neque in nobis, inquit, modum excedimus cum sacra facimus, neque in iis quae diis offerimus. Verbis hisce, πῖλους τε ταῖς κεφαλαῖς περικείμεθα, intelligit apicem sacerdotum, quem Dionysius appellat πῖλον ὑψηλὸν εἰς σχῆμα κωνοειδὲς συναγόμενον. Post ista, τὰ δ' εἰς τοὺς θεοὺς ἀπαρχαὶ τινές εἰσι, deesse aliquid non dubitamus. nimis enim ex abrupto transitus fit ab encomio Romanorum ad eorundem vituperationem. Annon enim vituperatio haec est, cum ait jam olim ex omnibus civium Rom. millibus tres solum repertos qui legem Fanniam sumptuariam servarent? Tres illi fuerunt Mu-

p. 470.

tius Scaevola, Q. Aelius Tubero, et Rutilius Rufus. Itaque pro Ναῦτος Καικίλιος Τουβέρων, scribendum ex libris Romanae historiae, Κόϊντος Ἀίλιος Τουβέρων. Legi apud virum doctum, Rutiliorum nomen fuisse *Nautius*: itaque transpositis vocibus legendum esse, καὶ Ναύτιος Ρουτίλιος Ροῦφος. Ut dicam ingenue, nihil probō, nihil verum censeo. Iste enim Rutil. ὁ τὴν πάτριον ἱστορίαν γεγραφώς, is est de quo Suetonius in Augusto, et eruditissimus Jurisconsultorum Jacobus Cujacius in Observationibus. Publio ei fuit praenomen non Nautio. Laudatur Vellejo Paterculo lib. 2. Lex Fannia, inquit Larenfis, sanciebat τριῶν πλεονας τῶν ἔξω τῆς οἰκίας μὴ ὑποδέχεσθαι· κατὰ ἀγορὰν δὲ τῶν πέντε. postrema ita verte, *diebus autem nundinarum quinque*. Addit, ὁψωνεῖν δὲ πλείονος τῶν δυοῖν δραχμῶν καὶ ἡμίσεος οὐκ ἐπέτρεπε. Epit. πλείους, quod si probarem, supplerem ἔξωθεν nomen ἰχθυῶς. nam ὄψον et inde ducta proprium locum habent in piscibus. Sed praestat vulgata lectio. Obsonari non permittebat maiore pecunia quam duabus drachmis et semis, vel ut Romane loquamur, denis sestertiis, sive assibus quadragenis. quam summam in nullo Fanniae legis capite expressam a Latinis scriptoribus reperio. Verba legis quae ad hunc locum perti-

nent, sunt haec auctore A. Gellio. *Lex Fannia fuit lata quae ludis Romanis, item plebejis, et Saturnalibus, et aliis quibusdam diebus in singulos dies centenos asses impendi concefferat: decemque aliis diebus in singulis mensibus tricenos, caeteris denos.* Cum igitur lege hac pro diversitate dierum sumptuum esset diversus modus praescriptus: quod hic narrat auctor aliter accipere posse non videmur, quam de impensis ordinariis: eorum videlicet dierum, quos neque privata neque publica ulla solennitas reddebat insignes. Atqui huiusmodi diebus, non denos festertios, sed asses denos fuisse definitos A. Gellius scribit. Jam sequitur aliud caput legis Fanniae, κρέως δὲ καπνιστοῦ δεκαπέντε τάλαντα δαπανᾶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἐπεχώρει. Vocat auctor καπνιστὰ κρέα non uno loco, quae Theop. κρέα τεταριχευμένα: vulgo ἄλιστὰ, ut Lat. *salitae carnes* vel *aridae*. lib. 4. in descriptione coenae triumphalis carnibus καπνισταῖς opponuntur τὰ τῶν προσφάτως καθιερυνθέντων, id est, *recens mactatarum victimarum*. Harum carnium, salitarum dico et fumo induratarum, communior esus semper quam recentium. Modus illarum praescribitur hoc legis Fanniae capite, quo permittitur singulis patribus familias, ut quot annis quindecim talenta salitarum carnium absumant. Talentum vocant Graeci scriptores libras Romanas 120. quemadmodum ex Vitruvio libro superiore diximus. Talenta igitur quinadena efficiunt millena sexcentena pondo mensurae Romanae. Apage virorum clarissimorum et doctissimorum sententiam, τάλαντον hic pro libra accipientium. Quae enim ratio, quis color ei interpretationi quaeri potest? At nimia est summa quam diximus. Contrarium potius verear. Nulla enim tam angusta domus, in qua non saltem quina pondo aut bubulae aut porcinae quotidie impendantur exhibendae familiae. Quanto amplius et liberalius salarium ab Imp. olim solitum assignari? Valerianus quidem Imp. Claudio inter caetera dari iussit *laridi libras, duo millia annua*. ut in ejus epistola ad Zosimionem procuratorem Syriae scriptum. Probo autem tribuuntur in salario diurno, praeter bubulam et alia quam plurima, *porcinae pondo sex, caprinae pondo decem*, ut legimus in Valeriani epistola ad Praef. Praet. Subjicit, καὶ ὅσα γῆ φέρει λάχανα, καὶ ὅσπρων ἐψήματα. Scripta lectio λαχάνων: a qua non video cur debeamus recedere. Plato lib. secundo de Republica

καὶ βολβούς καὶ λάχανα, οἷα δὲ ἐν ἀγροῖς ἐψήματα
 ἐψήσονται. quem locum ante exposuimus. ὅσα γῇ Φέρει
 appellat, quae dicebantur in lege *terra nata*. M. Tul-
 lius in epistola Ad Gallum: *Lex sumptuaria quae videretur*
λιτότητα attulisse, ea mihi fraudi fuit. nam dum
volunt isti lauti terra nata, quae lege excepta sunt
in honorem adducere, fungos, heluellas, herbas omnes
ita condiunt ut nihil possit esse suavius. Mox, Itaque
ego qui me ostreis et murenis facile abstinebam a beta
etiam et malva deceptus sum. Ait πρὸς τὸν ἐλευθε-
 ριώτατον νομίμως προήρχοντο. significat, hos tres de
 quibus loquitur, contra legem fecisse legitime. Nam p. 472.
 summam impensarum lege definitam servabant illi qui-
 dem: verum hoc ideo: quia ab iis emebant, qui com-
 muni pretio res non vendebant. Ita fraus ab iis lege
 sumptuariae facta, sine sua ipsorum fraude. Scribe, ὁ
 μὲν γὰρ Τουβέρων παρὰ τῶν ἐν τοῖς ἰδίοις ἀγρ. ita edi-
 tum voluimus: etsi omnes MSS. περι. inepte. Ait, καὶ
 δῶρον οὐδὲ τὸ μικρότατον ἐδέχοντο. Quid hoc ad legem
 sumptuariam? nisi eadem ex parte muneris quoque
 fuit: deque iis muneribus cavit, quae fierent esculen-
 tarum rerum. Mox, ἦκει μὲν εἰς πολυτελῆ διαίταν ἐκ
 τῆς παλαιᾶς σωφροσύνης. Legebatur prius, ὥκει. In
 nupera editione expressa est scriptura MSS. exemplar-
 ium. Sed didici postea veram lectionem esse ὥκειλεν,
 ut in libro 12. ubi haec iterum ex eodem Nicolao de-
 scripta. neque aliter in Excerptis. Illud breviter et
 concise dictum paulo post, καὶ μεράκια δ' εὐμορφα
 ὑπερβαλλούσης ἀγρῶν τιμῆς: pro, τιμῆς ὑπερβαλλούσης
 τὴν τιμὴν τῶν ἀγρῶν. Catamitos a quibusdam emi
 impensiore pretio quam praedia quaedam constiterint.
 Ab Epit. exulat vox ἀγρῶν. quam retinendam omnino
 censeo, vel mutandam in ἀγοράζουσι. Quod autem
 praecedit de pretio infano κεραμίων Ponticorum, aliis
 verbis ex eodem Catone Plutarchus narrat in Sympo-
 siacis libro quarto, problem. 4.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER SEPTIMUS.

CAPUT PRIMUM.

Argumentum hujus libri et sequentis, εὐφραίνεσθαι. οὐ συμπεριφέρομαι: Clearnchi libri Περί γραφῶν. κτίζειν ἐορτήν. Φαγησιπόσια et Λαγηνοφόρια. συνοίκια. Δοίνη ἑώλος. διὰ νυκτὸς pro δι' ὅλης νυκτὸς, et similia. aetatem. Coenae opportunum tempus. differentia inter πέψιν et σήψιν. Olympiodori locus animadversus.

JAM dipnosophistae coenam legitimam aggrediuntur, ut diximus quarti libri initio. Pisces primi omnium mensae illati, ante alia omnia describuntur hoc libro, et magna etiam sequentis parte. In ipso hujus principio εὐφραίνεσθαι verbum non intellexerunt interpretes. Ait, οἱ κυνικοὶ πάντων μᾶλλον εὐφραίνοντο. illi ajunt, quam ceteri magis laetabantur. debebant, avidius quam omnes alii epulabantur, εὐφραίνεσθαι id esse ad Suetonium docuimus. Iidem perperam emendant ἐστιᾶς pro ἐστιᾷ, cum ait Cynulcus, ἕως ἡμεῖς δειπνοῦμεν, ὧ Οὐλπιανὲ, λόγοις γὰρ ἐστιᾷ, προβάλλω σοι, id est, quoniam tibi Ulpiane pro epulis sunt sermones, interea dum nos coenamus, propono tibi hanc quaestionem. ἐστιᾷ passivum esse non animadverterunt. Iidem mox etiam seriem orationis mire pervertunt, et quae

auctor facit loqui Cynulcum, ipsi nullo jure tribuunt Ulpiano. Quaestio proponitur Ulpiano haec a Cynulco: *παρὰ τίνι εἴρηται Φαγήσια ἑορτὴ, καὶ Φαγησιπόσια*: quum nihil veniret in mentem Ulpiano quod responderet, primum circumlationem ciborum inhibet, ut sine fraude sua revocare in memoriam posset quod legerat olim: deinde cum interjecta modici temporis mora nihil ei succurreret, *Οὐ συμπεριφέρομαι*, ait, ὦ *σοφώτατε*. id est, *Non concedo tibi o Cynulce, quod a me petis*, significat, elegantissimo loquendi genere p. 473. usus, se quo vocaretur a Cynulco non venturum: neque satisfacturum propositae ab illo quaestioni. Invitati ad convivium si vocationem admittebant, consensum verbo *συμπεριφέρομαι* indicabant: sin ituri non essent, *οὐ συμπεριφέρομαι* inquebant, quod erat dicere, non ibo quo me vocas, et ut Xenophon loquitur, *παραιτούμαι τὴν κλήσιν*. Usum hunc istius verbi nemini adhuc, opinor, adnotatum, exposuimus libro quarto, capite 26. Eruditissimus Dalecampius ea voce non intellecta, absurda multa hic commisit. Sed ipsa auctoris verba inspiciamus. *καὶ ὃς ἀπορηθεὶς, ἐπισχεῖν τς κελεύσας τοὺς παῖδας τὴν περιφορὰν, καίτοι ἤδη οὔσης ἐσπέρας*. omnia haec Athenaeus ex persona sua de Ulpiano. *cum illi*, ait, *haesisset aqua, jussissetque pueros, ut desisterent cibos circumferre, licet jam advesperascebat*: sequuntur ipsius Ulpiani verba, *οὐ συμπεριφέρομαι ὦ σοφώτατε. ὥστε λέγειν σοι καιρὸς, ἵνα μᾶλλον καὶ δειπνήσης ἡδίου*. Deest verbum *Φησὶ* post *οὐ συμπεριφέρομαι*. Malim etiam, *ἵνα καὶ μᾶλλον δ*. *Non exorari me sinam, inquit, vir sapientissime: itaque jam accinge ipse te ad dicendum, ut eo magis ac lubentius coenes*. Subjicitur Cynulci responsum usque ad illa, *θαυμασάντων δὲ πάντων τὸ εὐπαίδευτον τοῦ Κυνούλκου*. Citatur hic Κλέαρχος ἐν τῷ προτέρῳ Περιγραφαῶν. Legitur alibi, *Περὶ γραφῶν*: quod arridet magis, nisi tamen verum est *Περὶ γρίφων*. nam ex libro Clearchi *De gryphis*, multa etiam alibi recitantur Athenaeo. vide lib. 10. Sic alii multi de pictura libros ediderant. Antigonum et Xenocratem laudat Plinius libro 35. cap. 10. Lib. 14. *Παραγραφαῶν*. inscribuntur hi libri, ut puto, mendose. [Scripserat Clearchus et *περὶ γρίφων*, de *Gryphis*, unde multa proferentur libro 10. neque dubito hic quoque ita restituendum libri Clearchei titulum.] Clearchi locus ut est editus, sensum nullum habet, *Φαγήσια, οἱ δὲ Φαγη-*

σιπόσια, προσαγορεύουσι τὴν ἑορτὴν. ἐξέλιπε δὲ αὕτη, καθάπερ ἡ τῶν ῥαψωδῶν ἦν ἡγὼν κατὰ τὴν τῶν Διονυσίων, ἐν ᾗ παριόντες ἕκαστοι τῶν θεῶν οἶον τιμὴν ἀπετέλουν τὴν ῥαψωδίαν. Dalecampius scripsit ἐκάστοις, idque reperimus in Epito. ubi est etiam παρόντες pro παριόντες: et καὶ ἡ τῶν Διονυσίων mutata distinctione, pro κατὰ τὴν τῶν Δ. Placebat nobis τῷ θεῷ scribi: caeterorum nihil mutari. Sensum hunc eliciebamus. Phagesiorum festum celebrari desiit, ut et rhapsodorum: quod per Bacchanalia agitabant. In eo festo statuum dei (Bacchi nempe) praetereuntes singuli rhapsodi versus recitabant, atque hoc illi quasi honorarium pendebant. Cum ait, καὶ τὸ βιβλίον κερκτημένος οὐ φθονήσω, significat se possidere librum Clearchi. κερκτημένος valet, qui nactus sim et penes me habeam: non, cum nactus fuero. Callias ille a quo dicitur Euripides quaedam sumsisse, haut scio an alius sit a Callia comico, ex cuius fabulis quaedam transtulisse Menandrum in suas observat Clemens Alexandrinus. De eo Suidas. Videamus quid appellet Eratosthenes κτίζειν ἑορτὴν, scribens, τοῦ Πτολεμαίου κτίζοντος ἑορτὴν, καὶ θυσιῶν παντοδα-
p. 474. πῶν γένη, καὶ μάλιστα περὶ τὸν Διόνυσιον. *festum instituere* sine dubio significat hoc loquendi genus, sicut Latini suum *condere* usurpant. Scribo autem καλεῖται Λαγηνοφόρια numero multitudinis ex perpetuo usu Graecorum: non καλεῖται Λαγηνοφόρια. neque laudo Eustathium et Abbreviatorem, qui pro eo quod in nostris libris scriptum Φαγήσια ἑορτὴ et Φαγησιπόσια, ipsi scribunt Φαγησία, et Φαγησιποσία. Corruptum est Ptolemaei responsum ad sororem. *Vocatur*, ait, *hoc festum Lagenophoria*, καὶ τὰ κομισθέντα αὐτοῖς, οἳ δειπνοῦσι κατακλιθέντες ἐπὶ στιβάδων. Lege, καὶ τὰ κομισθέντα ἕκαστοι δειπνοῦσι κ. vel hoc modo, τὰ κομισθέντα αὐτοῖς ἰδίᾳ δειπνοῦσι. Sic statim, ἐξ ἰδίας ἕκαστος λαγήνου πίνουσιν. et paulo post εὐωχοῦνται κατ' ἰδίαν. Ex eo quod ait, ἐμβλέψασα πρὸς ἡμᾶς, nempe regina Arsinoe, patet descriptum eo libro fuisse ab Eratosthene, vel suum, vel alius cuiusdam cum Arsinoe colloquium. Συνοικία vocant Graeci τὰ πλείονα ἐφέστια, ut interpretatur Hesychius: locum intelligens ubi plures separatim habitant. Ita etiam nomen συνοικίαν exponit Aeschines orator. hic vero Arsinoe nominat συνοικία contubernia epulas agitantium. Elegans est in illius verbis figura quae πρὸς τὸ σημαίνονμενον dicitur, ἀνάγκη,

ait, τὴν σύνοδον γίνεσθαι (videlicet ῥυπαράν: et fortasse id verbum deest.) παμμιγοῦς ὄχλου θοίνην ἔωλον καὶ οὐδαμῶς εὐπρεπῇ παρατιθεμένων pro παρατιθεμένου. ut ὡς Φάσαν ἢ πληθύς. *Turba ruunt in me.* et in Achaei versu paulo post πολὺς ὄμιλος χραίνοντες, de quo seq. capite. Putidum est deliberare an legendum sit θοίνην αἶολον pro ἔωλον. nam imperitissimus Graeci sermonis fuerit, cui persuaderi potuerit vel tolerabilem esse eam conjecturam. ἔωλον θοίνην vocat *dapes pridianas*. Axionicus in Chalcidico, Γλαύκου βεβρωκῶς τέμαχος ἐφθὸν τήμερον, Αὔριον ἔωλον τοῦτ' ἰδὼν οὐκ ἄχθομαι. Vituperantur ut plurimum ἔωλοι cibi. quanquam memini Hippocratem in libro Περὶ παθῶν praecipere quibusdam aegris ut utantur cibis ἐώλοις καὶ ψυχροῖσι. Selige mox recte Aristophanis verba immixta suis ab auctore. Sunt autem ista:

— εἴτα πῶς δειπνήσομεν

Τοσαῦτα δεῖπνα; ἴσως διὰ νυκτός.

At quae putarunt comici esse interpretes, Athenaei sunt, grammaticae explicantis phrasin Aristophanis διὰ νυκτός. Ait, perinde esse ac si dixisset poeta δι' ὅλης νυκτός. Sic dicimus διὰ βίου, pro δι' ὅλου βίου, et ut explicat Hesychius, διὰ παντός αἰεί. Latini similiter *aetatem*, pro per omnem aetatem. Plautus, *Aetatem velim servire, Libanum ut conveniam modo*. Lib. 9. sic exponimus δι' ἐνιαυτοῦ *toto anno*. Facit huc Harpocratonis observatio. Δι' ἐνιαυτοῦ, ἀντὶ τοῦ δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἀντιφῶν περὶ τοῦ Λινδίων Φόρου. Τηλεκλείδης δ' ἐν τῷ Πρυτανείῳ, δι' ἡμέρας εἶπεν, ἀντὶ τοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Homericō testimonio quo probatur nominis ὅλος ellipsis, *τανυσσάμενος διὰ μῆλων*, Epitome interpretamentum adjicit, ἀντὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν μῆλων. quae est apud Eustathium. Ex verbis Aristophanis *δειπνήσομεν διὰ νυκτός*, occasionem sumit Daphnus medi- p. 475. cus aliquid de coenae tempore dicendi. Ait igitur conducibilis esse noctu coenare quam interdium. Caussam affert suae opinionis, quia Lunae sidus concoctioni aptius sit, ut quod vim habeat putrefaciendi. Nam, inquit, κατὰ σῆψιν ἢ πέψιν. deinde exemplis duobus docet Lunam esse *σηπτικήν*: quod carnes victimarum noctu mactatarum facilius corrumpantur: itemque ligna illa quae Luna lucente fuerint caesa. Postremo argumentatione a simili ducta probat juvari concoctionem a Luna: quoniam, καὶ τῶν καρπῶν οἱ πλεῖστοι πρὸς τὸ

σελήνιον πεπαίνονται. *fructuum plurimi ad Lunae lumen maturescunt.* Verum quidem est lucente Luna faciliorem esse viam ad putrefactionem, cum reddat ipsa aerem calidum atque humidum: quod temperamentum est maxime σηποποιόν. sed concoctionem cum putrefactione male confundit Daphnæus, sive potius Athenæus: quem saepe sumus experti philologiae quam philosophiae sacris auspiciis initiatum. Antiquissimi philosophi ita sentiebant. Plut. ἡ πέψις ἔοικεν εἶναι σῆψις, ὡς Ἐμπεδοκλῆς μαρτυρεῖ, λέγων, Οἶνος ἀπὸ Φλοιοῦ πέλεται, σαπὲν ἐν ξύλῳ ὕδωρ. appellat Emped. *aquam putrefactam*, vitis succum postquam concoctum est: et ad maturitatem pervenit. Sic ἄσηπτον ponebant pro ἄπεπτον, ut docet Galenus sexto commentario in primum Aphorismorum. At esse diversa σῆψιν et πέψιν nemo jam ignorat ex disputationibus qua philosophorum, qua medicorum lege Aristotelem, in 4. Meteorologico, et Galenum De facultatibus naturalibus libro secundo, duodecimo vero primae philosophiae de discrimine inter haec duo, sunt haec notatu dignissima verba. ἡ σῆψις, ait, καὶ τὸ σηπτὸν περίττωμα τοῦ πεφθέντος ἐστὶ. Sed observemus auctoris nostri verba: neque enim dixit concoctionem ciborum esse σῆψιν, sed fieri κατὰ σῆψιν. etiam peripatetici faciunt haec affinia. Olympiodorus, quo loco explicat quid inter illa sit differentiae. λέγομεν πρῶτον ὅτι ἡ πέψις. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν χρῆσιν λέγομεν αὐτὴν πέψιν. ἐπεὶ ὅσον πρὸς τὸ πεπτόμενον, σῆψις ἐστὶ. Leguntur haec in commentariis ad quartum Meteorolog. Nemo negaverit prima verba, longioris periodi frustum esse. Lego ac suppleo: λέγομεν πρῶτον, ὅτι ἡ πέψις τοῦ πεπτομένου οὐκ ἐστὶ πέψις ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν etc. hoc est, *coctio non est ejus quod coquitur coctio: sed nos ratione usus nostri eam vocamus concoctionem: nam ejus quidem respectu quod coquitur putrefactio est.*

CAPUT SECUNDUM.

Ὅψον, ὄψον θαλάττιον θαλάττια de piscibus. εὐόψεϊν, εὐόψος ἀγορά. *Naturales propensiones aut abominationes variarum rerum. vocis ὄψον*

etymum. πόντιον κοῖλον. χορὸς σαίνουσι. Achaei fabula Μοῖραι.

RITE et ordine fecit Athenaeus, cum libro hoc tractaturus de piscibus, de communi omnium appellatione initio quaedam proposuit. Docet igitur nos illo loco, p. 476. pisces vulgo dictos etiam ὄψα. Omnia opsonia, inquit, ὄψα appellantur: sed ex omnibus solus piscis obtinuit eandem, ut ὄψον simpliciter cum dicitur, piscis intelligatur. Antiquioribus Graecis et ὄψον et προσόψημα, non aliud significabant, quam προσφάγιον: id est, *quicquid ad panem adhibetur*, ut vertit Cicero apud Xenophontem Latini *opsonium*, aut *pulmentum* sive *pulmentarium*; ut recte vetus interpret Novus foederis, At ὄψον pro *pisce*, apud vetustissimos Graecorum scriptorum non legas: sed ὄψον θαλάττιον, ut apud Hippocratem passim. Polybius quoque in describenda felicitate Lusitaniae, τὸ θαλάττιον ὄψον μεγάλην ἔχει διαφοράν. Atque haec piscium appellatio ita familiaris fuit primis temporibus, ut non solum marinos verum sine discrimine omnes pisces dicerent ὄψα θαλάττια, aut etiam θαλάττια solum. Hippocrates De morbo sacro, ἀπέχεται κελεύοντες θαλασσίων, τρίγλης καὶ μελανούρου, εστρέος, ἐγγελεύος. anguilla etsi ingreditur maria, fluviatilis tamen piscis est potius quam marinus. Libro 1. de morbis muliebribus, χρήσθαι ὄψοισι θαλασσίοισι καὶ ἄλλον ἢ κρέασι, sic et alibi saepe θαλάσσια et κρέα proponit, non utique marinos tantum, sed omnes in totum pisces intelligens. Interpretes, qui observationunculam hanc recte hic capere non potuerunt, locis sexcentis ὄψον *opsonium*, verterunt, cum deberent *pisces*. ὄψάριον *parvum opsonium*: ubi erat vertendum, *pisciculus*. Glossarium vetus ὄψάριον . . . *ciculus*. scribe *pisciculus*. *opsonium* merum est, quod jam olim vigilantes quidam grammatici somniarunt, ὄψάριον, non pisciculum significare, sed piscem, παρὰ τὸ ὄψον αἵρεσθαι ἐκ τῆς θαλάττης. Idem interpretes εὖοψα χωρία, id est *loca pisciosa*, vertunt *boni opsonii*, in Archestrati versu Ἄλως δ' εὖοψον σφόδρα χωρίον ἐστὶ Κάρυστος. Porro quod pisces appellarint Graeci ὄψα, in causa est aviditas ejus cibi quae fuit Graecis familiaris: cum ab instituto: erant enim plerique dediti gulae et cupediis: tum natura. Sunt enim naturales quaedam propensiones hominum, quarum causae ab humano ingenio asserri

non possunt. Hoc voluit Athenaeus, cum hoc locum narrare instituit quosdam, bubulae amantes, ut Hercole: quosdam Φιλοσύκους, ut Platonem: alios Φιλοπύτρους, ut Arcefilam, nonnullos Φιλομήλους, ut Philippum et Alexandrum ejus F. Quemadmodum autem propefectiones hujusmodi in quibusdam a natura ingenerari videre est: sic etiam odia et abominationes in multis quas equidem mirari magis soleo. Quam multi sunt quos Attalicis conditionibus non adducas, ut caseum degustent, aut pirum, aut vinum? Notus mihi fuit apud Volcas Arecomicos adeo μισόμελος quidam, ut mali aspectum vel odorem totus horreret. Huic cum nuper amicus literas traderet, quas in mantica, ut habuerat, ubi erant poma: ille vero eas abominatus statim projecit, neque unquam legere sustinuit. quin et adeo hominem commovit, ut aegre impeditus sit quomodo p. 477. nus factam sibi injuriam ultum iret. [Constantium quoque Augustum Constantini filium, *potorum quicquam quomodo vixerit gustasse nunquam*, auctor Ammianus Marcellinus lib. 21.] Conditor ille rerum Alexandri quem vulgati coeoces *Dorotheum* nominant, in Excerptis dicitur *Theodorus*. Probat deinde voce ὄψον significari generaliter πᾶν τὸ πικρατσκευαζόμενον εἰς ἐδωδήν. *quicquid igne paratur edendum*. Duplicem ei probando vocis ὄψον etymologiam affert. vel quasi ἔψον ab ἔψω: unde dicantur ἐφθὰ *elici* vel ab ὀπτῶ. ut proprie sic dicatur quod assatum. Sed de hoc etymo audiamus aliorum magistrorum judicium. Γίνεται, ajunt, ὄψον παρὰ τὸ ὄψε. διότι οὐκ ἔωθεν ἄλλ' ὄψε τοιαύτας τροφὰς προσεφέροντο. ἢ μάλλον ὅτι ὄψε καιροῦ εἰς χρῆσιν ἤλθεν ἀνθρώποις ἡδονὴν χάριν, τὸ ὄψον. τὰ πρὸ τούτου γὰρ ἀπλοῖκῶς ἔζων. δὲ εἰπεῖν ὡς ἐκ τοῦ ἔψειν γίνεται τὸ ὄψον, οὐ παρὰ εὐδοῦται, τὰ τε ἄλλα, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἔψω δασύνεται τὸ δὲ ὄψον ψιλοῦται. Versus Sophoclis qui sequuntur ita scripti fuerant a poeta,

Χορὸς δ' ἀναύδων ἰχθύων ἐπερρόθει·
σαινουσί τ' οὐραίοισι τὴν κερτημένην.

Chorus mutorum piscium cum strepitu adveniebat. et quae illi caudis adulabantur suam dominam. Thetis fortasse intelligebat, aut Nereïdum vel Leucotheam unam. Athenaeus more suo poetae verba levi mutatione sententiae suae accommodavit. [Potest etiam mutata distinctione scribi, ἐπερρόθει Σαίνουσιν οὐραίοισι τ. quae lectio Josepho Scaligero magis placebat.] Locum

Achaei qui statim sequitur, ita scribimus et distinguimus.

— πολὺς γὰρ ὁμιλος ποντίου
κοίλου σοβῶν, ἐνάλιος θρωρία
χραίνοντες οὐραίοισιν εὐδῖαν ἄλός.

Videtur Achaeus superiorem Sophoclis locum in diversa sententia esse imitatus. fuit enim Sophocles natu grandior, ut scribit Suidas. Πόντιον κοῖλον, periphrasis est maris. *marinum cavum* pro cavo ubi est mare. Neque Gesnerum audiet hic neque Dalecampium, qui doctissimorum hominum auctoritati rationem esse anteponendam statuerit. Jam ὁμιλος κραίνοντες, ut in versibus Sophoclis χορὸς σάινουσιν, et similia, de quibus superiore capite. Achaei fabula unde haec sunt, appellatur Μοῖραι, consensu librorum omnium. Hesychius in Νυμφόβας laudat hunc poetam ἐν Μύροις. ubi forte scribendum ἐν Μοίραις. Laudatur etiam Hermippi comici fabula eodem nomine. Quae ex Amphidis Leucade adducuntur, scribenda sunt hoc modo,

Ὅστις ἀγοράζων ὄψον
ἐξὸν ἀπολαύειν ἰχθύων ἀληθινῶν,
ῥαφανίδας ἐπιθυμῶν πρίασθαι, μαίνεται.

In primo quaedam omissa ad sententiam non necessaria: puta, ὦ δέλιαις σύ. quid autem appellet poeta, pisces ἀληθινούς, sciremus si extaret ejus fabula. Xenophontis locus extat in tertio Commentariorum, ubi hodie βλακώτατος minus recte pro βλακίστατος.

CAPUT TERTIUM.

p. 478.

De epico Cyclo non protrita, et parum vulgo nota.

TRACTATIONEM de singulis piscibus una adhuc observatio praecedat. Sophoclis versus est in Ajace Loario, Ἐφῆκεν ἑλλοῖς ἰχθύσι διαφθοράν. Non passim obvia aut in frequenti usu posita est vox ἑλλός. Itaque de ea quaerunt dipnosophistae. Quaestio ita proponitur. Ζήτησέ τις, εἰ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ τις τῶν ὀνόματι κέκληται. Respondet Zoilus huic quaestioni in haec verba: Ἰδὲ ὅτι ὁ τὴν Τιτανομαχίαν ποιήσας, εἴτ' Εὐμηλός στίχῳ ὁ Κορίνθιος, ἢ Ἀρκτῖνος, ἢ ὅστις δὴ ποτε χαίρει νομαζόμενος, ἐν τῷ δευτέρῳ οὕτως εἶρηκεν, Ἐν δ' αὐτοῖς

πλωτοὶ χρυσώπιδες ἰχθύες ἔλλοι Νήχοντες παίζουσι ἐν
 ὕδατος ἀμβροσίῳ. Ἐχαιρε δὲ Σοφοκλῆς τῷ ἐπικῷ κύκλῳ
 ὡς καὶ ὅλα δράματα ποιῆσαι κατακολουθῶν τῇ ἐν τούτῳ
 μυθοποιίᾳ. Summa responfionis haec: Sophoclem cum
 appellavit pisces ἔλλους, imitatum esse vetustissimum
 poetam Gigantomachiae auctorem, 'qui primus ita locu-
 tus. neque hoc mirum videri debere de Sophocle: cum
 is poeta Epicum cyclum plurimum amarit: adeo ut in
 tegrarum fabularum argumenta inde sumpferit. Haec
 Zoili mens: quae etsi clare a nobis jam expressa est
 nemo tamen illam satis assequetur, quin sciat de Epicū
 cyclo, quae ignorarunt interpretes. Longe enim fallit
 eruditissimus Dalecarpius: neque ἐπικὸς κύκλος est quae
 putavit ille: sed nomen corporis cujusdam poetici com-
 positi olim ex antiquissimis poetis epicis, qui historiae
 fabularem descripserant. [cujus historiae praecipua ca-
 pita, et veluti σύνοψιν brevem habes apud Lucianum
 Commentario de saltatione.] Pars hujus corporis Titi
 nomachia fuit: ut ex isto Athenaei loco discimus,
 Eusebii ac Procli verbis quae mox subjiciemus.
 opus veteres appellarunt Κύκλον, vel Ἐπικὸν κύκλον
 vel τὸν τῶν ἐποποιῶν κύκλον. Philostratus in epistola
 ad Juliam Augustam. αἱ δὲ ἀποστάσεις εἴτε προσβολῶν
 τῶν λόγων Γοργίου ἐπεχωρίαζον πολλαχοῦ μὲν, μάλιστα
 δὲ ἐν τῷ τῶν ἐποποιῶν κύκλῳ. quanquam hic locus aliter
 fortasse exponi debet. Caeterum Epici cycli argumen-
 tum Photius ex Proclo declarat in Bibliotheca, II
 verbis. Διαλαμβάνει δὲ καὶ περὶ τοῦ λεγομένου Ἐπικῷ
 κύκλου. ὡς ἄρχεται μὲν ἐκ τῆς Οὐρανοῦ καὶ Γῆς μυθολο-
 γουμένης μίξεως. ἐξ ἧς αὐτῷ καὶ τρεῖς παῖδας γιν-
 σκουσιν ἑκατοντάχειρας, καὶ τρεῖς ἑτέρους ἀποτίκτου
 Κύκλωπας. διεξέρχεται δὲ περὶ Θεῶν, τὰ τε ἄλλα τε
 Ἑλλήσι μυθολογούμενα, καὶ εἵπου τι καὶ πρὸς ἱστορίαν
 ἐξαληθίζεται. καὶ περατοῦται ὁ Ἐπικὸς κύκλος συμπλ-
 ρούμενος ἐκ διαφορῶν ποιητῶν μέχρι τῆς εἰς Ἰθάκην
 ἀποβάσεως Ὀδυσσεύς. Λέγει δὲ ὡς τοῦ Ἐπικῷ κύκλου
 τὰ ποιήματα διασώζεται καὶ σπουδάζεται τοῖς πολλοῖς
 οὐχ οὕτω διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς διὰ τὴν ἀκολουθίαν τι
 ἐν αὐτῷ πραγμάτων. λέγει δὲ καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰ
 πατρίδας τῶν πραγματευσαμένων τὸν Ἐπικὸν κύκλον.
 Adscripsimus locum totum: quia insignis est de opere
 insigni. Habes hic totius Epici cycli argumentum. Cum
 enim Varro historiam omnem in tria tempora distin-

fliffimi poetae de origine mundi, de generatione deorum,
 de hominum aetate prima, de gigantibus five Titanibus,
 deque antiquis heroibus eorumque gestis cecinerant, eo
 opere continebatur. Principium illius erat, quale vide-
 mus Bibliothecae Apollodori principium: qui a Coelo
 et Terra exorsus est. Desisse ait Photius in Ulyffis
 caede: ut non omne penitus mythicum tempus eo volu-
 mine fuerit comprehensum. Quare autem id τεῦχος
 fuerit appellatum Κύκλος, causam non video aliam
 nisi praestantiam figurae ejus. Nam quia orbis figura
 omnium absolutissima et capacissima est: propterea id
 corpus quod historiam fabularem contineret universam
 a capite ad finem prope totam, *Orbem* aut *Circulum*
 nominarunt. Sic librum Anthologiae quo complexus
 est olim Agathias, quicquid fere in eo genere laude
 dignum habuit Graecia, Κύκλον vocant scriptores. Sui-
 das, Ἀγαθίας συνέταξε τὸν Κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμ-
 μάτων, ὃν αὐτὸς συνῆξε ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν.
 neque omnino male idem Suidas alibi, poemata *Cycli*
 interpretatur τὰ ἔχοντα τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. Talia
 enim fuerunt, ex quibus Epicus cyclus constabat. Porro
 antiquissimos tantum poetas in eum orbem fuisse coactos
 testatur Alexandrinus Clemens, Stromat. lib. primo.
 Ταῦτα, ait, προήχθημεν εἰπεῖν, ὅτι μάλιστα ἐν τοῖς
 πάνυ παλαιοῖς τοὺς τοῦ κύκλου ποιητὰς τιθέασι. ad quae
 verba si diligenter animum advertimus, intelligemus
 auctores Cycli eos fuisse qui a Clemente illo loco no-
 minantur inter vetustissimos. Eos puto fuisse istos,
 Onomacritum, Leschem, Arctinum, et Eumelum, quem
 ἱστορικὸν ποιητὴν vocat Pindari scholiastes ad odam 13.
 Olympionicarum. Non dubito fuisse item alios in queis
 fortasse erat Dionysius poeta antiquissimus κυκλογράφος,
 ut Tzetzae appellatur Chiliade 12. quem nescio dicam
 an negem esse eundem cum Dionysio Samio quem περὶ
 κύκλου scripsisse, aliquot locis docet Athenaeus, sed
 hunc potius Cycli interpretem quam poetam fuisse cen-
 seam laudatur Apollodoro lib. 1. Scholiastes Pindari
 ad Odam 4. Isthmionicarum, Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
 Ἡρακλέους ἐκ Μεγάρων παίδων, διαλλάττουσι. Διονύσιος
 μὲν ἐν πρώτῳ Κύκλῳ Θηρίμαχον καὶ Δηϊκόωντα. Scripsit
 et Hesiodus Theogoniam: sed quam fuisse in Cycli syn-
 tagma relatam non puto. Separatur enim Hesiodus a
 Cyclicis ab antiquo scriptore, unde haec profert Euse-
 bius, Προπαρ, lib. 1. Ἐνθεν Ἡσίοδος οἱ τε κυκλικοὶ περιη-

χημένοι Θεογονίας, καὶ Γιγαντομαχίας καὶ Τιτανομαχίας ἐπλασαν ἰδίας καὶ ἐντομάς. Cyclicos hic intelligo Epici Cycli auctores. a quorum numero Hesiodus excluditur. Sed non defuerunt qui et Hesiodum et Homerum Cyclicorum appellatione complecterentur. Magni Etymologi auctor scribit alicubi, παρὰ τοῖς κυκλικοῖς αἱ ψυχαὶ νεκάδες λέγονται: deinde Homeri versum subicit ex Iliadis ῥαψ. ε. quasi Homeri poemata pars essent Cycli: p. 480. quod tamen non arbitror. Verius puto, ad imitationem Epici Cycli, caeterorum quoque poetarum κυκλικούς fuisse solitos appellari quicumque materiam aliquam continua serie pertexuissent, ut fecit princeps poeta Trojanum bellum et Ulyssis errores. Similiter Antimachum, qui Thebanam historiam multis libris descripserat, *cyclicum*, et ejus Thebaidem κυκλικήν veteres nominant. Athenaeus lib. 11. ὁ δ' Ἰδίοις ἐκπώματα τοῖς υἱοῖς κατηράσατο, ὡς ὁ τὴν Κυκλικὴν Θηβαΐδα πεποιηκὼς Φησὶν. Isidorum hoc voluisse puto, cum istud nobis aenigma proponeret lib. 6. *Cyclus paschalis vocatus, eo quod in orbe digestus sit, et quasi in circulo dispositum ordinem complectatur annorum sine varietate et ulla arte: unde factum est, ut cujusque materiae carmina simplici forma facta cyclica vocarentur.* quam ineptum est, a circulo paschali putare nomen invenisse cyclica poemata? Sed legerat apud Graecos, quod vetus interpret Aristophanis scribit, κύκλια dici, τὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχοντα. Etsi autem Cycli epici plures fuerunt auctores: interdum tamen de eo sic loquuntur antiqui, quasi unius solum fuisset opus. Eustathius ad 4. Odysseae, δέκτῃν δὲ Ἀρίσταρχος μὲν τὸν ἐπαίτην λέγει παρὰ τὸ δέχεσθαι. ὁ δὲ κυκλικὸς Φασὶν, ἡγουν ὁ τῶν κυκλίων ποιητὴς, ὀνοματικῶς ἀκούει τὴν λέξιν. Cyclicus hic nuncupatur aliquis e poetis Epici Cycli: in cuius extremo tota Ulyssis fabula continebatur, ut ex Photio ante diximus. Sic accipiendum apud Horatium,

Nec sic incipias ut scriptor Cyclicus olim

quem poetam intelligat Horatius, nominatim indicare non possumus: unum certe aliquem e Cyclicis illis de quibus loquimur, voluit significare. Docti putant Stasimum auctorem τῆς μικρᾶς Ἰλιάδος intelligi. Sane eum poetam inter Cyclicos habitum fuisse ostendunt antiqua in Aristophanem scholia ad Equites: in quibus cum historia quaedam ex Iliade parva esset narrata, sequuntur

statim haec verba τοῦτο ἐκ τοῦ Κύκλου ἀφείλκυσται, nihilominus tamen Stafimum, vel Stafinum Cypriorum poetam, et parvae Iliadis diserte Photius separat a Cyclicis. Quamobrem ex hujus sententia *cyclicus* apud Horatium non erit Stafimus, sed alius quis τῶν ἐκ τοῦ Κύκλου, quos ait idem Photius non propter aliquam in carmine praestantiam solitos commendari, sed tantum propter rerum seriem eo corpore comprehensarum. Atque hoc valde congruit illi loco Horatii, ubi ineptiarum arcessitur is quem cyclicum nominat. Veterum in Homerum σχολίων auctor, hos Cyclicos etiam *Polemonios* fuisse appellatos indicat. Ait enim ἡ ἱστορία παρὰ τοῖς Πολεμωνίοις ἦτοι κυκλικοῖς. Quae autem ratio ejus appellationis? An simile est ut si quis jus civile Romanorum Tribonianum diceret, quia Tribonianus id congeffit ac digessit. Fieri potest, ut qui primus veteres illos poetas in unum junxit, Polemon vocaretur: et inde Polemonii poetae iidem ac Cyclici. Postremo sciendum est, Epicum Cyclum in partes tributum fuisse. Clemens enim Alexandrinus quintam Cycli partem laudat in Protreptico. Aliter enim verba haec illius καὶ δὴ p. 481. τὸν ἱστοροῦντα τοῦτο Διονύσιον ἐν τῷ πέμπτῳ μέρει τοῦ Κύκλου παρίστημι: accipienda sunt meo judicio, quam ista scholiastae Pindari Isthmionicarum, Διονύσιος ἐν πρώτῳ Κύκλων Φησι. hic librum primum intelligit poematis Dionysiaci: Clemens quintam Circuli partem, vel totum, in quo fuit collocatum opus Dionysii. Quae diximus de epico cyclo, lucem afferent veteri epigrammati in Apollodori bibliothecam, qua explicantur antiquae fabulae de diis et heroibus. Id ita habet:

Αἰώνων σπείρημα ἀφυσσάμενος ἀπ' ἐμεῖο,
 παιδείης μύθους γνῶθι παλαιγενέας.
 μήδ' ἐς Ὀμηρεῖν σελίδ' ἐμβλεπε, μήδ' ἐλεγείην,
 μὴ τραγικὴν μοῦσαν, μηδὲ μελογραφίην.
 μὴ κυκλίων ζήτει πολύθρουν στίχον· εἰς με γὰρ ἀθρῶν,
 εὐρήσεις ἐν ἐμοὶ πάνθ' ὅσα κόσμος ἔχει.

Olim qui fabularis historiae cognoscendae studio ducebantur, ad Homerum adibant, aliosque poetas omne genus, puta, elegiacos, tragicos, lyricos: maxime autem ad illos, ex quibus fuerat conflatum corpus Epici cycli: quod epigrammatarius poeta κυκλίων πολύθρουν στίχον appellat. Atque vel ex hoc loco, et argumentum ejus operis, et prolixitas etiam satis claret.

CAPUT QUARTUM.

Ostenditur adhuc quale fuerit Epici cycli subjectum, recitatis titulis omnium fabularum Sophoclearum: quarum multas ait fuisse Athenaeus argumento e Cyclo petito. Hesychius, Pollux, Harpocraton, et alii auctores multis locis corriguntur.

QUID igitur Epicus Cyclus fuerit, et quo argumento, ex iis quae diximus palam est. Omnino antiquae mythologiae id penus quoddam erat amplum. ut dubitare non debeamus, verissimum esse quod de Sophocle apud veteres legimus: omnes ejus fabulas aut ex Homeri fonte fuisse haustas, aut ex Epicorum orbe. De Homero scribitur in vita Sophoclis: τὸ πᾶν οὖν Ὀμηρικῶς ἀνόμεαζε, τοὺς τε μύθους φέρει κατ' ἔχνος τοῦ ποιητοῦ. καὶ τὴν Ὀδυσσεύαν δὲ ἐν πολλοῖς δράμασιν ἀπογράφεται. Quod autem multarum suarum tragoediarum integra argumenta e Cyclo sumpserit, disertim testatur Athenaeus hoc loco. Quamobrem qui laborabit scire qua de re in vetustissimo et celeberrimo illo opere tractaretur, is mihi titulos tragoediarum Sophoclis consideret. Ea fine fabularum illius poetae nomina, quae in veterum scriptis legere meminimus, collegimus, κατὰ στοιχεῖον digessimus, et infra subjecimus. Poteramus ab hoc labore supersedere: sed expressit hanc a nobis opellam eximia principis tragici admiratio. Aequi lectores, spero, istius ἐκβολῆς τοῦ λόγου veniam non gravatim nobis concedent.

ΑΘΑΜΑΣ. Hesychius, ἐπιστήγματα. ἐπικλεῦσ-
p. 482. ματα. Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι. Errant qui emendant ἐπιστήματα. neque observant quod statim sequitur. ἐπιστήξαι, ἐφορμῆσαι. Hic est Athamas prior, cujus et alibi non semel meminit idem. Sed corrige locum hunc: Καταγνῶναι ἐπιγνῶναι μέμψασθαι. Σοφοκλῆς Ἀθαμαντία. Scribe, Ἀθάμαντι α. Fecerunt Athamantes alii multi, ut Aeschylus, Ennius, Accius. etiam comicus Amphiphanis. ΑΘΑΜΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Hesychius, ἔρκεσι, δικτύοις. Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι δευτέρῳ. Aristophanis enarrator ad nebulas, ejus tragoediae ὑπέδρασαν

paucis exprimit sic. Τοῦτο πρὸς τὸν ἕτερον Ἀθάμαντα Σοφοκλέους λέγει· ὁ γὰρ τοι Σοφοκλῆς πεποίηκε τὸν Ἀθάμαντα ἐστεφανωμένον, καὶ παρεστῶτα τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς σφαγιασθόμενον. μέλλοντα δὲ ἀποσφάττεσθαι αὐτὸν, παραγενόμενον Ἡρακλέα, καὶ τοῦ θανάτου ρυόμενον, λέγοντα ὡς σῶζοιτο ὁ Φρύξος, δι' ὃν ἐμελλεν ἐκεῖνος τεθνήξαι.

ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ. Aristides in communi adversus Platonem Apologia: Οὐδέ γε Εὐριπίδου φήσομεν οἶμαι τὸ λαμβεῖον εἶναι, τὸ Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσία, οὐδ' εἴ τις οὕτω τῶν σοφῶν εἴρηκεν. ἔστι γὰρ ἐξ Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ. Clarius idem dicit A. Gellius libro decimo tertio, capite decimo septimo. *Versus est notae venustatis senarius: Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν ξυνουσία. Eum versum Plato in Theaeteto Euripidis esse dicit. quod quidem nos admodum miramur. nam scriptum eum legimus in tragoedia Sophoclis, quae inscripta est, Αἴας ὁ Λοκρός.* Auctor Graecae hypotheseos Ajacis Lorarii, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ κριὸς τις ἔξοχος, ὃν ᾤετο εἶναι Ὀδυσσεά· ὃν δῆσας ἐμαστίγωσεν. ὅθεν καὶ τῇ ἐπιγραφῇ πρόσκειται Μαστιγοφόρος· ἢ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ Λοκροῦ Αἴαντος. id est, ad statuendum discrimen inter Ajacem Lorarium, et Ajacem Locrum geminas Sophoclis fabulas.

ΑΙΑΣ ΜΑΣΤΙΓΟΦΟΡΟΣ. extat.

ΑΙΓΕΥΣ. Pollux libro decimo, capite 36. καὶ κέστρα δὲ σφύρας τινὸς εἶδος σιδηρᾶς, ὡς ἐν Αἴγει Σοφοκλῆς, Κέστρα σιδηρᾶ πλεῦρα καὶ κατὰ ῥάχιν Ἐλαυνε παίων. Vide libro 3. cap. 34. Inferbitur et Αἰγεὺς ἐκλυόμενος in Stephani Ethnicis, nisi est diversa ab hac.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ. Hefychius, ἀρύθμων, ἀσυμφώνων. Σοφοκλῆς Αἰγίσθω.

ΑΙΘΙΟΠΕΣ. Hefychius, Ἀναρκτον, ἀνυπότακτον, ὧν οὐδεὶς ἤρξε. Σοφοκλῆς Αἰθίοψι. iterum Ἀνθόβοσκον. ἀνδοτρόφον. Σοφοκλῆς Αἰθίοψι.

ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΔΕΣ. Passim citantur hujus poetae *Captivae*. Aristoph. enarrator ad Ranas. οἱ ἀρχαῖοι καλὰ μὲν ἀντὶ κερατίου ἐχρῶντο. Σοφοκλῆς Αἰχμαλωτίσιν. ὑφηρεθῆ σοῦ κάλαμος ὥσπερ λύρας. Vide Stephani Ethnica, in βῶμοι, Εὐρώπη, Χρύση. Etymologicum in Φαῦλος, et Hefychium in his vocibus, αἰχμόδετος, ἀλιτόκαρπον, ἀμφίλινα, ἀνηκῆς, ἄκεστρον. ἀπειθής, βαιῶν, ἐμπλεύρου, ἐνστερνομαντίαις. et ἐπιμάσσεται. Idem sic scribit, Ἰαννα, ἐν μὲν Αἰχμαλωτίσι Σοφοκλέους ἀπέδοσαν Ἑλληνική. ἐπεὶ Ἰαννας (scribo Ἰαύονας) τοὺς Ἑλλήνας λέγουσιν. ἐν δὲ Τριπτολέμῳ ἐπὶ γυναικὸς, ὡς καὶ ἐν Ποιμέσι. τίνες δὲ τὴν

Ἑλένην. ἐπεικῶς δὲ οἱ Βάρβαροι τοὺς Ἑλληνας Ἰωνας λέγουσιν· ἐν δὲ Τρωίῳ, βάρβαρον θρήνημα τὸ ἰαί· ἡ ὄνομα γυναικός. laudantur ejusdem poetae et

p. 483. ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ. *Captivi* an eadem sit fabula an diversa non temere affirmaverim. Nominat Pollux libro decimo, cap. 52. item Hesychius in ἄσπετον, ἄχνην Λύδης, ἱερόλας, ἰκτερεύσομεν. ΑΚΑΜΑΣ. Harpocration, Ἐπιπλον, τὴν οἶον ἐπιπόλαιον κτῆσιν, καὶ μετακουλίζεσθαι δυναμένην. Σοφοκλῆς Ἀκάμαντι. Forte, Ἀθάμαντι. ΑΚΡΙΣΙΟΣ. Hesychius, Ἀδοξα, παράδοξα, καὶ ἃ οὐκ ἂν τις ἐδίδεκεν. Σοφοκλῆς Ἀκρισίῳ.

Lege eundem in ἀκτίης, ἀλοῖυατα, ἀνταίαν, ἀπόδρομον, ἀποφανθεῖς, ἀρόματα, ἄστομος, βίδην, ἱλλάδας. Vide infra in Λαρισσαῖοι. Stobaeus sermone octavo.

ΑΛΕΑΔΕΣ. Apud Stobaeum sermone 33. et 52. atque alibi scriptum in ora libri Σοφοκλῆς Ἀλεάσι. nescio unde nomen. Vide infra in Ἀλευάδαι.

ΑΛΕΙΤΗΣ. Sic nominatur ea fabula unde pulcherri-
mos versus adducit Stobaeus sermone 104. meminit saepe alibi. Forte ΑΛΗΤΗΣ melius. Hoc nomen fuit Corinthi conditori: unde ipsi dicti Ἀλητίδαι. Strabo et Pindari scholias-tes. ΑΛΕΥΑΔΑΙ. Clemens Alexan-
drinus Stromat. lib. 6. Λάβοις δ' ἂν τὸ Σοφοκλέους ἐξ Ἀλευάδων, Ἄπαν τὸ χρηστὸν τὴν ἴσιν ἔχει φύσιν.

Hesychius, Ἐφυμνεῖς, ἐπάδεις. Σοφοκλῆς Ἀλεάδαις. Scribebam Ἀλευάδαις. ex Clemente. Aleuadae nobiles Thessali fuere: de quibus passim veteres, ut dicebamus ad Theocriti idyllium 17. Sed moveor consensu librorum: nam Sophoclem ἐν Ἀλεάδαις citant plures: ut Aelianus de animal. libr. 7. cap. 39. et saepe Stobaeus.

ΑΛΚΜΑΙΩΝ. Hesychius, Αἰνῶ, παρήμι, παραιτοῦμαι καὶ ἐπαινῶ. Σοφοκλῆς Ἀλκμαίῳ. Idem, Ἀραίας, βλαβεράς. Σοφοκλῆς Ἀλκμαίῳ. Scribo, Ἀλκμαίῳ. Stobaei margines ad λόγον 77. in dubio nos relinquunt sitne haec fabula Sophoclis an Euripidis.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ἢ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Invenio utrumque apud Hesychium. Foeminae nomen in δύσαυλος. Viri in istis: Θελάστρια, τροφός. ἔστι δὲ ἰακκῶ. Σοφοκλῆς Ἀλεξάνδρῳ. Legendum, ἔστι δὲ Ἰακόν. Ionica vox est. Sic et Euripidis *Alexandram* atque *Alexandrum* produnt nobis Stobaei margines. ΑΜΥΚΟΣ σατυρικός.

Laudatur Athenaeo libro tertio, et libro nono.

ΑΜΦΙΑΡΑΟΣ σατυρικός. Aristophanes in Ranis. ἀλλ' ὦρακιῶ. Ἄλλ' οἷσα πρὸς τὴν καρδίαν μου σπογγίαν. In-

terpres ibi, Τοῦτο Σοφοκλῆς εἶπεν ἐν Ἀμφιαράῳ σατυρικῷ. Idem poeta in Vespis, Ὁ πιννοτήρης οὗτός ἐστι τοῦ γένους. alludit ad versum Sophoclis ex hac fabula, Ὁ πιννοτήρης δὲ τοῦδε μαντέως χοροῦ. Strabo libro nono, Erotianus, Hesychius, alii. **ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.**

Sophoclis interpres ad Oedipum Coloneum, εὐσοιαν Φασὶ τὴν εὐσθένειαν. καθάπερ καὶ ἐν Ἀμφιτρύωνι. Ἐπεὶ δὲ βλαστεῖ, τῶν τριῶν μίαν λαβεῖν Εὐσοιαν ἀρκεῖ. Hesychius, Ἀμφιτέρμως, ἀποτεστερματισμένως. Σοφοκλῆς Ἀμφιτρύωνι. iterum, Ἀτμησίφρων, οὐδεμιάς τόλμης ἐννοίαν ἔχων. ἀτραυματίστος, Σοφοκλῆς Ἀμφιτρύωνι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ. Auctor Etymologici, Παρασάγγαι· παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀνδρομάχῃ. ἐπὶ τοῦ ἀγγέλου εἶρηται.

ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ. Athenaeus libro 11. [Phrynichus de voce πρόσφατον disputans. εὐρίσκειτο δὲ Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ἀνδρομέδῃ τιθεὶς οὕτω. Μηδὲν φοβεῖσθαι προσφάτους ἐπιστολάς.] Pollux libro 10. cap. 26. Σοφοκλῆς ἐν Ἀνδρομέδῃ, αὐτοχείλεσι ληκύθοις ἔφη, δηλῶν ἀλαβάστρους μονολίθους. Hesychius, Ἀμβλύσκει, ἔξαπλοῖ. κυρίως δὲ ἐπὶ ἀμπέλου· καὶ ἐκτιτρώσκει Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδῃ. item in ἀμφίπρυμνον πλοῖον. Sunt et alii loci tres ex ea fabula in Hesychio omnes corrupti. Primus ita habet, Κουρίον Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα ἡμιουτον κούρειον ἡρέθη πόλει, νόμος γάρ ἐστι τοῖς βαρβάροις θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος τῷ Κρόνῳ. Scribo, Κουρεῖον. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα.

Ἡ τοῦ μιάρων κουρεῖον ἡρέθη πόλει.

νόμος γάρ οὗτός ἐστι τοῖσι βαρβάροις,

θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος.

τῷ Κρόνῳ, postrema verba non sunt poetae. κουρεῖον proprie est tonsoris officina. sed in hac fabula Sophocles ita vocaverat locum ubi jugulari solebant κοῦροι καὶ κοῦραι. Alter locus ita editur, Μάσθλη. τὰς τομουτὰς ἡνίας. καὶ γὰρ ἡ μάσθλη. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα καὶ Συνδείπνοις. Corrigo, Μάσθλητας, ἱμαντωτὰς ἡνίας. καὶ γὰρ ἱμάς ἡ μάσθλη. Σοφοκλῆς Ἀνδρ. καὶ Συνδείπνῳ. Extat et alius locus ex eadem fabula, ubi iterum poeta eo verbo usus. Nam in Etymologico sic scriptum. Δίγονος μάσθλης, διπλοῦς ἱμάς. ἢ ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὴν βεφὴν ἦν τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐκέχρωστο. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα, Ἴδου δὲ Φοινὸν μάσθλητα δίγονον. Tertius locus est in σαλητὸν, de quo nos in opere De re vestiaria.

ΑΝΘΗΝΟΡΙΔΑΙ. Athenaeus libro 9. Hesychius, ἀφεψιασάμην, ἀφωμίλησα. Σοφοκλῆς

Ἀντηνορίδαις. ANTIGONH. extat. ATREYS
ἢ ΜΥΚΗΝΑΙ. Hefychius, ἐπισπάσει, ἐπιτεύξεται.
Σοφοκλῆς, Ἀτρεΐ ἢ Μυκήναις, ἐπὶ τῶν ταῖς ληνοῖς
λαμβανόντων. Malim τοῖς λίνοις. Alii uno solum no-
mine hanc fabulam laudant. Scholiastes Euripidis ad
Hippolytum: Εἰώθασιν οἱ εἰρωνευόμενοι κατὰ τῶν ἐχθρῶν
ὀμνύναι. ὥς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Μυκήναις.

Μὰ τὴν ἐκείνου δειλίαν ἧ βόσκεται,

Θῆλυς μὲν αὐτὸς, ἄρρενας δ' ἐχθροὺς ἔχων.

ΑΧΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΣ vel ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΝ.

Athenaeus libro primo. Idem libro octavo extremo,
Σύνδειπνον εἶρηκεν ἐπὶ συμποσίου Λυσίας. Μοχ, διόπερ
τινὲς καὶ τὸ Σοφοκλέους δράμα κατὰ τὸ οὐδέτερον ἐπι-
γράφειν ἀξιοῦσι ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΝ. Solent auctores vo-
cem alteram praetermittere. Hefychius, Ἀζειῶται,
ἔθνος τῆς Τρωάδος, Σοφοκλῆς Σύνδειπνῳ. Sic apud
Stobaeum sermone 26. vide supra in ANDROMEDA.
[Aliis nominatur haec fabula ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΙ. Marcus
Tullius ad Q. Fratrem lib. secundo: Σύνδειπνους Σοφο-
κλέους *quanquam actam a te fabellam video esse fe-
stive nullo modo probavi.*] Diversa ab hac fuit, quae
inscribatur.

ΑΧΑΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΟΣ. Julius
Pollux libro decimo capit. 30. Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν
συλλόγῳ,

Ὡς ναοφύλακες νυκτέρου ναυκληρίας

πλήκτροις ἀπευθύνουσιν οὐρίαν τρόπιν.

Interpres Lyrici Isthmionicarum oda secunda, τὸ ἀπό-
νειμον ἀντὶ τοῦ ἀνάγνωθι. Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν συλ-
p. 485. λόγῳ, Οὐδ' ἐν Θρήνοισι γραμμαμάτων πτυχὰς ἔχων, Νέμει
τις, οὗ πάρεστι τις ξυνώμοσε. Hefychius in ἐπιξενοῦ-
σθαι et in ξυμβόλους.

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΕΡΑΣΤΑΙ.

Athenaeus libro nono. Scholiastes Pindari oda tertia
Nemeonicarum, περὶ τῆς μεταμορφώσεως αὐτῆς, The-
tidis, καὶ Σοφοκλῆς Φησὶν ἐν Τρωίῳ,

Ἐγήμεν ὥς ἔγήμεν ἀφ' ὀφύγγους γάμους,

τῇ παντομόρφῳ Θέτιδι συμπλακεῖς ποτέ.

καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς,

Τίς γάρ με μόχθος οὐκ ἐπεστάτει;

λέων, δράκων τε, πῦρ, ὕδωρ.

et ad odam sextam de Achillis hasta loquens, adducit
ex eadem fabula haec, ἧ δορὸς διχόστομον πλᾶκτρον.
Aristophanis ad Ranas scholia, Σοφοκλῆς ἐν Ἀχιλλέως
ἐρασταῖς Φησὶν, ὑπὸ Πηλέως λοιδωρηθεῖσαν τὴν Θέτιν
καταλιπεῖν αὐτόν. leges eadem verba in scholiis Apol-

lonii ad librum quartum. Praeterea scriptum est Commentario ad Vespas, quo loco disputatur nomen παιδικὰ poni ἐπὶ ἀρρένων. Καὶ ἐν τοῖς Ἀχιλλέως δὲ ἐρασταῖς δῆλον ὡς οὕτως ἐξείληπται. ἐπιδόντων γὰρ τοι τῶν Σατύρων εἰς τὴν γυναικίαν ἐπιθυμίαν, Φησὶν ὁ Φοῖνιξ, Παπαί, τὰ παιδικὰ ὡς ὁρᾷς ἀπώλεσας. Et si poetae nomen hic praetermissum est: nemo tamen eruditorum dubitabit Sophocleum drama intelligi. Atque ex hoc loco conjecturam facere licet, fuisse hoc drama satyricum. Hesychius quoque laudans hanc fabulam poetae nomen omittit. ὁμμάτειος πόθος, διὰ τὸ ἐκ τοῦ ὁρᾶν ἀλίσκεσθαι ἔρωτι· ἐκ γὰρ τοῦ ἑσορᾶν, γίνεται ἀνθρώποις ἑρᾶν· καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς ὁμματοπάλογχά Φησιν. Forte, τὰς ὁμμάτων ἀπο λόγχας Φησι. Mentionem faciunt et paroemiographi in proverbio ὁ παῖς τὸν κρύσταλλον. et Stobaeus inde affert pulcherrimos versus sermone 62.

ΔΑΙΔΑΛΟΣ. Hesychius, Γοργάδων, ἀλιάδων. Δαιδάλῳ Σοφοκλῆς. Mox sequitur, Γοργίδες, ὠκεανίδες. Alibi. ἐσέφθην, ἐσεβάσθην, ἡσύχασα, ἡσχύνθην. Σοφοκλῆς Δαιδάλῳ. male editur Παιδάλῳ. Pollux, βίαία ἢ ἐν τῷ Σοφοκλέους Δαιδάλῳ τεκτόναρχος μοῦσα.

ΔΑΝΑΗ. Hesychius, Ἀφροdisία ἄγρα. Σοφοκλῆς Δανάη. Γόνον τε μήλων κ' Ἀφροdisίαν ἄγραν. critici quam varie eum versum exposuerint ibi vide. meminit et alibi. Stobaeus sermone 10.

ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΣ. Hesychius, θωχθεῖς, θωρηχθεῖς, μεθυσθεῖς. Σοφοκλῆς. Διονυσιακῷ. Non legi alibi: nec satis capio indicem huius fabulae.

ΔΟΛΟΠΕΣ. Hesychius, Εὐναῖος λαγῶς, Σοφοκλῆς Δόλοψι· καταπτηχῆς. ΕΛΕΝΗ.

Aristophanes equitibus, Βέλτιστον ἡμῖν αἶμα ταύρειον πειν· Ὁ Θεμιστοκλέους γὰρ θάνατος αἰρετώτερος. Vetas interpres, Ἔστιν ἀπὸ Σοφοκλέους, Ἑλένης. Ἐμοὶ δὲ λῶστον αἶμα ταύρου γ' ἐκπειν [vel potius αἶμα ταύρειον πειν.] Καὶ μήγε πλείω τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας. Fortasse duarum quae sequuntur alteram intelligit.

ΕΛΕΝΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΙΣ. Strabo libro 14. de morte Calchantis loquens, ἀποθανεῖν δὲ ὑπὸ λύπης, καὶ κατὰ τι λόγιον. λέγει δ' αὐτὸ Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσῃ· ὡς εἰμαρμένον εἶναι ἀποθανεῖν, ὅταν κρείττονι ἑαυτοῦ μάντει περιτύχῃ. Hesychius, Ἀναχαιτίζει, ἀναπεῖθει, p. 486. ἀναχαλινοῖ, ἀνακρούεται, ἀναποδίξει. κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων. Σοφοκλῆς Ἑλένης ἀπαιτήσῃ. Proponam hic doctis emendandum ex ea fabula locum in quo frustra hactenus fui. Erotianus, θράσσει ἔστιν ὀχλεῖ, ὡς καὶ

Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσῃ Φησί. Γυναῖκα δ' ἐξελόντες ἢ θράσσει γένυντε. ὡς τοῦ μὲν ἑώλον γραφεῖσις ἐνημμένοι.

ΕΛΕΝΗΣ ΓΑΜΟΣ.

Athenaeus libro

tertio.

ΕΠΙ ΤΑΙΝΑΡΩ, ΣΑΤΤΡΙΚΩ.

Hesychius,

Ἀργέμων τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λευκωμάτων. οἱ δὲ ὀφθαλμῶν. Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταινάρῳ σατυρικῷ. Idem, ἀλαλίαν, πονηρίαν. Σοφοκλῆς ἐπὶ * παιενάροις. Lego, Ἐπὶ Ταινάρῳ aut Ταιναρίοις. nam etiam in nono Athenaei citatur Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταιναρίοις.

ΕΠΙΓΟΝΟΙ.

Sophoclis interpres ad Oedipum Coloneum, Πολλάκις τὸ Ἄργος κοῖλόν Φησι· καθάπερ ἐν Ἐπιγόνοις, Τὸ κοῖλον Ἄργος οὐ κατοικησόντ' ἔτι. καὶ ἐν Θαμύρῃ.

Ἐκ μὲν Ἐριχθονίου ποτιμάστιον ἔσχεθε κοῦρον αὐτόλυνον πολέων κτεάνων σίνιν Ἄργεϊ κοῖλῳ.

ΕΡΕΧΘΕΥΣ. In Stobaei Collectaneis invenio nominatam ad caput 57.

ΕΡΙΣ.

Hesychius, Εὐω-

ρος γάμος, Σοφοκλῆς Ἐριδι ἦτοι ωριος ἢ ὀλίγωρος· οὕτω γὰρ λέγουσι κατὰ ἀντίφρῃσιν· ὡς ὁ αὐτὸς ἐν Σκυρίαῖς χρῆται τῷ εὐωριάζειν. Nescio an ea sit quae dicitur aliis Ἴρις.

ΕΡΙΦΥΛΗ.

Clemens observat libro

sexto hunc Euripidis versum, ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον ἐπίκουρον νόσου, esse ex hoc Sophoclis in Eryphyla, Ἀπελθ' ἐκείνης ὕπνον λητρὸν νόσου. Stobaeus sermone primo, septimo, et alibi.

ΕΥΜΗΛΟΣ.

Auctor est

Harpocraton καθελῶν usurpasse veteres pro ἀνελῶν. ut Sophoclem in Eumelo. Meminit et Hesychius explicans verba poetae αἵματος ἄσαι Ἄρηα.

ΕΥΡΥΤΑΛΟΣ.

Parthenius Ἐρωτικῶν capite tertio: Περὶ Εὐρύππης ἱστορεῖ Σοφοκλῆς Εὐρυάλῳ. deinde subjicit Parthenius fabulae totius argumentum.

ΕΥΡΥΣΑΚΗΣ.

Hesychius,

Ἀδόξαστον, ἀνέλπιστον, Σοφοκλῆς Εὐρυσάκει.

ΖΩΣΤΗΡΕΣ.

Apud Pollucem libro septimo, cap. 14.

ita invenio scriptum, ὁ τε τῆς Ἀμαζόνος ζωστήρ, καὶ ἡ ἐν ταῖς Σοφοκλέους Ζωστήρσιν ἐπιζώστρα. λέγει γοῦν, Ἐχοντας εὐζώνους ἔστασαν ἱματίων ἐπιζώστρας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

extat.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Stephanus in

Χώρῃ. Σοφοκλῆς ἐν Ἡρακλεῖ, Στρέφουσι κρήνης Φύλλα χωρίτην τ' ὄφιν. Hesychius, Κύκλους καὶ τροχοὺς τὰ τεῖχη. τροχὸν δὲ τὸ τεῖχος, ὡς Σοφοκλῆς Ἡρακλεῖ Κυκλώποιον τροχόν. In Etymologico legitur, Βουθοῖη πόλις τῆς Ἰλλυρίδος. Σοφοκλῆς Ὀνομακλεῖ, Βουθοῖη Δρίλωνος ἐπὶ προχοῇσιν ἐνάσθη. Non est verum editam ullam fabulam a Sophocle quae vocaretur *ONOMACLES*. quare scribendum Σ. ἐν Ἡρακλεῖ. Buthoea Stephano

dicatur Buthoa. epici versus etsi rarius, interdum tamen leguntur apud dramaticos poetas. Erit fortasse qui malit sic corrigere. Σ. Οἰνομάω. de qua fabula mox. Ego aliter censeo. [Porro HERCULES Sophoclis drama fuit satyricum. Pollux libro septimo capite 25. καὶ Φίτρους δὲ τούτους λέγει ἡ ποιητικὴ Φωνὴ ἐκλυμάδας Σοφοκλῆς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ. Συνέλεγον τὰ ξύλα ὡς ἐκλυμά- p. 487. των, sed haec depravatissima sunt: scribe, λέγει ἡ π. Φ. ἐκκαύματα. et ὡς ἐκκαυμάτων. idem lib. 10. προσθα- τέον δὲ τῷ μαγείρῳ καὶ ἐκκαύματα, εἰπόντος Σοφοκλέους ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ, Συνέλεγον τὰ ξύλα ὡς ἐκκαυ- μάτων.] ΗΡΙΓΟΝΗ. Etymologi auctor, Τοπάζειν, στοχάζεσθαι, ὑπονοεῖν. καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἡριγόνῃ, ἃ δὲ Δόξη τοπάζω ταῦτ' ἰδεῖν σαφῶς θέλω. Erotianus, Ὑποφρον. κρυφαῖον, ὡς φησιν ὁ Ταραντῖνος. μαρτυρεῖ γὰρ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Σμηριγόνῃ, λέγων. † νῦν δ' εἶρη ὕποφρος ἐξ αὐτῶν ἕως ἀπώλεσε κ' αὐτὸς ἐξαπώλετο. Μέμνηται ὁ αὐτὸς καὶ ἐν Ἰφιγενείᾳ. Lego, ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ἡριγόνῃ. fecerat Latinam ut videtur Accius live Attius cujus Erigonam citant veteres. ΘΑΜΥΡΑΣ. aliis ΘΑΜΥΡΙΣ. vide libro primo, capite 17. In vita Sophoclis legitur, Φασὶ δὲ ὅτι καὶ κιθάραν ἀναλαβὼν, ἐν μόνῳ τῷ Θαμύριδι ποτὲ ἐκιδάρισεν. Θαμύραν et comicus Antiphanes docuit. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ. In ora librorum Stobaei ferm. 119. leges, *Sophoclis aut Euripidis in Themistocle*. Sed non dubito mendam inesse. Possemus fortasse aliquid certius pronunciare, si Graecas citatorum librorum inscriptiones toto opere non invidissent nobis viri docti. ΘΥΕΣΤΗΣ ΣΙΚΥΩ- ΝΙΟΣ. Hesychius, ἀποπλήκτω ποδὶ, μανιώδει. Σοφο- κλῆς, Θυέστη Σικυωνίῳ. iterum, αὐτόφορτοι, αὐτοδιά- κonoι, κυρίως δὲ οἱ ἐν τοῖς ἰδίοις πλοίοις. Σοφοκλῆς Θυέστη Σικυωνίῳ. Scribe apud eundem, Αὐτόμοιρος, μονόμοιρος. Σοφ. Θυ. Σικ. Meminit et in voce ἐπαίνους. interdum vocat Θυέστην τὸν ἐν Σικυῶνι, ut in ἀμύρῳ. alibi simpliciter *Thyestem*, vocat: ut in ἀπείρονας, ἀπόθεα, et ἀτελῇ. Sic etiam Stobaeus sermone 29. ΘΥΕ- ΣΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Hesychius, Ἀφωσιωμέναι, ἀνό- σισαι, ἀποθεῖν τοῦ ὀσίου γεγεννημέναι. Σοφοκλῆς Θυέστη δευτέρῳ. In libris Hesychii alieno loco haec sunt posita. Idem, Ἡγόμεν, διηγόν. Σοφοκλῆς Θυέστη δευτέρῳ. ΙΝΑΧΟΣ. Dionysius Halicarnasseus libro primo. Athe- naeus libro ultimo. Comici interpretes ad Plutum dici probat πλούτωνα opes ac divitias, testimonio verborum

Sophoclis ex hac fabula, Πλούτωνος δ' ἐπέσοδος: item, τοιόνδ' ἐμὸν πλούτων' ἀμεμφίας χάριν. laudat idem commentario ad Equites et aves. item Hesychius in ἀελλόθριξ, ἀναιδείας Φάρος, ἀντίπλαστος, et κυάμω. In voce ἀλωπὸς scribe, Σοφ. Θυέστη καὶ Ἰνάχω. **ΙΝΩ.** Hesychius, ἄλυτον, ἀκατάλυτον, ἀκατάπαυστον. Σοφοκλῆς Ἰνοῖ. **ΙΞΙΩΝ.** Interpres Apollonii libri quarto, καὶ παρὰ τὸ ἴψαι Σοφοκλῆς ἐν Ἰξίονι, δίψιον Φησὶ τὸ βεβλαμμένον. **ΙΟΒΑΤΗΣ.** Hesychius, ἀφύλλωτον πέτρην, ἄπορον, ἄδενδρον. οἶον λεωπετρίαν. Σοφοκλῆς Ἰοβάτῃ. **ΙΟΚΛΗΣ.** Julius Pollux libro decimo, capite octavo. καὶ τυλεία δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ Ἰοκλεῖ λέγοντι, ἀλλὰ καὶ λινογραφῆς τυλεία. ita legitur isto loco, tum libro septimo, ubi eadem Sophoclis verba. **ΙΟΛΑΟΣ.** Aristophanes ad Equites, Ἄλλ' Ἰθι χαίρων καὶ πράξειας Κατὰ νοῦν τὸν ἐμὸν. καὶ σε φυλάττοι Ζεὺς ἀγοραῖος, etc. Scholiastes ibi, ταῦτα δὲ p. 488. παρὰ τὰ Σοφοκλέους ἐξ Ἰολάου. **ΙΠΠΟΔΑΜΕΙΑ.** Stobaeus sermone vigesimo septimo. **ΙΠΠΟΝΟΟΣ.** Clemens Alex. Stromat. libr. 6. λάβοις ἂν Σοφοκλέους ἐξ Ἰππόνου.

Πρὸς ταῦτα κρύπτει μηδὲν, ὥς ὁ πάνθ' ὀρῶν
καὶ πάντ' ἀκούων πάντ' ἀναπτύσσει χρόνος.

viri docti testantur legi in quibusdam MSS. Ἰππόνου. ut huic tragoediae fuerit nomen *Suspiriaci* non *Hipponoos*. sed neque tragoediae is titulus satis convenit: neque favent testimonia veterum. Hesychius, ἀπαλέξασθαι, ἀπαλύξασθαι. Σοφοκλῆς Ἰππόνω. Mox, Ἀπαρθέρευτος, ἀκέραιος, καθαρά. Σοφοκλῆς Ἰππόνω. Viderint eruditi an diversa ab hac fuerit quae inscribitur **ΙΠΠΩΝ.** Julius Pollux libro 4. capite 16. Σοφοκλῆς δὲ αὐτὸ ἐκ τῆς πρὸς ἐκεῖνον (Euripidem) ἀμίλλης ποιεῖ σπανιάκεις, ὥσπερ ἐν Ἰππῶνι. Stephanus de Oleno scribens urbe Achaiae, Σοφοκλῆς ἐν Ἰππῶνι. Ἐξ Ὀλένου γῆς Φορβάδος κομίζομαι. **ΙΡΙΣ.** Athenaeus libr. 14. non puto corrigendum ἐν Ἐριδι, ut in allato supra loco Hesychii. Contrarium putem verius. Etiam Achaeus *Iridem* fabulam e suis unam inscripserat. **ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ.** Hesychius, Ἀπαρθέρευτα, οὐ πρέποντα παρθένοις. Σοφοκλῆς Ἰφιγενεία τῇ ἐν Αὐλίδι. Alibi simpliciter ἐν Ἰφιγενεία ut in ἀκρουχεῖ et ἀπυνδάκωτος: et in libro 12. Athenaei. Sic Stobaeus in 30. **ΙΧΝΕΥΤΑΙ ΣΑΤΤΡΩΝ.** Pollux libr. 10. cap. 7. Σοφοκλῆς δ' ἐν Ἰχνευταῖς Σατύρων ἔφη, ἐνήλατα ξύλα

τρίγυμφα διατορῶσαι. Athenaeus libro secundo Ἰχθυεὺς
solum.

ΙΩΝ. Hesychius, Χερσεύει. Σοφοκλῆς
Ἰωνι. κείμενος μὲν βουστάδας αὐλὰς ἐπὶ χέρσου, ἢ διὰ
χειρῶν ἔχει, ἢ οὕτως ἐμβατεύει. quae verba auxilium
a libris melioribus expectant. Stobaeus meminit ser-
mone 52. et 101.

KAMIKOI. Athenaeus libro tertio
et nono.

KΑΣΑΝΔΡΑ. Vetus Scholiastes in He-
liodi Theogoniam: ἡ δάφνη ἐνεργεῖ πρὸς τοὺς ἐνθου-
σιασμούς. Σοφοκλῆς ἐν Κασάνδρᾳ. Δάφνην φαγὼν ὀδόντι
πρίετο στόμα.]

KΗΔΑΛΙΩΝ. Athenaeus libro
quarto, et paroemiographi in proverbio λευκὴ στάθμη.
Hesychius, Αὐτοκτίστους δόμους, οὐ κατεσκευασμένους,
ἀλλ' ἐκ ταυτομάτου γεγεννημένους. ἢ τοὺς οἰκουμένους
Σοφοκλῆς Κηδαλίῳνι. idem, δέατος, δέους. Σοφοκλῆς
Κιδαλίῳ. lege, Κηδαλίῳνι.

KΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ. Erotianus nominat in Lexico Hippocrateo. Ἀντίον δ'
ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὸν σῶφρονα, ὡς καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν
Κλυταιμνήστρᾳ. quae sequuntur in mendo cubant. quare
ibi legantur.

KΟΛΧΙΔΕΣ. Athenaeus libro de-
cimo tertio, et libro etiam secundo, ubi male Κοχλίδες.
Scholiastes Apollonii libro tertio. Σοφοκλῆς ἐν ταῖς
Κολχίσιν εἰσάγει τὴν Μήδειαν ὑποτιθεμένην τῷ Ἰάσονι
περὶ τοῦ ἄθλου δι' ἀμοιβαίων. et sub. lib. finem, Καὶ
Σοφοκλῆς δ' ἐν Κολχίσι πεποίηκε τὸν ἄγγελον τοῦ Αἰή-
του πυθόμενον περὶ τῶν προειρημένων.

Ἡ βλαστὸς οὐκ ἔβλαστεν οὐπιχώριος,
καὶ κάρτα Φρίξας εὐλόφῳ σφήνωματι,
χαλκηλάτοις ὅπλοισι μὴ προσεξέδν.

p. 489.

Hesychius, ἐπαλλαχθεῖσα, ἐπαλλάξασα. Σοφοκλῆς Κολ-
χίσι. Reperio et ΚΟΛΧΟΥΣ ejusdem. Etymologicum
magnum, Σοφοκλῆς Κολχοῖς, Ἡμεῖς μὲν οὐκ ἄρ' ἦστε
τὸν Προμηθεά. ἀντὶ τοῦ ἦδετε. Forte Κολχίσι.

KΡΕΟΥΣΑ. Pollux libro 6. cap. 17. τὸ δὲ ἰσοθάνατον,
Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Κρεούσῃ, οὐ πάνυ ἀνεκτόν.
Hesychius, ἀνέκτημαι, ἀνείληφα. Σοφοκλῆς Κρεούσῃ.
Stobaeus sermone septimo, duodecimo, 38. et alibi.

KΡΗΤΕΣ. Athenaeus libro decimo quinto. Hesychius,
Βυδοί, οἱ μουσικοί, ἢ κροῦμά τι. Σοφοκλῆς Κρησίν.

KΩΜΟΣ. Hesychius, Ἀνθρῶσκε, ἄνω θρῶσκε, ὠρ-
χοῦτο Σοφοκλῆς Κώμῳ. Habes infra Μῶμον, alterius
fabulae nomen: si non factae sunt duae culpa libra-
riorum quae una fuit.

KΩΦΟΙ ΣΑΤΥΡΟΙ. plura
de hac fabula libro decimo. Aristides in Apologia
communi: αὐτὴν μὲν γὰρ εἰς ἴδωσι τὴν Ἑλένην λέγων,

Θεράπαιναν μὲν οὖν ὁποῖαν ἐποίησε Μένανδρος τὴν Φρυγίαν, τῷ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνουσι τοὺς ΣΑΤΤΡΟΥΣ τοῦ Σοφοκλέους.

NIOBH. Athenaeo nominatur libro quarto. Idem libro 13. καὶ Αἰσχύλος μέγας ὢν ποιητῆς, καὶ Σοφοκλῆς ἦγον εἰς τὰ Θέατρα διὰ τῶν τραγωδιῶν τοὺς ἔρωτας· ὁ μὲν τὸν Ἀχιλλέως πρὸς Πάτροκλον, ὁ δ' ἐν τῇ Νιόβῃ τὸν τῶν παίδων. Interpres Apollonii libro primo de insecto loquens quod Ἰουλος Graecis, *centumpes* Latinis dicitur. Θεόφραστος ἐν τῇ πρὸς Φανίαν ἐπιστολῇ καὶ ὄνον Φησὶν αὐτὸν καλεῖσθαι· ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Κωφοῖς σατύροις. Κυλισθεῖς ὥστις ὄνος ἰσόπρις. Paulo post, de Dactylis Idaeis, Σοφοκλῆς αὐτοὺς Φρύγας καλεῖ, ἐν Κωφοῖς σατύροις. [Laudantur et ΣΑΤΤΡΟΙ simpliciter: quae fabula diversa fuit fortasse a superiore. Aristides in Apologia communi: αὐτὴν εἶναι ἴδωσι τὴν Ἑλένην; Ἑλένην λέγω Θεράπαιναν. ὁποῖαν ἐποίησε Μένανδρος τὴν Φρυγίαν· τῷ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνουσι τοὺς ΣΑΤΤΡΟΥΣ τοῦ Σοφοκλέους. Invenio laudatum et in Σατυρίσκῳ. vide Hesychium in Ἀρβράγες ὄμμα.]

ΛΑΚΑΙΝΑΙ. Pollux libro nono, ἔστι δὲ ἡ ψυχρὴ εἶδος οἰκοδομήματος. ἦπου καὶ Σοφοκλῆς ἐν Λακίναϊς λέγει, Στενὴν δ' ἔδυμεν [vel ἔδειμεν ut Scaligero placebat:] ψαλίδα κ' οὐκ ἀβάμβαρον. ΛΑΟΚΟΩΝ. Aristophanes in Ranis verba quaedam ex hac fabula more suo usurpat. Notat enim Scholiast. Παρὰ τὰ Σοφοκλέους ἐκ Λαοκόωντος, Πόσειδον δὲ Αἰγαίου μέδεις πρῶνας, ἢ γλαύκας μέδεις εὐανέμου λίμνας, ἐφ' ὕψηλαῖς σπιλάδεσσι στομάτων. Dionysius Halicarnasseus, libro secundo. Stobaens sermone 29. Harpocraton, εἶεν ἂν καὶ οἱ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λεγόμενοι ἀγυιεῖς, οἱ πρὸ τῶν πυλῶν βωμοί, ὡς Φασὶ Κρατῖνος καὶ Μένανδρος, καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ Λαοκόωντι μετὰ γων τὰ Ἀθηναίων ἡθῆ εἰς Τροίαν, Φησί.

Λάμπει δ' ἀγυιεὺς βωμὸς ἀτμίζων πυρὶ
σμύρνης σταλαγμοῖς βαρβάρων εὐοσμίας.

Sic legendus hic locus in libris editis depravatus. Hesychius, Καταρράκτης, ὀχετὸς, ῥύαξ καὶ ὁ ἀστός. Σοφοκλῆς Λαοκόωντι. καὶ τὰς ἀρπυίας ἐν Φινεῖ.

ΛΑΡΙΣΣΑΙΟΙ. Athenaei verba sunt libro 11. ὁ δὲ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ἐν τοῖς Λαρισσαίοις Ἀκρισίος, ex p. 490. quibus suspicetur aliquis eandem esse hanc cum Acrisio ante dicta. quod tamen nobis non videtur. Larissaeos in extremo opere nominat Hesychius, ubi de vocula ὡς disputat, et Stobaens quoque sermone centesimo

vigesimo quarto.

ΛΗΜΝΙΑΙ. ἢ ΛΗΜΝΙΑΔΕΣ. Stephanus de Chrysa oppido. Σοφοκλῆς Λημνίαις, ὧν Λῆμνε Χρύσης τ' ἀγχιτέρμονες πάγοι. καὶ ἐν Αἰχμαλωτίσιν, ταύτην ἐγὼ Κίλλαν τε καὶ Χρύσην ἔχω. sic hunc versum expleo. Apollonii interpres ad librum primum, Σοφοκλῆς ἐν Λημνίαις καὶ μάχην ἰσχυρὰν αὐτὰς συνάψαι Φησί. Hesychius, ἀξύμβλητον, ὃ μηδενὶ ἀπαντᾶν δυνατὸν ἢ, ἢ ἀσυνάντητον. Σοφοκλῆς Λημνίαις. Iterum, ἀσάλπιγκτον ὦραν, τὸ μεσονύκτιον. ἐσπέρας γὰρ καὶ ὄρθρου ἐσάλπιζον. Σοφοκλῆς Λημνίαις. Scholiastes Pindari, Oda 4. Pyth. πάντας Σοφοκλῆς ἐν ταῖς Λημνιάσι τῷ δράματι καταλέγει τοὺς εἰς τὸ Ἀργεῖον σκάφος εἰσελθόντας. καὶ Αἰσχύλος ἐν Κυβήραις. Scribendum, ἐν Καβείροις.

ΜΑΝΤΕΙΣ. Aristophanis vetus interpres de voce γλάμων agens ad Ranas, Σοφοκλῆς ἐν Μάντεσιν ἐπὶ τινῶν ὀρνέων, τοὺς γλαμύρους κατὰ Φορβάν. Stobaeus sermone 29.

ΜΕΛΕΑΓΡΟΣ. Hesychius, Ἀντίβοιον, ἰσόβοιον, ἀντὶ βοὸς καθ'αγιαζόμενον. Σοφοκλῆς Μελεάγρῳ. idem ἰξοφόρους δρύας, τὰς ἰξὸν φερούσας, Σοφοκλῆς Μελεάγρῳ. Lege eundem in κυάμῳ πατρίῳ.

ΜΕΛΑΝΙΠΠΗ. Aristophanes in Ranis, ridet παρακεκινδυνευμένον dictum alicujus poetae Αἰθέρα Διὸς δωμάτιον. eum autem poetam Sophoclem esse indicat Scholiastes: ἐκ Μελανίππης αἶτ Σοφοκλέους, Ὅμνυμι δ' ἱερὸν αἰθέρ' οἴκησιν Διός. etiam Euripides Melanippam docuerat: cujus meminit Erotianus in ἀλάστορες. Stobaeus et alii. Scribitur et Μεναλίππη.

ΜΙΝΩΣ. Clemens Alexandrinus, libro 6. λάβοις δ' ἂν Σοφοκλέους ἐν Μίνῳ, Οὐκ ἔστι τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος τύχη.

ΜΟΥΣΑΙ. Julius Pollux lib. 10. cap. 49. Φαίης δ' ἂν καὶ σισύραν λέγοντος Σοφοκλέους ἐν Μούσαις, Ψαλίδας, τιάρας, καὶ σισυρώδη στόλον. Sed scribendum suspicor, ἐν Μυσοῖς. qua de fabula mox.

ΜΥΚΗΝΑΙ. Vide supra, in Ἀτρεὺς ἢ Μυκῆναι.

ΜΥΣΟΙ. Athenaeus libro quarto et libro 14. Strabo libro 8. ubi docet poetas καλεῖν πόλιν τὴν χώραν. Σοφοκλῆς ἐν Μυσοῖς, υ.

Ἀσία μὲν ἢ σύμπασα κλήζεται ξένης,

πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.

Hesychius, Ἀπόβαθρα, ἀποβατήρια. ἢ κλίμαξ νεῆς. Σοφοκλῆς Μυσοῖς. Lege eundem in ἀποσύρει, ἀστραφῆς, et ἀφθίτους γνώμας. Stobaeus sermone 96.

ΜΩΜΟΣ. Hesychius, Ἀμφίον, ἐνδυμα. Σοφοκλῆς Μώμῳ. Idem, Ἀναστύψαι, ἐπᾶραι τὸ αἰδοῖον, ἢ στύ-

γνάσαι. Σοφοκλῆς Μῶμω. Videtur Hefychius confundere diversae significationis voces, ἀναστύψαι, et ἀναστύσαι. Laudat Monium is grammaticus etiam in ἀποσκόλυπτε.

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ. Vetus interpres Apollonii ad quartum, Σκοτεινὴ νύξ κατουλάς καλεῖται παρὰ τὸ ὀλοόν. Σοφοκλῆς ἐν Ναυπάκτῳ, νυκτὶ κατουλάδι.

ΝΑΥΠΛΙΟΣ ΚΑΤΑΠΛΕΩΝ. Hefychius, τρίτος κρατῆρ. p. 491. Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ καταπλέοντι. Laudatum saepius invenio ἐν Ναυπλίῳ. Pollux lib. 10. cap. 30. Sophocles ait, ὀλκία τὰ πηδάλια ἐν Ναυπλίῳ ὠνόμασε. similiter comici interpres ad Pacem, et Hefychius in ἀνόρεος πόλεμος. In Pindari Scholiis e Sophoclea Nauplio habentur ista,

Ζεῦ παυσίλυπε καὶ Διὸς σωτηρίου
σπονδὴ τρίτου κρατῆρος.

Stob. sermone 111. An sit haec alia ab ista et sequente quaerendum. ΝΑΥΠΛΙΟΣ ΠΥΡΚΑΕΥΣ. Pollux lib. 9. ὁ δὲ ἐμπρήσας τάχ' ἂν πυρκαεὺς ὀνομάζοιτο, κατὰ Αἰσχύλον καὶ Σοφοκλέα, οὕτως ἐπιγράψαντας τὰ δράματα, τὸν μὲν τὸν Προμηθεά, τὸν δὲ τὸν Ναύπλιον. Hefych. Πεσσὰ πεντέγραμμα καὶ κύβων βολάς. Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ πυρκαεῖ παρ' ὅσον πέντε γραμμαῖς ἐπαιζον. Alibi poetae nomen reticet. sunt enim haec illius Ναύκληρον πλάτην, ναυτικὴν. Ναυπλίῳ πυρκαεῖ. Sophoclem enim citat.

ΝΑΥΣΙΚΑΑ. Haec fabula tota est HomERICA. ac videtur satyrica potius fuisse, quam vera tragoedia. Eubulus comicus eidem Nausicaae soccos aptaverat. De Sophoclea [Athenaeus lib. 1. ἄκρως δ' ἐσφαίριζεν (ὁ Σοφοκλῆς) ὅτε τὴν Ναυσικάαν ἔθηκε, sive καθεῖκε.] Pollux libro 10. cap. 12. ἔστι δὲ τοῦνομα ἡ λαμπήνη, ἐν τῇ Σοφοκλέους Ναυσικάα. Hefychius, ἀναρρόιβδεῖ. Σοφοκλῆς ἐν ναυσὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀναρρίπτει. Σοφοκλῆς ἐν ναυσὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀναρρίπτει. Scribe. Σ. ἐν Ναυσικάα. Mens est, Sophoclem in Nausicaa dixisse ἀναρρόιβδεῖν σφαῖραν pro, pilam remittere et repercutere.

ΝΙΟΒΗ. Athenaeo nominatur lib. 4.

ΝΙΠΤΡΑ. De ista solam afferimus conjecturam ex verbis M. Tulli, libro 2. Tusculanarum quaestionum. Non nimis in NIPTRIS ille sapientissimus Graeciae saucius lamentatur, vel modice potius. Pedetentim, inquit, ite, et sedato nisu, ne succussu arripiat major dolor. Pacuvius hoc melius quam Sophocles: apud illum enim perquam flebiliter Ulysses lamentatur in vulnere. An igitur Niptra Sophocles ediderat? puto

verius Pacuvium mutato nomine sic appellasse quam fecerat Latinam de Graeca Sophoclis cui index, *Ulysses Acanthoplex*, (ἀκανθοπλήξ) aut *acanthopleges*. de ea igitur Cicero loquitur. [ΞΟΑΝΗΦΟΡΟΙ. Aeschyli

scholias in septem ad Thebas. εἴρηται δὴ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἐαυτῶν ξόανα, εἰδότες ὅτι ἀλίσκεται.]

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΚΑΝΘΟΠΛΗΓΗΣ. Hefych. ἀθηρόβρωτον ὄργανον. τὴν τορύνην, ἢ τὴν ἀθάραν ἀνακινούσι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ ἀκανθοπληγεῖ. iterum, ἐλαιάδεσσα νηδύς. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ ἀκανθοπληγί. ἦτοι λαιάδεσσα ἀντὶ τοῦ σκαῖα, ἀγρία. ἢ ἀπὸ τοῦ ληΐζεσθαι, πάντα ληϊζόμενα καὶ κατεσθίουσα. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου, λιπαρά. Apparet non constitisse inter veteres criticos de lectione ejus loci: aliis scribentibus ἐλαιάδεσσα, aliis λαιάδεσσα. ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΜΑΙ-

NOMENOS. Pindari vetus interpretis extremo opere: Σύντομοι οὐ μόνον Λάκωνες ἀλλὰ καὶ Ἀργεῖοι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ μαινομένῳ.

Πάντ' οἶσθα, πάντ' ἔλεξα τάντεταλμένα.

μῦθος γὰρ Ἀργολιστὶ συντέμνειν βραχύς.

Hefychius, ἐμπειρῆς, ἐμπειρος. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ μαι-^{p. 492.}νομένῳ. alibi, ἡμαλάψαι, κρύψαι, ἀφανίσαι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ μαινομένῳ. Affert etiam ex eadem, θρεκτοῖσι νόμοις, quod explicat τραχέσιν. et addit alios legisse eo loco, κρεκτοῖς. meminit et in θριάζειν.

ΟΙΔΙ-ΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ. extat. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ. extat.

ΟΙΝΟΜΑΟΣ. Athenaeus extremo lib. 9. Diogenes Laertius in Arcefila. πρὸς δὲ τὸν δανειστικόν [vox haec suspecta: quidam conjiciebant διανιστικόν; nescio quam recte.] καὶ Φιλόλογον, εἰπόντα τί ἀγνοεῖν, ἔφη,

Λήθουσι γὰρ τοι καὶ ἀνέμων διέξοδοι

θήλειαν ὄρνιν, πλὴν ὅταν τόκος παρῇ.

ἔστι δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ Οἰνομάου τοῦ Σοφοκλέους. Hefychius, Ἀρουραῖος Οἰνόμαος, Δημοσθένους Αἰσχίνην οἷτως ἔφη, ἐπεὶ κατὰ τὴν χώραν περινοστών ὑπεκρίνετο Σοφοκλέους τὸν Οἰνόμαον.

ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ. Hefychius, ἄκεστρον, Φάρμακον. Σοφοκλῆς Παλαμήδην. et alibi, δρυπὰ, δρεπτά. Σοφοκλῆς Παλαμήδην. [Eustathius e Suetonii Tranquilli libro, Περὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι παιδιῶν· παράγει, ait, Σοφοκλέους ἐκ Παλαμήδους ὁμωνύμου τῷ ἥρωϊ δράματος τὸ ἐκείνος ἐφεῦρε γὰρ Πεσσούς, κύβους τε, τερπνὸν ἀργίας ἄκος.] Huic quoque, ut aliis multis

Sophocleis cognominem Euripides fecerat. ΠΑΝ-
ΔΩΡΑ ἢ ΣΦΥΡΟΚΟΠΟΙ. Athenaeus libr. 11. Hesy-
chius, in κεχήλωμαι καὶ χήλευμα, τὸ σπαρτίον, Σοφο-
κλῆς Πανδώρα, ἢ Σφυροκόποις. ΠΕΛΙΑΣ. Ero-
tianus in Hippocratem, παιδικὸν πάθος. παιδίαν νῦν τὴν
παιδοτροφίαν. ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς ἐν Περίᾳ Φησί, λευκὸν
αὐτὴν τόδ' ἐπαίδευσσε γάλα. ΠΕΡΙΛΑΟΣ. Hesy-
chius, Καρπομανῆς, εἰς κέρον ἐξυβρίζουσα. Σοφοκλῆς
Περιλάω. ΠΗΛΕΥΣ. Aristophanes Avibus, Ὀμοβ-
ρόθῳ, συνθέλω, Συμπαραινέσας ἔχω. Scholiastes, Σο-
φοκλέους ἐκ Πηλέως. idem ad Nebulas profert hos ele-
gantes versus e Peleo Sophoclis,

Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μόνη.

γερονταγωγῷ κἀναπαιδεύω πάλιν.

πάλιν γὰρ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνὴρ.

Proferuntur et a Clemente Alex. libro sexto. Harpo-
cration in ξηραλοιφεῖν. Σοφοκλῆς Πηλεῖ, καὶ ξηραλοιφῶν
εἵματος διὰ πτυχῶν. ita scribendum eo loco Stephanus
in Κυκνῆτις. ubi scribe, Σ. ἐν Πηλεῖ καὶ ἐν Ποιμέσιν.

ΠΛΥΝΤΡΙΑΙ. Pollux lib. 7. cap. 12. de vo-
cabulo ἐπενδύτης loquens, ληπτέον αὐτὸ ἐκ τῶν τοῦ Σο-
φοκλέους Πλυντριῶν, Πέπλους κτενίσαι, λινοπλυνεῖς τ'
ἐπενδύτας.

ΠΟΙΜΕΝΕΣ. Athenaeus libro sep-
timo et decimo tertio. Stephanus de urbibus in Γραικός.
Erotianus explicans vocem πέλον. Harpocratonis verba
sunt, ὅτι Θαλλῶ χαίρουσιν αἱ αἶγες καὶ Σοφοκλῆς Πύ-
λεσιν. ἔωθινὸς γὰρ πρὶν τιν' αὐλητῶν ὄρᾱν Θαλλὸν χιλίαις
προσφέρων νεόπαιδα εἶδον στρατὸν στείχοντα παραλίαν.
Lego, Σοφ. Ποιμέσιν,

Ἐωθινὸς γὰρ πρὶν τιν' αὐλητῶν ὄρᾱν

Θαλλὸν χιμαῖρα προσφέρων νεοσπάδα

εἶδον στρατὸν στείχοντα παρ' ἄλιαν ἄκραν.

[Huc refero Sexti Empirici verba e libro 1. adversus
p. 493. dogmaticos, οὐκ ἐκ τέχνης τινὸς μεμαθήκασιν οἱ γραμ-
ματικοί, ὅτι οἱ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ποιμένες, ἰὼ βαλλήν
λέγοντες, ἰὼ βασιλεῦ λέγουσι Φρυγιστί. Sed vera lectio
sine dubio est, quae alibi habetur, Θαλλὸν χιμαῖρα πρ.
vide libro 13. cap. 6.] ΠΟΛΥΤΕΙΔΟΣ. Hesy-

chius, Ἀνταίας, πολεμίας. ἐχθρᾶς. Σοφοκλῆς Πολυεῖδω.
vide et in ἄραϊον. ΠΟΛΥΤΕΕΝΗ. Hesy-

chius, Παράρυμα. Σοφοκλῆς Πολυξένη, παράρυμα ποδός. ὡς
κρεμασμένων τινῶν ὑφασμάτων ἐκ τοῦ ἄρματος πρὸς κάλ-
λος. Meminit Harpocraton, in ἡκρωτηριασμένοι. Ex
ea fabula erat hic versus, Ἀπ' αἰθέρος δὲ καὶ πὸ λυγαίου

νέφους, apud Scholiasten Apollonii, libro secundo. Stobaeus sermone 47.

ΠΡΙΑΜΟΣ. Julius Pollux lib. 10. cap. 31. Οικοδόμου δὲ σκεύη, λείαι, γλαρίδες, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Πριάμῳ.

ΠΡΟΚΡΙΣ. Julius Pollux, libr. 9. πλὴν τοῦ ἐπιτιμητοῦ, ᾧ κέχρηται Σοφοκλῆς ἐν τῇ Προκρίδι, κολασταὶ καὶ ἐπιτιμηταί.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ. Pindari scholiales, ad odam quintam Pythionicarum, de Prometheo, διὸ καὶ τοῦνομα ἀπὸ τοῦ προμηθεῖν ἔσχε· καὶ Σοφοκλῆς δ' ἐν τῷ Προμηθεῖ, τοῦ προμηθεῖως θέλων λέγειν τῆς φρονήσεως, ἀντέχουσθαι καὶ μὴ τῆς μεταμελείας.

ΡΙΖΟΤΟΜΟΙ. Macrobius libro quinto, Sophoclis tragoedia id de quo quaerimus etiam titulo praefert. Inscribitur enim Ῥιζοτόμοι. in qua Medeam describit maleficas herbas secantem: sed averfam, ne vi noxii odoris ipsa interficeretur: et succum quidem herbarum in cados aeneos refundentem. Sophoclis versus hi sunt:

Ἡ δ' ἐξοπίσω χερὸς ὄμμα τρέπουσα
ὀπὸν ἀργινεφῇ στάζοντα τομῆς
χαλκίοισι κἀδοῖς δέχεται. Et paulo post:
αἶδε καλυπταὶ κίσται ῥιζῶν κρύπτουσι τομάς,
ᾗς ἦδε βοῶσα κ' ἀλαλαζομένη γυμνῇ
χαλκίοισιν ἤμα δρεπάνοις.

Apollonii vetus interpres ad lib. 3. Σοφοκλῆς ἐν Ῥιζοτόμοις τὸν χορὸν πεποίηκε λέγοντα.

Ἥλιε δέσποτα, καὶ πῦρ ἱερὸν
τῆς εἰνοδίας Ἑκάτης Φέγγος,
τὸ δι' ὀλύμπου πολλὸν προφέρει
καὶ γῆς ναίουσ' ἱεράς τριόδους
στεφανωσαμένη δρυσι, καὶ πλείσταις
ὤμων σπείραισι δρακόντων,

Hesychius, αἰστώσας, διαχέας καὶ τήξας, Σοφοκλῆς Ῥιζοτόμοις.

ΣΑΛΜΩΝΕΥΣ. Athenaeus libro undecimo. Hesychius, θῆμα, θῆκη τάφος, ἀνθημα. Σοφοκλῆς Σαλμωνεῖ. Alio loco, Καρικοὶ τράγοι, αἷς εὐτελῶν ὄντων. Σοφοκλῆς Σαλμωνεῖ. εἰ μὴ ἄρα ὑποσυγχέων τοὺς Κιλικίους. [ΣΑΤΥΡΟΙ. vide sup. ΚΩΦΟΙ ΣΑΤΥΡΟΙ.]

ΣΙΝΩΝ. Hesychius, αἰθύσσειν, ἀνασεῖν. Σίνωνι Σοφοκλῆς. iterum, ἄρρητον, ἄφραστον, ἀνιστόρητον, ἀπόρρητον, ἄφωνον, αἰσχρόν. Σοφοκλῆς Σίνωνι. alibi, ἐνθρίακτος, ἐνθουσιῶν καὶ ἐνθέακτος. Σοφ. Σιν.

ΣΙΣΥΦΟΣ. Hesychius, Ζεῦγος τριπάρθενον, Εὐριπίδης Ἐρεχθεῖ, καὶ Σοφοκλῆς Σισύφῳ, χαρίτων ῥιζύγων. Puto fuisse drama satyricum: nam ejus generis

fuit Sisyphus Euripideum, teste Aeliano libro secundo, capite octavo. ΣΚΥΘΑΙ. Athenaeus libro 5.

Apollonii interpres vetus, ἐν τοῖς Σκύθαις ὁ Σοφοκλῆς ἐτερομήτρα τῆς Μηδείας τὸν Ἀψυρτον λέγει. — οὐ γὰρ
p. 494. ἐκ μιᾶς Κοίτης ἐβλαστον· ἀλλ' ὁ μὲν Νηρηίδος τέκνον ἄρτι βλαστάνεσκε· τὴν δ' Εἰδυία πρὶν ποτ' Ὀκεανοῦ κόρη τίκτεν. Postea de reditu Argonautarum loquens, οὐ διὰ Ταναΐδος ἐπλευσαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν πλοῦν, καθ' ὃν καὶ πρότερον· ὡς Σοφοκλῆς ἐν Σκύθαις ἱστορεῖ. Hesychius, in Ἀχιλλεῖον et ἀψάλακτος. ΣΚΥ-

ΡΙΑΙ ἢ ΣΚΥΡΙΑΙ. Foemineo genere citat Hesychius in εὐωρος. vide in ΕΡΙΣ. at in dictione ἀποστιβῆς, perperam Σοφοκλῆς Κυρίαις, pro Σκυρίαις. sic in voce Ζεύγλας male scriptum, Εὐριπίδης Κυρίαις pro Σκυρίαις. nam et Scyriās fecerat Euripides. Scyrios nominat alibi Hesychius, ἀχρήματον, ἀδάπανον. Σοφοκλῆς Σκυρίοις. sic lege etiam in verbo αὐτόσιτον. Stobaeus sermone 49. et 57. et 115.

ΤΑΛΩΣ. Interpres vetus Apollonii, lib. quarto, ὅτι δὲ εἰμαρτο αὐτῷ (Τάλω) τελευτῆσαι ῥαγείσης τῆς σύριγγος, λέγει καὶ Σοφοκλῆς ἐν Τάλω.

ΤΕΥΚΡΟΣ. Stephanus De urbibus. Κυχρεῖα, πάγος περὶ Σαλαμῖνα. Σοφοκλῆς Τεύκρω. Vide Stobaeum in 121.

ΤΗΛΕΦΟΣ. Hesychius, Ἀειφόρος, ἀειθαλής. Σοφοκλέους Τηλέφω.

ΤΗΡΕΥΣ. Aristoteles in libello De poetica, varios agnitionis modos explicans, καὶ ἐν τῷ Σοφοκλέους Τηρεῖ, ἢ τῆς κερκίδος Φωνή. Aristophanes in Avibus,

Εὐ. Τὸ ῥάμφος ἡμῖν σοῦ γελοῖον φαίνεται.

Ἐπ. Τοιαῦτα μέντοι Σοφοκλέης λυμαίνεται

ἐν ταῖς τραγωδαῖσιν ἐμὲ τὸν Τηρέα.

ibi interpres. ἐν γὰρ τῷ Τηρεῖ Σοφοκλῆς ἐποίησεν αὐτὸν ἀπαρνηθωμένον καὶ τὴν Πρόκνην· ἐν ᾧ ἔσκωψε πολλὰ τὸν Τηρέα. meminit et Hesychius. Sophoclem aemulatus Philocles tragicus, et ipse fabulam fecit, cui nomen indidit Τηρεὺς ἢ ἔποψ. de qua in comici scholiis. Stobaeus sermone 10. 39. et alibi.

ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ. Dionysius Halicarnassens, libro primo. Athenaeus libro tertio et libro decimo. Plinius lib. 18. cap. 6. Ante mortem Alexandri annis fere 145. Sophocles poeta in fabula Triptolemo frumentum Italicum ante cuncta laudavit, ad verbum translata sententia,

Et fortunatam Italicam frumento canere candido.

In Etymologico ita nuper editum, Ἀπυνδάκωτος, τοῦ τραπέζης κύλιξ ἀπύθμενος. Versus est ex ista fabula,

sed depravatissimus. Lege, Ἀπυνδάκωτος οὐ τραπεζοῦται κύλιξ. Pollux lib. 10. cap. 22. Τὴν ἀπύθμενον κύλικα ἐν Τριπτολέμῳ Σοφοκλῆς ἀπυνδάκωτον ὠνόμασεν. deinde hunc versum describit: quem et Hesychius attingit in ea voce. Comici interpres, commentario in Acharn. πλῖξ τὸ βῆμα, καὶ πλίγματα. τὰ πηδήματα. ἔνθεν καὶ τὸ περιβάδην ἀμφιπλῖξ, παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Τριπτολέμῳ. Meminit et Harpocration in μελίγη. et saepe Hesychius.

TPAXINIAI. extat.

TPΩIΔOΣ. Pollux

libro decimo cap. 38. Ξίφους δὲ ὄνομα ἔοικεν εἶναι βαρβαρικὸν ἢ σκαλμὴ Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Τρωίλῳ, Σκαλμῇ γὰρ ὄρχεις βασιλὶς ἐκτέμνουσ' ἐμούς. Hesychius, hujus fabulae voces profert, ἀμάσεται, ἄσας, ἄσόλοικον, ἔρηη, λήϊος, Ἴαννα, καταρβύλοις, et ἀνδρόπαις. Sed versum in quo usus poeta illa voce reperimus in scholiis Pindari, Σοφοκλῆς ἐπὶ τοῦ Τρωίλου, Τὸν ἀνδρόπαιδα δεσπότην ἀπώλεσα. vide in Achillis amatoribus supra.

p. 495.

ΤΥΜΠΑΝΙΣΤΑΙ. Athenaeus libro quarto. Stephanus de urbibus, Κόλχος τε, Χαλδαῖος τε καὶ Σύρων ἔθνος. Meminerunt amplius, vetus enarrator Sophoclis commentariis in Antigonen: Etymologici auctor in Δράκαυλος, et Hesychius in ἄδημον. Hesychius, ἀντιστρέφω, ἀνταξιῶ, Σοφοκλῆς Τυμπανισταῖς. vide eundem in Δράκαυλος. Stobaeus sermone 57.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ.

Stobaeus sermone 103. versus assertit ex Sophoclis Tyn-daro: quorum sententiam in iis quae extant non semel legas, diversis verbis expressam.

ΤΥΡΑΝΝΟΙ.

Hesychius, ἔχθιμα, μισήματα. Σοφοκλῆς Τυράννοις. alibi legere non recordor.

ΤΥΡΩ. Athenaeus libro tertio et undecimo, et Stobaeus non semel. Macrobius libro 5. cap. 21. Sophocles in fabula quae inscribitur Tyro,

Πρὸς τὴν τράπεζαν Φάσκων

προσεληλυθέναι τοὺς δράκοντας

καὶ γενέσθαι περὶ τὰ σιτία καὶ τὰ κερχήσια.

Vide Aelianum De animalibus libro 11. cap. 18. Laudatur etiam Euripidea Tyro. Aristoteles in libro de poetica de utrius poetae fabula senserit incertum, cum scribit, καὶ τῶν σημείων τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἶον οὐλαί· τὰ δὲ ἐκτὸς τὰ περιδέραια καὶ οἶον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σκιάφης. Stobaeus sermone 20. et 44. et saepius.

ΤΥΡΩ ΔΕΥΤΕΡΑ. Aristophanis versus est in Avibus, Νῆ Δί' ἕτερος δὴ τάχ' οὗτος ἔξεδρον χώραν ἔχων. Interpres, ἐκ τῆς Σοφοκλέους δευτέρας Τυροῦς,

ἥς ἡ ἀρχή. Τίς ὄρνις οὗτος ἐξέδρον χώραν ἔχων; Auctor Etymologici, Ἐρηνοβοσκός, ὁ προβατοβοσκός. ἐν Τυροῖ β Σοφοκλῆς. Stobaeus laudat capite 108. ΤΥΒΡΙΣ.

Athenaeus libro decimo quarto. Stobaei margines capite De oblivione: haec verba nobis exhibent, *Sophoclis in contumelia Satyri*. Vellem ipsa Graeca verba antiquissimarum editionum docti viri in nuperis editionibus retinuissent. Melius longe de nostris studiis essent meriti. Conjectio ex istis Sophoclis Ὑβριν fabulam satyricam fuisse.

ΦΑΙΔΡΑ. Hesychius, Ἀγκυραὶ μεταφορικῶς αἱ ἀσφάλειαί. Σοφοκλῆς Φαίδραις. melius Φαίδρα. idem, ἄκλεπτοι, οὐ παραλογιζόμενοι, ἀληθεῖς. Σοφοκλῆς Φαίδρα. vide in ἀψευδές. et paroemiographos in proverbio χαλάσω τὴν ἱερὰν ἄγκυραν. Stobaeus sermone 41. et alibi.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. extat. Sed non dubito plures eo nomine fabulas Sophocli editas. Nam in ea tragoedia quae edita est, arcessitur ad Trojam Philoctetes. Reperio autem docuisse eundem tragicum fabulam aliam, cujus argumentum erant casus Philoctetae ad Trojam. Quare illius fuit index ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ ΕΝ ΤΡΟΙΑ. Auctor Hesych. in Ζηλῶ. ΦΙΝΕΥΣ. Aristophanes in Pluto.

— ἀντὶ γὰρ τυφλοῦ

Ἐξωμμάτῳ καὶ λελάμπρυνται κόρας.

Interpres, ἐκ Φινέως Σοφοκλέους ὁ στίχος. Athenaeus libro tertio. Apud Pollucem libro septimo extremo sic p. 496. editum. καὶ τὸ κωμωδούμενον ἐν Σοφοκλέους Φινεῖ βλέ-

φαρον. κέκληται δ' ὡς καπηλείου πύλας. quis haec intelligit? nec mirum: sunt enim depravatissima. Emendo vere, καὶ τὸ κω. ἐν Σο. Φινεῖ, Βλέφαρον κέκλεισταί γ' ὡς καπήλαιοι πύλαι. Ait Pollux, comparasse Sophoclem clusuram oculorum caeci hominis, occlusis cauponis foribus, quod simile, sane quam frigidum et longe petitum, exagitatum fuerit a comicis, sicut alia multa ejus poetae. De hac fabula accipio verba interpretis Apollonii libro secundo, Πηρωθῆναι Φινέα λέγει Σοφοκλῆς, ὅτι τοὺς ἐκ Κλεοπάτρας υἱοὺς ἐτύφλωσεν, Ὠρυϊθον καὶ Κράμβιν. πεισθεὶς διαβολαῖς Δίας [vel Ἰδαίας emendante Jos. Scaligero] τῆς αὐτῶν μητρός. Hesychius in ἀπενώτισαν et ἀρτύμασι.

ΦΙΝΕΥΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Hesychius, Ἀχάλκευτα τρύπανα, τὰ Φρύγια πυρεῖα. Σοφοκλῆς, Φινεῖ δευτέρῳ.

ΦΟΙΝΙΞ. Athenaeus libro secundo.

ΦΡΙΞΟΣ. Epitoma Stephani, εὕρισκται προαστία γῆ ἐν Φρίξῳ Σοφοκλέους.

Ὅρια κελεύθου τῆσδε γῆς προαστίας.

Etiā Euripides Phrixum ediderat. alii Φρύξος.

ΦΡΥΓΕΣ. Aeschyli interpres ad Prometheum vinctum, Σιωπῶσι παρὰ ποιηταῖς τὰ πρόσωπα, ἢ δι' αὐθαδίαν, ὡς Ἀχιλλεύς ἐν τοῖς Φρυγῇ Σοφοκλέους. ΦΥΛΟ-

ΤΙΔΕΣ. Aulus Gellius libro decimo tertio. *Etiā ille versus non minus notus, Γέρων γέροντα παιδαγωγῆσω σ' ἐγὼ, et in tragoedia Sophocli scriptus est, cui titulus Φυλότιδες, et in Bacchis Euripidi.* Non est dictio Graeca Φυλότιδες. Graeca erit si τ in π mutetur, Φυλόπιδες. verum nihil ad rem. esset aliquid Πυλάτιδες. sed malo, atque adeo verum censeo, ΦΘΙΩΤΙΔΕΣ. Ac videor in Graecorum commentariis reperisse alicubi Sophoclis *Phthiotas* aut *Phthiotidas*, etsi indicare locum nunc non possum. Nam neque memini, neque ad manum sunt omnes Graeci scriptores, quos aliquando lectitavimus. Studiosi adolescentes quibus adminiculatio memoria est, quaerant, et laterculum superius diligentia sua amplificent. Quamquam si quae fuerint aliae Sophoclis fabulae, praeter quarum titulos hic exhibemus, oppido paucae illae sunt. In vita ipsius de numero fabularum quas docuit aut fecit, ita legitur: *ἔγραψε δὲ ὡς Φησιν Ἀριστοφάνης δράματα ἑκατὸν τριάκοντα· τούτων δὲ νοθεύεται δεκαεπτὰ.* *Scriptit auctore Aristophane fabulas 130. quarum 17. censentur adulterinae.* Non longe abest ab hoc numero hic noster. plures enim 125. fabularum indices in superiore albo invenies. Sed non sunt omnes opinor, Sophoclis ejus quem inter veteres tragicos regum obtinere omnes consentiunt. Fuit enim junior Sophocles tragicus et ipse poeta. cujus Clemens Alexandrinus meminit, et alii. Fortasse hujus fuerunt ex iis quarum titulos adscripsimus, nonnullae. Sane scribunt alii non 130. sed 123. solum tragoedias sub nomine prisca Sophoclis jam olim in manibus eruditorum esse versatas. Itaque ut dixi, e vere Sophocleis paucae omnino sunt, quarum titulos desideres. Verum de his aliquando fortasse curatius, et diligentius. Nunc ad p. 497. opus institutum revertamur.

CAPUT QUINTUM.

Athenaei error ex depravata lectione librorum Aristotelis. πάρα, ἥς. παρετυμολογία. amiae piscis

elymum. Archestrateae Gastronomiae principium. οἱ περὶ μετεώρων Φόβοι apud Epicurum. ἐπίκουρος. Vetus proverbium apud Aristotelem emendatum. ὁ Φρόνιμος prudentia. De veterum eranis. multa observata et emendata.

AMIAM piscem verbis Aristotelis describens Athenaeus, inter caetera haec ait, *χολήν τε ἔχειν ἰσομήκη τῷ ἔντερῳ, καὶ σπλῆνα ὁμοίως. fellis vesicam habere intestino longitudine parem, et similiter splenem.* Neque de felle quod dicitur satis explicate dicitur: et de splene quod scribit, falsum est. Fellis vesica in hoc pisce non solum parilis cum intestino est longitudinis: verum etiam illi adhaeret, atque ut loquitur philosophus. *παρ' ὅλον τὸ ἔντερον ἐνυφασμένον ἐστίν.* Sed Athenaeus brevitate studio cum summa capita ex Aristotele exciperet, multa saepe etiam necessaria verba praetermisit: saepe etiam male quaedam legit, et pro vera lectione falsam est amplexus. Factum est utrumque isto loco. Nam de fellis vesica Aristotelis verba sunt, *Histor. lib. 2. cap. 15.* unde haec desumpta esse constat: *ἡ μὲν οὖν ἀμία παρὰ τὸ ἔντερον παρατεταμένην, (τὴν χολήν) ἰσομήκη ἔχει· πολλάκις δὲ καὶ ἐπαναδίπλωμα.* *Habet amia fellis vesicam secundum ipsum intestinum porrectam, longitudine illi parem: saepe etiam aliquid est ejus quod reduplicetur.* De splene vero amiae nihil philosophus. Unde igitur illa noster? nempe ex depravata sui exemplaris lectione. Nam pro *καὶ ἐπαναδίπλωμα* legit *καὶ σπλῆνα ὁμοίως.* Atqui falsissimum est amiae splenem ejusdem esse cum fellis vesica et intestino longitudinis. En quid eveniat etiam doctissimis viris, cum de librariorum temeritate ac perfidia non cogitant. Nam Athenaeum aliter non scripsisse, persuasum mihi non solum, quia ita membranae omnes habent, et illa optima Hoeschelii Epitoma: sed etiam quia vetustissimus Etymologici magni auctor non aliter hunc locum describit. quanquam ille Athenaeum ibi non nominat: sed hoc saepius ab eo fieri observavimus, ut auctoris hujus verbis utatur pro suis tacito illius nomine. In verbis Epicharmi scribo, *πρωτὶ μὲν γ' ἀτενὲς ἀπ' αὐτῶν ἀφύας ἀποπυρίζουες στρογγύλας, καὶ δελφάκινα γ' ὠπτάομεν κρέα, καὶ πολύπους, καὶ γλυκύν γ' ἐπὶ τῶν ἐπίομες οἶνον.* Sequentia non possum assequi, *οἴμοι μοι τάλας*

περὶ σᾶμά με καλοῦσα. Videntur esse alicujus verba qui doleat se asuisse a memoratis epulis. Etiam frequentia sunt corruptissima, κατίσκα λέγει Φοῦ, τῶν κακῶν. Forte, καὶ τίς κ' ἀλέγοι, Φεῦ τῶν κακῶν! *ecquis, ait, opem ferat? o sortem duram!* Postea δὲ καὶ παρὰ τρίγλας τε καὶ πάχῃα κάμναι. nec melius membranae. Possumus scribere, ὅκκα πάρα τρίγλαι. p. 498. τε καὶ παχεῖαι γ' αἰμαὶ δύο. nec multo aliter interpretes. πάρα tam pro *adsunt* quam pro *adeſt* posuerunt. Eupolis hoc libro, ἵνα πάρα μὲν κάραβοι. Sic παρῆν pro παρῆσαν. ut statim Φάσσαι τε παρῆν. et ἦν pro ἦσαν. Idem poeta, ἦν δὲ νάρκαι, ἦν δὲ ζύγαιναί. nisi scribendum ἦς et παρῆς. ut infra ἐνῆς pro ἐνῆσαν. Non legitur hodie in iis quae habentur Aristotelis, quod ex eo refertur de etymo vocis αἶμα. Ἀριστοτέλης, ait, παρετυμολογῶν αὐτῆς τοῦνομα Φησὶν ὠνομάσθαι παρὰ τὸ ἄμα ἰέναι ταῖς παραπλησίαις· ἔστι γὰρ συναγελαστικὴ. Putavit Athenaeus non esse verum etymum hoc: sed potius παρονομασίαν quandam: claudicat enim διὰ τὸ καινὸν τοῦ πνευματισμοῦ, ut loquitur Eustathius. ideo ait παρετυμολογῶν. similes paretymologiae apud philosophos, et alios sapientes. Eustathius aliud veriloquium affert haud scio an ex Athenaeo, libris usus integrioribus: a privativa particula α, et μία: nullae enim solae amiae conspiciuntur. [Plutarchus sic in libro, Utra prudentiora sunt animalia terraene an maris. αἰμαὶ δὲ καὶ τοῦνομα παρέσχηκεν ὁ συναγελασμός. οἶμαι δὲ καὶ ταῖς πηλαμύσι.] In versu altero Archestrati scribe, τί σοι τάδε μυθολογεύω; *quid verbis opus?* Paulo post recte Dalec. καὶ ἐγγὺς ἄλός που. De principio operis Archestrati scribitur μοχ, μετ' ἀκριβείας ἐθέλει πάντα ἐκτίθεσθαι, ὅπου ἐστὶν ἕκαστον κάλλιστον βρωτόν τε. Lego adjecta voce quam deesse arguit vocula τε, hoc modo, βρωτόν τε ποτόν τε. ex Athenaeo satis constat non minus vivorum genera exposuisse Archestratum, quam eduliorum. Sed videntur Archestrati operis duo primi versus ita concinnandi ex hoc loco, et alio libri primi,

Ἱστορίης ἐπίδειγμα ποιεῦμενος Ἑλλάδι πάσῃ,

λέξω ὅπου κάλλιστον ἅπαν βρωτόν τε ποτόν τε.

Sequitur de Epicuro, οἶεται γὰρ οὗτος ὁ σοφός, καὶ τὸν τῶν ἀσώτων βίον ἀνεπίληπτον εἶναι. εἴπερ αὐτῷ προσγένηται τὸ ἀδελὸς καὶ ἰλσων. Inter hujus sopheris κυρίας δόξας haec fuit, auctore et interprete Cicerone. *Si ea quae sunt luxuriosis efficientia voluptatum, liberarent*

eos deorum et mortis et doloris metu, docerentque, qui essent fines cupiditatum, nihil haberem quod reprehenderem. Ipsa Epicuri verba sunt, εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυσεν τοὺς φόβους τῆς διανοίας, τοὺς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων· ἔτι τε τὸ πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν· οὐκ ἂν ποτε εἴχομεν, ὃ τι μεμψαίμεθα αὐτοῖς. Vertit Cic. τοὺς περὶ μετεώρων φόβους, *deorum metus*. ita loquebatur Epicurus, sic alibi, τὰς ὑπὲρ τῶν μετεώρων ὑποψίας. Mendosum est quod statim sequitur, διὸ καὶ οἱ τῆς κωμωδίας ποιηταὶ κατατρέχοντες πού τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκрасίας, Ἐπικούρους καὶ βοηθοὺς βοῶσιν. Interpretes ut aliquam sententiam elicere sustulerunt illa καὶ βοηθοὺς. longe alia nobis ineunda videtur ratio loci emendandi. non enim ἐξ ἀφαιρέσεως, sed ἐκ προσθέσεως sanare eum debemus. Lego sic, διὸ καὶ οἱ τῆς κωμωδίας ποιηταὶ πρὸς τοὺς κατατρέχοντάς πού τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκрасίας Ἐπικούρου καὶ Ἐπικουρείους ἐπικούρους καὶ βοηθοὺς βοῶσιν. id est, *Ideo comici poetae adversus eos qui voluptatem et incontinentiam vituperant, Epicurum et Epicureos advocant ἐπικούρους, et in auxilium sibi.* In edita lectione praeter manifestum hiatus, hoc etiam est incommodum, quod facit ipsos qui voluptatem incularent, in subsidium suum appellare Epicurum et Epicureos: quod est absurdum. Poetica vox est ἐπίκουρος, in qua ludit auctor venuste. utuntur et historici, ut Thucydides saepe. Extat etiam ea vox in proverbiali versu, cujus mihi commodum venit nunc in mentem, ut veram illius lectionem hoc loco indicem. In septima Eudemiorum ubi agitur de amicitia quae ex utilitate constat, philosophi sunt verba plane aurea: διὰ τὸ χρήσιμόν ἐστιν ἡ τῶν πλείστων Φιλία. διὰ γὰρ τὸ χρήσιμοι εἶναι φιλοῦσιν ἀλλήλους, καὶ μέχρι τούτου, ὥσπερ ἡ παροιμία, Γλαῦκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τὸν σὸν φίλον ἔσκε μάχεται. nullum ex hac scriptura sensum elicias. Scribendum, Γλαῦκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τόσσον φίλος ἔσκε μάχεται. planissima et optima sententia. [et ita postea edidit Iosephus Scaliger, in aureoli Sironiatei proverbialis novissima editione.] De Platonis subjecto loco quaedam notamus libro tertio. In primo versu ex *Androphono* ejusdem comici, Ἐξὸν γυναῖκα ἔχοντα κατακεῖσθαι καλὴν, loquitur poeta de accubitu ad mensam: neque aliter verbum κατακεῖσθαι est exponendum. declarat proximus, καὶ Λεσβίου χυτρίδα λαμβάνειν δύο.

Tertium ita scribe. 'Ο Φρόνιμός ἐστι τοῦτο, τοῦτο τ' ἀγαθόν. more Thucydidis eleganter positum ὁ Φρόνιμος pro ἡ Φρόνησις. alioquin poterat, τὸ Φρόνιμον. In penultimo deest syllaba, Εἰ τοῦτον ἔζων πάντες ὃν ἐγὼ βίον. restitue, ὃν ἐγὼ ζῶ βίον. Est vero acute et invidiose in Epicurum dictum: si omnes ejus legibus viverent et obtineret vulgo ejus doctrina, Οὔτ' ἄτοπος ἦν ἂν, οὔτε μοιχὸς οὐδὲ εἷς: nemo reperiretur inhonestus, nemo adulter. Vult dicere fore omnia jura promiscua, et discrimen recti atque honesti sublatum iri. Tolle enim honesti atque inhonesti fines: eadem omnia peccata sustuleris. Speusippo philosopho avaritiam objiciens Dionysius tyrannus, scribit ad ipsum in haec verba, Σὺ τισὶν Φιλαργυρίαν ὀνειδίζεις; αὐτὸς μὲν ἐκλελοιπῶς αἰσχροκερδείας. τί γὰρ οὐ πεποίηκας, οὐχ ὑπὲρ ὧν Ἑρμείας ὤφειλεν αὐτὸς ἐκτετικῶς, ἔρανον συναγεῖν ἐπιχειρεῖς; e veterum Graecorum moribus pendet hujus loci interpretatio. Institutum illorum fuit, sicut ad Theophrastum dicebamus, ut si quis in paupertatem delaberetur, ἔρανον ab amicis posset suo jure exigere, sublevandae inopiae suae. Hoc more pulcherrimo abutebantur saepe homines μικρολόγοι et turpiculi lucelli avidi. Saepe enim cum damnum nullum accepissent, fingeant accepisse, ut ditescendi ex alieno occasionem nanciscerentur. Similis fuit illius versutia, quem ait Martialis saepius in anno nasci, ut natalitia dona saepius item exigeret. Non defuerunt qui jus exigendi erani ab afflicto redimerent ceu frumentariam aliquam tesseram, et sua pecunia creditoribus satisfacerent, spe colligendae mox summae majoris. In quo turpissimam fuisse nundinationem omnes fateantur. Utrumque genus sordium in Speusippo notat Dionysius. ad prius spectant p. 500. verba Athenaei ex ipso Dionysio: ἐρανίζεσθαι αὐτὸν παρὰ πολλῶν διαλέγχων. posterius illis indicatur quae supra adscripsimus, si modo illa capimus recte. Ait, nullam infamis lucri ansam eum non captasse: qui cum pecunia sua solvisset quae debebantur ab Hermia, postea eranum eo nomine exigeret. nisi ita accipias ut sumus interpretati, friget sententia aut potius nulla est. Scripsimus aliquanto post, ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονὰς, ubi priores editiones, et cum iis interpretes, διὰ χειλῶν, inepte. Cicero, quem adversus se laudat vir doctus, voluptates quae sapore percipiuntur. Deinde ex melioribus membranis adjecimus ista, ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι'

ἀκροαμάτων. Tullius, *detrahens eas etiam quae auditu et cantibus percipiuntur*. Pro καὶ προσελθὼν Φησὶ λέγειν. Scribendum λέγων: aut sic, Φύσει λέγει τιμητέον τὸ καλόν. Vide librum 12. unde supplevimus quae hic deerant.

CAPUT SEXTUM.

Philetaeri drama Κυνηγίς. γαμήλιος. Apollodori fabula Γραμματιδιοποιός. γραμματίδιον. Apollodorus Carystius, aut Atheniensis comicus. Apollodorus Gelous item comicus. πίνειν ἐξιέναι. Ἀφάνης scriptor. ἀνθινά. Apollodori Atheniensis libri Περὶ Σώφρονος, id est, commentariorum in Sophronem. προθεῖς. κηροειδής et κισσροειδής. alphesticus piscis. item alia.

Φιλέταιρος Κυναγίδι. auctore Suida inter Philetaeri fabulas fuit Κυνηγιάς. Subjecti versus hanc continent sententiam: optimum esse si quis in diem vivat, et fruatur bonis quae aderunt. nam cum adeo sint caduca omnia mortalium, frustra aliquis se torqueat de crastino semper sollicitus, ut magnas opes congerat et in thesauros abdat sibi inutiles. Interpretes contrarium sensum eliciunt: sedulo providendum esse ne quid in crastinum desit: quod est plane contrarium ei quod dicitur primis versibus, vivendum esse in diem. Quare integrum locum ita corrige:

Τί δεῖ γὰρ ὄντα θνητὸν, ἱκετεύω, ποιεῖν;
πλὴν ἡδέως ζῆν τὸν βίον κατ' ἡμέραν,
εἴαν γ' ἔχῃ τις ὀπόθεν. ἀλλὰ δεῖ σκοπεῖν
τοῦτ', αὐτὰ τ' ἀνθρώπει' ὁρῶντα πράγματα.
εἰς αὔριον δὲ οὐχὶ φροντίζειν ὃ τι
ἔσται· περίεργόν ἐστιν ἀποκεῖσθαι πάντ'
ἔωλον ἔνδον ἀργύριον.

elegantissimi sane versiculi, et jam planissimi, absterfis mendis, et punctis in suum locum restitutis. Verbum ἱκετεύω ita insertum orationi elegantiae causa, ut apud Latinos *quaeso*. cuius loco legas apud B. Chrysostomum *εἰπέ μοι* singulis paginis saepissime.

Οὐδ' ἐν νεκροῖσι πέττεται γαμήλιος

in Orco non coquitur placenta nuptialis. deest enim ex usu loquendi nomen πλακοῦς. Placentae et opera dulciaria, vel praecipua pars olim apud Athenienses p. 501. apparatus nuptialis: ideo mulieres δημιουργοί in eam rem adhibitae: de quibus satis ante dictum est. Hesychius γαμήλιος ὁ εἰς τοὺς γάμους πεσσομένος πλακοῦς.

Ἀπολλόδωρος ὁ Καρύστιος ἐν Γραμματιδοποιῶ. melius Γραμματιδιοποιῶ. neque aliter vetus Messaei liber. recoctum aliquem formularium aut litium procuratorem traduxisse eā fabulā videtur poeta. γραμματίδια vocabant litium instrumenta. ut in descriptione ἀπονοίας Theophrastus, ἔχων ἐχῖνον ἐν τῷ προκολπίῳ, καὶ ὄρματους γραμματιδίων ἐν ταῖς χερσίν. vulgata lectio apud Pollucem, libro 7. cap. ult. ἐκπωματοποιὸς, inquit, ὄρμα Ἀλέξιδος, καὶ γραμματιδοποιὸς Ἀπολλοδώρου. Sed notanda ejusdem Pollucis verba lib. 10. cap. 23. ἐν δὲ τῷ τοῦ Γελώου Ἀπολλοδώρου Γραμματοποιῶ. κυμινοθήκη μεταξὺ τῶν λόγων τούτων εἶναι μοι δοκεῖ. non puto aliam fabulam intelligi. quanquam hujus auctorem Apollodorum Athenaeus Carystium nominat, Pollux Geloum. Erravit fortasse hujus aut illius mens alibi occupata. nisi hoc verius: variasse jam olim super auctore ejus fabulae criticorum sententias: nam et Apollodorus quidam fuit Gelous comoediarum factor. Meminit Pollux conjunctim utriusque, Geloi inquam et Carystii lib. 10. cap. 31. et Carystii separatim cap. 32. et 33. Suidas comicos duos prodit nobis ejusdem nominis, neutrum Carystium: sed Geloum alterum, alterum Atheniensem. idem fabulam unam Geloi Apollodori inscribit Ἀριστόδειπνον hanc ipsam de qua agimus intelligens, nisi fallimur. Itaque locus corrigendus.

Οὐ τοῦτο τὸ ζῆν ἐστὶ τὸ καλούμενον Θεῶν ἀληθῶς βίον. Malim βίος, hoc sensu. istud quod vivere nunc vocant: five haec communis hominum vita, non est illa vera vita, quae dicitur vita Deum. Sic in ultimis versibus, τοῦτ' ἦν τρυφή καὶ βίος ἀληθῶς. Cum ait poeta, Πίνειν Ἀθηναίους ἅπαντας τοὺς μέχρι Ἑτῶν τριάκοντ' ἐξιέναι. cave sequare interpretes: sed primum atque ultimum verbum conjunge. πίνειν ἐξιέναι est *ire comessatum*. Comesatio tam bibendi quam amoris causa suscipiebatur, atque ea petulantia utebantur adolescentes donec alia aetas alios mores postularet. Poeta jus hoc adolescentiae produciens ait, beatam fore hominum vitam, si

comessari ad tricesimum usque annum liceret. Pone
 deinde *τελείαν στιγμήν* post *ἔχοντας*, et sequentia verba
 sic accipe quasi esset scriptum, καὶ μύρον ἔψειν προ
 ἡμέρας τοὺς τὴν Μεγαρέων ῥάφανον πωλοῦντας. Vitae
 beatae hanc tertiam conditionem statuit: ut omnes in
 qui Athenis vendebant ῥαφάνους Megaricas fierent *μυρε*
ψοί hoc est unguentarii. Quis est autem scriptor ille
 obscurus et vere ἀφανής, de quo mox sequitur, Ἀφά
 νης δὲ, γνώριμος δὲ ἦν καὶ οὗτος τοῦ Ἀρίστωνος, ἐν τῷ
 Ἀρίστωνι, καὶ αὐτὸς οὕτως ἐπιγράψας τὸ σύγγραμμά.
 Aphanem ex omnibus antiquis nullum ego novi. Apha
 reum scio fuisse nomen olim usitatum. sed videtur Ἀφά
 νης per compendium scriptum pro Ἀπολλοφάνης, aut
 p. 502. Ἀριστοφάνης, aut Ἀντιφάνης. De Dionysio Metathe
 meno Diogenes Laërtius lib. 7. ἀνθινὰ μεσημφιάσατο
 probe et vere scriptum, neque audiendi qui censent
 mutandum. ἀνθινὰ sunt vestes versicolores, luxuriosiss
 olim propriae et parum pudicis. Ideo cautum Romae
 veteri lege Oppia, *ne qua mulier vestimento versicolori*
uteretur. auctore Livio, lib. 39. et apud Athenienses
 ἀνθινὰ gestare meretricum fuit. Suidas, Νόμος Ἀθήνησι
 τὰς ἐταίρας ἀνθινὰ φορεῖν. Similis lex etiam apud
 Locros, cujus auctor Zaleucus, teste Suida eodem.
 Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Σώφρονος
 τῷ εἰς τοὺς ἀνδρείους μίμους. Hic est Apollodorus anti
 quus grammaticus, qui et Sophronem et Epicharmum,
 ut auctor est Porphyrius in vita Plotini, poetas obscuros
 radiis ingenii sui illustraverat. Commentariorum illius
 in Sophronem saepe Athenaeus meminit, et in univer
 sum eos appellat τὰ περὶ Σώφρονος, ut hic, et iterum
 paulo post, atque in simillimo libri tertii loco. Et ta
 men viro docto fraudi fuit hoc loquendi genus: qui
 vertit hic, *Apollodorus libro De temperante.* errore
 vaegrandi. Sic autem soliti poetarum antiqui interpre
 tes suos commentarios inscribere. lib. 12. Χαμαιλέων ἐν
 τῷ περὶ Ἀνακρέοντος. id est, *Chamaeleon libro Commen*
tario in Anacreontem. alibi, Δίφιλος περὶ τῶν Νικάν
 δρου Θηριακῶν. pro, in Nicandri Theriacorum enarra
 tione. Aristophanis scholiasτες ad Vespas quartum librum
 Commentariorum Apollodori in Sophronem laudat, ne
 que aliter inscribit. ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος καὶ ὅτι τὸ πότη
 ριον τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος μεστὸν πάλιν ἀπεπλήρουν δε
 δήλωκεν ἐν τῇ δ' περὶ Σώφρονος. Notum autem est
 Sophronem et *Muliebres* et *Viriles mimos* separatim

edidisse: quorum et in Athenaeo, et apud alios passim mentio. Ita igitur verte, *Apollodorus Atheniensis lib. tertio Commentariorum in Viriles mimos Sophronis.* deinde quae sequuntur verba, προθεῖς τὸ καταπυγοτέραυ τ' ἀλφηστᾶν, Φησὶν, ita accipe: cum praeposuisset ista Sophronis, καταπυγοτέραυ δ' ἀλφηστᾶν, impudiciorem *alphestis*, haec dicit. videlicet, quae addit Athenaeus. προθεῖς familiare huic scriptori verbum hoc sensu. Qui scribunt commentarios praeponunt quod explicandum est suae interpretationi. Sic libro 12. Χαμαιλέων ὁ Ποντικὸς ἐν τῷ περὶ Ἀνακρέοντος, προθεῖς τὸ ξ. Libro 11. Φιλῆμων δ' ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ὀνόμασιν ἢ Γλώσσαις προθεῖς Κάλπις. In eodem, Σωσίβιος ὁ λυτικὸς προθεῖς τὰ ἔπη. libro tertio, Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ Σώφρονος. προθεῖς τὸ λιχνότερα τᾶν πορφυρᾶν. In omnibus his locis caecutiunt docti interpretes: in quibusdam vacillat librorum fides. De errore Breviatoris quem hic admisit, et post illum Eustathius, initio operis diximus. ΑΛΦΗΣΤΑΙ τὸ μὲν ὅλον κηροσιδεῖς, πορφυρίζοντες δὲ κατὰ τινα μέρη. Potest legi κηροσιδεῖς, qua voce Dioscorides utitur. Ita fere scriptum in Excerptis: neque aliter Eustathius. et sequitur ex Aristotele, μονάκανθον εἶναι καὶ κηρόν τὸν ἀλφηστικόν. Sectionem tamen editam antepono. ea mox Epicharmus utitur. Plinius vertit, *lutei coloris*. In verbis Aristoteli suspecta vitii erat vox ἀλφηστικόν. donec comperion solum *alphestam*, sed et *alphesticum* piscem hunc fuisse nominatum. Sic autem appellat etiam Diocles in primo Ὑγιεινῶν.

CAPUT SEPTIMUM.

Ananias poëta. Φθινοπωρισμός. τραπέϊν, trapetes. *Esus catulinae et caninae.* βαβράζειν. ἐμπρέπειν τισί. liber Aristotelis περὶ ζώων ἡθῶν. *calionymi varia nomina.* λύκος piscis. *Aeliani locus emendatus.* Alexandri Aetoli Ἀλιεῖς. *Veteres abstinuissent ab esu delphinorum.* Τιμαχίδας grammaticus. *Chefias virgo.* πατὴρ συμφράδμονα θυμὸν ἀέζων. *leucus piscis.*

ΑΙ σκιφίας χρόμιός τ' ἐν τῷ ἥρι καπτόν άνεμον ιχθύων άντων άριστος, άνθίας δὲ χείματι. Corruptissima haec

sunt, ut fere omnia. Dalecampius *κάπτων* scribit, et horum piscium ventosam quandam conceptionem prodit cui *τερατολογία* non est quod vereamur antepone veritatem. Membranae sic praeferunt *κατ . . . τὸν ἀνάμιον*. Spondeo legendum, *καττὸν Ἀνάμιον*. Doricum est, *καττὸν* pro *κατὰ τὸν*, ut *ποττὸν* apud Theocritum et infra ex eodem Epicharmo, *ποττούτοις* nec multo secus scribuntur haec Epicharmi sub libri huius finem quamquam male etiam ibi ab interpretibus accipiuntur sane quidem in amplissimi Messaei codice *καττὸν* liquidum praescriptum est. Ananias poeta sive Ananias, ut eum vocat Aristophanis enarrator, Epicharmum aetate praecessit. Ait igitur Epicharmus, *Chromius veris temporum auctore Ananio, piscium omnium est optimus*. ipsi deinde Ananii verba subjicit Athenaeus, ceu Epicharmus agens interpretem.

ὄψων ἄριστον καρὶς ἐκ συνέας Φύλλον. Scribe, *ἐν συνέας Φύλλον*. vel, *ἐν συνέας Φύλλοις*. Sic paulo ante praecipiebat helluonum magister amiam parare. *Ἐν συνέας Φύλλοις, καὶ ὀριγάνου οὐ μάλα πολλῇ*. Proxima verba, *ἡδύ γ' ἐσθίειν χειμαρὶς Φθινοπωρισμῷ κρέας*, corrigo in hunc modum, *ἡδύ γ' ἐσθίειν χιμάρῳ Φθινοπωρισμῷ κρέας*. Theocritus *χιμάρῳ δὲ καλὸν κρῆς ἔστε καὶ ἀμέλξης*. Sicala vox est *Φθινοπωρισμός* pro *Φθινόπωρον*. *ὀπωρίζειν*, *fructus autumnales colligere*. vel scribendum, *Φθινοπωρινῷ*. videlicet *καιρῷ*. [Scaliger *ὁ μακαρίτης* ita concipiebat *ἡδύγε ἐσθίειν χιμαίρην Φθινοπωρινῷ κρέας*.] *δέλφακος δὲ ὅταν τραπῶσι καὶ πατέωσιν ἐσθίειν*. Docti corrigunt *ὅταν τρυγῶσι*. editam scripturam tuentur omnes membranae. *ἐκ παραλλήλου* igitur dixerit poeta *τραπῶσι καὶ πατέωσι*. idem namque significant. Ac fortasse posterius interpretamentum est prioris, quod poeticum vocabulum esse observat Eustathius. Homerus, *Ἄλλας δὲ τραπέουσιν* hinc dicti *trapetes* qui apud Catonem inter vasa torcularia, capite decimo octavo, et alibi inter olearia.

καὶ κυνῶν αὕτη τόθ' ὥρη καὶ λαγῶν. Esitavisse veteres Romanos catulinam carnem ex Festo scimus et Plinius p. 504. Graeci et catulinam edebant hoc est, *τὴν τῶν σκυλάκων* nam in Hippocratis *Περὶ παθῶν* libro, *κρέα σκυλάκων* ἐφθὰ legas: et canum etiam grandioris aetatis. Ait enim Hippocrates eodem libro, *ὄψων δὲ λαγωῦ κρέας καὶ κυνὸς τελείου*. *οἶος αὐτὸ ἔσθ' ὅταν θέρους τῆς ἡ, καὶ ἡχέται βαβράζωσι*. prima verba quae depravatissima sunt, sic recte emendamus dubio proculi Oīd'.

αὐτόθ' ὅταν θέρους τε ᾗ. dixit de carnibus hoedorum, porcorum, canum, leporum et vulpium: nunc loquitur de ovium. βαβράζειν est συντόνως κράζειν, *contente clamare*, quod valde convenit stridentibus per Solis aestum mensibus Junio et Julio cicadis. vulgo ἄδειν eas dicebant, ut ait Philosophus. ἀλλὰ πᾶσιν ἰχθύεσσιν ἐμπρεπῆς ἐν μυττωτῶ. Dalecampius emendavit, ἐμπρεπῆς ὁ μυττωτός. non dicam si ita sit, potius fore scribendum ἐμπρεπὲς τὸ μυττωτόν. at in universum sententia est falsa. nihil enim est mutandum. Sic κατακνησθῆναι ἐν μυττωτῶ apud Aristophanem in Equitibus. Sed non observaverat vir eruditus, ἐμπρέπειν τισὶν eleganter dici Graecis pro *excellere inter aliquos*. Verte, *thynnus maris piscis, cibus est non malus: sed contra pisces excellit cum alliato, vel moreto*. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ περὶ τῶν ζώων ἡθῶν. hoc est, *Aristoteles in eo loco ubi animalium mores explicat*. Falluntur qui colligunt ex istis, peculiari opere quod hodie non extet, de moribus animalium tractasse Aristotelem. Nonus Historiarum in ea re totus fere occupatur. ac sunt libri prima verba, Τὰ δ' ἡθῆ τῶν ζώων ἐστίν, etc. Sic accipe in sermone de mugilibus, ubi laudatur philosophus ἐν τῷ περὶ ζώων ἡθῶν καὶ βίων. nam is locus desumitur ex capite secundo libri noni Historiarum. Variis nominibus callionymi piscis quae subjiuntur, unum adde auctore praetermissum. ἡμεροκοίτης enim ex quibusdam est dictus. Hesychius: ἡμεροκοίτης ὁ καλλιώνυμος ἰχθύς. extat apud Oppianum. Quod autem ex Icesio scribitur, eundem piscem. ὑπὸ μέν τινων λύκον, ὑπὸ δ' ἄλλων καλλιώνυμον appellari, mendae suspitione apud me quidem caret. καλλιώνυμος nomen est εὐφημίας, ut *Euxinus pontus*. λύκος a violentia dictus qua utitur adversus alios pisces. est enim σαρκοφάγος ut ex Aristotele refertur. Scio doctissimum virum et naturae piscium callentissimum Rondeletium emendasse olim hunc locum, et scripsisse λευκόν. de quo statuatur quisque ut erit libitum. mihi quidem aliter videtur. nam quod ille affirmat, piscem nullum *lupi* nomine fuisse Graecis notum, perspicue falsum est, cum diserte scribat Hesychius, ἰχθύς ποῖον dici λύκον. Tueamur igitur lectionem omnium codicum: quemadmodum etiam in eo quod sequitur, εἶναι δὲ χονδρώδη καὶ εὐχυλον. nam vocem χονδρώδη quae in omnibus membranis habent praestat cum Gesnero interpretari, quam mutare

cum Rondeletio. Observat mox Athenaeus Epicharmum in Musis cum plerosque omnes pisces recenseret, cal-
 p.505.lichthyn tamen sive callionymum silentio praeteriisse. hujus silentii causam ille putat esse, quod ellopem, et callichthyn sive callionymum non diversos, sed unum atque eundem piscem crediderit Epicharmus: itaque facta ellopis mentione, reliquas appellationes siluisse. Aelianus aliter longe sentit. ideo enim et Epicharmo et aliis poetis in descriptione epularum ex piscibus omne genus, praetermissum callionymum, quia inter edules vulgo non haberetur. Sed juvat ipsa disertissimi scriptoris verba recitare: sunt enim valde corrupta. Sic ille lib. 13. cap. 4. Εἰςὶ μὲν οὖν οἱ καὶ Φασιν αὐτὸν ἐδώδιμον· οἱ δὲ πλείους ἀντιλέγουσιν αὐτοῖς. οὐ ῥαδίως δὲ αὐτοῦ μνημονεύουσιν ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν ἰχθύων πανθοινίαις ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι ποιητῶν θεμένων σπουδὴν εἰς μνήμην † ἐνθεςμον. Ἐπίχαρμος ἐν Ἡβας γάμῳ· καὶ γὰρ καὶ θαλάσσαι καὶ προσέτι Μούσαις. Μνησίμαχος δ' ἐν τῇ Ἰσθμιονίῃ. Et desunt manifesto quaedam verba, et scripta multa perperam. Priorem periodum ita concinno ut sit aliquis sensus. οὐ ῥαδίως δὲ αὐτοῦ μνημονεύουσι ἐν ταῖς ἀπὸ τῶν ἰχθύων πανθοινίαις, πάντας ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι, ποιητῶν θεμένων σπουδὴν εἰς μνήμην ἀγαγεῖν. *callionymi non fit mentio in ulla descriptione epularum ex omnibus piscium generibus: cum studuerint poetae, omnes pisces qui in aliquo pretio sunt, memoriae prodere.* Sententia quidem Aeliani haec, sed verba fortasse non ista. At sequentia ita sine dubio scripserat Aelianus. εἰςὶ δὲ οἷδε. Ἐπίχαρμος μὲν ἐν Ἡβας γάμῳ, καὶ Γᾶ καὶ θαλάσσῃ, καὶ προσέτι Μούσαις. Μνησίμαχος δ' ἐν τῇ Ἰσθμιονίῃ. *Poetae qui epulas e piscibus describere, sunt isti Epicharmus quidem in Hebes nuptiis, et in Terra ac mari, nec non in Musis. Mnesimachus vero in Isthmionica.* Notae sunt nobis ex Athenaeo tres Epicharmi fabulae, quarum titulos ponit Aelianus. at Mnesimachi *Isthmionica*, ea fabula est quam Athenaeus in eam rem saepius laudat, et *Hippotrophum* appellat. ex quo discimus, poetam ei dramati nomen indidisse Ἰπποτρόφος ἢ Ἰσθμιονίης. Comoediam Epicharmi cujus hic et saepe alibi fit mentio, inscribunt antiquae fidei libri ubique Ἡβας γάμος. alii tamen scribunt Ἡρας, ut in superiore Aeliani loco legitur. et firmat non nihil eam γραφὴν, locus hic descriptus. quem quidem in omnibus exem-

plaribus qua scriptis qua editis pessime acceptum, ita concinnamus, ut saltem obligetur vulnus. τόν τε πολυτίματον ἔλλοπα (ὁ δὲ αὐτὸς χαλκοῦ ὄνιος) ἓνα μόνον. καὶ τήνον ὁ Ζεὺς ἔλαβεν, καὶ κηλεύσατο κατθέμεν αὐτῷ τέ οἱ καὶ τᾷ δάμαρτι τᾷ γ' Ἡρα. aliter emendare non possumus vulgatam scripturam, τόν τε πολυτίματον ἔλλοπα. ὁ δὲ αὐτὸς, χαλκὸς ὄνιος ἓνα μόνον † καίκηνον ὁ Ζεὺς ἔλαβεν † κηκλήσατο κατθέμεν. initio deest aliquid, ex praecedentibus apud poetam verbis repetendum.

Ἀλέξανδρος δ' ὁ Αἰτωλὸς ἐν Κρικαιεῖ.

Suspicio corruptam esse postremam vocem: fortasse pro Τριταιεῖ. Urbs in Achaia fuit nomine Tritaea. Sed non dubito scripsisse Athenaeum, ἐν τῷ Ἀλιεῖ. ut alibi in hoc libro saepius. Delphinus, inquit auctor, si pom-pilum degustaverit, non fert impune, sed ἀχρεῖος γίνε- p. 506. ται, id est, inutilis sibi ipsi: ita ut defendere se non queat: sed mergis et laris expositus in littore jaceat. Graecis ἀχρεῖοι vel ἀδύνατοι appellantur, qui in idiotismo nostro impotentes. Addit, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ταῖς κητείαις παρεδρευόντων ἀνδρῶν παρανομεῖται, hoc est, interdum etiam ab hominibus iis qui in cetariis degunt violatur. Dalecampius postremum verbum emendabat scribens κρεανομεῖται. non facturus profecto, si animadvertisset, auctorem consulto consilio usum verbo παρανομεῖσθαι, tanquam abominans eorum audaciam qui delphinos capere atque iis vesci sustinerent. Veteres non multo religiosius ab humana carne abstinabant, quam ab esu delphinorum: propterea Oppianus veteres Byzantii incolas qui diversa hac in re consuetudine a caeteris Graecis utebantur, gravissimis versibus detestatur: quos non gravabor ascribere, interpretationi huic firmandae:

Ἄλλ' ἔμπης καὶ τόσσον ἐνηεῖη προΦέροντας
Θρήϊκες ὑβρισταί, καὶ ὅσοι Βύζαντος ἔχουσιν
ἄστν, σιδηρείοισι νοήμασιν ἀγρώσσουσιν.
ἢ μέγ' ἀταρτηροὶ καὶ ἀτάσθαλοι! οὐδέ κε παίδων
οὐ πατέρων Φείσαιντο, κασιγνήτους δ' ὀλέκοισιν
ῥηϊδίως.

Vides in eadem poni lance esum delphinorum et parricidium. quoniam, ut dixi, inter ea quibus vesci fas non censebatur fuit delphinus. Hieronymus, Adversus Jovinianum libro secundo, Si enim omne quod movetur et vivit ad vescendum factum est, et praeparatum

gulae, respondeant mihi, cur elephanti, leones, urfi, leopardi, lupi: cur viperæ, scorpii, cimices, culices, pulicesque: cur vultur, aquila, corvus, accipiter: cur ceti, delphines, phocæ, minutæque cochleæ conditæ sint. Libro 13. narratur Coeranum quendam Milesium, cum forte in piscatores publici ritus degeneres incidisset, qui captum delphinem erant in frustra dissecturi, pecunia sua vitam illius et libertatem redemisse. Sciendum tamen mutatis moribus paulatim hanc superstitionem mutasse. Quare jam inde a Galeni temporibus repertos esse qui delphini carnibus vescerentur nullum dubium est: non enim caussam aliam invenias, cur de qualitate ejus cibi princeps ille medicus differat lib. 3. De facultat. alim. non uno loco.

καὶ Τιμαχίδας ὁ Ῥόδιος ἐν τετάρτῳ τοῦ Δείπνου. Timachidam grammaticum laudant aliquoties Harpocratio, comici scholiastes, Hesychius, et ipse Athenæus libro ultimo. at hic poeta fuit. est enim versus heroïcus qui ex illo affertur. Sed videtur Eustathius longe aliam lectionem invenisse. Scribit enim ex hoc loco: quidam τὸν ἱερὸν ἰχθὺν esse volunt τὸν πομπίλον· ὡς Τιμαχίδας Φάμενος, πομπίλοι ἰχθῦς ἱεροὶ ὡς οἷα σωτῆρες τῶν ναυτιλλομένων. In Corinnae versu, Πομπεύσας πρύμναθεν ἐμὰν ἀδείαν ἐταῖραν: scribe, πομπεύσαις: est enim precantis oratio.

Χησιᾶς εὐπατέρεια τέκεν Φιλότῃτι μιγεῖσα. Haec est Chesias nymphe, unde aliquot loca in insula Samo sunt denominata, quorum mentio apud geographos. quin ipsos p. 507. Sami incolas Chesienfes aliquando fuisse dictos memoriae proditum est ab interprete veteri Nicandri. Χησιεῖς, inquit, πρῶτον ᾤκησαν ἐν Σάμῳ· εἶτα Ἀστυπαλαιεῖς. Mox scribe, λέγουσαν τὰδε, sublata distinctione majore. et, Πατρὸς ἐμοῖο Φίλου συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων Πομπίλε. sic melius quam Φίλον. perpetuum est, ut loquuntur, patris epithetum Φίλος. elegans periphrasis est amici, in illis συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων. Porro Athenæus occasione anthiae sive callichthyos, quem nonnulli piscem sacrum vocabant, etiam alios recenset, qui similiter a poetis ἱεροὶ ἰχθῦς sunt appellati. In his *leucum* ponit ex Theocrito. Naturae interpretes hunc *leucum* non agnoscunt: nam eruditissimum Rondeletium, qui λεῦκος superiore quodam loco pro λύκος scribebat, errare ostendimus. Cum igitur leucus hic nusquam inveniatur, suspicati sunt veteres critici γλαῦκος scribendum esse in istis Theocriti versibus, quos ascribit auctor. Colligo

ex istis Eustathii verbis: Θεόκριτος δ' ἐν Βερονίκη ἄλλο τι βούλεται, εἰπὼν, ἱερὸν ἰχθύν, ὃν λεῦκον, (ἢ γλαῦκον) καλέουσιν· ὁ γάρ θ' ἱερώτατος ἄλλων. Multum autem Lucis Theocriti versibus attuleris, si eos cum Josepho Scaligero scripseris et distinxeris hoc modo,

Αἴ τις ἀνὴρ αἰτεῖται ἐπαγροσύνην τε καὶ ὄλβον
ἐξ ἄλός ᾧ ζῶει· (τὰ δὲ δίντυα κείτω ἄροτρα·)
σφάζων ἀκρόνυχος ταύτη θεῶ ἱερὸν ἰχθύν
ὃν λεῦκον καλέουσιν· ὁ γάρ θ' ἱερώτατος ἄλλων.
καὶ κε λῖνα στήσαιο, καὶ ἐξερύσαιτο θαλάττης
ἐμπλεα.

Mirabar cum haec legerem, Διονύσιος δ' ὁ καλούμενος Ἰαμβος: et suspicabar scribendum Ἰαμβοποιός, ut alibi scriptum in his libris. sed alterum tuetur, supra membranarum auctoritatem, Clemens Alexandrinus libro quinto. Lego deinde, Ἀκηκόαμεν γοῦν ἀλιέως Ἐρετρίου καὶ ἄλλων πολλῶν ἀλιέων καλούντων τὸν πομπίλον ἱερὸν ἰχθύν. hanc sententia lectionem postulat. Fuere qui dicerent, piscem ἱερὸν non quasi sacrum dici, sed quasi ἰέμενον πρὸς τὸν ῥοῦν, sive κατὰ ῥοῦν, ut apud Eustathium: quorum neutrum est Graecum, si ut interpretes ἰέμενον aspirans, veritas *avidum*. ἰέσθαι est ὀρμαῖν, *ferri*. et sensus est, ita dictum piscem hunc quod aquae fluxum sequatur. Notum ῥοῦς quid sit in aquis: unde Graecorum proverbialia duo κατὰ ῥοῦν φέρεσθαι, de eo cui fortuna aspirat: ἀνὰ ῥοῦν χωρεῖν, de eo cui adversatur. Post longum sermonem de sacro pisce, prius quam ad Apuas transeat dipnosophista, Ulpiano quaestionem unam proponit ex Archestrati Opfologia. Facit enim ille poeta mentionem cujusdam piscis qui in Ponto et Maeotide reperitur: quem tamen non nominat, quia illum ἐν μέτρῳ οὐ θέμις εἰπεῖν. repugnante modulo syllabarum ejus nominis legi heroïci carminis. Non solvitur proposita quaestio ab Ulpiano: nisi defunt hodie illius verba, quod non puto. Doctissimo autem Gesnero assentior existimanti antacaeum piscem intelligi. Ea vox non magis epicum versum potest ingredi, quam elegiacum nomen *Tuticanus*, de quo Ovidius conqueritur. p. 508. secunda utrobique est brevis. Unum video posse objici huic sententiae. nam antacaeum describunt veteres sine ossibus, spinis, squamis. quare illum non videtur habuisse notum Archestratus, qui solam ex omnibus piscibus talem faciat anguillam. ἢ φύσει ἐστὶν ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. sed (de his verbis plura cap. 13. Pro ζητείτω,

quaerat, male quidam, ἐζητήσας quæsit. Adverte autem loquendi genus κατὰ τι εἰπὼν Ἀρχέστρατος pro εἰπόντος Ἀρχεστράτου.

CAPUT OCTAVUM.

Ἀφύη et ἀφύαι. nota veterum criticorum τὸ χ. *apua ῥυπαρωτέρα. μινθούν. ἀφροὶ apuae. Clearchus Περὶ παροιμιῶν. Hermippi Δημόται. Calliae Cyclopes. Lyncei Samii locus. apuae Aeneatides Rhodiorum.*

ΑΦΥΑΙ. καὶ ἐνικῶς δὲ ἀφύην λέγουσι. Graeci fere ἀφύας dicunt numero multitudinis. Attici quidem ἀφύην nunquam, si credimus antiquis grammaticis. Hesychius, λέγουσι δὲ Ἀττικοὶ ἀφύας πληθυντικῶς· ἐνικῶς δὲ οὐδέποτε. Sed hujus contrarium probat comici interpret prolatis verbis ex ejusdem Tagenistis, ἄλις ἀφύης μοι. qua de re plura mox noster. Judicium Aristarchi subit mirari, qui πληθυντικῶς usurpari hoc verbum noluerit: aususque sit culpaе notam affigere locis illis comicorum quos recensuit, ubi vox ἀφύαι habebatur. Scholiastes Aristophanis ad illa, Φαληρικὰς ἀφύας ex Avibus, Ἀρίσταρχος δὲ οὐκ ἀποδέχεται πληθυντικῶς. διὸ τὸ χ. Olim eruditissimum Gesnerum torserunt postrema verba. Nos ad libros Diogenis pridem docuimus τὸ χ. esse culpaе notam: quare in antiquorum poetarum scholiis saepe legas διὸ τὸ χ. hoc est, propterea critici huic versui praefixerunt τὸ χ. ut vocis κατὰχρησιν, aut insolentiam indicarent. Aristonymi locus paulo post sic scribit melius, ὡς τοῦτ', ἀφύη μὲν ἐστ' ἀπλῶς. De apua cobitide narrat auctor, γίνεται δ' αὕτη ἐκ τῶν μικρῶν καὶ Φαύλων τῶν ἐν τῇ ἅμῃ διαγενομένων κωβιδίων. Interpretatur Athenaens ista Aristotelis, γόνος ἐστὶν ὁ κωβίτης κωβιῶν τινῶν μικρῶν καὶ Φαύλων οἱ καταδύνουσιν εἰς τὴν γῆν. propius ad philosophi verbum καταδύνουσιν, accedit lectio librorum Suidae, τῶν ἐν τῇ ἅμῃ φερομένων. Ait auctor Epicharmum in Hebae nuptiis, ἐν μεμβράσι καὶ καμμάροις τὰς ἀφύας καταριθμεῖσθαι: *inter membradas et cammaros recensere apuas.* poetae verba habes inferius in sermone de bocibus: sed ibi

scribitur *σμαρίδες, ἀφύαι, κάμμαροι*. non ut hic *μαμ-
βράδες*. Apuarum genera duo facit Hicelius antiquus
medicus: τῆς ἀφύης, ait, ἡ μὲν λευκὴ, ἡ δὲ ῥυπαρωτέρα
ταύτης. emendant docti ἡ δὲ λιπαρωτέρα, non animad-
vertentes opponi ratione coloris τὴν ῥυπαρὰν τῇ λευκῇ.
Alibi docemus, voces ῥυπαρὸς et πιναρὸς, non sordes
significare interdum, sed colorem, qualis est vestis albae,
quae habendo facta est sordida. Nihil igitur mutemus:
sed libros sequamur: cum praesertim sequatur, διαφέρει p. 509.
δὲ ἡ καθαρά. quod plane est contrarium vocis ῥυπαρά.
Scribe Archestrati versum, Τὴν δ' ἀφύην μίνθου πᾶσαν
πλὴν τὴν ἐν Ἀθήναις. omnem apuam Attica excepta
asperge stercore. id est, aspernare et loco stercoreis habe.
μίνθου comicis, idem ac κοπροῦν, προστιλᾶν. vulgo
μίνθον. sed μίνθου Epitoma. Quod autem apuae quae-
dam ἀφρὸς appellarentur, et indicat Archestratus, cum
ait, τὸν γόνον ἐξαυδῶ, τὸν ἀφρὸν καλέουσιν Ἴωνες: et
confirmat Hesychius, λέγουσι δὲ καὶ αὐτὰς (apuas) ἀφρὸν
διὰ λευκότητα. Sequitur, Κλέαρχος ὁ περιπατητικὸς ἐν
τοῖς περὶ παροιμιῶν τῆς ἀφύης Φησί. Clearcho librum
fuisse editum *De proverbiiis*, constat. an de proverbiiis
apuae singularem aliquem librum edidit? suadet haec
lectio, et assentiuntur interpretes: sed hoc falsum est.
nam scribendum ut in Excerptis, ἐν τοῖς Περὶ παροι-
μιῶν, περὶ τῆς ἀφύης Φησί. in libro *De proverbiiis*,
scribit de apua. Deinde sic lege, περὶ τῆς ἀφύης Φη-
σὶν, διὰ τὸ μικροῦ δεῖσθαι πυρὸς ἐν τοῖς τηγάνοις, οἱ
περὶ Ἀρχέστρατον ἐπιβάλλοντας κελεύουσιν, ἐπὶ θερμὸν
τήγανον σίζουσιν ἀφαιρεῖν. de apua scribit, quia non
multo igne opus habeat in sartagine, jubet Arche-
stratus, in calentem sartagine eam injicere, et ubi
stridere incipit, auferre. Transpositio locum subob-
scurat. et male vulgo ἐπιβάλλοντες. Hermippi comici
Δημότας, quae mox laudatur fabula, Pollux citat lib. 7.
9. et 10. cap. 37. at Calliae *Cyclopium* meminit Pollux
idem lib. 7. cap. 24. et 26. Lyncei Samii qui sequitur
locus ex ejus epistola ad Diagoram, comparari debet
cum similibus aliis qui in libris hisce habentur. cujus-
modi ille est, quem libr. 3. cap. 25. exposuimus. Con-
stat ea epistola contendisse Lynceum edulia Rhodiorum
cum Atticis, et Rhodiaceis palmam adjudicasse. Ejus
verba quae hic habentur et distinguuntur non bene, et
non sine vitio scribuntur: vertuntur autem pessime. Le-
gendum, ταῖς μὲν Φαληρικαῖς ἀφύαις τὰς Αἰνιάτιδας

καλουμένας ἀφύας· τῷ δὲ γλαυκίσκῳ τὸν ἔλλοπα καὶ τὸν ὄρφον ἀντιπαρατιθεῖσα. πρὸς δὲ τὰς E. hoc est, opposuit natura Rhodiis cupiens apud Phalericis eas quae dicuntur Aeniatides: glaucisco, ellopem et orphum: Eleufiniacis passeribus et scombris, et si quis alius apud Athenienses piscis est ipso Cecrope nobilior, opponendum genuit eum quem alopecem vocant. In priorē parte huius sententiae scripsimus ἀντιπαρατιθεῖσα. sic legendum esse evincit vox ἀντιγεννήσασα. quam tamen vocem interpretes censuerunt mutandum in ἀντεγγυήσας. absurde plane, et ἀπροσδιόνύτως. Vera lectio quam asserimus: vera sententia quam expressimus. ut plena sit Lyncei oratio, ἔξωθεν aliquid subaudiendum, hoc modo, ἀντιπαρατιθεῖσα ἢ Ῥόδῳ: vel ἢ φύσις εὐνοοῦσα τοῖς Ῥοδίοις. Simillimus locus est qui recitatur lib. 11. τὰς ἡδυποτίδας τοὺς Ῥοδίους ἀντιδημιουργήσασθαι πρὸς τὰς Ἀθήνησι Θηρικλείους. Item alius lib. 14. ubi eodem genere et casu scriptum, εἰσάγουσα ἀνταγωνιστήν, pro eo quod hic ἀντιπαρατιθεῖσα. Caeterum apudae quas Rhodii Aeneatidas vocabant nomen habuerunt ab Aeno, qui locus fuit in continente, Rhodo oppositus. inde p. 510. dictae Aeniatides apudae, ut Pelorides conchae, et similia. Cum ait, ἐπάνω τῇ δόξῃ τοῦ Κέκροπος γέγονεν, alludit ad proverbium, Κέκροπος εὐγενέστερος. unde est apud Synesium, ὑπὲρ τῆς εὐγενείας ἀμφισβητεῖν τῷ Κέκροπι. Ista, ὃ δὲ τὴν Ἠδυπάθειαν γράψας, etc. verba sunt Lyncei auctoritate Archestrati commendantis Rhodiorum alopecem. non nominaverat Lynceus Archestratum, contentus hac periphrasi eum indicasse, ὃ τὴν Ἠδυπάθειαν γράψας. poterat tamen non injuria dubitari de quo sentiret Lynceus: nam opus Archestrati solus hic ut libro primo observatum est, Ἠδυπάθειαν appellavit: alii vel Ὀψολογίαν vel Γαστρονομίαν, vel alio quo nomine. propterea subdit Athenaeus, Ἀρχέστρατον λέγει τὸν τένην ὃ Λυγκεύς. quae erant vertenda, Archestratum intelligit Lynceus, nobilem catillonem. Elegantissime autem scriptor Samius versuum Archestrati sententiam paucis verbis est complexus. Calliae locum super acharno pisce laudatum, scribo sic, κίθαρος ὀπτὸς καὶ βατὶς θύνου τε κεφάλαιον τοδὶ, ἐγγέλυα, κάραβοι, Αἰνιεύς τε ἄχαρνος οὗτος. BATIS. vide in Κίθαρος.

CAPUT NONUM.

Epicharmi Megaris Sannyrionis Γέλως, et aliae fabulae. Error Athenaei perpetuus in citando libro quinto Historiarum Aristotelis. Temerariae quorundam emendationes contra librorum veterum consensum. piscium Φωνή. Bocis piscis etymum. κορακῖνος unde. βαβραδόνες. Aristomenis Γόητες. Antiphanis Cnoethis. tetradistae.

BATIS BATPAXOS BATOS. τῆς μὲν οὖν βατίδος καὶ τοῦ βατράχου μνημονεύει Ἀριστοτέλης. Fortasse scripserat, καὶ τοῦ βάτου καὶ τοῦ βατράχου. non enim video causam hujus praetermissionis. nam philosophus inter cartilagineos et batidem et batum recenset: atque adeo hunc saepius quam illam. Sic tamen omnia antiqua exemplaria, et Epitoma. πάρα scribe non παρὰ, in istis, ἵνα πάρα μὲν κάραβοι καὶ βατίδες pro παρῆσαν, ut ante monebamus. In Epicharmi ecloga non intelligo ista, ἣν δὲ ζύγαιναί, πρήστις, καμεῖται. postrema vox mendae suspecta, vel eo nomine, quia in Excerptis praetermissa est cum praecedente. Dalecamp. emendat χαμευνῖται. de quo pronuntient eruditi. Probabilius sit multo κάτη ἕτερα. etsi ne id quidem placet. *Megaris Epicharmi* laudatur et noni initio. quae inde afferuntur hic, non carent suspicione mendii. Non memini laudari alibi in his libris vetustissimum poetam Sannyrionem, nisi hic, ubi scribitur, Σαννυρίων δ' ἐν Γέλωτι, ὃ βατίδες, ὃ γλαύκων κάρα. antiquae comoediae poeta hic fuit antiquissimus. de quo et ista ejus comoedia legitur in Aristophanis scholiis: καὶ αὐτὴ δὲ ἡ παλαιὰ ἐαυτῆς διαφέρει· καὶ γὰρ οἱ ἐν Ἀττικῇ πρῶτον συστησάμενοι τὸ ἐπιτήδευμα τῆς κωμῳδίας, (ἦσαν δὲ οἱ περὶ Σαννυρίωνα) καὶ τὰ πρόσωπα εἰσῆγον ἀτάκτως, καὶ μένος ἦν γέλως τὸ κατασκευαζόμενον. Suidas auctor est, plures poetae p.511. hujus fabulas reperiri in Athenaei Dipnosophistis laudatas. et nomina illarum refert, Γέλως, Δανάη, Ἰὼ, Ψυχασταί. Si igitur non fallit nos Suidas, aestimari hinc potest, quantum hoc opus damni sit passum, in quo, ut dixi, semel tantum in *Risu* laudatum Sanny-

rionem invenias. Hujus fabulae meminere multi: ut Pollux lib. 9. et lib. 10. cap. 48. Harpocratio in ναύ-κληρος. etiam in πέλανος: sed olim: nam hodie locus est mutilatus et turpiter deformatus. Sic enim editum: λέγεται δὲ πέμματα τινὰ τοῖς θεοῖς γινόμενα ἐκ τοῦ ἀφαιρεθέντος σίτου ἐκ τῆς ἄλλω δ' ἐν γέλωτι Φησι πέλανον ἃ καλεῖτε σεμνῶς ἄλφιθ' ὑμεῖς οἱ βρωτοί. Legendum, Σαννυρίων δ' ἐν γέλωτι,

— πέλανα καλοῦμεν ἡμεῖς οἱ θεοί

Ἄ καλεῖτε σεμνῶς ἄλφιθ' ὑμεῖς οἱ βρωτοί.

Quod ad reliquas fabulas attinet, quae Suidae *Danaen* reperio quidem: sed apud comici interpretem in commentario ad *Ranas*, non in *Athenaeo*. *Psychastas* vero et *Ionem* invenias in his libris: sed hanc *Platonis* comici, illam *Strattidis*: neutram *Sannyrionis*, nisi est mendum in nostris codicibus. Sequitur, Ἀριστοτέλης δ' ἐν πέμπτῳ ζῶων μορίων, σελάχη Φησὶν εἶναι, τὸν τρυγόνα, βοῦν, ἀμῖαν, ἀετὸν, νάρκην, βάτραχον, καὶ πάντα τὰ γαλεοειδῆ. Legebatur ante, Ἀρ. ἐν πέμπτῳ ζῶων ἱστορίας. recte, si rei veritatem spectemus. nam constat sumpta haec esse e capite quinto libri quinti *Historiarum*. Sed jam ante monuimus factum esse casu quoddam, ut quae proferuntur cunque ab *Athenaeo* e libro quinto *Historiarum*, operi De partibus ab ipso ascribantur. Judicium nostrum est, evenisse hoc, quia codex *Aristotelis* ad manum *Athenaeo* non erat referenti in literas hos *dipnosophistarum* sermones. Excerpta sua vir diligentissimus et eruditissimus solum habuit: atque ea, ut videtur, confusa et perturbata, titulis perversis. Hinc illius manavit error. mira enim est optimarum membranarum constantia in hoc et aliis similibus locis: ubi tamen scioli homines et curvorum correctores *Historiarum* nomen antiquae lectionis loco substituerant. Enimvero quisquis ille erat qui spreta auctoritate veterum exemplarium, tot praesertim locis consentientium, facinus hoc perpetrare in animum induxit, fidei sublestae homo is fuit, et criticus pessimus. Nam si peccata veterum scriptorum emendare licet nobis, et ipsorum scripta pro nostra libidine fas corrigere, mutare, atque interpolare: prorsus et de antiquis scriptoribus, et de literis ipsis conclamatum est. Apage hanc a nobis temeritatem, audaciam et vaecordiam. Ut in *Rep.* non semper optimum est, quod prudentissimus senatorum censuerit: sic in recensendis antiquis

auctoribus, non semper amplectendum pro vero et recto, quod vel opinio, vel etiam ratio suaserit esse optimum. Atque ut in publicis consiliis suprema semper lex est, populi salus, et ut ille ait, εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρας: ita in isto negotio, illud semper anteponendum est, quod ab auctore esse profectum, p. 512. liquido constiterit. Nemo igitur miretur restitutam a nobis cum isto loco tum aliis quam plurimis antiquam lectionem: quam, sicut jam diximus, constantissime tuentur omnia exarata manu exemplaria. Caeterum philosophi verba in quinto Historiarum sunt haec, σελάχη δὲ ἐστὶ τὰ τε εἰρημένα, καὶ βοῦς, καὶ λαμία, καὶ αἰετὸς, καὶ βάτραχος, καὶ πάντα τὰ γαλεώδη. inde est emendandum scriptura nostrorum librorum. nam male ἀμίαν pro λαμίαν etiam membranae praeferunt. at pro τὸν τρυγόναν, melius alii, βάτον, τρυγόναν. Mox in ΒΩΚΕΣ, recitatur versus Numenii, Ἡ λευκὸν συνόδοντα, βόηκός τε, τριγκούς τε. ubi recte emendant docti βρίγκους τε. Hesychius, βρίγκος, ἰχθὺς κητώδης. Scribe, Ἀριστοφάνης Σκηναὶς καταλαμβανούσαις, ex iis quae disputamus lib. 4. cap. 20. Docet philosophus quarto Historiarum nullum esse piscem qui habeat Φωνήν: sed tantum ψόφον quosdam aut τρισμόν. Sic accipiendum quod hic scribitur de boce sive boace, ὠνομάσθη δὲ παρὰ τὴν βοήν. Veteres tamen grammatici de appellatione piscis hujus differentes, proferunt tanquam Aristotelis verba haec, ὅτι Φωνήν προίεται, καὶ οὕτως ὠνόμασται. ubi est κατάχρησις vocis Φωνή. Apud eosdem extat integrior qui sequitur locus Pherecratis. Sic illi, Φερεκράτης εἰπὼν, — τί ληρεῖς; ἀλλὰ Φωνήν οὐκ ἔχειν Ἰχθὺν γε Φασὶ τὸ παράπαν. ἐπιφέρει, Νῆ τ. etc. Sed de appellatione piscis hujus diversum sensit ab aliis Aristophanes grammaticus: de quo scribit Athenaeus, κακῶς Φησὶν ἡμᾶς λέγειν τὸν ἰχθὺν βῶκα, δέον βόωπα. ἐπεὶ μικρὸς ὑπάρχων μεγάλους ὦπας ἔχει. ait Aristophanes, male appellari βῶκα piscem quem melius appellaverimus βόωπα, quoniam parvus cum sit, magnos habet ὦπας, id est, oculos. Non probatur haec Athenaeo sententia, quemadmodum sequentia indicant. Ait enim, πρὸς ὃν λεκτέον, εἰ τοῦτο κακῶς ὠνομάζομεν, διὰ τί κορακῖνον Φαμέν, οὐ κοροκῖνον; ὠνομάσθη γὰρ ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν. τί δ' οὐχὶ καὶ σείουρον λέγομεν, ἀλλὰ σίλουρον; ὠνόμασται γὰρ καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ σείειν συνεχῶς τὴν οὐράν. Hoc vult:

compositas voces originem suam saepe dissimulare, mutatis, adjectis, detractis literis aliquot. Velle autem publico consensu receptas et probatas: dictiones reformare, inanis sit ac vanus labor. quare frustra fuit Aristophanes cum sua hac observatione. Subtilius est quod ait auctor, κορακῖνον usu vulgi comprobatum esse cum dicendum esset κοροκῖνον: quia sit facta vox ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν. Plane ita est: nam ita fieri amat, in huiusmodi compositione nominum. sic ἡμεροδρόμος dicimus non ἡμεραδρόμος: sic ἡμερόκοιτος, non ἡμεράκοιτος: sic ἡμερόβιος, ἡμεροσκόπος, δοξόκοπος, θαλασσόκοπος et similia multa. ergo contra hanc analogiam usu receptum est, ut dicebamus, κορακῖνος non κοροκῖνος: ut et ἀγγελιαφόρος, non ἀγγελιοφόρος. Scribunt membranae ΒΕΜΒΡΑΔΕΣ. neque aliter in sequente Phrynichi versu, sed rectum esse utrumque ipse auctor nos docet. At p. 513. pro βεβραδόνας et βεβραδόνες Etymologici auctor describens Athenaei hunc locum βραδόνας semper. E contrario scripta lectio, βαμβραδόνας. alibi in his libris βαβραδόνας. atque istud placet. Lege, καὶ Σώφρων ἐν Ἀνδρείοις, βεβραδόνι, ῥαφίδι. Non video quo pertineat allatum in sermone de membradibus Numenii testimonium: nam in illius verbis quidem ea nobis exhibent omnes libri, de membradibus altum silentium. desit fortasse aliquid huic testimonio. Βεβραιφύη quae dicitur in vulgatis libris, in MSS. est βεμβραφύη. in Etymologico bis, μεμβραφύη, ut in Aristonymi subjecto loco. Γόητας Aristomenis citat Pollux lib 8. βιβλιοπώλην, inquit, παρὰ Ἀριστομένει εὐρήσεις ἐν Γόησι. et Harpocration de dictione Φορίνη disputans. Mendose scribitur statim, Ἀντιφάνης δ' ἐν Κνοισθιδείᾳ, Τόπον τε κηρύττουσιν ἐν τοῖσιν ἰχθύσι Κήρυγμα, οὗ καὶ νῦν τις ἐκβεβράγει μέγα, etc. Primum illud certum, fabulae titulum corruptum esse. Libro decimo Ἀντιφάνης ἐν Κνοισθίδι, ἢ Γάστρωνι. Videtur proprium nomen esse Cnoethis. Haereo tamen adhuc, et dubito num sit scribendum, Σκοίθιδι: Atticis dicebatur σκοίθης calumniator, et locutulejus. [Idem fere et σοίθης.] auctor Hesychius. Quid si legas ἐν Κναθίδι. nam eo potissimum deducunt nos corruptae lectionis vestigia. υ et ν in antiquis membranis exiguo, ac pene nullo discrimine separantur: eoque saepissime confunduntur. etiam ex α facere οι, error est facilis nimis. Equidem libro octavo, κναθίς aut κνοιθίς offendisse memini, ubi absque omni dubio

auctor scripserat *κυαθίς*. Omnino autem fugitivum α retrahe, et ἄτοπον cum Dalec. scribe pro τόπον. Licentiae comicae vox est *ἐκβεβράζει*, facta ut ad bebradas alluderetur. alioquin *ἐκβαβράζει* minus insolens fuerit: cum hoc ipso libro extet in Ananii verbis simplex βαβράζειν. *Tetradistae* juvenes qui in Alexidis versu nominantur, inde nomen invenerunt, quod quarta cujusque mensis convenirent, et convivium agitarent: alii quod die vicesima idem facerent, *icadistae* dicti: at qui die tricesima solebant una esse, *τριάκαστοι* nuncupati: unde ἀτριάκαστοι, ad quos sodalitas illa nihil attinebat. In versu ex ejusdem poetae Protochoro, ἐπιπονώτερον μὰ τὸν Διόνυσον οὐκ εἴληφ' ἐγώ. malim εἴληχ' ἐγώ. et altero abhinc versu, ἔσθειν με, potius quam ἔχειν.

CAPUT DECIMUM.

Βλέννος et βέλεννος. Glossae Nicandri ἐποποιιοῦ. γρύλλοι pisces et γύλλοι. piscis ἐξηνθισμένος. color καρυκοειδής. διωκάθειν. ὀλολύζειν. Menecrates Ζεύς. ἱερὰ νόσοι. Herculaneus morbus. Epistola Philippi regis ad Menecratem. alia nonnulla.

ΒΕΛΕΝΝΟΣ. Excerptorum auctor semper Βλέννος. utrumque dici invenias. Sophronis quae sequuntur imperfectam sententiam habent, τὸν ἀγριώταν βελέννω θηλαμόνι. vel ut scribunt interpretes θηλαμόνα. Scripsimus, ἔστι δὲ κωβιῶ τὴν ἰδέαν παραπλήσιος, non ut p. 514. fuit prius, κωθιῶ: quia doctissimi Hermolai conjecturam optimi codices confirmabant. Scribe mox, μή μοι βαιών. κακὸς ἰχθύς. atque ita editum volui. Qui hic est ΒΟΥΓΛΩΣΣΟΣ, sub finem libri dicitur βούγλωττα. Inde etiam lege in versu Archestrati ταύτην θήρα περὶ Χαλκίδα κεδνήν. nam etsi chalcis piscis nomen est, hic tamen locum non piscem significat. Verba Epicharmi, βούγλωσσοι τε καὶ κίθαρις ἐνῆς. melius κίθαρος. infra suo loco. Deinde, ἐνῆν δὲ καὶ σκιαθίδες. quem piscem alii *scienam* vocant, Numenius σκιαδέα, Epicharmus σκιαθίδα. aut certe σκιανίδα. nam quo loco de sciaena disputatur infra, quidam codd. atque etiam Epit. scribunt σκιανίδες.

ΓΟΓΓΡΟΙ. Νίκανδρος ὁ ἐποποιὸς ἐν τρίτῳ Γλωσσῶν καλεῖσθαι Φησὶν αὐτοὺς καὶ γρύλλους. Glossae Nicandri, quod ex illarum reliquiis constat, heroïco versu erant scriptae. ideo ἐποποιὸς hic nominatur. congruos esse appellatos et γρύλλους alibi temere non legas. porcellos ita proprie dixerunt, et γρυλλισμὸν editum ab illis sonum. concris, credo, propter pascendi aviditatem nomen idem communicatum. unde etiam γόγγρους dictos tradunt veteres a γρᾶν, quod est *edere*. Sed et γύλλους dixerunt veteres quosdam pisces et γυλλ/σκους, teste Hesychio. Secundum Philemonis versum Λέξαι μολόντι τ' οὐψον ὡς ἐσκεύασα. verte, *narrate quomodo illi reverse piscem paraverim*. μολῶν non est viator, sed *is qui venit*, aut *rediit*. Tertio, Νῆ τὴν Ἀθηνᾶν, ἡδύ γ' ἐστ' εὐήμερεϊν Ἐν ᾧ πασιν. simile est apud Plautum *Quid est suavius quam bene rem gerere bono publico*. Quintum sic scribe, Οἶον παρατέθεικ' οὐ πεΦαρμακευμένον. In sexto placet quod Dalecampius haec οὐδ' ἄνωθεν ἐξηγητισμένον ad colorem refert. nam vulgo coqui gratiam condimentis ex colore captabant. Inde illud coqui apud Sotadem τριμμάτιον ὠκείωσα τούτοις ἀνθινόν. et paulo post, κατέπνιξ' ἐν ἄλμῃ τοῦτον εὐανθεστέρᾳ. apud Hippocratem *coloris* genus est ὁ καρυκοειδής, ut alibi docuimus. Nonus, τὸν ὀπτὸν ἰχθὺν οὐδὲ πιστευθήσομαι. Scribe ex libro vetere, ὀπτῶν τὸν ἰχθὺν οὐδὲ πιστ. prior pars ad superiorem versum pertinet. Decimus, Ὅμοιον ἐγένετ' ὄρνις ὅταν ἀρπάσῃ. Sustine labantem verficulum, et scribe, Ὅμοιον ἐγένετ', ὄρνις ὡς ὅταν ἀρπάσῃ. Τοῦ καταπιεῖν μεῖζον· περιτρέχει κύκλῳ, Τηροῦσα τοῦτο καταπιεῖν. Ubi scribo Τηροῦσα: *quaerens: tentans*. nam τηροῦσα est cavens. at Τηροῦσα est ζητεῖν, μηχανᾶσθαι et rationem quaerere perficiendi quod velis. 13. ἐτέρα διώκουσα ταύτην. Ipsa lex metri suggerit nobis Atticam vocem isto loco reponendam. Scribe ἐτέρα διωκάθουσα ταύ. In 15. Τῆς λοπάδος ἀνεπήδησε. Emendant μετὰ τῆς λοπάδος ἀνε. Nihil nisi distinctio mutari debet. Τὴν ἡδονὴν ὁ πρῶτος αὐτῶν καταμαθὼν Τῆς λοπάδος, ἀνεπήδησε. 17. ἐξῆν ὀλολύζειν. quid hoc verbum proprie significet, fule exponimus alibi. Est enim sacrorum vox, et clamorem mulierum sacrificantium indicat: qualis est ille apud Tibullum,

Agna caedet vobis: quam circum rustica pubes

Clamet, io messes et bona vina date.

p. 515. postea tamen flendi et lugendi significatione usurpantur

cepit. hic non male interpreteris *cachinnari* et *ridere*.
Deinde scribendum,

— οἱ μὲν ἥρπασάν τι γὰρ,
Οἱ δ' οὐδέν, οἱ δὲ πάντα. καίτοι παρέλαβον
ἰχθῦς ποταμίους ἐσθίουσας βόρβορον.

Industriam suam mirum in modum exaggerat coquus. *Atqui*, ait, *pisces ego acceperam*, ab eo videlicet qui illum conduxerat, *fluviatiles qui limo pascuntur*. Qualis ergo artifex iste, qui in mala adeo materia tale suae artis specimen ediderit? Porro hunc locum ita jusseram edi ex MS. codice illustrissimi Principis Palatini emendatum. Nam posterior versus pessime scribitur in omnibus aliis quos videre contigit libris. Utinam ita res nostrae tulissent, ut beneficio magni Principis diutius frui fas fuisset. Non dubito futuram fuisse et aliis multis locis ejus libri collationem perutilem. Sed erit, spero, aliquis ex eo numero doctissimorum virorum quos inclyta Heidelbergae fovet, qui ope illius librariae merito *περιβοήτου* caetera perpoliat in hoc auctore, quae nostra diligentia in splendorem dare non potuimus nos. Ita autem scriptum etiam in Italicis codicibus, unde excerptas *διαφόρους γραφὰς* misit ad nos Andreas Schottus vir doctissimus. Verbum *παρέλαβον* accipiendum ut statim, *εἰ δ' ἔλαβον ἄρτι σκαρόν*: *si traditus mihi fuisset parandus*. et ita saepe in sequentibus, quando inducitur coquus aliquis loquens. Postremus versus, *Ὅταν ὁσφρανθῶσι ποιῶ ζῆν πάλιν*. palam mutilus sic integrari potest, *ὅταν μόνον ὁσφρ.* vel *ἐπειδὴν ὁσφρ.* sic tamen iterum paulo post. Sequitur vara vibiam. Coqui gloriatio versibus Philemonis modo recitatis contenta, revocavit in mentem Athenaeo Menecratis medici furorem. Nam hunc JOVIS nomen palam sibi arrogasse, quia ut agebat Philemonis cocus *τοὺς ἤδη νεκροὺς ἐποίησε ζῆν πάλιν*, etiam alii testantur: ut non uno loco Plutarchus, et Clemens Alexandrinus in *Προτρεπτικῷ*. Quid appellat auctor *τὰς ἰσρὰς νόσους*, cum scribit, *τοὺς οὖν θεραπευομένους ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἰσρὰς καλουμένας νόσους, συγγράφουσθαι ἡνάγκαζεν, ὅτι ὑπακούονται αὐτῷ δοῦλοι περισωθέντες*. Medici *sacrum morbum* norunt unicum, epilepsiam. Sed noster non ut medici locutus est, verum ut elegantiores Graecorum: quibus magna res omnis et vehemens *ἰσρὰ* dicitur: sicut etiam Plutarchus scribit, et medici ipsi. Igitur *ἰσρὰ νόσοι* Athenaeo quae Plutarcho *ἀπεγνωσμένα*, nam ait duobus locis de eodem Mene-

crate, ἐπεὶ κατατυχὼν ἐν τισιν ἀπεγνωσμέναις θεραπεύαις. *cum ei res successisset in curatione quorundam desperatorum morborum.* in vita Agefilai et Apophthegmatis. Mox referente Athenaeo Nicostratum Herculis ornamenta et σκευὴν omnem assumpfisse, τὴν ἱερὰν νόσον θεραπευθέντα a Menecrate: sic accipe ut in libris medicorum. Nam quod Herculem se Nicostratus finxerit, caussae fuit hoc: quod comitali morbo laboraverat: quem Graeci vocarunt Ἡρακλείαν νόσον. etsi ejus nominis p.516. aliam caussam affert Galenus. In extrema epistola Menecratis scribunt omnia exemplaria, Τοιγαροῦν σὲ μὲν Μακεδόνες δορυφοροῦσι. ἐμὲ δὲ καὶ οἱ μέλλοντες ἔσσεσθαι. Videtur isto loco vox una excidisse, et scripsisse Menecratem, καὶ οἱ θεοὶ μέλλοντες ἔσσεσθαι. Parum erat furioso isti quod Jovem se dicebat: nisi instar Jovis minores deos in comitatu haberet. Sequitur mox, καλέσας αὐτὸν ὁ Φίλιππος μετὰ τῶν ἰδίων θεῶν. et paulo ante περιῆει μετὰ τοῦ θείου χοροῦ. *regiones lustrabat, comitante deorum choro.* Etiani in istis vox delideratur una, πρὸς ὃν μελαγχολῶντα ἐπέστειλεν ὁ Φίλιππος, Μενεκράτει ὑγιαίνειν. nam geminata voce Φίλιππος scribendum, ἐπέστειλεν ὁ Φίλιππος, Φίλιππος Ms. similiter Agefilaus, Βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Exemplum epistolae Philippi est hujusmodi. Φίλιππος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Συμβουλεύω σοι προσάγειν σεαυτὸν ἐπὶ τοῖς κατὰ Ἀντίκυραν τόποις. Hunc igitur novum coelitem et ipsius deos Philippus συγκατέκλινε πάντας ἐπὶ τῆς μέσης κλίνης ὑψηλότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα ἢ ἱεροπρεπέστατα κεκοσμημένης, ait Athenaeus: hoc significans: Menecrati et ejus choro paratum fuisse lectum prorsus ad instar pulvinarium quae diis exstruntur: de quibus fufe nos alibi. exemplum habes apud Hesychium in πλακίς, et similibus veterum locis. De eo convivio plura Aelianus.

CAPUT UNDECIMUM.

Hegesippi Adelphi. *Locus tractatus a plerisque comicis Graecis, de arrogantia cocorum.* οἱ τὰ βάπτ' ἔχοντες. atrati. *Usitati cibi conviviiis funestis.* κηληδόνες apud Pindarum. Aeliani locus emendatur. ἐρυγγάνειν δάνεια. κόλλοπες

*exoleti, et lenones. ὑπομύττειν. συνάγειν ἀπὸ
συμβολῶν. ἀποσάττειν ἑαυτόν. χύδην. γευμαία,
quisquiliae. alia non pauca.*

REDIT auctor ad cocorum arrogantiam: cujus testimonia aliquot ex antiquis comicis recitat hoc loco. Incipit ab eo quod petatum ait e *Delphis* Hegesandri. Mihi vero et auctoris nomen suspectum est, et fabulae. Quis legit apud veteres Hegesandrum inter comicos? quis *Delphos* comoediam usquam invenit nominatam? Censeo legendum ex lib. 9. Ἡγήσιππος ἐν Ἀδελφοῖς: licet reclamantibus et MSS. et Epitoma etiam. Hegesippi comici Suidas aliique meminerunt. *Adelphos* autem multi docuerant: ut Menander, Hegesippus, Diphilus, et apud Latinos Terentius, ac L. Pomponius Atellanarum poeta. Primis ῥήσεως hujus verbis occurrit poeta auditorum fastidio. quia enim a multis poetis tractatum fuerat hoc argumentum, ut sibi audientiam faciat Hegesippus, (ita enim posthac appelletur) initio pollicetur dicturum se aliquid novi. Plurimos comicorum locum hunc attigisse, et in Attico theatro coquorum arrogantiam exagitasse, docet clare Athenaeus: qui tot locis tam multa ejusdem sententiae, mira patientia, descripsit. Quam multa jam hujus argumenti lib. 3. recitata sunt? Ecce iterum paginas aliquot in ea re occupatas. Lib. 9. invenies nihilo pauciora, aut plura fortasse. etiam libro p. 517. decimoquarto extremo eadem oberratur chorda. Ex his omnibus intelligere est cur poeta sermonem hunc ita ordiatur,

Βέλτιστε πολλοῖς πολλὰ περὶ μαγειρικῆς

εἰρημέν' ἐστίν· ἢ λέγων φαίνουσί μοι

καινὸν παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν, ἢ μὴ κόπτε με.

Quartus versus et quintus corrupti sunt: Οὐκ, ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς . . . εὔρε Εὖρημα μόνον εἰδέναι τῶν νομιζομένων ἐμέ. Lego,

Οὐκ, ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς τέχνης

εὐρηγέμαι τὰ νῦν νόμιζε μόνον ἐμέ.

Propius accedere ad editae lectionis vestigia non possumus. 9. Εἶδη λαχάνων ὅσ' ἐστὶ, βεμβράδων τρόπος. Malim τρόποι. vel sic, βεμβράδων θ' ὅσα. In 13. τὰ βάπτ' ἔχοντες, recte vertit Dal. *atrati*. propius tamen ad Graecam vocem accessisset, si dixisset *colorati*. Ita Graeci et Latini ambitum earum dictionum circumscri-

bunt. Verum haec observatio alius est loci. 17. male capiunt, qui putant esse coqui: pronuntiatur enim ab eo quicum ipse loquitur. In filicerniis et circumpotationibus, quas mortui causa agitabant, non exquisiti cibi apponebantur: sed e vilioribus, cuiusmodi sunt lens et membrades. Ideo miratur iste qui potuerit fieri, ut in tali convivio praestaret quod modo dicebat. Quaerit igitur mirabundus, an ex ritu lentem et membradas ferali coenae illi adhibuerit. Scribe in 22. οὐδὲ εἰς δυνήσεται. Absurde vero docti in penultimo corrigunt κατακειμένων, et pessime vertunt, ex *accumbentibus*. non animadvertebant licentia comica perstringi a poeta spectatorum nonnullos qui bona sua liguriendo in ventrem condiderant omnia. Poetae verba sunt,

Πολλοὺς ἐγὼ σφόδρ' οἶδα τῶν καθήμενων
οἱ καταβεβρώκασ' ἔνεκ' ἐμοῦ τὰς οὐσίας.

multos novi ex iis qui sedent spectantes, qui ut opera mea possent uti, facultates omnes suas absumpserunt. Non facile est divinare quid Pindarus nomine κηληδόνων intellexerit eo loco quem tangit hic Athenaeus. Interpretes quidem pronuntiare non verentur quas vocavit Homerus Sirenas, dictas fuisse Pindaro κηληδόνας. Athenaeus tamen hoc non dicit: nisi placeat eadem esse quae dicuntur similia efficere. quod ineptum nimis et ἀσυλλόγιστον. Quare Athenaei verba non aliter accepit Eustathius, cum Ὀδυσσ. λ. exponens illa, οἱ δ' ἄρα πάντες ἄκην ἐγένοντο σιωπῇ Κηληθμῶ δ' ἔσχοντο. tum ad sequentem ῥαψωδίαν, ubi scribit, Ἰστέον ὅτι Πίνδαρος κηληδόνας λέγει ποιούσας τοὺς ἀκρωμένους ἐπιλαθέσθαι τῶν τροφῶν ὑφ' ἡδονῆς. καὶ οὕτως ἀφαιρῶνται, οὐ πάνυ δὲ δῆλον εἶτε κηληδόνας ἐκεῖνος ἐπιθετικῶς τὰς Σειρήνας λέγει, διὰ τὸν κατ' αὐτάς, Ὅμηρος ἂν εἴποι, κηληθμόν. εἶτε καὶ ἄλλα τινα ὠδικὰ δαιμόνια. Fatetur Eustathius nescire se plane, quomodo accipi debeat apud Pindarum vox κηληδόνας: posse enim vel Epithetum esse Sirenium vel alia quaedam suavis cantus numina. In Nicomachi versibus subjectis, melius quaedam distincta sunt in Latino textu quam in Graeco, quem inde licet p. 518. corrigas. In nono item melius Dalecamp. πρότερον quam ut est editum πότερον. Versum 17. plane non intelligo. Etiam 19. versu quid appellet τῶν ἰχθύων τὰς τέχνας parum assequor: nam interpretatio quae in promptu est, sententiam frigidiusculam videtur continere. Scribe, 25. Τοῦπτάνιον ἡμεῖς σφαῖραν εἶναι τιθέμεθα.

Non hoc autem dicit coquus, e culinae totius ambitu locum deligi, ubi omnia artis totius officia exerceantur: sed hoc potius, culinam sic dividi a coquis solitam, ut singulis artis suae partibus proprium locum assignent. In 36. scribe ἐμοὶ, non ἐμόν. Est autem obscurior sententia propter aliquot verborum trajectionem audaciorē. Tyrones ordinent sic, Ἦδη τὸ ποῦ ἕκαστα τε-
 θήσεται μοι μετὰ νοῦ, καὶ τὸ συµμέτρως, μεταφορὰ ἐστὶ
 παρὰ τακτικῆς τέχνης. *Praeterea ubi quaeque mihi
 sint collocanda, ex arte et convenienter, id translatum
 est de disciplina tactica.* Vide quam alienam senten-
 tiam poetae affllexerint qui sunt aliter interpretati. Tac-
 tica ars docet Imperatores quomodo instrui acies debeat.
 Ex ea didicisse ait coquus, rectam et artificiosam parop-
 sidum ac lancium super mensa collocationem: et in quo
 positam esse artis suae perfectionem, disputat alius co-
 quus lib. nono. Ideo Archestratum vocat auctor hoc
 libro, τὸν τῶν δειπνῶν λοχαγόν. Epitomator distinguit
 post συµμέτρως ἐμόν, et cum superioribus illa connectit.
 Quare ex ejus lectione hoc dicet coquus. Quod sciat
 in conditura ciborum uti judicio, et servare modum,
 id ex medicinae notitia se habere. 38. Ἀριθμῶ τὸ πλῆ-
 θος εἰδέναι μαγειρικῆς. *Coquinae artis est, numero
 cognoscere multitudinem.* docet quomodo arithmeticae
 cognitio necessaria sit coquo. locatur deinde qui coquum
 conduxerat, et ait, Οὐδεὶς ἕτερος πρὸς ἐμὲ καὶ γραφή-
 σεται. Lego, πρὸς ἐμέγ' ἐγγραφήσεται. *nemo alius
 praeter me huic albo inscribetur.* Dixit coquus sibi
 necessariam esse arithmeticae cognitionem, ut convi-
 varum numerum inire possit. Nunc iste ait, nihil ei
 jam numerorum scientia fore opus: quia uni solique
 sibi parari velit a coquo coenam. Distingue in 40. Μι-
 κρὰ διάκουσον ἐν μέρει καὶ μοῦ. λέγε. *Nunc tu vicissim
 pauca ex me audi.* haec dominus. postremum verbum
 est coci. ἐν μέρει dicunt Graeci et ἐν τῷ μέρει. res
 nota: sed hoc eo dico, ut maculam abstergeam quae
 Aeliani codices dehonestat. Variarum hist. lib. 9. cap. 1.
 de Hieronis erga fratres amore loquens, τοῖς ἀδελφοῖς
 συνεβίωτε, τρισὶν οὔσι, πάνυ σφόδρα ἀγαπήσας αὐτοὺς,
 καὶ ὑπ' αὐτῶν Φιληθεῖς. ἐν τῷ μέρει τούτῳ Φασὶ καὶ
 Σιμωνίδῃ συνεβίωτε καὶ † Πίνδαρος. Lege, καὶ ὑπ'
 αὐτῶν Φιληθεῖς ἐν τῷ μέρει. Τούτῳ Φασὶ καὶ Σιμωνίδῃ
 συνεβίωτε καὶ Πίνδαρος. Claudicat pede uno versus
 primus e Philemonis ectoga, Ἐάσαθ' οὕτως τοῦτ' ἔχειν.

Sequentis e Diphilo ῥήσεως primi versus corruptissimi sunt: ideo praetermissi a Breviatore. Ita libri omnes, Οὐ μὴ παραλάβω σου θάμ' οὐ δράκων ἐγώ. 'Επ' ἔργον οὐ μὴ διατελῆς τὴν ἡμέραν, Τραπεζοποιῶν ἐν ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην. Dalecamp. quam lectionem sibi fabricaverit, non divino. Nos ita concinnamus, Οὐ μὴ
p. 519. παραλάβω τοῦψον, οὐδ' ἦκω γ' ἐγὼ 'Επ' ἔργον, οὐ μὴ διατελῶ τὴν ἡμέραν Τραπεζ. quando cocos conducebant, hoc primum fiebat, ut omnia iis traderent opsonia. Hoc sensu λαβεῖν et παραλαβεῖν toties jam posita in superioribus: neque aliter hic accipiendum. Nam (quod ex praecedentibus Athenaei verbis constat), negat cocus se opsonium ullum tangere velle, aut ad opus accedere, ut iis operam navet, qui non totum diem sint ipsum occupaturi, et quidem in lautissimis lautitiis. Commune hoc omnibus melioribus, ut ad levia, et quae facile aut brevi perficiantur, aegre trahi se sinant. 10. versus, Ναύκληρος ἀποθύει τις εὐθύς ἀποβαλὼν Τὸν ἰστόν. Si quis nauclerus sacra facit ex voto cuius est reus salutem nactus ex naufragio. Ita interpretor ἀποθύειν hoc loco. Sed inveni postquam haec scripsi aliam lectionem in Epit. quae ad hanc sententiam praeit nobis. habet enim εὐχὴν pro εὐθύς. vere omnino. Nausicrates *Naucleris*, de nullis loquens, αἷς καὶ θεῶν τιμῶσι Φωσφόρον Κόρην Δείπνων ὅταν πέμπωσι δῶρα ναυτίλοι. Euphron libro pono istorum. πέμπτην ἔθυσον ἡμέραν οἱ Τήνιοι Πολιοὶ γέροντες, πλοῦν πολὺν πεπλευκότες. 17. Τιθεῖς τὰ θ' αὐτοῦ σπλάγχν' ἕκαστος ἐσθίει. Nimis cernunt acutum qui hic proverbium aliquod deprehendunt. Contra affirmamus nos, simplicem et ἀσχημάτιστον esse orationem. Verte, *et quisque sua viscera*, (non corporis sui: apage, sed victimae quam adolevit.) *sibi apponens ea comedit.* σπλάγχνα accipe, ut in illo Homeri, 'Ενθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεοῖσι δὲ μηρία καῖον. vide ad librum tertium. 19. Τριταῖος ἀπαθῆς εὐπορηκῶς, περιχαρής. Calamo scripti multi, εὐπορικῶς: ceu esset ab εὐπορίζω: quo parum aut nunquam utuntur Graeci. 20. εἰς δέκ' ἐπὶ τῇ μναῖ γεγονέναι καὶ δώδεκα. Pono ὑποστιγμὴν in fine hujus versus: et separo haec a sequentibus. Naucleri unus hic quaestus est, quando merces quas advexit sic vendidit, ut in singulas minas lucri faceret drachmas decem aut duodecim. In proximo versu δάνει' ἐρυγγάνειν *foenora eructare*, positum pro jactare se de magno lucro: vel, quaerere ubi pecaniam foenori col-

loces. 22. 'ΑΦροδίσι' ὑπὸ κάλλοψι μαστροποῖς ποιῶν. quis formam in lenonibus commendavit? aut quis dictionem κάλλοψ alibi legit? Illa vero etiam hinc extruenda, ut verae lectioni νόλλοψι locus fiat. Sic recte in Excerptis. Ita vocabant exoletos: quasi duos, ut a Latinis poëtis appellantur. Lenones vocat Diphilus νόλλοπας, vel propter vultus truculentiam: vel ob morum perversitatem. Voluit enim ea appellatione significare, id genus homines non alienae tantum, sed et suae pudicitiae esse prodigos. 23. Ὑπὸ τοῦτον ὑπέμυξ' εὐθὺς ἐμβεβηκότα. Docti scribunt, πρὸς τοῦτον ὑπένυξα. sed non est ὑπονύττειν, quod illi putant, oculis nictando signum alicui dare. νύττειν, *pungere*. ὑπονύττειν, *clam pun gere*. nisi alia proferatur ex libris lectio, vertam, *leniter hominem mungo*. Adulationis genus hoc est: cui similia in Theophrastea ejus vitii descriptione, flocos vestimentorum eximere, et e barba paleas detrahere, p. 520. ac similia. 24. ἐμνήσθην Διὸς Σωτῆρος. formula gratulandi ei qui ex periculo evasisset. 25. ἀπὸ συμβολῶν συνάγοντα νῆ Δί' ἕτερά που. Hic liceat nobis illud usurpare, *ex aliqua prodire tenus, si non datur ultra*. nam mentem quidem hujus loci interpretibus οὐδ' ὄναρ visam, facile nobis aperire: verba in integrum restitueret, hoc vero non possumus. Prior sententia definit in praecedentis versus fine. Quare ponenda στιγμή τελεῖα post verbum πορεύομαι. Nunc ait, si qui adolescentes cupientes ex symbolis una esse, coeant et pecunia vel anulo, vel alia qua re loco pignoris in vas aliquod coniecta, eant deinde per forum et clament: Quis est qui tenuem coenam parare velit: ego istos clamare sino, neque iis operam meam loco. συνάγοντα exponendum ita ut docet ipse auctor diserte libro 8. in extremo. Repetendum autem ex superioribus μειράνια. Sequentē versu ἀνευρημένα habent libri. neque hoc rectum est, neque id quod editum est. In 36. οἰμῶξεις μακρά. Melius omnino antiqui libri, οἰμῶξει. *Flebit multum primus cocorum*: nempe, qui pecuniam a me flagitabit. 39. πολυτελῶς Ἀδάνια Ἄγουσ' ἑταῖρα μεθ' ἑταιρῶν πορνῶν χύδην. Scribendum μεθ' ἑτερῶν πορνῶν. Ultimus versus est, Σαυτὸν ἀποτάξεις τὸν τε νόλπον ἀποτρέχων. Aquam ex filice facilius expresserim, quam ex lectione ullum sensum. Lego ἀποσάξεις. Verfaberis, ait, in tanta rerum copia, ut liceat tibi suffarcinato et praeda onusto domum tuam excurrere, atque

ibi furta deponere. Quam fuerint olim cocorum conductitiorum tagaces manus, ex Aulularia, et Graecorum comicorum sexcentis locis compertum est eruditiss. *χύδην* in superiore versu non est *sparsim*: sed *δαψιλῶς*, copiose adeo ut omnia circum fluant. Diphilus modo, *Τραπεζοποιῶν ἐν ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην*. Jam ἀποσάττειν est *exonerare*, sive *opus excutere*. Figura est ἐν διαὶ δυοῖν, *exonerabis σαυτὸν τὸν τε κόλπον, te et sinum*, pro, sinum tuum. In Archedici pericopa non planissima sunt omnia: quod fatetur Breviator, qui paucula tantum verba inde excerpfit. Deinceps videtur auctor cum ait, *Φιλοστέφανος δ' ἐν Δηλίῳ καὶ ὀνόματα ἐνδόξων μαγείρων ἐν τοῖσδε καταλέγει*, catalogum nobilium cocorum polliceri: in subjectis tamen Philostephani versiculis duo solum nominantur, Daedalus et Thimbron. Unde non injuria suspicio doctis est oborta plures ejus comici versus fuisse descriptos. quod non putamus nos. nam in Excerptis ita scriptum ex hoc loco, "Ὅτι Θύμβρων ἐνδοξὸς μάγειρος παρὰ Φιλοστεφάνῳ. historiam autem famolorum cocorum habes libro nono, et 14. Postremus versuum Philostephani vulnus accepit, *Δοὺς μισθὸν ὃν ἤτησας ἦκω + δεῦρ' ἀγαγόν σε*. Scribo, *Δοὺς μισθὸν ὃν μ' ἤτησας ὥδ' σ' ἤγαγον*. Obscura dictio est *γρυμέα*, ut quidem a Sotade usurpatur in istis: — *γαλεὸς εἴληπται μέγας*, "Ὡπτησα τὰ μέσα τὴν δὲ λοιπὴν γρυμέαν

Εὗω ποιήσας τρίμμα συνάμινον. vel potius, *συκαμίνον*. Viri docti qui didicerant ex Polluce *γρυμαίαν* idem significare ac *πήραν*, *peram*: vertere hic, *advectos in pera reliquos pisces*. Verius est, ea voce designari res viles ac pretii minimi, ut si latine dicam *quiquilias*. Hesychius Glossographorum longe princeps id nos docet: qui postquam nomen *γρυμαία* (sive *γρυμέα*: nam utroque modo scribitur) interpretatus est his verbis, ita scribendis, *ἐσθλῆς σκευοθήκη, ἀγγεῖον ἐν ᾧ ἡ γρύτη*. addit, *ἥδη δὲ καὶ τὰ λεπτὰ σκευάρια, ἃ καὶ γρύτην καλοῦμεν*. significans ita appellari quae Jurisconsulti et Seneca vocant in supellectile, *frivola*. Apud Themistium Suaviloquum *γρυμαία* inter inutilia arma ponitur. *καταλιπεῖν μὲν τὰ λαισθήϊα. καὶ τὰς ἱκτιδέας* (ita legendum) *καὶ τὴν γρυμαίαν, λαβεῖν δὲ ἀσπίδα ἀληθινήν*. generaliter omnia minuta et parvi momenti ita dixerunt. Ergo τὴν λοιπὴν γρυμέαν coquus hic appellat pisciculos minutos et non magnae rei. aut galei piscis extremas partes: quae dempto medio corpore, suo quo-

dam ac peculiari condimento parabantur intritis moris et aliis nonnullis ex quibus conficiebatur quem vocabant ὀξύλιπαρον χυμόν. Vocem γρυμαία etiam Epicharmus ita usurpavit, ut docebimus [infra capite hujus libri 19. libro autem 8. leges] in Eubuli versu ἐσθλίσιν Φλυαρίας eodem sensu. Posterior haec interpretatio poetae menti convenientior est, ac verior. Timocles in *Annulo*, γαλεούς καὶ βατίδας, ὅσα τε τῶν γενῶν ἐν ὀξύλιπάρῳ τρίματι σκευάζεται. vide etiam cap. sequenti. Septimo versu scribe metri causa, Χλόην, κύμινον, ἄλας, ὕδωρ, ἐλάδιον. In 14. προσέβαλον malim quam προσέλαβον. et si ferri potest, ut in tricesimo παρέλαβον. 24. Ἐμόλυν' ἀλεύρῳ τοιούτῳ τινί. una dictione est immixtus. Scrib. Ἐμ. ἄλ. ταῦτα τοιούτῳ τινί. vel πάντα. In 24. non εἴλησα, probat lex metrica: sed εἴλυσα, quod idem est. Ille opsonator qui ait in Archedici versibus, emisse se δραχμῆς τραχήλους, cervices congruorum intelligit, vel aliorum piscium, aut conchyliorum, de quibus libro 3. Sequitur deinde jocus ejusdem in voce τράχηλος, nonnihil obscurus.

— ἀλλὰ νῆ τὸν Ἥλιον

Κάμοι τράχηλον ἕτερον εἴποτε λαβεῖν
ἦν, καὶ πρίασθαι δυνατόν, ὃν ἔχω τοῦτον ἂν
πρὶν εἰσενεγκεῖν ταῦτα δεῦρ' ἀπηγξάμην.

Malim καὶ πρίασθαι δυνατόν ὃν ἔχω τοῦτον ἦν. Si posset, inquit, fieri, ut aliud collum alicunde mihi pararem, et istud meum emptorem reperiret, priusquam istos quos emi τραχήλους intro ferrem, unam de me literam longam facerem. Paratus erat videlicet, vitam ponere, modo trachelos quos emerat posset edere, aut luculentioribus mutare (non enim satis hic aperit animi sui mentem) et postea vitam recipere.

CAPUT DUODECIMUM.

Γαλεός catella. ῥίνη, squalus. νωτιδανός. Cibi mensis illati strepente symphonia. De Theseo et Tlepolemo obscura historia. ἀδικία pro impudicitia. glauci caput. προβατεὺς pastor. Antiphanis Pastor, Antiphanis Cyclops. Theo- p. 522. elytus et Theocles poeta. Jalyfus. Pofis. Glau-

*cus marinus Deus. Nicandri Ἑτεροιοῦμενα.
Hedylus poeta.*

ΓΑΛΕΟΣ. Glossarium vetus, Γαλεὸς ἰχθὺς, *catella*, non probo rescribi *mustela* nam etiam in altero Glossario ita scriptum. Ut a γαλῆ suum γαλεὸς fecere Graeci: sic Latini a *catus catella*. In eodem libro *squallus* est ῥίγη. Scribe statim τὸν ἄλωπενίαν, non τήν. Et si autem non nesciebamus quae recitantur mox ex Aristotele, neque in libris de partibus (qui non plures sunt quatuor) extare hodie, neque in Historiis, restituimus tamen etiam hic omnium veterum exemplarium scripturam et fecimus, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζῶων μορίων: qua de re capite 9. diximus. Νωτιδανὸς vocabulum eadem forma factum est, qua ἡπεδανὸς, πευκεδανὸς, βρυκεδανὸς, et alia in quibus omnibus τὸ δανὸς, formationi tantum serviens nihil significat. Quod sequitur de accipensere notum ex Macrobio omnibus. Etiam in Arbitri Satyrico cibi mensis inferuntur strepente symphonia. Ait dipnosophista Lyncei Samii verbis, Καὶ γὰρ τὸν Θησέα γεγονότα καλὸν ὑπολαμβάνω τοῦ Τληπολέμου τὸν ἰχθὺν τοῦτον αὐτῷ παρασχόντος παρεσχημέναι. Auctoritate Thesei viri magni probare instituit Lynceus rectum Archestrati consilium esse, qui amico suadet ut Galeum Rhodium iniqua vi rapiat, si alia ratione parare eum sibi non potest. Id consilii placere sibi indicavit jam Lynceus, cum diceret. δικαίως παρακλεύεται. nunc ait etiam Theseum fecisse idem, cum Tlepolemo piscem eripuit, quem precibus ab eo extorquere non poterat. Historia quam respicit Lynceus, neque Plutarcho in vita Thesei, neque veterum cuiquam eorum qui ad nos pervenerunt, narrata est, quod equidem meminerim. Quare certi aliquid de hujus loci emendatione velle pronuntiare, hominis sit, qui non meminerit se hominem. Ἀμουσία τὸ πλεόν μέρος ἐν βροτοῖσιν, ajebat olim sapiens: quod cum alias verum experimur, tum vel maxime, quoties veterum scriptorum monumenta serio tractamus. Utrumque vulnus obligaveris si scribas, ὃς τοῦ Τληπολέμου τὸν ἰχθὺν τοῦτον αὐτῷ οὐ παρασχόντος, παρασχεῖν, (vel παραχωρεῖν) ἠνάγκασε. id est, nam et Theseum, inquit Lynceus, puto fuisse virum probum, qui Tlepolemonem, cum dare sibi hunc piscem recusaret, vi compulit ut faceret. Sunt qui putent, innui his verbis, Theseum emisse galeum a Tlepolemo pudicitiae

suae jactura. non male eo traxeris superiora illa Lyncei,
 τῇ ἀδικίᾳ κτήσασθαι τὴν ὀφθαλμικήν. nam et flagitium
 ἀδικία est, ut virtus omnis iustitia. Ita legendum fuerit,
 εαυτὸν παρσχηκέναι. GLAUCI piscis maxime expeti
 caput, probat dipnosophista aliquot veterum comicorum
 testimonio. Id ipsum confirmant. παροιμιῶδες istud apud
 Antiphanem, *difficilius cepta deferam, quam Calli-*
medon glauci caput. Ἡττόν τ' αἶτ ἀποσταίην ἂν ὦν
 προσιλόμην, Ἡ Καλλιμέδων γλαύκου πρόοιτ' ἂν κράνιον.
 Corrupta est postrema vox in hoc Archestrati hemistichio,
 σεμνοῖς γὰρ ἀλίσκεται ἐν τεναγισταῖς. Lege, *τενάγεσσι.* p. 523.
 et σεμνὸς praeſtat quam σεμνοῖς. item, Ἀντιφάνης δ'
 ἐν Προβατεί, in *Pastore ovium.* προβατεὺς, idem ac
 ποιμήν. Tertio versu ex ejusdem Philotide, scribunt
 omnes veteres, atque etiam Epit. — τὸν γαλεὸν
 ἐνυποτριμματί- ζεσθαι. τὸ δ' ἐγχείλιον, etc. ut vox
 unica sit ἐνυποτριμματίζεσθαι, metri solum causa dia-
 lyſim passa. galeum piscem, aut illius partes extremas,
 intrito quarundam herbarum solitas condiri, dicebamus
 capite superiore. Scribebamus ex conjectura: ἐν ὑπο-
 τρίμματι Ζέσαι. In his libris et ζέειν et ἀποζέειν non
 solum pro fervere et coquere, sed etiam pro facere
 coquere. Antiphanis *Cyclopetem* laudat et Julius Pollux
 libro septimo et nono. in ejus verbis scribunt docti,
 pro ψήττας κίσχος, quod interpretari non est, ψῆττα,
 κίχλη. nec video quicquam melius. Nauficratis de glauco
 pisce versus integri non sunt: sententiam certe non
 continent integram. More suo Athenaeus de glauco
 pisce agens, occasione nominis, de Glaucō marino deo
 quaedam affert. Principio ejus sermonis laudatur Θεό-
 λυτος ὁ Μηθυμναῖος ἐν τοῖς Βακχικοῖς ἔπει. alibi cita-
 tur *Theoclytus* poeta antiquissimus: quem ab isto alium
 esse non autumo. Itaque mallet hic quoque Θεόκλυτος
 scribi ut lib. undecimo, ubi laudatur et Theocles poeta
 vetustissimus, qui Ithyphallicos fecerat. Ea sunt iudicio
 meo, quae vocantur hic Βακχικὰ ἔπη. ex quo illud
 sequitur Theoclem et Theoclytum ejusdem poetae levi-
 ter immutata nomina esse. Glaucum hunc Anthedonium
 fuisse etiam Strabo memoriae prodidit. De Promathi-
 dae, *Hemiambis*, quaerebamus libro primo, capite 18.
 hujus non semel vetus Apollonii interpretes meminit: etſi
 aliquando Προμαχίδας in ejus libris invenies scriptum.
 Non potest menda carere vox Ἰκλημος in istis, ἀρπά-
 σαντα δὲ Σύμην τὴν Ἰκλημος καὶ Δωτίδος θυγατέρα

αποπλεῦσαι εἰς τὴν Ἀσίαν. Hellenismi ratio vocem
 illam non admittit. Epitome et Eustath. recitantes hanc
 historiam, omittunt ista verba. interpretes Ἰαλέμου. ego
 Ἰαλύσου. nifus Hermolai Byzantii auctoritate: qui Symen
 insulam de qua Athenaeus loquitur ita nominatam scribit
 a Syme Jalyfi filia, quae haec est ipsa. Nihil magis
 obnoxium errori quam propria nomina. velut quod se-
 quitur, Πόσσις δ' ὁ Μάγνης. nam melius lib. 12. πόσις.
Posis ὑποκοριστικὸν nomen est pro Posidonius, ut *Am-*
phis, pro Amphiaras, *Iphis*, pro Iphigenia. Quod
 autem mirabilis illa navis Argonautarum etiam in Etru-
 scum mare e Ponto devenerit, non solus Posis credidit.
 Lege Apollonii Argonauticorum lib. 4. sed Glaucum in
 Argonautarum albo neque Orpheus recensuit, neque
 Apollonius, Valerius Flaccus. Herba illa cujus esu
 dicitur Glaucus mortalitatem mutasse immortalitate, hic
 non nominatur, sedum autem fuisse sive αἰζῶον, veteres
 prodiderunt, ut legimus libro ultimo, et apud Isacium
 Tzetzem. Conatum doctorum virorum in emendandis
 p. 524. proximis verbis, Νίκανδρος δ' ἐν τρίτῳ . . . Εὐρωπίας
 Νιρέως ἐρώμενον τὸν Γλαῦκον ἱστορεῖ γενέσθαι, non re-
 spondisse voluntati, arguunt Excerpta: in quibus ob-
 servatur hinc, Glaucum fuisse amatum a Nereo, non
 ab Europa Nereide, ut illi corrigunt. Quare verius est
 quod de voce Εὐρωπίας semper existimavimus, latere
 sub illa titulum unius librorum Nicandri. Possis legere,
 ἐν τρίτῳ Εὐρωπιακῶν Νηρέως ἐρ. Sic statim *Aetolica*
 ejus poetae laudantur: alibi *Oetaica. Colophonica* et
Boeotica. Quia tamen *Europica* Nicandri nusquam
 nominantur, et turpe est sine lege loqui, scribo, ἐν
 τρίτῳ Ἑτεροιομένων. cum enim de Glauci mutatione
 sit sermo: optime argumento convenit libri index, *De*
iis qui mutati sunt. Poema erat simile Ovidianae *Me-*
tamorphosi. Ejus iterum meminit Athenaeus hoc libro
 et multos hodieque versus inde sumptos legere est apud
 Antoninum Liberalem et alios. Scribe paulo post, ὑπα-
 γαγεῖν ὑπὸ κρήνῃ τινί, non ἀπαγεῖν. *Hedylogus* Samius
 sive Atheniensis semper alibi in his libris, apud aucto-
 res alios *Hedylus* nominatur: neque dubium etiam hic
 scribi debere Ἠδύλος, ut in Epitoma. In tertio Hedyli
 versu, Τῇ νύμφῃ δύσπιστος ἀθύρματα: lego, δυσπίστῳ.
inexorabili. aut δύσπιστον, *cujus oratio parum efficax*
 fuerit ad persuadendum. quarto casu, ut ἔχοντα in
 primo versu.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

Anguillae marinae. πατάνεψις vox Sicala. De generatione anguillarum expensius Athenaei locus, ex Aristotele. quomodo in generatione et πέψις et σήψις locum habeant. Anguilla ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. pisces ἀνάκανθοι, antacaeus. et huso. ἔγχελις et ἔγχελυς. Anguillas ἐντευτλανοῦν.

ΓΝΑΦΕΤΣ. Hujus piscis et Hesychius meminit: alius veterum, opinor, nemo. ΕΓΧΕΛΥΣ. τῶν θαλασσίων ἐγγέλεων μνημονεύει Ἐπίχαρμος. Anguilla marinus piscis non est, sed fluviorum aut lacuum: unde saepe in mare descendit, ait philosophus libro sexto Historiarum, cap. 13. Hae sunt quas marinas vocabat Epicharmus. quem poetam, piscem hunc appellasse πατάνεψιν, observat Julius Pollux: nimirum quod in patella coqueretur, quae πατάνη Siculis. Ait, προσθέντος γὰρ αὐτῷ τοῦ Λακίου λαβεῖν τοῦ χωρίου ἢ ἄλφιτα ἢ ἄλιτα. Prima et ultima vox sunt depravatae. Scribe προσθέντος et ἄλατα· vel ἄλευρα. Ait ex Aristo. verba illius referens super generatione anguillarum, nasci eas ἐν τῷ βορβόρῳ καὶ τῇ ἰλύϊ σήψεως γενομένης, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν καλουμένων τῆς γῆς ἐντέρων λέγεται. Multa hoc loco, ut saepe alibi, ex membranis adjecimus. Sunt autem omnia quae de anguillarum ortu ex Aristotele referuntur sumpta de libro Historiarum sexto, capite 16. Sed minus recte expressa est Athenaeo mens philosophi. qui nunquam dixit generari anguillas ut generantur quae vocant terrae intestina: sed ex illis ipsis. Verba ejus sunt, αἱ ἐγγέλυες γίνονται ἐκ τῶν καλουμένων γῆς ἐντέρων· ἃ αὐτόματα συνίσταται ἐν τῷ πηλῷ, καὶ ἐν τῇ p. 525. γῇ τῇ ἐνίκμῳ· καὶ ἤδη εἰσὶν ὠμμένοι αἱ μὲν ἐκδύνουσαι ἐκ τούτων, αἱ δ' ἐν διακνιζομένοις καὶ διαιρουμένοις γίνονται φανεραί, id est, nascuntur anguillae ex lumbricis qui terrae intestina dicuntur. Ii sponte sua generantur in luto, et madente solo. Jamque visae sunt anguillae, aliae e lumbricis exeuntes: aliae iis scissis ac divisis sunt factae conspicuae. constat ex his quo

jure, quave injuria sit positum hic, τὸ καθάπερ ab Athenaeo. At quod in praecedentibus censuerunt doctissimi viri, pro σήψεως γενομένης, legendum esse πέψεως, falsi sunt iudicii: eo decepti, quod in prioribus editionibus, perturbata et mutilata verba philosophi recitarentur. Athenaeus ista illius respicit, καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς γίνονται τὰ τοιαῦτα, ὅταν ᾗ μάλιστα σήψις. Caeterum quomodo in generatione anguillarum et aliorum quae non fiunt e feminibus et πέψις necessaria sit, et σήψις quoque reperiatur, declarat aureus locus divini philosophi, in libris de prima philosophia: quem non possum quin adscribam. τῶν αὐτομάτως γινόμενων, αἰτ, γίνεται οὐδὲν σηπόμενον, ἀλλὰ πεπτόμενον. ἡ δὲ σήψις, καὶ τὸ σηπτόν, περίττωμα τοῦ πεφθέντος ἐστί· οὐδὲν γὰρ ἐκ παντὸς γίνεται, καθάπερ οὐδ' ἐν τοῖς ὑπὸ τέχνης δημιουργουμένοις· οὐδὲν γὰρ ἂν ἔδει ποιεῖν. νῦν δὲ τὸ μὲν ἡ τέχνη τῶν ἀχρήστων ἀφαιρεῖ, τὸ δ' ἡ φύσις. Subdit Sophista coenarum, διὸ καὶ "Ομηρον τῆς τῶν ἰχθύων φύσεως χωρίζοντα τάδε εἰπεῖν. Sic loquitur quasi ex Aristotele haec quoque describeret non minus quam praecedentia. hodie in illius libris haec non legas. sed extabant adhuc seculo Athenaei scripta alia Aristotelis eodem argumento: unde potuit ea esse mutuatus. De loco ubi optimae capiuntur anguillae extant hi versus Archestrati:

Ἐγχελυν αἰνῶ μὲν πᾶσαν, πολὺ δ' ἐστὶ κρατίστη
 Ῥηγίου ἀντίπερας πορθμοῦ ληφθεῖσα θαλάσσης.
 ἔνθα σὺ τῶν ἄλλων πάντων μέσσην † ἐθνητῶν
 βρῶμα τιθεῖς τοιόνδε διὰ στόματος πλεονεκτεῖς.

Tertius versus nullo negotio emendari poterat ab interpretibus: πάντων Μεσσηνίῃς θνητῶν. Per apostrophē alloquitur Messanios Mamertinos, eosque ait πάντων ἄλλων βροτῶν πλεονεκτεῖν, id est, felicitate superare caeteros omnes mortales, ob copiam frentium anguillarum, quae omnium optimae. Messanam in Sicilia Rhegium e regione spectare, ne tyrones quidem sunt monendi. Illud potius videamus quod de natura anguillarum scribit Archestratus. Ἐγχελυσ, ἡ φύσει ἐστὶν ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. Eustathius prolato isto versu nolat, ἔνθα ὅρα ὅτι πυρῆνα ἐκεῖνος ἔφη τὴν ὀστώδη ἰχθυηρὰν ἀκανθάν. *Observa*, inquit, *poëtam appellasse eleganter πυρῆνα*, id est, *nucleum, osseam piscium spinam*. Recte Eustathius, neque aliter interpretari eam vocem. Atqui falsum hoc, anguillam esse penitus ex-

ossem: nisi de aliqua peculiari ejus specie hodie incognita loquebatur poeta. habere enim spinam hunc quoque piscem et αὐτοψία arguit, et testimonia scriptorum: ut paulo ante Athenaeus, de Epicureo icadista, ἔγχελυος παρατεθείσης, ἐπιβαλὼν ἐψίλωσε τὸ πλευρὸν, ἔγαγὼν εἰς ἄκανθαν. Sed ut hoc Archestrato concedatur, falsum est rursus, solam anguillam ex omni piscium natura carere spina: nam et antacaeus est ἀνᾶκανθος, et huso Danubii, qui est alius ab antacaeo Pontico. Verum de husone Germanico facilis responsio: cum enim Archestratus notum non habebat. antacaeum non fuisse illi incognitum, dicebamus capite septimo, neque mutamus sententiam. sed levis erat illa notitia, et ut videtur nominis potius quam rei vel naturae antacaeorum. Cum autem ἔγχελις dicatur et ἔγχελυς recte, non tamen promiscua fuit Atticis harum vocum usurpatio, ut hoc loco observatur. Enarrator autem Aristophanis hanc litem ita dirimit, ut dicat per iota scribere Boeotos: per υ Athenienses. melius noster et accuratius. Aristophanis Lemniae saepius citantur Poliaci 7. Harpocrati in ἀρκεῦσαι, et aliis. Eodem titulo plures tragici fabulas ediderunt, ut ante diximus. Testificor autem fidei meae causa, isto loco, Ἀριστοτέλης δ' ἐν τοῖς Περὶ ζώων διὰ τοῦ ἔγχελις εἴρηκεν: scribere Huraldinum codicem, ἐν τοῖς Περὶ ζώων μορίων: sicut alibi tot numero locis, de quibus ante diximus saepius. Quin etiam auctore eodem libro scribi oportuit aliquanto post ΙΠΠΟΥΡΟΙ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Lepidissimi sunt versus Antiphanis quibus adducuntur Aegyptii quod anguillam pro deo colerent. sed in quo praecipue sita elegantia parum vulgo attendunt: nam cum ait, πολὺ τῶν θεῶν γὰρ ἐστὶ τιμιωτέρα: addit in ancipiti vocis τιμιωτέρα, quae et carior et honoratior potest significare. Timoclis versiculos de eodem ita emendare debes,

Πῶς ἂν μὲν οὖν σώσειεν Ἰβυς ἢ κύων;
ὅπου γὰρ εἰς τοὺς ὁμολογουμένους θεοὺς
ἄσεβοῦντες οὐ διδῶσιν εὐθέως δίκην,
τίν' αἰλούροιο βωμὸς ἐπιτρίψειεν ἄν;

quis metri causa putet, in secunda vocis αἰλουρος phthongi loco alteram tantum vocalem a poeta usurpata non repugnabo. Multa in hoc genere sibi licere solent poetae contra communem loquendi usum, ut iam ἔλλοψι dicitur Archestrato, qui vulgo aliis ἔλλοψι.

ita fortasse Timocles αἴλουρον vel αἴλορον appellavit meo
tro serviens, quem vulgus αἴλουρον. Anguillas veteres
esitabant betae foliis involutas, ut observat dipnophistas
Hoc dicebant Athenis ἐγγέλεις ἐντετυλανοῦν. Aristophanes
Acharnensibus, — μηδὲ γὰρ θανῶν ποτε Σοὸς
χωρὶς εἶην ἐντετετυλανωμένης. Lego non dubitantes
καὶ ἐν Μηδείᾳ,

Τεῦτλ' ἀμπεχομένης παρθένου Βοιωτίας.

Κωπαίδος, ὀνομάζειν γὰρ αἰδοῦμαι θεόν.

librarios poenituit operae, et priorem versum duabus
vocibus mutilarunt, quia praecedebat similis alius. atque
ea causa fuit cur junctim hos duos locos auctor afferret:
quia erant simillimi. Ut vulgo scribitur, nesciam
quo pertineat istud testimonium. Saepe diximus, nusquam
non isto modo peccatum esse. nec moveor quod
idem vitium in membranis et Excerptis.

p. 527.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

*Ellopes optimi. erythinus et erythrinus. encrasicholus
hepseti. διὰ δωδεκάτης ἡμέρας. Aristophanes
Dramata. deque iis fabulis multa. Ionis μέγα
δράμα. Ἡπατος piscis. λεβίας. elacatena. Theophrasti
Callaeschrus. Hirponium Brutiorum
πλευρὰ γεννική. claves καλυπταὶ et ὀπταί.*

ΕΛΛΟΨ. προεῖρηται μὲν τινα περὶ αὐτοῦ. Respicit
disputationem de sacro pisce. Ab Archestrati iudicio
qui pronunciat: Τὸν δ' ἔλοπ' ἔσθθι μάλιστα Συρακούσας
ἐνὶ κλειναῖς, Τὸν γε κρατιστεύοντα: dissentit Varro in
libris De re rustica: ubi ellopem ad Rhodum omnibus
anteponit. Sententia autem fuit Archestrati, omnes el-
lopes in Syracusano mari nasci: inde vagari per alia
maria. sed quo longius abeant, eo fieri graciliores ma-
gisque indurari et nativi saporis gratiam amittere. Hic
est sensus istorum versuum: — οὗτος γὰρ αὖ ἔστι
ἀκεῖθεν.

Τὴν ἀρχὴν γεγωναῖς, καὶ ἢ περὶ νήσους +
ἢ περὶ τὴν ἄλλην πρὸς ἄλῳ γῆν, ἢ περὶ Κρήτην
λεπτὸς καὶ στερεὸς, καὶ κυματοπλήξ ἀφικνεῖται.

in quacumque tandem ora capiatur ellops, ait poet

scito natum esse in eo mari quod Syracusas alluit. Verum qui imperfectus est, exple ac scribe: καὶ νῆ Δία ἢ περὶ νήσους.

ΕΡΥΘΡΙΝΟΣ. Semper Eustathius ἐρυθρινός: et ita Hesychius in ea voce. Κυρηναῖοι δὲ

δύκην τὸν ἐρυθρινὸν καλοῦσι. certissimum est ex libri hujus fine scribi debere K. δὲ ὕκην. paulo tamen aliter Hesychius, ὕκος, ἐρυθρίνος. in Excerptis depravatissime ὕκην.

ΕΓΚΡΑΣΙΧΟΛΟΙ. apuarum genus, et ut placet doctis, anchoiae Insubrium ac Massiliensium. caput his ingratum et subamarum: ideoque praecidi solitum. ex eo nomen ὅτι ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχουσι τὴν χολήν, inquit Etymologus. Lege Aelianum libro 8. cap. 18.

Αριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ ζώϊκῶν. Videtur esse is commentarius quem alibi vocat Ζωϊκόν.

ΕΨΗΤΟΣ. ἔστι τῶν λεπτῶν ἰχθυῶν. Excerpta, ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἰχθυῶν. diverso sensu. nostra enim lectio hepsletorum acit peculiare quoddam genus, altera, nomen hoc surpari de minutis pisciculis, nullo generis discrimine: atque hoc verius.

ὦ Χάριτες αἷς μέλλουσιν ἐψητοί. sententia claudit: sed lego αἷς μέλουσιν ἐψητοί. o gratiae quibus curae sunt hepseti! hoc est, o hepsetos ratissimos. Sic apud Pindarum Εὐθυμία μέλων εἴην. ro utinam sim εὐθυμος. vide libro quinto, cap. quarto. ὕβουλος ἐν Προουσία ἢ Κύκνω. Mendam video, emendationem non video: nisi est, ἐν Προουσία, ἢ K. quod viter tamen placet.

Διὰ δωδεκάτης ἐψόμενον ἡμέρας Ἡδῆ. Ultima vox separari non debuit: sed debuit nendari. Nam scribendum διὰ δωδεκάτης ἐψόμενον ἡμέρας Ἡδῆ. et ita MSS. Verte, contentus si vel hepsent unum coqui videat betis involutum, post 12. diem abstinentiam. Voculam διὰ accipe ut exposuimus simili loco lib. 2. cap. 15.

τὰ γὰρ καλὰ πάντα αἰδάλου καλοῦσιν ἔργα. Habeo incertum sintne haec p. 528. verba Athenaei an Alexidis. Tum ita fuerint versus incipiendi,

— καὶ γὰρ ἐψητῶν τινες

Παρήσαν ἡμῖν δαιδάλοί πως. τὰ καλὰ γὰρ ἅπαντα Δαιδάλου καλοῦσιν ἔργα νῦν.

αριστοφάνης Δράμασιν ἢ Νιόβῃ. Non injuria suspicetur quis scribendum Ἄρ. ἐν δράματι Νιόβῃ. Sic enim quuntur auctores saepe. nihil tamen hic mutandum: illud potius etiam et etiam observandum, olim falsas quasdam Aristophaneas aut quae Aristophani tribebantur a multis, praeter proprium sibi titulum, com-

muni nomine Δράματα fuisse a criticis inscriptas. Et
 istis est *Niobe*, quam non hoc solum titulo veteres lau-
 dant, sed ut hic, Δράματα ἢ Νιόβη. Praeter Athenaeum
 scribit Pollux lib. 10. cap. 48. οὗ μὲν τοι τὰς πλινθεῖον
 ἐπλαττον, πλινθεῖον καλεῖ ἐν Δράμασιν ἢ Νιόβη Ἀρι-
 στοφάνης. et cap. 26. σαφέστερον δ' ἐν τοῖς Ἀριστοφά-
 νους Δράμασιν ἢ Νιόβη, ἀλλ' ὥσπερ λύχνος, ὁμοίεται
 καὶ θεὸς ἐπὶ τοῦ λυχνιδίου. Sic libro decimo capi-
 trigesimo octavo. καὶ ἔστι τοῦνομα ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους
 Δράμασιν Ἡνιόχῳ. nam scribendum hic quoque Δράμασιν
 ἢ Νιόβη. *Heniochum* enim. (quo titulo fabulam docuit
 Menander) nemo veterum attribuit Aristophani. Dra-
 matum fuit etiam alia item comoedia Aristophanis *Cen-
 taurus*, aut *Centauri*. Pollux libro 7. cap. 5. τῶν
 περὶ ἀρτοπωλίαν ἀθρόα ἐστὶν ἐν Ἀριστοφάνους Δράμασιν
 ἢ Κενταύροις. idem libro nono. Ἀριστοφάνης μὲν οὐκ
 ἐν Δράμασιν, ἢ ἐν (malim abesse ἐν) Κενταύρῳ ἔφη,
 κωμητῖσι καπῆλοις ἐπίχαρτον. iterum, Ἀριστοφάνης
 Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ, λίθος δεκατάλαντος. libro 10.
 cap. 22. Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ
 ἐκκρουσαμένους (forte, ἐκκρουσάμενος) τοὺς πύνδακας
 εἴρηκε. capite 42. οἱ ἀναβαθμοὶ τῆς κλίμακος, κλιμα-
 κτῆρες (vel κλιμακτῆρες), ὡς Ἀριστοφάνης Δράμασιν
 Κενταύρῳ. cap. 48. Ἀριστοφάνους ἐν Κενταύρῳ ἢ Δρά-
 μασιν εἰπόντος, Ἀλλ' εἰς κἀδδὸν τινὰ λαβὼν οὔρεα.
 Quemadmodum autem alias binomines fabulas altero
 solum nomine scriptores interdum nominant: sic etiam
 istas. Nam Athenaeus libro 14. Aristophanem laudat
 ἐν Κενταύρῳ: illam ipsam dubio procul comoediam in-
 telligens, de qua diximus. Sed hoc minus est mirum
 illud miror citari nonnunquam eum poetam ἐν Δράμασιν
 sine ulla adjectione: ut haerere necesse sit lectori
 quia plures fabulae eo nomine possunt intelligi. Sed
 tamen Athenaeus lib. undecimo. Ἀριστοφάνης ἐν Δρά-
 μασι λέγων, πάντες δ' ἔνδον πεταχνεῦται. et libro 15.
 sub finem Ἀριστοφάνης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι
 Δράματα. sic enim eum locum emendamus. *Hesychius*
Βύρσαν τὴν πόλιν Ἀθηνῶν Ἀριστοφάνης ἐν Δράματι
παίζων ἔφη. ubi perperam hodie editur, ἐν Ἀράματι.
 Porro quid causae fuerit cur hae comoediae generale
 δραμάτων appellationem sibi vindicarint, divinare diffi-
 cile est. Suspicio tamen non a poeta esse illas ita no-
 minatas: sed a criticis qui Aristophanis fabulas recens-
 fuerant, et didascalias illarum conscripserant. *Oli-*

inter Aristophaneas quatuor fabulae fuerunt *Niobo*, *Cen- p. 529.*
taurus, *Insulae*, *Poësis*: de quarum auctore criticis
non constabat. Ex istis videtur unum corpus esse con-
fectum, eique inditum nomen ΔΡΑΜΑΤΑ. Ac quoniam
vere Aristophaneis solitae adjungi, atque una compingi
etiam istae: obtinuit, ut sic laudarentur quemadmodum
ante docuimus. Haec nostra conjectura est, qui proba-
bilis aliquid excogitaverit, eum vatem perhibebimus
optimum. Invenies non dissimili titulo laudari antiquis
unam ex Ionis tragici fabulis. Μέγα δράμα enim nomi-
natur, et quidem sine alia designatione. Pollux lib. 10.
cap. 45. καὶ νάρθηκα δ' ἂν εἴποις, Ἴωνος ἐν τῷ μεγάλῳ
δράματι εἰπόντος, ψαφάρων νάρθηκα. Hesychius, ὀνοτα-
ζομένη, πορθουμένη. Ἴων μεγάλῳ δράματι. Μέναν-
δρος Περιηγήσις. Meminit hujus in Andriae prologo Te-
rentius: item Pollux initio X. et non semel Harpocra-
tion. Ποσειδίππος Ἀποκλειομένη. Pollux lib. 10.
cap. 24. τὸ ῥῆμα τὸ τηγανίζεσθαι ἔστιν ἐν Ἀποκλειομένη
Ποσειδίππου. ΗΠΑΤΟΣ ἢ ΛΕΒΙΑΣ. prius nomen
aut figurae aut coloris similitudinem indicat, posterius
quam vim habeat cogitandum amplius. etiam de istis,
quae in Hesychii Glossis leguntur, λέβια, τὰ λεπίδας
ἔχοντα τὰ ῥύγχη. καὶ ἰχθύες λιμναῖοι. puto scribendum,
λεβίαι. et ταρίχη, non τὰ ῥύγχη. ἔχων καρδίαν
τρίγωνον, λευκήν. Pene assentior eruditissimo Rondeletio,
qui graves rationes affert, cur legendum censeat, καρ-
δίαν τρίγωνον, ἥπαρ λευκόν. non possum tamen illius
conjecturam librorum auctoritate confirmare. Membra-
nae omnes stant ab edita lectione: quam etiam firmat
aliquo modo similis locus ejusdem Aristotelis, etsi de
alio pisce: καρδίαν ἔχων λευκήν καὶ πλατεῖαν. infra de
citharo. In excerptis hoc tantum, ἔχων καρδίαν λευκήν.
Archestrati versum Καὶ λεβίαν ὅσχετον ἥπατον ἐν περι-
λύστῳ, lege cum Gesnero, Καὶ λεβίαν λαβὲ, τὸν φα-
ρὶν ἥπατον. nisi malis, Καὶ λεβίαν γε λαβεῖν, τὸν χ'-
πατον. [Vel potius ut adnotaverat magnus Scaliger
ad hunc locum: Καὶ λεβίαν οὖν ἴσχε τὸν ε.] ΗΛΑ-
ΚΑΤΗΝΕΣ. Nullum dubium est, *elacatenem* piscem
ex eo nomen invenisse, quod ἡλακάτην, id est, *mulie-*
rem colum similitudine aliqua referat. quam etiam ob
austam et ἡλακάτη et ἄτρακτος, ad alia nonnulla trans-
eruntur. Μένανδρος Κόλωσι. nihil haec vox signi-
cat. Dalecamp. Κολωνοῖς. Malim Κόλαξι. certum enim
ditos a Menandro Κόλακας. ΘΥΝΝΟΣ. Pura

puta vox est Hebraea תנין *thannin*. illis quidem cetus
 omnis: at Graecis et Latinis certum genus cetorum.
 Non enim orcynos solum (de quo genere thynnorum
 Archestrati ὃν καλέουσιν "Ορκυνον. ἄλλοι δ' αὖ κῆτος.)
 sed in totum omnes thynnos quidam e veteribus inter
 cete retulerunt, ob vastam corporis molem, ait Aelia-
 nus, De animalibus lib. 13. cap. 16. Ut desinant nugari
 qui Graecam originem nomini huic affingunt: in queis
 est enim Athenaeus. Φωλεύει δ' ὁ θύννος καίτοι
 πολυχίματος ὢν. Haec est omnium veterum γραφή, non
 p. 530. πολυχύματος. ἃ πρέπει ταχέως καὶ μητέρι τιμῇ.
 Pridem corruptus locus: nam auctor Epit. haec praeter-
 misit. Forte, — τούτου δὲ θεοῖς χρὴ Ὀψωνεῖν ἃ πρέ-
 πει ταχέως, καὶ μὴ περιμένειν. vel si diis paranda sit
 coena emendus orcynus, et quidem cito ac sine cuo-
 catione quanti fuerit indicatus. "Εστι δὲ γενναῖος
 Βυζαντίῳ ἐν τε Καρύστῳ. Malim Βυζάντιος. κέφα-
 λοι δὲ τ' ἀμείνους. Omitto aliorum sententias: quarum
 nullam possum probare. Lego sic, — Κεφαλοειδὲς ἀμεί-
 νους Πολλῶ τῶνδε τρέφει θύννους καὶ Τυνδαρίδς ἀκτὴ. In
 eadem ora ubi Tyndaris, etiam Cephaloedis fuit, ut
 nominatur id oppidum Plinio ac Ptolemaeo: nam Strabo
 vocat Cephaloedium. "Αν δέ ποτ' Ἰταλίας ἰερᾶς
 Ἰππώνιον ἐλθῆς † Ἐρπετὸν εἰς ὕδατος στεφάνους. Cujus
 primum in mentem Dalecampio venit aestuanti hoc loco,
 id secutus videtur, cum verteret, *Aut aquarum Metaurii*
fluvii ostia. Duo nobis proposita in similium locorum
 emendatione semper esse debent: sententiae veritas et
 antiquae lectionis vestigia. aberrare ab altero istorum
 nefas si conjecturis, si Φιλοπονίᾳ verum licet tangere:
 ab altero non est fas temere. Videmur utrumque in
 corruptissimi hujus loci restitutione praestitisse. Legimus
 enim Βρεττιέων ὕδατοστεφών. Hipponium de quo lo-
 quitur Archestratus Βρεττίων, id est Brutiorum oppidum
 fuit, ut scribit Stephanus, ad mare situm. Lycophron
 Cassandra.

— ἐνθα Λαμπέτης

Ἰππωνίου προῦνος εἰς Τηθὺν κέρας
 σκληρὸν νένευκε.

Ideo Archestratus Hipponiatas Brutios appellat ὕδατο-
 στεφεῖς. etsi proprie non nisi insulis ea vox convenit
 καὶ Θεοδωρίδας δὲ Φησίν. Hic est Theodoridas
 Syracusanus poëta dithyrambicus, ejus *Centauros* laudat
 noster lib. 5. extremo. De hoc etiam loquitur Pollux

lib. 10. cap. 50. sed male ibi editur Θεοδωρίτας. Lege igitur, Θεοδωρίδας Ἡφαιστον ἔφη Φουσητῆρσι μολγίνοις χρῆσθαι id est, Theodoridas dixit Vulcanum pro solibus uti corii bibuli utribus.

Φησὶν ὅτι βάλανοί εἰσι κατὰ βάθος ἐν τ. Eadem et Strabo libro tertio ex eodem fonte.

ἄκροκώλιον δραχυῆς υἷον. Dalec. o fili. Imo vero legendum ὕειον aut ὕιον. pedes porcinos intelligit aut simile quid. Vocem ἄκροκώλιον exposuimus libr. 3. cap. 15. Deinde scribe, Ταῦθ' οἱ πένητες. et ἄς οὐδὲ μάκαρας ὑπερορᾶν οἶμαι θεούς.

Θεόπομπος ἐν Καλλαίσχῳ. Meminit Pollux lib. 9. sed locus ibi depravatus, ita restituatur, Τὰ δὲ στατηῆρος ἄξια, στατηρίδια φαίης ἂν, ὡς Θεόπομπος ἐν Καλλαίσχῳ. οὐ Φησὶν εἶναι τῶν ἐταιρῶν τὰς μέσας στατηριδίας. Notabis typum nominum in ἴδιος pro ἰαιος: qua de re plura alibi notamus.

Ὑπογᾶστρι' ἐλθῶν ὅσα Ποσειδῶν ἀπολέσει. Suspecta vox ἐλθῶν. et ἀπολέσαι perdat. omnino non ἀπολέσει. est imprecantis oratio.

Τάττειν τε γεννικῶς παρασκευάζεται Πλευρὰν μετ' αὐτῶν. Malim γεννικὴν. πλευρὰ γεννικὴ, iatus vaegrande. suis puta aut alius victimae. sic γεννικὸν κρέας apud Aristoph. ut dictum est in superioribus. Etiam de phryctis, quorum mox Alexis meminit, libro p. 531. sexto satis.

Οὗτος πρότερον κεφαλὴν εἰ λαβοὶ θύννου. Metro consulamus si sententiae minus licet: Οὗτος δὲ κεφαλὴν πρότερον εἰ θύννου λάβοι. et sequente versu ἐνόμιζεν cum Epit. non ἐνόμιζον. In Aristophontis versibus ex Pirithoo, locus est lepidus in voce κλειῖδες: quae et frustum aliquod thunni significat, et quod omnes sciunt, claves. Porro Graecis veteribus duo clavium genera erant in usu: communium, et Laconicarum: quae etiam καλυπταὶ dicebantur, ut scribunt poetae interpretes ad illa verba, πυκινὰς δὲ θύρας σταθμοῖσιν ἐπῆρσε. Multa nos alibi de clavibus veterum, ad lucem auctorum antiquorum. Oppositum καλυπτοῦ sive occulti, est τὸ ὀπτὸν, quod cerni potest. nam ὀπτὸν utrumque significat, et affatum et visibile. Vide libro sequente, capite quarto. Ex his intelliguntur lepidissimi versiculi Aristophontis.

A. Καὶ μὴν διέφθαρται γε τοῦψον παντελῶς.

κλειῖδες μὲν ὀπταὶ δύο παρεσκευασμένοι.

B. αἷς τὰς θύρας κλείουσι; A. θύννου μὲν οὖν.

B. σεμνὸν τὸ βρῶμα. A. καὶ τρίτῃ Λακωνικῇ.

affus est Dalecampius, qui penultimam vocem emendavit. Casaub. Anim. in Athen. T. II.

dabat, scribebatque τρίγλη Λακ. Nam ut diximus clavis Laconica, alio nomine καλυπτὴ appellata, opponitur ταῖς δυσὶν ὀπταῖς.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

Ἀθῆς et ἀΦαρεύς. Locus Aristotelis varie lectus jam olim. πῖσces ἐκτοπιστικοί. κίμβιξ et κίμμιξ. Antiphanis Acestria, et Rusticus sive Butalion. Ἰππουργος et ἔπουργος πῖσσις. ἀργενυτῆς idem quibusdam. δοῖης. ὕκκης. julides ἔντερα γῆς. κρέμεις et χρέμυς. Archestrati locus obscurus. πλεκτὸν ὕφασμα σχοίνου. δονεῖν ψήφους. δωρήματα ἀργῶν μηλείων.

ΤΟΝ ὀρκυνόν Φησι λέγειν τοὺς Ἀττικοὺς. Vir doctus, τὸν θύννον ὀρκυνον Φησὶ λ. neque video quae sit sententia editae lectionis: licet non aliter in MSS. τῷ ἔχειν ὑπὸ τῇ γαστρὶ πτερύγιον ὃ καλεῖσθαι ἀθέρα. Scimus et nos apud Aristotelem Historiarum lib. 2. cap. 9. legi ἀΦαρέα, non autem ἀθέρα: confirmante etiam Hesychio, cujus verba ἀΦαρεύς τοῦ θήλεος θύννου τὸ ὑπὸ τῇ γαστρὶ πτερύγιον. nihilominus tamen stabilitam consensum omnium exemplarium lectionem repudiare non potuimus: cum accederet praesertim Breviatoris auctoritas, qui disertè scribit ἀθέρα. Non igitur scripsisse aliter Athenaeum: sed in Aristotele aliter legisse existimamus. Sane vox ἀθῆρ non inepte pinnulam de qua loquitur philosophus, significaverit. quo facilius verae lectionis subtilitatis haec locum invaluit et occupavit. Scripsimus etiam auctoribus libris omnibus, ἐν δὲ τῷ περὶ ζώων μορίων, cum Epitoma: licet non nesciremus locum indicari quod extat Historiarum lib. 5. cap. 11. in Cratini verbis subiectis, duo insunt integri senarii jambici. Rursus ex Aristotelis De piscibus citantur haec, ἀγελαῖον καὶ ἐκτοπιστικὸν εἶναι τὴν θυννίδα. etsi liber ille ad nos pervenit, p. 532. agnoscet tamen philosophi verbum qui fuerit in illius scriptis paulo versatior. Nam initio Historiarum inter caeteras animalium differentias haec ponitur, καὶ τὰ μὲν ἐπιδημητικὰ καὶ τῶν ἀγελαίων καὶ τῶν μοναδικῶν. τὰ δὲ ἐκτοπιστικά. Ἀρχέστρατος δ' ὁ κίμμιξ Φησὶ.

pro κίμβιξ. literae β et μ passim permutantur. Notum quis dicatur κίμβιξ apud Aristot. in Ethicis, qui vitium hoc inter species ἀνελευθεριότητος statuit. Aliter paulo hic usurpatur de Archestrato, qui in rebus nihili tantum studii posuit. grammatici explicant ῥυπκρὸς καὶ μικρολόγος. In epit. scriptum ὁ κύμβιος. nec multo aliter Hesychius, Κύμβινον, ait, ἐπὶ μικρολόγου ἔταπτον. Κἂν ξηρὰν ἐθέλῃς ἔσθῃν γευναῖα πέλονται. Scribendum γευναῖαι πέλονται, ut dicebamus in Lectionibus Theocrites. ita legit Eustathius quoque. De sequentibus Antiphanis verbis e *Paederaste* jambicos senarios nullo negotio confeceris. Scribe deinde et distingue sic,

— ὁ μὲν ἀγρῷ τρεφόμενος
 ὄψον θαλάττιον οὗτος οὐδὲν ἐσθίει,
 πλὴν τῶν παρὰ γῆν. γόγγρον τιν' ἢ νάρκην τιν', ἢ
 θύνην τὰ πρὸς τῇ ποίᾳ τὰ κάτωθεν λέγω.
 τούτους Φάγοις ἄν; τοὺς γὰρ ἄλλους νερόμικτα
 ἀνθραποφάγους ἰχθῦς. τάδε δὲ μῶν ἐσθίεις;
 ταυτὶ κακόνωτα; ποῖα; Κωπαίδας λέγεις.

Acestria et *Rusticus* sive *Butalion*, duo sunt ejusdem poetae dramata, in quorum utroque nonnullos superiorum jambicorum suo jure Antiphanes usurpaverat. Hoc voluit Athenaeus, non quod fingunt interpretes. Ἀκέσασθαι, est laceras velles sarcire: inde ἀκέστρια. Acestriae Antiphanis mentio est etiam lib. 9. et lib. 13. Pollux lib. 4. cap. 19. Ἀκεστρίας inscribit. Alterius fabulae multa in his libris mentio. nominat Pollux lib. 6.

ΙΠΠΟΥΡΟΙ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων. In exaratis manu liquido scriptum offendimus, ἐν δευτέρῳ ζώων μορίων. obstinato librorum omnium et epit. consensu. Locus est Historiarum lib. 5. cap. 10. *Hippurum* alii videntur appellasse ἔπουρον. nam ita Hesychius. de ratione hujus appellationis erudite Gesnerus: sed non spondebo tibi veris notis deprehensum esse dum nostris hominibus veterum hippurum. διὸ καὶ ἀρνευτὴν ὀνομάζεσθαι. Falsum est quod ex hoc loco persuaferunt sibi eruditissimi homines: hippurum pisce alio nomine ἀρνευτὴν vulgo olim esse appellatum. Imposuit eorum diligentiae menda loci hujus. nam pro ὀνομάζεσθαι scribendum ὀνομάζει αὐτόν. Breviator, καλεῖ αὐτόν. Verum est, hippurum dici Numenio ἀρνευτὴν. at illud falsum, dicere poetam sic eum vulgo nominari. Audiamus Numenium, ἥ ἐ μέγαν συνόδοντα, ἢ ἀρνευτὴν ἔπουρον. Ἀλλως τ' εὖψον σφόδρα χαρίον ἐστὶ

Κάρυστος. *et alias piscosus admodum locus est Carystus.* Parcant nobis docti viri manes: sed profecto et legere ut illi placitum, et interpretari ut ab eo factum, Φωτὸς οὐ σοφοῦ ἄδε βουλὰ, quod dixit olim sapiens. vide caput secundum. Sic Strabo libro quarto, ὀστράκια δ' ἔχει p. 533. πάμπολλα. καὶ ἄλλως εὐοψεῖ. *abundat ostreis et in univēsum piscibus.*

Ἡ σκάρων. ἢ κῶθρον τροφήν, ἢ ἀναιδέα λείην. Aliquanto post, ubi iterum hic versus, scriptum, ἢ ἀναιδέα δοίην. Sive λείην probes, sive δοίην, obscurum est, de quo piscis genere sentiat Numenius. Dalecamp. ἀναιδέα vertit *cinaedum*, et voces τροφήν ac λείην sedes suas cogit mutare. Gesnero δοίης nomen piscis est. quod probare nequeo. non probo item λείην: nisi est poetae licentia λείην appellantis quem caeteri λειόβατον. Locus videtur corruptus, hoc aut simili modo restituendus, ἢ ἀναιδέα γ' ὕκην. Idem Numenius, ἢ σκάρων ἢ ὕκας ἀγελήϊδας. vel ἢ ἀδώνιδα λειῖον. exocæti sive adonidis genus esse cui conveniat optime epithetum λειῖος, sciunt naturae periti.

Χαύνους τιτάνας ἐγχέλιας τε καὶ ἐννυχίην πίτυνον. Hypermeter est hic versus: quare hoc saltem melius in altera lectione quae habetur sub finem libri, χαύνους τε πελίας τε καὶ ἐννυχίην πίτυνον. Viri docti emendarunt varie. nostra conjectura erat. χαύνους τε, λεβίας τε, καὶ ἐννυχίην [ἐρυθῖνον ut apud Eustathium legitur.] Vocem ἐννυχίην non ad colorem retulerim: id enim duriusculum: sed ad piscationem nocturnam.

ΙΟΥΛΙΔΕΣ. περὶ τούτων Δωρίων ἐν τῷ περὶ ἰχθύων Φησὶν ἰουλίδας ἔψειν μὲν ἐν ἄλμῃ, ὀπτᾶν δ' ἐπὶ τηγάνου. Eustathius, ὅτι πρὸς ὁμοιότητα μεταφορικὴν καὶ γῆς ἔντερα λέγεται, ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ κείμενος Δωρίων δηλοῖ, λέγων, ἰουλοὶ κέκληνται μέλαινες γαιηφάγοι, ἔντερα γαίης. Καὶ ὅρα τὸ ἰουλοὶ· δοκεῖ γὰρ ὁ Δωρίων ἔντερα γῆς εἰπεῖν ἐνταῦθα οὐ πάντα τὰ ὑπὸ γῆν σκωλήνια· μόνους δὲ τοὺς ποδωτοὺς ἰούλους. Recte observat Eustath. non omnes lumbricos (Graeci ἔντερα γῆς vocant) dici ἰούλους: sed eos tantum qui numero pedum sunt insignes. Nam Athenaei sequentia verba lectorem fallere poterant, cum ait, ἰούλους ὀνομάζει τὰ ἔντερα τῆς γῆς. At veri ἰουλοὶ sunt ποδωτοὶ atque ut sic dicam πολύποδες. Dion Chrysostomus, oratione de servis, οἱ ἰουλοὶ μυρίους πόδας ἔχοντες βραδύτατοί εἰσι τῶν ἐρπετῶν. Hoc igitur recte Eustathius, fallitur tamen cum Dorioni tribuit quae sunt Numenii. nam Dorionis praeter supra scripta verba, ni-

hil extat neque de julis, neque de julidibus. In Nume-
nii secundo versu, scribe, καὶ ἰοβόλον σκολόπενδραν. non
ἰοβόρον σκολόπενδρον. In quarto, ἢ καὶ ἔρπηλας δολι-
χήποδας. In Epito. ἔρπηνας. aequè obscure. sed mox
item in alio ejusdem poetae versu ἔρφυλλαν scriptum.
In penultimo Ἀμυώδεις κλύζονται ἐπ' ἄκρη κύματος
ἀγνῇ. Lege, ἀγῇ. littus vocant poetae ἀγὴν, ubi fluc-
tus illisi ἀγνυται, id est franguntur: unde et ἀνται
et ῥηγμῖνες, et θῖνες. Vetus poeta apud grammaticos:
πολιῇ δ' ἐπὶ κύματος ἀγῇ Τέγγε πόδας. KPEMYΣ.
Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ ζώων Φησὶ τάδε. ἀνόδοντα καὶ
λεῖα ὡς ῥαφίς, καὶ τὰ μὲν λιθοκέφαλα ὡς κρεμύς. Ex-
cerpta, λειοκέφαλα ὡς κρ. Prorsus mendose. Aristoteles
Histor. lib. 8. cap. 19. μάλιστα δὲ πονοῦσιν ἐν τῷ χει-
μῶνι οἱ ἔχοντες λίθον ἐν τῇ κεφαλῇ. οἶον χρωμῖς. cremis
et chromis idem. Sequitur de apro pisce ecloga Ar-
chestrati obscurior. Quare integrum locum recitabimus.
Postquam enim multis versibus nos esset hortatus ut p. 534.
Ambraciensem aprum compararemus quoquo pretio,
subdit:

Τούτου δ' οὐ θέμις ἐστὶ φαγεῖν θνητοῖσιν ἅπασιν,
οὐδ' εἰδεῖν ὅσσοισιν, ὅσοι μὴ πλεκτὸν ὕφασμα
σχοίνου ἐλειοτρόφου κοίλου χείρεσσιν ἔχοντες
εἰώθασι δονεῖν ψήφους αἰθωνι λογισμῷ,
ἄρθρων μηλείων ἐπὶ γῆν δωρήματα βάλλων.

Negat poeta piscem hunc (aprum nempe) ob summam
praestantiam ipsius et pretium par, ab aliis posse emi,
quam ab eo genere hominum quos luculentis versibus
describit. Quinam igitur illi homines sunt? Dalecamp.
piscatores putavit intelligi: nos affirmamus trapezitam
et multinum menfarium. Nimis absurdum est aut
dicere aut existimare, optimos et pretii maximi pisces
non ab aliis quam a piscatoribus esitari. Quis nescit
genus id hominum non sibi sed beatioribus maria scruta-
tari? Sed virum doctum deceperunt illa verba, πλεκτὸν
ὕφασμα σχοίνου ἐλειοτρόφου: quibus nassam putavit de-
scribi: cum poeta vas intelligat e junco aut sparto texi-
solitum ad majoris pecuniae summas capiendas. Latini
fiscos vocant κυρίως. Asconius, Sportae, sportulae,
sportellae, nummum sunt receptacula: et sacci, sacculi,
saccelli, et crumenae, et vellereae et scortae, et
manticae et marsupia. ita fisci, fiscinae, fiscellae,
sparteae sunt utensilia ad majoris summae pecunias
capiendas. In veteribus Glossis fiscus vertitur κύρτος

ἀλιευτικὸς. quia et nassa et fiscus in quo pecunia continetur, viminea opera erant. In tertio horum verbum κοῖλον scribendum non κοῖλου. Jungendum enim cum ὕφασμα. fisci capacitatem hoc verbo designat. Ait, Εἰώθασι δονεῖν ψήφους αἰθῶνι λογισμῷ. id est, qui solent tractare calculos ardente animo. elegantissimum est, δονεῖν ψήφους: agitare sic calculos ut tinniant. hoc nos dicimus in idiotismo nostro, *faire sonner*. par elegantia in illis αἰθῶν λογισμὸς, ad declarandum vehemens studium et ardens argentarii rationes putantis, aut pecuniam sollicitè spectantis metu fraudis: unde est ortum proverbium, sicut alibi dicebamus, ἐξετάζειν ἀργυραμοιβικῶς. In fine hujus versus ponenda στιγμή τέλεια. Nam quae sequuntur: Ἄρθρων μηλείων ἐπὶ γῆν δωρήματα βάλλων, non pendent ex superioribus, sed ex se sunt apta. Ait poeta, eam esse piscis hujus praestantiam, ut quando ejus copia est, carnes ovinas, agninas et vervecinas (quanquam harum rarior Graecis usus), aspernari oporteat. Lego autem βάλλειν, pro βάλλε, *projice*. aut δεῖ βάλλειν, *oportet humum dejicere*. non aliter legit Breviator: cuius fides locis plurimis plurimum nos adjuvit. ἄρθρα μήλεια quæso quid sunt aliud quam artus pecudum, quae μῆλα Graecis dicuntur? Ait autem δωρήματα ἄρθρων μηλείων, ut hoc significet, vel dono datas carnes cedere debere apro pisci impensa maxima comparato.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Cyclopes fabula Calliae aut Dioclis. νεοθῆξ μα-
 p. 535. χαίρα κορύδηλις leucisci genus mugilium: χελῶν, χελλῶν et χαλῶν. mugiles σφηκέες sive σφηνέες. de voce λαγαρός. δακτυλεὺς mugil. Dioclis poetæ Θάλαττα. Euphronis Αἰσχρά. τρίτη Θεσμοφορίων. Τεορομητὶ Ἡδυχάρης. El-
 lopes pisces et μύνδοι. alia multa emendantur et observantur.

ΚΙΘΑΡΟΣ. Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζώων ἢ περὶ ἰχθύων. Ante in sermone de bocibus, Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ζωϊκῷ ἢ περὶ ἰχθύων. mihi hic titulus

videtur mirus. Pherecratis prima quae sequuntur verba, imperfectam sententiam habent, et sunt fortasse corrupta. Quod sequitur, Καλλίας δὲ ἢ Διοκλῆς καὶ κύκλωψ ἢ κίθαρος ὀπτός, manifeste corruptum est: quod et Dalecampius vidit, qui ut affecto loco medicinam faceret, pro κύκλωψ emendabat ἔλλωψ. Virum optimum sua μαντική hic defecit: non enim ita curari debuit istud vulnus: sed hoc modo, Καλλίας ἢ Διοκλῆς ἐν Κύκλωψι, κίθαρος ὀπτός. Libro 12. τοὺς δὲ σύμπαντας Ἰωνας ἐπισιώπτων Καλλίας ἢ Διοκλῆς ἐν Κύκλωψι Φησί. alibi quoque dramatis hujus meminit, ac fere Calliae tribuit omissis illis, ἢ Διοκλῆς. Archestrati versus qui mutilus editus, expleri facile potest, sic: κίθαρον δὲ κελεύω Εὐθύς εἰάν μὲν λευκὸς ἔη στερεὸς τε πεφύκη. vel Ἄν μὲν λευκὸς ἔη χροῖαν στερεὸς τε πεφύκη. Scripsimus νσοθῆγι μαχαίρα. ubi erat perperam νσοθιγεῖ. νσοθῆξ, ut παραπλήξ, βουπλήξ. In ΚΟΡΔΥΛΟΣ scribe, καὶ τελευτᾶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου αὐανθέντα. In altero autem Numenii versuum, Κούρυλον ἢ πειρήνα, ἢ εἰναλίην ἔρπυλλαν. quia πειρήν nomen piscis non est, assentior eruditis quibus placet, ἢ σφύραιναν. nihil enim video probabilius. Sed iis non assentior qui in istis, μέμνηται δὲ καὶ κορύλιδος, emendant κορυδήλιδος. nam etsi ita Numenius in suo versu: non ideo tamen in Athenaei verbis ita scribendum. nam hic quidem vulgo recepta appellatione utitur: ille poetica, ut legi metricae consuleret. Scribebam in Numenii versu, ἢ γλαύκην κορόδυλιν. sed placet κορύδηλιν. eadem formatione factum nomen ac Φύξηλιν. In ΚΑΜΑΡΟΙ, scribe sic verba Epicharmi, ἔτι δὲ ποττούτοις βῶνες, etc. Nihil corruptius toto opere quam Doricorum poetarum Epicharmi et Sophronis reliquiae: velut quod statim sequitur Sophronis in ΚΑΡΧΑΡΙΑΙ. θυνοθηραῖα δὲ γαστήρ ὑμέων, καρχαρίας ὀκάτινος δῆσθε. ubi priora verba non assequor: non enim juvat multum quod paulo ante dixit auctor vocem θυνοθηρας extare in Sophrone: hunc fortasse illius locum respiciens: aut alium infra ubi eadem vox. Posteriora sic sunt scribenda, καρχαρίας ὀκκα τῆνος διῆσθε. quando ille carcharias comedebat. Additur, ΚΕΣΤΡΕΥΣ. Ἰκέσιος Φησί. τῶν δὲ καλουμένων λευκίσκων πλέον ἐστιν αἰὶδῆ. Facit leuciscos commune genus mugilum. alii aliter digerunt. In simili loco libri quinti, glaucisci nominantur qui hic leucisci. Nam ait, γλαυκίσκοι, κέφαλοι, κεστρεῖς, μύξινοι, χελῶνες, ὅμοιοι εἰσι κατὰ τὴν προσ-

Φοράν. sed vera lectio cum hic tum ibi est λευκίσκος:
 p. 536 quod ex Eustathio citante et explicante hunc locum in-
 telligitur. Χρῆσις. inquit ille, μυξίνου καὶ ἐν τῷ, λευ-
 κίσκων πλείονα εἶδη· κέφαλοι, κεστρεῖς, μύξινοι, χελ-
 λῶνες οἱ καὶ βάκχοι· εἰκὸς δὲ τοὺς μυξίνους, εἴπερ λέ-
 γονται γενικῶς λευκίσκοι, ὡς οἶα λευκοὶ, παρὰ τὴν γλα-
 γόεσσαν γίνεσθαι μύξαν, ἢ κεῖται παρὰ τῷ Ὀππιανῷ.
 In vocabulo χελῶν mira librorum inconstantia. nam si
 analogia quadam dictus hic piscis ἀπὸ τοῦ χείλους, vera
 utique appellatio est, χείλων, quasi *labeonem* dicas:
 tamen et χελῶν, et χελλῶν et χαλλῶν scriptum inveni-
 nias. Aristoteli chelon et cephalus duo sunt ejusdem
 piscis nomina. Caute accipe sequentia verba, εὐχυλοὶ
 δ' εἰσὶ σφόδρα καὶ οὐ πολύτροφοι καὶ εὐέκριτοι: quae
 si spectetur orationis series ad chelones pertineant. Ita
 fieret ridicula sententia: ut qui ex omnibus leuciscis
 pessimi sunt, tot elegiis ornentur. Hanc ἀτοπίαν viri
 docti alius aliter sustulerunt. Sed placet nimis Dale-
 campii sententia, qui de universo genere leuciscorum
 haec accepit. Quae citantur ex Aristotele, ἐν πέμπτῳ
 ζώων μορίων, extant Historiarum libr. 5. cap. 11. Sed
 qui dicitur in nostris exemplaribus semper Φεραῖος, in
 Aristotelicis est περαίας. in vetere Huraldino Φαραῖος
 constanter. Ait, λέγεται δὲ καὶ ὅτι τῶν γόνων τῶν κε-
 στρέων οὐδὲν τῶν θηρίων κατεσθίει. Oppianus poëta
 eximius de mugilibus

Τοῦνεκα καὶ τιν' ἔχουσι μετ' ἰχθύσι τίμιον αἰδῶ.
 οὐ γάρ τις κείνων νεαρὸν τόκον, οἷά περ ἄλλων
 σίνεται.

At mugiles adultos vorat lupus, ut paulo post ex Ari-
 stotele scribitur: item glaucus ut canit Oppianus in tertio.
 Athenaeus ad mugiles transtulit quod de cephalis dixerat
 philosophus: cujus verba neque ambigua sunt neque
 obscura. Historiarum lib. 8. cap. 2. Narratur deinceps
 genus esse quoddam mugilum, quos vocabant σΦηνέας,
 ὅτι λαγαροὶ καὶ τετράγωνοι. atque hanc lectionem libri
 confirmant omnes, et hoc amplius Glossae veterum ma-
 gistrorum. σΦηνεύς, inquit Helychius, ἰχθύς ποιὸς θα-
 λάττιος. Non desuerunt qui scriberent σΦηκέας: ut a
 σΦῆξ denominati sint hi pisces non a σΦήν. Et pro-
 fecto vel ita scribendum: vel idem significatur vocibus
 σΦηνεύς, ac σΦηκώδης. Nam ut λαγαροὶ dicuntur hic
 pisces σΦηνέες, sic versus quem vulgo grammatici λα-
 γαρὸν nominant, etiam σΦηκώδη nuncupant iidem: τὸν

σφιγγόμενον, ut scribit Eustathius, ἀπὸ δακτύλου εἰς τροχαῖσμον, ἀπ' ἐναντίας τῷ προκοιλίῳ· qui est substrictus, et quasi coactus in angustius spatium legitimo. sic homines σφηκώδεις et λαγαρούς qui concinna et expedita figura sunt corporis, non obesi, neque ventriones. Comici interpres, τοὺς λαγαρούς τοῖς σώμασι ἀνθρώπους, καὶ μὴ προκοιλίους. σφηκώδεις ἐκάλουν. Opponuntur προκοιλίος et λαγαρός, ut obesus et gracilis. neque eo minus verum quod dicebamus lib. 3. λαγαρόν et εὐρκοιλίον de eodem dici. diverso nempe respectu. An et mugiles spheni λαγαροὶ hic simili de causa dicantur ad homines, αὐτοψία sola planum fecerit. [Quod dicebamus idem significari duabus vocibus σφηνεύς et σφη-p. 537. κεύς, verissimum est. quare etiam apud mathematicos figura scalenorum numerorum promiscue aut σφηνίσκος, a cunei similitudine, aut σφηκίσκος a vespiis nominatur: nam et vespae medio corpore substrictae duos veluti cuneos invicem oppositos expriment hoc fere modo, ▷◁ Nicomachus Gerasenus lib. 2. de Arithmetica. τὰ τοιαῦτα στερεὰ σχήματα λέγεται σκαληνὰ ἀπλῶς. ὧν πάντῃ τὰ διαστήματα ἄνισα ἀλλήλοις ἐστί. τινὲς δὲ αὐτὰ πολυωνύμως σφηνίσκους καλοῦσι. καὶ γὰρ καὶ οἱ σφῆνες ἀνισόπλευροι πανταχῇ· οἱ τεκτονικοὶ τε, καὶ οἱ οἰκοδομικοὶ, καὶ χαλκευτικοὶ, καὶ οἱ τῶν ἄλλων τεχνῶν πλάσσονται, ἀπ' ὁξυτέρου ἄκρου διαδύνειν ἀρχόμενοι, καὶ αἰεὶ μᾶλλον πλατυνόμενοι ἀνομοίως κατὰ πάντα τὰ διαστήματα. τινὲς δὲ τοὺς αὐτοὺς σφηκίσκους καλοῦσι. τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ τῶν σφηκῶν μάλιστα ὄγκος, ἀποσφιγγόμενος κατὰ μέσον καὶ τὴν λεχθεῖσαν ὁμοιότητα ἐμφαίνων. Addit eruditus ille auctor, ab eadem mente dictum esse et σφήκωμα, qua voce Graeci multifariam utuntur.] Lege cum Epit. τὰ δὲ τῶν δακτυλέων, non διδακτυλέων. nam ita modo praecessit. Postea sequuntur versus Anaxilae quibus traducitur voracitas Matronis sophistae: male enim τὸν Μάτωνα editur pro Μάτρωνα. et Anaxilae etiam versiculi ita legendi. Τοῦ κεστρέως κατεδήδοκεν τὸ κράνιον Ἀναρπάσας Μάτρων. ἐγὼ δ' ἀπόλλυμαι. plura de hoc Matrone et isto Anaxilae loco infra lib. 8. Male accipiunt ista, qui scribunt, Διοκλῆς, Θαλάττη ἄλλεται δ' ὑφ' ἡδονῆς κεστρεῖς. melius nos, Διοκλῆς Θαλάττη· ἄλλ. nam Θάλαττα titulus unius comoediarum Dioclis poetae antiquissimi. Suidas de illo, δράματα αὐτοῦ Θάλαττα, Μελίτται, Ὀνειροί, etc. Debemus eisdem grammatico illud etiam, quod errorem qui in istis

paulo post latet,prehendimus. Εὐφρων, αἰσχρομίδαας δὲ κεστρεύς ἐστι νῆστις περιπατεῖ. Nam scribendum, Εὐφρων Αἰσχροῦ. Μίδαας δὲ κεστρεύς ἐστὶν νῆστις περιπατεῖ. Euphronem comicum *Aeschram* fabulam edidisse, probat Suidas ex isto Athenaei loco. Verte ista, μή καὶ ἡμεῖς νηστεῖαν ἄγομεν Θεσμοφορίων τὴν μέσσην ὅτι δίκην κεστρέων νηστεύομεν; an et nos *Nesteam medium Thesmophoriorum diem celebramus, qui instar mugilum sic jejunemus?* Thesmophoria multi Graeciae populi agitabant, diverso dierum numero: nam alibi fuit illud festum dierum novem, alibi trium, alibi quatuor, ut scimus ex Hesychio in τρίτη Θεσμοφορίων. Athenis, ut videtur, tres dies durabant Thesmophoria. non certe quatuor: nam e quatuor diebus nullum proprie appellaris medium, ut facit Athenaeus hoc loco, et Aristophanes quoque in Thesmophoriazasis. Eum diem praecipua castimonia colebant, et omnis cibi abstinentia, et νηστεῖαν nominabant. Aristophanes, ὥσπερ ἐν Θεσμοφορίοις νηστεύομεν ἄνευ θυγατρῶν. Sequitur, ὑπολαβὼν δὲ Μυρτίλος; καὶ στήτ' ἐφεξῆς κατὰ τὸν Θεοπόμπου Ἡδυχάρην, κεστρέων νῆστις χορός: melius alii libri. ὦ στήτ' ἐφ'. Integer versus est Theopompi, ὦ στήτ' ἐφεξῆς κεστρέων νῆστις χορός. Dalecampius scribit ἡδυ-
p. 538. χαρῆς et jungit cum χορός. mutaturus sententiam si venisset illi tum in mentem, editum a Theopompo drama inscriptum Ἡδυχάρης, cujus etiam lib. 15. facta mentio, et in Laërtii Platone, atque alibi, ut olim in Notis Laërtianis dicebamus. Observemus genus loquendi plane poeticum, mugil ait, animata esca non vescitur, καὶ ἀνελευσθεῖς δὲ οὐ δελεάζεται οὔτε σαρκὶ, οὔτε ἄλλῳ τινὶ ἐμψύχῳ. *extractus non inescatur neque carne neque ulla re animata.* ἀνελευσθεῖς οὐ δελεάζεται dixit, pro, οὐκ ἀνελεύεται δελεασθεῖς. *non capitur allectus.* ἀνελεύεσθαι piscis dicitur, quando e mari captus extrahitur et sursum attollitur. Infra hoc libro, ἀπονητὶ ἀνέλκει ὅσους ἐθέλοι πολύπους. In Platonis versu de mugilibus, Ἰχθυὺς ἀσίτους καὶ τοὺς πονήρους ἦγέ μοι. scribendum est, ut sit et oratio Graeca, et sententia vera, Ἰχθυὺς ἀσίτους καὶ οὐ πονηροὺς ἦγέ μοι. *attulit mugiles imprastos et non malos.* probant sic esse scribendum praecedentia non longe Aristotelis verba, κεστρεύς μὴ νῆστις ὡν Φαῦλός ἐστιν. Myrtilo dein proponitur haec quaelilio, διὰ τί οἱ ἰχθυεὺς ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἔλλοπες καλοῦνται; Poetica vox est, ut hinc paret, ἔλλοψ pro *pisce.*

Graeci poetae usi saepe dictionibus non universae Graeciae notis, sed alicui populo peculiaribus. Sic Sophocles *μύνδους* pisces appellavit, quia Asiatici Graeci *μύνδους* quasi *μὴ αὐδῶντας* *mutos* vocabant. Similiter Cretenses dixere *mutos* *ἔλλοπας*, ceu *ἐλλιπεῖς τὴν ὄπα*, *voce cassos*. Inde igitur poetae mutuati, *ἔλλοπας* *pisces* in genere appellarunt. At vulgo Graecis, et sapientibus etiam, *ἔλλοψ* proprium piscis genus est, ut in anthia dictum supra. De origine vocis *ἔλλοψ* multa antiqui grammatici, quae otium ipsorum majus quam acumen indicant. neque item placet quod et Plutarchus et Athenaeus produnt, ab *ἴλλεσθαι* derivari. nam cum in derivationibus dictionum propria significatio spectari fere soleat: nego *ἴλλεσθαι* esse *εἴργεσθαι* proprie, ut Athenaeus scribit. *βούλονται γὰρ* inquit, *κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἴλλοπαί τινες εἶναι*. ubi notabunt *Φιλόκαλοι* elegantiam Atticam in verbo *βούλονται*. Latine hoc imitari non licet. perinde enim est, ac si diceret simpliciter, *ἔλλοπες κατὰ τὴν ἀναλ.* *ἴλλοπαί τινες εἰσι*. Sic Plato et alii loqui amant, ut pridem observatum eruditis viris. at interpretes hoc non ceperunt. Sed longius a vicinia veritatis aberrant iidem, dum interpretantur verba quae ascribemus: *ἐγὼ δὲ κατὰ τὸν σοφὸν Ἐπίχαρμον, μηδὲν ἀποκρινάμενου τοῦ κυνός, τὰ πρὸ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον εἰς ἐγὼν ἀποχρέω*. Propositae quaestioni ab Ulpiano respondit quidem Myrtilus aliquid, sed cynicus nihil. hunc igitur more suo vexans Ulpianus, *Ego, ait, quando, Cynicus hic tacet, ut dixit sapientis. Epicharmus, ad ea quae soliti ante duo homines dicere, unus sufficiam*. Epicharmi verba proverbii locum obtinent: cui erit tum locus quando unus aliquis duorum partes sustinet: ut cum idem sibi respondet qui interrogaverat. Ita hic accipitur: ita prorsus et libro octavo, ubi cum Myrtilus Ulpiano quaestionem proposuisset, neque ille responderet, *ἐπεὶ δὲ σιγᾶς*, inquit Myrtilus, *ἐγὼ ἐρῶ*. p. 539. *κατὰ γὰρ τὸν Συρακούσιον ποιητὴν, τὰ πρὸ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον, εἰς ἐγὼν ἀποχρέω*. Caeterum verbum *ἀποχρέω*, nisi illud Dorum dialecto ascribamus, contra Hellenismum videtur usurpata pro *sufficio*. In scriptis libris quos vidimus, scripturae compendio eodem uñ librarii, cum hic tum libro octavo divinandum nobis reliquerunt, *ἀπόχρεως* ne an *ἀποχρέων* scriptum voluerint. esset autem *ἀπόχρεως* ut *ἀξιόχρεως*. Recte post illa laceri codicis nota est apposita. defunt enim quaedam.

Sed non est difficilis divinatio, ita scripsisse Athenaeum. καὶ Φημὶ ὅτι λέγονται ἔλλοπες διὰ τὸ εἶναι λεπίδωτοι. Ajo, inquit, *pisces dici ἔλλοπας, quia sunt squamosi.* λεπίς et λοπίς *squama* dicitur. Inde pars veterum derivavit nomen ἔλλοψ, ut refert vetus Theocriti interpres, et Etymologus, in voce μάλωψ. ubi scribe, οὐκ ἀπὸ τοῦ ὅπα οὐκ ἔχειν: non ut editum est, ὅπα ἔχειν. refellit placitam vulgo notationem nominis hujus a vocis defectu. nemo autem dixit unquam, dictos pisces ἔλλοπας ex eo quod vocem haberent: sed contra ex eo quod non haberent. Proxima quaestio de Pythagoricorum abstinentia ab esu piscium, tractatur a Plutarcho, Sympos. lib. 8. problemate octavo, ubi prope eadem verba invenies, si conferendi laborem non detrectaveris.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Coracinus a calore *saperda Ponticus.* πλατίστακος *piscis.* κυπρίανος et κυπρίνος. *lingua cyprini.* ὑπὸ στόματος et ὑπὸ στόμα κωδοπλύτης, κωθωνίας, κώθων. χάλανδρος. *Phalerici gobiones et Otrynici.* ἄγριος περὶ παῖδας. *thurio.* lupi *piscis vafrities.* Eubuli *Nutrices.* πυάνιον. λάτος *piscis.* maeotae *pisces.* simus *piscis.* *Platonis comici Sophistae*

ΚΟΡΑΚΙΝΟΣ. Niger color pisci huic hoc nomen peperit. Oppianus, κορακῖνον ἐπάνυμον αἴθοπι χροίῃ. Atque hoc Graecum nomen est piscis qui aliter vocabulo Pontico appellatur *saperda.* Apud Hesychium in σαπέρδης scribe: ἄλλοι ὑπὸ Ποντικῶν τὸν κορακῖνον ἰχθῦν. non κορακῖνον. propriam accolarum Ponti dictionem vult esse τὴν *saperda.* Persius, *saperdam advehe Ponto.* eadem verba similiter corrupta in Etymologico. Sed coracinum a *saperda* facit diversum Athenaeus scribens μοχ, πλατίστακος καλεῖται ὁ σαπέρδης, καθάπερ ὁ κορακῖνος. Libro tertio ex Dorione *platistacus* diversi piscis a coracino aut *saperda* nomen erat. Hesychius refert inter obscoenas voces: deinde ait, etiam piscem quendam sic nominari. Testificor adhuc, ubi editum

est etiam in nupera editione: Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ
ζῳῶν ιστορίᾳς, constare sibi antiqua exemplaria, et scri-
bere ἐν πέμπτῳ ζῳῶν μορίων. Locus est capite decimo
quinti libri Historiarum. Aristophanis *Telmeffenses* lau-
dantur Polluci libr. 10. cap. 20. et cap. 23. et Harpo-
crati in σιπούα. Novo genere dicendi usus est Nau-
cratita philologus, cum subicit, καλοῦσι δ' αὐτοὺς οἱ p. 540.
Ἀλεξανδρεῖς πλάτακας, ἀπὸ τοῦ περιέχοντος. quid ap-
pellent Graeci scriptores τὸν περιέχοντα vulgus etiam
novit. aërem nempe, res omnes ambientem ac capientem.
hic ipsam corporis figuram ita nominat. nam sensus
est, πλάτακα piscem hunc nominari, quoniam latum
spatium occupet in circumfuso aëre: quod consequens
est rei latae atque amplae. Seneca in quinto Natura-
lium, τὸν περιέχοντα vertit, *hoc quo circumdati sumus*
spatium. ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ. Scripta lectio, Κύπρινος aut
κυπρίνος: ut apud omnes auctores alios. Plane γριφῶ-
δες videtur, quod de cyprini lingua scribitur hic, τὴν
δὲ γλῶτταν οὐχ ὑπὸ τῷ στόματι, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα
κέντηται. Si de sententia ex Aristotele non constaret,
nemo ista quid sibi velint facile divinaret. Antiquissi-
mae membranae nihil variant. In Epitoma sic, οὐχ
ὑπὸ στόματος, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα κ [Quae fortasse
lectio ferri queat: ut sit] linguam ὑπὸ στόματος κεντῆ-
σθαι, quod clarius poterat dici, habere linguam in ore
solutam: λελυμένην ἐντὸς στόματος. sed Athenaeus στόμα
improprie appellat, superiorem oris partem, palatum,
cui lingua subjacet. Sic ὑπὸ τὸ στόμα linguam κεντῆ-
σθαι, pro δεδεμένην ὑπὸ τὸ στόμα: linguam habere ad
palatum affixam. utrumque participium est apud Aristo-
telem: qui inter alias linguae differentias hanc quoque
ponit libro primo Historiarum, et libro etiam quarto
piscibus quibusdam tribuit linguam ὁστώδη καὶ οὐκ ἀπο-
λελυμένην. Athenaeus hoc dixit habere linguam ὑπὸ
στόμα. obscure nimis. qui tamen videtur philosophi ver-
bis ita locutus: ex aliis libris quam quos habemus hodie:
ex quibus multa noster multis locis. Libro autem quarto
Historiarum de cyprini lingua haec habentur, ἀλλ' ἐνίοις
τῶν ἰχθύων ὁ οὐρανός ἐστι σαρκώδης· ὅσον τῶν ποτα-
μίων τοῖς κυπρίνοις. In ΚΩΒΙΟΙ, observat dipnoso-
phista, κῶθον illum piscem esse appellatum a Numenio:
quo pertinet glossa Hesychiana κῶθον, κῶβιος. Forte,
κῶθον. tam adjicit, καὶ Σώφρων ἐν τῷ Ἀγροικτικῷ κῶ-
θολυνοπλύται Φησὶ, καὶ τὸν τοῦ θυννοθήρα δὲ υἱὸν Ἰσως

ἀπὸ τούτου κωθωνίαν προσηγόρευσσ. non desunt hic quae animadvertamus. Titulus primum minus placet. ac videtur syllaba κω ex principio sequentis dictionis huius fini temere adhaesisse: cum esset prius scriptum, ἐν τῷ Ἀγροιάτῃ. Deinde nomen κωθολυνοπλύται, (quod attendenti mediocriter constabit satis), corruptum est, pro κωθοπλύται. aut κωθωνοπλύται. nam ferendi non sunt qui emendant θυννοπλύται. necessum enim est, ut in hac dictione insit nomen κῶθος: non enim alia sine affertur, nisi ut probetur gobios nominari etiam κῶθους. Fieri autem potest, ut ex pluribus quam duabus dictionibus hoc nomen Sophron composuerit, comica usus licentia. Non inepte igitur scripseris, κωθοτιλοπλύται, qui cothos desquamant et lavant. sic junxit Aristophanes duo illa verba, eo versu, τὸν σαπέρδην ἀποτίλαι χρὴ καὶ καταπλύναι. vel κωθολινοπλύται. qui cothos ita
p. 541. lavant et aqua macerant, ut linum linoplytae, quorum Hesychius meminit. Quod autem Athenaeus putat nomen κωθωνίας probri loco a Sophrone objectum adolescenti cuidam, a cotho pisce ductum esse: merito id ab ipso non affirmatur, etsi enim illius sententiam utcumque reddit probabilem quod thynnotherae et piscatoris filius is adolescens erat: probabilius tamen est a cothone poculo petulantem et lascivum juvenem esse appellatum κωθωνίαν. Hesychius: κῶθων, ἄτακτος, μέθυστος. Epicharmi verba etiam hic, ut nusquam non, vetustas accepit male. sunt autem haec, τρυγόνες τ' ὀπισθόκεντροι, † καὶ χάλανδροι κωβιοί. quid sibi vult τὸ χάλανδροι? grabbatum ea vox significat, ut placet veteribus quod nihil ad hunc locum. Epitome, χαλάδριος, an verum est χαράδριοι pro χαράδραῖοι? ut gobionem saxatilem poeta intelligat. nam et gobiones quidam inter pisces πετραίους teste Oppiano Ἀλιευτ. libro primo. Quid si hoc melius? καὶ μάλ' ἄδριοι κωβιοί. Epicharmo subjicitur Antiphanes: cuius lepidissimos versus non valuerunt assequi interpretes. Sic ille,

Ἡμῖν δὲ τοῖς θνητοῖς ἐπριάμην κωβιούς.
ὥς προσβαλεῖν δ' ἐκέλευσα τὸν τοιχωρύχον
τὸν ἰχθυοπώλην, προστίθῃμι, Φησί, σοι
τὸν δῆμον αὐτῶν· εἰσὶ γὰρ Φαληρικοί·
ἄλλοι δ' ἐπώλουν ὥς ἔοικ' Ὀτρυνικούς.

Placet doctis scribi hic ὥς ἔοικεν ὀθνίους pro ὀθνεῖους. Negamus nos quicquam esse mutandum. Negamus etiam τὸ προσβαλεῖν (in quo verbo sita omnis venustas) id

esse quod ipsi putarunt. Sensus est: cum in emendis gobiis iuberem piscarium, velut auctarii loco et ἐπιδόσας, aliquid adjicere, ut fieri amat in foro: respondit scelestus piscarius. *Ego vero, προστίθηναι σοι τὸν δῆμον αὐτῶν*, id est, *auctarii loco adjicio tibi gobionum quos emisisti patriam: sunt enim Phalerici*, quo nomine carius indicari debuerunt. δῆμων accipe ut in historia Attica passim. nam unus τῶν δῆμων agri Attici Phalerum fuit, qui et Phalereus dicebatur. alius etiam pagus Atticae erat Otryna, sive Otryneus: sed obscurus et prae illo altero ignobilis. Inter caetera quae Phalereum nobilitabant praeter portum et alia multa, fuere etiam gobiones Phalerici, qui tantum caeteris praestare credebantur, quantum Otrynici gobiones ab aliis vincebantur. Ideo subjicit, Ἄλλοι δ' ἐπώλουν ὡς ἔοικ' Ὀτρυνικούς. Putares, inquit, qui pisces emerat, solum hunc esse toto piscario foro, qui Phalericos gobiones venderet, alios omnes vendere Otrynicos. Hanc esse veram lectionem, et poetae affirmamus. Otryneus δῆμος sic fuit obscurus ut ex antiquis omnibus scriptoribus paucissimos liceat nominare qui ejus meminerint. Ego unicum memoria teneo Demosthenem: multa autem Paeanienfis orator de Otryna in oratione contra Leocharem. ΚΟΚΚΥΓΕΣ. Ἐπίχαρμος, καγλαοὶ κόκκυγες, οὓς παρασχίζουένους πάντες. Scripta lectio παρασχίζομεν. Scribo. οὓς παρασχίζομεν πάντας. ὁπταίντες δὲ χ' ἡδύναντες αὐτοὺς χναίνομεν. Culinae verbum παρασχίζειν, *per medium secare aut findere*. Dorion statim, δεῖν αὐτοὺς ὁπταίν p. 542. παρασχίσαντας κατὰ ῥάχιν. Alexis, περικόψας ἀκάνθας τὰς κύκλῳ Παράσχισον χρηστῶς. In Theognidis versibus scribe ex ipsius libris, Ἥμος δ' ἡέλιος. et, Δείπνου δὲ λήγοιμεν ὅπου τινὰ θυμὸς ἀνώγοι. Mox ferendae interpretibus non erant sordes quae inquinant hunc versum, Εἴτ' εἶησα καλὴν μὲν ἐφίμερον ὕμνον ἀεῖδεν facilis fuit ex ipso fonte emendatio, Εἴθ' εἶη σ' Ἀκάδημς ἐφίμερον ὕμνον ἀεῖδεν. Pro δηριόωσι alii libri scribunt δηρησάντοιν. Atque ex his Theognidis versibus constare ait Athenaeus, ὅτι οὐδὲ τὸ παιδεραστεῖν ἀπαναίεται ὁ σοφὸς ὄντορ. Excerptorum auctor, homo Christianus, absque dubio, ut turpi verbo abstineret, Attico genere loquendi usus est elegantissimo, neque noto in vulgus. Sic ille. Οτι περὶ παῖδας ἄγριος ἦν ὁ Θεόγνης. Attici ita usurparunt dictionem ἄγριος. Aristophanis scholia. ἄγριους καὶ καλαποδιώκτας ἐκάλουν τοὺς τὰς ἀπηγορευμένας πρά-

ξεις ποιοῦντας. Octavo versuum Archestrati pes deest
 ut sit integer. Scribendum, Μήθ' ὕδατος πηγὴν αὐτοῖς
 μήτ' οἶνινον ὄξος Συμμίξης. De versu 14. diximus ali-
 quid libro quarto. Quemadmodum autem accidisse vide-
 mus in Latinis scriptoribus, ut si qui Graeci suis libris
 inseruissent, id mire deformaret scribarum imperitia:
 sic in hoc aliisque auctoribus Graecis nihil aequae cor-
 ruptelae obnoxium, ac voces Latinae, si quae forte
 fuerint interjectae, cujus rei exempla insignia habentur
 lib. 14. et aliis etiam locis. Ejusmodi etiam est quod
 sequitur: nam in omnibus antiquis codicibus scribitur
 constanter, τοῦτου τοῦ ἰχθύος μέρος ἐστὶ καὶ ὁ ὑπὸ Ῥω-
 μαίων καλούμενος θυρσίων. Vel exercitatissimos in La-
 tinorum librorum lectione haerere necesse est in voce
thursio. Leguntur quidem in Plinii historia *tursiones*:
 sed qui pertinere ad hunc locum nullo modo queant.
 lib. nono, capite nono. Fortasse verum est quod visum
 eruditissimo Dalecampio: scribendum esse ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων
 καλούμενος θυριανός. In ΛΑΒΡΑΚΕΣ citatur Aristoteles
 ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. extat ejus locus Historiarum
 libro 5. cap. 10. Lupum ingeniosum esse in quaerenda
 salute. et ut dicit Athenaeus, ἐπινοητικὸν εἶναι τοῦ δια-
 σώζειν ἑαυτὸν, praeter Oppianum libro tertio, et alios
 qui animalium naturas descripserunt, probat etiam Cas-
 siodorus libro undecimo. *Pisceus Lupus*, ait, *arenis*
se mollibus, ut *plumbati ligni insidias evadat*, *im-*
mergit: *cujus ut supradicta retia ejus tergum diras-*
serint, *alacer in undas exilit et vitati periculi gaudia*
liberatus agnoscit. Aicaeus quoque, inquit auctor, με-
 τέωρον Φησὶν αὐτὸν νήχυσθαι, id est, *extantem supra*
summas aquas, vel *suspensum et erectum* animo, in-
 sidias undique canentem, fugitivo regi et sacerdoti Dianae
 Aricinae similem. Archestratae eclogae de lupis initium
 est hoc. Λάμβανε δ' ἐκ Γαίσωνος ὅταν Μίλητον ἴκηαι
 Κεστρέα τὸν κεφαλὸν, καὶ τὸν θεόπαιδα λάβρακα. ex-
 plicat hos versus paulo post Athenaeus. Scribit etiam
 vetus Aristophanis interpres. Ἐν Μιλήτῳ τῆς Ἀσίας.
 μέγιστοι οἱ λάβρακες διὰ τὴν ἐπεισρέουσιν λίμνην -εἰς
 τὴν θάλασσαν· χαίροντες γὰρ οἱ ἰχθύες τῷ γλυκεῖ ὕδατι,
 p. 543. εἰς τὴν λίμνην ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνατρέχουσι· καὶ οὕτω
 πληθύνουσι παρὰ τοῖς Μιλησίοις. Addit, καὶ Εὐβουλος
 δ' ἐν Τίτθαις Φησὶ μὴ πολυτελεῶς ἀλλὰ καθαρῶς. *Nu-*
tricum Eubuli variis locis meminit dipnosophista: libro
 autem secundo ex alio poetae similis huic locus citatur.

ΤΙ οὖν ἀγοράζω; Φράζε γὰρ μὴ πολυτελῶς, Ἀλλὰ κα-
 θαρίως. at libro octavo simillima his ex Philippo co-
 mico recitantur: unde emendari debent reliqua hujus
 testimonii: quae depravatissime sic scribuntur hoc loco
 ὅτι † ἐνανηνοσίαις ἐνεκα σηπίδια ἢ τευθίδια πλεκταίνια.
 Viri docti conati sunt medicinam facere vulnere huic
 conjecturis suis. frustra, nam e lib. octavo scribendum
 sine controversia, ὅτι ἂν ὀσίας ἐνεκ' ἀρνεῖ. sic enim
 illo in loco auctor. Ἡδιστος δέ ἐστι καὶ ὁ παρὰ τῷ
 αὐτῷ ποιητῇ (Φιλίππῳ) ἐν τοῖς Ὀβελιαφόροις νεανίσκος
 κατασμικρύνων ἅπαντα τὰ περὶ τὴν ἰψωνίαν, καὶ λέγων
 ᾧδε. Ἀλλ' ἀγόρασον εὐτελῶς. ὁ, τιοῦν γὰρ ἱκανόν ἐστι.
 Φράζε δήποτε. Μὴ πολυτελῶς, ἀλλὰ καθαρίως ὅτι ἂν
 ὀσίας ἐνεκα, ἀρνεῖ. τευθίδια, σηπίδια. Hactenus eadem
 verba in utroque poeta. caetera sunt diversa. Uter
 prior scripserit, Eubulus an Philippus, mitto quaerere.
 alterum certe ab altero versus aliquot esse mutuatum
 claret. Sed illud puto verius, quod libro sequente dic-
 turi sumus cap. 15. ὀσίας ἐνεκα pro eo quod Latini
dicis caussa, translatitium est. In amplissimi Messaei
 cod. ita est, ὅτι ἐανηνοσίαις ἐνεκα. Distingue male junc-
 tas literas, ὅτι ἐὰν ἢ ὀσίας ἐνε. quod idem est cum
 emendatione nostra. χωριάπυον, quod scriptum est in
 testimonio Eubuli, nihil significat, sed scribendum, χό-
 ρια, πυὸν, aut πυάνιον. Hesychius, πυάνιον, τὸ διὰ τοῦ
 γάλακτος ῥόφημα. οἱ δὲ πανσπερμίαν ἐψημένην ἐν γλυ-
 κεῖ. Archippi deincep locum exposuimus lib. 6. c. 2.
 ΛΑΤΟΣ opinor verae Graeciae fuit incognitus. et id
 nomen, nisi fallor, vel Italicum vel Aegyptiacum. Verte
 mox ista, εἰσι δὲ πολλοὶ περὶ τὸν Πόντον, Φέροντες τὴν
 ὀνομασίαν ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος. *multi sunt*
maeotae in Ponto: sic dicti a palude Maeotide. nam
 neptum est dicere multa Ponticorum piscium genera a
 Maeotide palude invenisse nomen: unus enim *maeota*
 fuit. Conferenda cum sequente laterculo Niliacorum
 piscium verba geographi libro ultimo, Ἰχθύες ἐν τῷ
 Νείλῳ πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, χαρακτηῖρα ἴδιον ἔχοντες
 καὶ ἐπιχώριον. γνωριμώτατοι δὲ ὁ τε ὀξύρυγχος, καὶ ὁ
 σηπίδωτος, καὶ λάτης (fortasse λάτος) καὶ ἀλάβης, (no-
 ter ἀλλάβης) καὶ κορακῖνος, καὶ χοῖρος, καὶ Φαγρώριος,
 καὶ καὶ Φάγρον καλοῦσιν. ἔτι σίλουρος, κιθαρὸς, θρίσσα,
 εστρεὺς. ὀστρακίων δίλυχνος (malim, δὲ λύχνος) Φύσα,
 βοῦς, κοχλῖαι μεγάλοι Φωνὴν ὀλολυγοῦσιν ὁμοίαν φθεγ-
 γόμενοι. Athenaeus quosdam nominat indictos Straboni:
Casaub. Anim. in Athen. T. II.

in his *simum*. non enim debet accipi ἐπιθετικῶς nomen σίμος. ac melius scribunt alii σίμος. Jam ista, ΔΕΙΟΒΑΤΟΣ. οὗτος καλεῖται καὶ ῥίνη. non injuria doctis negotium faciunt: nam certum est, ῥίνην sive Squatinam, neque esse liobatum, neque eam appellationem admittere. in libris tamen chirographis, nulla omnino varietas. Addit, Πλάτων Σοφισταῖς, καὶ ἡ γαλεός, καὶ (melius καὶ) λειόβατος, καὶ ἔγχελυς. Libro decimo p. 544. inscribitur haec comoedia Σοφιστῆς, ut apud Harpocrationem, Ἀπόληξις, εἰς τῶν νῦν (melius τότε) συγγραφέων, ὃν Πλάτων κωμῶδεῖ ἐν Σοφιστῇ. at Pollux libro septimo capite vigesimotertio: et libro decimo cap. 40. item scholiales Aristophanis ad Vespas, Σοφιστὰς, ut hic. quo etiam modo Platonem philosophum dialogorum suorum unum inscripsisse notum est.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

Theophrasti liber περὶ ἰχθύων. Causa cur anguillae et muraenae extra aquam diutius durent. Symmachia Platonis aut Canthari fabula. ἔχτιον. λιμῶδεις ἐρημῖαι. muraenarum coitus cum serpentibus. μύρος et μύραινα. pisces ἀνδροποφάγοι. leucomaenides, melanderinus, ptygrus, pforus. μυρμῖαι, vel μύρμαι. Diphili in Nicandrum commentarii. ὁ ἐκ Γέλας. ὀρφῶς et ὀρφός. melandrya. μαζεινός. καλλαρίας et γελλαρίας. Sophoclea vox τρέφω pro ἔχω. plura ejus rei exempla.

ΜΥΡΑΙΝΑΙ. Θεόφραστος ἐν πέμπτῳ περὶ τῶν ἐν τῷ ξηρῷ διαιτωμένων. Ex Diogene Laertio scribendum, ἐν τῷ περὶ τῶν. nam eo auctore liber fuit singularis quem eo argumento Theophrastus ediderat. aut pro α, alia numeri nota apud illum restituenda. Extat hodieque inter Theophrasti opera libellus, Περὶ ἰχθύων inscriptus: quem illum ipsum esse, aut ejus ἀποσπασμάτιον, nemo dubitabit qui legerit. Sed titulus male vulgo concipitur, et imperfecte: qua de re dicemus aliquando, si longioris vitae usura nobis conceditur, cum eum

auctorem edemus a nobis recensitum. Caeterum in hac sententia nihil Theophrasto proprium: nam multo ante eadem scripserat ejus praeceptor non uno loco, ut libro quarto De partibus, cap. 13. Sane ex his verbis Theophrasti, διὰ τὸ μικρὰ ἔχειν τὰ βραγχία, καὶ ὀλίγον δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν, veram et primam causam capere non est, cur anguillae et muraenae extra aquam diutius possint vivere. Melius Aristoteles, οὐ γὰρ πολλῆς δέονται καταψύξεως. Nam quia internum calorem habent hi pisces imbecillum, propterea refrigeratione multa opus non habent, quae in piscibus est instar respirationis. ὥσπερ γὰρ πρὸς ἐκπνοὴν ἢ τῶν βραγχίων φύσις, inquit philosophus. Atque haec est causa cur branchias paucas, parvas, et minus firmas eis natura dederit: quae neque frustra quicquam facit, neque superfluum. Pro ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, invenimus in optimis quibusdam libris, ἐν δευτέρῳ ζώων μ. Respicit Histor. lib. quintum, cap. decimo. Peccarunt solennia librarii imperiti in Epicharmi chria, οὔτε γόγγρων τι παχέων, οὔτε μύραινα νάπης. Scribo, οὔτε μυραίναν τι πᾶ. *nihil quicquam congruorum illorum pinguium, neque etiam muraenarum*: scilicet, reliquum factum est: aut nescio quid aliud. Sequitur, Πλάτων δὲ ἢ Κάνθαρος ἐν τῇ Συμμαχίᾳ. Similis cum in his libris alibi, tum apud Harpocratem dubitatio, ὀρνιθευτῆς, ait, ὁ ὀρνιθοθήρας. p. 545. Δείναρχος κατὰ Προξένου. καὶ Πλάτων ἢ Κάνθαρος Συμμαχίᾳ. In primo versu Nicandri scribe, ἐπεὶ μογερούς ἀλιῆας non ἐπί. et in secundo ἐμβρύξασα. melius editiones ejus poetae quam ἐκβρύξασα. In tertio ἐχέτλιον ἐξαναῦσα, *prorumpens e receptaculo piscium in avari*. at Dalecamp. ἐχελλίου vel ἐχυλλίου, vel nescio quid aliud. Vertit enim, *quae e vipera prognata est*. Audiamus veterem Nicandri interpretem, ἐχέτλιον, τόπος τοῦ πλοίου, ὅπου τοὺς ἰχθῦς τιθέασιν καὶ συλλέγουσιν. Andream De falso creditis in eandem rem laudat ille etiam criticus. Φησὶ δὲ ὁ Ἀνδρέας, ψευδὲς εἶναι. καὶ ἤτε τὴν μύραιναν προῖναι, μήτε τὸν ἔχιν παρέναλον καταρίβειν. Aliis verbis haec Athenaeus: οὐδὲ γὰρ ἐπὶ νεάγους ἔχεις νέμεσθαι, Φιληδοῦντας λιμώδεσιν ἐρημίαις. Non enim in coenosis locis degere viperas, quae loca sola ament, ubi nihil eorum inveniatur quibus fames sedatur, ita interpretor λιμώδεις ἐρημίας, quando in omnibus omnino libris scriptura ista servatur. et juvat quod scribit Plinius, viperas vel annua fame durare.

Aristoteles scribit, solas viperas latitare sub saxis cum alii serpentes in terram secundant, οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὄφεις ἐν τῇ γῇ Φωλεύουσιν. αἱ δὲ ἔχιδναι ὑπὸ τὰς πέτρας. pugnant cum hac sententia Plinii verba, *Serpentium vipera sola terra dicitur condi: caeterae arborum aut saxorum cavis.* [caeterum pro λιμώδεσιν ἐρημίαις emendabat illustris Scaliger ἀμμώδεσιν ἐρημ.] Superiori Andreae ἀποφάνσει opponit Athenaeus Sositri auctoritatem: quem ait, *συγκατατίθεσθαι τῇ μίξει.* id est, *sentire cum vulgo muraenas coitu serpentum impleri.* quod et alii multi scribunt, Archelaus, Aelianus, Oppianus, Basilus, et ex eo Ambrosius, item alii. ΜΥΡΟΣ. ὁ δὲ μύρος ὡς Φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Historiarum libro quinto, cap. 10. ubi scribitur, ἡ μὲν γὰρ σμύραινα διαφόρως ποικίλον καὶ ἀσθενέστερον, etc. et, ὁ δὲ σμύρος ὁμόχρους καὶ ἰσχυρός. Plinius vertit, *mirus unicolor et robustus.* non ut nostri omnes codd. ὁ δὲ μύρος λειόχρους Muraenae marem Graeci vocant et μύραινον [adi Hesychium in hac voce, quam sine causa nulli damnarunt], et μύρον, sive σμύρον. Praeterea habent exemplaria philosophi, καὶ τὸ χρῶμα ὅμοιον ἔχει τῇ πίτυϊ. melius et verius quam nostra, ὅμοιον ἔχει Ἰϋγγι. In MAINIΔΕΣ. Scribe verba Epicharmi, ὅκχ' ὁρῇ βῶκας πολλοὺς καὶ σμαρίδας et in Epaeneti testimonio, ἦν ἐνιοι καλέουσι κυνὸς εὐνάν: doctorum hominum conjecturas respuunt antiquae manus exemplaria. sed de verbis Epaeneti deliberemus adhuc: nam etiam sub finem libri, κυνὸς εὐνὰ pertinaciter. Postea scribendum, Ἀντιφάνης ἐν Ἀγροίκῳ ἢ Βουταλίῳ, vel ἐν Ἀγροίκῳ Βουταλίῳ, ut dicemus libro octavo, capite 14. In ecloga inde producta magni pisces appellantur ἀνθρωποφάγοι, voraces hominum: διὰ τὸ πολυδάπανον τῶν ἐξωνουμένων αὐτούς: propter ingentes sumptus qui faciendi sunt, si quis emere eos velit. Ita interpretatur Eustathius. recte, neque habet hic locum aliorum acumen, qui de accentu vocis hujus nescio quid arguantur. Melius de nobis essent meriti si in penultimo p. 546. Antiphanis versu Δηλονότι ταῦτα ἐστὶν Ἐνάτης βρώματα, verae lectionis nos admonuissent. ἐστὶν Ἐλένης βρώματα. id quod clarum est ex libro sequente. non negaverim Antiphanem fecisse mentionem et Ἐνάτης βρωμάτων. id enim Athenaeus eo libro docet: verum ex alia ejus fabula, non Butalione, aut ut dicam verius non ex eadem editione ejus comoediae: sed priore et minus

accurata. Male etiam illa capiunt, πῶς οὖν ἄνθρωπος Φάγοι; quae pronuntiantur ab eo cui dictum fuerat magnos pisces anthropophagos esse. si edunt homines, ait ille, quomodo eduntur ab hominibus? et qui fit ut eorum esum non abominentur homines? At libro octavo sic, πῶς ἂν ἰχθὺς ἄνθρώπους Φάγοι. LEVCOMAENIDAS idem esse ac boacas: aut certe pro eodem pisce accipi scribit Athenaeus: nec tamen ullo testimonio probat. nam Polyochi qui assertur solus locus, contrarium potius doceat. Sic enim poeta.

Ὅπως σε πείσῃ μηδὲ εἰς πρὸς τῶν θεῶν
τοὺς βόαντας ἂν ποτ' ἔλθῃ λευκομαίνιδας
καλεῖν.

id est, oro te per deos, ne si ille forte ad te veniat, sinas tibi persuaderi ut bocas appelles leucomaenidas. videntur alicui dici ista, cui pro bocibus, piscibus satis magnis, minuti pisciculi leucomaenides exhibebantur. De hoc igitur amplius cogitent qui habent ἀπὸ τῆς αὐτοψίας certiores harum rerum notitiam. Multa enim in hoc genere incerta, et ex conjectura tantum nota, non solum nobis οἳ οὐκ ἴσμεν θαλάσσια ἔργα, sed etiam antiquis et peritissimis viris. MELANURUM deinceps auctor explicat. de quo pisce, postquam recitata sunt aliquot veterum scriptorum testimonia, sequuntur ista. ΜΕΛΑΝΔΕΡΙΝΟΣ. ὅμοιον εἶναι τῷ μελανούρῳ Φησί. Σπεύσιππος δ' ἐν δευτέρῳ Ὁμοίων τὸν καλούμενον ψύγρον ὃν Νουμήνιος καλεῖ ψόρον οὕτως, Ἡ ψόρον ἢ σάλτας ἢ αἰγιαλῆα δράκοντα. Tria hic habes nomina quae alibi temere non invenias. nam quis piscem melanderinum aut psychrum vel psorum nominat ex omnibus scriptoribus? Hic quoque incerta omnia. Rondeletius pro ψυγρὸν scribebat ψογερόν, et ψόθον pro ψόρον. atque hanc viri docti conjecturam pro vera et certa probavit Dalecampius. Mihi dubium nullum est, transiuros in alia omnia quicumque usum majorem in literis Graecis habuerint. nam piscem ullum Graecis esse dictum ψογερόν aut ψόθον quasi squallidum aut sordidum ut illi interpretantur, sine idoneo fidejussore credere debemus nemini. Epitoma Hoefscheliana quam toties laudamus, sententiam longe aliam suggerit nobis. In qua, voce μελανδέρινος sublata, reliqua sic concipiuntur. ὅμοιον δὲ μελανούρῳ Σπεύσιππος Φησί τὸν καλούμενον ψύγρον, ὃν Νουμήνιος καλεῖ ψόρον. etiam in antiquissimis membranis pro ψύγρον exaratum ψόρον. Ita vides

optimi codicis auctoritate comprobari, quicquid ex conjectura mera super hoc loco scripsit olim Conradus Gesnerus Tigurinorum decus immortale. In vulgata p. 547. scriptura vitium codicum profitentur ista, ὁμοιον εἶναι τῷ μελανούρῳ Φησί. Dalecampius Φασί legit, ut mendedae suspicionem amoveret, sed ulcus fodere aliquando satius quam dissimulare. Pergamus porro. Pisces ΜΟΡΜΥΛΟΥΣ appellari Epicharmo μύρμας, observatur. μυρμίας scribunt antiqui: et ita mox in verbis Siculi poetae. Epicharmi inquam: non, ut aliud agens scripsit interpres, Numenii. Male etiam concipit ille hoc testimonium: quod cum facile emendari posset ex ipso auctore, ingenio hic quam diligentia et fide uti praeeptarunt infelicititer. Scribe igitur, χελιδόνες τε μύρμαι (vel μυρμιαί) τοί τε κολιᾶν μέζονες ἐντί. integram sententiam habes infra in ΣΚΟΜΒΡΟΣ. Mox autem scribendum, Λυγκεὺς δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ ὀψωνητικῇ τέχνῃ, ἣν προσεφώνησέ τινι τῶν ἐταίρων δυσώγῃ Ζήνωνι. In arte opsonandi, quam nuncupavit amico cuidam suo aegre et parce opsonanti Zenoni. Exposuimus libro superiore cap. tertio. Deinde, ἐπαγόμενον Ἀρχέστρατον τὸν γρ. τ. Η. ἢ τῶν ἄλλων τινὰ ποιητῶν. Ab Archestrati verbis separanda sunt diligenter ista, νῦν δ' ἔαρ ἔστιν. item ista, νῦν δ' ἔστι θέρος. non enim sunt poetae: sed illius qui versum ejus profert contra piscarium. In ΝΑΡΚΗ recitantur Platonis Philosophi verba, τῇ θαλαττίᾳ νάρκῃ: adde ut perficiatur sententia, ὁμοιότατος εἶναι δοκεῖς. tum postea, διὰ τῶν ξύλων καὶ διὰ τῶν τριοδόντων. et fortasse, Δίφιλος δ' ὁ Α. ἐν τοῖς Περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν, non ἐν τῷ. nam Diphili commentarios in Nicandrum plureis in libros fuisse tributos, testis Scholiastes Theocriti ad decimum idyllium. In ΕΙΦΙΑΣ proferuntur Archestrati versus quibus accurate docemur quae partes torpedinis quibus in locis optime sapiant: et additur statim, τίς οὕτως τακτικὸς ἀκριβής, ἢ τίς οὕτως κριτής ὧψων, ὡς ὁ ἐκ Γέλας, μᾶλλον δὲ καταγέλαστος οὗτος ποιητής; quae sic erant vertenda, non ut insulse nimis factum, *Quis possit esse adeo peritus instruendi convivii, aut tam bonus opsoniorum iudex, ut poeta hic ortus Gela vel potius dignus γέλωτος, id est irrisu? τακτικὸς proprie est, qui disciplinam instruendae aciei tenet: sed etiam ad convivia transfertur: ut ante dicebamus. ὁ ἐκ Γέλας est Archestratus Gelous teste Athenaeo libro primo. In antiquis*

plerisque, pro *καταγέλαστος* scriptum *καταγέλας*. et sic editum olim: nova et insolente formatione, si ita scripsit. neque aliter vetus Huraldinus habet. Ac videtur auctor non aliter scripsisse, miratur per jocum et ludum veteres poetas, qui truncata a fine verba soliti usurpare, ut dicebamus libri octavi capite nono. nisi placeat sic dici *καταγέλας* pro *καταγέλαστος*, ut *ἀδάμας* pro *ἀδάμαστος*, *ἀνάμας* pro *ἀνάματος*, *αὐτοκέρας* vel *αὐτόκρας* pro *αὐτόκρατος*. etiam *μίκας* legimus pro *μικρολόγος*. ΟΡΦΩΣ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ Ζώων. Historiarum libr. quinto, capite 10. at membranae constant sibi, et scribunt hic quoque Ζώων μορίων, ut tot jam locis ante. Proprium pisci huic, (orphum dico) τὸ δύνασθαι πολὺν χρόνον ζῆν μετὰ τὴν ἀνατομὴν. *etiam postquam dissectus est diu posse vivere*. Simplicem sententiam feceris geminam si scribas, καὶ μετὰ τὴν ἀνατομὴν. ut duo auctor p. 548. tor dicat: orphum diu vivere, et vivere etiam dissectum. Oppianus,

— ὀψιμόρων γένος ὀρφῶν
οἱ πάντων περίαλλα κατὰ χθόνα δηθύνουσι
ζωοί, καὶ τμηθέντες ἔτι ζώουσι σιδήρῳ.

In altero versuum Numenii non intelligo illud acrostichum τῶν γὰρ ἐπ' ἄκρης. Fortassean, *δεικνὺς ἀπ' ἄκρης*. videlicet *θαλάμης*. *ostentans ab extremo cubili*. Doriani placet tenerum orphum ὀρφακίνην dici: quae vox non fit ab ὀρφός, sed ab ὀρφαξ, *orphus grandiusculus*. ut apud Dioscoridem *νεόσσαξ*, vel *νόσσαξ*, et *πλούταξ*, *μώμαξ* alia. Archippi versum ita lego, Ἱερὸς γὰρ ἦλθ' αὐτοῖσιν ὀρφῶς τοῦ θεοῦ. non *ιερεύς*. refero enim ad *ἰχθυομαντείαν*, id est, divinationem quae fiebat ex piscibus, orpho maxime. de qua Aelianus, et nos alibi prolixè, si vita prolixior. In Aristophanis versu, ἦν μὲν ὠνῆται τις ὀρφῶς, vetustissimi codices habebant ὀρφούς, ut testatur vetus interpret comici. etiam Athenaeus ita videtur scripsisse: qui hoc testimonium subjiciat versui Platonis ubi est ὀρφοῖσι, eadem formatione. Attici, inquit, efferunt hoc nomen cum gravi in fine ὀρφῶς. Etymologus vero circumflecti ab Atticis et ὀρφῶς et λαγῶς. Salsamentorum quae fiebant ex *orcyno* varia observantur nomina, et in his erant *melandrya*, Graeci *μελανδρυός* appellant intimam quercus partem, et ut quidam interpretantur, ipsam medullam. Inde τόμοι μελανδρύαι, qui ex interiore pulpa *orcyni* confiebant, οἱ λεγόμενοι, ait, *μελανδρύαι* ἐξ αὐτῶν ταριχεύονται. Plin.

melandrya vocantur, caesis quernis affulis simillima. Non intelligunt hanc vocem qui apud Jobum dictionem Hebraicam מִיִּפְּלֵה *miphle*, vertunt *melandrya*: non minus absurde, quam si succidiam appelles viventem porcum. Ait in ΟΝΙΣΚΟΣ, ex Aristotele, καὶ μόνος οὗτος τῶν ἰχθύων τὴν καρδίαν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔχει. Apulejus in Apologia, Quod Aristoteles si scisset, nunquam profecto omisisset: qui aselli piscis solius omnium in media alvo corculum situm pro maximo memoravit. Edi jusseram Epicharmi verba hoc modo, μεγαλογάστοράς τε χάννας, ἐκτραπελογάστορας ὄνους. alludit ad originem vocis χάνναι. quae est a χαίνω. vide infra sequentem vocem ex vestigiis antiquae scripturae ita concinnavimus. plerique codices scribunt, σκῆπτρα πελογάστορας. Clemens Alexandrinus, Paedagogi lib. secundo, capite primo, τὸν ὄνον ἐκτραπελόγαστρον Ἐπίχαρμος καλεῖ ὁ κωμικός. maxime ἐκτραπελογάστορα. Quem nostri cod. μάξινον indigetant, MSS. μύξινον. myxinos inter mugiles agnoscunt Aristoteles, Oppianus, alii. pisces μαζίνας Theophrastus memorat libro de quo diximus initio capitis. vide libri sequentis caput secundum. De Afello Archestrati versus pessime accepti sunt,

Τὸν δ' ὄνον Ἀνθηδῶν τὸν καλλαρίαν καλέουσιν,
ἐκτρέφει εὐμεγέθη, σομφὴν δὲ τρέφει τινὰ σάρκα
καλῶς οὐχ ἡδεῖαν ἐμοὶ μετ' ἄλλα
δαίνουσιν. χαίρει γὰρ ὁ μὲν τούτοις, ὁ δ' ἐκείνοις.

p. 549. Primo versu καλλαρίαν vocat qui paulo ante dictus est γελλαρίης. sic in multis κ et γ confundi videas, etiam in Glossis veterum, Hesychii praesertim. In secundo τρέφειν σάρκας eleganter positum pro ἔχειν. Ita solent poetae, praesertim Sophocles in Antigone, κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω, id est, spem magnam habeo. Vetus interpres, εὐεπίφορος Σοφοκλῆς εἰς τὸ τρέφω ἀντὶ τοῦ ἔχω. non fallum hoc: quod sequentia exempla evincunt. in Ajace Lorario, οἷας λατρείας ἀνθ' ὅσου ζήλου τρέφει. Plautus dixit, servitutem colere. in eadem, ἀν (ἄταν) οὐπω τις ἔθρεψεν αἰῶν. scholia, ἔθρεψεν, ἔσχεν. ibidem, ἡ γλαῦσσά σου τὸν θυμὸν ὡς μέγαν τρέφει. Oedipo tyranno, τάληθές γὰρ ἰσχύον τρέφω. [Sic loquitur et facundissimus Plato, in 8. Reip. οὐδεμίαν ἡδονὴν ἀτιμάζων, ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων. Cicero Bruto, de Isocrate: forensi luce caruit, intraque parietes aluit eam gloriam, quam nemo, meo quidem iudicio postea est consecutus. Nicephorus Gregoras lib. 9. παρῆν δὲ καὶ αὐτοῦ

θυγάτηρ ἡ Κράλαινα, καὶ τινες ἕτεροι τῶν ὁμοίαν ἐμοὶ
 τρεφόντων γνώμην καὶ τρόπου διάθεσιν.] Scriptum in
 Suidae collectaneis litera T. Τάλεσιν, ἀναλώμασιν. ἀλη-
 θες γὰρ ἰσχύον τρέφω. ἀντὶ τοῦ ἔχω. Mera hic por-
 tenta: duae notulae in unam confusae. et Τάλεσιν in-
 doctus scriba commentus est pro τέλεσιν. quare in suum
 locum rejiciantur ea verba. deinde scribe τάληθές ex
 hoc loco Sophoclis. In Trachiniis, οὕτω δὲ τὸν Καδμο-
 γενῇ τρέφει. nempe τὰ κύματα. schol. τρέφει ἀντὶ τοῦ
 ἔχει, *fluctus malorum habent Herculem*. Sic Euripides
 in Hippolyto, ὧ πόνοι τρέφοντες βροτούς. praecedit in
 eodem choro apud Sophoclem, εὐμναστον ἀνδρὸς δεῖμα
 φέρουσιν ὁδοῦ. vetus lectio fuit, τρέφουσιν. vera sine
 dubio. quae habet metum memorem (id est, assiduum),
 de itinere viri. paulo ante dixerat Dejaneira, αἰεὶ τιν'
 ἐκ φόβου φόβον τρέφω Κείνου προκηραίνουσα. sic fere
 sub finem, ὄγκον μητρῶον τρέφειν. *habere animum ela-
 tum ob matrem*. in Philocteta, τρέφειν νόσον. *habere
 morbum*. in Coloneo Oedipo, ὅ τι καὶ πόλις τέτροφεν
 ἄφιλον. *quicquid habet odio civitas*. iterum, ὥστ' ἐμοῦ
 τρέφειν βία. *ut eos retineat me invito*. nec multo aliter
 in Trachiniis, παίδων δὲ τοὺς μὲν ξυλλαβοῦς' αὐτὴ τρέ-
 φει. Poteram alia adjicere similia his, tum Sophoclis,
 tum aliorum poetarum: sed praeſtat ab hoc diverticulo
 redeamus in viam. Tertius Archeſtrati verſus corrup-
 tiſſimus eſt etiam in membranis omnibus. ſed nullum
 eſt dubium quin emendemus vere,

Ἄλλοις οὐχ ἠδεῖαν, ἐμοὶ δὲ μάλισθ' ἂν —

δάνουσιν. χαίρει γὰρ ὁ μὲν τούτοις, ὁ δ' ἐκείνοις.
carnem habet, inquit, *σομφήν τινα. raram, et fungo-
 ſam quodammodo, aliis quidem parum gratam, mihi
 vero maxime placentem*. Vocem ἀνδάνουσιν diſtraxit
 poeta, ut paſſim in his libris, vel ſcribe ἐμοὶ δὲ μάλι-
 ſτα Ἀδουſαν. veteri verbo.

CAPUT UNDEVIGESIMUM.

Sepiarum et loliginum Φυσητῆρες. βοτρυδὸν et βο-
 στρυχηδόν. βράκανα. *causae mutandi coloris
 in polyris. ὁ πολύπους ἐστὶ συντηκτικός. polyri
 τὸ αἰδοῖωδες. cui potissimum assimiletur polypus.*
 Cur dicantur polyri οὐ δέχεσθαι τὴν θάλατ-

p. 550.

ταν. *Theophrastus praeceptoris vestigia sequitur. Illustratur epigramma de concha dicata Veneri Zephyritidi. Julis et Juliopolis. Venus Zephyritis, Arfinoe Chloris, Hippia. Θαλάμαι. ἐκλιπαίνειν mare. Athenaei codices ante multa secula esse depravatos. γρυμαῖαι ἐριθακώδεες. σελάχια.*

ΠΟΛΥΠΟΥΣ. Πληγαὶ λέγονται πολύπου πλουμένου *Metrum postulat πολύπου, ut in proverbio ad quod alluditur isto versu. Athenaeus tamen non sic scripsit, verum ita, τοῦ πολύπου πλουμένου. ut apparebit attendenti.* ὧν τοὺς μὲν ἄνω δύο καὶ κάτω ἐλαχίστους. Scribo, καὶ δύο κάτω. vel καὶ ἴσους κάτω ἐλ. illud malo, et caulam habeo. *τίκτει δὲ διὰ τοῦ λεγομένου Φυσητήρος. Aristot. de sepiis et loliginibus, a quibus parum differunt polypri: ἐκτίκτει δὲ κατὰ τὸν Φυσητήρα καλούμενον, καθ' ὃν ἔνιοι καὶ ὀχεύεσθαι Φασὶν αὐτάς.* In polypodibus vocat αὐλὸν, et Plinius *fistulam.* Oppianus de ovis quae parit polypus, στεγνοῖο μόγις διανίσσεται αὐλοῦ. καὶ τίκτει ὡς βοτρυδόν. *Aristoteles ea de re, τίκτει δὲ τὸ ὦν καθάπερ βοστρύχιον, ὅμοιον τῷ τῆς λεύκης καρπῷ. iterum idem, καὶ ἀποτίκτει μὲν ὁ πολύπους ἢ εἰς τὰς Θαλάμας, ἢ εἰς κεράμιον, ἢ τι ἄλλο κοῖλον, ὅμοιον βοστρυχίοις οἰνάνθης, καὶ λευκῆς καρπῆς.* An igitur βοστρυχηδὸν Athenaeus scripserat: sed βοτρυδόν [legi postulat res ipsa; et id verbum expressit] Plinius, *pariunt vere ova tortili vibrata pampino.* Oppianus.

— οὐ γὰρ τῆσιν ἀπόκριδον, οἷα καὶ ἄλλης
ὡς διαθρώσκουσιν ἀρηρότα δ' ἀλλήλοισιν
βοτρυδόν, στεγνοῖο μόγις διανίσσεται αὐλοῦ.

ἐν θρύσκουσι καὶ βρακάνοις καὶ στραβήλοισι ζῆν. Vetus menda obfidet prima verba. assentior autem doctorum emendationi, ἀνθρίσκοισι καὶ βρ. vel ἀνθρισκίοισι. nam Hesychius ait, ἀνθρίσκιον, λάχανον ἔχον ἄνθος. Sequentem dictionem fuisse a nonnullis sollicitatam demiror. nam olera sylvestria sic vocabant. Hesychius, βράκανα, τὰ ἄγρια λάχανα. Τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος. Philosopheri haec sententia est, quam non omnes naturae interpretes amplectuntur. Histor. lib. 8. cap. 2. Φεύγων διὰ τὸν φόβον μεταβάλλει τὰς χρέας. ait διὰ

τὸν φόβον, *metu*, ex sententia Theophrasti: cui placet polypum colorem mutare, φόβῳ καὶ φυλακῆς χάριν. est tamen certum, etiam extra metum, mutari ab eo colorem: ut cum piscibus infidiatur, quibus vesci solet. Aristoteles hanc vel praecipuam mutationis causam facit. καὶ θηρεύει τοὺς ἰχθύς τὸ χρώμα μεταβάλλων, καὶ ποιῶν ὅμοιον οἷς ἂν πλησιάσῃ λίθοις. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ φοβηθεῖς. Aelianus Variar. lib. primo. *colorem mutat ad similitudinem loci et maxime in metu*. Plutarchus de causa et modo hujus mutationis disputat in libello Αἰτίαι Φυσικαί. longe abiens a sententia Aristotelis, ac Theophrasti quoque in libro de iis animalibus quae colorem mutant. Τοῖσιν ἐφαρμόζων. Melior Eustathii lectio et Epitome, ἐφαρμόζου. ὁ δὲ πολύπους ἐστὶ συντηκτικός et sententia, et dictio Aristotelis, συντηκτικός hic qui habet patibilem qualitatem τοῦ συντήκεσθαι. Proprie συντηκτικός, qui lique- p. 551. facit, non qui liquefit. Sic in medicorum libris febris συντηκτική, quae carnem consumit. sed similibus usurpationum exempla alibi attulimus. Hanc autem polyporum σύντηξιν Plinius appellat *tabem*. omnis enim τηκεδὼν Latinis est *tabes*, non solum φθίσις et μαρasmus. Aristoteles ita describit, τὸ πλεῖστον γένος τῶν πολυπόδων οὐ διετίζει. καὶ γὰρ φύσει συντηκτικόν ἐστι. σημεῖον δ' ἔστι. πιλούμενος γὰρ ἀφίησιν αἰεὶ τι, καὶ τέλος ἀφανίζεται. *Plerique polypi integrum biennium non durant: natura enim sua in liquorem solubilis est: cujus rei signum: quod pressus aliquid semper ex se emittit: tandemque sic perit totus.* ἐφωράθησαν δὲ ποτε καὶ ἐπὶ τὸ ξηρὸν ἐξιόντες. et hoc ex Aristotele, Historiarum lib. nono, capite 37. sed alludit fortasse ad historiam aliquam ei similem quae refertur Plinio libro nono, cap. 30. et illi quam Aelianus commemorat libro decimotertio cap. sexto. καὶ χαίρουσι δὲ τῶν φυτῶν καὶ ταῖς ἐλαίαις. Aelianus libro primo cap. 38. Mox scribe, εἰάν τις κλάδον τοῦ φυτοῦ τούτου καθιεῖη. vel καθιῖη. λέγεται δὲ αὐτῶν τὸν ἄρρενα ἔχειν αἰδοῖωδές τι ἐν μιᾷ τῶν πλεκτανῶν. Non ausus est vocare genitale, sed genitali simile: neque philosophus simpliciter vocat αἰδοῖον, sed ita nominari ait a nantis. In omnibus libri ἔλκειν non ἔχειν, summo consensu. Plinius hanc πλεκτάνην habentem duas κοτυληδόνας videtur appellare *caudam bifurcam et acutam*. libro nono, cap. 29. ἐν δὲ πέμπτῳ μορίῳ φησὶν Ἀρ.

Historiarum libro quinto, cap. 12. sed more suo Athenaeus multa in unum congerit ex diversis philosophi locis. τὸν πολύποδα Φησὶν τοῖς πετρώδεσι μάλιστα τόποις συνεξομοιοῦνθαι. Pro τόποις scriptum in editionibus prioribus μόνοις. et ita quoque in vetustiss. codicibus. Sed ad fulciendam sententiam restituimus vocem τόποις, quae et apud Theophrastum. Dalecampius, qui vocem πετρώδεσι sustulit, haut dubie gravem admisit errorem. Verius est enim deesse aliquid quam superesse. Quare etiam in quibusdam libris lacunae nota est apposita. Ne longum faciam, legendum censeo, τοῖς πετρώδεσι μάλιστα ἢ μόνοις τόποις συνεξ. verissima sententia. polypi enim, ut quibusdam visum est, non saxosis tantum locis assimilantur, quod vulgata lectio ait, sed et aliis cum locis tum rebus: idque Theophrastum eo in libro quem Athenaeus laudat, scripsisse, scimus ex iis quae hodie supersunt. Nam in his Excerptis scriptum sic est, Ὅτι τὰς χροὰς μεταβαλλόμενοι καὶ ἐξομοιούμενοι φυτοῖς καὶ τόποις καὶ λίθοις οἷς ἂν πλησιάσωσι, πολύπους ἐστὶ καὶ χαμαιλέων καὶ τάρανδος. quia tamen saxi potius quam ulli rei alii similes fieri polypos curiosi harum rerum observarunt, ideo ait Theophrastus, colorem eum mutare ad similitudinem saxorum potissimum, aut etiam solorum. Hanc esse Athenaei mentem probant scripta exemplaria, in quibus omnibus τὸ μόνοις invenias. Accedit eo quod plerique auctores polypum similem fieri scribunt, non cuius rei, sed πέτραις. Plutarch. μετα-
p. 552. βάλλει οὕτως ὥστε τὴν χροιάν αἷς ἂν πλησιάσῃ πέτραις ὁμοιοῦν. Oppianus, οἱ πέτρησιν ὁμοῖοι ἰνδάλλονται τὴν κε ποτιπτύξωσιν. Aelianus, πολύποδες ὑπὸ ταῖς πέτραις κἀθηνται, καὶ ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐκείνων μεταμορφοῦσι χροιάν. et ante hos omnes dixerat philosophus, polypum similem se reddere, οἷς ἂν πλησιάσῃ λίθοις. et Theognis, — ὃς ποτὶ πέτρῃ τῇ προσομιλήσῃ, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη. οὐ δέχασθαι Φησὶ τοὺς πολύποδας τὴν θάλατταν. Parum se versatum in philosophia Aristotelis et Theophrasti prodit interpretes, qui ista accepit tam absurde. Athenaeus enim et Theophrastus hoc voluerunt polypos respirationis gratia, sive ad temperandum calorem internum omnibus viventibus ἔμφυτον, aquam maris non admittere hoc diserte negat Theophrastus eo libro quem laudat auctor: qui liber etsi non extat hodie integer, superest tamen integra adhuc illius sententia haec. Eam paulo pluribus lubet describere: est enim locus eximius,

ἐκεῖνο αἶτ, θαυμαστὸν εἴ τι δύναται τοῖς αὐτοῖς μορίοις
ὡς ὀργανικοῖς ὅτε ἐπισπᾶσθαι τὸν ἀέρα, καὶ ἔλκειν, ὅτε
δὲ τὸ ὑγρὸν δέχεσθαι. τάχα δὲ τούτου μᾶλλον, εἰ ὅτε
μὲν ὁ ἀήρ σύμμετρος πρὸς τὴν κατάψυξιν (ἢ ὅτιδήποτε
ἐστὶν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς γινόμενον) ὅτε δὲ τὸ ὑγρὸν. οὐ
γὰρ ἅμα γε ἅμφω. τὸ δὲ τῶν πολυπόδων ἦττον θαυμα-
στόν. οὐ γὰρ δέχονται τὴν θάλατταν. hoc est, *Illud*
mirum, an possit ullum animal partibus iisdem in-
strumentalibus modo aërem trahere: modo aquam re-
cipere, magis tamen fortasse mirabile, si modo quidem
aër sit aptus et congruens ad refrigerationem (aut
quicquid est id quod respiratio confert) modo vero
aqua: ambo namque simul admitti non queunt. De
polypis minus mirum: quia illi maris aquam non reci-
piunt. Sunt et alii multi loci in scriptis duorum illorum
philosophorum ubi δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν, et δέχεσθαι τὴν
θάλατταν, ita accipiuntur. unum tantum asseram, ex
libello Aristotelis De respiratione, ex quo ut ex aliis
sexcentis constare studiosis philosophiae poterit, non
ovum ovo esse similis, quam duorum horum, magistri
inquam et discipuli scripta. Ait igitur Aristoteles. καὶ
τῶν ἐν τῷ ὑγρῷ δὲ ζώντων, ὅσα ἄναιμα πλείω χρόνον
ζῇ ἐν τῷ ἀέρι τῶν ἐν αἵματι καὶ δεχομένων τὴν θάλατταν.
οἷον τῶν ἰχθύων. διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον ἔχειν τὸ θερμὸν,
ὁ ἀήρ ἱκανὸς ἐστὶ πολὺν χρόνον καταψύχειν. οἷον τοῖς
τε μαλακοστέροις καὶ τοῖς πολύποσιν. ἐν δὲ τῷ
περὶ τῶν κατὰ τόπους διαφορῶν. Id ipsum legitur hodie
in Excerptis ex eo Theophrasti lib. cujus modo facta
mentio. Ἐφ' ἐαυτὸν ἔχων τὸ ὄστρακον. id est, pronus,
vel, testam suam habens pronam. Oppianus — ἀνὰ
δ' ἔρχεται ἄκρον ἐς ὕδωρ Πρηνῆς, ὅφρα κε μή μιν ἐνι-
πλήσειε θάλασσα. Plinius tamen, Supinus, ait, in
summa aequorum pervenit. qua ratione satis belle accipi
possit, non video: neque capio doctissimorum hominum
super ea re sententiam. Ἐὰν δέ τι προσιὸν ἴδῃ,
δήσας συστέλλει τοὺς πόδας. Quid huc facit δήσας?
Dalecampius eam dictionem recte omisit: rectius fecisset
si mutasset in δείσας metuens: quod nos facile vidimus
vel ab Aristotele moniti, qui ait, ἂν δὲ φοβηθῇ. Pli-
nus vertit, et si quid pavoris interveniat. Oppianus,
Ἄλλ' ὅτε ταρβήσῃ σχεδόθεν κακόν. membranae tamen p. 553.
δήσας. at Hoescheliana Excerpta δείσας. Κόγχος
ἐγὼ Ζεφυρίτι παλαίτερος. Mos olim fuit, ut virgines
cum excessissent puellares annos, jamque essent nubiles,

oblectamenta pueritiae suae Veneri consecrarent. Persius
Nempe hoc quod Veneri donatae a Virgine puppae.
 Inter puellarum ludicra et puppae erant et conchae
 Venereae et ocellatae, sive καλολάϊγγες, et id genus
 alia. ut concha nautili, quae specie pulcherrima est,
 acatii modo carinata, et candore ac levitate mirabili.
 Huiusmodi concham habuit Selena Cliniae filia, Smyr-
 nae quidem nata, sed in Aegyptum postea ut videtur,
 translata, ubi et habitavit et fortasse nupsit. Nam oc-
 casione fere nuptiarum talia donaria a virginibus Veneri
 suspendebantur, ut ex Varrone docet Cornutus in Per-
 sium. Selena igitur charissimam sibi concham Veneri
 Zephyritidi, sub cuius nomine colebatur Arsinoe, dicat
 consecratque: futuram deinceps περίσκεπτον παίγνιον
 Ἀρσινόης. similis argumenti in Graecorum epigrammatum
 κύκλῳ extat epigramma Leonidae, quo adolescens Phi-
 locles nucibus relictis, ut ille ait, κουροσύνης παίγνι'
 ἀνεκρέμασεν, et Mercurio consecravit. est ibidem et
 aliud, quo testa carabi, piscatoris nomine, Priapo dica-
 tur auctor epigrammatis Q. Maelius. Primum illius
 versum ita scribe, Ἀκταίης νησιῶδος ἀλιξάντοισι Πρίηπε
 χοιράσι. appellat χοιράδας ἀλιξάντους scopulos ad quos
 fluctus maris jugiter alliduntur. Ξαίνειν poetis interdum,
pulsare, tundere. ita Suidas quoque. at vulgo ἀλεξάν-
 τοισι. pessime. Sed ad rem. Σεληναίη poetica est para-
 goge pro Σελήνη, ut Nicaea pro Nice, Phocaea pro
 Phoca. Cum autem dictio οὔλος varia significet, quo-
 modo capiemus cum ait poeta, οὔλος ἐρέσσω Ποσσὶν ἴν'
 ὥσπερ καὶ τοῦνομα συμφέρεται. Potest enim pro ὅλος
totus. nautilus enim cum flat ventus parte cirrorum
 vela sibi pandit: parte alia remigat. quando est malacia
 omnibus suis brachiis aequora sulcat. Potest etiam ex-
 poni *crispus*, id est, crispantibus pedum cirris, quod
 tamen minus probo. At non displiceat scribi αὐτὸς, ut
 in illo Musaei αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης, αὐτόστολος, αὐτόματος
 νηῦς. Vox ἴνα prorsus tollenda, et legendum, τοῖς πο-
 σσὶν, ὥσπερ καὶ τ. σ. vel ποσσὶν ἐοῖς, id est, ἰδίοις, *meis.*
 In septimo scribo cum viris doctis, Ἔστ' ἔπεσον παρὰ
 Θῆνας Ἰουλίδος. non Ἰουλίδας. nam quod iidem accipiunt
 de Juliopoli Aegypti, constat mihi falli eos egregie.
 Locus Plinii lib. 6. cap. 23. qui est unicus ubi Julio-
 polidis fiat mentio, incertae fidei est. nam vetustiores
 et meliores codices aliter exhibent. quod si aliqua in
 iis oris fuit Juliopolis, non dubium est, a Julio Caesare

aut aliquo alio gentis Juliae id nomen ortum: quare nihil hoc ad Callimachi istum verum. Accipiamus igitur de Julide antiqua urbe insulae Ceo, patria Simonidis, Aristonis Cei, et Erasistrati medici. Deinde scribe cum interpretibus, — Ὅφρα γένωμαι Σοὶ τὸ περίσνεπτον παίγνιον Ἀρσινόῃ. vocandi casu, non Ἀρσινόῃς. *Venus Zephyritis, Arsinoe, Chloris, Hippia*, sunt p. 554. συνώνυμα. Quintum distichum scribo, Μηδέ μοι ἐν θαλάμῃσιν ἔσθ' ὥς πάρος, (εἰμὶ γὰρ ἄπνους). Τίλκοιτ' αἰνότεραι ὦσα Ἀλκυόνες. Non hoc jam peto a Venere, ait nautilus, quod vivus petere eram solitus, ut vos infelices Alcedines mihi nidificetis et in mari pariat, id est, ut tranquillum mare mihi praestet Venus: sed ut Selenae faveat, et factum velit. θαλάμας Aristoteles et Oppianus vocant piscium in aquis cubilia: Callimachus, nidos Alecyonum, de quorum artificio mirabili multa Aristoteles in nono Historiarum, capite 14. et ex eo Plinius, Aelianus, alii. Nihil jam est in hoc epigrammate, quod vel mediocriter erudito homini faciat negotium. Auctoris tamen Epitomae, viri sine controversia eruditissimi, extat ingenua confessio, ita corruptos ipsius temporibus fuisse hos versiculos, ut in illis non multum intelligeret. Ait enim, εἰς τὸν ναυτίλον τοῦτον φέρεται τι ἐπίγραμμα Καλλιμάχου τοῦ Κυρηναίου· ὃ ἐπεὶ ἔσφαλται οὐ μετέγραψα. Τὸ πλατὺ λισσομένοισι ἐκλιπανεῖ πέλαγος. ἐκλιπαίνειν est *impinguare* vel *pingui madefacere*. καταχρηστικῶς hic, turbatum mare sedare. videri potest longe translata significatio: sed non ita est. Nam mare commotum si aspergatur oleo quiescit, ut docemur ab Aristotele et Plutarcho. eo respexit Posidippus. Eclogam Epicharmi, πώλυποί τε σηπίαι τε καὶ ποταμαὶ τευθίδες, ubi Dalecampius corrigit, πότνιαι τευθ. exponimus infra ubi de loligine. At pro χαλυσώδεις βολβίτις, scribo, χ' ἃ δυσώδης βολβίτις, et *foetida bolbitis*. Pro γράϊαι τ' ἐριθανώδεις: quid aliud legi queat, non video, nisi γρυμαῖαι τ' ἐριθανώδεις. id est, *et viles ciborum paratus ex intestinis piscium quorundam*. γρυμαῖα quid dicatur capite undecimo jam exposuimus. vilitas cibi ea voce indicatur: materia verbo ἐριθανώδεις. auctore enim Hesychio ἐριθάκην appellabant, τὸ ἐγκολιον τῶν ἰχθύων τῶν μαλακῶν. μαλάκια δὲ καλεῖται τὰ τευθώδη. Scripta lectio, τὰ τευθιδώδη. In sequentibus, σελάχια δὲ τὰ τῶν ἐρίων φύλλα. Epitome, φύλα. recte. caetera non minus depravata.

Videtur facere τὰ σελάχια, quasi genus τῶν χοιδρωδῶν καὶ τῶν μαλακίων, si ita est, scribendum σελάχια δὲ τὰ ἐκατέρων Φῦλα.

CAPUT VIGESIMUM.

Εἶτα in indignationibus. καλόν γε ἂν εἴη. piscis ἀκανθοστεφής. χρᾶσθαι pro habere. ῥαφίς piscis, qui et βελόνη. ῥίνη squatus. celtis. *Vetus Jobi interpretatio emendata. lingua scari. Θεοί. scari intestina. an scarus dormiat. τειχιόεσσα Μιλήτου κόμη. ἀγεληίδες ὕκκαι. piscis λινοπληγέστατος. Admonitio de nupera editione Athenaei. ἄνες. pisees. ἀλίζωοι. Paegnias Salpae. σκέπινος vel σκέπανος. σκίαιναι aut σκινίδες vel σκιαινίδες.*

IN ΠΑΓΟΤΡΟΙ quod profertur unicum testimonium veteris poetae, corruptum est, et dispunctum prave. p. 555. Sententia exigit γραφήν huiusmodi, εἴθ' ἄλιεύς ὢν ἄκρος σοφίαν, ἐν παγούροις μὲν θεοῖς ἐχθροῖσι καὶ ἰχθυόδοις εὖρηκα παντοδαπὰς τέχνας. γέροντα βούγλωττον τὸ μὴ ταχέως πάνυ συναρπάσαι με καλόν γ' ἂν εἴη. Loquitur piscator indignabundus quod vetulum buglossum aegre caperet, *Ego, inquit, piscator cum sim, meam artem perfecte callens, ad capturam pagurorum diis invisorum et pisciculorum, artes sexcentas inveni. Itaque veterem hunc buglottum, si non cito admodum cepero, pulchrum sane fuerit.* Indignantis verba esse constare poterat vel ex sola voce εἶτα, elegantissime initio sententiae posita, ut passim apud Atticos, et alios quoque scriptores non raro. scripsimus συναρπάσαι με, ex corrupta lectione συναρπάσομαι: conjectura nimis certa. Illud, καλόν γ' ἂν εἴη, valet, *mira et indigna res sit.* pari venustate Francocellae diceremus, *il feroit beau voir.* In ΠΗΛΑΜΙΣ laudatur Phrynichus ἐν Μούσαις. cuius fabulae meminit Pollux libro septimo, capite 3o. item libro decimo capite 23. laudatur item Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ μορίῳ. hoc est, ut saepe jam diximus, libro quinto Historiarum, capite decimo. Scribo Numenii

versum in ΠΕΡΚΗ, Ἄλλοτε δ' αὖ πέρκας, ὅτε δὲ στρο-
 Φάδα παρὰ πέτρην Φυκίδα. aut si mavis στροΦάδας
 παρὰ πέτρας. sed eam vocem accipe, non cum inter-
 pretibus, de insulis Strophadibus: verum pro ἀλιστρε-
 Φεῖς et rotundas, quae undique mari cinguntur. Vide-
 tur etiam Epicharmi testimonium de percis voce una
 esse imminutum. nam statim in ΦΥΚΙΣ subobscore hoc
 innuit Athenaeus. Ibidem referuntur verba Aristotelis,
 ἀκανθοστεφῇ φησὶν εἶναι καὶ ποικιλόχροα Φυκίδα. Forte,
 ποικιλόχρου. sed et vulgata ferri potest, assumpta θύρα-
 θεν voce ζῶα. non solum autem ποικιλόχρους est phycis,
 sed etiam τρεψίχρους, ut docet philosophus Historiarum
 lib. octavo. ἀκανθοστεφῇ autem vocat phycidem, respi-
 ciens ad pinnam quae per dorsum huius piscis continua
 porrigitur. quod proprium non est phycidi: sed in multis
 reperitur. Additur item ex philosopho, τῶν δὲ γραμ-
 μοποικίλων, τῶν τε πλαγίαις ῥάβδοις κεχρημένων, πέρκη.
 Docti corrigunt κεχρωσμένων: scripti tuentur κεχρημένων.
 nec video cur mutemus. χρᾶσθαι in multis loquendi
 generibus, quod veteres Latini fungi vulgo habere.
 Aristoteles in Physiognomonicis, ὅσοι τῶν μεγάλων ξη-
 ραῖς σαρκὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ χρώμασι. Plane alieno
 loco posita sunt proxima verba, καὶ παροιμία δὲ ἐστίν,
 ἔπεται πέρκη μελανούρω. quid hoc enim ad phycides?
 Suus illis locus erat ante vocem ΦΥΚΙΣ. allusit ad
 proverbium hoc Numenius versu qui ante recitatus est,
 Σκορπίον, ἢ πέρκαισι καθηγνητὴν μελάνουρον. Quae ap-
 pellantur deinceps ΡΑΦΙΔΕΣ, nomen a specie corporis
 invenerunt. est enim genus piscis praelongi et utrimque
 in acumen definentis. Aristoteles in libris Historiarum
 non ῥαφίδα, sed alia voce ejusdem notionis, βελόνην
 appellat. Plinius et acum et belonen. dicebatur et
 ἀβλεννής, si modo ita recte scriptum libro octavo cum p. 556.
 ait, ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, respicit, ut videtur, verba
 philosophi Histor. lib. 5. cap. 11. PINH autem Plinio
 teste squatus vel squatina Latinis nuncupatur. sed aliud
 quoque illius nomen invenio, affinis tamen significa-
 tionis. Glossae priscae, Celtis, εἶνα ἰχθύων εἶδος. Proprie
 celtis est celum, γλύφιον. Vetus interpret sacrorum
 librorum, Jobi capite 19. quis mihi det ut exarentur
 in libro stylo ferreo, et plumbi lamina, vel celte
 sculpantur in filice? in recentibus libris etiam Ant-
 verpiensibus, editum certe. quin etiam doctissimi et
 praestantissimi viri ita scribi jubent. quos certum est
 Casaub. Anim. in Athen. T. II. O

falli. nam aliter versionis auctor scripserat: vide librum Hieronymi ad Pammachium adversus errores Johannis Jerosolymitani. Quare vocatur Archestrato Miletus *novus*? nam ait Καὶ σελάχη μὲν τοι καινή Μίλητος ἄριστα Ἐυτρέφει. sed error est in ea scriptura. Veteres quidam καὶ νῆ M. pro καί γ' ἡ M. vel κλεινή. De tertio versu Archestrati cogitandum amplius. Nunc vero pergamus. ΣΚΑΡΟΣ. τοῦτον Ἀριστοτέλης Φησὶ καρχαρόδοντα εἶναι καὶ μονήρη καὶ σαρκοφάγον. Ex libris Aristotelis, et res ipsa, dudum emendavit Rondeletius Φησὶν οὐ καρχαρόδοντα εἶναι. Historiarum libro secundo, cap. 13. καρχαρόδοντες πάντες οἱ ἰχθύες, ἔξω τοῦ σκάρου. Librorum chirographorum quantum est, nihil aliud hic, nisi veteris mendae testimonium nobis exhibent. In iisdem quod sequitur de lingua scari, ita scriptum, καὶ γλωτταν οὐ λείαν, προσπεφυκυῖαν. melius nos hodie οὐ λείαν προσπεφυκυῖαν. nam peculiare aliquid in scari lingua voluit observare philosophus his verbis. at illud omnibus fere piscibus commune, non laevem sed scabram linguam habere, et adhaerentem, atque ut verba illius usurpem, σκληρὰν καὶ ἀκανθώδη, καὶ προσπεφυκυῖαν οὕτως, ὥστε μὴ δοκεῖν ἔχειν. Linguam autem piscis hujus diversam ab aliorum piscium linguis esse non mirum: si vere scribit idem philosophus, solos ex omnibus scarum et fluvialium porcum Φθέγγεσθαι. quae de re libro 8. cap. 1. Deinde scribe cum doctissimo Rondeletio, ἥπαρ λευκὸν, τρίλοβον. in Epitoma hoc saltem recte, quod τρίλοβον scribit, non ut editum est, caetera nihilo melius. In Epicharmi ecloga, τῶν οὐδὲ τὸ σκῶρ θεμιτὸν ἐκβαλεῖν θεοῖς, non contemnenda Excerptorum lectio, θεοί, pro θεοῖς: nam ita etiam Eustathius. θεοί exclamationis vox: ut *Doctis Jupiter et laboriosis*. at, θεοῖς, simile est illi Archestrati de optimo vino τῷ ἐνουροῦσι καὶ θεοὶ αὐτοί, quod libr. 1. exposuimus. Ideo autem Epicharmus scarorum stercoreis meminit, quia piscis hujus solum intestina comedebant gulae procures. Martialis.

Hic scarus aequoreis qui venit obesus ab undis,

Visceribus bonus est, caetera vile sapit.

Falsum est quod mox refertur ex Seleuco Tarsense, μόνον τῶν ἰχθύων τὸν σκάρου καθεύδειν. *solum ex omnibus piscibus scarum dormire*. Quid igitur? piscium universum genus somni expert? atqui vere pronuntiat philosophus, cadere somnum in omne animantium genus:

solis fortasse testaceis exceptis: de quibus scribit, nondum experientia esse compertum dormiant an non. p. 557. Potest fieri ut contrarium senserit Seleucus hic: πολλὰ γὰρ πολλοῖς φαίνεται, inquit philosophus: quorum ratio nulla haberi debet. Sed vereor ne viro docto facta sit injuria: sublata negatione, et in contrarium versa ipsius sententia. Lego, μόνον τῶν ἰχθύων τὸν σκάρον οὐ καθεύδειν. firmant clare subjecta verba. ὅθεν οὐδὲ νύκτωρ ποτε ἀλῶναι. ideo nunquam noctu capitur. non somni hic est effectus, sed assiduae vigilantiae. ab eadem mente etiam quod sequitur: τοῦτο δὲ ἴσως διὰ φόβον αὐτῷ συμβαίνει. fortasse, ait, a metu hoc illi usuenit, cedo, utrum probabilius, metum ingentem conciliare somnum an insomniam? Rei veritas apud Oppianum poetam, et philosophum de meliore nota,

Μοῦνον δ' οὐ ποτε Φασὶν ἀνὰ κνέφας ἀσπαλιῆς
εἰς ἄγραν πεσέειν ἀπαλὸν σκάρον· ἀλλὰ που ὕπνου
ἐννύχιον κοίλοισιν ὑπὰλ κευθμῶσιν λαύειν.

Sic est profecto, quia negabant piscatores capi posse noctu scarum, induxere quidam in animum credere de illo quod hic Seleucus narrat: nunquam scarum dormire. Praeceptum Archestrateum istud, — χειμῶνι δὲ τρίγλαν Ἔσθι· ἐνὶ ψαφρῇ ληφθεῖσαν τειχιόεσση Μιλήτου κώμη, verte, nullum ede in arenoso Miletī vico, Tichiunte, captum. Τειχιόεσσα κώμη periphrasis est Tichiuntis, ut appellatur aliis, et Athenaeo ipsi, libro octavo. Thucydides tamen Tichuffam: auctor seipse explicat, de nullis loquens infra, Ἀρχέστρατος ἐπαινέσας τὰς κατὰ Τειχιοῦντα τῆς Μιλησίας τρίγλας. neque putemus Tichiuntem ex eo nomen invenisse, quod moenibus pulchris esset cincta: sed quod bene munita. Non igitur a Leopardo solum dissentiunt qui aliter vertunt, sed a veritate procul abeunt. In tertio versu recte Dalecamp. Καρῶν πέλας ἀγκυλοκώλων. sic voluimus editum ex membranīs et Epitoma. item πηγὴν non πυγὴν. melius etiam Θυατειρηνός, quam Θειατ. etsi aliter saepe MSS. Ὀνίαν, genus quoddam scarorum fuisse testis etiam Hesychius. In ΣΠΑΡΟΣ corruptissima sunt Epicharmi verba, quae vix aliquis emendaverit sine librorum praesidio. pro ἀγεμῶν scribendum ex aliis locis ἀλιεύμεν. At in istis Numenii, ἢ σπάρου ἢ νάρκας ἀγεληίδας, non erat difficile veram lectionem restituere ex libri fine, ἢ σπάρου ἢ ὕκκας ἀγ. Sed sparum aut hyccas ex iis esse qui gregem faciunt non est existi-

mandum. Quare ἀγελήϊδας vocem poeticam cave putes positam pro ἀγελαίας, sed pro ἀγελεύας, praedatrices. nam et λήϊς, poetis idem ac λεία, praeda. In ΣΚΟΡΠΙΟΣ ita editum est, οἱ γὰρ πετραῖοι μελανοσαρκότεροι εἰσι. Demiror qui suggerit nos aut operas nostras hic locus. Nam communi sensu careat necesse est qui vel solum dubitat scribendum esse, μαλακοσαρκότεροι, neque aliter omnia manu exarata exemplaria. Ait, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ μορίων. Lege caput nonum quinti Historiarum. Ait, ὅτι καὶ σκόρπαιναν καὶ σκ. Melius scribas, Ὅτι δὲ καὶ σκόρπαιναν καὶ σ. Ait, Ἀρχέστρατος ἐν τοῖς χρυσοῖς ἔπεσιν. alludit ad Pythagoreorum
p. 558. χρυσᾶ ἔπη sive carmen aureum. In Archestrati versu praestat scribi, ἂν ἢ μὴ μείων τοῦ πύγονος. Ait de SCOMBRIS, τροφίμους δὲ τῶν κολιῶν καὶ εὐχυλωτέρους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους. Legebam τροφιμωτέρους. sed aliter concinnat Epit. τροφίμους δὲ καὶ εὐχύλους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους τῶν κολιῶν. SARGUM appellat Archestratus λινοπληγέστατον ἰχθῦν, quia omnium maxime cum retibus certat, eaque vehementi jactatione vel attritu, ut Plinius scribit, frangat. hoc significat λινοπλήξ proprie: nam quod antiqui grammatici interpretantur Φρενοπλήξ, translatum est a notione prima: quia capti piscis jactatio intra retia similis furori insanientium. Corrige illa, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ περὶ ζώων ἱστορίας. est quidem verum recitata hic verba, extare in quinto Historiarum capite nono: sed omnes ad unum chirographi libri consentiunt in errore de quo diximus toties. quare Athenaei errorem secuti scribamus etiam hic, περὶ ζώων μορίων. Epicharmi prius testimonium in postrema voce corruptum est: αἱ δὲ λῆς σαργοὶ τε χαλκίδες τε καὶ τοιπούντιοι. docti corrigunt, χαλκίδες τε πόντιαι. nos sic potius, χαλκίδες τε, καὶ τοιπούλιποι. At in altero testimonio ejusdem poetae, editionis nuperae διορθωτῆς qui operas suas prelis locaverat, ex imperitia Φίλταται scripsit pro Φίνταται: illaudabili et magno facinore. quod eo dico, ne quis putet talium παραδιορθώσεων, si quae inter legendum erudito lectori deprehendantur, a nobis rationem esse poscendam. Ita igitur cum libris omnibus et Eustathio scribe, ἧς δὲ σαργῖνοι, μελάνουροί τε, καὶ Φίνταται ταινίαι, λεπταὶ μὲν, ἀδεῖαι δέ. Doricum est, Φίντατος pro Φίλτατος. Restituendam censeo etiam in hoc versu Archestrati, Τὸν δὲ ἀγαθὸν μαλακὸν τε φύσει, καὶ πίονα

σάρκα, vocem compositam sed distractam pridem cum sententiae labe, *πιονόσαρκον*. alioquin hiulca et suspensa oratio relinquitur. Non agnosco pisces *euones*, qui nominantur in istis, † ΣΑΛΠΗ. *Ἐπίχαρμος Ἡβας γάμω, εὐνες, Φαγροίτε*. λαβρ. et profecto nulli unquam ea appellatione fuerunt Graecis noti. sed nomen hoc varie depravatum est in hoc opere: nam sub libri finem *λόνες* scriptum pro *εὐνες*: imo vero pro *ἀόνες*, quod est indubitate verum nomen horum piscium, auctoribus quibusdam MSS. et Hesychio, *Ἄων, ἰχθυὺς ποιός*. Addit Syracusanus poeta, *σκατοφάγοι, σάλπαι βδελυχραί*. scribendum ex libris Eustathii, *βδελυχναί*, vel *βδελυγμαί* pro *βδελυραί*. Philosophi locus extat Historiarum libro quinto, capite nono. Recte viri docti in Pancratis versu, *ἄς τε βόας πορκῆες ἀλίζωνοι καλέουσιν*, damnarunt vocem *ἀλίζωνοι*. nam Halizoni populi nihil ad hunc locum. at *ἀλίζωοι* piscatores dicuntur, *in mari degentes*, vel *e mari viventes*, id est, piscatione marina. Theocritus, *Αἴ τις ἀνὴρ αἰτεῖται ἐπαγροσύνην τε καὶ ὄλβον Ἐξ ἀλὸς ᾧ ζῶει*. Recte etiam in sequente versiculo, *Οὕνεκα γαστέρι Φῦκος αἰεὶ ἀλέγουσιν ὁδοῦσιν*, emendarunt *ἀλέουσι*: licet utrique emendationi refragetur scripta lectio, quae non utique semper assensum meretur. ut cum paulo post legitur in Excerptis, de Botrye p. 559. Messanio, *γενέσθαι εὐρετὴν τῶν παραπλησίων παιγνίων τῆς προσαγορευομένης σάλπης*. nam rectum est, quod editum vulgo, *τοῖς προσαγορευομένοις Σάλπης*. *Paegnia Salpae* appellabant, quorum auctor Mnaseas *Salpa*. de quo lib. 1. diximus, cap. 17. Scribe, *Ταῦτα δὲ πάντα Κύρῳ Φράζω, καὶ πρὸς σε Κλέαινε*. non *Φράζων*. et in Ephippi catalogo, *κέφαλος. πέρικη*, non *κεφαλῆς, πέρικης*. neque *Φυαία* sed *Φυκία*. melius etiam *μύλλος*, ut in Glossis Hesychii, et *λεβίας*. ΣΚΕΠΙΝΟΣ qui memoratur ex Dorione, alibi, quod sciam, non legitur: nisi est is de quo Oppianus primo Halienticorum, *Σαῦροί τε σκέπανοί τε, καὶ ὅσ' ἐνιτέτροπε πηλοῖς*. In verbis Epicharmi de SCIAENA, sive umbra, scribo cum Epit. *ἐνῆν δὲ σκιαινίδες*, non *σκιαθίδες*. In tertio Galeni *περὶ τροφῶν*, ex Philotimo *scinides* semper nominantur. et disertim Galenus *σκινίδες ἢ σκίαιναι*. *δισσῶς γὰρ ὀνομάζονται*. fortasse *σκιαινίδες*.

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM.

Ἀπειθῆς πρὸς τὴν γεῦσιν *sphyraenam plus congris alere*. σηπία. στιφρᾶν pro γίνεσθαι στιφρόν. *loligines volucres*. ποταινὸς *gratus vel similis*. ὑπόσφαγμα. ταράττεσθαι, *truare*. κατατέμνειν κύβους, pro εἰς κύβους. τρίγλη unde dicta. σκαρῖς. *mullus piscis gregalis ejus dentes*. Sophronis Παιδικά. *cinaedus ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν*. *mullus Hecatae sacer*. τρίγληνος. γλήνη. *Κίττα piscis Baccho sacer*: νῆττα *Neptuno: maenides Hecatae*. Cratini Trophonius. *mulli Aexonici. alia quaedam*.

ΣΦΥΡΑΙΝΑΙ. ταύτας φησὶν Ἰκέσιος τροφίμωτέρας εἶναι τῶν γόγγρων, ἀπειθεῖς δὲ τὴν γεῦσιν καὶ ἀστόμους. Melius, ἀπειθεῖς δὲ πρὸς τὴν γ. ut libro tertio ex eodem Hicelio, τῶν μυῶν ἔνιοι κακόχυλοί τε καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν ἀπειθεῖς. neque assentiri debemus iis qui emendant ἀηδεῖς. Observat Suidas locum hanc vocem non solum in personis, sed aliis quoque rebus habere. Profert exemplum ex Aeliano, οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι ἔνθα ἂν τοῖς ἐχθροῖς ἐνέτυχον, ἐνταῦθα δῆπου καὶ ἡγωνίζοντο, εἴτε εἴεν ἀπειθεῖς οἱ τόποι καὶ τραχεῖς, εἴτε εὐφρεῖς δέξασθαι ὀπλίτας καὶ εὐήλατοι. loci ἀπειθεῖς, *incommodi ad pugnam*. alius auctor, Ἀλαλκομεναὶ πόλις ἐστὶ καὶ ἀκούω αὐτὴν μήτ' ἐφ' ὑψηλοῦ κεῖσθαι καὶ ἀπειθοῦς λόφου, μήτε τειχῶν περίβολον ἔχειν. collem ἀπειθῆ vocat, quem difficile ascendas: ut Hicelius piscem ἀπειθῆ, quem non lubens comedas. sic fere ἀπίθανος ἐν γελοίῳ libro octavo, de eo qui non sit natus dicta dicere. Sed *sphyraenas plus congris alere falsum est*, ut ex disputationibus doctissimi Rondeletii constat liquido. Quem autem falsi hujus insimulabimus? Hicesiumne an Athenaeum, an librariorum? In hos culpam conjiciebat Gesnerus: σμύραιναι scribendum affirmans non σφύραιναι, cum isto loco, tum in alio simili sequentis libri. Sed de illo ibi viderimus. Hic autem Athenaei potius vel Hicelii fides suspecta mihi quam librariorum. Stant

ab edita lectione omnes codices, et quae plurimi faciō p. 560. non injuria, Augustana Excerpta. praeterea quae statim subjiciuntur nisi de Sphyræna capiantur, eque hic locum habebunt? Adde quod de muraena suo loco in elemento μ tractatum est. $\sigma\mu\acute{\upsilon}\rho\alpha\iota\upsilon\alpha\upsilon$ autem et $\mu\acute{\upsilon}\rho\alpha\iota\upsilon\alpha\upsilon$ tanquam diversos pisceis $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$ $\epsilon\upsilon$ $\gamma\rho\acute{\alpha}\mu\mu\alpha$ separatim explicare, cujus fuerit stuporis? Non igitur librarii culpa hic ulla, sed vel Athenæus minus fideliter aliam sententiam recitavit: si quod de muraena dixerat Hicetius, aut depravatum secutus codicem, aut aliud agens Sphyrænae tribuit: vel Hicetius ipse contra aliorum sententiam sic sensit perperam. quod in eo argumento nemo mirabitur, qui fuerit in medicorum scriptis paulo verfatior. Extant quidem in superioribus ex eodem Hicetio verba haec, $\tau\rho\phi\acute{\iota}\mu\omicron\upsilon\varsigma$ $\tau\acute{\alpha}\varsigma$ $\mu\upsilon\rho\alpha\iota\upsilon\alpha\varsigma$ $\epsilon\acute{\iota}\nu\alpha\iota$ $\Phi\eta\sigma\acute{\iota}\nu$ $\acute{\omicron}$ Ἰκέσιος $\omicron\upsilon\chi$ $\eta\tau\tau\omicron\upsilon\varsigma$ $\tau\omega\upsilon\varsigma$ $\epsilon\gamma\chi\epsilon\lambda\acute{\epsilon}\omega\upsilon\varsigma$, $\acute{\alpha}\lambda\lambda\acute{\alpha}$ $\kappa\alpha\iota$ $\tau\omega\upsilon\varsigma$ $\gamma\acute{\omicron}\gamma\gamma\rho\omega\upsilon\varsigma$. sed ex istis non recte colligas quod voluit elegantissimus Gesnerus, dixisse Hicetium, muraenas plus alimenti quam congros praestare. Solet didascalista praeceptiunculas grammaticorum non aspernari. cujusmodi est in $\Sigma\text{ΗΠΙΑ}$, quod scribit de ejus vocis accentu: $\acute{\omega}\varsigma$ $\alpha\iota\tau\acute{\iota}\alpha\varsigma$ η $\pi\alpha\rho\alpha\lambda\acute{\eta}\gamma\omicron\upsilon\varsigma\alpha$ $\acute{\omicron}\xi\acute{\upsilon}\nu\epsilon\tau\alpha\iota$, $\acute{\omega}\varsigma$ $\Phi\iota\lambda\acute{\eta}\mu\omega\upsilon\varsigma$ $\iota\sigma\tau\omicron\rho\epsilon\acute{\iota}$. $\acute{\omicron}\mu\omicron\iota\omega\varsigma$ $\kappa\alpha\iota$ $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$, $\pi\alpha\iota\delta\acute{\iota}\alpha$, $\tau\alpha\iota\upsilon\iota\alpha$, $\omicron\iota\kappa\acute{\iota}\alpha$. Sed primum exemplum delendum est: nam Graeca vox non est $\pi\alpha\iota\delta\acute{\iota}\alpha$. meritoque eam praetermisit Ecl-garins: aut scribe, $\acute{\alpha}\pi\alpha\iota\delta\acute{\iota}\alpha$. $\epsilon\upsilon$ $\delta\epsilon$ $\pi\acute{\epsilon}\mu\pi\tau\omega$ $\zeta\acute{\omega}\omega\upsilon\varsigma$. Scribendum et hic ut semper alibi $\epsilon\upsilon$ π . $\zeta\acute{\omega}\omega\upsilon\varsigma$ $\mu\omicron\rho\acute{\iota}\omega\upsilon\varsigma$. Respicit caput 6, 5. Historiarum. $\tau\acute{\alpha}$ $\acute{\omega}\acute{\alpha}$ $\acute{\omicron}$ $\acute{\alpha}\rho\acute{\rho}\eta\eta$ $\pi\alpha\rho\alpha\kappa\omicron\lambda\omicron\upsilon\theta\omega\upsilon\varsigma$ $\kappa\alpha\tau\alpha\text{-}\Phi\upsilon\sigma\acute{\alpha}$ $\kappa\alpha\iota$ $\sigma\tau\iota\Phi\rho\acute{\alpha}$. Saepe monuimus Athenaeum sententiam magis quam verba auctorum spectare. itaque et si apud Aristotelem unde est hic locus scriptum hodie legimus $\kappa\alpha\iota$ $\gamma\acute{\iota}\nu\epsilon\tau\alpha\iota$ $\sigma\tau\iota\Phi\rho\acute{\alpha}$, cap. 12. libr. 5. Historiarum, fortasse tamen verbo $\sigma\tau\iota\Phi\rho\acute{\alpha}\nu$ usus erat noster convivator duorum loco: quod cur ab illo fieri non potuerit, causam non video. Ita legunt scripti omnes. Caeterum hujus loci sententiam a doctissimis viris recte expositam, ex eorum scriptis petant studiosi. nam actum agere nostri moris non est. $\pi\acute{\omega}\lambda\upsilon\pi\acute{\epsilon}\varsigma$ $\tau\epsilon$ $\sigma\eta\pi\acute{\iota}\alpha\iota$ $\tau\epsilon$, $\kappa\alpha\iota$ $\pi\omicron\tau\alpha\iota\upsilon\alpha\iota$ $\tau\epsilon\upsilon\theta\acute{\iota}\delta\epsilon\varsigma$. Qui paulo ante jubebat nos scribere $\pi\acute{\omicron}\tau\upsilon\gamma\iota\alpha\iota$, idem vir doctus, quasi sententiae poeniteret, corrigit hic $\pi\omicron\tau\alpha\upsilon\alpha\iota$. Volucres loligines esse et $\eta\epsilon\rho\phi\omicron\iota\tau\omicron\upsilon\varsigma$ ut vocat Oppianus, vel ex etymologia ejus vocis constat: nam auctore Varrone *loligo* dicta quod subvolet quasi *voligo*. quare etiam auctor Epit. $\pi\omicron\tau\alpha\upsilon\alpha\iota$

semper scribit in hoc Epicharmeo versu. Nobis membranarum Athenaei et editorum librorum γραφή non videtur temere mutanda. ποταινός Epicharmo idem ac ποταίνιος recens vel similis. posterioris interpretationis auctor mihi Hesychius, qui non solum νέον καὶ προσφατον interpretatur, verum etiam σύνεγγυς. Igitur ποταινὰ τευθίδες, vicinae loligines, sive similes: sepiis nempe ante nominatis. Confirmat hanc interpretationem quod subjicitur in continenti, facere hunc Epicharmi versum confirmandae sententiae Speusippi, qui scripsit

p. 561. sepiam et loliginem esse similes. E contrario si cui placet Epitomae lectio ποταναί, interpretari oportebit πρὸς Σπεύσιππον, contra Speusippum. ὑπόσφαγμα δ' εἶναι κρέασιν ὁπτοῖς ἐκ τοῦ αἵματος, τεταραγμένοις μέλιτι, τυρῷ, ἄλϊ, κυμίνῳ, σιλφίῳ † ἐξ ἐφθόϊς. Lege τεταραγμένου, videlicet τοῦ αἵματος, cum Eustathio: vel τεταραγμένον ut in Excerptis: nempe ὑπόσφαγμα. Male capiunt Erasistrati mentem, qui fieri ajunt hyposphagma ex carnibus assis aut elixis. non hoc edita lectio significat. Verte itaque *Parator hyposphagma carnibus assis ex sanguine confuso cum melle, caseo, sale, cumino, lasere: paratur et elixis carnibus.* τάραττεσθαι culinae vocabulum, est truare, id est, τῇ τρύνῃ sive trua κινεῖν, non in olla, verum in patina. hyposphagma enim condimenti genus est, atque ut ait Eustathius, ὑπότριμμά τι. postrema verba ita corrigimus, εἶναι δὲ καὶ ἐφθόϊς. jam exposuimus. αἷμα ἐφθόν καὶ σίλφιον. Excerpta, καὶ σίλφινον. καὶ φύλλα εὐώδη τετμημένα. Eustathius, τετριμμένα. Excerpta, ut est editum. ἄλλ' ἔντραγε τὴν σηπίαν τὴν διαλαβοῦσαν, καὶ τοδὶ τὸ πολυπέδιον. Scribe cum Epitomatore τῇ δὲ λαβοῦσα. at interpretis emendatio est absurda. Καὶ τὰ πτερύγια συντεμὼν ἐφθὰ ποῶ. loquitur coquus, non coqui herus: quod tamen sine causa interpretes sibi persuasit: et ideo totum locum male cepit, male interpolavit. In isto versu τὸ δὲ ἄλλο σῶμα κατατεμὼν πολλοὺς κύβους, notemus elegantiam non vulgarem: cum omittitur praepositio εἰς post verbum τέμνειν, aut aliud cognatae significationis. Aristophan. Equitibus, διαπρησθεῖην διατμηθεῖην τε λέπαδνα. id est, *difsecer in lora jugalia.* Theocritus, τὸν στέφανον τῖλαι με καταυτίκα λεπτά ποιήσεις. id est, εἰς λεπτά. Postremum versiculum scribe ex melioribus libris, Ἐπὶ τὸ τάγηνον σίζον, ἐπισιῶν φέρω. aliter neque stat versus,

neque sententia.

ΤΡΙΓΛΗ. κίχλη δια τοῦ η. habes eundem canonem supra in κίχλη. ἐν πέμπτῳ ζώων.

Scribe ἐν πέμπτῳ μορίων, ex libris omnibus. Locus est Historiarum lib. 5. cap. nono. Quod ait videri mul- lum τρίγλην dictum Graecis quia ter in anno foetum edat, de eo etymo sic Artemidorus lib. 2. cap. 14. ex Aristotele, et Aristophane grammatico, qui in philosophi libros ejus argumenti commentarios ediderat. τρίγλη γυναιξίν ἀτέκνοις ἐστὶν ἀγαθή. τρεῖς γὰρ κύει. (malim τρίς ut in Athenaeo) ὅθεν αὐτῇ καὶ τοῦνομα εἰκότως φασὶ κείσθαι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ ζώων, καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλην ὑπομνήμασι.

Σκάρος δὲ ἀπὸ τοῦ σκαίρειν καὶ σκαρίς. etsi totidem litteris haec etiam apud Eustathium scribuntur: quia tamen scaridis piscis veterum, opinor, nemo meminit, scriberem lubens καὶ καρὶς, οἶον σκαρίς. In Etymologico, ubi multa saepe ex Athenaeo descripta observavimus legas, καρὶς παρὰ τὸ σκαίρω, σκαρίς καὶ καρὶς. alioquin vulgatam lectionem interpretabimur de lumbricis quos vocant σκαρίδας.

ἔστι δὲ καρχαρόδους συναγελαστικός. Utrovis modo legas συναγελαστικός, aut συναγελαστικῇ, semper de nullo haec erunt intelligenda: p. 562.

quem inter gregales refert Aristoteles nono Historiarum. At dentes serratos habere nullum, neque Aristoteles scripsit, et falsum esse arguit αὐτοψία. si modo is est veterum nullus quem linguam et dentes habere negant Rondeletius et Belonius, viri de hac parte philosophiae quam optime meriti.

ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ παιδί κάσποι· Φυξίς φησὶ τρίγλας μὲν πύονας. τριγόλαν δ' ὀπισθίαν. Corruptissimus locus. a libris subsidium nullum. Lego ex ingenio, ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ Παιδικὰ. παιδικὰ ποιφύξεις φησὶ. id est, *Sophron in mimo inscripto Deliciae*, vel *Amasius: amasium terrebis*, ait. sequentia deinde verba perfectam sententiam non continent. Fortasse tamen ita scripserat Sophron, Παιδικὰ ποιφύξεις τριγόλα τ' ἐμπροσθία, τριγόλα τ' ὀπισθία. Latet sub his verbis aliqua obscenitas, ut in illo apud Plut. in Sympliciis, ὅθεν Ἀρκεσίλαος οὐδὲν ἔφη διαφέρειν τοῖς ὀπισθεν εἶναι κύναιδον ἢ τοῖς ἐμπροσθεν. et eo quod de Agathocle Siculo jactatum est olim, πάντων τῶν βουλομένων τοῖς ὀπισθεν καὶ τοῖς ἐμπροσθεν γενόμενος. Recte autem emendari a nobis παιδικὰ ποιφύξεις ex vestigiis corruptae lectionis, en testem locupletem. Scholiastes Nicandri explicans verba poetæ in Theriacis,

Ἄκριτα ποιφύσσοντος: scribit, τὸ δὲ ποιφύσσειν, πολλὰ ὥς λέγεται· καὶ ποτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ἐκφοβεῖν, ὡς Σώφρων ἐν Μίμοις· παιδικὰ ποιφύξεις· ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ πνεῖν. ὡς Εὐφορίων, ζεφύρου μέγα ποιφύξαντος.

ὁθεν Τύφων Φησί. Scripti libri notae melioris, Τρύφων. Mox deest ecloga Sapphus: nam qui versus hexametros subjectos putant illius esse, falluntur: sunt enim Archestrati ut scimus ex libro primo.

τριοδίτης γὰρ καὶ τρίγληνος. Scrib. τριοδίτης. voce τρίγληνος alluditur ad nomen τρίγλη. nam ideo Hecatae sacer nullus, id est τρίγλη, quia ipsa τρίγληνος. in qua voce exponenda frustra sunt interpretes. Proprie τρίγληνος dicitur qui tres oculos habet: qualis ille τριόφθαλμος ἡγεμῶν, cuius mentio in antiquo oraculo apud Pausaniam. γλῆναι sunt oculi. Sed cum τρίγληνος Hecate dicitur, γλήνη est facies, a parte ejus praecipua. τρίγληνος igitur, dea triformis: vulgo Graecis, τριπρόσωπος et τρίμορφος.

οἰκειοῦσιν Ἀπόλλωνι μὲν κίθαρον, Ἑρμῇ δὲ βόακκα, Διονύσῳ δὲ κυττόν. Longe petitum est, quod substituit Dalecamp. ἐξώκοιτον pro κυττόν. unde autem didicit exocactum Arcadum, sive adonidem, dicatum fuisse Baccho? ut maxime ita esset, nihil tamen id nomen ad institutum sermonem: ubi agitur de animalibus, quae occasione nominis alicui deum sacra habita. Non minus aliena conjectura eorum qui scribunt τὸ σκύμνιον. Noli ambigere scripsisse Athenaeum, Διονύσῳ δὲ κίτταν. Cittan aut cissan, piscem novisse veteres, Hesychianae Glossae arguunt. κίσσα, inquit, ἰχθυὺς ποιός. Citta ergo Baccho dicata, ob communem appellationem cum hedera, quae Graecis κιστός. Veteres grammatici, ἀνάκειται Διονύσῳ κισσός. κισσητός γὰρ ὁ οἶνος, οὗ δοτὴρ ὁ Διόνυσος.

p. 563. Baccho sacra habetur hedera, sive κισσός, quia vinum cuius ipse largitor, est κισσητόν, avideque expetitur. Quin et certa et vera sit nostra de hoc loco sententia, vix puto futurum qui dubitet. vulgi tamen scripturam non solum in antiquis Athenaei codicibus invenias, et in Epit. verum etiam apud Eustathium. neque ego pugnabo: si mihi concedatur, Athenaeo κιστόν dici piscem illum quem ex Hesychio appellavimus cittam.

καὶ τὴν νῆτταν δὲ καλουμένην Ποσειδῶνι τινὲς οἰκειοῦσι. dicta enim νῆττα a verbo νῶ, nato. Neptunus autem est aqua, in qua sola potest natari. haec nominis convenientia. Dalecamp. emendat ψῆτταν pro νῆτταν. Respondet si potest Eustathio, qui libris omnibus conspi-

rantibus in unum, falsi actionem adversus ipsum med-
tatur. Nonnullae avium, inquit Eustathius, diis fuerunt
consecratae, διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους συγγένειαν, ἢ κατὰ
τὸν τῆς κλήσεως τύπον, ἢ κατὰ ἐνεργείας ταυτότητα·
οἷον ἡ νῆσσα τῷ Ποσειδῶνι· ὕγρα μὲν γὰρ οὐσία ὁ Πο-
σειδῶν· νῆσσα δὲ παρὰ τὸ νῶ νήσω τὸ κολυμβῶ ἡτυμο-
λόγηται· ἐξ οὗ καὶ τὸ νήχω καὶ ἡ ναῦς, καὶ ὁ Νηρεύς.

καὶ τρίγλην καὶ μαινίδα ὅτι καὶ θαλάττιος ἡ Ἑκάτη·
non haec est proxima causa cur τρίγλη aut μαινίς, He-
catae offerantur: sed de nullo quidem ea quam ante
exposuimus: de maenide autem ratio est, quia credebant
μανίαν et furorem ab ea hominibus immitti. Eustathius.
θύεται μαινίς τῇ Ἑκάτῃ. ταυτόν δ' εἰπεῖν τῇ σελήνῃ·
διὰ τὸ δοκεῖν ἔστιν οἷς μανιῶν αἰτία εἶναι. Quae autem
Τριγλανθήνη mox hic dicitur Hecate, in libris Eusta-
thii est Τριγλαθήνη. Scribe, εἰ δ' ἐναποπνιγῇ τρίγλη
ζῶσα ἐν οἴνῳ. Quae sequuntur ex Archeltrato, melius
capias, si integer locus apponatur: quod ex aliis Athe-
naei locis et membranis faciemus.

Καὶ σκάρον ἐξ Ἐφέσου ζῆτει· χειμῶνι δὲ τρίγλαν

ἔσθι· ἐνὶ ψαφάρῃ ληφθεῖσαν Τειχιόεσση

Μιλήτου κώμῃ, Καρῶν πέλας ἀγκυλοκώλων.

κἂν Θάσῳ ὀψώνει τρίγλην. κ' οὐ χείρονα λήψῃ

ταύτης κεδνῇ δὲ καὶ αὐτῇ

εἰν Ἐρυθραῖς ἀγαθῇ θηρεύεται αἰγιαλῆτις.

Sensus est: Ephesi scarum capi optimum, nullum Ti-
chiante, qui fuit vicus Milesi agri: sed et in Thaso
insula mullos esse bonos, et Tichiuntiis nihilo deteriores.
videtur postea alium quoque locum nominasse ubi pisces
ejus generis haut poenitendi invenirentur. Postremo
ait, etiam Erythris bonam capi αἰγιαλῆτιν τρίγλην. species
ea est nulli plurimum littora frequentantis. Versum
penultimum ex MSS. adjecimus. In eo autem spatio
quod vacuum reliquimus, scriptum est in membranis,
ἐν δὲ τῷ γείρω. quae non potuimus emendare.

Κρατῖνος δ' ἐν Τροφωνίῳ. Pollux libro septimo, ἀργυ-
ροκοπιστῆρας δὲ λόγων ἐν Τροφωνίῳ παίζει Κρατῖνος.
meminit et libro decimo, cap. 26. eodem titulo fabulas
docuerunt Alexis et Cephisodorus.

οὐδ' Αἰξωνίδα
ἐρυθρόχρων ἐσθίσιν εἴτι τρίγλην. Dele εἴτι: aut muta
in ἐθέλει, vel εἴωθε. nam desideratur verbum aliquod.
Nulli Aexonici absque dubio ab Aexono Atheniensium
pago dicti, non ab Aexonia Magnesia urbe. parump. 564.
enim probabile est e Magnesia aut Ionica aut Mace-

donica mullos fuisse Athenas importatos. Deinde in Ethnicis Stephani legimus, *Αἰζωνίς* formari ab *Αἰζωνή*, quod est nomen δήμου Atticae, ut diximus. οὐδὲ *τρυγόνος*, οὐ + *δεινούφην μελανούρου*. Scribo, οὐδὲ *τρυγόνος*, οὐδὲ *δεινοῦ Φυῆν μελανούρου*. *neque pastinacam, neque solertis ingenii melanurum*. Cur ita vocet ex Oppiano et Aeliano clarum. ἃς κλύδων Ἑξωνικός.

Scribendum *Αἰζωνικός*. Scimus tamen etiam in antiquissimis codd. scribi hoc nomen per *αι* et per *ε* promiscue: cui similia in Glossis Hesychii et aliorum multa.

Πασῶν ἀρίστας ἐν τόποις παιδεύεται. Non est negligendum quod in Excerptis legimus, ἐντόπους. nam vulgata lectio non placet. Legam potius ἐν τρόποις π. *Fluctus*, inquit, *Aexonicus castigat subinde*, (id significat παιδεύειν) *mullos, et eos docet sapere*. dictum ἀλληγορικῶς et venuste.

CAPUT VIGESIMUMSECUNDUM.

Eupolidis Προσπαλτίων nomen varie corruptum. Taeniae muliebres. Taulopias piscis nomen fictum Athenaeo ex prava lectione. Antiquorum librariorum imperitia et negligentia: Dium Piericum. Baphyras fl. Ταινίδες et Vēs. Ψαμμίτις ὀρυκτὴ et Ψαμμοδύτης. Ηύccae ἔγγειοι. Φάγρος dentatus. ἀκάρεναξ lypus.

Αἴτ in ΤΑΙΝΙΑΙ, ὅταν δ' Εὐπολις ἐν Προσπαιτίοις λέγῃ. In Commentariis comici ad Vespas laudatur Eupolis ἐν Προσπαιτίοις: ad Nebulas, ἐν τοῖς Προσπαταλίοις. ad Aves, ἐν Προσπαλτίοις. atque haec sola scriptura placet. neque aliter scriptum in Messaei viri amplissimi libro antiquo. Nam ei fabulae nomen impositum ab uno e populis Atticis, ut Acharnensibus Aristophanis et aliis plurimis fabulis. Προσπαλτα is δῆμος dicebatur: unde Προσπάλτιοι. quare ita rescribe superiores locos: et ubicunque laudatam hanc fabulam reperies. Nam fere corrupte semper hoc nomen scribitur. Exempli gratia: Priscianus libr. 18. *Impetro illam rem dicimus, sicut et Attici. Eupόλις*. Προστάττοις, πάντα γὰρ τυχῶν αἰτῇ. Lego indubitanter, Προσπαλτίοις. Eupolidis autem

verba quae profert Athenaeus sunt haec, μήτηρ τις αὐτῶ
Θραῖττα ταινιόπωλις. addit interpretamentum, τὴν ἐπὶ
τῶν ὑφασμάτων λέγει καὶ τῶν ζωνῶν, αἷς αἱ γυναῖκες
περιδέονται. istae ταινίαι sunt fasciae, quarum multiplex
usus olim in cultu praesertim muliebri. Erant enim
aliae pectorales, aliae tibiales, aliae peduales, aliae alia-
rum partium. Has conficiebant Athenis pauperes mulie-
res, ut plurimum peregrinae, qualis ista quam Eubulus
Thressiam vocat. qualis item illa Euxii mater, quam ut
conditionis servilis fuisse probaret Eubulides qui filium
ejus numero civium exemptum cupiebat, aiebat sedisse
in foro vendentem fascias. Lege Demosthenem in ἐφά-
σει contra Ebulidem. In ea oratione vox ταινιόπωλις p. 565.
ita exponitur, ut hic ab Athenaeo. Corruptissimus est
Numenii versus in ΤΡΑΧΟΥΡΟΙ, hic, Ἀκονίας κιννά-
λους τε καὶ ἄλλοπίνην τράχουρον. nihil succurrit proba-
bilius, quam quod Gesnero videbatur, Αἰολίας κίχλας
τε, καὶ ἔλλοπας, ἥδὲ τραχούρους. Aut vera aut certe
simillima veri haec conjectura, sicut etiam quod sequi-
tur acute, et docte, vidit Gesnerus idem, vir immor-
tali laude dignissimus. Nam quod genus piscis sit ΤΑΥ-
ΛΩΠΙΑΣ, neque Athenaeus explicat, neque Aristo-
teles, aut Aelianus, aut Oppianus, vel omnino quisquam
veterum qui adhuc supersunt. Sed nec eorum qui
fuerunt, opinor, quisquam taulopiae meminerat: non
Epicharmus, non Numenius, non Dorion. Non enim
arbitremur Athenaeum in illorum libris versatissimum
eorum testimonia in hoc pisce praetermissurum fuisse,
contra quam in caeteris fecisset omnibus. Enimvero
nimis jam certum est, Archestratum in prolatis ab Athe-
naeo versibus, non de tolopia sibi uni noto pisce locu-
tum esse: verum de eo qui Aristoteli aliisque αὐλωπίας
et αὐλωπος dicitur. En quid sit et quantum incidere
in libros parum emendate scriptos: a quo fonte multos
veterum eruditorum manasse errores, docemus multis
exemplis alibi. Inter illa est hoc quoque: nam taulo-
piam piscem primus in mundo finxit Athenaeus: cum
in Archestrati versu νεαροῦ μεγάλου ταυλωπία culpa
librarii scriptum invenisset, pro νεαροῦ μεγάλου τ' αὐλω-
πία. Veteres parum distincte scripsisse, et omnino parum
diligenter, nemo potest ignorare qui Ciceronis, Strabonis,
Galenī, et Hieronymi querelas de eo genere hominum
recordabitur. In Archestrati versu altero scribe Κραχνόν,
ὅταν φ. non κρανόν. Ait in ΤΕΥΘΟΣ, ἐν δὲ πέμπτῳ

ζώων, βραχύβια φησὶν εἶναι τὸν τευθὸν καὶ τὴν σηπίαν. Membranae antiquum obtinent, ἐν πέμπτῳ μορίῳ. Loc-
cus extat in quinto Historiarum capite 18. Videamus
quam recte interpretes accipiant verficulos Archestrati
de tenthidibus.

Τευθίδας ἐν Δίῳ τῷ Πιερικῷ παρὰ χεῦμα
Βαφύρα, καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ παμπληθέας ὄψει.

Dium, olim plurium oppidorum fuit nomen. Ideo
poeta distinctione cavit ne falleremur, cum addit τῷ
Πιερικῷ. Pieriam Macedoniae regionem ex geographo-
rum scriptis norunt omnes. igitur de Dio Macedonia
sentit Archestratus. quod etiam confirmant sequentia
παρὰ χεῦμα Βαφύρα. ad *fluenta Baphyrae*. Is fluvius
Dium Macedoniae praeterlabitur. et Dii hujus et Ba-
phyrae meminit Pausanias in Boeoticis. Ex his vides
quo judicio viri eruditi χεῦμα interpretati sint *euripum*,
ut in sequente versu pro Βαφύρα, suam nobis obtru-
derent emendationem, καὶ Πύρρα. Versus primus ex
Eretrico Alexidis, Τευθίδες, πίνναι, βατῖς, δῆμος,
ἀφύαις, mendam continet in voce δῆμος. non displicet
Dalecamp. conjectura, δῆμος ἀφύων. etsi aliter poetam
scripsisse arbitror. piscis enim nomen hic videtur fuisse,
vel ostrei. Forte, βατῖς, χῆμαι, ἀφύαι, aut κορδύλος.
p. 566. Postea scribit Epitome στεατίου μικρὸν παραμίξας, περι-
πάσας ἡδύσματα, λεπτοῖς χλωροῖς ὠνδύλευσα. Non
video causam, imo nulla causa est, cur proxima verba
pro adulterinis docti habenda censuerint, Καὶ πέμμα
δὲ τι τευθίδα ὀνομάζειν Ἰατροκλέα ἐν Ἀρτοποιικῷ (vel
ut in antiquis, Ἀρτοποιητικῷ) φησὶ Πάμφιλος. *Pam-
philus auctor est*, (in Glossis nempe) *Iatroctem in libro
De confectione panis, genus quoddam alibi appellasse
τευθίδα*. Confirmat Hesych. τευθῖς, πέμμα πλακουν-
τῶδες. Paulo post de hyaenidibus et suis simul tractat
auctor. Itaque ei parti duplex praefigi lemma debuit.
ΤΑΙΝΙΔΕΣ ἢ ΤΕΣ sint ne iidem pisces an diversi
parum liquet vel Athenaeo. qui etiam dubitat an
ψαμμίτις ὀρυκτὴ Archestrati, et *psamatis* Numenii di-
versorum piscium nomina sint an ejusdem. Illius verba
sunt, τὴν ὕν ἀγόραζε, Ἦν καλέουσι τινὲς θνητῶν ψαμ-
μίτιν ὀρυκτὴν: hujus vero, Ἄλλοτε καρχαρίην, ὅτε δὲ
ρόθιον ψαμαθίδα. Invenio in Glossis Hesychii nomen
esse cujusdam piscis ψαμμοδύτης. quod verbum affine
est iam Numenii psamathitidi quam Archestrati ψαμ-
μίτιδι ὀρυκτῇ. sed psammodyten ait Hesychius etiam

callionymum vocari: quare alius videtur esse. Numenii
versum de HYCCIS, exposuimus capite 20. Lego deinde
in historiola quae recitatur ex Timaeo, super appella-
tione oppidi Siculi Hyccari, Ἰχθυὺς εὐρεῖν τοὺς καλου-
μένους ὕκκας, καὶ τούτους ἐγγελοῦς. *pisces invenisse quos
vocant Hyccas, et eos quidem in terra.* Ita auctor
Excerptorum, non ἐγκύους. quomodo enim *praegnantēs*
Hyccae? ΦΑΓΡΟΥΣ auctor Glossarii Latine indigetat
dentatos. Ovidius et Plinius *pagros*, aut *phagros.*
scribe ἄονες non λόνες. sicut diximus capite vicesimo.
Ibidem nominantur pisces ἀκαρνᾶνες ex Hicetio: quorum
et libr. 8. mentio fit. fortasse idem cum eo qui supra
dicebatur ἄχαρνος, aliis ἀχάρνα. Glossographo ἀκάρναξ
est λάβραξ, *lupus.* Cotem dictam esse Cretensis, Φά-
γρον, non mirum: exedit enim et alterit ferrum licet
secandi exors. Φάγρος autem a Φάγω.

CAPUT VIGESIMUMTERTIUM.

*Recensentur Strattidis comici fabulae, et loci ali-
quot in earum mentione corrupti emendantur.*

DE pagris agens dipnosophista, geminum e Strattide
testimonium profert: alterum e *Lymnomena*: alterum
e *Philocteta*. Observavimus inter legendum veteres
saepe factum ut in nomine hujus poetae vel fabularum
ab eo editarum, librarii aliud scriberent, quam quod
rectum et verum erat. Ut igitur male conciliati homi-
nes studiosis ne imponant, de Strattide et illius dra-
matis, quae nobis sunt comperta paucis hoc loco expo-
nemus. Scribit Suidas, Strattim (sive Stratim: nam
utrumque invenio) Atheniensem tragicum fuisse qui plures
fabulas docuerit, quarum titulos commemorat: postea
addit ὡς φησιν Ἀθήναιος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Δειπνοσο-
φιστῶν. quasi omnium poetae istius fabularum indices,
hausisset ex unico Athenaei libro secundo. quod non p. 567.
ita est. Nam ex universo Dipnosophistarum opere is
catalogus est collectus. Illud gravius, quod Strattidem
Suidas facit tragicum: qui fuit comoediarum poeta, non
tragoediarum. Harpocration, Λαγίσκας τῆς ἐταίρας μνη-
μονεύει καὶ Στράττις ὁ κωμικός. Plutarchus in Isocrate,
ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεινωμώθηται ὑπὸ Ἀριστοφάνους

καὶ Στράτιδος. Neque probò quod placuit viro exactissimae diligentiae, et iudicii non vulgaris Lilio Gyrardo, duos extitisse cognomines poetas, alterum comicum, alterum tragicum. nam ut verum id esset, nihilo tamen excusatio abierit Suidas: cum ex iis quae dicemus liquidò constitutum sit, comoedias fuisse quas ille habuit pro tragoediis. Fuit alius comicus, cui nomen Stratoni: quem cum Stratide non uno loco scribarum imperitia confudit. De hoc Suidas, Στράτων, κωμικὸς τῆς μέσης κωμωδίας· τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἦν Φοῖνιξ. Omnino pauca scripsisse Strato hic videtur: neque apud veteres ejus nomen temere invenias, nisi cum Stratidis locum occupavit. Inter novae comoediae comicos hunc ponit Suidas: at Stratis in albo poetarum veteris comoediae recensetur ab antiquis criticis, quorum extant in Aristophanem lucubrationes. Ibi etiam legimus dramata Stratidis fuisse sedecim. Nos quoque totidem invenimus. Sunt autem haec. ΑΓΑΘΟΙ ἢ ΑΡΓΥΡ

ΠΙΟΤ ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ. hujus fabulae Suidas meminit. Fuere qui Pherecrati ascriberent auctore Athenaeo, lib. 10. ΑΝΘΡΩΠΟΡΕΣΤΗΣ. Athenaeus lib. 3. extremo σεμιδάλεως μέμνηται Στράττις ἐν Ἀνθρωπορέστη. Suidas nominat. In hac fabula comicus Euripideam Orestem riferat. Apparet ex illius versibus, quos proferunt comici interpretes ad ista e Ranis. Ἐξεστὶ δ' ὥσπερ Ἡγέλοχος ἡμῖν λέγειν. Ἐν κυμάτων γὰρ αὐθις αὖ γαλήν' ὄρω. non nominant illi quidem hanc fabulam: sed inde esse quos afferunt versus testis scholiastes Euripidis ad Orestem: ubi leges eadem. atque ibi non Ἀνθρωπορέστης scribitur hoc nomen, sed ΑΝΘΡΩΠΑΙΣΤΗΣ. videtur poeta ficto nomine alluisse ad κυνοραιστὰς de quibus philosophus in Historiis animalium. Sed alteram lectionem librorum nostrorum et Suidae rejicere facile non debemus. Similis compositio nominis Δουλορέστης. quo titulo fabulas ediderunt Latini poetae Ennius, Pacuvius, Naevius.

ΑΤΑΛΑΝΤΗ. Athenaeus libro septimo, et libro nono: item Suidas. sed alibi apud hunc ΑΤΑΛΑΝΤΑΙ fabula inscribitur, ut in voce διΦροφόροι. Hesychius in Διονυσιοκουροπυράνην. τὸν γὰρ Διόνυσον κουρέα ὄντα κωμῶδεῖ. κουρεὺς δὲ ἦν πρὸς πάππου, ὡς δηλοῖ ὁ τὰς Ἀταλάντας συνθεῖς. Comici interpretes ad Aves, μνημονεύει αὐτοῦ ὡς μέγα ῥύγχος ἔχοντος ὁ τὰς Ἀταλάντας ποιήσας. At comici vetus interpret non numerum, sed genus mutat, scribens ad Ranas,

τινὲς Φασι τῷ σκῶρ πρῶτον κεχρησθαι Στράτιν ἐν Ἀταλάντῳ δράματι. ψεῦδος δέ. πολλῶ γὰρ ὕστερον τῶν Βατράχων ὁ ΑΤΑΛΑΝΤΟΣ Στράτιδος ἐδιδάχθη. ΖΩΠΥΡΟΣ ΠΕΡΙΚΑΙΟΜΕΝΟΣ. Hefychius laudat hanc fabulam, p. 568.

explicans Graecorum proverbium, οὐ μάλα κυκᾶς, illi Plautino par et geminum, *ciccum non interduim*, [magnus Erasmus proverbium affert, nescio unde, οὐ μάλα κυκᾶς. unde aliquis putet sic legisse ipsum apud Hefychium. quod mihi non probatur.]

ΙΦΙΓΕΡΩΝ.

Hujus quod sciam, solum superest nomen apud solum Suidam. qui cum videatur non aliunde quam ex unius Athenaei libris titulos quos commemorat sumpsisse, admonet nos quanto uberior rerum copia in libris integris Athenaei fuerit, quam nunc sit in mutilatis et imperfectis.

ΚΑΛΛΙΠΠΙΔΗΣ. Athenaeus memorat libro 14. et ex Athenaeo Suidas.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Athenaeus lib. 12. ἦν δ' ὄντως μακρότατος καὶ λεπτότατος ὁ Κινησίας, εἰς ὃν καὶ ὅλον δράμα γέγραφε Στράτις.

De hoc Cinesia et hac fabula Stratidis plura Harpocrat.

Meminit et scholiastes Aristoph. ad Plutum. item Pollux

lib. 10. cap. 52. et lib. quarto, cap. 23. ubi minus recte

ἐν τῷ Κυνησίᾳ. pessime vero qui apud Athenaeum emen-

dant ἐν Κυνηγεσίᾳ, et vertunt in *venatione*, vide in

Μακεδόνες. Aristophanis vetus interpretes ad Aves, Μέ-

μνηται αὐτοῦ, Laspodiae, Φιλύλλιος (ita scribendum)

ἐν ταῖς Πλυντηρίαις (melius Πλυντρίαις) ὡς Φιλοδίκου.

ἔχει δὲ καὶ περὶ τὰς κνήμας τινὰς αἰτίας vel αἰκίας)

ὅς Φησι Στράτων ἐν Κινησίᾳ. legendum Στράττις.

ΛΙΜΝΟΜΕΔΑ. Athenaeus hoc loco. Suidas tamen

ΛΙΜΝΟΜΕΔΩΝ. quasi *princeps lacus*. apud alios per

in prima, ΛΗΜΝΟΜΕΔΑ. ut apud Harpocratem

αἰπλάς. In undecimo Athenaei etiam vetustissimi

indices, Στράτων ὁ κωμικὸς ἐν Δηπνομέδα. duplici er-

ore. MAKEΔONEΣ. Athenaeus libro septimo,

in duobus locis. et ex Athenaeo Suidas. iterum Harpo-

cratem in τοπεῖα. et Etymologus in eadem voce. At

in nono Athenaei scriptum est, ὁ Στράττις εἶπεν ἐν

Μακεδόσιν ἢ Κινησίᾳ. quod si mendum non continet,

de diversis titulis duarum comoediarum accipi debet,

non de una binomine. sed fortasse locus est corruptus:

in libro 13. ita legitur, Στράττις ἐν Μακεδόσιν ἐν

Κορινθίαν αὐτὴν Φησί. Cinesias, Macedones,

Pausanias, trium diversarum comoediarum nomina

habet, auctore Suida, atque ipso Athenaeo.

ΜΗΔΕΙΑ.

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

P

Athenaeus lib. 11. et 15. item Suidas. Meminere grammatici in explicatione proverbii *Μυσῶν λείαν*. Nemo autem existimet, quia Medeam scripserunt plures tragici, et quia tragoediae conveniunt quae de illa narrantur, alienum: penitus a comoedia id argumentum esse: ac propterea fabulam hanc Strattidis non comoediam, sed tragoediam fuisse. Sane videtur Suidas non alia ratione ductus, ut Strattidem faceret de comico tragicum, quam consideratione hujus in speciem tragici lemmatis, et aliquot aliorum: sed nihili hoc argumentum est, atque omnino fallax: cum certum sit plurimos antiquorum comicorum tragicis argumentis comicos soccos p. 569. aptasse. Quid *τραγικώτερον* Oreste? hoc tamen titulo fabulam docuerat Alexis comicus, non minus quam Euripides tragicus. *Cyclopem* scripsit Epicharmus. *Athamantem* Sophocles tragoediarum poeta, sed et Amphis comoediarum *Septem ἐπὶ Θήβας*, Aeschyleam legimus etiam hodie. Amphidis *Septemthebanam* laudant veteres. *Persas* Aeschylus docuit: *Persas*, item Pherecrates. *Nioben* Sophocles et Aristophanes. *Lemnias* incertum est plures tragici docuerint an comici. *Medean* quoque tragici diversi: et comici pariter diversi: in his Strattis, et Eubulus. possem si operae esset, alia hoc genus innumera exempla in medium afferre. ΠΑΤΣΑΝΙΑΣ. Athenaeus lib. 14. et inde Suidas, vide etiam in *Μακεδόνες*. ΜΥΡΜΙΔΟΝΕΣ. Pollux libro nono. ὁθεν καὶ ἐν τοῖς Στράτιδος Μυρμιδόσιν εἴρηται. ΠΙΤΤΣΟΣ. Aristophanis interpres Vesparrum commentario, postquam recitasset quosdam versus e *Troilo* Strattidis, subjicit, ἀλλὰ καὶ ἐν Πυτίσῳ. ἐγὼ δ' ἄτε Ἐπὶ νεῖκος ὀργισθεῖς ἔφη τῷ στόματί μου Δράσω τοιαῦθ' ἄπερ τοῦ αἰσχροῦ τάττεται. Forte ἐν Πιτύλῳ. Saltem Graeca vox ea fuerit. Nauticae turbae ἀταξίαν videtur exagitasse, vel fuit similis argumenti, *Monotropo* Anaxilae. nam πῖτυλον interpretantur veteres etiam Φαντασιόκοπον. ΤΡΩΙΛΟΣ. Athenaeus libro tertio. Suidas et comici interpres ad Vespes. ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. Athenaeus hoc loco, et Suidas. ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ. Athenaeus libro quarto, κατὰ τὴν Στράτιδος τοῦ κωμωδοποιοῦ Ἰοκάστην, ἣτις ἐν ταῖς ἐπιγραφομέναις Φοινίσσαις φησὶ, Παραινέσαι σφῶν τι βούλομαι σοφὸν ὅτ' ἂν Φανὴν εἴψητε μὴ ἐπιχεῖν μύρον. Etiam in hac fabula Euripidem ridendum propinaverat. Aristoteles De sensu et sensili, ἀληθὲς γὰρ ὅπερ Εὐριπίδην εἶπε σκώπτων Στρά-

τις, "Οταν Φανῆν ἔψητε μὴ ἐπιχεῖν μύρον. Iterum meminit Athenaeus lib. 14. et post illum Suidas. Pollux lib. nono, ὅθεν καὶ Στράτις ἐν Φοινίσσαις, Εἴθ' ἥλιος μὲν παύεται τοῖς παιδίοις, "Οταν λέγωσιν ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε. meminit et lib. 10. cap. 47. et Erotianus explicans dictionem λεβηρίς apud Hippocratem. Nec praeteriit Suidas, qui auctor est, Stratonem comicum de quo ante diximus scripsisse fabulam, cui esset nomen Φοῖνιξ. Ejus facit mentionem Athenaeus libro octavo: sed Φοινικίδην nominans. ΦΟΡΤΙΚΟΣ. Invenio in Glossis Hesychii citatum Strattidem ἐν Φορτικῷ δραματίῳ. Locus est in κολεκάνοι. ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ. Athenaeus lib. 4. necnon Suidas. Julius Pollux lib. 10. cap. 13. ὁ γοῦν Στράτις ἐν Χρυσίππῳ λέγει, Πρόσαγε τὸν πῶλον ἀτρέμα προσλαβὼν τὸν ἀγωγέα βραχύτερον. οὐχ ὁρᾷς ὅτι ἄβολός ἐστι. ΨΥΧΑΣΤΑΙ. Athenaeus lib. tertio, nono et undecimo. quo ex loco de ratione nominis licet facere conjecturam. Ibi namque agitur de vocabulo ψυκτήρ. quod ex affine verbo ψυχάζειν *frigus captare*: unde ψυχασταί. Meminere Suidas et Pollux lib. decimo capite 24. cap. autem 28. scribit idem, Στράτις ἐν Ψυχασταῖς προειπὼν ῥιπίδα, ἐπήγαγε σκιάδιον. quae etiam verba titulum nobis aperiunt.

CAPUT VIGESIMUMQUARTUM.

p. 570.

Χάνναι et χαῦναι chyfophrys et ioniscus, trichides et thrillae. thunnides et trichiades *πρημάδες*. Nicocharis Lemniae. ἀνδραχθής. apanthracides. Archippi locus obscurus. *Θεᾶτται*. Aristotelis *super chalcide pisce inconstantia*. alia item multa.

ΧΑΝΝΑΙ. In libris antiquis constantissima inconstantia modo χάνναι, modo χαῦναι. De Numenii versu ante diximus. Epicharmi etiam proxime sequentem locum in ΧΡΟΜΙΣ emendavimus capite sexto. Distingue verba Archestrati, et scribe, Τὸν χρόμιν ἐν Πέλλῃ λήψῃ μέγαν (ἔστι δὲ πίων Ἄν. Θέρος ἢ) καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ. ΧΡΥΣΟΦΥΣ. Ἀρχιππος ἐν Ἰχθύσιν. ἱερὸς Ἀφροδίτης χρύσοφυς Κυθηρίας sine causa docti corrigunt Κυθηρίας. et Veneris cognomen omnibus notissimum mutant in

piscis appellationem ineptam et parum analogam. *Chrysophryn* Ephesi esse appellatum *Ioniscum*, clare testatur Archest. χρύσοφρυν ἐξ Ἐφέσου τὸν πῖονα μὴ παράλειπε, Ὀν κείνοι καλέουσιν ἰωνίσκον. sed poeta ut metro consuleret diminutiva forma usus, cum vulgo ἴωνος ille piscis diceretur auctore Hesychio. In Excerptis οἰωνίσκον, non recte. In ΧΑΛΚΙΔΕΣ. verba sunt Numenii qui *Haliuticon* scripserat, — σὺ δ' ἂν καὶ χαλκίδ' ἐκείνην Αὐτῶς ἂν πείραιο καὶ ὀλίγην μαινίδα scribendum, Αὐτῶς ἀμπεύραις καὶ ὀλ. μ. pro ἀναπείραις. *chalcidem*, inquit, tam facile transfixeris atque maenidem parvam. Ex ipso libri titulo divinare licet, locutum Numenium de variis piscandi generibus. Cum igitur alii pisces aliter capiantur, negat fuscina posse capi parvos pisciculos, ut sunt maenis et chalcis. Sic apud Strabonem κεστρεῖς τριόδοντι περιπείρειν lib. quarto. ΤΡΙΧΙΔΑΣ et ΘΡΙΣΣΑΣ diverſi generis pisces quidam faciunt, quidam eosdem. Aristophanes auctor est trichidas si majore copia edantur tustim ciere. in Concionantibus, — ὁ γὰρ ἀνὴρ τὴν νύχθ' ὅλην Ἐβήττε, τριχίδων ἐσπέρας ἐμπασπλησμένος. Enarrator: τριχίδων: λέγει νῦν τῶν καλουμένων θρισσῶν. αὐταὶ ἐσθιόμεναι βῆχα ἀνεγείρουσι. At auctor idem commentario in Acharnenses, de eodem solum dubitat, nec quidam statuit. Aristoteles, Athenaeus, Eustathius aliique diverſos pisces pronuntiant. uterque piscis a tenuitate aristarum nomen invenit. In tertio versu Eupolidis. Ὅτε τ' ἂν Φάμω δ' ἦν ἡμῖωβολίου κρέα, omnes codices distinguunt post ἦν, posita ὑποστιγμῇ. quare ita possumus interpretari, semel in vita ante bellum contra Samios pisces emit: et quidem trichidas, non magni pretii. at quandiu res Samiorum steterunt, qui rebellione sua, ut esset Athenis annona arctior fecerunt, iste solitus in opsonium carnes emere semiobolo. Samiorum ἀπόστασιν ab imperio Atheniensium narrant Thucydides et alii historici. Sequuntur haec, Νικοχάρης Λημνίαις, τριχιάδας δὲ καὶ τὰς πρημάδας τὰς θυννίδας ἔλεγον: quae verba si recte capiunt qui hinc colligunt et θυννίδας et τριχιάδας appellatas fuisse πρημάδας, ponenda est p. 571. τελεία στιγμῇ post vocem Λημνίαις: et vacuum spatium relinquendum, ut deesse appareat Nicocharis locum integrum. Sed nos *thunnidas* vocatas fuisse *trichiadas*, non assentimur doctissimis viris. Quare totum locum ita concipiendum censemus. Νικοχάρης Λημνίαις. τρι-

χιάδας δὲ καὶ πρημάδας. πρημάδας δὲ τὰς θυννίδας ἔλεγον.
 Nicocharem laudat auctor προηγουμένως, quia *τριχιάδας*
 nominaverat, de quibus sermo erat institutus: sed cum
 fecisset Nicochares *πρημάδων* simul mentionem, inde
 occasione sumpta, eam vocem exponit hic Athenaeus.
 Quare ita legendum ut scripsimus: repetita dictione
πρημάδας, quae incuria librarioꝝ semel tantum posita
 est. Favet huic emendationi auctor Excerptorum, qui
 ex hoc loco retulit in σημειώσεις suas, "Ὅτι *πρημάδας*
τὰς θυννίδας ἔλεγον. quod si aliorum vera esset senten-
 tia, scribendum ei fuit, *ὅτι τριχιάδας καὶ πρημάδας τὰς*
θυννίδας ἔλεγον. Sunt qui trichiadas aliud interpreten-
 tur, quam trichidas: quod ex Athenaei verbis non potest
 colligi: et promiscue usurpari eas formationes ex aliis
 multis nominibus constat. aliter tamen nonnullis visum,
 ut Heracleoni, qui *τριχιάδας* putavit esse membradas.
 nam quod in Hesychio scribitur: *τριχθάδες*, mendosum
 puto ac lego. *τριχιάδες, αἱ χαλκίδες.* Ἡρακλέων δὲ,
μεμβράδες. Vocem *πρημάδες* alii scripserunt cum litera
 una amplius, *πρημνάδες.* neque aliter Vindeliciana Ex-
 cerpta. Hesychius, *Πρημάδες καὶ πρημναι, εἶδος θυν-*
νώδους ἰχθύος. Porro *Lemnias* Nicocharis et noster
 laudat alibi, et Pollux libr. 10. capit. 24. minus recte
 apud Etymologum in κώδιον, *Νικόχαρις Λημνία.* In
 testimonio ex Europa comici Platonis, *ἀλιευόμενός ποτ'*
αὐτὸν εἶδον Ἀνδράχμην μετὰ πρημάδων, καὶ πειτ' ἀφῆκεν
ὅτι ἦν βόας: laudo quod in Excerptis offendi, *αὐτὸν*
εἶδεν Ἀνδραχθῆ. Quantum divinare possum, loquitur
 de praecone aut alio qui Mercurium impensius colebat.
 Hunc ait piscantem aliquando vidisse, et captum intra
 retia boacem piscem Mercurio sacrum: (ut dictum est
 paulo ante) quem statim superstitiosus ille dimiserit.
ἀνδραχθῆς magnus, et qui hominis justum sit onus.
 De trichide narratur ex Aristotele, *ὅτι ἦδεται ὀρχήσει*
καὶ ᾠδῇ: quod Eustathius confirmat: addens solitos suae
 aetatis pisces modulatis saltationibus (*κρότους* ipse
 vocat) hunc piscem capere. Mox de ERITIMIS scribe,
ἦδεῖς δὲ εἶναι καὶ ἐν ὑποτρίμματι. et statim corrige lo-
 cum Epaeneti *γαλῆν, σμαρίδα, ἣν ἔνιοι καλοῦσι κυνὸς*
εὐνάν. quanquam vide capite 18. Addit, *Ἀριστοτέλης*
δὲ ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας. Scribendum, *ἐν πέμπτῳ*
μορίων, fide membranarum. quod tamen meminermi,
 philosophus neque in illo libro, neque in ullo alio sar-
 dini fecit mentionem. Quod ait, *τοὺς γὰρ εἰς τὸ ἀπαν-*

Θρακίζειν ἐπιτηδεύουσιν ἰχθύς εἰς ἄλμην ἀπέβαπτον, de ea re lege quae scribit eruditissimus interpres Aristophanis ad hos versus Acharnenſibus.

ἦνίκ' ἐπανθρακίδες ὥσι παρακείμεναι,
οἱ δὲ Θασίαν ἀνακυκλῶσι λιπαράμπυκα.

Quaestio deinde tractatur ab Athenaeo haec, quinam p. 572. pisces illi sunt qui in Archippi dramate *Pisces* inscripto, nominantur *thrattae*. Varie agitatam hanc quaestionem fuisse ab antiquis criticis et philologis, ex iis quae Athenaeus narrat, satis liquet. maxime cum scribit librum integrum a se editum hoc argumento. Hic vero ejus commentarii solum τὰ καιριώτατα recitantur. In quo sermone, ait, κατὰ τὰς συγγραφὰς γὰρ τῶν ἰχθύων καὶ τῶν Ἀθηναίων. hoc est, in ea fabulae parte qua continentur foedera inter pisces et Athenienses, vel, inter pisces et homines: nam pro Ἀθηναίων suadent scribi ἀνθρώπων sequentia ista, ἀποδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις συντίθενται. nisi ibi legendum τοῖς Ἀθηναίοις. Vocem autem συγγραφὰς ita accipiendam esse ut exposuimus, manifesto arguit proximum συντίθενται. De eo foedere recitantur verba Archippi, ἀποδοῦναι δ' ὅσα ἔχομεν ἀλλήλων. ἡμᾶς μὲν τὰς θράττας καὶ ἀθέρινην τὴν αὐλητρίδα, καὶ σηπίαν τὴν θύρσου, καὶ τοὺς τριγλίαις, καὶ Εὐκλείδην τὸν ἄρξαντα, καὶ Ἀναγυρουντόθεν τοὺς κορακιῶνας. καὶ κωβίου τοῦ Σαλαμινίου τόκον. Comici poetae figmentum ex tam paucis verbis superstiti-
tibus augurari velle nimia fuerit temeritas. Apparet attendenti ludere poetam in appellationibus quarundam Athenis notarum personarum, quae communia cum piscibus nonnullis nomina habebant. Lex initi foederis proponitur haec: ut redderent piscibus homines quicquid ab iis accepissent. et similiter piscibus homines. Deinde quaedam nominantur quae restitutori erant pisces mortalibus. Θράτται in his primo loco recensentur. pisces nimirum eo nomine quosdam Archippus noverat: sed viles et parum in vulgus notos. hinc illae antiquissimorum criticorum variae de loco Archippi sententiae: aliis corruptos ejus codices affirmantibus: aliis aliud pronuntiantibus. Mirum est fuisse qui aliud hic legi vellent, quam τὰς θράττας. Thrattis autem piscibus commune nomen inter homines habebant mulieres Thressae, vel oriundae e Thracia, quales multas semper fuisse Athenis scimus ex veterum scriptis. Ἀθέρινη notum est piscis nomen: sed fuit Athenis cum doceretur

ea fabula *Atherina* quaedam tibicen. *Sepia* item aliquantum vixit, cujus patri nomen fuit Thyrsos. Erant et *Triglae* quidam, ἀπὸ τῆς τρίγλης ita dicti. In *Euclide* haeremus: nam praetorem quidem Euclidem satis notum habemus, ut libro primo dicebamus capite secundo: sed inter piscium nomina, nullum novimus huic adfines: nisi fortasse allusum est ad illas quas vocabant κλεῖδας inter salsamenta. Frigidiusculum hoc, fateor, et longius arcessitum. sed meminerimus hunc esse Archippum quem veteres critici pronuntiant omnium comicorum Φορτικώτατον, et cujus facetias laepe inficetas fuisse testantur Aristophanes et ejus antiqui interpretes. *Coraciones* fratres videntur fuisse aut sodales ex Anagyrunte pago, quibus nomen a piscatione aut venditione κορακίνων. Lego enim cum Excerptis, καὶ τοὺς Ἀναγυρουντόθεν Κορακιῶνας: non κορακιῶντας. Κωβίου τόκον interpreto filium cujusdam vel piscarii vel salsamentarii qui vulgo dicebatur *Gobio*, et filii ejus *Gobionis filii*, aut fortasse p. 573. Κωβίωνες. usitata in nonnullis patronymica forma. Βάτραχος, et ranam significat, et nomen est alicujus, qui cum odio multorum Athenis tum paredri vicesungebatur: vel eo minus vulgo gratus, quod non Athenis natus erat: sed in Histiaea sive Oreo Euboeae. ideo ait poeta τὸν ἐξ Ὀρεοῦ. Scribe paulo post Anaxandridae verba, καὶ συμπαίξουσιν κορακινιδίοις μετὰ περκιδίων καὶ θραττιδίων. sic enim alibi in his libris: melius quam ut hic συμπλησιάζουσιν. Quis autem ille δήμου ἄλιεύς, populi piscator, in primo Antiphanis versuum e *Tyrrenico*? Ego vero suspicor istud δήμου aliter exponendum esse. sic nempe ut cum ait Diogenes Socratem fuisse τῶν δήμων Ἀλωπεκῆθεν. Xenophontem τῶν δήμων Archientem. Quare scribo e libro praestantissimi Messaei, Δήμου δ' Ἀλαιεύς ἐστιν. est e pago qui dicitur *Halae*. Duo fuerunt in Attica δήμοι nominati *Halae*: sed cognominibus distincti et tribubus: *Halae Araphenides* tribus erant *Aegeidis*: *Halae Aexonides*, tribus *Cecropiae*. Utriusque gentile nomen erat Ἀλαιεύς, ut legitur hic in illo MSS. vel Ἀλαεύς absque ι, ut diserte docemur a Stephano. In ΨΗΤΤΑΙ melius scribas, παραπλήσια Φησὶν εἶναι ψῆτταν, βούγλωσσον, ταινίαν. Locum philosophi qui dicitur esse ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, lege quinto *Histor.* cap. nono. ibi rectius scriptum τῶν ἰχθύων, quam ἰχθυδίων ut hic. nam thunnus certe et mugil pisciculis annumerari non debent. Porro de

chytis piscibus Aristotelis verba sunt, καλοῦνται δὲ χυτοὶ οἱ τῷ δίκτυῳ περιεχόμενοι, θύννος, πηλαμύς, κεστρεὺς, χαλκίδες, κοχλῆαι, χρομῖς, ψῆτται, καὶ τὰ τοιαῦτα. Non multum differunt apud philosophum pisces χυτοὶ, ῥυάδες et ἀγελαῖοι. In superioribus verbis Aristotelis, quidam nomen χαλκίδες censuerunt inducendum: quos p. 574. refellit Athenaeus hoc loco. etsi miramur nos quoque summi viri inconstantiam: qui in sexto Historiarum scribat, χαλκίς δὲ τίηται τρίς. quod ex ipso refert et Plinius. adeo nemo homo est cui non aliquando somnus obrepat. Αἰτ, ἔσχαρον δὲ καλοῦσι καὶ κόριν. Hesychius, ἔσχαρος, ἰχθύς. Libro tertio in Archippi versu ἔσχάραι recensentur inter conchyliā. An autem sint idem *escharus* et *eschara*, non facile dictum est. Alterius appellationis κόρις, alibi fieri mentionem non memini. Eruditissimus Gesnerus horum trahebat verba Hesychii κοριδεστράες, ζῶον θαλάσσιον. emendabatque κόρις, ἔσχαρος. probabili nimis conjectura: nisi literarum series repugnaret. Non video quid hic faciant illa verba, βουγλώσσους δ' ὀνομάζει καὶ Ἐπιχ. et sequentia: cum totidem verbis eadem suo loco sint scripta. Archestrati versum scribe ut ante, Βούγλωτσον. ταύτην θήρα περὶ Χαλκίδα κεδνήν. Chalcis non est Euboea, ut temere scribunt: sed urbs Euboeae ad Euripum sita. Nausicratis versiculi jam ante eodem hoc libro descripti habentur. hic autem ea solum sine recitantur, ut probetur ψῆτταν piscem, etiam ῥόμβον fuisse vocatum Graecis, non Romanis tantum. hoc igitur ex postremis hujus ῥήσεως verbis necessario nobis eliciendum est. Quare nisi paratum habemus credere Athenaeum nugatorem egisse hic insigniter, corruptissima verba hoc similive modo emendabimus, — γαλακτοχρῶτα Σικελὸς δὲ Ὀχλος ὀνομάζει ῥόμβον. ἢ ψῆτταν λέγεις; Ex hac lectione discimus, quam ψῆτταν interior, ut ita dicam, Graecia appellabat: Siculos, (quorum idioma fuit ab antiquo depravatum, vel Plauto teste) vocasse ῥόμβους. a Siculis Romani et hoc et alia multa vocabula acceperunt.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER OCTAVUS.

CAPUT PRIMUM.

Cohaerentia libri octavi cum septimo. Σπανία, pro Hispania: et regionis ejus felicitas. σίκλος et σίγλος. ὅς δείπνων. ἀλλαγήν ποιέισθαι. λογάγια. Tios et Cromna. Pisces vocales. Ladon, Clitor, Aroanius fl. Pisces mansueti.

EXPOSITA sunt libro superiore pleraque genera piscium, quorum praesertim veteres comici et poetae alii fecissent mentionem: octavo isto referuntur varii sermones a dipnosophistis habiti super piscibus, aut occasione piscium. Initio dilaudatur convivator Larenfis: qui nullis parcens sumptibus, eam dicitur Romae suis conviviis foelicitatem et mirabilem omnium rerum copiam praestitisse, quam in Lusitania praedicabat Polybius. Multa de fertilitate ejus regionis, et aliarum aliquot Hispaniae partium, varii scriptores jam olim memoriae prodiderunt: sed nemo aut uberius aut majore fide quam ille nobilis historiarum conditor Megalopolitanus: quod ex Strabone, Diodoro Siculo, Plinio, et Athenaeo hodie cognoscimus. Ἰσπανία quae dicitur in vulgatis libris, Σπανία est in antiquis membranis Athenaei: sicut apud Paulum Apostolum in ea ad Romanos, et apud [Theophilum libro altero ad Autolycum et in MS. codice Commentariorum Chrysostomi in acta

p. 575.

Apostolorum: hom. 5. καὶ εἰς Σπανίαν ἔλθης. et apud alios. Etiam in antiquis Juvenalis scholiis *Spana vestis* legas de veste Hispana et Baeotica.] Non est vox Graeca σίκλος, sed Graecis Barbara. Polybius, qui in rebus Hispanorum explicandis ea utitur, docet nos in communi usu eam fuisse apud illos. Ait enim, καὶ ὁ τῶν κριθῶν σίκλος, (μέδιμνός ἐστι) δραχμῆς. *siclum* interpretatur medimnum sive modium, ut puto, Atticum. Ita videntur Carthaginenses eam dictionem usurpasse: unde Hispani multa sumpserunt et locorum et aliarum rerum vocabula. Hebraeis, a quibus caeteri omnes acceperunt, ἔρῳ est mensuram pondere examinare: et *secel* pondus. Ab eadem origine σίγλος in Perfide genus nummi est, appellatum, teste Xenophonte. Addit Polybius, ὃς δείπνων ἑκατὸν μνᾶς ἄγων, πέντε δραχμῶν. Ne errent hic tyrones, doctorum virorum interpretatione decepti, negamus Graecum loquendi genus esse, ὃς δείπνων. scribendum est, ὃς δὲ πίων. quamvis reclamantibus antiquis exemplaribus, et Excerptis. Verte ista, τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ζώων κρέα σχεδὸν οὐδὲ καταξιούται τιμῆς, ἀλλ' ἐν ἐπιδόσει καὶ χάριτι τὴν ἀλλαγὴν ποιοῦνται τούτων. *ferina pretio nullo habetur: sed vel auctarii loco eam tradunt, vel gratis largiuntur, ἀλλαγὴν ποιεῖσθαι* dicuntur, et qui emptiones et venditiones contrahunt, ut sit in foro et macello: hic vero etiam qui donant aliquid. In universum omnis contractus est ἀλλαγή, ex antiqua permutandi consuetudine. Corrupta mox sunt grati convivae de splendido convivatore haec verba. ἐμπίπλησι παντοίων ἀγαθῶν ὁσημέραι, τοῦ θεοῦ καὶ μεγαλόφρονος Φιλοτιμούμενος οὐδὲν Φερομένοις οἴκοθεν, ἢ λογάρια. manuales Athenaei codices nihil nos adjuvant; at juvant Excerpta, ex quorum fide scribendum ἐμπίπλησι παντοίων ἀγαθῶν ὁσημέραι μετὰ τοῦ ἡδέος καὶ μεγαλοφρόνως Φιλοτιμούμενος οὐδὲν Φερομένους οἴκοθεν ἢ λογάρια. id est, non solum suavem nobis se praebens, sed etiam magnifice liberalem ac munificum, quotidie omne genus bonis nos replet, qui domo nihil afferimus nisi dissertatiunculas. Appellat λογάρια recitatiunculas ex vetere lectione, quas libro primo vocabat τὰ ἀπὸ τῶν στρωματοδέσμων γράμματα: et libro septimo τὰς ἐκ τῶν βιβλίων συμβολὰς. λογάρια hic *oratiunculas* interpretari nolim. In Glossis legitur, λογάδιον, *ratiuncula*. malim λογάριον aut λογίδιον, nam λογὰς est aliud. Scribe deinceps, ἀλλὰ μὴν,

ἀνδρες ἰχθύες κατὰ τὸν Ἀρχίππον, παρελίπετέ τι. *et-
 enim o viri pisces ut est apud Archippum, aliquid
 est a vobis praetermissum.* Archippi nihil est praeter
 illa, ἀνδρες ἰχθύες: quae et infra non longe repetun-
 tur. Sunt autem ex Archippi fabula, quam *Pisces*
 inscripserat, ex qua multa libro superiore. Deinceps
 narrantur aliquot piscium miracula. Ac primum de pis-
 cibus terrenis agit: δεῖ γὰρ, inquit, καὶ ἡμᾶς μικρὰ
 προσοψωνῆσαι τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθύας. Interpretes ὑμᾶς,
 libri ut est editum. de piscibus fossilibus Aristoteles in p. 576.
 libello De miraculis auditis, et Strabo libro quarto, ac
 12. Aetatis quoque nostrae viri docti ad Albim in Ger-
 mania atque alios fluvios, pisces effodi observarunt, ac
 monumentis suis prodiderunt. Ait, καὶ περὶ Τίον τοῦ
 Πόντου τὴν Μιλησίω ἀποικίαν, ἱστοροῦντος περὶ αὐτοῦ
 Θεοφράστου. *narrante id Theophrasto.* sed male, ἰστ.
 περὶ αὐτῶν τοῦ Θ. *commemorante eos Th.* In frag-
 mento libelli Theophrastei De piscibus inscripto. Τίος
 non nominatur, sed simpliciter regiones Ponticae. Pli-
 nius ex eodem pro Tio *Cromnam* habet. Fuit is pagus
 Tio vicinus. Ex his et aliis item duobus Amastris urbs
 in Ponto nobilis fuit composita. Ait, ὀρύττεσθαι γὰρ
 κατὰ βάθος πλέον ἐς τοὺς τόπους. Lege κατὰ βάθους
 πλέονος τ. Plinius idem tradit, *In Paphlagonia effodi
 pisces gratissimos cibis terrenos, altis scrobibus in
 his locis ubi nullae restagnant aquae. miraturque et
 ipse gigni sine coitu.* videamus quid sibi illa velint,
 οὔτε θερμῶν ναμάτων· nam quorsum aquae Herculaneae
 ad piscium generationem? sed neque Plin. harum me-
 minit Theophrasti hunc locum interpretans: neque illa-
 rum ulla in Theophrasti codicibus mentio: ubi scribitur,
 τὸν δὲ τόπον οὗτ' ἐπίκλυσιν ποταμοῦ λαμβάνειν, οὔθ'
 ὕδατος σύστασιν. Sine dubio scripserat hic Athenaeus
 ὀρύττεσθαι γὰρ κατὰ βάθους πλέονος τόπους οὔτε ποτα-
 μῶν ἐπιχύσεις ἔχοντας, οὔθ' ἐτέρων ναμάτων. Eandem
 sententiam magnus praeceptor jam ante aliis verbis ita
 expresserat. οὔθ' ὑδάτων Φανερῶν πλησίον ὄντων, οὔτε
 ποταμῶν ἐπιρρέοντων. Inveni in optimis Excerptis sic,
 οὔτε ποτ. ἐπιχ. ἔχ. οὔτε θερμῶν ναμάτων τὸ καινότατον.
 sed postrema verba neque Theophrasti sunt, neque Athe-
 naei. quamquam illa habet etiam Eustathius: quem sae-
 pius lapsus hoc duce initio ostendimus. Sequitur jam
 aliud miraculum de piscibus vocalibus. Ait, Μνασέας
 ὁ Πατρεὺς ἐν τῷ Περίπλῳ, τοὺς ἐν τῷ Κλείτορι Φησὶν

ἰχθῦς Φθέγγεσθαι. In eodem Arcadiae tractu, tres vicini fluvii sunt, Ladon, Clitor, et Aroanius. In quo ex istis tribus annibus pisces vocales fuerint, magna inter veteres dissensio. Mnaseas ait in Clitore: Philostephanus mox in Aroanio: Clearnchus paulo post in Ladone. Eustathius ut Mnaseam et Clearnchum conciliaret, scribit, τοὺς ἐν τῷ Κλείτορι ποταμῷ Ἀρκαδίας περὶ τὸν Λάδωνα ἰχθύας. melius paulo post Athenaeus: περὶ Κλείτορα τῆς Ἀρκαδίας, ἐν τῷ Λάδωνι καλουμένῳ ποταμῷ. id est, in Ladone fluvio Arcadiae circa urbem Clitorem. Errat auctor Epitomae, si modo ille ita scripsit, ut noster liber habet, ἐν τῷ Κλείτορι ποταμῷ Ἀρκαδίας, ἐν τῷ Λάδωνι ποταμῷ. In verbis Philostephani, pro ἐν Ἀόρνῳ τῷ ποταμῷ, scribendum est ἐν Ἀροανίῳ τῷ π. quod et Dalecamp. venisse in mentem video. Philostephani et Mnaseae sententias non difficile composueris. Clitor enim et Aroanius fluvii, e diversis locis orti, in unum postea conveniunt, illo in hunc influente. Itaque ex duobus fit unus binominis. Pausanias auctor: qui istos pisces nominat poecilias, et addit se captos quidem poecilias vidisse: at sonum illorum non audisse: cum tamen capiendi experimenti causa ad amnem hunc acc-
 p.577.cessisset, atque in ripa ad vesperam usque esset praestolatus: quod eo maxime tempore dicerentur audiri. Plinium qui vocalem facit exocoetum Clitoris fluvii pisces, non dubito poecilias cum exocoeto confudisse. ut dicemus sequente capite. Hic autem ex Aristotele refertur, solos ex omnibus piscibus Φθέγγεσθαι κάρρον καὶ τὸν ποτάμιον χοῖρον, ubi nos editum voluimus σκάρρον, non κάρρον. edebatur ante σκάρρον. Eustath. ad Ὀδυσσ. μ. diserte scribit σκάρρον. quam lectionem confirmat, quod de lingua scari ex eodem Aristotele superiore libro narrabatur. vide caput 20. Ex quo autem philosophi opere haec describat auctor, nescio: in quarto certe Historiarum cap. 9. ubi hoc argumentum accurate tractatur, longe docemur aliter. Tertiū miraculi loco sunt pisces mansueti, quorum nonnulla proferuntur exempla. Possunt iis addi quae de aliis mansuefactis piscibus scribit Lucianus in libello De Syria dea, quorum et Plinius meminit. Varro, Rei rusticae lib. 3. *Hi loculatas habent piscinas, ubi dispares disclusos habent pisces, quos proinde ut sacri sunt, ac sanctiores quam illi in Lydia, quos sacrificanti tibi Varro ad tibicinem Graecum gregatim venisse dicebas ad extremum littus*

atque aram quod eos capere auderet nemo. [Martialis, libro 4. de lacu Baiano: *Sacris piscibus hae natantur undae, Qui norunt dominum, manumque lambunt Illam, qua nihil est in orbe majus. Quid quod nomen habent, et ad magistri Vocem quisque sui venit citatus?*] Possent etiam veteribus his exemplis recentia addi non minus mirabilia. Recta scriptura est, *τά τε ἀπὸ τῶν ἱερῶν σπλάγχνα*. neque audiendi qui faciunt *ἱερῶν*. Portento illi quo maris imperium Atheniensibus promissum, simile illud quod bello Siculo Augustum erexit in spem potiundi maris, ut narrant historici, et Plinius lib. 9. cap. 16.

CAPUT SECUNDUM.

Pisces terreni ad Pyrenaeos. Indici pisces miraculosi. μάζοι vel μαξεῖνοι. Exocoetus fluvialis an marinus fl. Plinii hallucinatio. τράγος piscis. Aves παρευδιασταί. pisces nec guttur habent, nec sonum edunt. τρισμός quorundam piscium. Πτολεμαεῖς. πλησίαλος et ἀγχίαλος. Neptunus Τροπαῖος. δῖνα. τὸ ὄρατόν τοῦ πράγματος. Brevitas figurata. Prov. ficus edere.

ITERUM de terrenis piscibus ex Polybio. Narrat a Pyreneis ad Narbonem fluvium planitiem quandam porrigi, perque eam *Φέρεσθαι ποταμούς Ἰλέβερνιν καὶ Ῥόσκυνον*. in hujus tractus campis passim effodi pisces. de hoc plura olim ad quartum librum Strabonis: qui magnus auctor rem eandem ex eo Polybio ibi commemorat. Itaque scribe hic ex illo loco, *ποταμούς Ἰλύβιρριν καὶ Ῥουσκίνωνα*. Scribe etiam, *ὑπὸ δὲ ταύτην, διάμμου τῆς γῆς οὔσης. ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις ὑπορρεῖν τὸ πλαζόμενον ἀπὸ τῶν ποταμῶν ὕδαρ*. Non ὑπὸ sed ἀπὸ et sensus postulat et Hellenismus. Nam aqua illa quae per obscuros terrae meatus penetrat, dicitur *πλάζεσθαι ἀπὸ τῶν ποταμῶν*, id est, *fluviiis relictis er-* p. 578. *rare*. In Excerptis non male, *πλαζόμενον τὸ ποτάμιον ὕδαρ*. at interpres *τὸ πελαζόμενον*: sane quam absurde. Inter miraculosos pisces referuntur non injuria Indici illi, quos auctor est Theophrastus ranarum instar in

siccum salire solitos. ἐν Ἰνδοῖς δὲ, inquit, Φησὶ Θεόφραστος τοὺς ἰχθυῖς ἐκ τῶν ποταμῶν ἐξιόντας καὶ πηδῶντας πάλιν ἐς τὸ ὕδωρ ἀπιέναι. ut sunt Athenaei verba, credas omnibus piscibus omnium Indiae fluviorum, hanc esse naturam communem. Theophrastus ait esse quosdam in India pisciculos hoc ingenio. Astringamus igitur laxam nimis orationem, et scribamus, τινὰς ἰχθυῖς. Plinius vertit, *Quin et in Indiae fluminibus certum genus piscium exit in terram, ac deinde resilit.* Isti autem de saliorum profapia pisces, similes dicuntur esse τοῖς μαξεινοῖς καλουμένοις ἰχθυῖσιν. In Theophrasti codicibus hodie, τοῖς μαζῖναις καλουμένοις. et quaerunt docti quinam sint isti mazinae quorum alius nemo fecerit mentionem. Libro tamen septimo in Epicharmi versu nominantur μάζοι pisces. sed μαξεινοὶ diserte libr. eodem ex Dorione De piscibus: ὃν καλέουσί τινες ὀνίσκον τε καὶ μαξεινόν. Et fortasse vera ubique scriptura μαξεινὸς aut μάξεινος. vel certe μυξινὸς ex Aristotele et membranis, ut dicebamus libro superiore, cap. 18. Exiliensium nobilissimus piscis est exocoetus, qui et adonis. Plinius hunc facit Arcadiae proprium libro nono, cap. 19. fluvialis igitur. Arcadia enim in Peloponnesi meditullio sita, nulla ex parte mare contingit, et ut cum Plinio dicam, undique a mari est remota. quin manifesto fluvialem esse exocoetum indicat, scribens, *Miratur et Arcadia suum exocoetum, appellatum ab eo quod in siccum somni caussa exeat. Circa Clitorim vocalis hic traditur et sine branchiis: idem aliquibus adonis dictus.* Graeci scriptores consentiunt marinum esse hunc piscem Clearchi clarissima hic verba, quibus nihil potest opponi. similiter Oppianus, Ἄλλοι δ' ἐξώκοιτον ἐΦήμισαν, οὔνεκα κοίτας Ἐκτὸς ἀλὸς τίθεται. Fallitur igitur Plinius in hac historia, et duo genera piscium, poeciliarum et exocoetorum, unius loco accepit, non simplici errore. Porro exocoetum pronuntiat Clearchus τὸ σύνολον ὁμοιότατον τῷ καλουμένῳ τράγῳ ἰχθυδίῳ. maenam marem dici τράγον quo tempore dat operam soboli, auctor est Aristoteles libro octavo Historiarum. an eundem piscem Clearchus Solensis intellexerit, quaeri potest. Placet enim doctis viris τράγον hic esse gobionem nigrum, non Aristoteleum tragum. sed cum ἰχθυδίον hircum istum Clearchus appellet, maenam potius quam gobionem, nisi fallor, designat: est enim maena re vera pisciculus Gobione minor. Ac-

cedit quod Clearchus Aristotelis fuit discipulus inter
 primos et γνησιώτατος: a quo didicerat et res, et pro-
 prias rerum appellationes. Probo scribi, Φυλάττεται
 τῶν ὀρνίθων τοὺς παρευδιαστάς καλουμένους, potius quam
 παρευδιστάς. nam παρευδιάζειν dicitur, non παρευδίζειν.
 Eleganter autem παρευδιάζειν illae aves dicuntur, quae p. 579.
 alcyonia studiose captant, ut per littora vagantes aliae
 pisciculis, alga aliae se satient, aut similibus quisquiliis,
 quae inter maris ejectamenta habentur. Consideremus
 verba Clearchi de piscibus vocalibus: ἐπεὶ τινες τῶν
 ἰχθύων οὐκ ἔχοντες βρόγχον φθέγγονται· τοιοῦτοι δ'
 εἰσὶν οἱ περὶ Κλείτορα τῆς Ἀρκαδίας ἐν τῷ Λάδωνι κα-
 λουμένῳ ποταμῷ· φθέγγονται γὰρ, καὶ πολὺν ἦχον ἀπο-
 τελοῦσιν. Aristotelis sententia est, quaecunque animalia
 vocem edunt, aut φθόγγον, ea φωνεῖν τῶν ἄλλων μο-
 ρίων οὐδενὶ πλὴν τῷ φάρυγγι: *vocem edere non alia*
corporis parte quam gutture. guttur autem piscibus
 nullum est, qui neque pulmonem habent, neque respi-
 rant. Quare et voce carent iidem, neque aut φωνεῖν
 aut φθέγγεσθαι possunt. Ex his intelligimus, cur dicat
 hic Clearchus οὐκ ἔχοντες βρόγχον. appellat βρόγχον,
 quem philosophus φάρυγγα et λάρυγγα. etsi aliud pro-
 prie φάρυγξ, aliud βρόγχος. Tacite igitur Clearchus
 praeceptoris sui placitum convellit: qui διαρρήδην nega-
 verat, animalia gutture carentia posse edere aut vocem
 aut sonum. Sed ex Plinii verbis de exocoeto quae
 paulo ante recitavimus, suspicio est scripsisse Clearchum,
 οὐκ ἔχοντες βράγχια. Non habere bronchon sive guttur,
 omnium prope piscium commune πάθος est: at bran-
 chiis carere: et tamen sonum edere, plane rarum et
 miraculosum. Nam quod aliis animantibus in edenda
 voce est guttur, id piscibus sunt branchiae in formando
 eo stridore quem vocat philosophus τρισμόν. Clearchum
 tamen puto falsum animi: et pisces istos vocales non
 penitus carere branchiis existimo, sed ἔχειν μὲν, ἔχειν
 δὲ ἀμυδρῶς, ut de talibus loqui solet philosophus, ha-
 bent, inquam, vel minus perspicuas, et quasi imper-
 fectas branchias: vel aliquid intus ἀκανθῶδες, cujus
 attritu fit ille qui dicitur stridor, quem nominat Clear-
 chus ἦχον. Quod subjicitur miraculum ex Nicolao Da-
 masceno, illustrari debet ex similium casuum historiis
 quae apud Strabonem libro primo. De piscium et rana-
 rum pluvia, quaerendum alibi accuratius. In ea historia
 quae refertur ex Posidonio, scribe, ὡς ὁ Σαρπηδῶν λει-

Φθελς, *victus*. non ληΦθελς. Sarpedonem et Strabo
 nominat paucis hanc historiam ex eodem Posidonio de-
 scribens: sed cujus auspiciis bellum gereret Sarpedon,
 non dicit geographus. Ex historia illorum temporum
 facile cognitu est, ducem egisse hunc copiarum De-
 metrii regis Seleuci F. qui in expeditione contra Par-
 thos periit. Errant qui Demetrium hunc putant esse
 Demetrium Poliorceten, cujus vitam scripsit Plutarchus,
 errant inquam tota via. Male etiam accipiunt verba
 Strabonis qui ex iis eliciunt Ptolemaeo Sarpedonem
 militasse. οἱ Πτολεμαεῖς, inquit Strabo loquens de Pto-
 lemaide Syriae, μάχην συνῆψαν πρὸς Σαρπηδόνα τὸν
 στρατηγόν. boni viri transformarunt Πτολεμαεῖς qui
 sunt Ptolemaidis oppidi cives, in Ptolemaei regis duces.
 multa jam incredibilis cujusdam incogitantiae argu-
 menta habuimus. μετὰ καὶ τὸδε τοῖσι γενέσθω. [At
 p. 580. apud Aristeam et scriptum et interpretatum perperam
 observavimus de Jordane, qui mare ingreditur in littore
 Ptolemaensium, sic. ὃς εἰς ἕτερον ποταμὸν ἐκβάλλει τὸ
 ῥεῦμα, κατὰ τὴν Πτολεμαίων χώραν. scribe, Πτολεμαέων.]
 Victus igitur eo praelio Sarpedon pro Demetrio pugnans,
 a Ptolemaensibus qui tum stabant a Tryphonis partibus.
 De his accipienda sunt haec, οἱ δὲ τοῦ Τρύφωνος ὤδευον
 κατὰ τὸ πλησίον νικήσαντες τῇ μάχῃ. restitue scriptu-
 ram veterem, et Athenaei ipsius, ὤδευον κατὰ τὸ πλη-
 σίον νικήσαντες τὴν μάχην. Eustathius, ὁ δὲ ἀγχι-
 ἄλος τόπος καὶ ἀμφιάλος δασύνουσι τὸ μέσον α κατὰ
 τοὺς παλαιούς· οὕτω δὲ καὶ ὁ πλησίον, οὗ χρήσις κατὰ
 τὸν Ἀθήναιον παρὰ Ποσειδωνίῳ, ἐν τῷ ὠδευον, etc.
 Cum autem repentina inundatio Ptolemaenses obruisset,
 et mortuos in littore destituisset, Sarpedonis milites re-
 versi τοῖς τῶν πολεμίων σώμασιν ἐφῆσθησαν, *hostium*
strage visa laetati sunt. Dalecamp. emendat ἐφείσθη-
 σαν aut ἐφείσαντο, et vertit *pepercerunt*. nihil pote
 inconsultius nisi hoc fortasse, quod mox pro, ἔθυσαν
 ΠΟΣΕΙΔΩΝΙ ΤΡΟΠΑΙΩ, reperti sunt qui corrigerent
 scilicet καὶ ἔστησαν Ποσειδῶνι τρόπαιον. Posidonius hoc
 voluit ad Ptolemaidis portas fuisse facta sacra Neptuno
 Tropaeo cognomine, quasi dicas hostium averfori, vel
Stratori etsi aliud proprie vox sonat. Ac videtur, ad
 memoriam ejus casus sanum ibi a Sarpedone statutum
 Neptuno, eo cognomine posthac colendo. Assentior
 doctis qui sequentem historiam sane mirabilem περὶ
 ἰχθυομαντείας τῆς ἐν Λυκίᾳ, de divinatione illa acci-

plunt, quam Myrensis lacus pisces in Lycia soliti edere. Aeliano teste libro duodecimo De animal. quamquam ejus narratio si cum Polycharmea hac conferatur, non parum diversa inveniatur. verum is est mos auctorum, ut res easdem non eodem modo narrent. Ait, ὅταν γὰρ διέλθωσι πρὸς τὴν θάλασσαν. melius ὅταν γὰρ δὴ ἔλθωσι. nulla hic loci designatio, sed hoc ideo, quia ante nominatim indicatus fuerat a Polycharmo: quod non erat Athenaeo praetermittendum. Ait, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ δίνα ἐπὶ τῆς ἀμάθου. appellat δίναν *vorticem* quam Aelianus πηγὴν, *fontem*. Artemidorus δινάζοντα τόπον. Fons fuit altus et vorticofus. Ait, ἔχοντας ὑφ' ἐκατέρω σάρκας ὀπτάς, scribe, ἐφ' ἐκατέρω. Ait, ὁ δὲ μαντευόμενος ἐμβάλλει τοὺς ὀβελίσκους εἰς τὴν δίναν. ineptiores, nisi commode accipiatur. *qui consultum venit pisces*, inquit, *verva aquae injicit*. cedo, cur verva potius quam extractas verubus carnes, aut quomodo verubus carnes eximere pisces poterant? Quare arbitrabar per ὀβελίσκους intelligi frustra carniū quae fuerant in obeliscis assatae. sed obstant nostrae sententiae Artemidori mox verba de re eadem, οἱ θυσιάζοντες ἐμβάλλουσιν ἀπαρχὰς τῶν θυσιαζομένων ἐπὶ ξυλίνων ὀβελίσκων. Aelianus multo clarius, καὶ ὁ τοῦδε τοῦ θεοῦ ἱερεὺς κρέα μόσχεια διασπείρει τῶν τῷ θεῷ τεθυμένων. plane dicit idem, sed aliter. Ait, ὥστ' ἐκπλήττεσθαι τὸ ὄρατὸν τοῦ πράγματος. Breviator, ὥστ' ἐκπλήττεσθαι τὴν ὄρασιν, et profecto insolens genus loquendi est, τὸ ὄρατὸν τοῦ πράγματος pro τὸ ὀρώμενον πρᾶγμα. Ait, φαίνον-
ται δὲ ὀρφοὶ, γλαυκοὶ, ἐνίοτε δὲ φάλαιναι ἢ πρίστεις. p.581.
Simplicius multo Aelianus, ὀρφοὶ δὲ οἱ ἰχθύες ἀθρόοι προσνέουσι. In proxima historia quae ex Phylarcho narratur, insigne est ἀνανταπόδοτον. Nam ista verba, ἀλλ' ὅγε Πάτροκλος, nullam habent constructionis convenientiam neque cum praecedentibus, neque cum sequentibus: sed ita accipi debent, quasi auctor diceret, *verum ut ad Patroclum redeam et missum ab illo munus*. Amat has βραχυλογίας καὶ ἀνανταποδότους λόγους unus omnium maxime Aelianus. Ait autem Phylarchus, Antigonom regem missum ad se munus a Patroclo quod constabat ex magnis piscibus et ficis recentibus sic esse interpretatum, ἡ θαλαττοκρατεῖν Φησὶν ἡμᾶς Πάτροκλος, ἡ τῶν σύκων τρώγειν, id est, ait *Patroclus vel imperium maris obtinere nos debere, vel ficus edere*. videtur Patroclus de Ptolemaeo cui mili-
Casaub. Anim. in Athen. T. II. Q

tabat prodendo cogitasse, et tacite cum ejus hoste conspirasse. quem quidem tanquam aenigmate monet ut rei nauticae curam capeffat, ac classem instruat: aut sciat paratam sibi ignominiam quae victos sequitur. *Ficus edere παροιμιακῶς* de iis dici solitum qui mollius et delicatius viverent. Vide quae scribit Aristophanis enarrator ad illa e Vespis, σὺ δὲ νῦν σῦκα μ' αἰτεῖς.

CAPUT TERTIUM.

Καμασῆνες pisces. Cypriorum poeta. Photii locus. Nemesis Helenae mater. νέμεσις. ἀποπύριδες, et ἀπόπυρις. Apollonia Chalcidica. Ichthys Megaricus. Brizo dea, sive Brizomantis. βρίζειν, et καμβρίζειν. λάσθη. Ζεῦν. Sardanapalus ἀδιανοητότερος κατὰ τὴν προσηγορίαν τοῦ πατρός. Idem dictus et Conosconcolorus. θυμὸν αἰέζειν. Fabularum mediae comoediae numerus. Athenaei πολυαναγνωσία et diligentia in conficiendis Excerptis. Sophistarum πύλαι. Manes. τυρβάζειν. Προν. χελώνης ἢ δεῖ φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν. στραγγεύεσθαι.

ΟΙ ιχθύες καμασῆνες ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους ἐλέχθησαν. non solus Empedocles ea voce usus, sed alii quoque poetae Graeci antiquarii et κακόζηλοι. Antipater,

Φεύγεθ' ὅσοι λόγκας, ἢ λοφνίδας, ἢ καμασῆνας,
ἄδετε ποιητῶν φῦλον ἀνανθολόγων.

ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας ἔπη εἶτε Κύπριός τις ἐστίν ἢ Στάσινος, ἢ ὅστις δῆποτε χαίρει ὀνομαζόμενος. Operis hujus antiquissimi, et in multos libros tributi (undecimus eorum ultimo libro laudatur) auctor jam olim incertus. Homerum quidam putarunt, alii Cyprium nescio quem, alii Stasinum, nonnulli Hegesiam. Libro 15. leguntur haec, ἀνθῶν στεφανοματικῶν μέμνηται ὁ τὰ Κύπρια ἔπη πεποιηκὼς Ἡγησίας ἢ Στάσινος. Δημοδάμας γὰρ ὁ Ἀλικαρνασσεὺς ἢ Μιλήσιος, ἐν τῷ Περὶ Ἀλικαρνασσοῦ Κύπρια Ἀλικαρνασσέως δ' αὐτὰ εἶναι Φησὶ ποιήματα. Locus vitii suoapte indicio manifestus. sensus enim ex istis elici potest nullus. Videtur scribendum, Δημοδάμας

ὁ δ' ὁ Ἀλικαρνασσεύς ἢ Μιλήσιος, ἐν τῷ Περι Ἀλικαρ-^{p. 58a.}
 νασσοῦ, Κυπρία τοῦ μὴ Κυπρίου γενομένου, Ἀλικαρ-
 νασσέως δὲ, αὐτὰ εἶναι Φησὶ ποιήματα. *Cyprius et*
Cyprias idem. ut Hegesias, et Hegesius. sic *Hegesius*
 in Excerptis Photii MSS. qui Athenaeo *Hegesias*. Qui
 Homerum faciebant auctorem τῶν Κυπρίων ἐπῶν, ad-
 debant, pium parentem pro dote filiae poemata illud
 Stasino Cyprio genero suo dedisse: et de ipsius patria
 appellasse Κύπρια ἔπη. Refellit horum sententiam Pho-
 tius in Eclogis suis. Ratio Photii est, quia si ab insula
 Cypro esset illis nomen inditum, non Κύπρια, cum ac-
 centu in antepenultima, sed Κυπριακὰ fuerant inscribenda.
 hanc sententiam elicio ex istis Photii verbis, μηδὲ γὰρ
 Κύπρια προπαροξυτόνως ἐπιγράφεσθαι τὰ ποιήματα. id
 est, *neque enim Κύπρια cum accentu in antepenultima*
inscripta fuissent ea poemata. ἐπιγράφεσθαι interpretor,
 ἐπιγράφεσθαι ἄν. nisi voluit hoc Photius non Κύπρια
 sed Κυπρία ἔπη, id est, *Cypriae versus* pro Cyprii ut
 ante diximus, veram esse tituli huius scripturam.

Νέμεσιν ποιεῖ διωκομένην ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ εἰς Ἰχθυῶν
 μεταμορφουμένην. Post haec verba adjicit auctor Epi-
 tomæ, ἢ Διοσκούρους καὶ Ἑλένην ἔτεκε. De Nemese
 Helenae matre habes apud Lycophronis interpretes.
 Scribe mox, ἐτείρετο γὰρ Φρένας αἰδοῖ. Καὶ Νέ-
 μεσις κατὰ γῆν τε καὶ ἀτρύγετον μέλαν ὕδωρ Φεῦγεν.
 ita malo quam ut diu placitum. — ἐτείρετο γὰρ Φρένας
 αἰδοῖ, Καὶ νεμέσει· καὶ τόνδε κατ' ἀτρύγετον μέλαν ὕδωρ
 Φεῦγεν. id est, *cruciabat illi animum pudor et vin-*
dictae metus. itaque Ionem fugiens in mare irruit.
 νέμεσις non male accipi potest de metu ab indignatione
 Junonis cujus pellex esse ista verebatur. Scribe etiam,
 Ἄλλοτ' ἄν' Ὠκεανόν. et sequente versu, ἄν' ἡπειρον.

οἷδα δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόπυριν καλουμένην.
 Ut ἐψητοὺς Graeci dixerunt pisciculos quosdam a ge-
 nere cocturae: item alios Φρυκτοὺς, alios ἀπανθρακίδας:
 sic et ἀποπυρίδας appellarunt minutos pisces super pruna
 torrerī solitos, neque multum differunt ἀποπυρίδες et
 ἀπανθρακίδες. nam ἄνθρακες et πυρία ferme idem. Sic
 accipit paulo post Athenaeus cum ait, super tumultu
 tibicinis Charmi, qui vivus plurimum pisces amaverat,
 alium tibicinem ἐναγίσαι ἀποπυρίδας. libro superiore in
 Epicharmi versu legas ἀποπυρίζειν ἀφύας. Hic vero
 ἀπόπυρις aut ἀποπυρίς, vox est Apolloniatarum propria.
 Sic enim illi appellabant illam pisciculorum ingentem

copiam, qui statim temporibus in Olynthiaco flumine reperiiebantur. *περὶ τὴν Βολύκην λίμνην.* Scriptura vetus quorundam librorum, *Βόλβην.* est autem Bolbe lacus in Macedonia ex Thucydide, Stephano aliisque notus. sed an is sit de quo sentit Athenaeus, hoc vero quaerendum. Mox legendum, *Περὶ Ἀπολλωνίαν τὴν Χαλκιδικὴν δύο ποταμοὶ ῥέουσιν.* multae olim erant Apolloniae, quae cognominibus distinguuntur. *Chalcidica* ista fuit in Macedonia. Scribo etiam, *καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον* vel *κατὰ γὰρ τὸν καιρὸν τοῦτον.* Multa hoc loco ex antiquis membranis adjecimus in nupera p. 583. editione, ante inedita. Verte autem, *Atque eo tempore infinitam piscium multitudinem e lacu in Olynthiacum fluvium conscendere. Is parvus est, ut vix talum tegat. nihilo tamen minus tanta piscium copia venit, ut ex iis omnes qui circumjacent populi salsamenta in usus suos abunde parent.* *Τοσαῦτ' εἰπόντες ἃ οὐδ' Ἰχθύας ὁ Μεγαρικὸς Φιλόσοφος.* Scribe, *τοσαῦτ' εἰπόντες ὅσα οὐδ' Ἰχ.* et *Μεγαρικὸν* cave interpreteris *Megarensē.* id enim sectae nomen est. Laertius in historia philosophorum Megaricorum, *Τῶν δὲ ἀπὸ Εὐκλείδου ἔστι καὶ Ἰχθύας Μετάλλου, ἀνὴρ γενναῖος, πρὸς ὃν καὶ Διογένης ὁ κυνικὸς διάλογον πεποίηται.* *δι' ὑμᾶς δὲ καὶ τῷ παιδί παρακαλεύσομαι.* significat, se dum sermones audit de piscibus longos et prolixos, in ejus opsonii venisse fastidium, et esse factum *ἄπιχθον.* *δι' ὑμᾶς propter vos, aut per vos.* non, *vestra omnium gratia.* *ὅταν θύωσι τῇ Βριζοῖ, αὕτη δὲ ἔστιν ἡ ἐν ὑπνῷ μάντις.* ideo haec dea aliis dicta. *Brizomantis.* Hesychius, *Βριζόμαντις, ἡ ἐνυπνιόμαντις.* neque censeo corruptam. *Βρίζειν* quod interpretatur Athenaeus *καθεύδειν,* proprie esse volunt meridiari, et a cibo dormire. quasi *βορίζειν,* hoc est, *ἀπὸ τῆς βορᾶς ἔζειν.* Homero *βρίζειν* est, *νυστάζειν, cessatorem agere instar dormitantium.* ut *ἐνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον.* ubi tamen legunt alii, *ἐνθ' οὐ καμβρίζοντα ἴδοις.* ita Hesychius. pro *καταβρίζειν.* *Χλεύην τε ποιεῖ καὶ γέλωτα καὶ λάσθην.* Vox est Ionica *λάσθη,* irrisio et contumelia. Jungi amat cum *γέλως.* Herodotus Eratone, *πέμψας τὸν Θεράποντα ἐπὶ γέλωτι καὶ λάσθῃ, ἡρώτα τὸν Δημάρατον ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν.* Vetus scriptor apud Suidam, *οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ σὺν λάσθῃ καὶ γέλωτι ὥσπερ ἄθυρμα τῶν Σπαρτιατῶν τὰ πρῶτα τοῦ Διὸς ἀναθήματα διέσπειραν.*

οὐ γὰρ μὰ τὸν Ζεῦν. Rara vox et quam temere non legas alibi. Respiciebat hunc locum Eustathius commentario primo in Ulyxeam. ὅτι τοῦ Ζεύς ἐστι καὶ αἰτιατικὴ παρὰ Πολυκράτει τῷ σοφιστῇ μονοσύλλαβος, τὸν Ζεῦν, περισπωμένη. ὃν ἀδιανοητότερον εἶναι κατὰ τὴν προσηγορίαν τοῦ πατρὸς Ἀριστοτέλης ἔφη. *quem obscuriorem fieri cum de nomine patris appellatur, scribit Aristoteles.* ἀδιανόητος, qui difficile dignoscitur. Patrum nomina adjiciebant Graeci ad faciliorem notitiam, atque ut facilius animo conciperetur is quem designarent: quod vere dicebat Aristoteles non habere locum, quando aliquis ad Sardanapali nomen patris ipsius appellationem adjiciat. Sed erat et alia causa cur de patris nomine aliquem vocarent Graeci. nam in eo fuit aliquod honoris specimen. Aelianus Ποικίλης libro sexto, c. 11. ψιλᾷ ταῖς χερσὶ πρὸς καθωπλισμένους ἀγωνιζόμενος, εὐκλεῶς τὸν βίον ἐτελεύτα. πατρόθεν οὖν τὸν νεανίαν προσεῖπον, κυδαίνων αὐτὸν Ὀμηρικῶς. At Sardanapalo etiam aliud fuit nomen, paucis hodie notum, Κονοσκογκόλορος. ἐφ' οὗ τοῦ τάφου ἐπιγεγράφθαι φησὶ Χρυσίππος τάδε. Inscriptio haec literis Assyriacis, quemadmodum et Strabo scribit, fuerat concepta. Graeci eam variis modis expresse-
 runt, prosa alius, alius versu: item alius totam, alius ex parte: prout nempe argu-
 p. 584.
 mento suo quisque convenire judicabat. Sic lib. 12. ut probaret Athenaeus non penitus otiosum vixisse Sardanapalum, profert ex illa inscriptione verba quibus dicebatur Tarsum et Anchialam die una condidisse. Chrysippus vero, unde ista nunc describuntur, de luxu illius tantum agebat. Quare fallitur Dalecamp. qui ex Strabone et libro 12. ut ait, huc sine ratione infercit, quae sunt prorsus aliena huic loco. Ut taceam de libris antiquis: per quos illi non licet esse liberali. *Θυμὸν ἀέξειν* poetica phrasis est, pro genio indulgere, et animo suo morem gerere. non aliter debuit accipi in epitaphio Sardanapali, *Εὖ εἰδὼς ὅτι Θνητὸς ἔφυς σὸν Θυμὸν ἀέξῃς Τερπόμενος θαλίῃσι.* Familiare poetis verbum *αὔξειν* ut lib. quarto dicebamus. paulo aliter in epigrammate Bacchidae, *πάντα τᾷ ψυχᾷ δόμεν.* sententia eadem. at diverso sensu *συμφράδμονα Θυμὸν ἀέξειν* alius poeta, ut libro superiore dicebamus capite septimo. Quinto versu scripsimus cum antiquis, *τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὀλβία πάντα λέλυνται.* alii libri *λέλειπται*, quod videtur ab iis profectum qui putabant fuisse dicendum *λέλυνται*:

cum tamen probissimum sit λέλυνται, ut apud poetam, καὶ σπάρτα λέλυνται, corrupta sunt, perierunt. tamen in parodia Chryssippi est λέλειπται. Τούτῳ φήμερον

ζῆν ἡδέως. Scrib. τοῦ φ' ἡμέραν. et verte ista, Μικροῦ δὲ βιότου ζῶντ' ἐπαύρεσθαι χρεών, vita quae sit tam brevis. dum vivimus frui oportet. ἐκ θεῶν δυστυχῆς in versiculis Amphidis, dicitur homo diis exosus, et divinitus infelix: ὥπερ συμβέβηκε συμφορὰ θεήλατος. Prior Bacchidae versuum male vulgo scribitur, Πῖεν, Φάγεν, καὶ πάντα τὰ ψυχᾷ δόμεν. restitue Doricam scripturam, Πιέν, Φαγέν pro πιεῖν et φαγεῖν.

πλέονα τῆς μέσης καλουμένης κωμωδίας ἀναγνούς δράματα τῶν ὀκτακοσίων, καὶ τούτων ἐκλογὰς ποιησάμενος. Magnae diligentiae exemplum. Ait legisse et excerpisse se plures octingentas fabulas mediae comoediae. non existimandum est negligentius versatum fuisse in aliis fabulis, qua novae, qua antiquae comoediae. Adde his tragicorum dramata: item alios omnis generis poetas, et illorum interpretes veteres criticos. Taceo historicos et philosophicos, quorum omnium scripta legisse vel sola, improbus sit labos. Athenaeus vero cum ex horum libris, tum ex aliis omnibus sibi lectis, excerpta confecerat viatica, ut saepe dictum nobis. Caeterum in numero hic posito haeremus: quia legere meminimus mediae comoediae fabulas fuisse solum DCXVII. Auctor προλεγομένων in Aristophanem: Τῆς μὲν οὖν μέσης κωμωδίας εἰσὶ ποιηταὶ νζ'. καὶ τούτων δράματα χιζ'. [Potest tamen ratio afferri hujus diversitatis apprime probabilis: nam criticus ille eorum Prolegomenon auctor de iis tantum dramatis videtur sensisse quae fuerant producta in scenam et Didascaliis inserta. Athenaeus tam de iis quae adnotata fuerant in Didascaliis quam de aliis: vide quae scripsimus libro sexto, capite septimo, sub p. 585. finem. Fortasse etiam in illis Prolegomenis pro χιζ'. DCXVII. scribendum est αἰζ' MXVII.] ἀλλὰ οὐδὲ οἱ τὰς ἐν Περιγὰμῳ ἀναγραφὰς ποιησάμενοι. concise dictum τὰς ἐν Περιγὰμῳ ἀναγρ. pro, τὰς ἀναγραφὰς τῶν ἐν τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Περιγὰμῳ eos enim intelligit: qui indices collegerant et conscripserant librorum qui erant Pergami in bibliotheca regum Attalicorum. Nebulonis illius mens qui in Alexidis Afotodidascalo pronuntiabat ista

Τί ταῦτα ληρεῖς ΦληναΦῶν ἄτω κάτω
λύκειον, Ἀκαδημαῖαν, Ωιδεῖον, πύλας,
λήρους σοφιστῶν;

fuit haec: sapientiam et sapientium scholas omnes prae luxu et voluptaria vita, meras nugas esse. Itaque non possumus πύλας interpretari de Thermopylis et Amphictyonum confessu. quid enim illis cum sapientiae studiis? Si vera ea scriptura, referam ad mendicabula philosophorum et aretalogos, qui passim per urbium portas, per plateas, per angipertos, et publica omnia loca oberrantes, de virtute multa declamabant. Viderint tamen eruditi num sit potius legendum, Λύκιον, Ἀκαδημίαν. Ωτίδεϊον, Ποικίλην. MSS. quod nunc primum observo, praeferunt, ὠτίδεϊον πύλας. Πίνωμεν ἐκπίνωμεν σικῶν. Male affectus versus in omnibus libris. In quibusdam ἐμπίνωμεν, et in extremo συκῶν. nihil excogito: nisi cui non displiceat, ἐκ κυλίκων συκῶν. Sed veram hujus versiculi lectionem imputat nobis codex Huraldinus. ille quidem corruptus: verum ita, ut ad veram scripturam nos ducat quasi manna. Ita ille, Πίνωμεν, ἐκπινωμένῳ σικῶν. luce clarius scribendum esse, Πίνωμεν, ἐκπίνωμεν ὧς Σίκων, Σίκων. Proprium viri nomen fuit apud Graecos, Sicon, ut observabamus lib. nono, cap. 6. Servile, opinor, nomen id erat, ut pleraque Graecorum duum syllabarum, aut unius. Τύρβαζς μανῆν, γαστρός οὐδὲν ἡδιον. Ajo scribendum vel invitis libris, Τύρβαζς Μάνη· γαστρός οὐδὲν ἡδιον. O Manes, dede te voluptati: ventre nihil suavius. Manes servile nomen, ut sciunt omnes. quod autem servos alloquatur iste, testantur verba superiora, οἰκέτην πεποιῆσθαι προτρεπόμενον τοὺς ὁμοδούλους. At τυρβάζειν id esse quod expressimus, non quod interpretes, ex Suida potest probari: qui τύρβην interpretatur ἀπόλαυσιν, vitam voluptuaria, et eorum quos vocat philosophus ἀπολαυστικούς. inde igitur τυρβάζειν, vivere eam vitam. ἀπεσχεδιακέναι τε τὸν Τερψίωνα καὶ περὶ τῆς χελώνης ἢ Φαγεῖν, ἢ μὴ Φαγεῖν. Explicatur hoc proverbium a Zenobio, et ejus auctor Terplion dicitur etiam illi. Apponam ejus verba et simul emendabo Ἡ δὲ χελώνης κρέα Φαγεῖν ἢ μὴ Φαγεῖν. Τῆς χελώνης ὀλίγα κρέα βρωθέντα στρόφους ποιεῖ. πολλὰ δὲ καθαίρει. ὅθεν ἡ παροιμία. ἕτεροι δὲ ἐπὶ τῶν ἀρχομένων ὁρμᾶν ἐπὶ τι, στραγγευσόμενων δέ. Φασὶ δὲ αὐτὴν Τερψίονος εἶναι. Testudinis carnes si intra modum edantur generant tormina: si majora copia, purgant. unde natum proverbium, Testudinis carnes aut comedere oportet, aut non comedere. Alii putant dici de iis, qui magno

p. 586. *impetu rem aliquam inchoarunt, sed postea languidos se praebent. auctor dicitur esse Terpsio.* In Zenobii libris pessime scriptum, στρατευομένων δέ. atque idem error etiam apud Suidam. fecimus στραγγευομένων. quae emendatio fidejussorem, credo, non desiderat. [Utitur eleganter hoc proverbio Actuarus initio libri 4. Ἡ μὲν παροιμία Φησὶν, ait, χελώνης κρέα ἢ Φαγεῖν, ἢ μὴ Φαγεῖν. ἐγὼ δὲ μικρόν τι τὴν παροιμίαν παρωδήσας Φαίην ἂν ταῖς ποικίλαις καὶ πολυειδέσι τῶν ὑποθέσεων, ἢ μὴ ἐγχειρεῖν προσῆκον, ἢ τοὺς ἐγχειροῦντας ἀνάγκη καὶ συμπληροῦν. In editione Graecolatina Proverbiorum Zenobii et aliorum, quam infeliciter superior locus sit expressus intelligent, qui nostra cum illa versione contendunt.]

CAPUT QUARTUM.

Dorion συγγραφεὺς ὀψολόγος et κρουματοποιός. Mylon oppidum Aegypti: Zenopolidon. aequitas animi sapienti est pro condimento. Dorionis dictum de locusta marina. Nicoereon tyrannus. Lepidi versus de mente tibicinum explicantur. pisces Dorioni dicti Θεοί. Timothei poetae Nauplius. ὀπτός. Epicharmi Λόγος ἢ λογίναι. νότος λαμπρός. Alexidis Demetrius versa a Turpilio. Antiphanis Ἀλιευομένη. καλλιμέδων pro locusta. γόγγρος. Smisgolas Atheniensis. ἐρεθίζειν sive ἐρεθεῖν ὠδάν, et ἐρεθίσματα.

LIBRO superiore saepissime usus est auctor testimoniis Dorionis, in explicanda piscium historia. Is auctor obscurus fuit et paucis cognitus: ideo miratur Democritus, inter ὀψολόγους, et eos qui de piscibus scripserunt, eum cenferi, qui in eruditorum vulgus non aliter innotuerit quam ceu κρουματοποιός, id est, magister symphoniae, aut nescio quorum musicorum instrumentorum pullator. Πόθεν δ' ὑμῖν ᾧ σοφώτατοι, inquit, ἐπῆλθε, καὶ ὁ ὀψολόγος Δωρίων, ὡς καὶ συγγραφεὺς τις γενόμενος, ὃν ἐγὼ κρουματοποιὸν οἶδα ὀνομαζόμενον καὶ Φίλιχθον, συγγραφέα δὲ οὐ. clarissima verba obscurant

interpretes, dum ὁψολόγος aliter vertunt quam oportuit. sed et corrumpunt iidem, cum temere emendant, cum hic, tum aliis etiam in locis, χρωματοποιόν, pro κρουματοποιόν. meminerant videlicet inter modulationum genera quae a musicis explicantur *chromata* nominari. ceu vero non et κρούματα sint musicorum: de quibus tam multa Plato, Aristoteles, Plutarchus. Illud potius meminissent in Plutarchi commentario De musica, κρουμάτων ποιητὴν dici, quem una dictione κρουματοποιόν vocat auctor. Minus autem mirandum est, de hoc Dorione quaedam Athenaeo fuisse comperta, quae vulgo doctis essent incognita, nam et Athenaeus Aegyptius fuit, et Dorion quoque, aut in Aegypto certe vixit: quod docent nos Machonis de Dorione verba, Ὁ κρουματοποιὸς Δωρίων ποτ' εἰς μύλων' Ἐλθών. nam Mylon Aegyptiaci oppidi nomen teste Hermolao Byzantio. Quintum versum Machonis, Ἰδών τ' ἐπιθύοντα τὸν νεωκόρον: malim ita scribi, Ἰδών τ' ἔπειτα θύοντα τὸν νεω p.587: κόρον. In octavo facit poeta mentionem fani cujusdam Ζηνοποσειδῶνος: id est, *Jovineptuni*. Nam interdum veteres duo numina in uno signo coluerunt: unde illa nomina apud M. Tullium, *Hermathena*, *Hermeracla*, et hic *Zenoposidon*. Egregium est Dorionis apophthegma quod statim commemoratur. ἐπαινοῦντος ἄλλου τὰ τῶν θύνων ὑπογάζτρια. καὶ μάλα ἔφη δεῖ μέντοι γὰρ οὖν ἐσθίσαιν αὐτὰ ὥσπερ ἐγὼ ἐσθίω. εἰπόντος δὲ, πῶς; ὁ δὲ, πῶς; ἡδέως, ἔφη. Omnia quibus vescimur, atque adeo quaecunque in longa vita mortalibus eveniunt, vel per se et natura sua nobis grata sunt, vel possunt fieri. Nam qui sapienter vitam instituunt, si non possunt quod volunt, id volunt quod possunt. Dorionis haec mens fuit, cum diceret, probari sibi thunnorum abdomina, et bonum cibum videri: non quod talis esset natura sua: sed quia ipse talem efficiebat, aequitatem animi pro condimento adhibens, et moderationem, per quam vel mali saporis cibi palato comedentis sapiant. Hoc voluit Dorion: neque obstat quod Archestratus et poetae alii quorum in his libris verba recitantur, laudare hypogastria thunnorum videntur: nam si deterioribus comparentur, laudem mereantur non injuria: si cum aliis non contendantur, et illa et omnia alia fassamentorum genera beatorum mensis parum digna. Ideo dicebat Galenus in tertio de facult. alim. pisces τοὺς τεμαχίζομένους καὶ ταριχευομένους ἐδώδην εἶναι ἀνθρώπων τῶν

ἐπιτυχόντων. Aiebat idem Dorion, τοὺς καράβους τρία ἔχειν, διατριβὴν, καὶ εὐωχίαν καὶ θεωρίαν. *locustas marinas tria habere*, (id est, ad haec tria esse com-
moda) *oblectationem, escam, et contemplationem*. non intellexerunt hunc locum qui verterunt, *διατριβὴν exercitationem*. Jocundas occupationes ad tempus fallendum et otium oblectandum, *διατριβὰς* vocant Graeci. *Locustae* vero marinae ea compages ac fabrica est, ut pagnii et ludicri cujusdam loco haberi queat. *Θεωρίαν* appellat, opificii divini in natura hujus aquatilis sedulam considerationem. Quando vixerit Dorion non est difficile cognitu ex sequentibus, ἐν Κύπρῳ παρὰ Νικοκρέοντι δειπνῶν, ἐπήνεσε ποτήριόν τι· καὶ ὁ Νικοκρέων ἔφη, ὃ ἂν βούλῃ ὁ αὐτὸς τεχνίτης ποιήσῃ σοὶ ἕτερον. σοὶ γὰρ ἔφη, ἐμοὶ δὲ τοῦτο δός. *coenans in Cypro apud Nicocreontem, laudavit poculum quoddam: tum Nicocreon, Quod volueris cumque, inquit, idem artifex simile alterum tibi conficiet, at Dorion, Tibi quidem, ait: mihi vero da tu nunc istud*. Nicocreon hic Cypri tyrannus vixit Isocrati aequalis. Melius autem et uberiore sententia MSS. ὃ ἂν βούλῃ: quam interpretes, ἐὰν βούλῃ. quasi dicat Nicocreon, ex omnibus generibus poculorum quae vides in cylicio apposita, elige quod maxime probaveris, et simile illi alterum confiet tibi. De more apponendi cylicium, libri undecimi initio. Non carent difficultate versiculi lepidissimi, quibus negatur mens inesse tibicinibus. Sunt autem hi.

Ἄνδρὶ μὲν αὐλητῇρι θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν,
ἀλλ' ἅμα τῷ Φυσᾶν χ' ὃ νόος ἐκπέταται.

p. 588. posteriore istorum versuum dicuntur tibicines dum tibias inflant mentem amittere. si amittunt, ergo habent. quare falsum illud in priore, θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν. Aut igitur commoda interpretatione molliendum quod dictum videtur est duriuscule: et accipiendum quasi diceret, datam quidem et tibicinibus mentem a diis: sed non firmam nec perpetuam: verum quae tunc illis adimatur, cum tibias inflant. aut legendum, Ἄνδρὶ μὲν αὐλητῇρι θεοὶ νόον εἰσενέφυσαν. stant ab hac emendatione, non codices quidem, in quibus vulgata lectio habetur: sed particulae μὲν et ἀλλά: si volumus earum vim recta ratione expendere. Jusserrat Dorion puerum opsonatorem pisces emere: cum ille non fecisset, herus flagris eum caecidit, atque inter vapulandum jussit optimorum piscium nomina recitare. morem gerit misellus, et or-

phum, glauciscum, congrum et similes his alios nominatum Dorion, *Ego te*, inquit, *piscium nomina jussi dicere, non deorum*, cur pisces illos appellat Deos? an haec acciderunt cum adhuc in Aegypto esset Dorion? ibi enim plerosque pisces pro numinibus fuisse cultos, testantur veteres comici, ut libro septimo legere est. Verius cenfeo, Dorionem cum esset insigniter piscium amans, (unde illi Philichthys cognomen) et de eo genere hominum quibus venter Deus est, ut beatus Paulus ait, piscium illos qui palato suo maxime saperent, appellasse deos. Notamus tale quid et libro 14. cap. duodecimo. Ait, ὁ αὐτὸς Δωρίων καταγελῶν τοῦ ἐν τῷ Τιμοθέου Ναυτίλῳ χειμῶνος. Lego Ναυπλίῳ. Non enim *Nautilum* sed *Nauplium* fecerat poeta Timotheus. Suidas nominat Πέρσας ἢ Ναύπλιον. De Nauplio quod facit huc leges in Apollodori Bibliotheca libr. 11. Lasi Hermionenensis vetustissimi sapientis, et ut quidam arbitrati sunt, unius e septem, jocus, dicentis, τὸν ὠμὸν ἰχθῦν ὁπτόν εἶναι, specie analogiae ludit nos. nam ut dicimus νοητὸν ὃ ἔστι νοῆσαι, et ἀκουστὸν ὃ ἔστιν ἀκοῦσαι. sic prorsus ὃ ἔστιν ὄπτειν τοῦτό ἐστιν ὁπτόν. Athenaeus dum scribit, καὶ ὃ ἔστιν ἰδεῖν, τοῦτό ἐστιν ὁπτόν, manifestissimam analogiam fecit esse obscurissimam, corrupta argumentatione quae ducitur a conjugatis. sed vitavit obsoletum verbum ὄπτειν, pro ἰδεῖν *videre*. extat in vetere senatusconsulto Lacedaemoniorum de Timotheo, quod recitamus capite 11. hujus. nisi malumus ex glossmate τὸ ἰδεῖν in contextum irrepsisse. Verum est autem, ab ὥπται fieri ὁπτός *visibilis*. [unde εὐοπτος frequens verbum etiam optimis scriptoribus.] at ὁπτός *affus*, contractum est ex ὥπτηται. Addit dipnosophista, τοιαῦτα δὲ καὶ Ἐπίχαρμος παίζει, ὥσπερ ἐν λόγῳ καὶ λόγον εἶναι. haec sunt corrupta sine dubio: etsi conatus est eruditissimus Dalecamp. sensum commodum reperire aliquem. Ego memini reperire laudatam Epicharmi fabulam cujus titulus scriberetur Λόγος ἢ λογίνας: quod etsi non satis assequor, et suspectum etiam habeo: tamen certus sum ejus comoediae indicem hoc loco restituendum esse: plura diximus de illius Epicharmeae fabulae titulo, libro tertio, capite 33. Vide quae ad p. 589. illum locum nunc addidimus. Caeterum de eo dramate et caeteris ejus poetae dicendum nobis alibi accurate. Λαμπρὸν ἄνεμον Graeci appellant vehementem et σφόδρα πνέοντα. Synesius, ἔπειτα καὶ νότος συνεπιλαμβάνει

λαμπρός, ὅφ' οὗ ταχὺ τὴν γῆν ἀπεκρύπτομεν. Ita accipi debuit ea vox in his Alexidis, Πρώτερον μὲν εἰ πνεύσεις βορρᾶς ἢ νότος. Ἐν τῇ θαλάττῃ λαμπρός, ἰχθύς οὐκ ἐνῆν. nam qui aliter distinguunt in errore versantur. Caeterum Alexidis *Demetrium* unde erant superiores versus, Turpilius verterat Barbare, ut ait Plautus. nam inde citat Nonius, *Antea si flabat aquilo aut auster, inopia, Erat piscati.* quae est verborum Alexidis interpretatio paene ad verbum, imo ad literam. Antiphanis Ἀλιευομένην memorat Pollux libro nono. In ea fabula inducebatur quidam pisces emens a piscatore, vel a piscario. Ac primum sepias dari sibi postulat, ut more emturientium dispiciat quam bonae sint. Poetae verba videamus: quae quidem ita scribuntur,

Τῆς σηπιάδος πρῶτον Ἡράκλεις ἄναξ,
ἅπαντα τεθολώκασιν. οὐ βαλεῖς πάλιν
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πλυνεῖς, μὴ Φῶσί σε
δωριάς ἀλλ' οὐδὲ σηπίας εἰληφέναι.

Primus versus sic emendandus, Τὰς σηπίας δὲ πρῶτον. Ἡρακ. similiter versu sexto ἀπόδος. Videntur fuisse vivae sepie de quibus hic poeta. quas cumprehendit emptor: illae atramento suo et illum et se inquinant. quod poeta dixit, ἅπαντα τεθολώκασιν. Ideo petit emptor a venditore ut ipsas in mare projiciat abluendas: ne, inquit, cepisse dicaris non sepias, sed δωριάς. sed haec vox corrupta alterius locum occupat. nam interpretum somnia vigilantibus non possunt placere. Sententia hanc aut similem huic scripturam flagitat, Σκῶρ μιὰρὸν οὐχὶ σηπίας εἰληφέναι. vel Ἀπόπατον οὐχὶ σ. Sequentia ita concipi debent:

Τὸν κάραβον δὲ τόνδε πρὸς τὰς μαινίδας
ἀπόδος· παχύς γε νῆ Δί', ὦ Ζεῦ! τίς ποτε
ὦ καλλιμέδων σὲ κατέδει ἄρτι τῶν Φίλων.

Scripsimus minuscula litera initiante nomen καλλιμέδων. Nam ea vox hoc loco locustam significat, estque plane idem ac κάραβος. Callimedon orator fuit Athenis, ut toties dictum, cui cognomen Καράβω. comicus alterum nomen alterius loco usurpavit μεταληπτικῶς. In quo venustatem esse non translaticiam fatebuntur, qui erunt harum rerum idonei iudices. Multa interpretes de hoc genere μεταλήψεως, et Strabo etiam aliquid. Aliter longe hic docti: sed non debuerant. Versu 12. scribendum, Καὶ τὸν Σινώπης γόγγρον, ἥδη τραχυτέρας ἔχοντ' ἀκάνθας. Petulantia comica Callisthenem perstringit, ut

vetulae Sínopes amatorem: quam ne in extremo quidem senio artem desisse, Anaxilae versus docent libro 13. οἱ Σινώπη δ' αὖ συνόντες οὐχ ὕδρα σύνεισι νῦν; Γραῦς μὲν γὰρ αὕτη. In effoeta anu γόγγρον appellat eam partem, quam alii poetae κῆπον, λειμῶνα, χοῖρον. 15 versum corrige, et scribe, — ἀλλὰ κίθαρον οὕτωςι ὅν ἂν ἴδῃ τὰς χεῖρας οὐκ ἀφέξεται. Smigolas hic, inquit, p. 590. quaecumque citharum viderit, in eum manus injiciet. 19. corruptissimus est, Ἀνδρωτάριστον κωβιὸν πηδῶντ' ἔτι. Vel caecus, prope dixerim, videat scribendum, Ἀνδρῶν δ' ἄριστον Κωβιὸν πηδῶντ', quanquam in codd. optimis invenimus αὐδρωτάριχον. quod minus placet. Ludit poeta, et gobionem piscem non suo nomine appellat, sed cujusdam Gobionis viri Atheniensis de quo habes non multo post. Hunc aliquando Pythionice amatorem habuit. ideo addit iste, Gobionem hunc Πρὸς Πυθιονίκην τὴν καλὴν πέμψαι μὲν δεῖ. sed meretrix non diu Gobionem amavit: quin mox insuper habuit, et ad divitis cujusdam falsamentarii filios animum convertit. Declarant ista manifestissime, si modo scribantur recte: hoc nempe modo. ἀλλ' ὅμως οὐ γεύσεται. Ἐπὶ τὸ τάριχος ἔστιν ὠρμηκυῖα γάρ. quamvis (ait) gobius quem ad Pythionicem mittit est pinguis ac succulentus (errant, qui illa mutant, Ἀδρὸς γάρ ἔστι.) illa tamen, scio, ipsum habebit despiciatui: nam ad falsamentum suum jam animum et amorem transtulit. Athenaeus ipse explicat statim. Postremo ait poeta,

Ἀφύας δὲ λεπτὰς τὰςδε καὶ τὴν τρυγόναν,
χωρὶς Θεανοῖ εἰ εὐρέθῃ ἀντιβρόπους.

legendum: εἰ εὐρέθῃ γ' ἀντιβρόπος. si invenietur pastinaca aequi ponderis. Locus videtur esse in parvam Theanus staturam. Paene praeterieram Smigolam de quo hic auctor, et Antiphanes etiam in praecedentibus versibus, corrupto nomine sic nuncupari. nam verum est Μισγόλας, ut semper in Aeschinis libris. Hesychius, μισγόλας, θόρυβος. sed hic proprium est viri nomen, aut ut in Excerptis Σμισγόλας, quod Ἀττικώτερον est. simili errore σμίγασθαι alio loco offendimus, pro μίσγασθαι aut σμίσγασθαι. De hoc Misgola postquam recitasset dipnosophista Aeschinis verba, quibus ait, ipsum circa musicam et citharoedos ἐσπουδακέναι δαιμονίως, subjiciuntur Teleclidis e Phaone versus hi, Ὁ Σμισγόλας (scribe Σμισγόλας) οὐ προσιέναι σοι φαίνεται Ἀνθούσι τοῖς νέοισιν ἡρεθισμένος: ubi si postrema vox nihil aliud

significat quam quod interpretes exprimunt, qui vertere *irritatus*, nescias quo hic locus pertineat. Enimvero si antecedentia legimus non somnolente, facile intelligemus probatum esse auctorem Misgolam tibicinibus et instrumentis musicis fuisse deditissimum. Vocem igitur ἡρεθισμένος interpretemur opus est, non *stimulatus*: sed καταυλούμενος καὶ ψαλλόμενος ἢ κιθαριζόμενος, cantu oblectatus, aut tiliarum flatu. Nam et ἐρέθειν ὡδὴν pro *canere* observavimus dixisse Theocritum in Piscatoribus: — ἐκ βλεφάρων δὲ Ὕπνον ἀπώσάμενοι σφετέραις Φρεσὶν ἡρεθον ὡδάν. et ἐρεθίζειν pro *susurro oblectare*, apud Anacreontem. Παρὰ δ' αὐτῷ ἐρεθίζει Πηγὴ ῥέουσα Πειθοῦς. Idem poeta ut refert Athenaeus, Musicam dixit esse συμποσίων ἐρέθισμα, γυναικῶν ἡπερόπνευμα. id est, *conviviorum oblectamentum, mulierum deceptionem*. proprie ita vocatur aemulatio plurium musicorum, et ex ea manans voluptas. Chorus apud p. 591. comicum in Nebulis laudans Athenas, ait, vere ibi esse εὐκελάδων χορῶν ἐρεθίσματα. scholiastes explicat, ἀμίλλας, ἢ ὄργανα μουσικά. Scribe, Τὸν Σμισγόλαν· οὐ γὰρ κιθαρωδός εἰμ' ἐγώ. vel metri modulus in hoc et superiore senario doceat sic debere scribi hoc nomen. [Qui superioribus in locis *τερετίζειν* et *τερέτισμα* putant rescribendum, non habent me assentientem.]

CAPUT QUINTUM.

Nicoclis Acarii. Pythionicae amatores cur Scombri dicti. ἄλμη ἀγρία. ὄψον, piscarium forum. καταιγίζειν εἰς τοῦψον vel εἰς τὴν ἀγοράν. pisces oleo ἀλείφειν καὶ λούειν. ὀρνίθιος ζωμός. Androcycdis ὀψοφάγου tabula de Scyllae piscatione. Timothei Charon ὁ ἐκ Νιόβης. Charonis πορθηδὸς aut πορθημὶς. γαστήρ ἐπιθεμένη ex cholera morbo. larus. Syrorum a piscibus abstinentia. alia item multa.

PYTHIONICEN amasse Chaerephili fassamentarii filios, probatur duplici testimonio Nicoclis comici, ex *Acariis*. obscurus hic poeta: drama istud illud obscurissimum: menda codicis, opinor, non obscura. Suidas qui dili-

gentissime comicos veteres ex Athenaeo commemoravit, et plerasque eorum fabulas, Ἀκαρίων non meminit, ac ne poetae quidem hujus nomen posuit. Athenaeus quoque neque poetam hunc, neque fabulam hanc laudat alibi. Quid multa? Scribendum censeo, ὡς Τιμοκλῆς ἐν Ἰκαρίοις Φησί. Timocles ex hoc scriptore et Suida, notissimus. Icarios autem illius et noster citat aliquanto post: et Suidas agnoscit, inter ejus fabulas: Anytus cujus in priore testimonio mentionem facit Nicocles, is videtur esse quem accusatio Socratis omnibus notum fecit. Hunc ait ita a Pythionica solitum invitari ὁπόταν Χαιρεφίλου τοὺς δύο σκόμβρους ξενίσῃ μεγάλους ἡδομένη. non sine causa malit aliquis μεγάλως. sed stare potest quod editur. perpetuum stolidorum convitium, ut vocentur *magni*. tales erant isti Pythionicae amatores: stolidi, inquam, insipidi, insulsi: unde etiam *Scombro-*rum cognomen invenerunt: quod virus falsamentorum redolerent, falsis muriaticis similes, de quibus Plautus, Paenulo:

Soror cogita amabo, item nos perhiberi

Quasi falsa muriatica esse autumantur:

Sine omni lepore, et sine suavitate.

Nisi multa aqua et diu macerantur,

Olent, falsa sunt, tangere ut non velis: item nos sumus

Ejusmodi mulieres sunt insulsae

Admodum atque invenustae sine munditia et sumtu.

Ex hoc elegantissimo loco intelligimus, cur σκόμβρους poeta hic, atque alii vulgo appellarint Pythionicae amatores: perinde enim est ac si eos vocarent τάριχους vel ἔλμην, quemadmodum alibi loquitur Athenaeus, et nos quo loco exposuimus. atque adeo hic ipse poeta in verbis qui sequuntur, eosdem illos fratres vocat τάριχους καὶ ταῦτα ἀνάλτους καὶ πλατυβρύγχους, falsamenta, et p. 592. quidem insulsa, ac deformia ob nasi latitudinem. τὴν ἔλμην appellat ἀγρίαν Axionicus infra hoc libro: quia turba tetrum virus solet exhalare. unde etiam dicitur libro tertio τάριχος βρωμώδης. In sexto etiam Cerybion quidam Σκόμβρος nominatur isto versu Alexidis, Ἐπειτα Κόρυδος, Κωβίων, Κηρυβίων ὁ σκόμβρος. sed Chaerephili filius maxime hoc cognomen adhaesit. Alexis in Epidaurō,

Τοὺς Χαιρεφίλου δ' οὐδεὶς Ἀθηναίους ὅτε

εἰσήγαγεν τάριχος· οὐδ' καὶ Τιμοκλῆς

ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἵππων δύο σκόμβρους ἔφη

ἐν τοῖς σατύροις εἶναι.

In proxima Nicoclis ecloga, quarto versu scribit Dalec. "Ὅμως δὲ δοῦναι σοι κέλευσον σαρκίνους. nihil melius possum excogitare. quanquam et σαργίνους inter species mugilum invenies. Sequuntur ista, εὐπόρως γὰρ τυγχάνει" Εχουσα, καὶ σύνεστιν ἅπερ † δ' εἰς δυσίν: unde fecit Dalec. καὶ σύνεστι ταρίχους δυσίν. quae vera lectio est, aut ista certe [quam excogitavit illustris Scaliger e vestigiis corruptae non longe abiens: καὶ σύνεστι σαπέρδαις εἰς δύσιν. toto die ad solis usque occasum rem habuit, cum saperdis, id est, saperdas esitavit. συνεῖναι σαπέρδαις, ut ὁμιλεῖν cibo, quod ante exposuimus.] Mox scribi malim, "Ἀλεξίς ἐν Κρατεύᾳ ἢ Φαρμακοπώλῃ. caussam ante exposuimus. In eo Alexidis loco recte libri omnes, Ἄς οὐδὲ Μελάμπους ὃς μόνος τὰς Προϊτίδας: nec scio undò sit, quod legitur in Latino textu *Melanthus*. Taceo Graecorum de hoc testimonia. adeatur ad Servium super illo, *Proetides implerunt falsis mugitibus agros*. Notum est solitos Athenienses varia fora, aut fori partes, de nominibus rerum quae ibi vaenales prostant, nominare. Sic passim accipi debent apud scriptores Atticos εἰς τοῦλαιον, εἰς τὰς χύτρας, εἰς τὰ σκόροδα, et quod usitatissimum, εἰς τοὺς ἰχθυῖδας, hoc est, *forum piscarium*: quod et ἰχθυόπωλις et ὀψόπωλις ἀγορὰ, aut simpliciter ὄψον. Nam omnino interpretari debes ὄψον *forum piscarium* in istis Alexidis, quae auctor subjicit,

Ἀγορανομήσεις ἂν θεοὶ θέλωσι σύ·
ἵνα Καλλιμέδοντ' εἰς τοῦψον, εἰ Φιλεῖς ἐμὲ,
παύσης καταιγίζοντα, δι' ὅλης ἡμέρας.

breviter poeta Callimedontem, magnum gluttonem pisces vorare, procellae comparat, quae in forum piscarium incumbens omnia evertat cum pulvisculo, nedum annonam excandefaciat. Ita accipiendum est verbum καταιγίζειν. atque ut καταιγίζειν εἰς τοῦψον Alexis hic dixit, pro *forum piscarium procellae instar turbare* sic in Demetrio καταιγίζειν εἰς τὴν ἀγορὰν, poeta idem, cujus verba sunt cum superioribus conferenda,

Τούτοις Φάῦλλος προσγέγονε, χειμῶν τρίτος.
ἐπὰν γὰρ ἐκνεφίας καταιγίσας τύχη
εἰς τὴν ἀγορὰν, τοῦψον πριάμενος ὄχρεται.

Scribe in Eubuli ecloga, "Ἐτεροι δὲ τοῖς θεοῖσι· vel "Ἐτεροι δ' ἐταίροισι. et τεμαχίτας, cum MSS. per ι, non η. In iis quae ex Theophilo τὸ πατρός alterius vocis, ut videtur locum occupat. Deinceps enumerantur quidam

ὄψοφάγοι, id est, *piscivori*: quo in catalogo primus p. 593. recensetur Antagoras. Ἀνταγόρας, inquit, ὁ ποιητῆς οὐκ εἶα τὸν παῖδα ἀλεῖψαι τὸν ἰχθυῶν, ἀλλὰ λούσαι. Dalec. verba ἀλεῖψαι et λούσαι transtulit alterum in alterius locum: non video quid ea ratione vigoris afferatur languenti sententiae. Quid si ita interpretemur? Antagoram puero suo solitum praecipere, ut pisces quos sibi pararet, non oleo inungeret, ut fieri amat, sed oleo lavaret, λούειν, majus est aliquid, et sumptus certe majoris quam ἀλείφειν. An eo modo gratia aliqua pisci concilietur, viderint μαγεῖρων παῖδες. Si ita est, scribendum, οὐκ εἶα τὸν παῖδα ἐλαίῳ ἀλεῖψαι τὸν ἰχθυῶν, ἀλλὰ λούσαι. quae subdita est de eodem Antagora et Antigono rege historia extat in Apophthegmatis et Sympotiacis Plutarchi. Dein refertur ejusdem Antagorae dictum, quo negabat se vel matris fidei commissurum jusculum ubi gallina coxisset. ἐγὼ οὖν εἶπε τῇ μητρὶ ὀρνίθειον ζωμὸν πιστεύσω; id est, *Egone ut matri meae gallinaeceum jusculum credam?* Interpretes ὀρνίθειον putarunt esse idem ac πτηνὸν, et *volucre jusculum* nobis exhibent. O rem ridiculam, et nimis facetam! Secundus inter piscivoros refertur Androcydes pictor, qui prae amore piscium, eximie ac γραφικώτατα pinxisse dicitur τοὺς περὶ τὴν Σκύλλαν ἰχθυῶς. Tabulam hic summo artificio elaboraverat, cujus argumentum sumpserat ex his poetae versibus de Scylla,

Αὐτοῦ δ' ἰχθυῶα σκοπελὸν περιμαιώωσα
 δελφῖνάς τε κύνας τε, καὶ εἶποτε μεῖζον ἔλῃσι
 κῆτος, ἢ μυρία βόσκει ἀγέστονος Ἀμφιτρίτη.

Expresserat igitur in ea tabula Androcydes Scyllam piscantem, et variorum piscium effigiem, colorem, et ἥθη, quae quidem penicillo pote est indicare. Ac scribit etiam Plutarchus, quod piscibus mirifice oblectaretur, eo factum esse, ut ἐμπαθέστατα καὶ ζωτικώτατα piscationem hanc repraesentaret. Sed male accepit Androcydes poetae verba: nam etsi usus est verbo ἰχθυῶν, quod proprie significat *pisces capere*: tamen apud Homerum Scylla non pisces captat: sed solum delphinos, canes marinos, et cetos alios, qui appellatione ἰχθυῶν non continentur. Haec quorundam ex antiquis criticis sententia est. Tertius in ὄψοφάγων albo est Philoxenus Cytherius: de quo multa in his libris. Machonis septimus versus claudit ut vulgo scribitur, Κακῶς σφόδρ' ἔχειν· εἴτ' ἰατροῦ τινός. stabit si scribas plene σφόδρα

et *εἶτα*. In 19 Timothei Charon ὁ ἐκ Νιόβης non illud est, quod docti volunt. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. sed est allusio ad locum Timothei *Niobe* inscriptam, ubi erat Charon inter alias tragoediae personas. Poeta hic parum habitus ingeniosus, et multum ψυχρός. Ideo certatim illum urbani scurrae irriferunt. Ejusmodi est Dorionis crumatopoei illud non multo ante, Dorion, ait, καταγελῶν τοῦ ἐν τῷ Τιμοθέου Ναυτίλῳ χειμῶνος ἔφατκεν, ἐν κακὰ βαζεύοντα μείζονα ἑωρακέναι χειμῶνα. Tale est etiam quod capite 11. sumus dicturi. Sed Machonem audiamus, qui morientem Philoxenum ita facit alloqui me-
p. 594. dicum a quo interpellatus fuerat, Ὁ Τιμοθέου Χάρων σχολάζειν μ' οὐκ ἐᾷ, Οὐκ τῆς Νιόβης· χωρεῖν δὲ πορθμὸν ἀναβοᾷ. Καλεῖ δὲ μοῖρα νύχιος, ἧς κλύειν χρεών. Timothei, inquit, Charon, ex Niobe, otium mihi non concedit: sed abire suam cymbam inclamat. πορθμὸν nominat Timotheus quam alii πορθμίδα. sed vereor ut hoc persuaderi cuquam possit Graece docto. Itaque scribendum, χωρεῖν δὲ πορθμίδ' ἀναβοᾷ. Tolle ex isto versu, Ἡὔξατο τριῶν ἔχειν τὸν λάρυγγα πηχέων, voculam τὸν, quae metrum corrumpit. Elegantissime dictum est Athenaeo, Διογένης ὁ Κύων ὦμὸν πολύποδα καταφαγών, ἐπιθεμένης αὐτῷ τῆς γαστρος, ἀπέθανε. Vult dicere quod Sotades: cujus extat de obitu Diogenis Cynici versus, Πολύποδα φαγὼν ὁ Διογένης ὦμὸν τέθνηκεν: et Diogenes Laertius in eadem historia, Diogenem cynicum χολερικῶς ληφθῆναι: et Censorinus quoque: in choleram, inquit, solutus est. quod quid sit, semel experti scimus, ante annos aliquot beneficio supremi numinis praesentissimo vitae periculo perfuncti. Vim ejus morbi appositissimo verbo auctor expressit. ἐπιθεμένης τῆς γαστρος. Est vero ἐπιτίθεσθαι, instare et persequi aliquem atque urgere. in idiotismo nostro dicimus, donner la chasse. ἐπιτίθεσθαι ἢ γαστήρ dicitur, fluxa alvus quae quiescere non sinit. Doctorum emendationes hujus loci cur simplici huic interpretationi anteponamus caussae non est. [Scimus Josephum Scaligerum aliquando probasse, ut πυθομένης scriberetur, hoc est, ventre corrupto et putrescente. ut apud poetam οὗ καταπύθεται ὄμβρῳ. et Hesychius πυθομένων exponit σηπομένων, a πύος pus. Sed neque verisimile est Athenaeum poetica illa et obsoleta voce usurum: et nostra expositio vocis ἐπιθεμένης, ita congruit naturae morbi quem choleram dicunt, ut neglectio omnium librorum

sit sollicitanda: neque ejus vocis alia interpretatio sit quaerenda. Verbum hoc in genere de his accipitur, quae molestam habent accessionem, et infestam: sic ignis gehennae miseris ἐπιτίθεσθαι dicitur. Chrysostomus ad Theodorum lapsus: lib. secundo. οἰμώξομεν μέγα σφοδρότερον ἐπιτιθεμένης ἡμῖν τῆς Φλογός.] Etiam illud Timoclis elegantissimum est: nec recte interpretibus acceptum. de Hyperide celeberrimi nominis oratore Atheniensem,

Τοὺς ἰχθυοπάλας οὗτος ἡμῶν πλουτιεῖ.

ὁψοφάγος ὥστε τοὺς λάρους εἶναι Σύρους.

Hyperides, ait, piscarios nostros ditabit: tantus enim piscium vorator est ut illius causa piscium praedatrices aves, ut sunt larus, gavia, mergus, et aliae, fiant Syrae: hoc est, piscibus abstinere cogantur vacnefactis maribus: adeo profunda est Hyperidis τοῦ ὁψοφάγου gula. Larum avem esse, quae captura piscium vivat, quis potest ignorare, qui Homeri saltem illa legerit?

Σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, λάρῳ ὄρνιθι ἐοικὼς,

ὅστε κατὰ δεινούς κόλπους ἀλὸς ἀτρυγέτοιο

ἰχθῦς ἀγρώσων πυκινὰ πτερὰ δέυεται ἄλμυ.

Recte igitur exponi hic locus potest ut eum sumus interpretati. Si cui tamen fidem veri excedere sententia haec videatur (quale enim est ob unius belluonis ven-
p. 595.
trem maria esse exhausta piscibus?) possumus λάρους interpretari de lurconibus aliis Hyperidi similibus: quos omnes ait poeta factos Syros. Abstinnisse Syros piscium esu, si non didicerant interpretes, qui Hyperidem falso produnt nobis Syrum, ex Diodoro, Strabone, Hygino, et Arati Graecis Latinisque interpretibus: saltem [e Xenophontis primo Ascensus Cicerone D.] Athenaeo discerent, cujus sunt verba hoc ipso in lib. non longe hinc, Οὐλπιανὸς διὰ τὰ Σύρων πάτρια καὶ ἡμᾶς τῶν ἰχθύων ἀπεστέρησε. Addit, Καὶ ἐν Ἰνάρτοις δὲ ὁ αὐτὸς ποιητὴς Φησιν, Τὸν τ' ἰχθυόρρουν π. Praeferemus quae ex isto loco scripta offendimus in Excerptis: nam aliud nihil possumus amplius. Καὶ ἀλλαχοῦ, Τὸν τε ἰχθυόρρουν ποταμὸν Ὑπερείδην περάσας, ὃς μισθωτὸς ἄρδει τὰ πεδία τοῦ δεδωκότος. caetera quae in nostris libris habentur, et ille vir pro conclamatis habuit, et nos emendare quiti non sumus.

CAPUT SEXTUM.

Κομίξας Doricum. Timaei in Aristotelem calumnia. Atheniensium θαλαττοκρατία. εἰσπλεῖν. Nesiarchi Atheniensium: παραπομπή. νόμῳ κατακλείειν. Euphanes. Leuconis comoedia, Φράτερες. Phecrecratis Petala. Diocles ὀψοφάγος. Jubae regis epigramma varie emendatum et illustratum.

ἌΛΛΟΝ δὲ ἰχθῦν μεγέθει πῖσυνόν τινα. *alium piscem magnitudine sua fretum, id est, permagnum et validum, dictio poetica et Ionica, πῖσυνος. at interpres, διπηχυαῖον.*
 κομίξας Γλαυκός τις ἐν πόντῳ γαλεός. Probabiliter Dalecamp. ἐκ πόντου γαλεόν. illud κομίξας, Doricum, ut multa apud Theocritum. Φέρω κατ' ὤμων τινά. Fortasse, κατ' ὤμων νιν. et pro λιάσμασι lego λιπάσμασιν, in istis, ἢ τῆς ἀγρίας ἄλμης λιάσμασι σῶμα λιπάνας. quid enim est λιάσμασι? nam quae de illa scriptura docti viri scripserunt, non probo. ἄλμην ἀγρίαν exposuimus superiore capite. Et pro κ' ἀμφὶ ταρίχης ἀγάλλη, scribendum, ἀμφὶ ταρίχη γ' ἀγάλλη. Male-dicentissimo hominum Timaeo Tauromenitae qui scriptum reliquit Aristotelem gulae fuisse deditum et ὀψοφάγον, quantumtribuendum sit ad Diogenem Laertium pridem docuimus. Sapientes non dubitabunt scio falsissima esse omnia quaecumque de divino viro Epitimaeus iste muginatus est. ὁ πάρεστι τῆς Ἀρχεστράτου λιχνείας ἐμφανίσαι ὑμῖν. Lege ἐκ τῆς Ἀρ. id est, quod licet vobis palam facere ex Archestrati cupediis. sic vocat Archestrati Gastrologiam. In eo libro docuerat poeta inter alia etiam hoc: quae pars in quoque pisce optime saperet. qua de re extant libro superiore in glauco, loci aliquot veterum poetarum. Videtur Athenaeus cum haec scriberet, Archestrati librum non habuisse ad manum, sed excerpta solum sua: in quibus cum nihil reperiret de capite mugilis, ad ipsos Archestrati libros nos rejicit. Τῆς μὲν θαλάττης ἀντιποισί-
 p. 596. σθαι τινὰς Ὑμῶν, ἀν. id est, Indignum facinus esse quosdam e vobis, o Athenienses, imperium maris huic civitati vindicare, atque in eam rem multos sumptus

publice fieri: et tamen nihil propterea piscium in urbem importari. Frustra igitur praefectos nostros in insulis habemus. interp. ἡμῶν pro ὑμῶν. res eodem redit. De Atheniensibus autem poeta loquitur: quos scimus θαλαττοκρατῆσαι, et maris imperium tenuisse annos 75. semper autem conatos id sibi asserere et vindicare. Inter caetera commoda quae ἡ θαλαττοκρατία afferebat, fuit haec, τὸ ὄψον εἰσπλεῖν, ut hic dicitur ab Antiphane: hoc est, quod ex subjectis insulis pisces Athenas importabantur. Ita debent illae voces exponi. εἰσπλεῖν dicuntur non solum naves cum portum ingrediuntur, sed et merces cum in aliquem locum navibus importantur. Sed deest versui pes unus Ὅψου δὲ μηδὲν εἰσπλεῖν μηδὲ γρῦ. scribo, ὄψου δὲ μηδὲν ἐνθάδ' εἰσπλ. Νησιάρχους Antiphanes vocat insularum praefectos Athenis eo mitti solitos, cum ait, Τί οὖν ὄφελος τῶν νησιάρχων ἐστι? at viri docti emendant τριηραρχῶν. hoc scilicet mendare est. δεῖ Νόμῳ κατακλεῖσαι τοῦτο, παραπομπὴν ποιεῖν Τῶν ἰχθυῶν. verte *Oportet lege cavere ut teneantur qui praecerunt cumque insulis, tutam piscium importationem praestare.* παραπομπή est proprie deductio vel honoris, vel praesidii causa. Hac notione accipi potest isto loco: ut ad nesiarchas referatur: sed aliquando παραπομπή est idem ac κομιδή, *invectio aliqujus rei.* quo etiam modo accipi hic potest, si ad ipsos insulanos referimus: νόμῳ κατακλεῖσαι elegantissime dictum, pro lege comprehendere et sancire. Εὐφάνης δὲ ἐν Μούσαις. Tam incognitus mihi hic Euphanes, quam ille Aphanes de quo libro superiore, capite sexto.

Τίς φησιν εἶναι δεινὸς ἐκ κοινοῦ Φυγεῖν. Ridicula lectio. Φαγεῖν scribendum: et ita edi volueramus. Parasiti hominis haec descriptio est. Itaque subjicit poeta convenienter his, ποῦ Κόρυδος ἢ Φυρόμαχος, ἢ κοίλου βία. Parasiti fuerunt Corydus et Phyromachus, de quibus libro sexto: neque assentiendum interpretibus, qui istos putant notari ut μολγούς, et fures pecuniae publicae. sed hujus versus postrema sunt corrupta. Forte, ἡ κοινοῦ βία: *Phyromachus populi violentia.* id est, qui jura populi cum violentia tutari solet. ex iis quae de Phyromacho narrantur libro sexto, apparet fuisse hominem impetuosum et violentum. Habuisse autem et populum Atheniensem suos parasitos, satis alibi demonstratum est. In Huraldino codice, superducta virgula voci κοίλου, proprium id viri nomen esse de-

signat. Erit igitur Homericæ phrasis, imo periphrasis, ἡ Κοίλου βία. pro Caelus: ut βίη Ἡρακλέους. et similia.

Κωμωδοῦσιν αὐτὸν ἐπὶ ὀψοφαγία Λεύκων ἐν Φρά-
τερσι. Leuconis comoediam Suidas commemorat, cujus
fuit titulus Φράτορες. sed scribendum in Suida Φράτρες.
nam in illius commentariis legimus alibi, Πάαπιδος οὗτος
ποτήριά τινα τοῖς Ἀθηναίοις ἐπαμψε δῶρα. Λεύκων Φρά-
τερσιν. Ἀτὰρ ὁ Μεγακλέους ὑστάτου Παάπιδος Ὑπέρ-
p. 597. βολος τὰ κτώματα κατεδήδουκε. Φράτηρ antiquioribus Grae-
cis idem ac posterioribus Φράτωρ. Addit, καὶ Φερεκρά-
της ἐν Πετάλῃ. Verte, et *Pherecrates in Petala*.
Pollux libro 7. cap. 30. ἀπὸ δὲ πίθων ὁ πιθῶν, Φερε-
κράτους εἰπόντος ἐν Πετάλῃ, καὶ πιθῶνος ἤρυσεν ἄκρατον.
et lib. 10. cap. 20. ex eadem fabula profert hunc ver-
sum, Κύλικα τοίνυν μέλανος ἀνθοσμίου ἤντλουν διὰ χώνης.
Priscianus lib. 18. *Pherecrates ἐν Πετάλοις*, ὡς τοὶ κα-
κὸν ὄζει. Lego, ἐν Πετάλῃ. vide Harpocracionem in
κωρωνίταις. meminit etiam Hesychius in Μετάλλειον.
Diocles qui inter piscium avidos nepotes mox nominatur,
medicus ille est, opinor, ex cujus scriptis praeclara
multa in hoc opere descripta. conjecturam facio ex ipsa
quaestione quae illi proposita fuisse dicitur, πότερος χρη-
στότερος ἰχθὺς, γόγγρος ἢ λάβραξ. id est, uter piscis
est melior, et ad valetudinem conducibilior. Sequitur
epigramma regis Iubae in Leontem histrionem tragicum,
ὅτε κακῶς τὴν Ὑψιπύλην ὑπεκρίνατο, id est, *cum male*
Hypsipylen saltasset. Haec est Hypsipyla Lemni regina,
quae ob pietatem in patrem Thoantem, celeberrimum
nomen in fabulari historia nacta est. Porro pridem
factum esse cum depravatum est regium hoc epigramma,
Hoescheliana Excerpta arguunt. Quare dignissimi venia
sunt interpretes, qui in his tenebris caecutierunt, et
ab auctoris mente ὡς ἐκαστοτάτω aberrarunt. Non
omnibus licet Corinthum adire. Ipsi an foeliciores fue-
rimus, doctorum iudicium esto. Hoc quidem affirmare
non dubitaverim, Iubae mentem si non pervisam, certe
visam esse nobis: licet emendationes nostras pro veris
et certis venditare nolumus. Verum ad rem. Facit Juba
Leontem loqui post insoeliciter actam Hypsipylam. Petit
autem a spectatoribus qui testes fuerant illius inscitiae,
et viderant δυσημεροῦντα, ne se propter unam Hypsi-
pylen saltatam insoeliciter, tam artis suae rudem semper
fuisse putent. fuit namque tempus, ait Leonteus, cum
ego inter histriones, qui sunt Διονύσου τσχνῖται, excel-

lerem, et Baccho gratus essem: qui profecto de cujusquam voce et artificio toto histrionico non judicat Midae auribus, hoc est inepte et imperite. At postquam gulae cepi me dedere, cibi quibus me ingurgitare sum solitus, varie parati et multiplices, vocem mihi ademerunt, quam ante optimam habui. Sic fantem inducit Rex Juba histrionem suum, et de sua ingluvie ac voracitate fatentem. Qui ad verba Athenaei et scopum illius in describendo hoc epigrammate attenderit, non negabit mihi, aut hoc omnino aut aliud quid parum dissimile Jubam voluisse. sed rationem interpretationis nostrae reddamus. Ac primum ipsum epigramma proponamus ut est a nobis concinnatum,

Μή με Λεοντῆος τραγικοῦ τὸν ἀρείφατον ἦχον
 λεύσσω· Ὑψιπύλης, ἐς κακὸν ἦθος ὄρα.
 ἦν μὲν γάρ ποτ' ἐγὼ Βάνχῳ φίλος· οὐδὲ τινὸς δὴ
 γῆρυν χρυσοβόροις οὐασιν ἠγάσατο.
 νῦν δέ με χυτρόποδες κέραμοι, καὶ τήγαν· α ξηρὰ
 χήρωσαν Φωνῆς, γαστρὶ χαριζόμενον.

In primo disticho λεύσσω emendavimus ex libris, pro *χεύσσω* quod inepte editum. est autem sensus pro sensu positus. λεύσσω enim est, *spectans, videns*, atqui sonus non usurpatur oculis, verum auribus. τὸν ἀρείφατον ἦχον fecimus ex illis, *κεναρήφαγον ἦχος*, quod nihil significat. Illud interpretamur, vocem malam corruptam et intersectam, ut apud Plautum, *intersecta haec res est*. apud Aristophanem, τὸ τρύβλιον τέθνηκέ μοι pro κέκλασται fractum est, periit. et in codice Theodosiano *intersectum negotium*. et multa his similia. vel, vocem asperam et bello convenientiorem quam theatro. nam ita etiam vox ἀρείφατος potest capi. ἦθος Ὑψιπύλης est vox qua usus histrio cum ageret Hypsipylam. sed fuit cum distinguerem post λεύσσω, et nomen Hypsipylae ad sequentia referrem. hoc sensu: si male egit histrio Hypsipylam, noli propterea de nobili heroïna male sentire, et ob inepti actoris peccata, illam putare ineptam aut stultam. Quarto versu ἠγάσατο legimus consentientibus membranis pro ἠγήσατο, quod versus non capit. χρυσοβόροις etiam pro χρυσοβόλοις emendamus. *aurivoras* Midae *aures* eleganter, si quid judico, appellavit, et poetice, quae propter auri famem illi sunt datae. nota Midae fabula. imperitum autem musicarum rerum judicem, Midae aures habere, hoc est asininas, venustissimum dictum est. Persius de Nerone, qui nec meliores

versus fecit, nec sapientius de aliorum carminibus iudicavit, quam vixit, *Auriculas asini Mida rex habet.* Quinto versu per *χυτρόποδας κεράμους* et ollas fictiles, intelligit Juba cibos elixos: per *τήγανα ξηρά* pisces *ταγηνιστούς*, id est, *frictos in sartagine.* In sexto *χήρωσαν* scribimus auctoribus libris, non *χώρησαν.*

CAPUT SEPTIMUM.

Hermippi Μοῖραι. βέλωνοπώλιδες. Platonis Syrphax. epigramma de Clione piscivora, κίχλιν. Cephisodori Sus. προσπεπονθέναι. περιπαθής. εισάγειν introducere. *Νικολαΐδες Μυκόνιαι. Μύκωνος et Μύκονος. ἡ Πισάτις. Diana Elaphiaea, vel Alphiaea. Strabonis locus.*

Οὐ δύνηθέντα ὅσον ἤθελεν ἀφελεῖν τοῦ ἰχθύος. id est, *cum non potuisset de pisce id solum carpere quod volebat.* non enim totum piscem initio voluit capere, sed partem tantum: verum cum piscem frangere non posset, a quo fortasse aberat longius, totum ad se traxit οὐ προηγουμένως, sed ex occasione. deest *μόνον* in hac sententia, ut saepe apud scriptores. At interpretes aliter, sed perperam. Venustissime autem usurpatur et in diversum sensum torquetur hic versus, *Τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.* Sophoclis est ex Antigona. Locum descripsimus libro primo. *στρέψας καὶ αὐτὸς καὶ διαψιλῶς φαγών.* Nae scriptura vetus hant paulo melior: *στρέψας καὶ αὐτὸς καὶ διαψιλῶσας, φαγὼν ἐπέπεν.* hoc vult enim: piscem cujus pars superior erat p. 599. nudata, inversum esse a Bione: qui statim id quoque latus in carne nudaverit, et comedere incipiens, tragicum versum usurpaverit, *Ἰνῶ δὲ τὰ πὶ θατ.* etc. *ἐπεὶ δὴ ποιῶν αὐτῇ τὸ περιδαιπνον ὀψοφάγοι.* Melius *ὀψοφάγοι, vel ὄψον φάγοι.* *ἀποπυρίδας ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐνήγιζεν αὐτῶ.* quod in sacrificiis deorum *θύειν*, in mortuorum parentationibus dicitur *ἐναγίζειν*, *adolere et sacrificare.* quid sit *ἀπόπυρις*, exposuimus cap. tertio. *Μοίρας* fabulam Hermippi, unde probatur Nothippii tragici *ὀψοφάγια*, laudat Pollux libro septimo: *τὰς δὲ γὰρ βελονοπώλιδας εἴρηκεν Ἑρμιππος ἐν Μοίραις:* scribi malim

βελονοπώλιδας. multa enim inducunt me ut sensisse putem Hermippum de mulieribus quae acus ad opera Minervae, aut ad ornandum, (Graeci βελόνας κομμωτρίδας nominant) potius quam telarum venditricibus, nescio quibus. Juvant alii ex eadem fabula loci in eodem scriptore, ut libro decimo, capite 31. ἐν Ἑρμιππου Μοίραις, ῥά μ' ἐπέκλωσας. et statim, καὶ βελονίδες ὡς Ἑρμιππος ἐν Μοίραις. Qui autem ex ea comoedia hic descripti sunt ab auctore versus, anapaestici sunt, ita digerendi.

Εἰ δ' ἦν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τῶν νῦν τοιόνδε μάχεσθαι,
καὶ βατὶς αὐτῶν ἡγεῖτ' ὀπτὴ μεγάλη, καὶ πλευρὸν ὕειον.

τοὺς μὲν ἄρ' ἄλλους οἰκουρεῖν ἔχρην, πέμπειν δὲ Νόθιππον
ἐκόντα. εἷς γὰρ μόνος ὦν κατεβρόχθισεν ἄν τῇν

Πελοπόννησον ἅπασαν.

κωμωδεῖται ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Σύρφακι. *Syrphacem* Platonis comici laudat Harpocraton in κατὰστασις. Bionomis ea fabula fuisse videtur Σύρφαξ et Μωμοθήρας. Hesychius, παλινδορία, τὸ σκύτος. Πλάτων Σύρφακι καὶ Μωμοθήρα, παλινδορίαν παίσας αὐτοῦ καταθήσω. sed fortasse diversae fuerunt fabulae, quia dicit καὶ non ἦ.

Δάμπωνα τὸν οὐ βροτῶν ψῆφος δύναται Φλεγυραδεῖπνου Φίλων ἀπείργειν. Nemo hic de menda monendus, quae soricinae naturae est. Ego lubens monear ab aliquo diligentiore quam ipse sim, quo loco legantur alibi in his libris ista verba: legi enim scio, et probe memini, aut fallor egregie. Inde tollendae istae maculae. Quantum meminisse possum ita fere scriptum alio loco, τὸν οὐ βροτῶν ψόγος δύναται ἀσυμβόλου δεῖπνου Φίλων ἀπείργειν. Postea scribo, νῦν δ' οὐδ' ἄν τις ἐρυγγάνει· βρύνει γὰρ ἅπαν τὸ παρόν· τρίγλη δὲ καὶ μάχοιτο. Lacerum est Hedyli testimonium de Phaedone: item illud de Agide. In fine tertii versus scribe, ἀλλ' ἀπόκλεισε. ut in MSS. Depravatissimum etiam est epigramma de Clione piscivora muliere: quod nos cum pedibus manibusque emaculare contenderemus, adhuc frustra fuimus. a libris antiquis leve aut nullum auxilium: ab Epitome nihil: cujus auctor primos versus tres et quarti partem, quia nihil in iis intelligebat, suas res habere iussit. In tertio tamen placet δεσμὸν ὄν, potius quam, δεσμόν. Postremum distichum ferme caret mendis:

Ἡμετέρη σὺ Μέδουσα· λιθοῦμεθ' ἅπαντα πάλαι που,

οὐ Γοργούς, γόγγρου δ' οἱ μέλεοι λοπάδι.

Scribe in priore versu, λιθοῦμεθα ὡς τὰ πάλαι που. et p. 600.

integrum distichum praeftabo fartum tectum. Ajunt gulosae Clius convivae, sibi illam esse instar Medusae. adeo enim stupere se ad spectaculum voracitatis ejus, congrum in patina comedentis, ut iis assimilentur, quos olim visa Gorgo in saxa mutabat. Familiare est poetis, ut magnum stuporem ita exprimant. Sic initio libri sexti, ait helluo quidam se conspectu piscariorum, caro pisces in foro indicantium, lapideum statim fieri, ut qui olim Gorgones vidissent. Ita verte: *Tu nostra es Medusa: in saxa mutamur, o miseri, ut olim factum ajunt, non quidem Gorgus capite, sed congrui patina.* de hoc congruo dixit versu secundo. ὁ μὲν τὸν ὀφθαλμὸν κατελάβετο, in oculum glauci manum injecit ut caput videlicet illi auferret, ac sibi sumeret: nam glauci optima pars censebatur caput. οἶος ἦν κατεσθίειν, similis erat comedenti. Frequens apud Graecos dicendi genus. Boves qui piscibus vescerentur commemorant praeter Athen. alii quoque: ut Strabo lib. 15. item Aelianus lib. 15. cap. 25. De proprietate animalium. similia etiam quae de Cypriis bobus fabulantur ichthyophagis et scatophagis. Εἴρηται δὲ καὶ ὁ ὀψοφάγος ὡς ἕτεροι, καὶ τὸ ὀψοφαγεῖν. Mirum loquendi genus. Quare etiam docti mutarunt, legeruntque καὶ ἑτέροις. vel καὶ παρ' ἑτέροις. nos putabamus Athenaeum voluisse dicere ὀψοφάγος, ita dici ut alia similia vocabula puta, μονοφάγος, κρεοφάγος, τυροφάγος, ιχθυοφάγος, et similia his. Non displicet tamen altera sententia. Versus Aristophanis in ejus libris ita scribitur, Οὐδ' ὀψοφαγεῖν, οὐδὲ κιχλίζειν, οὐδ' ἔχειν τὸ πόδ' ἐναλλάξ. at κιχλάζειν quod in nostris est, Graecis non in usu, et ita hunc versum Plutarchus quoque in libro, Εἰ διδαντὸν ἡ ἀρετή. Scribendum postea, Κηφισόδωρος Ὑἱ, οὐδ' ὀψοφάγος, οὐδ' ἀδολέσχης. Sueti comici hujus Athenaeus libro 3. et Suidas nominant. Θεμέλιος ἡμῖν, προσπεπονθέναι τι δεῖ. Coquus loquitur, et se gulae deditum praedicat: idque affirmat artis totius fundamentum esse. Causa ejus rei continetur verbo προσπεπονθέναι: quod ab interpretibus non intellectum, fecit ut integram sententiam insigniter depravarent. At poeta hoc voluit, debere coquum qui non est cibos corrupturus, sed in arte sua praestiturus, προσπεπονθέναι τι, id est, tangi aliquo affectu erga cibos: ut de eorum bona conditura, non ex alieno pronuntiet palato, sed ex suo ipsius, et affectu proprio. Tum addit hic magister, eum

qui rei isti studuerit, nunquam malum coquum fore. atque ita affectum esse, vocat habere κατὰ τὰ ἰσθητήρια. Jam intelligimus quid sit προσπεπονθέναι. sic accipitur nomen περιπαθῆς lib. 1. ubi dicitur Philoxenus περιπαθῆς ὦν τοῖς ὄψοις, id est, piscium avidus vorator, qui lib. isto paulo ante inter ichthyophagos est commemoratus. et fortasse melius ei loco προσπαθῆς quam περιπαθῆς conveniat. nam sermonis Graeci calientes concedent mihi aliud esse, προσπεπονθέναι τινί, aliud περιπαθεῖν τινί. ille affectus est avidissime fruentis, p. 601. aut frui cupientis: hic cum quadam junctus est miseratione. Postremo versu hujusce ῥήσεως jocatur cocus, cum descripto coenae totius apparatu, tandem adjicit, Εἰσαγε διὰ πασῶν Νικολαΐδας Μυκωνίας. jocus est in διὰ πασῶν, quod genus loquendi est mulicorum. sed longe aliter hic accipitur: Sensus enim est, tot numero introducendas esse meretrices praestantissima forma, quot sunt convivae. εἰσάγειν in ea re signatum verbum: ut apud Latinos *introducere*. unde apud Ciceronem et Senecam *introductiones matronarum, et exoletorum*. Nicolaidas vocat mulieres (si tamen publicae libidinis victimae sunt mulieres) quae νικῶσι Λαΐδα, Laidem forma superant et lascivia. ideo vocat Μυκωνίας, faciens allusionem ad proverbium quo notati Myconii, soliti ad convivia venire invocati. Fuisse eundem morem et iis quae corpore merebant, testis Plautinus parasitus.

Inventus nomen indidit scorto mihi,

Eo quia invocatus soleo esse in convivio.

Caeterum claudentem versum redde ἀρτίποδα, ac scribe Μυκονίας per o parvum. Scio scribi non semel Μυκωνίος, per ω lib. 1. itemque apud Suidam, et in libello Graecorum proverbiorum: ubi etiam Μύκων ista insula nominatur. sed apud geographos semper Μύκονος. sic etiam in exemplaribus Clementis Alex. atque aliorum. Οἶδα δὲ καὶ τὴν ἐν Πισάτιδι γραφὴν ἀνακειμένην ἐν τῷ τῆς Ἀλφειώσας Ἀρτέμιδος ἱερῷ. Habeo etiam cognitam illam picturam, quae in regione Pisatide, dedicata est in Dianae Alphiusae templo. Legebatur τὴν ἐπὶ Σάτιδι. mendose. ex re ipsa et antiquis exemplaribus, locum emendavimus. Interpretes unde suam lectionem exsculperint, demiror. Erat autem in Pisatide ad Alphaei ostium lucus et templum Dianae, quam alii Elaphiaeam, alii Alphiaeam, vel Alphiusam nuncupabant. Docet clare Pausanias in Eliacis: innuit breviter Strabo

libro octavo. Magni hujus scriptoris verba recitare juvat. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ Alphaei nempe, τὸ τῆς Ἀλφειο-
 νείας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλλος ἐστὶ (λέγεται γὰρ
 ἀμφοτέρως) ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα στα-
 δίους. haec scriptura est omnium exemplarium. sed cum
Alphioniae Dianae veterum nemo faciat mentionem: et
 constet ex Pausania Alphiaeam Dianam ab aliis Ela-
 phiaeam fuisse dictam: non est dubitandum scripsisse
 etiam Strabonem τὸ τῆς Ἐλαφιαίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφ.
 ortum id cognomen, ut placet Pausaniae, a cervorum
 venatione: ut maluerunt alii, a muliere quadam, cui
 nomen Elaphio. Alterum ab Alphaeo cognomen varie
 effertur ab auctoribus: aut scribitur certe varie. apud
 Strabonem Ἀλφείουσα. Athenaeum, Ἀλφειῶσα. in Pin-
 dari scholiis Pythionicarum oda 2. Ἀλφειῶα. Pausa-
 niae est Ἀλφείαια.

CAPUT OCTAVUM.

Ὅψωνεῖν, προσοψωνεῖν, et ἰχθυολογεῖν. ἕτερ' ἐξ
 ἑτέρων παρσισφέρειν. *Institutum Syrorum absti-*
nere a piscibus. Gatis et Atergatis. Astarte et
 p. 606. *Astartae. οὐ γινώσκειν ψήφους. ψελλὸν difficile*
ad intelligendum. λεβητοχάρων. Stratonici falsae
dicta. Prov. οὐδεὶς μέγας σαπρὸς ἰχθύς. δυσω-
νεῖσθαι τὸ πωλούμενον. Formula in sacris fa-
miliaris, Ἀκούετε λαοί.

CUM multa de piscibus effet locutus Democritus, quod
 satisfaceret Ulpiani Cituciti curiositati, vela jam orationis
 suae contrahens, τοσαῦτα, inquit, καὶ αὐτὸς ὑμῖν προσο-
 ψωνήσας, οὐκ ὀψοφαγήσων παρῆλθον, διὰ τὸν πάντα
 ἄριστον Οὐλπιανόν, ὃς διὰ τὰ Σύρων πάτρια καὶ ἡμᾶς
 τῶν ἰχθύων ἀπεστέρησεν, ἕτερ' ἐξ Ἐρετρείας παρσισφέρων.
 Et si haec scriptura est omnium exemplarium, deprava-
 tissima tamen est. Prima quidem verba planiora longe
 fuerint si ita potius concipiantur, τοσαῦτα καὶ αὐτὸς
 ὑμῖν προσωψάνησα. οὐκ ὀψοφαγήσων γὰρ ἦλθον διὰ τὸν
 πάντα ἄριστον Οὐλπιανόν. Conferenda haec sunt cum
 primis Democriti verbis: dixit enim initio, velle se
 προσοψωνῆσαι τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθύας, ut ἐστιᾶν λόγους

dicimus: sic Democritus ὀψωνεῖν usurpat pro *sermones habere de piscibus*: sive ἰχθυολογεῖν. Infra hoc libro, ταῦτα καὶ παρ' ἡμῶν ἔχετε ἄνδρες Φίλοι. ὀψωνησάντων κατὰ δύναμιν τὴν ἑαυτῶν ὑγεινῶς. et προσοψωνεῖν, pro *addere iis quae dicta sunt de piscibus*. Latine hic locus satis commode verti non potest, ob paronomasiam in vocibus προσοψωνεῖν et ὀψοφαγεῖν. Sed sensus est. Haec sunt quae de piscibus habemus adjicienda ante dictis: nam uti video, pisces esurus huc non veni, propter Ulpianum. Sequentia verba declarant, qua de causa, et quomodo Ulpianus impedierit cum hunc, tum alios convivas, ne piscibus vescerentur, causa fuit, quia homo Syrus ex moribus gentis suae, alios quoque voluit ab esu piscium avertere. modum impediendi declarant ista, ἕτερ' ἐξ Ἐρετρείας παρεισφέρων. *alia ex Eretria clam inferens*. mirum non exposuisse auctorem, quatenam istae fuerint Eretriacae cupediae, quae avidos piscium, fecerint a praesente et oculis illorum objecta copia piscium abstinere. Ne multis lectorem morer: ajo haec esse corruptissima. Legebatur, ἕσθ' ἐξ Ἐρετρ. auctoribus chirographis exempl. fecimus ἕτερα, id quidem recte: sed nondum veram scripturam tenemus: quae est haec sine controversia: ἕτερα ἐξ ἐτέρων ἀπὸ παρεισφέρων *alia semper ex aliis inferens*. hoc est, alias semper quaestiones post alias nectens et proponens: atque ita sermonibus occupatos non habens, ut appositis piscibus vescendi non fuerit facultas. quam bene Citucito ista convenient si pluribus dicendum putem, ineptus sim. Deinceps explicat dipnosophista unde sit hoc receptum in Syrorum mores, ut piscium esum abominentur. Gatim quandam fuisse reginam Syriae quae hoc prima instituerit, et edicto caverit. Nam quae vulgo dicebatur *Atergatis*, ex sententia Antipatri Stoici *Gatim* esse nominandam. quoniam vero edictum a Gattide fuisset aliquando promulgatum, *Ne quis ἄτερ Γάτιδος* (id est, praeter Gatidem) *pisces vellet esse ὑπ' ἀγνοίας τοὺς πολλοὺς αὐτὴν μὲν Ἀτεργάτιν ὀνομάζειν, ἰχθύων δὲ ἀπέχεσθαι*. *vulgus veritatis ignarum, ipsam p. 603. quidem Atergatim nominare, a piscibus vero abstinere*. Haec Athenaeus ex Antipatro Stoico: cujus sectae homines nusquam ineptiores quam in scrutandis antiquorum vocabulorum causis. Tam enim verum etymum istud est, quam vera illorum sententia, qui Hierosolyma dicta sic esse tradiderunt, ἀπὸ τοῦ τὰ ἱερὰ σὺλῶν. Incredibilis

sane Graecorum hominum in hoc genere stupor, incredibilis confidentia. Certum est nomen Atergatis, vel ut alii scribunt Atargatis, corruptum esse ex Astarta. Nam Atargatis eadem quae Derceto, Strabone teste lib. 16. Derceto autem et Astartae ejusdem Deae nomina sunt. Atharam prius vocatam scribit geographus sed fortasse ibi legendum Ἀσθάρα, non Ἀθάρα. Syrorum pura puta vox est ארתשׁ Ἀσθάρα. quanquam in sacris literis semper scriptum ארתשׁ *Astaroth*, numero multitudinis: quem et 70. interdum servarunt, ut ludicum capite secundo, ἐλάτρευσαν τῇ Βάαλ καὶ ταῖς Ἀσθάρταις. Ephippi ῥῆσιν de piscibus portentosae cujusdam magnitudinis, missos facio: sunt enim difficillimi ad emendandum, ut omnia jocularia, et quae nihil nisi mera figmenta, omni veritate cassa continent. Mox in istis, Τοιαῦθ' ὑθλῶν δειπνεῖ καὶ ζῇ θαυμαζόμενος μετὰ μεϊρανίων οὐ γινώσκων ψήφων ἀριθμούς, laudo sententiam Dalecampii, qui ζῆν οὐ γινώσκοντα ψήφους interpretatur, alieno sumptu vivere, et impensarum rationem calculis non putare. Aut igitur sic accipe, aut interpretare de homine imperitissimo. Graeci enim de alienis ab omni cultu dicere soliti ἀριθμεῖν οὐκ ἐπίσταται. In Aeschyli versu e Prometheo victo, Τῶνδ' εἴτι τοι ψελλὸν καὶ δυσεύρετον, translatione venusta ψελλὸν pro obscuro ponitur: quia parum intelliguntur qui balbutie laborant. Quid apud vetustum poetam Cercidam significaret vocabulum λεβητοχάρων, quo nomine hic a Cynulco hic afficitur Ulpianus, non facile divinatu est: neque satis scio an recte ita nostri codices. In Epitoma quidem haec invenimus: Λέβητος χάρης Φησὶν ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ τούτῳ Οὐλπιανός. sed auctor fortasse scripserat λεβητοχάρης, qui lebetibus gaudet. ironia est Cynulci, ventrem et gulam objicientis homini qui toties in hisce libris dictus est cibi non multi, quique sermones epuletur pro esca. Sequuntur jam aliquammulta Stratonici citharoedi dicta urbana: quae unius occasione in quo piscium extat nomen, relata omnia sunt isto loco. Illud quod caeteris aditum patefecit, et loco principe memoratur, hujusmodi est. Propis quidam fuit Rhodius citharista, mole corporis major quam artis suae peritior. de hoc interrogatus Stratonicus quid sibi videretur, respondit, οὐδεὶς, κακός, μέγας, ἰχθύς. Lepos omnis in eo, quod proverbium vetus μέγας οὐδεὶς, κακός, (vel σαπρὸς) ἰχθύς, in diversissimum sensum

delorsit, distincte vocem unamquamque pronuntians: cum verus sensus adagionis omnes illas uno spiritu sine distinctione ulla postulet efferri. Nulla hic est difficultas: nisi quod male concipiuntur vulgo ista ab interpretibus p. 604. hoc modo: διελόντος τὴν παροιμίαν, μέγας, οὐδείς, σαρπρὸς, ἰχθύς. Dalecamp. prava haec interpunctio impulit, ut παροιμίαν hic verteret, *sententiolam*. Sed distinctiones omnes tollendae, et vertendum, *divisis* vocibus proverbii hujus, *Magnus nullus est malus piscis*. Δυσωνεῖσθαι τὸ πωλούμενον de emptore dicunt Graeci, qui difficilem se praebebat in emendo, et justum aequumque rei emendae pretium venditori denegat. qui sunt eo ingenio δυσῶνται nominabantur, ut libro 3. diximus et septimo. Illo autem verbo utitur mox Aristoteles in superioris proverbii explicatione. Scribe, ὅτι μᾶλλον ἂν προέλοιντο Τελεσταγόρα δοῦναι, ἢ τοσοῦτον ἀναδόσθαι. non τοσοῦτον. Veteres cum sacra facerent, praecones adhibere soliti qui ut facerent audientiam, et adstantium coronam monerent favere linguis, clamabant, Ἀκούετε λαοί: vel ut dicebant Attici λεῶ. et εὐφημεῖτε πᾶς λαός. sive λεῶς. ad hanc formulam respiciebat Stratoniceus, cum Mylassa Cariae oppidum ingressus, templa multa videns, cives autem raros clamavit, Ἀκούετε ναοί.

CAPUT NONUM.

Percurruntur Stratonici apophthegmata quae Macho poeta in literas retulerat. Αὐτίκα et εὐθέως initio periodi. ψαλλόμενος. Mos, Soli narrabant sua somnia. κύαθος. δειπνίσαι. Anni ratio incerta et perturbata apud veteres. κήρυκες, murices. Mos sacra facientium, linguis favere. οὐ χρεᾶσθαι λύρα. Parysades et Berisades. Nicocreon, Nictheon et Nicocles. Graecorum mulieres ventitasse ad convivia. Biotheae subtile commentum ad celandam ἀποψόφῃσιν. κιθᾶν pro cithara oblectare aut juvare. Locus insigniter restitutus.

MPENDETUR caput istud Machonis elegantibus senariis, quibus Stratonici acuta et scita quaedam responsa memoriae prodidit. Primo versu, Στρατόνικος ἀπεδήμησεν

εἰς Πέλλαν ποτέ: legam ἐπεδήμησε. ut paulo ante, εἰς
 Μύλασσα δὲ ἐπιδημήσας. at versu 29. recte, εἰς Ἀβδηρα
 ἀποδημήσας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. non ἐπιδημήσας. In 2. scribe
 ἔμπροσθε metri causa et in 5. παρὰ non παρὰ. Nonum
 et sequentem ita restitue, Τῆς κοιλίας τὸν σπλῆν' ἔχον-
 τας διπλασίω, Καθήμενός, Φησ', ἐνθάδ' οὗτος φαίνεται
 Τὰ ἰμάτια, etc. alludit ad servos balnearios, qui in
 apodyterio vestes servabant. Καθήμενος cave jungas cum
 Φησί. debet enim cum οὗτος connecti. Sed quaero qui
 potuerit Stratonicus lienis hunc tantum tumorem in ho-
 mine vestibus induto, aut etiam nudo, aspectu solo de-
 prehendere? nimis istud quidem si quid iudico, nuga-
 torium est. εὐθέως ut posita est distinctio in editis jun-
 gendum cum λαμβάνων: sed malim ita, Τηρεῖν ἅμα καὶ
 τοὺς σπλῆνας. εὐθέως, ἵνα Μηδ' ἠτίστοῦν τοῖς ἐνδον ἢ
 στενοχωρία. Eleganter initio solet τὸ αὐτίκα pro [*in*
primis, primo, live, exempli gratia], vel *puta*, aut
fortasse. Macho etiam eodem modo hic usurpat τὸ εὐ-
 p. 605. θέως. cuius usurpationis non recordor aliud exemplum.
 17. Ψαλλόμενος ὁ Στρατόνικος οὐκ ἔχων δ' ὅτῳ Διαλέ-
 ξηθ' ἐτέρῳ, συγκατέθλα τὸ ποτήριον. Scribe, Διαλέξεθ'
 ἐτέρῳ. sic metro Excerpta consulunt. ψαλλόμενος vertit
 Dalecamp. *auscultans canentem*. cum auctoris mentes
 pugnat e diametro haec interpretatio. Nam canebat
 quidem psaltes: et Stratonicus ἐψάλλετο: sed ipse tamen
 non auscultabat: verum occasionem potius quaerebat
 animum ab ejus cantu avocandi. Itaque cum omnibus
 silentibus, et ad cantorem diligenter attendentibus, ha-
 beret neminem quicum colloqueretur, appositum sibi
 poculum fregit: quasi eo pacto habiturus qui secum
 sermones sereret, et colloqui vices exciperet. Omnino
 autem periphrasi utendum, ut Latine exprimamus par-
 ticipia ψαλλόμενος, κιθαριζόμενος, καταυλούμενος, et
 id genus alia. Atque hic iudicium opus est interpretum
 ut pro loco vertant commode: alibi igitur aliter: hic
 vero sic, *cum obtunderetur ejus cantu Stratonicus*.
 20. Τῷ θ' ἡλίῳ τὴν κύλικα δείξας, συντόμως Πιῶν ἐκά-
 θευδε. citharoedus imitatur tragicos poetas: apud quos
 qui somnia videre, si neminem habent cui suas cala-
 mitates narrent, Soli illas recitant: quia ut vere au-
 sanctissimus Nazianzenus, Φάρμακον ἄλγος ἐστὶ καὶ ἡέρ-
 μῳθον ἐνισπεῖν. Sic Stratonicus, qui neminem habebat
 cui praebiberet, Soli calycem ostentavit, propinanti
 similis. nam verbo δείξας exprimitur mos et gestus prae-

bibentium, et quod Homerus dicere solet *δειδίσκυσθαι*. Interpres emendavit τὰς κύλικας absurdissime. verum hoc ideo, quia superiore versu vocem κύαθους non intellexit. est vero κύαθος, trulla qua vinum de cratera hauriebant. sed accipitur pro hauſtu uno. Stratonicus igitur multis trullae hauſtibus calycem illum magnum implevit, atque eo pleno se proluit. 24. Ἐξοινος ὁ Στρατόνικος ἐγένετ' εὐθέως. Muta distinctionem et hic et in ſequentibus, ac ſcribe,

Ἐξοινος ὁ Στρατόνικος ἐγένετ' εὐθέως
προσπυνθανομένων διότι πολὺ πίνων αἰεὶ
οἶνον, ἐμεθύσθη· συντόμως ἀπεκρίνατο.

comestatores qui poſt coenam advenerant, et neſciebant magnum vini calycem, illum de quo modo eſt dictum, extra ordinem a Stratonico eſſe epotum, mirantur, quod homo largiter bibere vinum ſuetus, tam facile inebriatus fuiſſet. Haec omnia corrumpere interpretes: nec minus reſponſum Stratonici: quod eſt huiusmodi,

Ὁ γὰρ ἐπίβουλος καὶ ἐναργὴς ψάλτης, ἔφη,
ὥς βοῦν ἐπὶ Φάτιν δειπνίſας ἀπέκτονεν.

interpretes τὸ δειπνίſας verterunt *ad coenam invitatum*. non intellexerunt Stratonici acumen. verte, *coenatum*, ſive *poſt coenam*. vult dicere, jam ſaturum et vini cibi-que plenum. alluditur ad caedem Agamemnonis et poe-
tae verba. Imo vero Stratonicus verba Homeri in hac reſponſione uſurpaverat: quae ut potuit ſuis ſenariis adaptavit Machon. Verſus Homeri quem pronuntiavit Stratonicus eſt hic: ἐμὲ, dixit, ψαλtes iſte κατέπεφνε.

Δειπνίſας, ὥς τις τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ Φάτιν. p. 606
32. κηρύττοντά τε ἑκάſτον αὐτῶν ὅτε θέλοι νομηνίαν. Haec ſuit olim anni confuſio et perturbatio, in iis praeſertim civitatibus ubi minus literae florebant. Similis fere ἀταξία in annum Romanum invecta per Pontifices ante Julium Caefarem, ut auctor eſt Suetonius. Male haec aliter a nonnullis accipiuntur. 40. τοῖς ὅλοις μὲν ἔρρωμαι ξένε. Lego, τοῖς κῶλοις. Κῶλα ſunt brachia et pedes. 41. Καὶ τῶν κολάκων πολὺ μᾶλλον ἐπὶ δεῖπνον τρέχω. alluditur ad cognomen jocularum paraſitorum et id genus gulae mancipiorum. τρεχέδειπνοι enim vulgo iſti nominabantur. 43. Μὴ ποτ' ἐπιβὰς κήρυκι τὸν πόδ' ἀναπαρῶ. In praecedentibus verſibus κῆρυξ erat *praeco*: hic eſt *murex*. In Gloſſis recte, *Murices*, κήρυκες, πορφύρια. Inde Latinis in re militari *murices* dicti, qui Graecis τριβόλοι, vel σανίδες καντρωταί. nec video cur
Cafaub. Anim. in Athen. T. II. S

illos *rumices* appellent eruditi. sed haec ad Polybium, ut speramus, brevi. 45. εὐφημεῖν μὲν χρὴ, Σπείσαντες εὐξόμεσθα Φησὶ τοῖς θεοῖς. Lego et distinguo, εὐφημεῖν γὰρ χρὴ. Σπείσαντες εὐξόμεσθα Φησὶ τοῖς θεοῖς. Acutissime dictum, sed cujus vim non capiunt omnes. Ritibus sacrorum receptum olim, ut cum sacra facerent abstinere ab omnibus malis verbis, propterea qui aderant monebantur praeconis voce, εὐφημεῖν, id est favere linguis, et verbis parcere male ominatis. Id vero maxime desiderabatur cum diis vota facerent. Hinc locus hic Stratonici. nam cum inciperet tibias inflare tibicen indoctus et malus, homo facetus significans malum hujus sonum non minus quam mala verba a sacris summoveri debere, *quando*, inquit, εὐφημία ad preces necessaria, *peractis sacris* (hoc valet σπείσαντες) *diis vota nuncupabimus*, hoc est, postquam tibicen iste inflare tibias desierit. desinebat autem libatione et reliquis sacrorum ritibus peractis. 48. Δεινῶς ἀπ᾽ ὧν τῇ λύρᾳ τ' οὐ χρώμενος. *qui vocem absonam habebat, et cithara utebatur non bene.* οὐ χρᾶσθαι λύρᾳ Graecum dicendi genus pronescire lyra uti. 51. Στρατόνικος ὁ κισθαρωδὸς ὡς Βηρισάδην Ἐπλευσεν εἰς τὸν Πόντον. Putabam esse Parysadem, quem inter Ponti reges olim ad Strabonem commemoravimus. sed Berisades iste Thraciae rex fuit: de quo multa Graecus orator in ea contra Aristocratem: et Dinarchus in ea contra Demosthenem. 54. Ὡς δ' αὐτὸν ὡς ἔοικεν οὐ προσίετο. cum rex Stratonicum sibi valedicere cupientem non admitteret: atque hoc modo illum apud se diutius detineret. vel αὐτὸν οὐ προσίετο pro τοῦς αὐτοῦ λόγους περὶ ἀπελεύσεως οὐ προσίετο. cum Stratonici sermonem de reditu ipsius responderet. 56. Εὖ γὰρ διανοῇ αὐτοῦ καταμένειν. Forte, Εὖ γ' ὅτι διαν. versus est nonnihil obscurus: neque satis capio acumen hujus responsionis. Intelligendum autem est, his dictis abiisse Stratonicum in superhabita regis voluntate. 62. Διηπόρησα Φησὶν. illa nempe anus hoc dixit, non Stratonicus. Quare causae non erat cur inter responsa Stratonici hoc referretur: quod dictum est non Stratonici, sed de Stratonico. Verum extat simile huic, vel ipsissimum hoc potius, dictum Stratonici de Satyro sophista, non multo post Athenaeo relatum inter alia hujus ἀστείσματα. 65. Ἡ Νικοθέοντος εἰσιούσα Βιοθάα. Assentior doctis qui censent Nicocreontem hunc esse Cypri tyrannum, de quo dicebamus capite 4. Regis

hujus sive tyranni nomen scriptores varie efferunt: *Nicocreontem* pars maxima nominat: *Nicoclem*, paulo post Phantias, et Diodorus Siculus: Macho hic *Nicocreontem*, non enim videtur temere contra antiquissimarum membranarum consensum emendandus hic locus: e Eclogae quidem Hoeschelianae constant sibi: nam in Machonis versu *Nicocreontem* hunc nominant, paulo post vero *Nicoclem* in testimonio Phaniae peripatetici: de hujus uxore scribit Machon,

— εἰσιοῦσα Βιοθέα

Γυνὴ μετὰ παιδίσκης ἄβρας εἰς τὸν † ποταμὸν
ἀπεψόφησε.

manifesta hic scripturae depravatio. Eruditissimus, et quae non multorum laus est) judicii in literis recti, Julius Leopardus emendabat εἰς ἀπόπατον. cui tamen sentiri nequeo. Puto enim veram lectionem esse, εἰς ἴππον: nam si quis objiciat ex Cornelio Nepote, foeminas in convivia more Graecorum non esse adhibitas: promptu sunt Graecorum scriptorum testimonia, quae contrarium saepissime factum arguant. Taceo injuriam fieri uxori tyranni, si aequo jure cum caeteris Graeciae mulierculis censeatur. Ancilla ἄβρα est, quae honoris causa nobilem mulierem comitatur. 67. κατὰ τῶν Σικωνίων Ἀμυγδαλὴν ἐπιβᾶσα συνέτριβεν τὴν τύχην. Acute Leopardus, Τὴν ἀγκύλην ἐπιβᾶσα. ut de calceorum mento intelligatur. Dextre hoc et de industria factum Biothea, ut tegeret τὴν ἀποψόφησιν, de qua dictum, voluit enim videri, non ventris crepitum eum esse, sed laceri calcei stridorem. Ingeniosa mulier, ingeniosus etiam Leopardus, qui hoc illius subtile commentum divinavit, et hunc locum ita constituit. At in Hoescheliana Epitoma haec historia non hic, sed alio tanto post sic narratur. Βιοθέα ἡ Νικοκρέοντος γυνὴ ἀψόφησέ ποτε. κατὰ Σικωνίαν ἀμυγδαλὴν ἐπιβαλοῦσα συνέτριψε. id est, Biothea Nicocreontis uxor crepitum quando emisit: deinde Sicyoniam amygdalam dejecit, pede contrivit. Sane et nuces et amygdalae cum anguntur crepant: neque est a verisimili alienum, quod hic scriptura continet. Amygdalae Sicyoniae hic nominantur, fortasse quod molliori essent cortice quam cistae. non enim quaevis amygdala pedis pressura est fragilis. 69. Στρατόνικος εἶπεν, Οὐχ ὅμοιος ὁ ψόφος ὁ νύκτα. Infelicem Stratonicum, qui ut forex judicio perit. Nam verbis hisce voluit dare significationem

intellecti Biotheae doli: quam impotentis mulieris offerensam morte expiavit. Sed quid significant illa verba ὑπὸ νύκτα? nam equidem illa explicare non possum. Suspicabar scribendum ὑπὸ ῥίνα. hoc sensu: uterque sonus p. 608. non similis ad nares accidit. sive, posterior sonus non ita ferit nares ut prior, neque idem olet. At Excerpta vulgatam lectionem tventur: quae hoc dictum Stratonis referunt sic: οὐχ ὅμοιος ὁ ψόφος ὁ ὑπὸ νύκτα. 75. 'Στράτων αὐτὸς αὐτὸν οὐκ ἰθαλλούσκιθα. Et hic versus potentiose corruptus est: et caeteri qui praecedunt in hac narratiuncula neque scripti, neque distincti sunt recte. Totum locum ita concipiet qui nos audiat.

Ἐπιδεικνυμένου ποθ' ὥς ἔοικεν ἐν Ἐφέσῳ
ἀΦυοῦς κιθαρῳδοῦ τὸν μαθητὴν τοῖς φίλοις,
παρῶν κατὰ τύχην ὁ Στρατόνικος τοῦτ' ἔφη,
ὅς αὐτὸς αὐτὸν οὐ κιθαῖ ἄλλους κιθαῖ.

id est, cum Ephesi ineptus citharoedus discipulum quendam suum amicis ostentaret, Stratonicus casu interveniens dixit: Qui non potest se ipsum facere citharoedum alios facit. caetera plana, neque de lectione potest dubitari: pro παρῶν malit aliquis παριών. postremi versus vulgata scriptura nulli Africae portendit de monstruositate concesserit. Quam multa de hoc loco ab eruditissimis viris scripta sint frustra doctos moneam. Omnia tamen, iudicio nostro sunt ejusmodi, ut meritis conatum laudes omnium, emendationem nullius. Quam rebant nempe longius, quod habebant prae manibus. Nam in vulgata lectione vera latet, ne litera quidem una addita: sed unica solum deperdita quae gemina debuit. solum enim in ἄλλους deest τὸ α: quia dictum praecedens desinebat in α, leve autem est, quod pro perperam scriptura ὥς. Magnum sane tot doctissimi viros non vidisse manifestissimam antithesin inter αὐτὸν αὐτὸν et ἄλλους: quae vel minimum attendentium oculis cerni poterat. Sed eorum acumen retudit vox κιθαῖ, quam nos putamus lascivia ingenii vel a Stratonico vel a Machone fictam jocosae, aut ab antiquiore alio poetae pro cithara oblectare. Primum hoc loci sententia flagitat manifestissime: deinde certum est, in hac volubili lingua nihil non sibi licere poetas praesertim comicos voluisse. quamquam et alii poetae non dissimili licentia δῶ pro δῶμα, ἦλ, pro ἦλος, πηδὰ pro πηδάλιον, β for pro βριαρὸς, ῥά pro ῥάδιος, παῦ pro παῦσαι: λοφὸς pro Aristophanes pro λοφοπωλεῖν in Pace, [in Equitibus]

ολῶ pro eo quod κόλοις γάστρις paulo ante dixerat.] et similia his multa formarunt: de quibus poetarum interpretes, et Cappadox Geographus libro 8. [Allusum autem est a Stratonico venustissime ad proverbium Graecorum, ὃ αὐτὸς αὐτὸν οὐ φιλεῖς ἄλλον φιλεῖς; quod et scripsimus in Diatriba ad Dionem Chrysostomum nemate 63. varie mutatum est ab eruditis hominibus, sicut variis rebus illud accommodabant. Sic Laco ut refert Plutarchus in Laconicis apophtheg. de Athenien-ibus dixit Ὁς αὐτὸς αὐτὸν οὐκ ἔχει Σάμον θέλει. alius egego canes alente hanc fecit parodiam, Ὁς αὐτὸς αὐτὸν οὐ τρέφει, κύνας τρέφει.]

CAPUT DECIMUM.

Μοχθηρὸς μόχθηρος. Cilicum et Pamphyliorum ingenia. Phaselitae et Sidetae. κατὰ et contra p. 609. in inscriptionibus. Poenae improborum arguunt DEUM esse. Mos veterum regum, urbes aut provincias dare dynastis ad vectigal. Ἰλιεῖα ludii. Rhodii Cyrenenses albi. mores Cyrenensium. Heraclea ἀνδροκόρινθος. Byzantium curμασχήλη τῆς Ἑλλάδος. Leucadii cur ἔωλοι Κορίνθιοι. Ambraciotae cur μεμβρακιῶται. μικροπολιτικὸν τὸ μὴ δύνασθαι συμπληρῶσαι, varie expositum. verbi ἐθέλειν usus Atticus. ῥύμμα. εἰς subauditur. Carcinus poeta.

ΤΟΧΘΗΡΟΝ Graeci dicunt et qui aerumnosam vitam agit, et qui improbis moribus est. Non injuria dubitari potest, utro modo id verbi acceperit is qui Stratonico hanc quaestionem proposuit, τίνες εἰσὶν οἱ μοχρότατοι τῶν ἐν Παμφυλίᾳ; Et olim et nunc Cilicum et Pamphyliorum misera et dura vita inter saxa et montes degentium. Sed et latrociniis fraudibusque inanes iidem. Scire hoc licet ex vetere historia, Graecorum proverbiiis, et eorum sermonibus, qui per illorum vias iter aliquando fecerunt. Fere enim ingenia hominum de coelo suo et solo mores trahunt, et ut Graecis eleganter dicitur, οἱ τρόποι συνεξομοιοῦνται τοῖς τόποις.

Haec posterior interpretatio potior videatur. quam firmam nonnihil alterum ejusdem dictum de eodem populo, quod paulo post commemoratur, etsi ad priorem interpretationem non minus reluctantem illum quoque locum traxeris. Stratonici responsum ita habet, Φασηλίτας μὲν ἔφησε μοχθηροτάτους εἶναι, Σιδήτας δὲ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Quod aliis locis sexcentis accidisse saepe diximus, idem huic quoque censemus evenisse: ut geminandae aliquot voces negligentia exscribentium sint praetermissae. Nam et dixit Stratonicus, et scripsit Athenaeus, Τῶν ἐν Παμφυλίᾳ μὲν Φασηλίτας ἔφησε μοχθηροτάτους· Σιδήτας δὲ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Interrogatus fuerat de Pamphyliis, respondet de Phaselitis, qui non in Pamphylia erant, sed in Lycia, vel quia finitimorum populorum fines parum discreti: vel jocosae nomenclaturae propter παμφυλίας in alium sensum accipiens pro universitate mortalium, hoc est, ἀντὶ πάντων φύλων. Tropaeorum inscriptiones apud Graecos fere sine verbo concipiebantur. KATA ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Talis illa nobilitatis scorti, KATA THΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΚΡΑΣΙΑΣ. Talis etiam ista hoc loco KATA ΤΩΝ ΚΑΚΩΣ ΚΑΤΑΘΑΡΙΖΟΝΤΩΝ. Latini pro κατὰ dicunt *contra*, ut Suetonius: vel *adversus*, ut in antiqua inscriptione pantomimi CORONATUS ADVERSUS HISTRIONES OMNES SCENICOS ARTIFICES. Θυμαλικοὺς ἀγῶνας qui paulo post in θυμνικοὺς verterant, ridiculi sunt, nisi aliud dicam gravius. sed indignor doctos viros errare cum illis maluisse quam libros meliores et Eustathium de quo erat ipsis compertum, sequi. Cum aliquando trabis ruina homo sceleratus esset oppressus, dixit Stratonicus, Ἄνδρες, δοκῶ, εἰσὶ θεοί· εἰ δὲ μὴ εἰσὶ, δοκῶ. p. 610. εἰσὶ. varie haec interpretantur: nos ita probamus, *O vinum sunt dii, δοκῶ, puto equidem: sed si non sunt dii, sunt δοκῶ per hanc trabem.* id est, quamvis dii non essent, poterat hujus improbi mors persuadere hominibus deos esse. Poenae improborum vel perditis et desperatae audaciae hominibus confessionem hanc exprimere solent, Deos esse. [Ideo Alagabo occiso exclamavit Senatus Rom. *Contaminator honorum jure punitus est. Iudicia Deorum hinc apparent.* Vide versus Martialis lib. 4. de Selio beato homine, scelesto. Lege prooemium prioris libr. in Rufinum, apud elegantissimam poetam Claudianum. Contra scelestorum felicitas multum dubitare facit an sit Deus. Tertullianus De patientia

Deus sua sibi patientia detrahit, plures enim Dominum idcirco non credunt, quia seculo iratum tam diu nesciunt. Notissimi sunt versus,

Marmoreo Licinus tumulo tegitur: Cato parvo:

Pompejus nullo: creditis esse Deos?

Ille qui apud Stratonicum gloriabatur, ὅτι πάντα ὑπάρχει αὐτῷ οἰκεία, hoc voluit. omnia quae ad vitam recte, commode, et jocunde degendam expeti solent, sibi esse abunde domi. vitae commoda praestare poterant quaeslus quos redimendis operibus faciebat: honestatem et jocunditatem filii spondebant, quorum alter fuit ludimagister, tibicen alter. Scribe, Ἐρομένου δέ τινος, διὰ τί τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν περινοστεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐν μιᾷ πόλει περιμένει. clarissima ista quidem: at non adeo quae respondet Stratonicus. Παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, παρ' ὧν πράττεσθαι μισθὸν ἀμουσίας. Magna lux tenebricoso loco accesserit si scribas, εἰληφέναι εἰς τέλος, hoc est, *Dixit Stratonicus a Musis se accepisse ad vectigal omnes Graecos: a quibus mercedem exigat ipsorum imperitiae.* Salsum et venustum dictum. Respicit Stratonicus ad magnorum principium antiquam consuetudinem: qui Satrapis et dynastis suis, aliisque quibus cupiebant certas vel provincias, vel urbes assignabant unde vectigalia in usus suos exigarent. Sic legimus antiquae reginae cuidam Aegyptum datam fuisse εἰς κόσμον a marito: Themistocli Lampfacum εἰς οἶνον, Magnesium εἰς ἄρτον, Myuntem εἰς ὄψον, Percotam et Palaescepsin εἰς στρωμνὴν καὶ ἱματισμόν. Similia narrantur de Pytharco, de Alcibiade, de aliis. [Sic etiam legimus Aegypti reges ab aliis urbium suarum esculenta, ab aliis poculenta, ab aliis stragula solitos exigere. lege Aristeam.] Eo respiciens homo εὐφυής, Musas quidem monarchae alicui assimilat, cui omnes mortales non ut subditi, verum ἄμουσοι et indocti, tributum teneantur pendere. Ex omnibus porro provinciis unam sibi concessam, Graecorum nempe, a quibus id tributum exigat: quod vocat ipse μισθὸν ἀμουσίας. de vocula εἰς quam desiderari diximus, plura sequente capite. *Ilia* appellati sunt ludi quos Ilienſes agebant: Ἰλεια ab Illo, ut *ludi Romani* a Roma. Festi celebritas ex eo apparet, quod etiam ex remotissimis locis scenici artifices eo properarent. Falluntur qui mu-
p. 611,
tant hanc scripturam, Πυνθανόμενος δ' ἐν Ἰλίῳ ἐπιδημεῖν αὐτὸν ἐν τοῖς Ἰλίοις, Ἀεὶ, ἔφησεν, Ἰλίῳ κακὰ.

id est, cum audisset Satyrum Ilium venisse cum celebrarentur Iliea, Semper, inquit, Ilio mala. Ait, Μινάκου δὲ αὐτῷ περὶ μουσικῆς διαμφισβητοῦντος. Scribendum Μυνάκου, sic enim Pollux hunc tutorem nominat, et Hesychius: in cuius codices mendii suspicio, hic quidem, vix cadit. Ait, τοὺς Ποντικούς ἐκ τοῦ πολλοῦ ἦκειν Πόντου, ὥσπερ ἐκ τοῦ ὀλέθρου. Suspecta vox πολλοῦ: neque mentem satis video. Ponti regionem opinor, vituperat. Ait, τοὺς δὲ Ῥοδίους ἐκάλει λευκοὺς Κυρηναίους. similibus moribus fuisse Rhodios et Cyrenenses significat. Simillime hodie homines scelestos sunt qui vocent Mauros albos. qui autem Cyrenensium fuerint mores, verbo indicat, cum addit, καὶ μνηστήρων πόλιν. erant enim Cyrenenses splendidi, magnifici et ἀβροδαίτοι, et ut mox dicitur, σπαταλῶνες καὶ θερμοπόται. de Aristippo et Anniceride caeterorum nosce ingenia. et sunt ad manum testimonia poetarum aliorumque scriptorum. Scribe vero, καὶ τὴν Ῥόδον, μνηστήρων πόλιν. καὶ τὴν Ἡρακλείαν ἀνδροκόρινθον. Obscurum est ecquam e multis Heracleis hic intelligat. etiam illud, quare vocet ἀνδροκόρινθον. an hoc significat, tantam esse Heracleae impudicorum virorum multitudinem, quanta erat Corinthi foeminarum Veneris sacris operatarum? Ait, καὶ τὸ Βυζάντιον μασχάλην τῆς Ἑλλάδος. et istud diverse acceperunt docti. In homine μασχάλη est ala sive alarum cavitas. inde translatum id nomen ad multa. Byzantium Stratonicus vocat μασχάλην, hoc significans: si quis eam urbem occupaverit similem reliquam Graeciam fore homini quem aliquis ala prehensum teneat. sive loci naturam consideres, sive historias consulas, neque Stratonico viri prudentis, neque mihi fidelis interpretis laudem invidebis: si cui tamen hoc minus arridet, asferemus aliam interpretationem, opinor, haut malam. Potest enim Stratonicus ea appellatione aut urbi immunditias, aut civibus sordidum victum objecisse. nam cavitati alarum proprius est foetor qui dicitur τράγος: unde illos τραγομασχάλους nominabant, quibus *gravis hirsutis cubat hircus in alis*. Ait, τοὺς δὲ Λευκαδίους ἐώλους Κορινθίους. hoc est, frigidos et vanos Corinthiorum imitatores. Leucas colonia Corinthiorum fuit, ut scribit Strabo. restabant igitur in eorum moribus vestigia quaedam prioris patriae: sed parum expressa et obsoleta: sicut nec pridianae reliquiae sapiunt idem ac recens cocti cibi, quicquid argutetur depareus et tristis

Tiberius. Vocem *ἔωλος* non uno loco exposuimus, neque nunc repetendum. Ait, τοὺς δ' Ἀμβρακιώτας μεμβρακιώτας. haut scio an ita scripserit. tamen ita disertae antiquae fidei exemplaria. allulit fortasse ad membrades pisciculum vilem. si ita est, cur non dixit potius μεμβραδιώτας? aut ad nomen μεираκιώτης. Utrumque dicunt Graeci et μεираκιουῖσθαι et μεираκιεύεσθαι. Ait, ἰδὼν ἐν τῷ κύφῳ δεδεμένους δύο, ὡς μικροπολιτικὸν ἔφη, τὸ μὴ δύνασθαι συμπληρῶσαι. Quia variis modis solet accipi verbum πληρῶσαι, ideo haeremus ad quam p. 612. potissimum notionem Stratonicus respexerit. Proponeamus diversas interpretationes, ut acutus lector eligat quod amplectatur, πληροῦν interdum est, quod institueris consummare. Potes igitur vertere, *cum in ligneis compedibus duos publice vinctos vidiſſet. Quam hoc est, inquit, civitatis invalidae argumentum, rem non posse perficere.* Non habendos in vinculis diutius, sed supremo statim supplicio afficiendos fuisse noxios, si recta haec interpretatio est, significat Stratonicus. Facit aliquid stabiliendae huic sententiae, quod non simpliciter ait vinctos: sed ἐν τῷ κύφῳ. sic enim videtur innuere capital ab istis fuisse admissum: ideoque habitos in cyphone. quem fuisse scribunt veteres, ξύλον ᾧ κατέτεμνον τοὺς θανάτῳ κατακεκριμένους. πληρῶν etiam dicitur navis magister, qui navem instruit remigibus: πληρώματα enim Graecis sunt remiges ipsi, fortasse eo allusum est a Stratonico: nam in multis civitatibus capitis damnati ant bello capti, remis addicebantur. Aliter accipitur idem verbum, quando dicimus πληροῦν ἔρανον, pro ἀποδιδόναι, vel etiam εἰσφέρειν. unde apud Demosthenem non semel πληρωτῆς ἐράνου. Philostratus libro sexto De vita Apollonii, οἱ δὲ χρηστοὶ Ἕλληνες, ἣν μὴ ὀβολὸς ὀβολὸν τέκη, καὶ τὰ ἄντριά αὐτοῖς ἐπιτιμήσωσι καπηλεύοντες ἢ καθεργνύντες, οὐ φασὶ ζῆν· ἀλλ' ὁ μὲν θυγατέρα σκηπτόμενος ἐν ὥρᾳ γάμων, ὁ δὲ υἱὸν ἤδη τελοῦντα ἐς ἄνδρας, ὁ δ' ἐράνου πλήρωσιν, etc. inter varias causas quae praetexti ab hominibus avaris solent, cur foenus et fraudes exercent, ponit et ἐράνου πλήρωσιν, id est, collationem eorum quae vel publice pendi solent a civibus: vel quae privatim amicis pauperibus et afflictis praestabantur nomine erani: ut multis dudum expositum nobis ad Theophrasti libellum aureolum Characteres. Hic igitur συμπληροῦν hoc loco interpretari licet, collata pecunia dependere quod alius debeat, concise dictum,

pro συμπληρῶσαι τὸν ἔρανον αὐτοῖς. Ita vertimus: *quam angusti animi cives sunt, qui non possunt stipe collecta pro his solvere.* Homines avari, illiberales ac deparci, et sunt et dicuntur Graecis μικρόψυχοι, μικρολόγοι, atque etiam, μικροπρεπεῖς, ut alibi probavimus. quo allusum a Stratonico vocem μικροπολιτικὸν in hac re usurpante. Erani ad dissolvendum aes alienum collati, exemplum habes extremo libr. 13. Mala nomina, aut qui judicatum non solvissent habere ἐν κύφῳ, id est, ligneis compedibus, antiqui fuit moris. Hesychius, ἐγκαλοσκηλεῖς, οἱ μὴ ἀποδιδόντες τὰ χρέα, ἐγκάλοις, (sive ἐν κήλοις) ἐδεσμεύοντο τοὺς πόδας. Ait, ἐθέλειν ἔφη γινῶναι κατὰ τινὰ τόπον ἐστὶ τῆς πόλεως. dixit se posse cognoscere in qua parte sit urbis. ἐθέλειν eleganter et Ἀττικώτατα pro δύνασθαι. sic in idiotismo nostro, *volo hoc facere*, pro, *spondeo me hoc posse facere.* [Sed hanc locutionem pene sibi propriam habet sermo Anglicus] tamen Excerptor noster, ἔχειν ἔφη γινῶναι. Ait, τὸν δὲ Τηλεφάνη ἐπεὶ ἀναφυσᾶν ἤρχετο, παρακατακείμενος ἔφη, ὡς οἱ ἐρυγγάνοντες. Vindelician. Breviator, παρακατακείμενος, p. 615. ἄνω ἔφη, ὡς οἱ ἐρυγγάνοντες. Ait, τοῦ δὲ βαλανέως ἐν Καρδίᾳ ρύμμα γῆν μοχθηρὰν καὶ ὕδωρ μοχθηρὸν παρέχοντος. saponis loco aut κονίας βαλανευτικῆς, id est, cretae balnearis. malam terram balneator exhibuerat. ρύμμα, pro εἰς ρύμμα. sed praepositio interdum omitti solet: et ita possit defendi fortasse vulgata lectio eo loco, παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος τοὺς Ἑλληνας ἅπαντας. ubi scribebamus εἰς τέλος. sane melius. Scribe mox, ἄσαντος δέ τινος, ἤρετο τίνος τὸ μέλος. Carcinus quem Stratonicus ridet, is est, qui ab Aristophane tam acerbe traducitur. apparet autem ex hoc loco, non solum tragoediarum poetam fuisse, verum etiam carminum lyricorum.

CAPUT UNDECIMUM.

Timothei carmen, Semelae partus. Stratonici de eo dictum. Lacedaemoniorum Senatusconsultum adversus Timotheum. Vetus Spartiatarum lingua frequentissime usa litera canina. exempla

hujus dialecti plurima. acus et venter Latinae voces unde. alia multa.

TIMOTHEUS poeta tragicus, dithyrambicus atque etiam lyricus, quem dicebamus capite quinto, ut frigidum et nimis saepe ineptum facetorum risum sustulisse, inter alia multa carmen fecerat, cujus fuit et argumentum et titulus, Σεμέλης ὠδὴν. sed in hoc poemate Musae illi favoris sui auram nihilo magis aspirarant quam in caeteris: imo, ut exitus probavit, multo etiam minus in isto quam in aliis. De hoc carmine, (quod vidit primus omnium Paulus Leopardus) accipienda, quae scribit Athenaeus inter commemorandum Stratonici acute dicta. ἐπακούσας δὲ τῆς ὠδῆνος τῆς Τιμοθέου, Εἰ δ' ἐργολάβον, ἔφη, ἔτιντε, καὶ μὴ θεὸν, ποίας ἂν ἠφίει φωνάς; fecerat nempe Semelen in Bacchi partu deformiter et indecore ejulantem: nulla habita ratione majestatis ejus dei: quem par erat minore matris cruciatu et aliis legibus venisse in hanc lucem, quam e vili popello aliquem momunculum. Jure igitur ineptus poeta ineptiarum Stratonico poenas dedit. At Spartani non vitio tantum hoc illi verterunt, sed ut crimen vindicarunt. Nam in Senatusconsulto Lacedaemoniorum quo urbe pellitur Timotheus, duo solum illi objiuntur, quod veterem musicam corrupisset novis inventis: et quod indecoris figmentis suis de Semelae partu juventutis animos corrumperet. Ipsum consultum, quia insigne est, ait Boëtius, Spartiatarum lingua, σ litteram in ρ vertentium, neque usquam satis emendate scribitur, apposui. ΕΠΕΙΔΕ ΤΙΜΟΘΕΟΡ Ο ΜΙΛΗΣΙΟΡ ΕΛΘΩΝ ΑΜΕΤΕΡΑΝ ΠΟΛΙΝ ΤΑΝ ΠΑΛΑΙΑΝ ΜΟΛΠΑΝ ΑΤΙΜΑΣΔΕ. ΚΑΙ ΤΑΝ ΔΙΑ ΤΑΝ ΕΠΤΑ ΧΟΡΔΑΝ ΚΙΘΑΡΙΞΙΝ ΑΠΟΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟΡ, ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΝ ΕΙΣΑΓΩΝ ΛΥΜΑΙΝΕΤΑΙ ΤΑΡ ΑΚΟΑΡ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΙΑ ΤΑΡ ΠΟΛΥΧΟΡΔΙΑΡ· ΚΑΙ ΤΑΡ ΚΑΙΝΟΤΑΤΑ ΤΩ ΜΕΛΕΟΡ ΑΝΕΓΚΕ ΠΟΙΚΙΛΑΝ ΑΝΤΙ ΑΠΛΟΑΡ, p. 614. ΚΑΙ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΡ ΑΜΦΙΕΝΝΥΤΤΑΙ ΤΑΝ ΜΟΛΠΑΝ ΕΠΙ ΧΡΩΜΑΤΟΡ, ΣΥΝΙΣΤΑΜΕΝΟΡ ΤΑΝ ΤΩ ΜΕΛΕΟΡ ΔΙΑΣΤΑΣΙΝ ΑΝΤΙ ΤΑΡ ΕΝΑΡΜΟΝΙΩ ΠΟΙΩΝ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟΝ ΑΜΟΙΒΑΝ. ΠΑΡΑΚΑΛΑΘΕΙΣ ΔΕ ΚΑΙ ΕΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΑΡ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΡ ΔΑΜΑΤΡΟΡ ΑΠΡΕΠΕΑ ΔΙΕΣΚΕΔΑΣΑΤΟ ΤΑΝ ΤΩ ΜΙΘΩ ΔΙΔΑΧΑΝ. ΤΑΝ ΓΑΡ ΣΕΜΕΛΑΡ ΩΔΙΝΑ ΟΥΚ ΕΝ ΔΙΚΑ ΤΩΡ ΝΕΟΡ ΕΔΙΔΑΣΚΕ.

ΔΕΔΟΧΘΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΩΝ ΤΩΡ ΒΑΣΙΛΕΑΡ ΚΑΙ
 ΤΩΡ ΕΦΟΡΩΡ ΜΕΜΨΑΣΘΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΑ-
 ΝΑΚΤΑΣΘΑΙ ΔΕ ΚΑΚ ΤΑΝ ΕΝΔΕΚΑ ΧΟΡΔΑΝ
 ΕΚΤΑΜΟΝΤΑΡ ΤΑΡ ΠΕΡΙΤΤΑΡ ΥΠΟΛΕΙΠΟΜΕ-
 ΝΑΝ ΤΑΝ ΕΠΤΑ· ΟΠΩΡ ΕΚΑΣΤΟΡ ΤΟ ΤΑΡ
 ΠΟΛΙΟΡ ΒΑΡΟΣ ΟΠΤΩΝ ΤΕΤΑΡΒΗΤΑΙ ΕΤΤΑΝ
 ΣΠΑΡΤΑΝ ΕΠΙΦΕΡΕΝ ΤΙ ΤΩΝ ΜΗ ΚΑΛΩΝ
 ΕΘΩΝ, ΜΗ ΠΟΤΕ ΤΑΡΑΤΤΗΤΑΙ ΚΛΕΟΡ ΑΓΩ-
 ΝΩΝ. In ea decreti hujus parte qua condemnatur
 Timotheus, pro μέμψασθαι suspicabar scribendum πέμ-
 ψασθαι, ut esset simplex pro composito, ἀποπέμψασθαι
 amandare, urbe pellere, alioquin ex hoc Senatuscon-
 sulto colligi non potest, Lacedaemonios Timotheum
 exegisse de Laconica, quod Boëtius scribit. Sed idem
 Boëtius, summam proponens hujus scripti, utitur verbo
succensuisse: quae caussa est cur mutare ausi non simus.
 Marcus Tullius secundo de legibus, *Illa severa Lace-
 daemon nervos jussit, quod plures quam septem habe-
 ret, in Timothei fidibus incidi*. Expressit illa verba,
 ἐκ τῶν ἑνδεκα χορδῶν ἐκταμόνταρ τὰρ περιττὰρ, ὑπολει-
 πομέναν τῶν ἐπτά. [ipsa decreti verba retinet in Tar-
 fica priore Dio Chrysostomus scribens, Lacedaemonios
 Timotheum, τὴν τε κιθάραν ἀφελέσθαι καὶ τῶν χορδῶν
 τὰς περιττὰς ἐκτεμεῖν. meminit idem, iisdem fere verbis,
 et in ea ad Alexandrinos, necnon] Plutarchus in Laco-
 nicis institutis. Non defuerunt qui auctores essent, Ti-
 motheum cum invidiam novitatis a se depulisset, pro-
 ducta in medium vetusta effigie Apollinis, in ipsa urbe
 Lacedaemoniorum inventa, lyram tenentis quae novem
 nervos haberet, fuisse absolutum. Narrat ex Artemone
 Athenaeus lib. 14. ubi non obscure alluditur ad verba
 hujus Senatusconsulti, cum ait de Timoth. εὐθυνόμενον
 ὡς παραφθείροι τὴν ἀρχαίαν μουσικὴν, καὶ μέλλοντός
 τινος ἐκτέμνειν αὐτοῦ τὰς περιττὰς τῶν χορδῶν. Quod
 autem vetus non solum Spartiatarum, ut Boëtius scribit,
 sed omnium Dorum atque Aeolum lingua plurimum
 uteretur τῷ ρ tam in mediis quam in extremis dictio-
 nibus, praeter antiquos grammaticos testis Strabo libro
 decimo. ubi de Eretria Euboeae scribit auctor eruditis-
 simus, ἐποίκους δ' ἔσχον ἀπ' Ἡλίδος· ἀφ' οὗ καὶ τῷ
 γράμματι τῷ ρ πολλῶν χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ τέλει μόνον
 τῶν ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ κεκωμώδηνται. Plato
 in Cratylo, Οἶσθα οὖν ὅτι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡμεῖς μὲν Φαμὲν
 p. 615. σκληρότης, Ἐρετριεῖς δὲ σκληροτήρ. Extant adhuc in

antiquorum Glossographorum libris nonnulla vocabula veteris illius Spartiatarum linguae, qua scriptum vides antiquissimum hoc et pulcherrimum vetustatis monimentum. Clare liquet ex illis, caninam literam plurimum adamatam et frequentatam fuisse a priscis Spartanis. Nam, exempli causa, ἄβηρ, vetere ejus populi dialecto erat *cella penaria*. ἄβωρ, *clamor*: ἄγλευκέρ, *tibia*. ἀδελιφῆρ, ἀδελφός, *frater*. Αἰγλαῆρ, *Aesculapius*. αἰθῶρ, *magnum*. ἀκαλακανσίρ, *avicula achantis* dicta aliis Graecis, vel ποικιλίς. ἀκκὸρ, aliis ἀσκός. Latini *utrem*. ἀκχαλίβαρ, *grabatus*. ἀμπιστάτηρ, pro ἐπιστάτης. praefectus et ἐξισταστής. ἀμπιτίαρ Hefychio exponitur παραταττομένη, quae stat in acie. sic idem ἄναρ explicat ἦκουσα, quae venit. ἀνίηρ, herbae nomen. ἄνσατήρ, *inguen, bubo*. ἀπαβοῖδορ, *concinne*. ἄπιρ, *carceres stadii*. aliis ὕσπληξ. ἄχυρ, unde *acus* Latinorum. vulgo ἄχυρον. Sic Κέρκυρ Alcmani Spartano poetae, pro Κερκυραῖος. βελλίρ, *galea*. βίωρ pro ἴσως, *fortasse*. βουάγορ, *dux armenti*. vel is qui postea dictus Spartae παιδονόμος. ὁ τῆς ἀγέλης ἄρχων παῖς Hefychius. βρεντάγιωρ *imago*. Γέντερ locus τῶν ἐντέρων τὸ γ est hic, digamma Aeolicum. inde Latinum *venter*. Γῶνωρ, pro γωνία, *angulus*. Δαδῶχωρ aut δαιδῶχωρ, *candelabrum*. δενέμορ, *terra πετρώδης*. δευτερίναρ, *lora*. vulgo δευτερίας οἶνος. διασάτηρ, *ludere*. διαΦοιγόμορ, *dies phiditiorum*. δίναρ *judices*. ἐλίμαρ. vulgo ἔλυμος. panicum vel aliud σπέρμα σιτωδες milii simile, ut quidam scribunt. ἐνδεκαδίνορ, *vasculi genus*. ἐνιχώρ dicebant pro ἐν τῷ χορῷ. ἐξαίρέταρ, *instrumentum ad hauriendum*. ζουῖώνερ, βόες ἐργάται. ita scribendum in Hefychio. quo auctore idem significabat et ζυγόνερ. ἰδαρ, *cibus*. poetae dicunt εἰδαρ. quod vocabulum et similia huic, ut ἄλκαρ, εἴλαρ, et caetera, Laconica sunt. Ἰκμαρ, *humor*, νοτίς. ἰωπάτερ *clavi vestimentorum*. Καλαμίνδαρ, *πλάτανος*, οἱ Δωριεῖς. sic corrigendus codex Hefychii. καλλίαρ *simia*. κίττεορ pro κιττός. *hedera*. κόρυρ a κορυφή, *summitas alicujus rei*. κρονίδαρ, *longaevus*. alii Graeci, χρόνιος, aut πολυχρόνιος. κραύγαρ, *qui valet viribus*. Homero βοὴν ἀγαθός. [κτίτερ, pro κτίστης *conditor*.] similiter λιγάναρ, *cicada*. poetis ἀχέτης τέττιξ. μαχάταρ *adversarius*. pro μαχητής. [μέσωρ, pro μέσος, *medius*] μινγάβωρ, τὸ λυκόΦως, *crepusculum*. cum lux et tenebrae miscentur. est enim dictum quasi μισγάως. inter duas vocales inferitur β ut in multis Latinis dictionibus τὸ

V, ex dialecto Aeolica, ὠόν, ονυμ. αἰών, *aevum*. σκαῖος, *scaevus*. μοῦρκορ pro μυχός. μοῦρταρ, *pileus*. μύμαρ et μῶμαρ, pro μῶμος, proprie *macula*. est enim Hebr. מומ sed a corpore ad animum transtulerunt. νέκυρ, pro νέκυς. νῆσορ pro νεοττός. *pullus avis*. νίκορ *pernities*. παλαίωρ, *stultus*, pro παλαιός. reliqui Graeci ἀρχαῖον vocant. πέλανορ, nummi genus. πάσορ, pro πάθος. male in editionibus Hesych. πάσον. πέλληρ, vide Hesych. at πέλληρ, exponitur vorax. πίσορ pro πίθος, *dolium*. πλατῆορ, *expansa manu ferire*. πλατῦρ, *servus*. pro πελάτης. πλεφίλερ, *sesamum frictum*. πόπαρ, *pater* aut *avus*. πόρ pro ποῦς. πυήρ, *plenum*: ρίπίρ, pro ρίπις. *flabellum*. σαλαβάρ, *coquius*. σαρίρ, *palmae termes*. aliis p. 616. Graecis est σπάδιξ. σιόρ, pro θεός. vide amplius capite ultimo. σκέλεφερ, *jactus tellerarum nomen*. σόορ vel σόρορ. pro τυρός, *caseus*. σπαδαχῆρ, *discerpit*. σύλλιρ, *faccus*. pro θύλακος. τέορ pro σοῦ. ψεάδερ, *olivae nucleus*. ψιλάνερ, *coryphaeum agere*. Postquam haec a nobis scripta essent, et jam chalcographi typis dudum expressa, perlata ad nos est Maniliani Astronomici nova editio, a praestantissimo viro Josepho Scaligero ejus auctore muneri missa. Quod opus aureum dum avide statim percurreremus, reperimus doctissimum acutissimumque virum hoc ipsum Lacedaemoniorum, sive ψήφισμα live προβούλευμα, cujus emendationem eramus hic agresii, correctum a se publicasse, atque illustrasse. Gavisi sumus nec mediocriter, eodem tempore ipsum quidem Lugduni Batavorum, nos vero Lugduni Segusianorum, idem ὁδοῦ πάρεργον occasione diversa aggressos, idem propemodum sensisse, idem scripsisse. Sed nos videlicet πεζοὶ παρὰ Λύδιον ἄρμα θέομεν τὸν ἐκείνου δρόμον.

CAPUT DUODECIMUM.

Dictum Stratonici de Cyrenensibus emendatur. Musicorum διαγράμματα, sive tabulaturae. Inventor harum descriptionum Stratonicus. διάγραμμα συστήσασθαι. Proverbium, ἀφ' ἐνὸς διαγράμματος αἰεὶ τὸ αὐτὸ ὑποκρέκειν. Mors Stratonici varie prodita. Unde didicerit Aristoteles quae scribit de piscibus. οἰνὰς columba. hedera in

cervi cornu nata. κόρακες nycticoraces. Locus Aristotelis animadversus. ἀκρέσπερος et ἀρχέσπερος.

VERBA Athenaei sunt, quibus explicat nobis cur Stratonicus Rhodios appellarit *Cyrenenses albos*: Rhodiorum urbem, *μνηστήρων πόλιν*: *χρώματι μὲν*, inquit, *εἰς ἄσωτίαν διαλλάττειν ἐκείνων ἡγούμενος αὐτούς. ὁμοιότητι δὲ εἰς καταφέρειαν ἡδονῆς τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων.* et si non est obscurum quid sentiat Stratonicus: offendit me tamen oratio haec. quid enim est *χρώματι εἰς ἄσωτίαν διαλλάττειν*? et *τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων*, vereor ut ferant teretes aures. Omnem difficultatem sustuleris, si hanc scripturam admiseris, *χρώματι μόνον, εἰς ἄσωτίαν δὲ οὐδὲν διαλλάττειν ἐκείνων ἡγούμενος αὐτούς. ὁμοιότητι εἰς καταφέρειαν ἡδονῆς τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων βίῳ.* Solent musici et harmonici discipulis suis proponere quas *tabulaturas* vulgus nuncupat. Eae sunt descriptiones phthongorum ex quibus composita fuerit alienjuss cantici harmonia. Res pulcherrima et ingeniosissima: nam ea est quasi scriptura tonorum et soni. Hujus praeclari inventi auctorem facit Eresius Phantias nobilis peripateticus Stratonicum citharoedum, et *τῆς κιθαριστικῆς διδασκαλον*: illum cujus tot recitantur apophthegmata a Strabone, Plutarcho, Athenaeo, et aliis antiquis. Ait autem Phantias, *Στρατόνικος ὁ Ἀθηναῖος δοκεῖ τὴν πολυχорδίαν εἰς τὴν ψιλὴν κιθάρισιν πρῶτος εἰσενεγκεῖν, καὶ πρῶτος μαθητὰς τῶν ἁρμονικῶν ἔλαβε, καὶ διάγραμμα συνεστήσατο.* Appellat *διάγραμμα*, descriptionem qualem p. 617. dicebamus: et *διάγραμμα συστήσασθαι* est, phthongorum systemata, ut musici appellant, in tabula describere ac spectanda oculis exhibere. Non clam me est viros doctos aliter hanc vocem esse interpretatos. Sed falluntur profecto eruditi homines: omnium vero longissime a vicinia veritatis aberravit Leopardus, qui *διάγραμμα συστήσασθαι* vertit, *mercedem instituere*. quod equidem non semel miratus sum: erat enim Leopardus in Graecis scriptoribus apprime versatus. Atqui certum est quod diximus: neque soli geometrae aut astrologi *διαγράμματα* habent, verum etiam musici: a quibus manavit proverbium de eo qui dicit idem saepius, et ut poeta ait, eadem oberrat chorda, *ἀφ' ἐνὸς διαγράμματος ἀεὶ τὸ αὐτὸ ὑποκρέκει.* Plutarchus in libro De discrimine adulatoris et amici, *ὅθεν ὥσπερ ἁρμονικὸς ὁ φίλος τῇ πρὸς τὸ καλὸν*

καὶ συμφέρον μεταβολῇ, τὰ μὲν ἐνδιδοὺς, τὰ δ' ἐπιτείνων, πολλάκις μὲν ἡδὺς, αἰεὶ δὲ ὠφέλιμός ἐστιν· ὁ δὲ κόλαξις ἀφ' ἐνὸς διαγράμματος αἰεὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ πρὸς χάριν εἰωθὺς ὑποκρέκειν, οὔτε ἔργον εἶδεν ἀντιτεῖνον, οὔτε ῥῆμα λυποῦν, ἀλλὰ μόνῳ παρέπεται τῷ βουλομένῳ, συνάδων αἰεὶ καὶ συμφθεγγόμενος. Quod additur ex eodem Phania, Stratonicum quia petulantius jocatus esset in filios Nicoclis Cyprii regis, laustu veneni fuisse extinctum: in nomine regis, causa mortis, et genere illius dissentit Macho, cujus versus ante recitati sunt. Quae- renti autem Athenaeo unde et a quo didicerit Aristoteles piscium mores: quid agant? quomodo cubent? quam teneant vivendi rationem, responderi potest pro philo- sopho: diligenter ipsum piscatores consuluisse, qui cum in aquis vivant assidue, non adeo mirum longo usu ma- ris talia fuisse ab iis observata: multa etiam de piscibus qui in vivariis servantur potuisse facile cognosci, quiss dubitat? Facit philosophus non uno loco τῶν περιστε- ροειδῶν plura genera: Φάτταν, οἰνάδα, τρυγόνα. Potest videri οἰνάς factum nomen esse ex depravatione Hebraica appellationis יֵי vel יֵיִ jonaḥ: Graecos tamen a no- mine οἶνος istud derivasse, quia videntur hae colum- bae colorem illum referre quem οἰνωπὸν vocant, con- stanter scribunt veteres grammatici. Quare non debuere interpretes neglecto exemplarium omnium consensu, scribentium et hic et apud Aristotelem οἰνάς, Rondeletii suspicione mera freti, emendare ἰνάς, quam vocem scimus omni vetustati fuisse incognitam. Scribit Athe- naeus, ἐν τῷ Περὶ μακροβιότητος Φησὶν, ὅτι ὥπται τις μυῖα ἔτη ἕξ ἢ ἑπτὰ ζήσασα. In eo commentariolo Ari- stotelis qui extat hodie eo titulo ista non reperias: sed in eo De respiratione invenias haec verba, τῶν μελιτ- τῶν ἔνιαι ζῶσι καὶ ἑπτὰ ἔτη, καὶ τ' ἄλλα δὲ ὅσα βομβεῖ, οἶον σφῆκες, καὶ μηλολόνθαι, καὶ τέττιγες. Quaerit amplius philologus, ποῦ δὲ εἶδεν ἐκ κέρατος ἐλάφου κισ- σὸν ἀναφύντα; respicit historiam quae extat lib. nono, capite quinto: neque ego dubium ullum facio, quod ibi scribitur verum esse: captum aliquando fuisse cervum habentem in cornibus innatam hederam. Sed Athenaeus p. 618. cum in Excerptis suis haec legeret, videtur existimasse, philosophi mentem esse, occulta quadam naturae pro- prietate ex cujuscunque cervi cornu hederam posse nasci: de quo ille ne per somnium quidem cogitavit unquam. Subjicitur, γλαῦκες δὲ Φησι καὶ κόρακες ἡμέρας ἀδυνα-

τοῦσι βλέπειν. διὸ νύκτωρ τὴν τροφὴν ἑαυτοῖς θηρεύουσι. καὶ οὐ πᾶσαν νύκτα, ἀλλὰ τὴν ἀρχέσπερον. Philosophi verba cum istis componenda, libro nono, cap. 34. γλαῦκες καὶ νυκτιόρακες καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τῆς ἡμέρας ἀδυνατεῖ βλέπειν, τῆς νυκτὸς μὲν θηρεύοντα τὴν τροφὴν αὐτοῖς πορίζεται. οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν νύκτα τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ἄχρις ἑσπέρου καὶ περὶ ὄρθρον. Coracas Athenaeus simplici nomine vocat sine exemplo, quos Aristoteles νυκτιόρακας, genere, figura et natura diversos a corvis. sed fortasse scripserat noster integrum nomen, ut est apud philosophum. tamen aliter omnes veteres membranae et Breviator. Caeterum in superioribus verbis Aristotelis scribitur perperam et contra ejus mentem ἄχρις ἑσπέρου usque ad vesperam. Scribendum est, ἀλλὰ τὴν ἀρχέσπερον, καὶ περὶ ὄρθρον, id est, *sub crepusculum, et sub diluculum*. Vocem ἀρχέσπερον inventam in omnibus antiquis codd. non possumus damnare. alioquin verius censeam, τὴν ἀκρέσπερον. sic vocant Hippocrates et Nicander primam vesperam, quando jam est dies creperus, Galenus explicat, τὴν ἄκραν ἑσπεραν, τοῦτ' ἔστι πρῶτην καὶ ἀρχομένην. Mox afferuntur exempla haec eorum animalium quae fel habent intestinis conjunctum vel etiam cohaerens, ὡς ἔλλοψ καὶ συναγρίς καὶ σμύραινα, καὶ ξιφίας καὶ χελιδών. omisit primum et postremum verbum quae in Aristotelis catalogo, βάτραχος et στρουθός. Talia multa observabit qui verba auctoris nostri cum autographo, unde sunt descripta, non negligenter contulerit.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

Locus Aristotelis de propriis cuique elemento animalibus. defenditur philosophus adversus quorundam criminationem super genitis in igne animalibus. Philonis locus insignis. mundum plenum esse animarum. Epicuri in Aristotelem calumniae. Φορμός, σπείρεα, cesticillus, arculus.

CONSTANT sibi antiqua omnia exemplaria in afferenda falsa scriptura, in istis ex Aristotele petitis verbis: τῶν δ' ἰχθύων τὰ μὲν εἶναι χερσαῖα, τὰ δὲ ἐνυδρά, τὰ

Casaub. Anim. in Athen. T. II. T

δὲ πυριγενῇ. terrestres quidem pisces interpretari licet
 fossiles, quos Aristoteles et Theophrastus ὀρυκτοὺς, Pli-
 nius semper *terrenos* appellat. sed quinam sunt pisces
 πυριγενεῖς, in igne geniti? Omnino scribendum est cum
 eruditis viris τῶν δὲ ζώων, ut non piscium, sed omnium
 in universum animalium haec distributio esse intelligatur.
 Philosophorum placitum est, omnia elementa, sui generis
 animantia producere, alere, et fovere. Aristoteles in 3.
 de generatione animalium, terrae tribuit plantas: (nam
 et hae sunt τῶν ζώων:) aquae τὰ ἐνυδρά: quae impro-
 p. 619. prie uno piscium nomine complectimur: aëri τὰ περὶ ἄ.
 qua appellatione comprehenduntur omnia quaecunque
 super terram moventur. De igne ait ibi philosophus
 esse quaerendum alio loco. Est ignis duplex, elemen-
 taris et hic noster. utrumque habere sua animantia placet
 philosophis. de igne nostro probatur Historiarum libro
 quinto: ubi philosophus naturam enarrat quorundam
 animalculorum quae in nive et in igne generantur in
 Cypri insulae fornacibus aerariis: eadem quoque Strabo
 commemorat libro undecimo. Diogenes Laërtius libro
 nono, τῶν ζώων τὰ μὲν χωρὶς μίξεως γίνεται, ὡς τὰ
 πυρίβια. καὶ ὁ Ἀράβιος Φοῖνιξ, καὶ εὐλαί. Cicero de
 natura Deorum libro secundo: *cum igitur aliorum ani-*
mantium ortus in terra sit, aliorum in aqua, in aëre
aliorum, absurdum esse Aristoteli videtur in ea parte,
quae sit ad gignenda animalia aptissima, animal gigni
nullum putare. Et libro primo dixerat idem, *Bestiarum*
terrenae sunt aliae, partim aquatiles, aliae quasi an-
cipites in utraque sede viventes: sunt quaedam etiam
quae igne nasci putentur, appareantque in ardentibus
fornacibus saepe volitantes. In nono autem Historiarum
 ait Aristoteles auctores quosdam esse chlorionem avem
 ἐκ πυρκαϊᾶς γίνεσθαι: nasci ex incendio. quod ille ta-
 men fabulam meram censet. Quin pronuntiat idem in
 universum de hoc nostro igne, nullum omnino generari
 ab eo animal: πῦρ, ait, οὐδὲν γεννᾷ ζῶον. οὐδὲ φαίνε-
 ται συνιστάμενον πυρουμενοῖς, οὔτ' ἐν ὑγροῖς οὔτ' ἐν
 ξηροῖς οὐδέν. Accusant magni viri inconstantiae Aristo-
 telem, qui in Historiis nascentia in igne animalia nar-
 rans, in secundo de generatione (inde sunt quae modo
 descripsimus) neget fieri id posse. ipsi potius accusandi,
 qui non intelligunt aliud esse πῦρ γεννᾶν, aliud γεννᾶ-
 σθαι ἐν πυρί. neque unquam dixit philosophus, ignem
 generare eos vermes qui in fornacibus Cypri repe-

riuntur: sed generari eos in igne. praeterea etiam si ob certam causam et propriam quandam naturam suam ignis illarum fornacum animalia produceret ac generaret, non sequeretur tamen igni per se et omni convenire, ut vim habeat τοῦ γεννᾶν ζῶα. quod in secundo De generatione philosophus negabat. Quare falluntur qui ipsum sibi contraria dicere et sentire scribunt. At Seneca Aristoteli plane contradicit. *Ignis*, ait ille, quinto Naturalium quaestionum, *qui omnia consumit, quaedam etiam creat: et quod videri non potest simile veri, sed tamen verum est, animalia igne generantur.* De igne elementari accipio philosophi verba in libro de spiratione, τὰ μὲν τῶν ζώων ἐκ γῆς πλείονος συνέστηκε, τὰ δ' ἐξ ὕδατος, τὰ δ' ἐξ αἵματος, τὰ δ' ἐκ πυρός. ἕκαστα δ' ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἔχει τὴν τάξιν αὐτῶν. quae ait ex igne ζῶα nasci, daemones sunt, quibus eas sedes veteres philosophi assignarunt. Porph. l. 3. De abstinentia ab esu animatorum. Οὐ κακῶς δέ τινες καὶ τῶν τόπων πεπεύρανται πολλὰ δεικνύουσι μάλλον ἡμῶν ἐμφορονέστερα, ὧν εἴληχεν. ὡς γὰρ τὰ κατὰ τὸν αἰθέρα οἰκοῦντα ἔστι λογικὰ, οὕτω φασὶ τὰ μετ' ἐκείνων εὐθέως τὸ πλησιάζον οἰκοῦντα, ὅποια τὰ ἐν αἵματι. εἴτα τὰ ἐν ὕδατι διαφέρειν. εἴθ' οὕτως τὰ ἐπίγειά ὦν τὴν ὑποστάθμην οἰκοῦμεν. p. 620.

Philo tamen Judaeus daemones in aëre collocat, in libro de Gigantibus: οὐδ' ἄλλοι φιλόσοφοι δαίμονας, ἀγγέλους Μωσῆς εἶωθεν ὀνομάζειν. ψυχαὶ δ' εἰσὶ κατὰ τὸν αἶρα πετόμεναι. καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ μῦθον εἶναι τὸ εἰρημένον. ἀνάγκη γὰρ ὅλον δι' ὅλων τὸν κόσμον ἐψυχῶσθαι, τῶν πρώτων καὶ στοιχειωδῶν μερῶν ἑκάστου τὰ οἰκεία καὶ πρόσφορα ζῶα περιέχοντος γῆς μὲν τὰ χερσαῖα, θαλάττης δὲ καὶ ποταμῶν τὰ ἐν ὕδατι, πυρός δὲ τὰ πυρίγονα. λόγος δὲ ἔχει ταῦτα κατὰ Μακεδονίαν μάλιστα γίνεσθαι. οὐρανοῦ δὲ τοὺς ἀστέρας. ἔστιν οὖν ἀναγκαῖον καὶ τὸν αἶρα ζώων πεπληρῶσθαι. descripsi pluribus hunc τοῦ Ιουδαίζοντος Platonis locum, quia visus mihi insignis: vel propter alia animalia ignea quae nasci ait solere in Macedonia, [de quibus etiam in libro Περὶ Φυτουργίας sic meminit: τὰ ζῶα ταῖς τοῦ παντός ὁλοσχερεστέραις προσεγένετο μοίραις, γῇ μὲν τὰ χερσαῖα, πλωτὰ δὲ ὕδατι, τὰ δὲ πτηνὰ αἵματι καὶ τὰ πυρίγονα πυρὶ, ὧν τὴν γένεσιν ἀριθμητοτέραν κατὰ Μακεδονίαν λόγος ἔχει προφαίνεσθαι.] Quod scribit mundum in omnibus suis partibus animas habere, consentit Philosophus, qui in tertio De generatione animalium scriptum reliquit, τρόπον τινὰ πάντα

ψυχῆς εἶναι πλήρη. [Servius ex veterum philosophorum placitis, scribit ad 3. Aeneid. *Manibus* (animas intellige) *plena sunt loca inter lunare et terrenum circulum unde et defluunt.*] Cum ista mox legas, *περὶ ὧν ἐλήρησεν ὁ Φαρμακοπώλης*, scias verissime dictum, *Homine imperito nihil quicquam iniustius.* At illud, *Ἐπίκουρον τὸν Φιλαληθέστατον*: recte: modo accipias dictum *εἰρωνικῶς*. Alibi satis ista sceleratorum hominum commenta confutavimus. Addit, *Καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τὴν θεωρουμένην ἐξῆλθες*. Auctor Epitomae cum haec, ut videtur, non intelligeret magis quam nos, ita sententiam concepit: *καὶ κατὰ μικρὸν ἐγένετο οἶός ἐστι*. nobis tam beatis esse non licet: qui auctori huic non sententias tantum suas, verum et verba etiam sua restituere laboramus. Videamus igitur an aliquis sit conjecturis locus. Fortasse enim scripsit Athenaeus, aut Epicurus potius, *εἰς τὴν οἰκουμένην ἐξῆλθες*. *prodit e tenebris prioris vitae in hanc celebritatem nominis, quam per orbem totum obtinet.* Epicurum neque optime neque elegantissime locutum esse, norunt eruditi, vel ex Cleomede mathematico. Possumus etiam scribere *εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ὄντος ἐξῆλθες*. simile mox de Protagora, *ἀφ' ὧν ἐπὶ τὸ σοφιστεύειν ὁρμήσαι*. Sed de hoc sophista praecedunt ista ex Epicuro, *Πρωταγόραν φησὶ τὸν σοφιστὴν ἐκ Φορμοφόρου καὶ ξυλοφόρου πρῶτον γενέσθαι γραφέα Δημοκρίτου*. Non primus Dalecampius falsus iudicii est in voce *Φορμοφόρος*, quam in *Φορτοφόρος* voluit mutari: repugnant libri, non Athenaei solum, sed et Diogenis Laertii in Protagora et in Epicuro: repugnat auctoritas certa Glossographorum Graecorum, quibus nihil potest opponi sed non omnes vident unde appellentur bajuli *Φορμοφόροι*. sic autem dicuntur a pulvillis quos super capite aut humeris substernunt oneribus *Φορμὸς*, inter alia et straguli genus significat, ut alibi probamus, quia substernuntur hi pulvilli: propterea *Φορμοὶ* Graece dicti.

p. 621. Laërtius *τύλην* quasi dicas *culcitam* appellat in Protagora: quem facit ejus inventorem. a forma alii vocant *σπεῖραν*, ut Apollodorus de Diis lib. 2. quia rotundi sunt: imo vero *σπεῖρα* proprie dicitur pannus in spiram tortus, quo hodieque ancillae nostrae loco pulvilli utuntur. similiter Latini a similitudine cestuum et forma rotunda *sesticillum*, et *arculum* vocarunt. Ubi legimus, *τάγαθὸν Πλάτωνα πανταχοῦ*. ante haec verba deesse aliquid Dalecampio facile assentior, et id nota aliqua

indicari in hac editioe volebam. Tres senarios qui sequuntur ita lego,

— Τάγαθόν τὸ κατὰ Πλάτωνα πανταχοῦ
ᾧπου παρῇ, Φῆς ἀγαθὸν εἶναι; μανθάνεις.
τὸ δ' ἡδὺ πάντως, ἡδὺ πάντως κἀνθάδε.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Metagenis Mammacythus vel Aurae. λαμβεῖον Platonis Mammacythus. τὰ προσφερόμενα et προσάρματα. αἱ σφύραιναι τροφιμώτεραι τῶν γόγγρων. ἀβλεννῆς et ἀβλεμῆς. πώλυψ. pelamys et cobium. chelidonias piscis. χελιδών. costae pisces. κόμμαρος. Xanthias piscis. ἐπίφους τοῦ δέρματος. ἡδονή acetum. κυματοπλήξ. πυροῦντες pisces et ἔμπυροι. ῥοῦς aquarum. οὐ συνετάμοι. ἐκφέρεσθαι πότου. διαλαμβάνειν. Tragycorum et comicorum πραγματεῖαι plurimum fabularum. Antiphānis Rustici, et Rusticus.

ΕΠΕΙΠΩΝ τὸ ἐν Μαμμακύθου, ἢ Αὐρῶν Μεταγένους λαμβεῖον. Ex libro 13. emendat interpretes, τὸ ἐξ Μαμμακύθου Ἀρισταγόρου, ἢ A. pene illi eram assensus, cum vulsit aurem Suidas, qui auctor est Metagenem quoque *Mammacythum* fabulam edidisse. quare emendatione Dalecampii opus non habemus. Imo vero falli interpretes putamus nos in illius loci interpretatione, unde hunc emendare conatus est vir doctus. qua de re id illum locum dicimus. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. sed ubi est ille quem Athenaeus ait, versus jambicus? sequentia nim verba in jambicorum legem nunquam coegeris. libro autem 13. post similem auctorum istorum laudationem, subjiciuntur versus hexametri. neque obscurum est ejus generis esse quae sequuntur. nam vocula δὴ, nihil, excidit, cum scripisset auctor,

— ὥσπερ ἐπειδὴν

Δειπνῶμεν ποῦ, δὴ τότε πλεῖστα λαλοῦμεν ἅπαντες. Quid igitur λαμβεῖον hic Athen. appellet, amplius quaeramus. In Excerptis hoc loco offendimus, vetus hoc proverbium esse, In convivio plurimum omnes loquimur.

Mammacythus nomen est hominis stultitiae notae. ideo poetae comici stultitiam quorundam pro fabulae argumento sumentes, *Mammacythus* illis nomen indiderunt. de Aristagora testatur Athenaeus: si tamen ille locus sic accipi debet. de Platone Hesychius, cujus verba sunt: Μαμμάκυθος μωρός· ἔστι δὲ καὶ δράμα πεποιημένον Πλάτωνι. scholiastes Aristophanis, ad ista e Ranis κεχηνότες p. 622. μαμμάκουθοι, ita scribit: Ἀρίσταρχος μὲν Φησιν ὠνοματοποιῆσθαι· πῶς οὖν, Δημήτριος Φησὶν, εἰ μὴ σύνηθες αὐτοῖς τὸ ὄνομα; ὅπου καὶ δράμα ὅλον οὕτως ἐπιγράφεται Μαμμάκουθοι· ὃ τινὲς εἶναι Πλάτωνος λέγουσι. de Metagene jam diximus. Περὶ τῶν προσφερομένων τοῖς νοσοῦσι, καὶ τοῖς ὑγ. τὰ προσφερόμενα ex usu Graece loquentium, sunt *cibi quibus vescimur*. Hippocrati προσάρματα, ut dictum alibi. προσφορὰ *esus*. προσφέρεσθαι *edere*. quare interpretes non recte *De his quae efferuntur*. saltem adderet, *in cibum*. quanquam id quoque non probo. αἱ δὲ σφύραιναι τῶν γόγγρων εἰσὶ τροφιμώτεραι. superiore libro ex Hicesio idem auctor adnotavit in elemento Σ. falli doctos qui censuerunt corruptum enim esse locum satis ibi probavimus. quare si ex eodem Hicesio sumit quae nunc scribit hic, non dubito recte legi σφύραιναι. nam sphyraenam magis quam congnos alere, sententia Hicesii fuit vera an falsa, sed quia paulo ante medicos nominans, unde haec sine dubio sunt descripta, Hicesium praetermiserit, ferri potest emendatio quam in codice Palatinae bibliothecae invenimus, ubi τῷ Φ, in hac voce erat superscriptum τὸ μ. ut fieret σμύραιναι· quod doctissimo Rondeletio videbatur. Mox pro οὐκ ἄπεκτος, ταγῆν, lego cum interprete ex doctissimi Rondeletii emendatione, ὃ μὲν οὖν ἐφθόρε εὐπεπτος· ταγ. testor tamen non aliter MSS. habere. Sed quod in his, κοινῶς δὲ πᾶσα αἷματος ἐγκριτική: tollit vocem αἷματος Dalecamp. et negationem addit, non video qua ratione fultus ita censuerit. Repugnant omnes libri: et confirmat vulgatam quod paulo post de sepia dicitur similiter, eam esse κινητικήν τῆς δι' αἰμορροΐδων ἐκκρίσεως. καλεῖται γὰρ καὶ ἀβλεννής. Epit. ἀβλενής: Rondeletii etymon postulat duo νν. a βλέννα. si legeretur ἀβλεμής fere eadem ratio esset huius appellationis, quae apuarum: nam ἀφύαι, dictae quasi ἀφυσῆς. idem significat ἀβλεμής, infirmus ἀσθενής. γλαυκίσκοι κέφαλοι κεστρεῖς. Lego cum Rondeletio λευκίσκοι. adi ad superiorem librum, qua parte de

mugilibus agitur. ὁ δὲ πάλυψ συνεργεῖ μὲν. Mirari licet, cur vocem hanc alius dialecti sine caussa usurpaverit. ita autem et MSS. habent, et Eustathius legisse videtur. Extat sane et apud Pollucem, sed alio sensu, libro quarto, capite quo medicinae vocabula explicat, πάλυψ, ait, σὰρξ ῥινὶ ἐπιφουμένη. ταριχευθεῖσα δὲ καλλιβίω ὁμοίως εὐκ. Epit. simpliciter, ταριχευθεῖσα δέ. Rondeletio visum, κυβίω ὁμοίως. Non semel in hoc opere legas, pelamydem ἀναλογεῖν τῷ κυβίω. quibus verbis separantur pelamys et cybium: licet scribat Plinius, cybium esse pelamydem. Sed accipi varie dictionem cybion, modo pro sui generis pisce: modo pro parte piscis sale indurati, observatum erudit. Interpretis quidem conjecturam, rescribentis, ταριχευθείσης δὲ κύβιον εὐκόλιον καὶ λεπτυντικόν, ut Longiuscule ab edita lectione recedentem non probo. Minus illud, quod Rondeletii secutus iudicium ista omnia censuit inducenda, ἀναλογῶν μὲν τοι ὁ χελιδονίας τῇ πηλαμύδι, σκληρό p. 623. τερός ἐστι, nam qui existimant Graecis nullum *Chelidoniam* piscem fuisse cognitum, falluntur, cum etiam Hesych. mentionem ejus fecerit. Ergo non temere antiqua exemplaria spernamus. quae etiam cum editis mox consentiunt omnia in istis: ἡ δὲ χελιδὼν ἢ τῷ πολύπῳ ἔοικυῖα, ἔχει τὸ ἀφ' αὐτῆς ὑγρόν, εὐχροίαν ποιοῦν, καὶ κινεῖν αἷμα: non ut quibusdam placuit, ἢ τῷ πομπίλῳ ἔοικυῖα. neque ut alii, ἢ ἐλεδόνῃ ἢ τῷ πολ. εἰκ. neque etiam ut nobis aliquando venerat in mentem καὶ καινὸν αἷμα. *Costas* alibi legi negant docti quam in subjectis dipnosophistae verbis, οἱ δὲ κοστὰι λεγόμενοι, ταριχευθέντες εἰσὶ μέσοι. Nos videmur etiam alibi tenebrionem hunc deprehendisse latitantem. Scribitur enim in doctissimi Hesychii Glossis, κοστίας, κοιλίας, κόμορος. quae sic interpretamur: nomine κόστας sive κοστίας piscem significari coliae similem, aut ex sententia aliorum gammaracei generis esse. lego, κοιλίας ἢ κάμμαρος quanquam invenias et κόμαρος sive κόμμαρος pro eodem, *Xanthiam* vero de quo sequitur ξανθίας δ' ἐπὶ ποσὸν βρωμώδης ἐστίν, aut βρωμώδης, ne nos quidem usquam alibi invenimus, doctis placebat ξιφίας. sed constant sibi omnia exemplaria et Epitoma. Scio *Xandarum* nominari antiquis inter Atlantici maris cetos, facie bovis: sed de eo non sentit dipnorhetor. Ἐπίφουσιν τοῦ δέρματος eleganter nominat auctor corium quod caeteris omnibus supercrescit, τὰ δὲ καλούμενα δαρτὰ, inquit, τὸ μὲν

ὅλον ἐστὶν ὅσα τραχεῖαν ἔχει τὴν ἐπίφυσιν τοῦ δέρματος. sed non negligendum quod invenimus in Excerptis, τὴν ἐπίχυσιν τοῦ δέρματος Graeci. ἐπίχυσιν appellant τὴν κονίασιν, *parietis dealbationem*. hic simpliciter pro superficie. Cur dicantur τὰ πετραῖα esse εὖογκα, jam exposuimus libro tertio: capite quinto Ἡδονὴν veteres vocabant acetum: neque aliter interpretamur sequentia verba, τὰ δὲ πετραῖα καὶ τῇ ἡδονῇ ἀπλῶς σκευασθέντα. de quibus libro secundo, capite vigesimo sexto. Scribe mox, ἔτι δὲ τενάγη μεγάλη, καὶ κόλποι θαλάττης. non autem πελάγη. et, σκληροὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κυματοπληγεῖς εἰσὶν οἱ πλείους. sic in Excerptis, non κυματοπληγεῖς. κυματοπληγὴ ut οἰνοπληγὴ, παραπληγὴ et apud Archestratum, νεοθῆξ μάχαιρα. Lege cum Excerptis, πρὸς δὲ, εἴπου καὶ πόλεις σύνεγγύς εἰσι. elegantius quam ut editum est. et statim supple ex iisdem, καὶ πρὸς ἡδονὴν, καὶ πρὸς εὐψίαν, καὶ πρὸς τὴν τροφὴν τοῦ σώματος. Non allequor mentem auctoris cum de fluvialibus piscibus scribit, τῶν ποταμίων βέλτιστοί εἰσιν οἱ ἐν τοῖς ὀξυτάτοις τῶν ποταμῶν ὄντες, οἷτε πυροῦντες. Fallor aut scribendum, οἷτε ἐπὶ ῥοῦν λόντες, sed non fallor profecto, neque aliter legendum. ῥοῦς in flumine est, qua maxime vergit aquarum impetus, ea pars rapidissima. ibi igitur optimi pisces, quemadmodum docere auctor hic voluit et toties apud Galenum, aliosque medicos legere licet, Poteramus *piruntas* pisces interpretari empyros, de quibus ultimo capite dicturi sumus: sed id non probatur nobis. Habentur deinceps versus Antiphanis, quos ita p. 624, nobis exhibent edita exemplaria simul et manu exarata.

Ἐγὼ περὶ τὴν ὀψωνίαν μὲν οὐ πάνυ τι
ἐσπούδακ', οὐδ' αὖ συνέτεμον λίαν πάνυ,
ὥς ἂν τις ἄλλως ἐξενεχθεῖσιν,
ὅπου τοῦ διαλάβοι κραιπάλην Ἑλληνικῶς.

quod ex praecedentibus Athenaei verbis liquet, et parafitus ille qui apud poetam illa loquebatur, et Cynulcus qui nunc istos versus usurpat, nihil significare aliud volebant, nisi cupediarnum et delitiarum gulae esse se rudes. Haec in summa horum versiculorum mens. Planissima sunt prima verba. *Ego in arte obsonandi recte non multum operae posui.* In magnatum familiis erant qui dicebantur *obsonatores* sive ἀγορασταί. horum fuit propria τέχνη ὀψωνητικὴ quae dicebatur lib. septimo. Parafiti ut docebamus ad Theophrastum, ubi deerant obsonatores, eas partes subire soliti. Ex quo intelligimus

cur neget hic parasitus se ejus artis esse callentem. Caetera depravata juxta sunt et obscura. Experiamur an hic quoque sit aliquis nostris conjecturis locus, fortasse enim non longe abieris a vera lectione si scribas.

Ἐγὼ περὶ τὴν ὀψωνίαν μὲν οὐ πάνυ
ἐσπούδακ', οὐδ' αὖ συνστά μοι λίαν πάνυ
ὥς ἂν τις ἄλλων ἐξενεχθέντων πότου
αὐτὸς διαλάβοι κραιπάλην Ἑλληνικῶς.

Ego rationes obsonandi non teneo. neque mihi nota sunt illa per quae aliquis possit sublati de triclinio caeteris, ipse crapulam impedire: quod plerique Graecorum faciunt. Poeticum est, οὐ συνστά μοι pro οὐ συνίσταμι. Conviviorum Graecanicorum τὸ κεφάλαιον fuit in potatione positum. Ideo plurimum illa expetebantur quae impediendae ebrietati valere credebantur. Ideo etiam solita parari illa amethysta, et μέθης φάρμακα, de quibus libro 1. capite ultimo. Porro temulenti proprium est, ἐκφέρεσθαι πότου, sive ut scribit Tullius, de convivii auferrī. διαλαμβάνειν est interciperē medium, et impedire malum jam inchoatum. Aliud excogitare sanando huic loco nihil potui. Moris fuit et comicis et tragicis poetis idem argumentum in plures fabulas dividere, quas uno communi nomine inscribebant. Sic laudatur Sophoclis Ὀρεστία vel Ὀρεστιάς: item ἡ περὶ Ὀδυσσεά πραγματεία. Similiter Antiphanes comicus plures fabulas affines argumento docuerat, titulo Ἀγροίκων. sed praeter hunc communem titulum proprium comoediae singulae habebant. Sic accipimus verba Athen. cum ait, Ἀλλὰ μὴν οὐδ' οὕτως εἰμι Φίλιχθος, ὥς ὁ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ ἐν Βουταλίῳ. ὅπερ δρᾶμα τῶν Ἀγροίκων ἐστὶν ἐνὸς διασκευῆ. id est, neque porro ita sum piscium avidus, ut ille apud eundem Antiphanem in Butalione: quae fabula editio altera est et emendatio unius e Rusticis. De voce διασκευῆ satis disputavimus lib. 3. capite 26. unde licet intelligi quantum a vera sententia absint qui apparatus convivii ea dictione putant significari. Quemadmodum autem in philosophia idem saepe est et generis universi, et speciei unius e pluribus nomen: sic horum Ἀγροίκων, uni peculiare nomen fuit Ἀγροῖκος. nam subjicitur mox, ἐν δὲ τῷ Ἀγροίκῳ. Haec ita interpretamur, quia vulgatam p. 625. lectionem nostrorum librorum in omnibus manuscriptis inventam sollicitare religio nobis est. alioquin poteramus ex lib. 7. suspicari, non hic τῶν Ἀγροίκων ἐνὸς legi

debere: sed τῶν Ἀγροίκων ἐστὶ διασκευή. nam id drama
cujus posterior cura fuit Butalion, illud fuit ipsum quod
Ἀγροῖκος dicebatur, vel Ἀγροῖκοι. Principium Anti-
phaneae eclogae multimodis corruptum est. Lege, et
corrige.

— καὶ μὴν ἐστιάσω γε τήμερον
ὑμᾶς ἐγώ. σὺ δ' ἀγοράσεις ἡμῖν λαβῶν
τόδ' ἀργύριον· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι
χρηστῶς ἀγοράζειν· Φράζε δὴ φιλουμένῳ
ὅψω τίνι χαίρεις;

Sequentes versus habes et libro septimo.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

Philippus, Ephippus, et Eubulus comici. Suidae
locus. ἄργυρος ἀνάργυρος. Mos stipem sub alieno
nomine colligendi. Coronistae. λάχος πυρῶν.
ἡμαθός nummulus. ἄλός χόνδρος. ἀγκλίνειν.
μυχὸς domus. Chelidonistae. προκυκλεῖν, ἐκκυκ-
λεῖν, sive ἐγκυκλεῖν. Aeliani locus emendatus
insigniter.

ENUMERO Graecorum comicorum Philippus, et Ephip-
pus fuerunt mediae comoediae poetae duo. Recitantur
autem isto loco versus quidam sub Philippi nomine, qui
non longe post Ephippi esse dicuntur. Ac cum illi ver-
sus promantur ex *Philyra* et *Obeliaphoris*, sub quibus
titulis alibi horum librorum Ephippum invenire est lau-
datum: non sine causa censeas scribendum hic, ἐκφau-
λίζων δὲ καὶ Ἐφίππος τοὺς μικροὺς τῶν ἰχθύων ἐν Φι-
λύρᾳ Φησί. sin hic retinemus Φίλιππος, mox etiam scri-
bendum ita fuerit non Ἐφίππος. Res sane difficilis ad
affirmandum: cum libro septimo ex Eubuli *Nutricibus*
iisdem verbis quaedam proferantur, atque hic ex *Obe-
liaphoris* Philippi. Auctor est Suidas, in Athenaei dip-
nosophistis laudatum inveniri Philippum Comicum in
Codonias. hoc falsum est hodie: nam *Cydonem* quidem
Ephippi Athenaeus nominat libro septimo et 14. *Codo-
nias* vero Philippi quod sciam nusquam. Coniicimus
fortasse non vane, Suidam legisse hic Φίλιππος, non
Ἐφίππος. ac quoniam *Coronistarum* sit hoc loco mentio,

scripsisse per incogitantiam Philippum in *Coronistis* sive *Coroniaſtis* laudatum fuiſſe ab Athenaei dipnoſophiſtis. Si igitur ita videatur, ſcribamus in Suida, Φιλίππος κωμικός· τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐſτι Κωρωνιαſταί. (vel Κωρωνιαſταί) ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοſοφιſταῖς. Porro non hic ſolum Eubuli et Ephippi nomina invicem confuſa animadvertimus. Vide libro nono capite ſecundo. Huius igitur ſive Philippi, ſive ut puto verius Ephippi, male ſcribitur hic verſus, Οὐκ οἶσθ' ὅτι τὰργύριον ἐſτ' εἰς ἄργυρον. neque certo ſcio qui illum conſtituam. Scribebamus tamen, Οὐκ οἶσθα δ' ὅτι τὰργύριόν ἐſτ' ἀνάργυρον. jocus comicus haud illepidus. ut ſi dicas, *opes noſtrae ſunt inopes*. Locum ex *Obeliaphoris* ita digere, p. 626.

— ἀλλ' ἀγόραſον εὐτελῶς.

ἅπαντα γὰρ ἱκανά γ' ἐſτί· Φράζε δὴ ποτε.

μὴ πολυτελῶς· ἀλλὰ καθαρεῖως ὅτι ἄν.

vide libro ſuperiore, capite 27. Quintum hunc verſum, Κἂν κάραβός τις ἢ λαβεῖν, εἰς ἀρκέσει, ſcribi malim, κἂν κάραβόν τιν' ἢ λαβεῖν, εἰς ἀρκέσει. [etſi non damno quod eſt editum.] Corruptus etiam ſeptimus: et ſcribendum vel Θήβης μὲν ἐνίοτ' ἔρχετ' ἐκ τούτου λαβέ. ut ſit proprium viri nomen Thebas, vel Θήβη, et ἐκ ταύτης. Decimum et reliquos ita ſcribe,

Ὡς μικρολόγος εἶ· σὺ δέ γε λίαν πολυτελὴς

πάντως· κρέα ἡμῖν ἐſτι· πότερ' ἔπνευſέ τις;

οὐκ· ἀλλ' ἔφηſεν ἡ γυνή, τὸ μοſχλίον

τὸ τῆς Κορώνης αὐρίον δειπνήſομεν.

In iis autem qui proferuntur e *Dyſcolo* Mneſimachi, ſcribo ſic hos duos verſus, Μέτρια δὲ τῷ θεῷ ſεαυτοῦ· πῶς ἐſτι Μετρίωτερ' ὧ δαιμόνις; πῶς; ſύντεμνε καὶ Ε. Adjecimus verba iſta e MSS. ὄψον δ' ἂν λέγῃς ἔτερον κἄλει Ὀψάριον. ſi de alio obſonio loquaris, voca id mihi obſoniolum. Deeſt mox aliquid ut plena ſit ſententia cum ait, ἐπεὶ δὲ κατὰ θεὸν ἐν τοῖς προκειμένοις. fortalſe, ἐνετύχομεν τοῖς προκειμένοις. id eſt, quandoquidem Deo ita volente incidimus in recitados modo verſus. Fuit olim veteribus in uſu mendicandi quidam honeſtus modus: cum non ſibi qui mendicabant, ſed alii ſe ſtipem cogere dicerent. Erant igitur qui matri Deum, ſive Peſſinuntiae Deae, ſtipem cogentes ſingula oppida luſtrarent: alii aliud quid praetexebant. In his fuerunt *coroniſtae* et *chelidonīſtae* de quibus deinceps tractant docti convivae. οἶδα δὲ, ait auctor, Φόλνικα τὸν Κολοφώνιον ἱαμβοποιὸν μνημονεύοντα τινῶν ἀνδρῶν, ὡς

ἀγειρόντων τῇ Κορώνῃ. quia sine causa majuscula litera adhibita fuit initio vocis Κορώνῃ, putaverunt interpretes proprium id foeminae esse nomen: tum illi nescio quas nugae ex Pausania de Coronide hoc loco effutiverunt. Atenim κορώνῃ hic aliud nihil nisi cornix. quare Eustath. hunc locum describens ut ne locus dubitationi relinqueretur ullus, addidit τῷ ζῷῳ. Cornicem videlicet circumferebant agyrtae isti, doctam, ut videtur, conari nostra verba. Huic se stipem cogere dicebant non sibi. Quod autem in versibus Phoenicis dicitur cornix filia Apollinis allusio est ad fabulam. Stipem petere, Graeci dicunt ἀγείρειν. et ἀγερμὸν id mendicationis honestae genus. Primo versu petunt coronistae dari sibi χεῖρα κριθῶν, id est plenam volam hordei: vel, manipulum hordei: non enim inepta est Dalecampii sic vertentis sententia. Altero versu poscunt λέχος πυρῶν, id est, Dalec. interprete, ad cubile stratum e tritico. Nimium vero delicati isti frugiperdae, si non nisi super frumenti palea cubare se postulant. Ne quid diffimulem, aliud poetam scripsisse censeo, ac lego, ἢ λάχος πυρῶν, id est portionem aliquam frumenti. Noli dubitare hanc esse veram scripturam: πυρούς enim interpretari paleam frumenti p. 627. absurdum nimis fuerit. Auctor Epitome: ut emendandi labore sese liberaret, simpliciter scripsit ἢ πυρούς. Idem sequente versu omisit vocem quam non intelligebat, ἢ ἡμαιθον. Scimus nos ex Hesychio ἡμαιθον sive ἡμαθον nummi parvae aestimationis nomen apud quosdam Graecorum fuisse. dimidio oboli quidam aestimabant: alii duobus obolis. De hoc coronistae sentiunt. nam quare emendemus ἢ ἱμάτιον, causae non est. Addunt, καὶ ἄλλα λήψεται χόνδρον. metri lex coegit poetam ἄλλα χόνδρον dicere pro ἄλλος χόνδρον, granum salis. aut dixit ἄλλα χόνδρον pro χονδρίτην: ut ναύτης δρόμος, pro ναυτικός: γυνὴ μαζός pro γυναικεῖος, et similia, de quibus ad Theocritum. Dalecamp. sprete lege versus, ἄλλα καὶ χόνδρον. pari iudicio ac versu proximo κηρίον favum mutavit in κηρὸν, ceram. Etiam ista pessime accipiunt interpretes, Ὡ παῖ θύραν ἀγκλινε· πλοῦτος ἦκουσε. O puer portam aperi. Plutus audivit nostram petitionem. Priore parte hujus versus petunt coronistae, qui ceu mendici ad beatorum fores suam cantilenam decantabant, ut sibi janua aperiatur. ἀνακλίνειν aperire est. Homerus — θαλάμοιο πύλην πυκινῶς ἀραρυῖαν Κάλλιπον ἀγκλίνας. Fingunt deinde coronistae, vota sua jam esse

exaudita, ac bene sibi ominentur. *Ecce*, inquiunt, *jam admiserunt nostras preces qui nos possunt ditare: πλοῦτος* ipsi divites sunt. Non potest negari haec esse elegantissima. Ita solent qui aliquid vehementer aut cupiunt aut metuunt fieri, factum putare. Ab eadem mente sunt ista in Apollinis hymno apud Callimachum,

Καὶ δὴ πού τὰ θύρετρα καλῶ ποδὶ Φοῖβος ἀράσσει·

οὐχ ὀράας; ἐπένευσεν ὁ Δάλιος ἀδύ τι Φοῖνιξ.

et in Palladis lavacris, Συρίγγων αἴτω Φθόγγον ὑπαξιόνων. item ista Catulli in Epithalamio Aurunculejæ, *Virgo adest. Viden' ut faces Splendidas quatunt comas?*

10. versum, Θεοὶ γένοιτο μετὰ πεμτος ἡ κόρη. scribe ex libris melioribus quos Schottus consuluit, Θεοὶ, γένοιτο πάντ' ἄμεμπος ἡ κούρη. et, Καὶ μητρὶ κούρην εἰς τὰ γουνὰ κατθεῖη θάλος. non θαλός. Homericæ dictio θάλος, pro liberis et sobole. ut λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν. Postremo versui deest a fine aliquid. Καὶ δόντι καὶ μὴ δόντι πλείονα τῶν γs. melius, τῶν πρόσθεν aut quid simile. Μυχὸς coronistis est locus in quo opes et cimelia servantur, τὸ θησαυροφυλακεῖον. sic enim ajunt, ἀλλ' ὦ γὰθοι ἐπορέξαθ' ὦν μυχὸς πλουτεῖ. At, o boni, porrigite aliquid eorum quibus apothecæ vestrae abundant. Homerus μυχὸν δόμου eam partem appellat, non simpliciter μυχὸν, ut in hoc coronismate. Sed fallimur profecto: nam poeta eam vocem non prætermiserat, verum initio sequentis versus collocaverat: unde quia abest hodie, relictus est versus imperfectus. Ita ergo scribere debes,

Ἀλλ' ὦ γὰθοι ἐπορέξαθ' ὦν μυχὸς πλουτεῖ

δόμου· Δὸς ὦναξ καὶ συ πολλὰ μοι νύμφη

δὸς μοι Κορώνη.

Sic μυχὸς πόλεως, pro aerario urbis et publicis opibus dixit Xenophanes: cujus extat libro decimo hic versus, Οὐ γὰρ πιαίνει ταῦτα μυχὸς πόλεως. Legebatur Νόμος p. 628. Κορώνη: quod cum interpretationem nullam admittat, fecimus δὸς μοι κορώνη. Sequentia suspicione mendæ non carent. Quemadmodum coronistæ cornici, sic hirundini, id est χελιδόνι, Chelidonistæ stipem cogeant. Sed non ubique Graeciae ea consuetudo obtinuit: verum apud Rhodios ut videtur, aut solos aut cum paucis. Diserte enim scribitur, χελιδονίζειν δὲ καλεῖται παρὰ Ῥοδίοις ἀγειρμός τις ἄλλος. Faceto errore apud Eustathium scripserunt librarii, παρὰ Ῥωμαίοις. In chelidonismate quod ex Theognide affertur, obscura sunt ista,

παλάθαν οὐ προκυλεῖς ἐν πίονος οἴκου, οἴνου τε δέπαστρον. Eustathius breviter expressit et ἐν συνόψει, ut ait: οὐ παλάθαν ζητοῦμεν, οἴνου τε δέπαστρον. Legendum προκυλεῖν, vel προκύλει, est autem προκυλεῖν, in medium proferre. sic etiam ἐκκυλεῖν solet accipi. Translatio ducta est a theatrorum pegmatis, in quibus versatione machinae res oculis spectatorum vel admovebantur. Clemens Alexandrinus in Protreptico, καὶ αὐτοὺς γὰρ τοὺς καλουμένους ὑμῶν θεοὺς, ὧν αἱ τελεταὶ μυστικαί, οἷον ἐπὶ σικηνῆς τοῦ βίου, τοῖς τῆς ἀληθείας ἐκκυκλήσω θεαταῖς. rursus ibidem, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐκκυκεῖ τῷ θεάτρῳ τοὺς θεοὺς. Epiphanius in Ancyroto, Christianae pietatis doctores vocal τοὺς τῆς ἀληθείας ἐκκυκλητάς. quanquam editiones vulgatae scribunt ἐγκυκλητάς. ut in utroque loco Clementis ἐγκυκεῖν pro ἐκκυκεῖν. Eadem vox apud suavissimum scriptorem Aelianum: sed olim: nam hodie glossema locum occupat genuinae vocis. Ποικίλης libr. 2. cap. 11. Docet ibi Socrates non esse causae cur tenuis conditionis homo principibus viris invidet, si attendamus quales exitus faciant apud tragicos Atrei, Thyestae, Agamemnones et Aegisthi. οὗτοι μὲν γὰρ, inquit, ἀποσφαττόμενοι καὶ ἐκτραγωδοῦμενοι, καὶ πονηρὰ δεῖπνα δειπνοῦντες, καὶ ἐσθίωντες ἐκάστοτε ἐκκαλύπτονται. Lege ἐκκυκλοῦνται. Sunt multa in eo scriptore ab imperitis librariis mutata, et depravata: saepe quidem admodum ridicule. Velut quod sequitur, οὐδεὶς δὲ οὕτως ἐγένετο τολμηρὸς, οὐδὲ ἀναίσχυντος τραγωδίας ποιητῆς, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δῶμα ἀποσφαττόμενον χοῖρον. quid audio? regibus et principibus viris ex adverso ponuntur porci? posthac igitur corrigamus censeo vetus dictum, *aut rex aut fatuus*, et dicamus *aut rex aut porcus*. Sed misso joco, corruptum affirmamus hunc esse locum, ab iis qui antiqui libri compendium non assequebantur. Scribendum, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δῶμα ἀποσφαττόμενον χειρώναντα. regibus opponit τοὺς χειρώναντας, eos qui manuum opera aut labore victum quaeritant. Saepe inculcant nobis Seneca et sapientes alii, non fieri tragoediam nisi de rege aut magnate: de paupere quidem nunquam. Hoc ipsum et Socrates voluit. Poteramus aliter emendare corruptam lectionem in eandem sententiam: sed nemo qui manuscriptorum exemplarium usum aliquem habuerit, dubitabit de superiore emendatione. Verum haec obiter. Scripsimus ex Epitoma, Eustathio et MSS. α

χελιδὼν καὶ λευκίταν οὐκ ἀπωθεῖται. *chelidon ne leci-
thitam quidem placentam respuit.* λευκίτης πλακοῦς, p. 629.
ab ovorum vitellis immixtis dictus. de hoc suo loco.
Venusta et Attica ellipsis est in proximo versu, Εἰ μὲν
τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ οὐκ ἐάσομεν. Nam post illa εἰ μὲν
τι δώσεις: *si quid dederis:* supplendum ut sit plena
sententia, laeti et gratias agentes abibimus. de ista figura
satis dictum lib. 5. cap. secundo. Simillime Homerus
in cantico aeruscantium in Samo insula.

Εἰ μὲν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ οὐχ ἐστήξομεν.
οὐ γὰρ συνοικήσονται ἐνθάδ' ἥλθομεν.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Adrianus Imp. μουσικώτατος. ὑηνία. Subura. So-
phronis Νυμφόπονος. Eranus, συνάγειν. θίασοι.
quasi σίασοι. Σεῖος, vox *Laconum.* εἰλαπίνη
unde. λαγών, κενεών. ὀχή. εὖ ἔχειν, et εὖ δια-
τίθεσθαι ἑαυτόν. ἱλεως et ἱλαρός.

Οἱ περὶ Φάλανθον ἐν τῇ Ἰαλύσῳ πόλιν ἔχοντες. Jalyfus
in Rhodo insula urbs est: in urbe autem urbs haberi
non potest. Sed medentur docti, πρὸς τῇ Ἰαλύσῳ. recte
servare malis antiquam lectionem et interpretari, *in ea
parte insulae ubi nunc est Jalyfus.* Pro τὴν Ἀχαίαν
ιαλουμένην: Excerpta Ἀχαιίδα. In Stephani de urbibus
scriptum est, multos fuisse olim locos, qui Ἀχαιίδαι appella-
rentur. Eorum unus iste est. ἐάσειν ἐξάγεσθαι ὁ τι
κατὰ γαστρὸς αἴρονται. Hanc conditionem foederi adscribi
iverat Iphiclus, existimans hoc velle Phalantham, ut sibi et
his liceret edere prius quam exirent quantum vellent,
et si possent, quicquid alimentorum erat reliquum abstu-
mere. De fonte Hypelaeo lege Strabonem initio lib. 14.
in mirabili historia de pisce qui e prunis exiliens cum
vivo carbone sylvam incendit, scribe, καὶ ἀφθῆναι ὑπ'
ὑτοῦ λόχμην. Deinde scribe, ἔτσα καὶ οἰκήσαντες, τῷ
ἱεροστῷ δευτέρῳ κτίζουσι Τρηχεῖαν. Imperatorem Adria-
num appellat auctor μουσικώτατον. interpretes, *huma-
nissimum.* melius dixissent *literarum amantiissimum,* vel
doctissimum. Utrumque significat Graeca vox: utrumque
adriano scimus convenire. Ulpianus Cynulcum vitu-
erans, quod voce βαλλισμὸς esset usus, σὺ δὲ ἡμῖν, ait,

ἐκ γῆς Συβούρας ὄνομα πριάμενος, Ἀπώλεσας τὸν οἶνον
ἐπιχέας ὕδωρ. Graece docti non agnoscent pro voca-
bulo Graeco τὸ συβούρα. Interpretes qui vertunt *e terra
subulca*, quam scripturam aut conjecturam sint secuti
nescio. nam si volumus id Graece dicere quod illi in
animo habuerunt, ἐκ τῆς ὑηνίας erit dicendum. ὑηνία
est urbs porcorum vel hara. atque ea dictione etiam
τὴν ἀμαθίαν (ut docemur a veteribus) significarunt.
[Simile apud Plutarchum, contra Epicurum τὴν ψυχὴν
ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς κατασυβωτεῖν.] Hic vero le-
gendum est, ἐκ τῆς Συβούρας. quemadmodum apud
Eustathium invenimus nos. et ita etiam emendat in
ἀνεκδότοις elegantissimi vir ingenii et eruditissimus Mu-
retus. Subura vicus Romanus, infamia sola nobilis ex
p. 630. Horatio, Martiale, aliis. Ait igitur Ulpianus id verbum
canibus Suburanis potius convenire quam viro erudito.
Sequens versus Aristii poetae est: pronuntiatus a Poly-
phemo in fabula *Cyclope*. Scribe statim, ἀποδείξω σοι
τὸ ὄνομα ᾧ ἐπιτιμᾷς. vel ἐπεὶ ἐπιτιμᾷς. Locus Epi-
charmi e *Thearis* sive *Theoris* (nam utroque modo
scribitur) ubi meminit βαλλισμοῦ, sic scribitur in editis
scriptisque libris. λέβητες, χάλκεοι κρατῆρες. ὁ δὲ λοιπὸς
† γάμαν ὑπὸ δέλοις καὶ λωτὲ βαλλίζοντες ὅσον χρῆμα
εἶη. Sunt ista corruptissima. Possumus probabiliter re-
coquere, et facere ut sit aliqua sententia, λέβητες, χάλ-
κεοι, κρατῆρες τε. οἱ δὲ λοιποὶ γὰρ μὲν ὑπὸ δέλοις καὶ
λωτῶ βαλλίζοντες ὅσον χρῆμα ἦς. *lebetes aenei, crates
raeque: caeteri autem praelucentibus facibus, et prae-
cinente tibia saltantes, quam erant res mira?* sententia
non est plena: pendet enim ex superioribus. Protuli-
mus autem hanc ex conjectura lectionem, non quod
affirmemus ita scripsisse Epicharmum: sed ut ostendamus
propius ad veram lectionem accedi posse, quam factum
esset ab interpretibus, quorum absurdas sententias nemo
sanus admiserit. Addit, Σώφρων δ' ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ
Νυμφοπόνῳ φησί. Νυμφοπόνος est ancilla ornatrix ve-
alia mulier cui cura ornandae sponsae. Pollux lib. 10.
Ἐν Νυμφοπόνῳ Σώφρονος εἴρηται πατάνη αὐτοποίητος.
Non solum autem eo loco quem Athenaeus affert βαλ-
λισμοῦ meminerat Sophron: sed et aliis. Demetrius
Phalereus, vel quicumque est auctor libelli De inter-
pretatione, loquens de venustate quae orationi conci-
liatur ex similium comparatione: Σώφρων, ait, καὶ αὐτὸ
ἐπὶ τοῦ ὁμοίου εἶδους φησί. Θᾶσαι, ὅσα φύλλα καὶ κάρ-

Φρα τοὶ παῖδες τοὺς ἄνδρας βαλλίζοντι. οἷον περ Φασὶ
 Φίλα τοὺς Τρῶας τὸν Αἴαντα τῷ πάλῳ. Pro ἀναπεμ-
 πασάμενος, in Excerptis ἀναπεμπασμένος. cui similia
 alibi notavimus. Epicharmeā quae sequuntur: τὰ πρὸ
 τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον εἰς ἐγὼν ἀπόχρεω, exposuimus
 libr. 7. cap. 16. Quod genus convivii *eranus* fuerit,
 his verbis declaratur, ἔρανοί εἰσιν αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλ-
 λομένων εἰσαγωγαί. Putabam συναγωγαί scribendum esse:
 ab ea videlicet verbi συνάγω significatione, qua sumitur
 pro *una esse et epulari*. vel auctore Athen. extremo hoc
 lib. et ita συνάγειν ἀπὸ συμβολῶν, libro superiore ex-
 ponebamus συναγωγήμα δεῖπνα leges aliquanto post. Sed
 aliter omnes MSS. et Eustath. qui descriptis verbis hisce
 observat, ὅρα καὶ τὸ ὅτι αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων
 εἰσαγωγαί ὅπερ ἐστὶ περίΦρασις τοῦ, αἱ συμβολαὶ αἱ
 συμποσιακαὶ δηλαδή. ex hac interpretatione nihil aut
 parum erit discriminis inter eranum et convivium e
 symbolis. Eranum vero dictum scribit, ἀπὸ τοῦ συνε-
 ρᾶν καὶ συμφέρειν ἕκαστον. ab eo quod *mutuo ament,*
et conferant singuli. Ita exponimus, τὸ συνερᾶν: cuius
 loco est apud Eustathium συνερᾶσθαι. Sed τὸ συνερᾶν
 possumus aliter interpretari: ita ut posterior vox sit
 prioris interpretatio. Nam ut ἐξερᾶν, frequens apud
 oratores verbum, significat *ejicere*: sic συνερᾶν potest
 verti *conjicere, conferre*. verum hoc fortasse subtilius.
 Vocis θιάσος veriloquium ita explicatur, Τοὺς μὲν οὖν
 θιάσους ἀπὸ τοῦ θεοῦ προσηγόρευον. καὶ γὰρ αὐτοὺς τοὺς p. 631.
 θεοὺς σιούς Φασι. quorsum pertineat illud γὰρ, nemo
 intelligat, nisi post verbum προσηγόρευον aut addas, aut
 ἔξωθεν suppleas, οἷον σιάσους. nam mens ea est: θιά-
 σους quasi σιάσους esse dictos. quia, inquit, deos vocant
 Lacones σιούς. Ideo scribunt antiqui, σίασος, καὶ τροπῇ
 θίασος, καθὰ καὶ ὁ βρυχησμὸς ὡς μυκησμὸς, καὶ τροπῇ
 ὁμοίᾳ βρυχηθμός. Quod autem σιός dicerent Spartani
 pro θεός, multi veterum testantur. inde etiam σεῖος apud
 eosdem pro θεῖος, *divinus*. Plato in Menone, καὶ οἱ
 Λάκωνες ὅταν τινὰ ἐγνωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα. Σεῖος
 ἀνὴρ, φασίν, οὗτος. minus recte edunt vulgo apud Pla-
 tonem, θεῖος. praeter grammaticorum testimonia, scribit
 philosophus in Nicomacheis libr. 7. οἱ Λάκωνες σιῶθασιν
 προταγορεύειν ὅταν ἀγασθῶσι σφόδρὰ του, Σεῖος ἀνὴρ,
 φασίν. At vetustior Spartiatarum lingua dicebat σιὸρ
 et σεῖορ. Hesychius, σιὸρ, θεός, Λάκωνες. De voca-
 bulo εἰλαπίνῃ scribitur deinceps inter caetera, τὰς δὲ

τοιαύτας εὐωχίας Αἰσχύλος καὶ Εὐριπίδης εἰλαπίνας ἀπὸ τοῦ λελαπάχθαι. et hic aliquid ἔξωθεν supplendum reliquit. nam εἰλαπίνη non sit a λελαπάχθαι. esset enim λελαπίνη: sed ab Attica formatione ejus vocis. Nam ut dicunt Attici εἴληφα pro λέληφα, εἴλεγμαι, pro λέλεγμαι, εἴμαρμαι pro μέμαρμαι: sic εἰλαπάχθαι pro λελαπάχθαι. Inde est εἰλαπίνη: ut quidem explicatur etymum istud hoc loco: nam poetae interpretes longe aliter. Mox, λάπτειν δὲ, τὴν τροφὴν ἐκπέπτειν λάπτειν. est *cibum facile concoquere*. at lib. 11. explicatur ἀθρόως πιεῖν. *ingurgitare se poculis*. Utrumque verum est: sed ex consequenti utrumque: nam proprie λάπτειν ficta vox est exprimendo sono quem tuburcinatores edendo edunt. Vocem λαγάρως exposuimus lib. 3. et 7. Inde est λαγῶν inquit noster. locus infra costas ita dicitur: quasi laxus et vacuus, quia caret costis. quam ob causam κενεῶν quoque Homero dicitur, et λαπάρα. ab eadem origine et λάγανον placentaе aut libi genus quoddam: a figurae proprietate: quod cava fingerentur lagana. εὐωχίαν negat auctor dici ἀπὸ τῆς ὀχῆς: quae tamen sententia est multorum ex antiquis grammaticis: qui ὀχὴν, *alimentum*, Argivis propriam dictionem fuisse volunt. ipse vult dici ἀπὸ τοῦ εὔ ἔχειν. sic pro convivari et epulari lautius, dicebant εὔ διατίθασθαι ἑαυτόν. Verum est quod statim observatur, ὅτι τὸν αὐτὸν Ἰλεων καὶ ἱλαρὸν ἔλεγον. proprie Ἰλεως is dicitur, qui Romanis *propitius*. qua notione usurpatur in superum suppliciis. sed interdum idem est atque *hilaris*. Plutarchus in Aemilio Paulo, τότε δὲ πρὸς τοὺς μαχομένους ἐπίδεικνύμενος Ἰλεω καὶ Φαιδρὸν ἑαυτόν. et saepius idem alibi. Plato autem lib. septimo De legibus, Ἰλεων opponit τῷ δυσκόλῳ, quem ille ait esse θρηνώδη. e contrario eum qui dicatur Ἰλεως, et voluptatibus frui decenter, et labores, si opus sit, non refugere. atque hanc διάθεσιν voce Ἰλεως significatam, diis inquit Plato, tribuunt homines κατὰ τινὰ μαντείας Φῆμην. Aelianus lib. 14. capite 6. Πάνυ σφόδρα ἐρρώμενως ἐώκει λέγειν ὁ Ἀρίστιππος, παρεγγυῶν, μήτε τοῖς παρελθοῦσιν ἐπικάμνειν, μήτε τῶν ἐπιδόντων προκάμνειν. εὐθύ-
p. 632. μίας γὰρ δεῖγμα τὸ τοιοῦτο, καὶ Ἰλεω διανοίας ἀπόδειξις. Empola Ephippi unde habuerit nomen dicebamus ad Suetonium.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Καλαμυρίζειν τοὺς οἰκέτας. ἐν οἴνῳ, in vino. τὸ κατὰ λόγον. Coenae ἐπιδόσιμοι. Τὸ ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον, et Romana sportula. συμβολαί. Mos in conviviiis ἀπὸ συμβολῶν. χῶς. ἔμπυρος, piscis.

NON memini legere alibi, ac ne extare quidem usquam censeo, verbum καλαμυρίζειν, nisi in sequentibus istis, καταρῶνται μὲν τοῖς τέκνοις, λοιδοροῦνται δὲ ταῖς γυναῖξιν, καλαμυρίζουσι τοὺς οἰκέτας, ἀπειλοῦσι τοῖς πολλοῖς. Conferunt reverentiam quam sacris faciendis adhibebant veteres, cum irreverentia tunc hominum. Nihil autem religiosius cavendum monebant sacrorum antistites, quam ne verbis male ominatis inter sacrificandum uterentur. qua de re convenientissimum huic loco Platonis testimonium proferebamus ad Theophrasti caput περὶ δυσχερείας: ubi hunc ritum pluribus exposuimus. In Excerptis et multis MSS. offendimus, πλήττουσι τοὺς οἰκέτας. Sed vulgatam γραφὴν a quo principio dicemus ortam? non enim sine causa in plerisque scriptum. Forte erat prius, καταμυκτηρίζουσι καὶ πλήττουσι τοὺς οἰκέτας. Noli dubitare scripsisse Athenaeum, κλαυθυμυρίζουσι τοὺς οἰκ. Verbum κλαυθυμυρίζειν utroque modo accipiunt Graeci et pro ejulare, aut flere, et pro in fletum aliquem adducere. [vel potius scriptum initio fuit κλαυθυμυρίζουσι, faciunt flere. ut plurimum de infantibus flentibus usurpatur id verbum: sed norunt Graece periti etiam transitive legi apud Plutarchum et alios κλαυθυμυρίζειν, pro adigere ad lacrymas.] In illis exametris qui afferuntur ex Hesiodi Eoëis, defectus nota etiam in antiquis apposita est sexto versui. Frustra, ut videtur: nam integraveris unum versum in duos perperam divisum, si ita scripseris, Οὐχ ὑπολύσεις αὐτόν; ὁ δ' ἄχθεται κῦτός ὁ θύων τῷ κατακωλύοντι. Adjicit vero auctor horum versuum,

— καὶ εὐθύς ἔλεξ' ἐλαγεῖα
μηδένα μὴτ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
μήθ' εὐδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη. οὐ γὰρ ἐπ' οἴνοισι
τοιαυτὶ λέγομεν δειπνίζοντες φίλον ἄνδρα.

Describit poeta mores sordidi et *μικρολόγου*: qui si casu aliquo amicos ad coenam vocaverit, tamen neque ipse eos ad bibendum invitabit, neque feret si e convivii aliquis id fecerit. hoc dixit poeta praecedentibus verbis: nunc addit, loco illius amicae invitationis quae in com-
potationibus locum habere solet, durum istum hominem
vetus dictum usurpare: quo admonemur ne abiturientem
hospitem retineamus: neve ad bibendum stimulemus eum
qui biberit quod sit satis. Ita accipimus illa *μήθ' εὔδοντ'
ἐπέγειρε*. Atque haec praecepta quae suis convivis soliti
p. 633. cantare praeparci convivatores, vocat *ἐλεγεία*: quia an-
tiquissimus poeta Theognis elegiaco carmine et ista et
alia his similia est complexus. Integer paraenetici poetae
locus ita habet.

Μηδένα μήδ' ἄέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
μηδὲ θύραζε κέλευ οὐκ ἐθέλοντ' ἰέναι.
μηδ' εὔδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδῃ, ὃν τινα ἡμῶν
θωρηχθέντ' οἶνω μαλθακὸς ὕπνος ἔλοι.

Postrema verba cum interrogatione legi debent. nonne
verum est, inquit, solere nos inter pocula haec dicere,
cum amicos invitavimus? quasi dicat: hi sunt sermones,
quibus hodie utuntur avari homines, si quando convivium
agitant. *ἐπ' οἶνοις*, ut apud Aristophanem et alios saepe,
ἐν οἶνῳ. Latini etiam, *in vino*. Quod additur, *ἔτι δὲ
καὶ ταῦτα προστίθεμεν*, connecti debet cum praecedentibus,
in hanc sententiam. nos hodie et illa facimus,
ac dicimus quae iste poeta in suis hominibus reprehendebat:
et insuper alia addimus parilis incivilitatis simi-
liumque sordium. Subjecti versus Hesiodi sunt. De
vilitate rerum quae diis, velut dicis causa, offerebantur
alio loco diximus. Menandri super hoc praeclaram *ῥῆ-
σιν* describit hoc loco Athenaeus. Primus versus ita
habet, *εἴτ' οὐχ ἅπαντα πράττομεν καὶ θύομεν*. nos haec
non intelligimus. scribimus, *εἴτ' οὐκ ἀτοπώτατα* [(Sca-
ligero placebat, *οὐκ ἅπαντα*, ut sit vox poetica de re
absona et absurda:) *πράττομεν καὶ θύομεν*;] Quis neget,
ait, aliena rationi esse quae in sacrificiis vulgo facimus?
qui quidem in illa omnia quae diis offerimus, vix drach-
marum decem sumptum faciamus; cum interea coenarum
nostrarum apparatus, dum tibicinas et saltatrices condu-
cimus, unguentum emimus, et id genus alia, *Μικροῦ
τάλαντον γίνεταί τὸ κατὰ λόγον*: prope talenti summam
conficiunt istae impensae. *τὸ κατὰ λόγον*, (sic enim scri-
bendum) appellat omnia aera in unam summam collecta.
Scribe deinde,

Δραχμῶν μὲν ἀγαθὸν ἄξιον λαβεῖν δέκα
ὑμᾶς, εἴν γς καλλιεργηθῇ τοῖς θεοῖς.

par est ut qui deum cultui decem drachmas impendatis, paris aestimationis bonum aliquod ab iis recipiatis, si quando litare contingat vobis. Omnino ἀγαθὸν legendum, non ἀγαθῶν. et ὑμᾶς non ἡμᾶς. deus enim erat qui ista loquebatur, ut dicitur versu undecimo. Sequenti versu scribo, Τούτων δὲ δεῖ πρὸς ταῦτ' ἀνελεῖν τὴν ζήμιαν. sed non videtur perfecta satis sententia. Ἐπιδόσιμα δεῖπνα, de quibus postea tractatur, confiebant ex ea pecunia quam conferebant sodaleis, ultra id in quod tenebantur ex pacto, vel ex infelici jactu aleae. notum quid sit ἐπιδιδόναι et ἐπίδοσις. De his adjectitiis coenis recitantur versiculi quatuor Crobyli veteris comici: in quibus interpretandis singularis vel negligentia vel infelicitas viri docti. Primum igitur ita eos scribe.

Λάχης, ἐγὼ δὲ πρὸς σε. πρόαγε. ποῖ;
ὅπου μ' ἐρωτᾷς; ὡς Φιλουμένην. παρ' ἣ
τάπιδόσιμ' ἡμῖν ἐστίν. ἣ γ' ἐχθρὸς πιεῖν
κυνάθους ἔκαστον ἐβιάσω σὺ δώδεκα.

Mens quidem ex superioribus pendens, subobscura: cae-p. 634.
terum verba hoc sonant. A. *Laches* ego vero ad te venio. *praecede*. B. *quo?* A. *Quo me rogas?* ad *Philumenam*: (vel *amicam*) apud quam coena adjectitia nobis est constituta. cui heri praebibere unumquemque cyathos duodecim coëgistī tu. τὸ ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον coena est quam aliquis in sportula fert a se ad amicum, ut coenet quidem cum ipso, sed suomet cibo. Hujus quoque generis convivia agitalle veteres Graecos, probat docte eruditissimus Athenaeus testimonio Pherecratis. Συσκευασάμενος δεῖπνον ἐν τῇ σπυρίδι, Ἐβάδιζεν ὡς πρὸς Ὀφέλην. Multa poetae interpretes de hoc Graecorum more, ad illa Ὀδυσσ. θ. παρ δὲ τίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν. Cave cum hujusmodi coenis Graecanicis e sportula, confundas Romanas sportulas quarum mentio in historiis Impp. et apud Martialem. nam etsi rerum Romanarum scriptores Graeci ista quoque nominant ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνα, res tamen plane alia est, et diversa. Hesychius docte et breviter: ἀπὸ σπυρίδος δεῖπναῖν ἢ δειπνίζειν, τὸ ἀντὶ δείπνου ἀργύριον καὶ μέρη ἐν σπυρίδι λαβεῖν ἢ δοῦναι. haec interpretatio Romanae consuetudini potius quam Graeco mori convenit. sed de Romanis sportulis plura, cum Deo, alibi. Superius Pherecratis testimonium ex ea fabula sumptum dicebatur, cui titulus

Ἐπιλήσμων ἢ Θάλασσα, non semel miratus sum, diversa adeo ejusdem fabulae nomina. Libro septimo laudatur hic comicus ἐν Ἐπιλήσμονι. In Graecis vero commentariis Vesparum Aristophanis, ἐν Ἐπιλήσμοσι duobus locis scribi scimus. Ait, σύνδειπνον εἶρηκεν ἐπὶ συμποσίου Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Μικίνου Φόνῳ. Siciliffat haec oratio non Atticiffat. Lego, ἐν τῷ κατὰ Μικίνου λόγῳ: aut κατὰ Μ. Φόνου λόγῳ. ita soliti orationum tituli concipi. ut apud Demosthenem, κατὰ Ὀνήτορος ἐξούλης λόγος. et κατὰ Στεφάνου ψευδομαρτυριῶν λόγος. Scribo, καὶ συναγώγιμον συμπόσιον ἐπιπληροῦσι. non ἐπικληροῦσι. Sequitur ex Menandro, ἐπλήρωσέν τε τὸ συναγώγιον. quibus verbis describi, quod vocabant τὸ ἀπὸ συμβολῶν δεῖπνον, neque ait Athenaeus neque negat. Et sane patet latius τὸ συνάγειν, aut πληροῦν τὸ συναγώγιον: quam ἀπὸ συμβολῶν δειπνεῖν, vel ἀπὸ συμβολῶν συνάγειν, quod libro septimo exponebamus. Non est praetermittendum quod de istis symbolis scribitur: *τίνες δὲ εἰσὶν αἱ συμβολαὶ αὐτὸς Ἀλεξίς ἐν Μανδραγοριζομένη* σημαίνει διὰ τούτων,

Ἡξω φέρουσα συμβολὰς τοίνυν ἅμα.

πῶς συμβολὰς; τὰς ταινίας οἱ Χαλκιδεῖς,

καὶ τοὺς ἀλαβάστους συμβολὰς καλοῦσι γραῦ.

Ut doceret nos quid Graeci συμβολὰς appellarent, locum Alexidis recitat; ex quo intelligimus Chalcidenfibus dictas fuisse συμβολὰς, taenias, corollas, unguenta, aliaque parvo parabilia, quae invitati ad regem convivii convivae deferrebant. Videtur qui ista loquebatur hoc causatus seu vere seu falso, ut pro veris symbolis quae majoris sumptus erant, minus penderet. Sane Athenis et in reliqua, ut existimo, Graecia conviviorum e sym-
p. 635. bolis contraria fuit ratio consuetudini Chalcidenfium: nam corollas et unguenta dare munus erat convivatoris, siue illius in cujus aedibus coenabatur: caetera afferebantur a singulis convivantium in commune. Scholiastes Aristophanis, οἱ καλοῦντες ἐπὶ δεῖπνον, στεφάνους καὶ μύρα καὶ τραγήματα, καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα παρτίθουσαν, οἱ δὲ καλούμενοι ἔφερον ἐψήματα, καὶ κίστην (ita scribendum: haec est cista ὀψοφόρος siue δειπνοφόρος vulgo e re nuncupari solita) καὶ χοῶ. Sequitur, Ἀργεῖοι δὲ ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι φησιν Ἡγήσανδρος, γράφει δ' οὕτως. Manca oratio est: scribendum, Ἀργεῖοι δ' ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι φησιν Ἡγήσανδρος, χῶν ἐκάλουν. γράφει δ' οὕτ. De ea voce scribit Eustath. postquam Athen.

sequentia verba adduxit. καὶ ἔστι τὸ χῶν ἐκ τοῦ χοῦν, ὅπερ ἐστὶν ἀγγεῖον συμποτικόν. ὃ καὶ χοεὺς Ἀττικῶς λέγεται, οὗ κλίσις χοέως χοῶς ὡς Πειραέως Πειραιῶς. ἀναλογία δὲ αὐτοῦ κατὰ τὸ βῶν. ὡς γὰρ βοῦς, βῶς Δωρικῶς, οὕτως καὶ χοῦς χῶς. In Empedoclis versibus quibus se quondam piscem fuisse profitetur,

Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμεν κούρη τε κόρος τε, p. 636.

Θαμνός τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἄλλος ἔμπυρος ἰχθυός.

secuti sumus veteres codices. ante scriptum erat ἔμπυρος. apud alios ἔλλοβος. quorum hoc nullo modo convenit: illud non injuria tueamur fortasse etiam adversus librorum auctoritatem. nam apud Laertium in Empedocle ita legitur: et empyri piscis etiam beatus pater et facundissimus scriptor Gregorius Nazianzenus mentionem facit istis versibus.

Ἰχθυός δ' ἔμπυρός ἐστι, καὶ οὐ πυρὶ δάμνατ' ἀπίστῳ ἔμπυρος· αἰθόμενος δὲ μέσης διαλάμπεται ἄλμης.

[Sed multa secula sunt, ex quo diverse legi cepit superior Empedoclis locus: scribentibus aliis καὶ ἐξ ἄλλος ἔμπυρος ἰχθυός. aliis ἔμπυρος. aliis εἰν ἄλλ' νήχυτοι ἰχθ. Inveni et ἄμφορος ἰχθ. sed ut existimo mendose pro ἔμπυρος. Sic autem scriptum offendimus in manu exaratis Olympiodori commentariis in Phaedonem.]

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER NONUS.

CAPUT PRIMUM.

*Nexus et argumentum libri noni. κωλήγες, κωλεαί,
et κωλεοί. Sales ἡδυσμένοι. ἄλς θυμίτης. De
voce τακερός. νάπυ, σίναπι, et σιναπεῖν.*

LAUTARUM coenarum mensae primae variis constabant
diversorum eduliorum ferculis. Coenae quam dipnoso-
phistae coenarunt, prima παράθεις post gustationem
fuit piscium omne genus. Is missus duobus ipsis libris
septimo et octavo materia sermonum fuit, ut ante dic-
tum. Nonus liber reliqua omnia primarum mensarum
fercula continet. Olera hic habes, et omnis ferme ge-
neris carnes, puta porcellinam, porcina, aprugnam,
leporinam: item phasianorum, perdicum, gallinarum et
caeterarum volatiliū quibus vesci mos est. Ac prae-
cipua quidem libri capita haec sunt. Sed Athenaeus
solens more suo τοῖς ἑξῶθεν λόγοις ἐπλήρωσε τὸν λόγον,
ut ait philosophus. Semper autem in principio et in
extremo cuiusque libri Timocratem suum compellat auc-
tor. Hunc igitur librum ita orditur Homeri verbis,

Δόρπου δ' ἐξαῦθις μνησώμεθα· χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ
χευάντων· μῦθοι δὲ καὶ ἡῶθεν περ ἔσονται
ἐμοὶ τε καὶ σοὶ ὦ Τιμόκρατες. apud poetam est, Τηλε-
μάχῳ καὶ ἐμοὶ διαειπέμεν ἀλλήλοισι. non est dubium τὸ
ἡῶθεν positum est pro ἡοῖ, vel ἄμ' ἡοῖ. vult enim Me-
nelaus dicere, differamus sermones in crastinum mane.

nunc edamns, neque hic aliter exponi haec debent: nam *δόρπος* Athenaeo est edere, et verba facere de cibis: relictis aliis omnibus sermonibus. Primum apponuntur *κωλήνες*. Quae vocantur in vivis animantibus *κῶλα*, extantes e corporis trunco partes, in mactatis victimis sunt *κωλήνες*, vel *κωλεοί*, aut *κωλεαί*: tot enim modis effertur istud nomen. Hesychius *κωλήνας* idem vult esse atque *ἀκροκώλια*: de quibus dictum nobis libro secundo, capite 23. sed haec vox extremas partes *τῶν κάλων* proprie designat: *κωλήν* integrum membrum: puta, pedes, crus, et femur totum. Argumento est vel hic locus libri quarti, *παρατεθέντων κωλήνων τὸ μηρίον ὁ κράτιστος ἐλάμβανε*. Ac proprie quidem nullo discrimine cujuscumque victimae partes illae quas diximus *κωλήνες* sunt et dicuntur antiquis scriptoribus: usus tamen recentior obtinuit, ut *κωλήνα ἀπλῶς* cum dicimus, pernam suillam aut petasionem intelligamus: ob singularem videlicet suillae carnis praestantiam. nam etiam in idiotismo sermonis vernaculi, idem licet observare. Cum igitur p. 637. appositi essent *κωλήνες*, et quaesisset aliquis *εἰ τακεραὶ εἰσιν*, nata inde est occasio dicendi de voce *τακερός*. *Περιενεχθέντων*, inquit, *κωλήνων, καὶ τινος εἰπόντος εἰ τακεραὶ εἰσι; παρὰ τίνι κεῖται τὸ τακερόν; ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη*. In Excerptis, *εἰ τακεροὶ εἰσι*. neque aliter potest: nisi *πρὸς τὸ σημαινόμενον*, potius respexit, quam ad vocem *κωλήνων* quae praecessit. *Κωλήν* semper masculinum: *κωλεός*, apud Athenienses foemininum, apud alios masculei generis. Sic Epitoma, et Eustathius Athenaei sequentia verba capiunt: *ὁρῶ γὰρ ἐν παροψίσι περιφερόμενον μετὰ τῶν κωλήνων. οἶδα γὰρ καὶ οὕτως λεγόμενον κωλεὸν ἀρσενικῶς, καὶ οὐχ ὡς οἱ ἡμεδαποὶ Ἀθηναῖοι μόνον θηλυκῶς*. Nobis quaedam videntur animadvertenda in verbis hisce: quorum pleraque antiquis membranis debet recens editio. Ante omnia scribendum *μετὰ τῶν κωλεῶν*, non *κωλήνων*. nisi volumus sine causa ulla et inepte usurpatas auctori vocolas γὰρ et οὕτως. Deinde Athenaei verba intelligo aliter quam Eustathius vel Breviator. Putamus enim Ulpianum de industria usum voce *κωλεός*, cum dixit, *μετὰ τῶν κωλεῶν*: ut ei praeberetur ansa subjectae ab illo observationis, quae haec est: reperiri apud probatos auctores vocem hanc *ἀρσενικῶς* formatam ὁ *κωλεός*: non solum *θηλυκῶς* ἢ *κωλήν*, ut semper eam dictionem esserunt Attici. Postremo nihil librorum consensum moratus, in quibus *ἡμεδαποὶ* exaratum, lego

ὑμεδαποί. Ulpian. loquitur homo Tyrius, ad illos e convivis sermonem convertens, quos norat esse Athenienses. In Epicharmi loco e Megaride ὄρεα minus recte libri omnes, pro ὄρυα vel ὄρουα, ut dictum libro 3. cap. 14. Beatorum mensis olim sal inferri solitus non merus, et qualem natura edit: verum alio artificio mangonizatus. De eo genere salis Athenaeus: καὶ ἄλλας δὲ ἡδυσμένους ὀρῶ ἐν ἄλλαις παροψίσι. Salis conditi speciem esse arbitror, quos vocat Aristophanes ἄλλας θυμίτας, salem cum thymo tulum et suaveolentem. in Acharnensibus: Αἱ λῆς περίδου νῦν μοι περὶ θυμιτιδῶν ἀλῶν. vetus interpret. οἶον μετὰ θύμου τετριμμένων. καὶ ἐτέρωθι, "Ἀλλας θυμίτας δοὺς ἐμοὶ καὶ κρόμνα. His opponit dipnosophista ἄλλας ἀνηδύντους, sales insulsos, quibus ait Cynicos abundare. Deinde recitat ex Antiphane non uno loco depravatos versus. Eos hic subjicimus emendatos ex animi nostri sententia.

— τῶν θαλαττίων δ' αἰεὶ
 ὄψων ἔνεχ' ὃ μὲν διὰ τέλους ἄλλας, ἐπὶ δὲ
 τούτοις πίνουεν οἰνάριον, εἶδος νῆ Δία.
 Πόσειδον, οἶον τοῖς παροῦσι συμφέρεις
 ἀπαξάπασιν ὀξυβάφῳ ποτηρίῳ.
 ὀρῶ δὲ καὶ μετ' ὀξους ἀναμειγμένον γάρον.

tertio versu εἶδος est acetum, hoc est vinum aceto simile, et corruptum. vide libro secundo, cap. 26. Ad propositam super voce τακερὸν quaestionem, ita respondet Zoilus grammaticus: Ἀριστοφάνης, ὃ οὗτος, ἐν Δημνίαις τὸ τακερὸν ἔταξεν ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ. Primaria notione τακερὸν dicitur quod quasi liquefcit, adeo molle et tenerum est. sic vulgo dicimus in ore liquefcere, quae
 p. 638. tenerrima esse volumus indicare. Hippocrati in libro De morbis muliebribus ἀκροκῶλια ἐφθα τακερὰ dicuntur, quae Pherecrates libro sexto vocabat δίσφθα ἀκροκῶλια. [Aretaeus De acutorum morborum curatione, lib. 1. cap. 10. κρεῶν ἀκρόποδες, ἐν χυλοῖσι τακεροὶ πέλειαι, ἀλευτόριδες ἐφθαί. pro τακερὸν, dixit τετηκός Euripides in Cyclope, Τάδ' ἐκ λέβητος ἐφθα καὶ τετηκότα.] Galenus τῶν κατὰ τόπους libro secundo: οὐκ εὐθύς τοῦ ἐψήματος ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ὅταν ἤδη πως γένωνται τακερά. paulo post opponit Athenaeus, τὰ τακερῶς ἐψημένα τοῖς κραιβαλέοις, id est, jurulenta iis quae assando tosta sunt. Hic vero κωλῆνες τακεροὶ dicuntur, probe saliti, et delicati. Ita enim Graeci τακερὰ appellant quae sale sunt macerata, ut τὰρίχη et ἀλιστὰ κρέα: quae Artemi-

dorus ait, ὑπὸ τῶν ἁλῶν τετῆχθαι. lib. 1. cap. 73. Similiter et legumina εὐτανῆ vocabant, quae facile coquantur. Lucian. Hermotimo, οἱ ἐρέβινθοι μαθαρὸι καὶ οἱ φακοὶ εὐτανεῖς. Nicandri mox recitatur versus e Georgicis, Κάρδαμον ἄρινόν τε μελάμφυλλον τε σίνηπι. Fortasse scribendum, ἄρρινον *naribus molestum*. vel, Κάρδαμ' ἀνάρρινόν τε, μ. anarrini paulo post Speusippus meminit, ῥαφανίς, γογγυλὶς, ῥάφους, ἀνάρρινον, ὅμοια. Quod Latini Graeca voce dicunt sinapi, trifariam enuntiant Graeci, νάπυ, σίναπυ, et σίνηπι. Negat autem Athenaeus extare usquam in scriptis eorum qui Attice locuti sunt vocem σίναπι. οὐδεὶς Ἀττικῶν, inquit, σίναπι ἔφη. In Epit. σίναπυ: et Eustathius, qui solum νάπυ relinquit Atticis. νάπυ, ait, Ἀττικὴ λέξις. τὸ μέντοι σίναπυ οὐδεὶς τῶν Ἀττικῶν ἔφη, ὡς ἐν τοῖς τοῦ δειπνοσοφιστοῦ κεῖται. οὐ μὲν οὐδὲ τὸ σίνηπι. A nomine σίναπι sit verbum σιναπῶ, *vultum adduco*. quod proprium indignantium. Xenarchus in Scythis, Τοῦτ' ἐστὶ τὸ κακὸν οὐκ ἔστ' ἔτι κακόν. τὸ θυγάτριον τέ μου Σεσινάπηκεν διὰ τῆς ξένης. ubi fortasse scribendum, ἔστ' ἔτι τλατόν. reperti sunt qui iuberent rescribi per ἰ σεσινάπικεν. errarunt. Eustathius, ἐκ τοῦ σίναπι καὶ ῥῆμά ἐστι κωμικὸν σιναπῶ. οἶον, τὸ θυγάτριόν μου σεσινάπηκε διὰ τῆς ξένης. ἤγουν ἐδριμύξατο.

CAPUT SECUNDUM.

Antiphanis Boeotia. *Magnes comicus*. paropfis. πα-
ρακατεσθίειν. αἰτίαν ἔχειν. *Theopompi* Irene.
Aristophanis Πελαργοί. *Platonis* Grypes. πίποι,
pipiones. Ἀπολλᾶς. Ζακελτίδες ἐπιχωριάζειν de
peregrinis feminibus. Κύμη pro Κυμαίη. *Crambe*
cur sacra. *Teleclidis* Πρυτάνεις. *Empodus* scrip-
tor. *Polyzeli* Μουσῶν γοναί. πετασώδης σπερ-
μάτων φύσις. σκιάς ἢ καὶ μηφόνος.

ΕΠΙ τοῦ σκεύους εἶρηκεν Ἀντιφάνης Βοιωτῶ. Legendum
Βοιωτῆα ex Polluce lib. 10. cap. 23. Καὶ ὁ τὰ εἰς
Μάγνητα ἀναφερόμενα ποιήσας. *Magnes* hic ille est an-
tiquus comicus, quem auctor est *Aristophanes* in se-
nectute τοῦ σκώπτειν ἀπολειφθέντα, pastoritia fistula so-

litum in theatro Athenis excipi, cum ante primas semper tulisset. Locus est in Equitibus. Sub hujus nomine circumferebantur fabulae duae, Διόνυσος ὁ πρῶτος, cujus p. 639. hic mentio: et Διόνυσος ὁ δεύτερος, de qua libro 14. Inter exempla quibus probatur *paropsidem* vas significare menfarium, afferuntur Sotadis duo versus.

Παροψὶς εἶναι φαίνομαι τῷ Κρωβύλῳ.

τοῦτον μασᾶται, παρακατεσθίει δέ με.

mihī videntur haec locum potius habere debere inter praecedentia testimonia, quibus altera probatur dictionis *παροψὶς* notio: cum pro opsonio accipitur quod alii additur instar condimenti. Ut pani adjicitur opsonium: sic opsonio paropsis, sive ea fuit maza, sive jusculi genus quoddam, sive aliud εὐτελές ἔδεσμα, ait Pollux, quod et *παροψημάτιον* vocabant. quasi dicas secundarium quoddam opsonium: de hoc accipiendum censeam Sotadis verbum. *παρακατεσθίειν*, cum alio et quasi obiter aliquid comedere. *μασᾶσθαι* de praecipuo opsonio dicitur. Sermo est tropicus, de eo qui duobus incommodet: alteri quidem *προηγούμενος*, et consulto consilio: alteri vero, per occasionem et quia res ita tulit. Athenaei aliud agentis culpa an librarii scelere, posita sunt hoc loco Sotadis verba, non pronuntio. *Αἰτίαν ἔχειν* Graecis significat nonnunquam, idem ac *dici*, *nominari*, et *κατηγορεῖσθαι*. ut cum scribit Plutarchus De musica, τῆς δευτέρας δὲ καταστάσεως τῆς περὶ τὴν μουσικὴν, Θαλήτας ὁ Γορτύνιος καὶ Ξενόδαμος μάλιστα αἰτίαν ἔχουσιν ἡγεμόνες γενέσθαι. *dicuntur esse auctores*, [vel *imputatur illis inventio*] Athenaeus lib. 12. αἰτίαν ἔχων ὡς τὰ ἐπιφάνεια τοῦ ἀδελφοῦ Θύων. *cum diceretur sacra facere quae appellabat fratris sui ἐπιφάνεια*. lib. 13. ἐτύγχανς δ' αἰτίαν ἔχουσα λιθίαν. *dicebatur calculo labrere*. Non aliter locutio haec debuit accipi in istis versibus ex *Chirone* fabula incerti auctoris, sed quae Pherecrati vulgo tribuebatur, ut dicitur hic et libro 14. Priscianus lib. 18. *Χείρονας* inscribit. Versus hi sunt,

Νῆ τὸν Δί' ὥσπερ αἱ παροψίδες

τὴν αἰτίαν ἔχουσ' ἀπὸ τῶν ἡδυσμάτων.

οὐς ὁ Καλέτας ἀξιοῖ τοῦ μηθενός,

ait paropsidas elogium consequi a condimentis. nam prout illa sunt bona aut mala sic dicuntur paropsides bonae aut malae. qua de re loquatur poeta ex adscriptis verbis non potest sciri. Initio tertii versus deest aliquid, ut lex metri arguit. Stabit versus per hanc scripturam.

οὗς ὁ καλὸς οὗτος ἀξιοῖ τοῦ μ. Theopompi *Irenen* laudat et Pollux libro tertio capite secundo. et libro decimo cap. 26. et 27.

Σκέλη δὲ καὶ κωλῆνες εὐθὺ τοῦ ῥόθου. Plenus versus, sed non sententia plena. qui emendant τοῦ ὄρθρου, quin fallantur non ambigo.

Εὐριπίδης Σκεῖρωνι οὐδὲ κωλῆνες νεκρῶν. Legendum νεβρῶν. idem mendum non uno loco in superioribus indicavimus.

Οἷμοι καὶ κωλῆς ἧς ἐγὼ κατήσθιον. *Hei mihi propter pernam quam comedebam.* cum dives eram nempe. quod observant ad hunc locum, οἷμοι laetitiae signum esse falsum est. praecedit apud comicum versus hic, ποθεῖς τὸν οὐ παρόντα καὶ μάτην καλεῖς. qui hunc explicat. cur Aristophanis fabulam appellet Πλούτον δευτερον diximus libro tertio, cap. 26. ejusdem comici Πε-p. 640. λαργούς qui hic laudantur, nominat et Pollux libro septimo. cap. 24. item Harpocraton in οἰκίσκῳ. Platonis comici Γρῦπας Harpocraton in πλειστηριάσαντες. Perperam interpretes capiunt Xenophanis versiculos, male vulgo interpunctos.

Πέμψας γὰρ κωλὴν ἐρίφου, σκέλος ἥρχο πῖνο
ταύρου λαρίνου, τίμιον ἀνδρὶ λαχεῖν,
τοῦ κλέος Ἑλλάδα πᾶσαν ἀφίξεται. οὐδ' ἀπολήξει
ἔστ' ἂν αἰοιδάων ἢ γένος Ἑλλαδικῶν.

misso hoedi membro, crus tauri larini et praepinguis reportasti: quod quidem consequi pro magno duxisset, sibi que honorificum judicasset vir ille, cujus gloria Graeciam universam pervagabitur, neque desinet dum erunt Graecorum poetarum carmina. Paulo post, ἔτι δὲ καὶ τῶν νεοσσῶν ὀρνίθων οὗς ἵππους τινὲς καλοῦσι. Mirum extare hanc lectionem in omnibus antiquis. an ἵππους alicubi Graeciae appellarunt ab ἵπτασθαι, pullos avium volare incipientes? Sed assentior lubens doctis viris, et scribo πῖπους. sic vocat noster quos Latini *pirones*. Graecis tamen eam vocem ignotam fuisse non dubito: et si πιπίζειν scimus Graecum et Aristophaneum esse verbum. ΤΟΓΓΥΛΙΔΕΣ. ταύτας Ἀπόλλας ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων. Puto esse eum scriptorem cujus Delphica laudantur: quanquam is Clementi Alexandrino Ἀπελλᾶς nominatur in Protreptico. Placet Ἀπολλᾶς, quod est ὑποκοριστικὸν nomen τοῦ Ἀπολλωνίου vel Ἀπολλόδωρος, ut Δημᾶς τοῦ Δημήτριος, et similia.

τὰς δὲ γογγυλίδας ζεκελτίδας. Scribo etiam hic ut paulo post ζανελτίδας. Hesychius, ζανελτίδες, κολοκύντκι ἢ γογγυλίδες. complexus est paucis et Ameriae

et Nicandri glossas. idem scribit alibi, olera dici Phrygibus ζέλκια. ῥαφανίς, Φησι, γογγυλίς, ῥάφους, ἀνάρρινον, ὅμοια. Nihil cenſeo mutandum. ita enim libri omnes *anarrhinum* et *antarrinum*. eſſe nomina herbarum conſtat. Γογγυλίδας ſπείροις δὲ κυλίνδρω γῆς ἐφ' ἄλῳος. Lege, κυλινδρωτῆς ἐφ' ἄλως. pro ἄλῳ: ut κἄλως pro κἄλῳ. ὅφρ' ἂν ἴσαι πλατάνοις χαμηλότεραι θαλέθωσι. ut pares platanis ſed humiles vireant. Platanis comparat rapinas, propter ubertatem foliorum longe lateque fuſorum. ἀλλ' εἴσω ῥαφάνοις εἴσω λαθαρῶκοι. Scribo ut ſit aliquis ſenſus, ἀλλ' εἴσω ῥαφάνοι, κ' εἴσω θαλέθωσι Γογγυλίδες. Sequentia, δις τῇ γάρ τ' ἐκ ῥάφ. etc. paulo aliter lib. 4. ubi pluſculi deinceps verſus leguntur. καὶ μάλιστα ἡ διὰ νάπυος γνωμένη. apud Heſychium lego, ἁλμάδες, αἱ διὰ σινάτιος γογγυλίδες. τῆς δὲ ῥαφάνου (λέγω δὲ τὴν κράμβην) ἡ μὲν ἐſτίν οὐλόφυλλος, ἡ δὲ ἀγρία. Incluſa notis parentheſeos neque in Theophrasteis codicibus leguntur, neque ſunt Theophrasti. ſed ea putavit auctor inferenda, ne falleremur in voce ῥάφανος, quae apud Atticos braſſicam ſignificat, apud alios rhabphanum. Itaque ſcribendum λέγει. non λέγω. Supple etiam membrum quod deeſt hic ex libris Theophrasti: ἡ δὲ λειόφυλλος, ἡ δὲ ἀγρία. μεθ' οὗ χρόνον πάλιν ἐπιχωριάζει. Theophrastus auctor eſt peregrina ſemina aſſumere naturam loci in quem ſunt translata, anno ad ſummum quarto. hoc vocat ille μεταβάλλειν εἰς τὰ ἐπιχώρια. Athenaeus eleganter uno verbo ἐπιχωριάζειν. Theophrastum lege libro ſeptimo Hiftoriarum, cap. 6. et libro octavo, cap. octavo. Ἡ οὐλῃ καὶ τύριος ὁ † θαμνίτης πετάλοις. Si fas ducerem depravatae lectionis veſtigia floccifacere, dicerem legendum, ἡ οὐλῃ, ſελίνοιο ἐειδομένη πετάλοις. videtur enim ſelinuſiam braſſicam deſcribere, quam dicebat modo Athenaeus, διὰ τὴν οὐλότητα ἐμφερῇ εἶναι τῷ ſελίνῳ. Sed alio nos vocat ſcriptura edita et librorum: qui habent θαμνίτης. puto verius θαμνίτις. caetera emendare non poſſum: nunc quidem certe, cum animus curis aeger ſarcoboris, alio avocatur. Tyrius color hic interpretis ſomnium eſt, aliud nihil. Ex libris emendatum eſt, verſu ſequente, καὶ αὐχμηρῇσιν ὁμοία. alii, ἁλμυρῇσιν. Proximo verſu, βατραχὴ τε κύμη τε κακόχροος, prior dicta eſt a colore quem βατράχου Graeci dicunt: de quo diſputamus accurate in commentario noſtro De coloribus. poſterior, a loco, ubi plurima re-

periebantur. Κύμη pro Κυμαίη, ut Πέρσης, et Σκύθης, pro Περσικὸς et Σκυθικὸς, atque his similia apud poetas passim. In eo qui sequitur versu πέδιλα παλίμβολα sunt calceamenta vetera et trita. Μὴ ποτε δ' ὁ Νίκανδρος μάντιν κέκληκε τὴν κράμβην ἱεράν οὔσαν; Genus loquendi grammaticis frequens quoties dubitanter aliquid pronuntiant. Nam ita Athenaeus hoc loco: fortasse, inquit, Nicander brassicam vocavit μάντιν, id est, divinam, quia sacra habetur. Id autem probat ille testimoniis Hipponactis, Ananii, Teleclidis, Epicharmi et Eupolidis: qui homines induxerunt per brassicam jurantes, ναὶ μὰ τὴν κράμβην: aut illi supplicantes. In verbis Hipponactis scribe, ἧ θύεσκε Πανδῶρη Θαργηλοισιν ἔγχυτον πρὸ Φαρμάκου. Sed dictio postrema non potest mendarere. reliqua ex MSS. certa: cui pro sacrificio offerebat Pandora Thargeliorum festo enchytum. Teleclidis Πρυτανέων invenio mentionem apud Pollucem libro septimo, cap. 30. *Empodium* nusquam invenio: et inspectum nimis, quod hic legitur de formula jurisjurandi Zenoni Stoico familiari, per capparim, ὡς Ἐμπο-
 ρος Φησιν ἐν Ἀπομνημονεύμασιν. et fors suat legendum, καὶ ὁ Ποσειδώνιος Φησιν. errorem pepererit compendum scripturae: ut aliis locis infinitis. Quae mox pro ephippeis recitantur e *Geryona*, in libri secundi Excerptis tribuebantur Eubulo. sed *Geryonem* Ephippi saepius laudatum invenias. de hoc autem errore diximus pro superiore cap. 15. Lego ex lib. 2. ἔψειν τ' ἐλαίῳ Φανον ἡγλαῖσμένην. exposuimus libro 2. cap. 24. Ibi melius, Ὅμοῦ τε χναύειν τευθίσιν σηπίδια. In ecloga tiphanis nescio quid sint πράγματα Ἐλευθερίου τάρι-
 ς. sed melius MSS. πέμματ' Ἐλ. suspecta item alia nulla. cum autem scriberetur ἔτνος θαῦμ' αὐτοῖς τινον: fecimus, ἔτνος θ' ἅμ' αὐτοῖς πρίσινον. perspicue et recte. In primo versuum Diphili, Οἴκοι φέρω-
 scribo, non Ἦκει φέρομεν. caetera auxilium flagitant p. 642.
 corum. Polyzeli comici Μουσῶν γοναί, a Musarum civitate sunt appellatae. γοναί, *partus*. *nativitas*. [men-
 hujus Polyzeli fabulae, apud paroemiographos in verbio, Ὡς περ Χαλκιδιῆ τέτοκεν ἡμῖν γυνή.] Dorat idem poeta et Διονύσου γονὰς, et Ἀφροδίτης γο-
 quo titulo fabulam ediderat et Nicophon poeta quus. sicut Araros Aristophanis F. Πανὸς γονὰς. In
 baei marginibus notare memini Ἑρμοῦ γονὰς Poly-
 : cuius dramatis meminit aliquot locis Julius Pollux.

Alius ab isto est Polyzelus historicus. καὶ ἐπιτιμᾷ τιμῶς κακῶς λέγοντι, καὶ τὰ τεῦτλα τευτλίδας καλῶν. Voluit editum καλοῦντι. Testificor tamen fidei meae caussa legi in quibusdam optimis etiam MSS. ut fuit prius editum καὶ τὰ τεῦτλα τουταίνας καλῶν. Mox betarum genus unum ex Eudemo appellatur παστόν. imo vero σπαστόν ut in omnibus antiquis. In ΣΤΑΦΥΛΙΝΟΣ depravatam Numenii versum scribe, 'Ράφυν τ' ἐμπέδιον, καὶ καυκαλίδ' ἀγροιώτιν. caucalis ab aliis vocatur δαῦνος ἄγριος teste Dioscoride. eadem sententia olim Gesneri Nicandri primum et secundum versum ita scribo,

Ἐν δέ τι καὶ μαράθου καυλὸς βαθὺς, ἢ δ' ἔτι ῥίζαι πετρίου, σὺν δ' αὐτὸς ἔτ' αὐχμήεις σταφυλίνος.

hoc est, cum istis erat feniculi caulis profundus, radices petroselinæ, (sic interpretor hic πέτριον) et cum his amplius squallida pastinaca. Scribe etiam, Ἡ ὅπερ ὄρνιθος κλύεται γάλα. non καλέσται. κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ σπέρματος φύσιν ὁ καλούμενος σήψ, καὶ τὸ τοῦ σταφυλίνου σπέρμα. Jam ante libro 2. cap. 11 praediximus, Phaniae Peripatetici pleraque omnia quae sunt in hos libros relata, aut suapte sponte obscura esse aut vitio librariorum, saepe etiam utrumque. Idem docuerim de verbis hoc loco descriptis: sunt enim difficilia ad intelligendum, et ut arbitror, corrupta. quid enim significant verba quae adscripsimus? nam ut eliciatur eius sententia quam interpretes expresserunt, multa mutatione opus: nec tamen ea sententia placet. πετασώδης σπερμάτων φύσις, est illud quod solent σκιάδιον appellare rhizotomi in foeniculaceis. At illa quis intelligat σκιάς ἢν ἔνιοι μηρόνον. Ex veterum monumentis quae plantas nobis descripserunt, aconiti speciem novimus cui e re nomen indidere Graeci myophono vel myoctonon an haec alio nomine σκιάς fuerit appellata nescio. hic quidem Phantias dicere voluit, nisi est hic mendum. mox δρακόντιον ὃ ἔνιοι ἄρον ἄρωνία. postrema vox tollenda, aut certe emendanda. [Josephus Scaliger superiora verba ita emendabat: σκιάς, ἢν ἔνιοι μυιοσόβη, acute et vere, ut equidem cenfeo.]

CAPUT TERTIUM.

Καρτὸν pastinacae species. καρωτὸν, carotae. γυλλίδες. Phrynichi Κρόνος. Theoxenia festu-

omnium deorum. Atheniensium πολυθεΐα, et deus ignotus ab iis cultus. Aristophanis Ὠραι. Attic e aër temperatissimus. ὑγισσός. γὰρ καρῶ dicta. ὀπηνίκα. ἀπολαύειν. alia quaedam.

IN tractatu de pastinaca post alia omnia scribit dipno-p.643. sophista, τὸ δὲ κάρτον καλούμενον, μέγας δ' ἐστὶ καὶ εὐαυξής σταφυλίνος, εὐχυλώτερόν ἐστι τοῦ σταφυλίνου. ex quibus verbis liquet nobis pastinacae, speciem aliquam, aut aliud quoddam affine genus Φυτοῦ, cognitum fuisse antiquis sub καρτοῦ vel κάρτου appellatione. Viri docti qui sciebant *carotas* dici hodie nobis sativae pastinacae speciem quandam, conjectura ducti, scripserunt hic καρωτόν. quam scripturam nos quoque invenimus in quibusdam veterum exemplarium. Esse tamen eam veram et antiquissimam γραφήν, vix adduci possum ut credam. nam *carotum* in tractatione plantarum, neque Latinus, neque Graecus, si hunc solum excipias, auctor nullus nominat. *cartum* invenio etiam alibi. velut apud Galenum Methodi lib. 12. ubi ceparum ita cognominatarum clara mentio. κρώμυα, inquit, τὰ κάρτα καλούμενα μετὰ ἄρτου ἐδίθουν ἐσθίειν. Memini etiam legere haec verba in Geoponicorum libro secundo, κύπειρον, ἣν τινες ζέφυραν καλοῦσι. Φύλλα ἔχει ὅμοια κάρτῳ ἀρτιφύεϊ ἰσχνὰ καὶ καυλίον ὥσπερ σχοίνου ἰσχνότερον. Graeci καρτὸν vocant, quod fuerit detonsum. Solent olitores quarum plantarum radices aut bulbos optant fieri grandiores, has saepe tondere. Uni harum videtur nomen pluribus commune adhaesisse ceu proprium: quod in multis factum ignorat nemo. [Porra τὰ κειρόμενα, quae tondentur: commemorat Artemidorus libro primo, capite 69.] Verum de hac re censeo referamus ad rhizotomorum et botanicorum senatum. Qui καρωτόν scribunt, quomodo eam dictionem interpretabuntur? Fortasse aliquis dicat καρωτόν idem esse ac κεφαλωτόν *capitatum*: quia κάρτα Graecis usurpatur pro κεφαλῇ. Id vero locum nullum habet: cum statim κεφαλωτόν et κάρτον, vel ut ipsis placet καρωτόν, separentur, ut non parum differentia. Et vero poetica dictio ac vulgo incognita, qui potuit in vulgi usum hoc verbi parere? est quidem in libris medicorum frequens vox καρωτικός: sed quae originem aliam habeat, et significationem ab hoc loco alienissimam. ne pernegemus tamen posse etiam sic accipi vocabulum

καρωτὸν, faciunt, quae dicemus paulo post de rapa quae dicebatur *caro* [et multo magis quod in Apitii Κηπουρικοῖς, sive lib. tertio carotarum expressa mentio. cap. enim ultimo docetur praeparatio carotarum et pastinacarum.] Quare ut diximus, de hoc loco Cratevarum iudicium esto. [apud Artemidorum eo quem modo indicavi loco, κεφαλωτὰ καὶ σταφυλῖνος, capitata et pastinaca recensentur inter illa quae sunt τρόφιμα, et alendi vim habent.] Auctor est Athenaeus, Didymum scripsisse, *gethyum* herbam ampelopraso similem, etiam ἐπιθυλλίδα fuisse vocatam, sed jure docti eam vocem damnarunt, et scripserunt τὰ δ' αὐτὰ καὶ γηθυλλίδας λέγεσθαι. quanquam reclamant MSS. Phrynichi fabula ubi γηθύων fecerat mentionem, Κρόνος hic inscribitur: apud Hesychium in σελλίσαι, est Κρόνιος. sed Pollux, libro 7. p. 644. cap. 30. Φρύνιχος, ait, ἐν Κρόνῳ καὶ ἀλεκτρουπωλητήριον εἴρηκε. In Aristophaneis verbis, ἐχούσας σκοροδόμητον φύσιν, scribo, σκοροδόμητον, vel σκοροδόμητον. quidam σκοροδομίμητον. Τῇ θυσίᾳ τῶν Θεοξενίων. In multis Graeciae locis festum celebrabatur nulli privatim Deo sacrum, sed in universum omnibus. *Theoxenia* eum diem vocabant. Hesych. Θεοξένια κοινὴ ἑορτὴ πᾶσι τοῖς θεοῖς. Athenis autem potissimum videntur *Theoxenia* celebrata, nam inter propria Reipublicae illius instituta hoc fuit, quod θεοὺς ξένους colerent quam plurimos. Hesychius, Θεοὶ ξενικοὶ παρὰ Ἀθηναίοις τιμῶνται, οὓς καταλέγει Ἀπολλοφάνης ἐν Κρησίῳ. Inde illa ara θεοῦ ἀγνώστου, de qua Paulus Apostolus in Actis. Sed videntur *Theoxenia* quorum hic mentio Apollinis honori peculiariter fuisse consecrata. Apollo enim Delphorum summum erat numen. et alibi quoque *Theoxenia* eidem Deo sacra, ut apud Pellenenses, de quibus in Achaicis Pausanias, Ἔστι καὶ Ἀπόλλωνος Θεοξενίου Πελληνεῦσιν ἱερόν. τὸ δὲ ἄγαλμα χαλκοῦ πεποιήται. καὶ ἀγῶνα ἐπιτελοῦσι Θεοξένια τῷ Ἀπόλλωνι. Sequitur non longe, καὶ ὑπεμιμνησκόμεθα ὧν ἐν Ὀλυσσέει οὗτοι ἄριστοι φάνηται. ὁ χαρσίεις Ἀριστοφάνης εἶπεν ἐπαινῶν τὰς καλὰς Ἀθήνας. Argumentum fabulae hujus ex titulo apparet. continebat enim encomium agri Attici a situs commoditate et optimo frigoris et caloris temperamento: item a praestantia et copia optimarum frugum. similiter eandem urbem laudavit Euripides, Εἰ δ' αὖ πάρεργον, inquit, χρή τι κομπάσαι γύναι, οὐρανὸν ὑπὲρ γῆς ἔχομεν εὖ συγκεκραμένον. ἢ οὐτ' ἄγαν πῦρ, οὔτε χεῖμα συμπιτνεῖ.

Aristides in Panathenaico, ἀλλὰ μὴν τὸν γ' ὑπὲρ γῆς αἶρα, καὶ τῶν Ὠρῶν κῶσιν οὕτω σύμμετρον εἴληχεν, ὥστ' εἰ τῷ λόγῳ μετρίως εἰπεῖν ἦν, συντόν ἂν ἦν. ἴσον γὰρ ἀπάντων ἀπέχει τῶν δυσχερῶν, καὶ μετέχουσα τῶν ἀγαθῶν τῆς δυναμέως ἐκάστης, ἃ λυπηρὰ πρόσσεστιν ἐκασταῖς πέφευγε. τεκμαίρεσθαι δ' ἔξεστιν οὐ μόνον τοῖς ἀρχαίοις, νικῶσι καὶ παρὰ τὴν ἐπωνυμίαν, καὶ τοσοῦτον τοῦ παντὸς ἔτους κατέχουσι χρόνον. Postrema verba summam id ajunt, quod pluribus persequitur Aristophanes hoc loco. Ex hac fabula sunt duo hi versus quos profert Pollux libro septimo, capite secundo, explicans quid sit κῶσιν αἰτεῖν.

Εἰ μὴ κράτιστόν ἐστιν εἰς τὸ Θησεῖον δραμεῖν
ἐκεῖ δ' ἕως ἂν κῶσιν εὕρωμεν, μένειν.

Meminit et aliis locis: item Harpocraton, aliique veterum et Hesychius in Ἀρχαῖς ἱερὸν. Ait comicus, τέττιγας, ἐμβρύεα. De cicadarum esu diximus multa in superioribus libris. sequentem vocem mutare possumus cum Dalecampio in νέβρεια. supple, κρέα, quae vox omitti solet. Addit ὕρισσους δ' ἴδοις ἂν νιφομένους. Hesych. ὕρισσός. Φορμός. aliis ὕρίσκος vel συρίσκος: quas voces explicamus libro tertio capite quarto. Videtur dure dictum quod sequitur, ἔπειτα κολοκύντας ὁμοῦ ταῖς γογγυλίσι ἀροῦσι. durum inquam, cucurbitas et rapas arare, pro arum arare ubi cucurbitae et rapae serantur. Videamus num aliud hic lateat. Atque adeo forte an poeta scripserat, ταῖς γογγυλίσι καροῦσι. Videas, ait, eodem tempore, et cucurbitas, et rapas, quae capitatae dicuntur. Καροῦς quasdam rapas olim dictas p. 645. fuisse testis Galenus libro de bonis et malis succis: μέσαι δίζαι εὐχύμων καὶ κακοχύμων, αἶτε τῶν ἄρων εἰς καὶ τῶν γογγυλίδων, αἶς καὶ βουνιάδας ὀνομάζουσι, καὶ τῆς καλουμένης καροῦς. Sed cogitemus amplius de hoc loco: nam quid opponi possit non ignoro. Subjicit comicus, ὥστ' οὐκ ἔτι οὐδεὶς οἶδ' ὀπηνίκα ἐστὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. nemo scit quatenam sit anni tempestas, tanta coeli clementia est, ut perpetuum ver agi Athenis videatur. πηνίκα et ὀπηνίκα de anni parte usurpatur, ut hic: vel diei, ut in Avibus ejusdem poetae,

— πηνίκα ἐστὶν ἄρα τῆς ἡμέρας;

ὀπηνίκα; σμικρόν τι μετὰ μεσημβρίαν.

Porro ait, μέγιστον ἀγαθὸν εἶπερ ἐστὶ δι' ἐνιαυτοῦ ὅτου τις ἐπιθυμεῖ λαβεῖν. Ante μέγιστον collocanda interunctio. postquam prior qui in his verbis loquitur, feli-

citatem agri Attici descripsit, subjicit alter, *Maximum id quidem bonum est, si liceat toto anno ea quae optes consequi.* δι' ἐνιαυτοῦ pro δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. de quo genere loquendi Athenaeus ipse nos monuit libro septimo. Ait alter, κακὸν οὖν μέγιστον, Scribe, κακὸν μὲν οὖν μέγιστον, *Imo vero magnum id malum est.* Ad-
ditur, ἐγὼ δὲ τοῦτον ὀλίγον χρόνον Φήσας ἀφειλόμην ἄν. In Aristophanis Ὠραϊς fabula, unde haec sunt, dii inducebantur tempestatum anni auctores: in his erat ut videtur, Aeolus, aut quicumque alius ista proferebat verba, quibus hoc ait: posse se, breve tempus flantem, adimere Atheniensibus descriptam modo felicitatem et εὐαερίαν. Legimus autem, ἐγὼ δὲ τοιῶν ὀλίγον χρόνον Φυσήσας ἀφειλόμην ἄν. Qui deinceps sequitur versuss habet hanc sententiam: atque adeo id facio in omnibus urbibus praeter Athenas. ubique enim asperatur aer, et immitis hiems sentitur. scribo vero κ' ἄγωγε ταῖς ἄλλαις πόλεσι δρῶ ταῦτα πλὴν Ἀθηναίων. Ubi docet poeta, ἀπέλαυσαν ἄρα σέβοντες ὑμᾶς. interpres ἀπήλασαν legit: vel ἀπέλαυσαν putavit esse ab ἀπελαύνω. utrumque tantidem facere debemus. Errat enim: nam vertere debuerat, *Ergo illi hoc suae in vos pietatis fructum perceperunt, ut ais? ἀπολαύειν* et poetarum ἀπαυρᾶν. uno verbo Latino exprimi non possunt multis locis, ut cum ait idem poeta in Avibus, Ἀπέλαυσα γὰρ νῆ τὸν Δι' ἐλθαῖν ἐνθάδε. quod vernaculo sermone eleganter dixeris, *Par bien gagné d'estre venu icy.* Αὐτὰς μὲν σικύας τμητῶν ἀνακλώσμασι πείραις. Lego, τμητῶν ἀνὰ κλώσμασι πείραις. pro ἀναπείραις. ut κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε. Vult Nicander, cucurbitas transfigi fractorum lignorum acutis furculis. interpres absurde emendat σπείραις. si putarem aliquid mutandum esse, scriberem, Αὐτὰς μὲν σικύας γε μίτων ἀνὰ κλώσμασι πείραις. μίτου κλώσμα fili est periphrasis, vel sic, τμητὰς ἀνὰ κλώσμασι πείραις. et fortasse haec vera lectio, nam paulo post σικύης ὅρμους vocat frustra cucurbitae per quae filium transmissum. Τῇ ἔνι μὲν σικύης. figura est in τῇ quam πρὸς τὸ σημαινόμενον vocant. nam praecessit χύτρον. nisi legas, πολυχανδέα χύτρον. aliter tamen MSS.

CAPUT QUARTUM.

p. 646.

Oiera κνηστὰ et κνιστὰ Menandri Epiclerus, et Didymae. κρεῖτοι. gallus gallinacens. ἡμερόφωνος et ὀλόφωνος Cratini Ὠραι. locus Alcmanis. δέλφαξ. ἀμνή. Sacerdos Minervae Athenis a quo caseo abstineret. Χοῖρος de porca: εὐθηλήμων. ἀφεύειν. σφέτερος. notatus Scholiastes Apollonii. πεταλίδες. alia multa.

DEINCEPS commemorantur gallinae cucurbitis impostae et κνιστοῖς λαχάνοις. Scribebam κνηστοῖς cum Epit. et Eustathio, cujus sunt verba: ὅτι δὲ καὶ λάχανα κνηστὰ ἐκκλοῦντο τὰ σύγκοπτα, ἐκ τοῦ κνῶ κνήσω τὸ κόπτω· καὶ κνηστὸς δὲ ποιός; τις ἄρτος παρὰ Ἰωσι, διὰ τὸ κνᾶσθαι ὡς εἰκὸς καὶ οὕτω διαδίδοσθαι, ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου δηλοῦται. sed et κνιστὰ olera per i in Hesychio nominatim exposita invenias. et extat verbum κατακνίσθαι ea notione positum paulo post in isiciorum descriptione. Addit, ὧν ὁρῶ περιφερομένων πλήθος. Meins, περιφερόμενον. Citatur mox Menander ἐν Ἐπικλήρῳ πρώτῃ. Docuerat is poeta et priorem et posteriorem *Epiclerum*. illius mentio hic, posterioris apud Harpocrationem: ὅρος, inquit, σκευὸς τι γεωργικὸν παρὰ Μένανδρῳ ἐν δευτέρῳ, (scribe, δευτέρῃ) Ἐπιπλήρῳ. Sequitur deinde, Μένανδρος Διδύμαις. Harpocration, ἐκωμωδοῦντο ἱ Ποτάμιοι, ὡς ῥαδίως δεχόμενοι τοὺς παρεγγράπτους. ὡς ἄλλοι τε δηλοῦσι καὶ Μένανδρος ἐν ταῖς Διδύμαις. οὐ δεινὸν οὖν κρείους μὲ ἐκγεννᾶν τέκνα; Athenienses κρείους vocabant conchas asperas. ita autem videtur Eupolis adolescentem quendam appellasse, a morum asperitate, et insuavitate. Eius pater est qui ista pronuntiat. In sequenti versu, non recte ὀρνεις θ' ὁμοίως. Scribe, ὀρνεις δ' ὁμοίους τοὺς νεοττοὺς τῷ πατρί. Λήδα σὸν ἔργον δεῖς. distingue, Λήδα, σὸν ἔργον. δεῖ σ' ὅπ. *Leda, tuae nunc sunt partes: faciendum tibi ut decenter gallinae mores assumas.* De Ledaie partu nota fabula. Ἐπὶ τῷ δ' ἐπιάζου Versus pede uno longior est, quam oportuit. Scribe, Ἐπὶ τῷ δ' ἐπιάζουσαν ἐκέπειν καλόν. μὴ κεκριμένον ἐν τοῖς πρώτοις. hoc

est, ut paulo post loquitur, *μὴ τυχὸν νίκης. quam fabulam cum docuit poeta iudicium sententia victus est: aut prima palma excidit.* — καὶ ἄλλα δράματα τῶν ὁμοίων τοῦ αὐτοῦ. Deesse aliquid videtur, sententia talem aliquam lectionem desiderat, καὶ μὴ ἠφάνισται, ὥσπερ ἄλλα δρ. Σιμωνίδης, ἡμερόφωνος ἀλέκτωρ. Censeo verius, ἡμερόφωνος, diei nuntius. Vocem ἡμερόφωνος legas apud Alcmanem, eo in loco quem paulo post describimus. Κρατῖνος Ὠραῖς, ὥσπερ ὁ Περσικός ὥραν πᾶσαν καναχὼν ὀλόφωνος ἀλέκτωρ. scribere ὀλόφωνος. *qui totus vox est, praeterea nihil*, ut de lusciniā dixit olim Spartanus quidam vel *qui toto veluti corpore cantat.* attollit enim se gallus gallinaceus cantaturus. Cratini hunc locum puto Hesychium respexisse cum scriberet, Ὀλόφωνος, ὁ ἀλεκτρυὼν, ἢ ἀπὸ τοῦ λόφου, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ἄδειν ὅλον ἀΐρεσθαι καὶ μετεωρίζεσθαι. Cratini fabulam Ὠρας non semel auctor laudat: citatur ab auctore, et Harpocrate in descriptione ξυστίδος: necnon Hesychio in κήτιον et μυσίνιχρφι. Polluce libro sexto, capite secundo, et libro septimo capite trigesimo, et saepius alibi. sed videtur fabula haec fuisse inscripta Πυλαῖαι ὥραι, si recte capio verba Aristophanis scholiastae, qui ad Aves, Κρατῖνος, inquit, δηλοῖ Χείρονα (καὶ) Πυλαῖαις ὥραις. Quod ad sequentia Alcmanis verba, ἀλιπόρφυρος ἕαρος ὄρνις, an haec vera lectio esset: aliquando dubitavi: memineram enim scripsisse alicubi eundem Alcmanem ἀλιβαπτὸς πορφυρᾷ ὄρνις. Hesychius ἀλιβαπτον πορφυρᾷν ὄρνιν Ἀχαιοὺς καὶ Ἀλκυόν. Sed commodum venit postea in mentem loci cuiusdam Antigonis, quem hic adscribam. Historiarum enim mirabilium tmemate 27. postquam dixit alcedonum mares cerylos vocari: atque hos ubi consenuerint solere foeminas in alas receptos gestare: addit, καὶ ἔστι τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀλκυῶνος λεγόμενον τούτῳ συνωνειωμένον. Φησὶ γὰρ ἀσθενὴς ὢν διὰ τὸ γῆρας, καὶ τοῖς χοροῖς οὐ δυνάμενος συμπεριφέρεισθαι, οὐδὲ τῇ τῶν παρθένων ὀρχήσει.

Οὐ μ' ἔτι, παρθενικὰ μελιγάρυες ἡμερόφωνοι,
 γυῖα φέρειν δύναται. βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἴην.
 ὅς τ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἄμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται,
 νηλεὲς ἦτορ ἔχων, ἀλιπόρφυρος εἶαρος ὄρνις.

Sequitur, καὶ τὴν γενικὴν, οἶδα δὲ ὀρνίχων ὅμως πάντων. scribo mutata distinctione, καὶ τὴν γενικὴν οἶδα, δι' ὄρν. Epicharmi locus in ΔΕΛΦΑΞ admodum corruptus. In ultimo versu τοῖς Ἀχαιοῖς προδιδόμην τε, scribe, προδι-

δόμεναί τς. Anaxilas, ait, vocem δέλφαξ posuit καὶ ἐπὶ τοῦ τελείου. quod non est mirum: cum exponat Hesychius τὸ δελφακοῦσθαι, τελειοῦσθαι τὰς ὕς. At pro, ποιήσει δέλφακας ἀλιβάτους: scribe ex Epitome ὕλιβάτας. libro nono, τράγος ὕλιβάτης. τῆς ἐπιγονῆς ἔνεκα τῶν ἑκατὸν θρεμμάτων. Dele τὸ ἑκατόν. nam ex Eustathio et Epito. superesse eam vocem constat planissime. id ut non esset, caecus sit qui non hoc videat. de vetere illa lege satis in superioribus libris. Quod autem addit, διὸ τὰ ἤδη τέλεια ἦσθιον: verum est, et in genere de omnibus acceptum et privatim ad Homericum versus interpretationem relatum. Nam facit Homerus Ulyssis famulos edere χοῖρους, id est, porcos τελείους. sic enim accipiendum Athenaeus docet, et ex eo repetit Eustathius. Mali critici sunt qui sequentia poetae verba inutiliter hoc loco inserta pronuntiant. Eustathius ex isto loco, οἱ ἀμφὶ τὸν Εὐμαίον οὐ σιάλους ἀλλὰ σῦδ' ἦσθιον. neque aliter antiqua exemplaria omnia. Scribe statim, καὶ νῦν δὲ τὴν τῆς Ἀθηναῖς ἰέρειαν ἔθος οὐ θύειν ἀμνὴν. Vocem ἔθος quae abest ab editis, ex Eustathio et Excerptis supplemus, et addit eruditissimus Eustathius, καὶ ὄρα ἀμνὴν: admonens nos, minus eam vocem esse usitatam, sic autem appellari agnum anniculum auctor idem alibi. Sed quod addit dipnosophista, Atticam sacerdotem Minervae τυροῦ οὐ γεύεσθαι, caseo abstinere, si ut verba sonant accipias falsum est. Strabo libro nono, de Salamine loquens Attici littoris insula. τινὲς δὲ ἀπὸ τοῦ τὴν ἰέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀθηναῖς χλωροῦ τυροῦ τοῦ μὲν p.648. ἐπιχωρίου μὴ ἄπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προφέρεισθαι χρῆσθαι δὲ καὶ τῷ Σαλαμινίῳ, ξένην Φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμῖνα. οὐκ εὖ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολογουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεται. ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νομισάντων τῶν ἄρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. non igitur in totum caseo abstinuit Minervae sacerdos: sed tantum recente, qui quidem in Attica pressus fuisset. Corruptissime aliquanto post scriptum etiam in membranis, ubi poetarum testimonia afferuntur, qui vocem χοῖρος de sue foemina posuerunt, καὶ Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταιναρίοις τοιγαριώδη φύλαξαν χοῖρος ὥστε δεσμίων. De tragoedia Sophoclis quae hic nominatur, diximus libro septimo. poetae verba sic possunt concipi,

— τοιγαροῦν
ἔδει Φυλάξαι χοῖρον ὥστε δεσμίαν.

postrema sane quin ita debeant emendari ex ipso Athenaeo dubitare non possumus. generis enim foeminei usurpationem solum probare voluit. Sequitur ex Ptolemaei regis Commentariis, εἰς Ἄσπον ἐπιδημήσαντί μοι οἱ Ἄσπιοι παρέστησαν χοῖρον υἷον ἔχοντα, τὸ μὲν ὕψος δύο καὶ ἡμίσεως πήχεων. ὅλον δ' ἄρτιον πρὸς τὸ μήκος τῇ χοροῖ χιόνιον. non clam me est quomodo viri doctissimi exposuerint χοῖρον υἷον ἔχοντα. sed non adducar unquam ut existimem eruditissimum regem appellare voluisse in soluta praesertim oratione, porcellum υἷον χοῖρου. Lego vero mutata distinctione, παρέστησαν χοῖρον υἷος aut ὕιον. vel simpliciter χοῖρον. nam in Excerptis non comparet vox υἷον, neque alia ulla ex loco. In iisdem est χιόνιον non χιόνιον. Subjunguntur ex Aeschilo versus tres: quorum duo priores scribuntur in antiquis varie, Ἐγὼ δὲ χοῖρον καὶ μάλ' εὐθιλούμενον Τὸν δ' ἐν νοθοῦντι κριβάνῳ θήσω, in aliis εὐθιλούμενον. nec peccaverit fortasse qui εὐθιλήμονα, ut in illo veteris poetae apud Suidam, Ἄρτι καταβρύκοντα τὸν εὐθιλήμονα μόσχον. invenimus etiam in optimis codicibus, ὀνθυλούμενον. quod non est absurdum, si leviter emendatur. nam ὀνθυλευμένον fuerit scribendum, ut in aliis horum librorum non paucis locis. vide libro primo, capite quarto. vix putem ὀνθυλοῦν dixisse Aeschylum pro ὀνθυλεύειν. quod tamen si admittimus, νοθοῦντα κριβανον tueri licet sequente versu, et interpretari *falsum furnum*. vas testaceum quo inverso usus erat loco furni, sic videtur appellare. νοθόω sive νοθέω, nove pro νοθεύω. sed vocem hanc pro depravata habuit auctor Epit. cum caetera describeret. antiquam veteris codicis manum, assequi hic non sumus quiti. Proximos duos ejusdem tragici versiculos sine controversia debes ita concipere.

Λευκός. τί δ' οὐχί; καὶ καλῶς ἠφευμένος

ὁ χοῖρος. ἔψου μηδὲ λυπηθῆς (aut λυπηθείης) πυρί.

Errant magnopere qui offensi voce proba ἠφευμένος, nihili verbum, ἠφειμένος, eo quidem sensu quem afferunt, scribi voluere. notissima Graecis vocabula εὔειν et ἀφεύειν, pro igne torrere. Est et hic ejusdem tragici versus, de sue malefica, Δοιοῦσα καὶ τρέπουσα τύρβ' ἄνω κάτω. p. 649. ubi videtur poeta Φιλόκαινος pro eo quod est aliis τυρβάσεις, dixisse τρέπειν τύρβα. adverbium τύρβα non memini equidem legere alibi: Graecam tamen et δόκιμον videtur, eadem analogia qua κρύβδα et μίγδα formantur.

Post ista narrant docti convivae, suem apud Cretenſes habitum animal ſacrum, et illorum ritibus religioſe cultum fuiſſe. Ridiculae adeo ſuperſtitionis cauſſam ex antiquo ſcriptore Agathocle Babylonio afferunt hanc: *μυθεύουσιν ἐν Κρήτῃ γενέσθαι τὴν Διὸς τέκνωσιν ἐπὶ τῆς Δίκτης, ἐν ᾗ καὶ ἀπόρρητος γίνεται θυσία. λέγεται γὰρ ὡς ἄρα θῆλῃν ὑπέσχεεν ὕς· καὶ τῷ σφετέρῳ γρυσμῷ περιοιχνεύσα τὸν κνυζήθμὸν τοῦ βρέφους ἀνεπαΐστον τοῖς παροῦσιν ἐτίθει. διὸ πάντες τὸ ζῶον τοῦτο περίσεπτον ἡγοῦνται· καὶ ὕς Φησι τῶν κρεῶν οὐ δαίσαιντο.* *Jovem in Creta natum fabulantur, in monte Dicta, ubi etiam arcana quaedam sacra agitantur. Ajunt enim suem illi sugendam mammam praeuisse: et circumcursantem grunnitu suo impedisse, ne illius vagitus posset intelligi. ideo omnes animal hoc summa veneratione dignum censent: neque eorum quenquam adduxeris ut suilla vescatur.* Male editum vulgo *περιοιχνεύσα* pro *περιοιχνεύσα*. ita legunt Excerptor et Eustathius. Ionica vox est, qua dialecto plurimum usus Agathocles, ut ex reliquiis apparet. Scripti quidam *περιηχεύσα*. quod minus placet. Scripsimus etiam ex iisdem *κνυζήθμὸν*, non ut vulgo, *κνυζισμόν*. Observa damnatam locutionem nonnullis veterum criticorum, τῷ σφετέρῳ γρυσμῷ, pro ἑῷ. de unica enim ſue loquitur, non de pluribus. Notatus hoc nomine Apollonius Rhodius non ſemel ab antiquo interprete, magnae doctrinae viro. ut libr 3. ad iſta, *Τόνδ' ἀπαμείβωμεν σφετερόν κτέρας: οὐκ ὀρθῶς, αἰτ, τὸ σφέτερον. ἔστι γὰρ τρίτον πρόσωπον πληθυντικόν. καὶ ἀμαρτάνει.* ſic et alibi ſaepius. ſed hunc quoque canonem grammaticorum optimi auctores interdum migrarunt. Polybius in quinta hiſtoria, ὁ βασιλεὺς ἡθροίζει τὰς τῶν Ἀχαιῶν νῆας, καὶ τὰς σφετέρας. ſic alibi σφέτερος ſimpliciter pro ἴδιος uſurpatum invenias. Praeterea ſcribit Eustathius τοῖς παριούσι non παροῦσι. Cum ait Athenaeus, Πράſιοι δὲ καὶ ἱερὰ ῥέζουσιν ὑλ, καὶ αὕτη προτελὴς αὐτοῖς ἢ θυσία νενομίſται: appellat προτελῆ θυſίαν hoſtiam praecidaneam, quae ante alias cedebatur: erant enim aliae praecidanae (ſive praecidariae) aliae ſuccidanae. Legimus et in Romanis ritibus *porcam praecidaneam*. ſed aliud eſt θυſία προτελὴς ὕς Praefiorum in Creta, de qua loquitur hic Athenaeus: aliud *praecidanea porca*, quae deſcribitur in Feſti reliquiis. Similime apud Graecos προτελὴς θυſία diverſe accipitur: interdum ea notione quam expreſſimus: interdum pecu-

liare sacrificii geenus est, quod ante nuptias faciebant. unde est *προτέλεια θύειν*, et *προτελής εορτή*. Subjicit auctor, *τὰ παραπλήσια ιστορεῖ καὶ Νεάνθης ὁ Κυζικηνός, ἐν δευτέρῳ Περὶ τελετῆς*. hic est Neanthes quem in explicandis veterum superstitionum ritibus Clemens Alexandrinus, aliique laudant. Harpocratonis in *Ἀττικ* verba sunt, *τὰ δὲ περὶ αὐτὸν δεδήλωκεν ὁ Ἀνθης. μυστικὸς δὲ ὁ λόγος*. Scribendum, *δεδήλωκε Νεάνθης*. Adultas p. 650. porcas et jam grandiores, *πεταλίδας* Graeci vocabant: sicut testimonio Achaei poetae probat dipnosophista. Proprie non suis ea appellatio convenit: sed vitulis aut bobus, qui patentia cornua habeant. hos enim Graeci *πετάλους* sive *πετήλους*: Latini *patales* dixerunt. Ait, *πεταλίδας δὲ τὰς σὺς εἴρηκεν*. Achaeus, *μεταφέρων ἀπὸ τῶν μόσχων*. οὗτοι γὰρ πέταλοι λέγονται ἀπὸ τῶν κέρατων, ὅταν αὐτὰ ἐκπέταλα ἔχωσιν. In Excerptis non πέταλοι scriptum sed *πέτηλοι*. ita etiam Hesychius, *πεταλίδων ὡν. μετήχθη ἀπὸ τῶν μόσχων*. πέτηλοι γὰρ οὗτοι λέγονται. non dubito et Athenaeum et Hesychium ab eodem auctore, vetere nimirum Achaei interprete, haec sumpsisse, et usum pro suis. Atque hoc eo notavi ut alterum ejusdem Glossographi loco emendarem, qui doctissimis viris fraudi fuit. Ait enim, *βοῦς πετηνός, ὁ ἀναπεπταμένα τὰ κέρατα ἔχων*. Scribendum, *πετηλός*. Quemadmodum autem patalium boum appellatio ad sues translata est: sic et larinorum boum. his enim non illis primo tributum est hoc nomen. Eratosthenes tamen ut hic observatur, *τοὺς σύας λαρινούς προσηγόρευσε, μεταγαγὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν λαρινῶν βοῶν, οἳ οὕτως ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ λαρινεύεσθαι, ὅπερ ἐστὶ σιτίζεσθαι*. Σώφρων, *βόες δὲ λαρινεύονται*. Graecis *λαρόν* et *λαρινόν* dicitur τὸ ἡδὺ, quod placet ac gratum est. inde *λαρινεύειν* dictum, quod non simpliciter *σιτίζεσθαι* significat: ut Athen. interpretatur: sed *habere molliter et delicate*. Epirotici boves larini dicti, quos ad victimas impinguabant, ut docet Varro libro secundo de re rustica. At valentes boves qui facile proscindunt glebas non *λαρινούς* sed *καμίνους* vocabant. Hesychius, *καμίνους, εὐπλεύρους βόας, ἰσχυροὺς καὶ εὐισχύους*. Latinis *glebarii*.

CAPUT QUINTUM.

Porcellus simul assus et elixus: idemque fartus, et tamen integer. Isicia. πτήσσειν. ἀληθινὸς μάγειρος. τόπον δίδοναι τῷ κενῷ. πέρας artis. θῦμα. τὸ πρᾶγμα δέχεσθαι. ῥακεία. παίζειν. *alia item non pauca.*

Elegans fuit illius coqui artificium, qui dipnosophistarum mensae porcellum intulit ab altera parte ὀπταλέον καὶ κραμβαλέον *assatum et probe tostum*: ab altera vero ὡς ἂν ἐξ ὕδατος ἐψημένον τακερῶς. id est, *jurulentum*, utpote in aqua coctum: tot hisce verbis nihil aliud significatur, nisi quod una dictione paulo post dicitur, ἐφθόν. Accedebat aliud subtile commentum: quod erat ἄσφακτος hic porcellus, ut loquitur coquus: neque ullum exhibebat vestigium letalis sui vulneris, aut ullius apertionis: cum tamen non solum exenteratus verum etiam impensa multa fartus et oppletus esset. Quod ad farturam attinet, similem habes narrationem libri quarti initio: sed sine ulla subtilitate: de isto autem fuisse paulo post idem qui paraverat coquus. Lege, ὑπογαστρῶν τε μέρη χοιρείων: sic melius libri: non χοίρων. videntur autem petita haec ex aliquo poeta: nam integros aliquot senarios p. 651. hic facile deprehendas. τὰ χρυσᾶ τῶν ὠῶν vitelli ovorum nominantur cum hic tum infra in descriptione patinae rhoduntiae. Inter caetera autem quae dicuntur in porcelli ventrem condita, nominantur et τὰ ἐν τῶν σαρκῶν εἰς λεπτὰ κατακνιζόμενα (malim κατακνιζόμενων) καὶ μετὰ πεπερίδων συμπλαττόμενα. tot Graecis dictionibus περιφράζει Leonides sive Athenaeus: quae uno verbo Romani appellabant *isicia*. quare additur. *isicia γὰρ ὀνομάζειν αἰδοῦμαι τὸν Οὐλπιανόν.* vel ut alii libri, *διὰ τὸν Οὐλπιανόν.* Romanam esse vocem constat ex Arnobio, Apicio, et Macrobio libro septimo, cap. 8. Alexander Aphrodiseus unde illam disputationem mutuatus videtur Macrobius, Ἰσικον nominat problemate 22. libri primi. Paxamus quem dicit Leonidas isiciorum fecisse mentionem, is est quem de paratu ciborum, deque agricultura et tincturae arte scripsisse testatur Suidas: quemque etiam in Graecorum comment. de rustica laudatum

offendimus. Recitatur deinde proluxa ῥῆσις e Posidippi comici *Coreuufis*: ubi postquam dixisset culinariae rei doctor, optimum artis coquinariae condimentum esse τὴν ἀλοζονείαν, hoc est, si norit aliquis probe se venditare: addit, τὸ καθόλου δὲ τῶν τεχνῶν Ὅψεις δ' ἔχοντι τοῦ θ' ἡγούμενον. Lego ut verbum et sententiam expleam, Ὅψει νόον γ' ἔχοντι τοῦ θ' ἡγούμενον: id est, non in nostra tantum arte, verum in omnibus cernas eos qui plurimum sapiunt, ostentatione ac jactantia plus praestare quam ulla re alia. tum quid ἀλοζονείαν vocet clare et sub exemplo docet. Ait,

Ξεναγός, ὥς τις ἂν † θώρακ' ἔχῃ
Φολιδωτὸν ἢ δράκοντα σεσιδηρωμένον.
ἐΦάνη Βριαρέως. ἂν τύχῃ δ' ἔστιν λαγώς.

dux militum, ait, si lorica gestaverit squameam, et draconem in clypei ferrea lamina sculptum habuerit, apparet Briareus: cum tamen fortasse sit lepus. deinde arti suae hoc exemplum applicat. Sic autem legendum.

Ὁ μάγειρος εἰάν μὲν ὑποδιακόνους ἔχων
πρὸς τὸν ιδιώτην καὶ μαθητὰς εἰσῆ,
κυμνοπρίστας πάντας, ἢ λιμοὺς. καλῶς.
ἐπτηξ' ἕκαστος εὐθύς. εἰάν δ' ἀληθινὸν
σαυτὸν παραβάλλῃς, καὶ προσεκδοαρεῖς ἄπει.

Sensus est: si coquus ministratum alicui veniat habens famulos dicto sibi audientes, et discipulos arti suae convenienter moratos: tum silent omnes, et ne γρὺ quidem adversus coqui voluntatem mutiunt. (hoc significat, ἐπτηξ' ἕκαστος εὐθύς.) sin verus coquus accesserit, id est, sine ulla pompa et specie inanum, non solum contemnitur: sed et flagris saepe caeditur prius quam discedat. Legebatur in quarto versu ἐπτηξ' ἕκαστος, quod leviculum mendum quam atras tenebras huic toti loco intulerit, scient qui nostram interpretationem cum interpretum somniis contulerint. πτήσσειν autem id est quod diximus: item ἀληθινὸς is quem expressimus. non enim ita accipere debemus ut cum paulo post Sosipater cocum p. 652. ἀληθινὸν appellat, τὸν ἐκ παιδὸς ὁρθῶς εἰς τὸ πρᾶγμ' εἰσηγμένον. Coquorum discipulos λιμοὺς appellat, quia integram famem in aedes alienas afferebant. κυμνοπρίστας autem, ut omnia etiam minima arrodentes, et sibi rapientes de singulis aliquid. Pergit coquus in eandem sententiam, Ὡσπερ οὖν ὑπεθέμην τῷ κενῷ χώρῳ δίδου. Igitur, ait, sicut initio dixi, da locum vanitati. hoc ἀλαζονεύου καὶ περπερεύου. esto vanus et ut Tertulliani

verbum usurpem, pompaticus. *χώραν δίδοναι τῷ κενῷ* live *τῇ ἀλαζονείᾳ*, non est *cedere*, ut cum dicimus, *cedere suo jure alicui*, sed est *dare locum et in se admittere*. non multo aliter Paulus Apostolus, *δότε τόπον τῇ ὀργῇ*. quod interpretatur Chrysostomus, *συγχώρησον τῷ Θεῷ ἐπεξελθεῖν*. Proximus versus aliud praeceptum continet, *Καὶ τὰ στόμια γίνωσκε τῶν κεκλημένων*. malim *στόματᾶ*. sic semper alii poetae, et ita necesse hoc praeceptum optimus magister simili hoc illustrat,

Ὡςπερ γὰρ εἰς τὰμπόρια τῆς τέχνης πέρας
τοῦτ' ἐστίν, εἴν' εὖ προσδράμης πρὸς τὸ στόμα.

Hoc ait quemadmodum ei qui nundinas petiturus est, illud ante omnia fuerit conducibile, scire quid libenter empturi sint ii ad quos merces delaturus est: ita in arte ganeae praecipuum est, ut cibi congruant cum palato convivarum. appellat *πέρας* artis quam *ἡγεμονίαν* dixit Diphilus in simili sententia. nam apud illum de sua arte loquens coquus.

Ἡγεμονία τις αὐτῆς, ἐστίν, ὧ πάτερ,
τὸ τῶν ἐδομένων τὰ στόματᾶ πρεσιδέναι.

Versu 19. *τὸ θῦμα βοῦς*, inquit coquus, hoc est, victima quae propter solemnitatem nuptiarum mactatur, bos est: quare cibi parandi sunt quales possunt ex eo carnum genere parari optimi. *θῦμα* idem atque *ἱερεῖον*: quam vocem exposuimus libro 1. cap. 11. Sequenti versu, *Ὁ δίδους ἐπιφανής. ὁ λαμβάνων*, de patre sponsae loquitur, et sponso. *ὁ δίδους*, is qui filiam suam nuptum collocat: *ὁ λαμβάνων*, sponso qui uxorem ducit, 21. *Τούτων γυναῖκες ἱέρειαι τῇ Θεᾷ*. Hujus solennitatis pars potior foeminae sunt: quare probi coqui officium est, illa potissimum parare, quae foeminis plurimum solent esse grata. Sed quaenam illa dea est quae hoc versu nominatur? Praeterea versus proximus hypermeter est, *Θεοὶ, κορύβαντες, αὐλοὶ, παννυχίδες, ἀναστροφή*. Ne multa, scribendum censemus.

Τούτων γυναῖκες ἱέρειαι. τοὶ Θεοὶ
κορύβαντες, αὐλοὶ. παννυχίδες. ἀναστροφή.

Sequitur, *Ἰππόδρομος οὗτός ἐστί σοι μαγειρικῆς*. Venusta translatio. Plautus milite, *Jam est ante aedes circus ubi sunt ludificandi mihi*. Subjicitur et alia ejusdem poetae *μαγειρικῇ ῥῆσις*. in cujus quarto versu, *ὁ βαθὺς τῇ Φύσει Στρατηγὸς ἔστηκεν, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἐδέξατο*: pro *βαθὺς* emendarunt *εὐθύς*, qui ignorabant Graecis et Latinis usitatam locutionem, quam ad Suetonii Vitel-

lium exponebamus. at pro ἔστης, postulat lex metri potius ἔστη. vel sine copula, ἔστηκεν, τὸ πρᾶγμ' ἐδέξατο. *alti animi dux stabit, et molem belli sustinebit*: Fame-
 p. 653. licum et eum cui longa est coenae expectatio pulchre describit Posidippus cum ait, Τηρῶν πότ' ἐπὶ τὰς χεῖρας οἴσει τις: *expectans quando afferetur lavandis manibus.* eam aquam Graeci vocant ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας. Notanda etiam et etiam vox rara, et alibi quod sciam, non lecta, ῥακεία, pro re vili et abjecta. νόει, inquit, ὄχλου τοιούτου ῥακείαν ἡθροισμένην. *cogita talis turbae farriginem convenisse.* sed nos de eo vocabulo amplius cogitemus. sermo Gallicus Graecam vocem si modo legitima est, integram retinuit *racaille*. Euphron mox in simili sententia συρφετὸν pro eo dixit. Posidippum excipit Euphron: ex cuius Synephebis assertur similis superioribus ῥήσις μαγειρικῇ. Sic autem incipit, Ὅταν ἐρανισταῖς Καρῶν διακονῇς Οὐκ ἔστι παίζειν, οὐδ' ἄ μεμάθηκας ποιεῖν. Cocus discipulum alloquitur, et praecepta ei dictat. *cum pauperibus*, ait, *operam locaveris, cuiusmodi qui ex symbolis una sunt, non licet ludere, neque ea facere quae soles.* Honeſte vocat παίζειν furta committere, ut fieri solitum a famulis coquorum, sed melius Gallice veritas τὸ παίζειν, *il ne s'y faut pas jouer.* q. d. serio in te animadvertetur, si quid furto abstuleris. Tum autem adjicit, hunc pridie ob furta tentaverat, valde periclitatum: sed locus est maculosus. nam ita scribitur, Ἐχθὲς κενινδύνευκας, οὐδεὶς εἶχέ σοι Κωβιός. ὅλως γὰρ ἦπαρ, ἀλλ' ἦσαν κενοί. Doctus interpret violentia iter sibi patefecit, ut ad sententiam perveniret quam putabat esse veram. Illa vero sententia tam est falsa quam inepta. Is igitur pro ἦπαρ scribit παρῆσαν, securus ut fere ubique de versu. Quid nos? utemur nempe ingenio, et ea quam tantopere miramur semper lenitate. Apex unus mutandus non est: sed interpunctio solum corrigenda.

Ἐχθὲς κενινδύνευκας. οὐδεὶς εἶχέ σοι
 κωβιὸς ὅλως γὰρ ἦπαρ. ἀλλ' ἦσαν κενοί.

Heri in magno periculo versatus es. gobionum enim qui tibi traditi fuerant ad coquendum, nullus habuit jecur: sed omnes inventi sunt vacui. Conjunctio γὰρ transposita in alienum locum, ut saepe. octavo versu, μισθὸν δίδοντας ὅσον ἂν αἰτήσαις ἀπλῶς Εἶναι δίκαιον. potest ferri haec lectio utcumque. malim tamen, δίδοντας *si mercedem persolverit* qui te locavit, *esto justus.* οὐ

δὲ νῦν βαδίζομεν εἰς τοὺς γάμους, ἀνδροφόνον. *apud illum vero qui hodie opera nostra est usurus ad curandas nuptiales epulas, nullum fraudis genus est praetermittendum.* quo sensu hic accipiatur vox ἀνδροφόνος dictum jam libr. 6. cap. 9. In fine dictum elegantissime, ὥς δὲ καὶ γλισχρὸν βλέπει. *viden' ut parcum cernit.* hoc est, deparci et fordide avari vultum prae se fert.

CAPUT SEXTUM.

Πέπραται τὸ πρᾶγμα. *Sicon et Aeoloficon. κόπτειν et κατακόπτειν. Ἡφαίστου κύνες. ἄττειν. Θρίον. Chariades vel Charinades. Ζωμὸς μέλας. λαμβάνειν. Nautarum sacrificia ex voto. πέμπτην ἡμέραν pro περὶ πέμπτην ἡμ. Unde fieret olim ut victimae sine corde aut sine jecore aut renibus invenirentur. alia multa.*

NULLUS ferme fuit Graecus poeta novae comoediae, p. 654. qui communem locum de cocorum arrogantia non attigisset. Inde illa tam multa quae tot locis in eam sententiam recitantur ab eruditis convivis hisce, sicut libro sexto observabamus, capite 11. Ac de aliis quidem alibi. nunc autem sequitur ex Sosipatri (vel fortasse Sopatri) *Catapseudomeno*, proluxa coqui oratio jactantiae et vanitatis plena in qua nonnulla sunt digna quae nos advertant. Initio postquam dixit artem μαγειρικὴν, magnam artem esse et magni faciendam: addit, Ἀλλὰ πέπαυται τὸ πρᾶγμα, καὶ πάντες σχεδὸν εἶναι μάγειροί φασιν, οὐθὲν εἰδότες. [Vitium in priore versu metri modulus arguit. Suspicio glossam irreplisse in locum vocis legitimae: quum esset prius, Ἀλλ' οἴχεται τὸ πρᾶγμα.] Restituendus nobis ex conjectura hic locus versu 10. — Τρεῖς ἡμεῖς ἐσμὲν Ἐτι λοιποὶ Βοῖδίων καὶ Χαριάδης. scribo, — τρεῖς ἡμεῖς μόνοι Ἐσμὲν ἔτι λοιποί. In 13. nolim abesse interrogationis notam post ἐγώ. et vertam. *Ego vero hoc ajo.* respondet illis, τί φής; In 14. *Sicon*, proprium est viri nomen: quod qui censent mutandum in Sicyon, errant. inde est Aeoloficon Aristophanis fabulae titulus: de Siconis cujusdam levitate et

stultitia: quod et Adrianus Turnebus ad huc locum notaverat. Mutilus est versus 15. Ἐδίδασκεν ἡμᾶς πρῶτον ἀστρολογεῖν. expleveris si addas a fine, καλῶς, aut tale quid. 20. Ἄρα σύ με κόπτειν οἶος εἴ γε Φίλτατε. melius ἄρα. *ergo tu me loquacitate obtundere paras.* qui accingunt se ad faciendum aliquid, Graecis dicuntur οἶος εἶναι ποιεῖν. Dalecamp. κόπτειν usu tritissimum hac notatione, ut libro 7. ἢ λέγων φαίνου τι μοι Καινὸν παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν, ἢ μὴ κόπτέ με. mutat in κρύπτειν fallaci et absurda conjectura. Item interpres in simili dissertatione coqui alius ex Anthippo comico, postea hoc libro descripta, κατακόπτειν *obtundere* vertit isto versu, Ἐμὲ κατακόψεις, οὐχ ὃ θύειν μέλλομεν. sed melius ibi vertisset, *enecabis* propter sequentia verba. jocatur enim poeta in ambigua significatione τοῦ κατακόπτειν: quam Latine non minore elegantia expresseris, si vertas, *Tu quidem me enecabis, non victimam quae parata est.* at in isto Alexidis qui sequitur non longe, Μὴ κόπτέ μ' ἀλλὰ τὰ κρέα. παῖδες παράγεις. aliter interpretandum ut cap. 8. dicetur. Faciunt mihi negotium hi duo versus. Ego, inquit iste artis suae encomiasta, dum puer venit e foro.

Μικρὰ διακινήσω σε περὶ τοῦ πράγματος,

ἵνα τῷ λαλεῖν λάβωμεν εὐκαιρον χρόνον.

Non est obscurum ex superioribus, quam sententiam ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου postulet: sed διακινεῖν τινὰ pro *sermonem habere cum aliquo*, quale est loquendi genus. praeterea non ἵνα λάβωμεν, verum ἐπεὶ ἐλάβομεν videtur fuisse dicendum. 24. scribe, Ἀπολλὼν ὡς ἐργῶδες! ἄκουσον ὦ γαθέ. In 39. scribendum, τοῦπτάνιον, non τοῦπτανεῖον. et λαβεῖν in proximo non λαμβάνειν. In 44. Τί οὖν ἔτι σοι δίδειμι τὰ στρατηγικὰ Ἐχειν γε τὸν p. 655. μάγειρον non τοιοῦτον ἔτι σοι δ'. Lacunam sequentium verborum, ἢ τάξεις Σοφὸν μὲν ἀπανταχοῦ ἐστὶ καὶ πάση τέχνῃ: explemus inserta voce σαφῶς, non minus vere, opinor, quam apte. ἢ τάξεις σαφῶς Σοφὸν μὲν ἀπ. Ultima verba ita scribe, — σύ δῆτα παραδείξας ἐμοὶ τὰ δέοντ' ἀπελθὼν, αὐτὸς ἡσυχίαν ἄγεις. qui cocum in foro conduxerat, vexatus ab eo longis sermonibus, quibus suae artis mysteria illi pandebat, belle se nunc ulciscitur: negans opus sibi esse amplius coqui opera, posteaquam tam bene fuerit in ea arte institutus: quare eum jubet facessere et alia curare. Insequens Alexidis ecloga tota est plana, usque ad illa sub finem,

Εἰς τοὺς σοφιστὰς τὸν μάγειρον ἐγγράφω.
 ἐστήκαθ' ὑμεῖς, κἀεται δέ μοι τὸ πῦρ
 ἤδη· πυκνοὶ δ' ἄπτουσιν Ἡφαίστου κύνας
 κούφως πρὸς αἴθραν, οἷσθ' ὃ γίνεσθαι θ' ἅμα·
 καὶ τὴν τελευτὴν τοῦ βίου συνῆψέ τις
 μόνοις ἀνάγκης θροῦδος οὐχ ὀρώμενος.

Vulcani canes eleganter appellat e crepitante ligno volantes huc illuc scintillas. Eubulus in Orthana, ut narratur lib. tertio et lib. 6. 'Ριπίς δ' ἐγείρει Φύλακας Ἡφαίστου κύνας. Pro ἄπτουσι videtur scribendum ἄττουσι propter sequentia verba, κούφως πρὸς αἴθραν. Si legamus ἄπτουσι, canes Vulcani erunt coqui discipuli. quod optime cum superioribus conveniet: nam quantum sulphicari licet, quinque postremi versus continent ἐπεξεργασίαν ejus quod praecedente dixerat, coquos et sophistas in eadem lance ponendos esse. Probat hoc duobus argumentis, nam et coqui et sophistae discipulos habent quibus imperent, quique sibi sint obsequentes: et utrisque eorum illud proprium, ut prae timiditate atque ignavia a morte violenta nihil metuendum habeant. Prius argumentum elicitur ex hac lectione antepenultimi versus, quam excogitavimus, Κοῦφοι πρὸς αἰθέρ', ἅμ' εἶπα, γίγνεται θ' ἅμα. Familiare Graecis proverbium, ἅμα ἔπος, ἅμα ἔργον. Posteriolem rationem eliciebamus ex sequentibus duobus versibus. Ait auctor: δικαστὰς γὰρ ὑμᾶς οὐκ ὀκνήσαιμ' ἂν καλεῖν, ἀναμένων τὴν ὑμετέραν τῶν αἰσθητηρίων κρίσιν. meminervis qui haec legis, sub persona coqui ista dici: nam si accipias ut ab auctore dictum, res est inepta, de literis enim non judicamus per sensus, etsi non sine sensibus. Hoc moneo, quia Dalecamp. aliter accipiens male mox interpretatur ista, οὐδενὸς ἐμνήσθη τοιοῦτου ὧν ἐγὼ πολλάκις ὑμῖν τυγχάνω παρασκευάζων. quae similiter ut a coquo profecta capi debent, et verti: nullius talis paratus ciborum Euphron meminit, quales ego saepe vobis paro. Percurramus nunc ipsa Euphronis verba, πολὺ νεώτατος versu quarto. omnium meorum discipulorum natu longe minimus. Scribe quintum versum, Ἄγεις Ῥόδιος ὥπτηκεν ἰχθῦν μόνος ἄκρως. Νηρεὺς δ' ὁ Χ. Versu sexto, Ὅριον τὸ λευκὸν, οὐξ Ἀθηναίων Χαριάδης. Posterius hemistichium emendabat Dalecamp. τὸ δὲ ξανθὸν Χαριάδης. sane quam ἀστόχως: nam macula hujus versus in prima voce conspicitur, ὅριον enim perperam legitur pro θρίον. edulii genus apud Graecos fuit τὸ θρίον. parabatur va-p. 656.

riis modis, ut docemur ab Hesychio atque aliis. ideo additur λευκόν, ad distinctionem plurium modorum, quibus thria conficiebant. *Chariades* Atheniensis fuit, etiam alibi nominatus in hoc libro [ut capite sequente,] sed *Charinades* fortasse melius. Aristophanes, *Χαρινάδην τις βωσάτω*. Etiam caeteri qui hic nominantur, *Lamprias*, *Aphthonetus*, *Euthynus*, et alii Athenienses fuisse, aut artem suam in ea urbe exercuisse existimo. Nugatur enim hic cocus, juris nigri inventum Lampriae tribuens, *Ζωμὸς μέλας ἐγένετο πρῶτῳ Λαμπρίᾳ*, cum Lacedaemonios ab antiquissimis temporibus eo usos constet. aut ita accipe hunc versum: excelluisse Lampriam in parando eo juscule, et primas tulisse. Cum ait, Ἀλλ᾽ ἄντας Ἀφθόνητος, Εὐθύνοσ Φακῆν, sic accipe, *Aphthonetus* allantes (εὖρε supple, invenit:) *Euthynus lentem*, hoc est, rationem parandae lentis quam optime. Errant qui aliter accipiunt versum hunc, et suis emendationibus illum depravant. Addit, Ἀπὸ συμβολῶν συνάγουσιν Ἀριστίων πόρους. hic quoque supplendum ἔξωθεν verbum εὖρε. *iis qui volunt ex symbolis una esse*, inveni *Aristion rationes compendiarias*. superioribus aliquot locis testatus est Athenaeus, convivia e collatis symbolis fuisse λιτὰ et frugi. in his igitur oportuit cocos invenire πόρους: hoc est varias rationes conficiendi cibos diversos ex eadem materia. Ita interpretamur πόρους hoc loco. quid sit συνάγειν, quid συμβολαί, superiore libro et saepe alibi dictum. Interpretes hic οὐδὲν ὑγιές. Postquam autem priorum inventa praedicavit hic sapiens: ego vero, ait, caeteris artis nostrae partibus occupatis, inveni τὸ κλέπτειν πρῶτον, ὥστε μηδένα Μισεῖν με διὰ τοῦτ' ἀλλὰ πάντας λαμβάνειν: furta facere, adeo succensente nemine, ut contra omnes opera mea uti praeoptent. λαμβάνειν est, *conducere ad opus faciendum*, et ut veteres loquebantur, *emere*. peccata aliorum piget persequi. 17. Πέμπτην ἔθυον ἡμέραν οἱ Τήνιοι. Tenii quidam nautae cum vix quinto die Athenas appulerint diis vota reddunt, defuncti periculosa navigatione. De hoc more diximus ad librum septimum. Ita autem necessario exponimus πέμπτην ἡμέραν θύειν. *Tenus* Cycladum una est, non ita longo intervallo Athenis distans, ut quinque dierum esset navigatio: sed isti tempestatem passi videntur. Quid si compendio sermonis dictum putemus, pro πέμπτην ἄγομεν ἡμέραν ἐξ οὗ ἔθυον οἱ Τήνιοι, vel πέμπτην ἡμέραν pro περὶ πέμπτην ἡμέραν,

quinto abhinc die. sic fere paulo post τὸν ὄρθρον, pro περὶ τὸν ὄρθρον. Porro qui ex hac causa sacra faciebant, quam minimo poterant sumptu pietatis officio defungebantur. Diphilus de naufrago vota solvente, Ἀφῆμα τὸν τοιοῦτον· οὐδὲν ἡδέος Ποιεῖ γὰρ οὗτος· ἀλλ' ὅσον νόμου χάριν. Propterea subjicitur hoc loco, nautas Tenios mactasse hoedum parvum et λεπτόν. macilentum et exsuccum. nulla potest causa afferri cur λευκὸν pro λεπτόν emendari voluerint viri docti. Sed hunc locum ita scribe,

*Λεπτόν ἔριφον καὶ μικρόν. οὐκ ἦν ἐκφορὰ
τότε τῶν κρεῶν σοὶ οὐδὲ τῷ διδασκάλῳ.*

p.657.

monstrum est, non Graeca vox, τό τε λευκοκρέων, quod omnibus hactenus placitum. cum erat magna ciborum copia, facile erat coquis suffurari aliquid. Hic famulum suum laudat, quod etiam in eo sacrificio ubi praeter hoedum nihil dabatur parandum, ingeniosa furta sit primus omnium commentus. Ita verte. *nihil tum poterat carniū auferri furto, neque tibi, neque etiam mihi, qui tuus sum praeceptor*: sequitur, Ἐτέρους πορίσασθαι δὲ ἔριφους ἡνάγκασας. tu vero, ait, subtilibus commentis tuis *ut alteros duos hoedos pararent, vel invitos adegisti*. Interpres ἡνάγκασα. contra poetae mentem planissime. nam hujus inventi palma ad discipulum pertinet, non ad magistrum qui loquitur. Sed videamus quae sequuntur: Τὸ γὰρ ἦπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπούμενον, Καθεῖς κάτω τὴν χεῖρα, etc. Stratagemata famuli exponit, quibus ille usus effecerat, ut miseri nautae pro hoedo uno tres mactarent. Hic vero interpretum me miseret. Res ita habet: Mactato primo hoedo, dum curiosius ex perpetuo ritu, jecur spectant nautae, nebulo iste manum ulterius promovet, renem magna audacia aufert, jacetque in propinquam foveam: quem ubi animadversum est deficere, tumultuari nautae et sibi timere, quibus hoc portentum esset oblatum. Quando igitur non litarant hac prima victima, succidaneam praecidaneae substituunt. sed hoc quoque frustra: nam et haec sine corde reperitur, fraude simili ejusdem hominis facerrimi. Ita opus est tertio hoedo. Narrationis haec summa. Atque ex his discimus qui factum sit olim, ut toties hostiae parte aliqua intestinorum defectae reperirentur: cujus rei testis tot locis Graeca et Latina historia Ego non dubito popas et victimarios sui compendii causa saepe iis artibus nros quas coqui

frequentabant, ut docet hoc loco poeta. Versum hunc ita scribe, Τὸ γὰρ ἦπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπούμενων. nisi malis, αὐτὸς πολλάκις σκοπούμενος. res eodem redit. Ait, οὐκ εἶχε νεφρὸν, Ἔλεγον. ἔκυπτον οἱ παρόντες ἀποβολῇ. *dixerunt omnes, non habuit haec hostia renem: tum qui aderant caput demiserunt propter hanc jacturam.* Sine caussa emendant ἔλεγες. iidem absurdissime versu 30. scribunt, ἐγὼ μόνος εὖρηκα τέχνην: cum et sententia et metrum postulent quod editur σὺ μόνος εὖρηκας τέχνην. pari errore in 33. ἐτερέτιζον scribunt pro ἐτερέτιζες. Eo loco ludit venuste poeta in voce χορδῇ, quae et intestinorum partem significat, quibus vescimur, et fidem lyrae. Narrat magister de suo discipulo, fecisse illum χορδῆς furtum: et postea cato aliquo vaframento, quod equidem non satis capio, adstantium animos alibi occupasse, ut sibi daretur χορδῆς devorandae facultas. Lego donec aliquid melius docear,

Χορδῆς δ' ὀβελίσκου δι' ἡμέρας ζητουμένου
 ἰχθῦς δι' ὠμοὺς εἰς τὸ πῦρ ἀπέσβεσας.

sequitur jocus de quo diximus, Καὶ πρὸς τὸ δίχορδον ἐτερέτιζες. *atque interea strepebas ad dichordum instrumentum.* sensum jam expressimus.

p. 658.

CAPUT SEPTIMUM.

Platonis Lacones. περίκομμα. λαφυροπώλης. Co-roebus olympionica. ἀναδήσασθαι τὸν ἀγῶνα, vel νίκην. πηγὸς, pro albo. λευκὸς λόγος, perspicuus et clarus. ἀνθρωπίνως λαλεῖν, humane loqui. illustrata multa et emendata.

ΣΩΦΡΩΝ δ' ἐν Γυναικεῖσις. *mimis nempe. quoties jam facta mentio μίμων γυναικείων et μίμων ἀνδρείων Sophronis?* ΠερὶΦερὲ κύκλῳ τὸν σκύφον μεστόν. Sic edidimus hunc Sophronis ex Italicis exemplaribus: quorum fere secuti sumus fidem, cum nuperam editionem adornaremus. Veteres editiones ita habuerunt, *περίΦερὲ † κοίκοα μεστόν τὸν σκύφον.* quam scripturam inventam a nobis etiam in Huraldino MS. neutiquam esse aspernandam, jure nunc censemus. Lego igitur, ΠερὶΦερὲ Κοικόα (vel Καικόα) μ. τ. σκ. *Coecoa, sive Caecoa,*

mulieris nomen, cujus non semel in eo opere fecerat Sophron mentionem. Athen. sub finem libri hujus, Καὶ Σώφρων ἐν Γυναικεῖσις, Τάλαινα Καϊκόα, κατὰ χειρὸς δοῦσα ἀπόδος πόθ' ἡμῖν τὴν τράπεζαν. Καὶ Πλάτων

δ' ἐν Λάκωνσιν. Observo dubitasse veteres cujus esset hoc drama. Harpocration, ἐκωμῶδει Σθένελον ὁ τοὺς Πλάτωνος Λάκωνας γράψας, ὡς τ' ἀλλότρια ἐπισφετ-
ρίζομενον. οἶνογευστεῖ, περιπατεῖ ἐν τοῖς στεφάνοις.

Fuere qui scriberent, οἶνογευστεῖ. Si quid mutandum, probarem, Ἀντιφάνης ἐν Διδύμοις, ἀγευστεῖ περιπατεῖ ἐν τ. στ. nam ex fine praecedentis vocis videntur temere aliquot literae repetitae. Περὶ ἡμιόπτου καὶ

ἡμιέφθου καὶ ἀσφάκτου γεμιστοῦ χοίρου. Ut libro septimo singulorum piscium nomina, et lib. 11. poculorum: sic haec verba tanquam inscriptio capitis, sequenti narrationi praescribuntur. dubitet aliquis an sint Athenaei: puto tamen esse. εἴκασα καὶ τ' ἄλλο μέρος ἠψῆσθαι. non male qui legunt εἴασα. Τὰ κρέα ποιήσας ταῦτα καὶ

ζέσας σφόδρα. Nullus sensus ex primis verbis potest elici ita scriptis: emendemus igitur, et scribamus Τακερὰ ποιήσας ταῦτα. posterior versus pars priorem explicat. Nam ζέσας valet hic, *faciens fervere*. τακεραὶ autem fiunt carnes coctura diuturna. Sensus est, ut fallas eos qui numerata carnum frustra tibi tradiderunt, fac tamdiu coquantur donec dissolvantur. ita enim numerus iniri nullo modo poterit. ἰχθὺς ἀδρὸς πάρεστι

ταυτός. ἔστι σός. an et hic legi potest, τακερός ἔστι σός. si enim vehementer coquas, tuus est: non quidem totus, sed pars illius. Ideo adjicit, quasi explicans se, καὶν τέμαχος ἐκκλίνης τι. *frustum saltem aliquod ejus avertes*.

Περικόμματος δὲ τάξιν ἢ θέσιν φέρει. edulii facti e parvis carnum frustis nomen est περίκομμα. Latinorum *minutal*, res non admodum diversa. Hic vero pericommatibus loco esse dicuntur particulae e singulis cibis decerptae et furto ablatae. Εἰς αὐριὸν σε καὶ με

ταῦτ' εὐφρανα. Lege, εἰς αὐριὸν σε καὶ με ταῦτα γ' εὐ- p. 659.

φραναν. Τῷ λαφυροπώλῃ παντάπασιν μεταδίδου appellat autem λαφυροπώλην, janitorem foribus appositum, ut exeuntes coquos et alios suspectae fidei, excuteret. Potest legi et εὐφρανεῖ. vel τούτοις εὐφρανα. οἱ δ' ἡμέ-

τεροι οὗτοι ἅμα ἴσως ταῦτα ἐκμανθάνοντες. Videtur corruptum aliquid. Fortasse scribendum οἱ δ' ἡμέτεροι οὗτοι μάγειροι ταῦτα ἐκμ. Mox autem pro, ἢ ἐπιμε-
τρίους ἐμαυτὸν ἐγὼ οὐ μεγαλαυχούμενος ἐπ' ἐμαυτῷ,

scribendum paret, ἢ ἐπὶ μετρίοις ἑμαυτὸν ἐγὼ μεγαλαυχούμενος ἐπαινῶ; *an illa sunt mediocria propter quae elato spiritu me ipsum laudo?* ὁ πρῶτος τῶν τὸν Ὀλυμπιάσιν ἀγῶνα ἀναδησαμένων Κόροιβος ὁ Ἡλεῖος. Pausanias Eliacorum libro priore, ἐξ οὗ γὰρ τὸ συνεχὲς ταῖς μνήμαις ἐστὶ, δρόμου μὲν ἄθλα ἐτέθη πρῶτον, καὶ Ἡλεῖος Κόροιβος ἐνίκη. testatur idem et in Arcadicis. Interpreti multum debet hic Coroebus, qui de coquo et cursore poetam eum facit. Sed eo misso vertamus, *primus eorum qui ex Olympiaco certamine coronati sunt, vicit Coroebus Eleus.* ἀναδήσασθαι ἀγῶνα, pulcherrimum dicendi genus, de eo qui ludis fuerit coronatus. Sic dicunt Graeci ἀναδεῖσθαι νίκην. Zosimus libro primo, Ταῦτα δὲ διαθεῖς τὸν εἰρημένον μοι τρόπον, καὶ κατὰ Βαρβάρων ἀνεδήσατο νίκας, δύο πολέμους ἀγωνισάμενος. Contra, qui aliqua ignominia fuerit affectus, dicitur is αἰσχρος ἀναδήσασθαι. Procopius, αἰσχρος ἀναδουμένην οὕτω μέγα πρὸς πάντων ἀνθρώπων. Quamobrem frustra sunt eruditissimi viri, qui Eustathium emendant scribentem, ὅτι δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ μνημονευθέντα Ὀλύμπια οὐκ ἀεὶ μεγάλους τινὰς εἶχεν ἀγωνιζομένους, δηλοῖ ὁ πρῶτος τὸν Ὀλυμπιάσιν ἀναδησάμενος ἀγῶνα Κόροιβος ὁ Ἡλεῖος. οὐ μεγάλης τέχνης ἄνθρωπος ὢν, ἀλλὰ μάγειρος, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου κεῖται. ipsa sunt, ut vides, Athenaei verba. Σφόδρ' ἡγανάνκτησ' ὥσπερ ἡδικημένος. Scribo, ἡγανάνκτησ' ὥσπ. pro ἡγανάνκτησεν. ille vero indignari cepit, et suam injuriam interpretari, quod nullum vocassem ad coenam daetymonem. Male acceperunt pro ἡγανάνκτησα. nec recte distinxerunt. Οὐδέτερον αὐτῶν. προβάτιον δ' οὐκοῦν ἔφη. Et haec, et quae sequuntur perverse scripta. Lego,

α. Οὐδέτερον αὐτῶν, προβάτιον δ'. β. οὐκοῦν, ἔφη,

ἔστιν τὰ μῆλα πρόβατ'; α. ἔφην, οὐ μανθάνω

ἔγωγε τούτων οὐδὲν οὐδὲ βούλομαι.

ἄγροικός εἰμι· ὥσθ' ἀπλῶς μοι διαλέγου,

β. Ὁμηρον οὐκ οἶδας λέγοντα μῆλα σύ;

α. Ἐξῆν δ' βούλετ' ὦ μάγειρ' αὐτῷ λέγειν.

multa hic fecimus meliora. itaque omnia jam ita plana, ut vel mediocriter versati in literis interpretem non sint desideraturi. penultimi versus sententiam ita excerpfit Breviator, Οὐκοῦν τὰ μῆλα πρόβατα Ὁμηρον οὐκ οἶσθα λέγοντα; quod nostram emendationem stabilit. Πηγὸς πάρεστι; πηγὸς; οὐχὶ λευκὰς εἶ. Invenimus hanc lectionem οὐχὶ λευκὰς εἶ; sane venustam et acutam. nam

quia πηγὸς exponitur apud poetam μέλας: videtur ita accepisse ea notione qui quaerentem coquum audiverat an aliquis adesset πηγός. quare ut ad eam interrogationem respondens, πηγός; ait: οὐχὶ λευκός; *nigrum* quaeris p. 660. aliquem? *num tu vero albus es?* Hic sensus est hujus lectionis: quam equidem ambabus, quod ajunt, manibus amplecterer, nisi impedirent sequentia. sed ea scriptura admissa, quid fiet sequente voce ἐρεῖς? praeterea in antiquis membranis locus similiter scriptus ut in editis: quare earum auctoritate nobis commendare se ea lectio non potest. Excerptorum auctor quae videbat maculosa tangere noluit. Conjicimus scribendum esse,

Πηγὸς πάρεστι; πηγός; οὐχὶ λευκὰ σὺ
ἐρεῖς, σαφέστερόν θ' ὃ βούλει μοι λέγειν;

minus vulgo nota significatio vocis λευκὸν quando orationi tribuitur perspicuae et clarae, fecit ut corrumpetur ab imperitis hic locus. atqui οὐχὶ λευκὰ ἐρεῖς elegantissime dictum, pro, *non tu ea dices quae possint intelligi?* Eusebius Προπαρασκευῆς libro 11. καὶ τοῦτό γε λευκότερον διασαφήςας ἐν τῷ Φάναι, μηδὲν ἄλλο εἶναι τὸ ὄν, ἢ τὸ οὐ σαρκὸς ὀφθαλμοῖς ὁρώμενον, νῶ δὲ καταλαμβανόμενον. ibidem τὴν δὲ διὰ τοῦ δόγματος διάνοιαν καὶ Φίλων ὁ Ἑβραῖος λευκότερον ἐρμηνεύων, τόνδε παρίστησι τὸν τρόπον. Sic lib. 15. λευκοῖς τοῖς ἐλέγχοις ἀπεγύμνωσα. sic et alii auctores. [et διαλευκαίνειν pro interpretari. Nicephorus Gregoras libro 3. τὰ τῶν θύραθεν καὶ ἡμετέρων βιβλίων ἀνιγματοῶδη καὶ γρίφα διαλευκαίνων, καὶ τὴν ἐκείνων νύκτα πρὸς ἡμέραν μεταρμозόμενος.] Μίστυλλα, μοίρας, δίπτυχ', ὀβελοῦς. Voces Homeri sunt: quibus facit poeta istum uti ad ostentationem eruditionis. Sic legendum μύστιλλε, et metri causa, et Homeri: cujus est versus quem respicit, vel ex Martiale omnibus notus, μίστυλλον τ' ἄρα τ' ἄλλα. μιστυλλᾶσθαι Atticorum, hic non habet locum. μοῖραν Homero, quae aliis μερίδες etiam δίπτυχα Homericum vocabulum, ex his illius exponendum, κατὰ δὲ κνίσση ἐκάλυψαν Δίπτυχα ποιήσαντες. indidem est ὀβελός. nam ait poeta, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν. Atque haec sunt illa verba ἃ οὐδεὶς ἤκουσεν ἄν, inquit hic paterfamilias. id est, *quae nemo possit intelligere*: sic malo quam ut alii, *inaudita*: propter particulam ἄν. ἀκούειν pro *intelligere* saepe invenies. Τῶν τοῦ Φιλήτα λαμβάνοντα βιβλίων. Malo et praestat, τὸ τοῦ Φιλήτα λαμβάνοντα βιβλίον. Glossas Philetæ in-

telligit, quas ille versibus scripserat, ut alibi diximus. Ἀνθρωπίνως λαλεῖν τε. Arbiter in Satyrico, *Roga inquam quid tibi vis cum isto morbo? Non minus quam duabus horis mecum moraris, et saepius poetice quam humane locutus es:* prorsus convenienter huic loco. [Aristophanes Ranis ἀνθρωπείως λαλεῖν, proposuit τῷ μεγαλοῤῥήμονεϊν, et ea loqui, quae mirentur qui audiunt potius quam intelligant.] Sic apud Hieronymum accipe *humanum sonum*, cum in Apologia adversus Rufinum Φράσιν hanc illius exagitans, *quae mihi ad suspicionem veniebant*, ita loquitur: *compeditam putes linguam ejus, et inextricabilibus modis ligatam, vix in humanum sonum erumpere.* [Ausonius in epistola ad Symmachum *Persuastisti mihi quod epistolae* p. 661. *meae concinnatio inhumana non esset*] Galen. in libello εἰ κατὰ φύσιν αἶμα ἐν ἀρτηρίαις περιέχεται, disputans adversus Erasistrateos. ταῦτα τινὲς αὐτῶν μόγις αἰδεσθέντες ὥσπερ ἐξ ὕπνου βαθείος ἐγερθέντες, οὐκέτ' ἀγροίκως τε καὶ ἀγρίως, ἀλλ' ἤδη λογικῶς τε καὶ ἀνθρωπίνως ἐπιστραφέντες ἐπεχείρουν διαλέγεσθαι. Libro autem secundo, Περὶ διαφορᾶς σφυγμῶν, studium suum pure loquendi et intelligibiliter, appellat προκίρῃσιν μέτριον καὶ φιλόανθρωπον. At in illa mirabili D. Pauli ad Romanos epistola, ἀνθρώπινον λέγειν, B. Chrysostom. interpretatur, ἀπὸ ἀνθρωπίνων λογισμῶν, ἀπὸ τῶν ἐν συνηθείᾳ γινομένων. τὸ γὰρ σύμμετρον τῇ προσηγορίᾳ τοῦ ἀνθρώπινου δηλοῖ.

CAPUT OCTAVUM.

Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν. *Commentum artis μαγειρικῆς. κρεάδια δροσώδη τὴν σχέσιν tenera rori assimiliata: jecur anseris. Eubuli Stephanopolides. Anticlidis Nostri. ἀναβράττειν et ἀνάβραστα κρέα. Testiculi in cibum. iidem dicti νεφροὶ et παραστάται. Oxyliparum. ἀκρολίπαρος. ὑπόξυλος et κατάχρυσος. Metagenis Aurae. Platonis Pisander. Menandri Carthagenenses.* Ἀπολλων. *alia nonnulla.*

ΕΠΙΤΙΜΩΝΤΕΣ δέ τινι Φασίν, Μὴ δεῖν τὸν Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν. Eustathius ita interpretatur: Oeneus et Peleus personae heroicae positae sunt pro οἶνος et πηλός,

unde ortae videntur. Reprehenditur autem his verbis pincerna, qui vinum in cyathum sic fundit, ut effundat. Vinum humi cadens fit *πηλὸς lutum*, scimus etiam *πηλὸν* dictum veteribus fuisse vinum: ut ego arbitror non merum et sincerum, sed mixtum aut mangonizatum: inde *κάπηλος* qui tale vinum vendit. quare possumus etiam sic exponere, non oportet *ολνέα* facere *πηλέα*, id est, *bonum vinum malum facere et corrumpere*. Quis primus hoc dixerit, non nunc memini. Vetusissimum quidem dictum est cuius etiam facit mentionem, Demet. Phalerens, vel quicumque est libri ejus auctor. *πεῖρα τῆς τέχνης ἧς ἠγγήσατο ἀπολαύσας. cum mihi experienti bene cessisset ars quam ille primus docuit.* Ars autem illa est, peritia corrigendi re-torridas et *κραμβαλέας* jam nimia coctura carnes. Id *πάθος* esse ait *ιάσιμον*: si olla in qua torrendo corruptae fuerint carnes, immittatur bene calida in pel-vim aceto frigido plenam. Prima Alexidis verba opem desiderant meliorum librorum. quos dum expectamus, recta saltem interpunctione ea illustrabimus:

α. † ἡψέ μοι δοκεῖ

πνικτόν τιν' ὄψον δελφάκιον. β. ἡδύ γε.

α. Ἐπειτα προσκένευκε. β. μηδὲν φροντίσης.

ιάσιμον γὰρ τὸ πάθος ἐστί. β. τῷ τρόπῳ;

Proximum versum ita scribo, Ὁξος λαβὰν, εἴτ' εἰς λε-
κάνην τιν' ἐγχέας. In eo qui sequitur, non concoquo
τὸ ξυνεῖς, nec scio qui emendem. Postea lege, καὶ
ζυμουμένη Ὡσπερ κίσηρις λαμβάνει διεξόδους Σομφάς.
Male in 11. Τὰ κρεὰ δι' ἐσται. scribendum, τὰ κρεάδι' p. 662.
ἐσται. ut mollitiem carniū indicet, non κρέα appellat,
sed κρεάδια. Propterea addit, fieri illa δροσώδη τὴν σχέ-
σιν. hoc est ut vulgo etiam loqui solemus *tenera instar*
roris. Quia ros est ἀσθενῆς καὶ ἀδρανῆς ὄμβρος, ideo
rori comparantur quae sunt tenera et mollia. Alci-
phron in epistola quadam, Σχέτλια πεπόνθαμεν. τοῖς
γὰρ ἄλλοις οὔθαρ καὶ μῆτραι, καὶ ἡπαρ δρόσω προσποι-
κός, διὰ τὴν ἐν τῆς πιότητος λεπτότητα, παρέκειτο. ἡμῖν
δὲ ἔτνος ἦν τὸ βρωμα. Aeschylus quoque in Agamem-
none δρόσους nominat teneros avium pullos. Anacreon,
ἀπαλὸν δὲ καὶ δροσῶδες Στεφένω μέτωπον Ὀφρύς. Ab
eadem mente ποντίαν ἐέρσαν Nemeonicarum oda septima
quidam e veteribus exposuerunt, coralium quod lentet
adhuc. Sed primus omnium pater elegantiarum Homerus
ἔρσην, id est, rorem tenellos agniculos vocavit, in 10.

Ulyxae, χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι, χωρὶς δ' αὖτ' ἔρσαι. quasi dicat, τὰ ἐρσώδη five δροσώδη πρόβατα. Theophrasto etiam dicitur veris aer μαλακὸς καὶ δροσώδης. mollis ac tener. etsi aliter ibi possumus eam vocem interpretari.

ἀλλ' ἀνωμαλίσιν καταΦαγών. Scripti quidam, ἀνωμαλίσιν. nihil hic intelligo. Scribe Πολλῶ γ' ἀμείνων, ὡς κοίνας, ἥσθ' ἄρα Λογ. Χοι-

ρίδια περιΦόρεινα κρομβώσας ὅλα, [Haec ego non intelligo. Conjeciebam] χοιρίδια περὶ Φορίνην ἄκραν κραμβαλέα paulo ante, καὶ τῆς Φορίνης γενομένης κραμβαλέας [sed non satisfacio mihi in hac conjectura. Pro κρομβώσας, quod nihil significat, Scaliger substituebat θρομβώσας. agnosco vocem probam θρομβοῦν pro cogi in grumos, apud Nicandrum et alios. sed eget adhuc medicinae hic locus.] Δούρειον ἐπάγω χῆνα τῷ Φυσήματι. Plinius de jecore anseris, *Fartilibus in magnam amplitudinem crescit: exemptum quoque lacte et mulso augetur.* Nota res ex poetis Latinis. Iis autem quae differuntur hoc loco de altilibus anseribus adjice quae libro decimo quarto appinguntur hic praetermissa.

σκευάζει νεοττὸν ὀπτὸν ἀπλῶς καὶ τόνδε. melius ὀπτῶν. αἰστὸς ἀργὴν χῆνα Φέρων. Edebatur ἄρπιν. fecimus ἀργήν. nam ἄρπις nihil ad rem. ἄρπη autem etsi dicitur quibusdam ζῶον ἀστῶδες, milvo tamen propior quam aquilae: neque hic locum habet ea significatione.

est vero Homeri versus Ὀδυσσ. ο. περισπούδαστα δὲ ταῦτα κατὰ τὴν Ῥώμην. Plinius libro decimo, capite vigesimo secundo De anseribus, *Nostri sapientiores, qui eos jecoris bonitate novere.* Εὐπολὶς ἐν Στεφανοπώλιν. Lego Εὐβουλος: cujus poetae Stephanopolidas live Coronarias laudat libro decimo quinto non semel. at Eupolidis eo lemmate fabulam quis veterum nominavit?

λέγειν δ' οὕτως Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς Ἀχαιοῦς, ὁ Μυρτίλος ἔφη. Deest verbum Φησὶ, post nomen Ἀριστοφάνης. nam vertendum, *Myrtilus tum dixit scribere Aristophanem grammaticum, κροναῖκα-βον esse vocem Achivorum.* Myrtilus unus fuit e convivis. Interpres sustulit haec verba, ὁ Μυρτίλος ἔφη.

p. 663. sed bene est, quod non datum ei sine provocatione imperium. Ἀντικλείδης δ' ἐν ἐβδομηκοστῷ ὀγδοῷ Νόστων. De hoc et aliis *Nostorum* poetis diximus in superioribus libris. Sed cogitemus de hoc numero: nam quale id poëma fuit, quod libros contineret 78. aut etiam plures? Ἀναβράστων δὲ κρεῶν μνημονεύει

Ἀριστομένης Γόησιν. Aristomenis poetae comici, cogno-
mento *Θυροποιῶ*, et fabulae illius Γόητες inscriptae,
meminit non senuel hic auctor. Hic vero deest illius
poetae testimonium. Possumus Aristophanem loco Ari-
stomeni substituere. Ait enim comicus in *Ranis*, Καὶ
κρέα γε πρὸς τούτοιςιν ἀνάβραστ' εἴκοσιν Ἀνημιοβολιαῖα.
vetus interpretes exponit, ζεστά ἐψημένα, quae fervendo
cocta fuerint, in caccabo nempe. At in *Acharnensibus*
ait idem poeta, Ἀναβράττετ', ἐξοπτᾶτε, τρέπετε, ἀφέλ-
κετε Τὰ λαγῶα ταχέως. Athenaei sunt non Aristomenis
sequentia verba, καὶ ὄρχεις δὲ ἥσθιον, οὓς καὶ νεφροὺς
ἐκάλουν. ac miror potuisse in hoc decipi viros eruditos:
verum hoc ideo, quia deesse Aristomenis verba non
cogitabant. Quod autem etiam testiculis vesci solerent
antiqui probatur auctoritate Philippidae comici, cujus
sunt verba:

Ἐπειτ' ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἦν ὄρχεις φέρων
πολλούς· τὰ μὲν οὖν γύναια τ' ἄλλ' ἠκνίζετο·
ἡ δ' ἀνδροφόνος Γνάθαινα γελάσασα,
καλοὶ γε, Φησὶν, οἱ νεφροὶ νῆ τὴν Φίλην
Δήμητρα. καὶ οὗ' ἀρπάσασα κατέπιεν·
ὥσθ' ὑπτίλους ὑπὸ τοῦ γέλωτος καταπσεῖν.

Secundum versum deformiter immutat Dalecampius: qui
est vel Crotone sanior. Verte, *Venit tandem aliquis
multos afferens testiculos: ac caeterae quidem mulieres
iis vesci recusabant: Gnathaena vero scelestas, ridens.
Eccere, inquit, pulchri hi renes sunt: et simul duos
rapuit ac devoravit* etc. Νεφροὺς autem appellarunt
testiculos illi quos εὐθυβρῆμονεῖν pudebat. Latini vete-
res *polimenta*, vulgo Graeci παραστάτας. Sequitur post
paginas aliquam multas, παρῆσαν δὲ πολλάκις ἡμῖν καὶ
οἱ καλούμενοι παραστάται: et statim, εἰς δ' οἱ ὄρχεις
οὕτω καλούμενοι. melius fecisset auctor, si haec junctim
non separatim posuisset. Tertius versus tipicinae fulcien-
dus ne claudat, Ἡ δ' ἀνδροφόνος αὕτη Γνάθαινα γελ.

ὀξύλιπαρον δὲ τί ἐστι; De oxyliparo dictum ali-
quid libro septimo. ex nomine ipso patet natura con-
dimenti: quod pingui constabat et aceto, aut rebus aliis
acidis. Sed id vocabulum parum usu receptum fuisse
indicat Ulpianus cum addit, πλὴν εἰ μὴ καὶ κόττανα
καὶ λέπιδιν (vel potius λεπίδιον) τὰ πάτρια μου νόμιμα
βρώματα ὀνομάζειν μέλλετε. quasi dictio oxyliparum,
non minus esset Graecis Barbara, quam *cottana* et *le-
pidium*, quae sunt Syriacarum rerum Syriacae appella-

tiones, ut expositum est libro tertio, cap. 32. Ἀκρολίπαροι· τὸ δὲ ἄλλο σῶμ' ὑπόξυλον. Habitus corporis in quibusdam hic est, ut cum faciem spectes succulentos et pingues putes: qui tamen reliquo corpore sint exsucci, macilenti, et solum ossa ac pellis, quod ajunt. p. 664. De istis videtur Alexis nomen ἀκρολίπαρος usurpasse: ut colligi potest ex illius versu, ἀκρολίπαροι· τὸ δ' ἄλλο σῶμ' ὑπόξυλον. *in summo pingues sunt: at reliquum corpus est instar ligni aridum.* Elegans vox ὑπόξυλος. cujus translatio longius etiam ab optimis scriptoribus extenditur. ut cum jejunos et elumbes oratores vocat Hermogenes ὑποξύλους σοφιστὰς, in libro Περὶ ἰδεῶν. ubi scholiastes vetus docte. ὑπόξυλα, ait, κυρίως καλεῖται τὰ ἀγάλματα, οἷς ἐκ ξύλων κατεσκευασμένοις, ἐπὶ πολλοῖς (scribe ἐπιπολῆς) ἐπελήλαται ἄργυρος ἢ χρυσός· καίται δὲ ἐπὶ τῶν λαμπρῶν μὲν ἔξωθεν καὶ ἐπιεικῶν, πονηρῶν δὲ τὰ ἔνδον. καὶ Μένανδρος Περιηθέα (scribe Περιηθία) Φησὶν· Οὐδ' αὐτός εἰμι σὺν θεοῖς ὑπόξυλος, ἀντὶ τοῦ κίβδηλος καὶ οὐ γνήσιος. huic contrarium est κατὰχρυσος simili translatione. Diphilus, εὖ γ' ὁ κατὰχρυσος εἶπε πόλλ' Εὐριπίδης. ὀψάριον γὰρ παρ' οὐδενὶ τῶν ζώντων λεγόμενον οἶδα. Si hoc dicit Ulpianus, se in nullius eorum qui tunc viverent scriptis, reperisse vocem ὀψάριον, nihil habeo quod ei succenseam: sin de universis scriptoribus sensit, memoriam accuset suam: cum in praecedentibus ea vox habeatur tot locis. Recte autem monemur ab auctore Excerptorum ὀψάριον in allatis Athenaeo locis esse *piscem*. τὰ ἐξ Αὐρῶν Μεταγένους. Potest videri Αὐρῶν scriptum pro Ἀβρῶν. ut καλαύροψ pro καλάβροψ, et hoc genus alia. quin ipsum αὐρα pro ἄβρα legimus apud Aristanetum libro priore epistola 22. tamen et libro 13., et apud Suidam, itemque in scholiis *Avium* Aristophanis semper Αὐραι. Restitue poetae hujus et fabulae istius nomen apud Harpocrationem in οἰκίσκῳ, ubi reperies utrumque foede corruptum. ὀπτότατός μοι ἀπάντων. Emenda ex hoc loco Pollucis codices libro sexto, cap. decimo.

Πλάτων ἐν Πεισάνδρῳ. Fabulae hujus Plutarch. meminit in vita Antiphontis: sed locus hodie corrupte editur. κερωμώδεται δ' εἰς Φιλαργυρίαν ὑπὸ Πλάτωνος σὺν Πεισάνδρῳ· scribendum [ἐν Πεισάνδρῳ. Μένανδρος Καρχηδονίῳ. Alii numero multitudinis inscribunt. Scholiastes Aristophanis ad Vespas, μέσατος ἀντὶ τοῦ μέσος καὶ Μένανδρος Καρχηδονίοις. Ex ea comoedia

afferuntur haec, Ἐπιθυμήσας τῷ Βορέα ἴδιον ὀψάριον οὐδὲ ἐν ἔλαβον ἐψήσων Φακῆν. quae nihil significant ita scripta. Lego,

— ἐπεὶ δὲ θύσας τῷ Βορέα ἴδιον
ὀψάριον οὐδὲν ἔλαβον, ἐψήσω Φακῆν.

Inter praecipua piscationis incommoda est ventorum flatus vehementior:

Λαβρούς γάρ, ait vere Oppianus, τρομέουσι καὶ ἐχθαί-
ρουσιν αἷτας

ἰχθύες, οὐδ' ἐθέλουσιν ὑπεῖρ ἄλλα δινεύεσθαι.

εὐκραιῖ δ' ἀνέμῳ περιδέξιός ἴσταται ἄγρη.

Ideo Boream impensius colebant quorum vivendi rationes in piscium captura erant sitae. Hoc pietatis officio functum se ait iste piscator. frustra tamen. nihil enim piscium capere quitum esse. quare sibi rem rediisse non ad restim quidem, sed ad lenticulam. εἰ μὴ παρα-
μύθην' ὀψαρίοις ἐκάστοτε. Scribe: παραμυθήσωμαι. at- p. 665.

que in hoc loco, ait, vocem ὀψαρίοις, ἀντὶ τοῦ προσοψή-
μασιν ἀκούομεν. accipimus pro pulmentis, non pro piscibus.

Ἀπολλὸν οὐκοῦν τὸ μέσον ἔσται δηλαδὴ. Distingue ista. α. Ἀπολλὸν. β. οὐκοῦν τὸ μέσον ἔσται δηλαδὴ. Interrogatus an vellet frigidos sibi apponi cibos dixerat μηδαμῶς. idem postea rogatus an vellet ferventes, respondet: Ἀπολλὸν, quae abominantis exclamatio est, pro Ἀπολλὸν ἀποτρόπαιε. sicut etiam dicebant, Ἡρά-
κλεις ἀλεξίκακς, Lat. dii avertant. Cum igitur iste neque ferventes neque frigidos cibos probaret: infert alter recte, οὐκοῦν τὸ μέσον ἔσται δηλαδὴ. ergo medium erit videlicet aliquod. Ita probatum est quod primis versibus ridebatur.

Σὺ πρὸς θεῶν ἔθυσας τὸν ἔρι-
Φον. Debilis uno pede hic versus. Potes Σὺ πρὸς θεῶν μεγάλων ἔθ. Proximum ista distingue, Μὴ κόπτε μ', ἀλλὰ τὰ κρέα, παῖδες, παράγετε. Heus tu ne occide me, sed has carnes concide. ita exprimenda hoc loco elegantia verbi κόπτειν, de quo plura capite sexto.

Οὐ ζῶντος. οὐχ οἶόν τε γάρ τι ἄλλο ναί. Interpunge, Οὐ ζῶντος. οὐχ οἶόν τε γάρ. τί ἄλλο; ναί Ἡπάτιον ὀπτὸν προσέλαβον.

ἐγὼ σοι ἦρι μάλ' οὐχ' ἐλλήσποντον πλεύσας ἄλ. Alludit Ulpianus ad Homeri locum Iliadis libro nono.

Ὅψεται εἰ ἐθέλησθα. καὶ αἶκεν τοι τὰ μεμύλη,
ἦρι μάλ' Ἐλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας
νῆας ἐμάς.

CAPUT NONUM.

*Theophrasti opus Περί ζώων. Actio ἐξαπατήσεως
quomodo δημοσία. Ister ξυγγραφεὺς Καλλιμά-
χειος. Attagen ὑποπυρίζων. Socratis liber. Περί
ὄρων, etc. ποταμὸς κοῖλος ῥυεῖς. κοιλαίνειν. Athe-
naeus memoria lapsus. ἀτταγᾶς, Canon de
accentu τῶν εἰς ας.*

IN sermone eo quem de phasianis habet, editum est,
ἐν ᾗ κατοικήσουσιν ἀπράγμονα. Scribe ἀπράγμονε. de
duobus loquitur. In sequentem autem locum e comici
Nebulis, τοὺς Φασιανούς οὓς τρέφει Λεωγόρας, non debuit
inferi vox ὄρνεις. quae neque est apud poetam, neque
potest. alioquin illi quaestioni non erat locus quae jac-
tata est inter philologos super voce Φασιανούς, ut nar-
ratur hic. Sequitur statim, κωμωδεῖται γὰρ ὁ Λεωγόρας
ὡς γαστρίμαργος ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Περιαλγεῖ. Platonis
locus quem intellexit Athenaeus, nec tamen apposuit
hic est:

Ω θεῖε Μόρυχε· νῦν γὰρ εὐδαίμων ἔφες·
καὶ Γλαυκέτης ὁ ψῆττα, καὶ Λεωγόρας·
οἱ ζῆτ', ἀτερπὲς οὐδὲν ἐνθυμούμενοι.

Extat apud comici veterem interpretem, sed depravatus.
Morychum et *Glaucetam* Aristophanes quoque in *Pace*
ganeones fuisse testatur. De *Leogora* addit Scholiastes
Aristophanis, Εὐπολις ἐν Αὐτολύκῳ β. ὡς καὶ διὰ Μυρ-
ρίναν ἐταῖραν τὰ χρήματα ἀποβέβληκέ Φησι. Sextus
liber Theophrasti De animalibus, qui statim citatur, in
chirographis est decimus tertius. sic enim praeferunt
p. 666. Θεόφραστος δ' ὁ Ἑρέσιος Ἀριστοτέλους μαθητῆς, ἐν ἰγ'
Περί ζώων. Alteram lectionem firmat Diogenes qui
Theophrasti illud opus, sex librorum facit non plurium.
Pergit auctor, Ἀριστοτέλης ἐν ζ. Ζώων ἱστορίας. Oc-
culti libri nec publici, ἐν ὀγδόῃ. neutra lectio vera.
Vide nonam historiam, capite quadragesimo nono. Cal-
lixeni qui mox indicatur locus, fuscus descriptus est libro
quinto. De illis, οὓς ἐγὼ διὰ σε ὥσπερ οἱ πυρέσσοντες
περιφερομένους εἶδον. satis libro quarto. Scribe mox,
σύ δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἂν μὴ αὐρίον ἀποδᾶς τὰ ὡμο-
λογημένα, οὐκ ἐξαπατήσεως δημοσίᾳ σε γράψομαι. Atque

hic vocem δημοσίᾳ caute accipe. nam actio quam adversus Ulpianum ait se non suscepturum Myrtilus, pacti non servati videlicet, neque publica est, neque popularis, sed praetoria. Itaque δημοσίᾳ non potest verti, apud populum sed publice. et hoc interpretare, in jure vel apud praetorem. Non attendunt ad vocem συγγραφέα, qui Ἰστρὸν Καλλιμάχειον συγγραφέα, vertunt, *Istrum Callimachi interpretem*. quis nescit συγγραφέα esse historiae conditorem? neque porro ignorat quisquam in Graecorum libris vel mediocriter versatus, Istrum libros historiarum edidisse, non in poetas commentarios. sed errarunt, quia *Callimacheus* appellatur. quod quam vim habeat, dicebamus libro sexto capite quinto. Non est autem putandum, quia dicat, Πολέμων ὁ περιηγητὴς Ἰστρὸν τὸν Καλλιμάχειον συγγραφέα εἰς τὸν ὁμώνυμον κατεπόντου ποταμόν: revera Istrum a Polemone in Danubium fuisse demersum: sed κατεπόντου vertendum *demergebat*. per jocum nempe, in aliquo suorum scriptorum loco. Sensus igitur est: quemadmodum Polemon Istrum historicum in Istrum fluvium demergendum dicebat: sic ego te nisi praestas quod pollicitus es de phasiano, ad Phasim te amandabo. Attagenem inter delicatissimos cibos habitum argumento est versiculus Aristophanis Ἀττάγας ἡδιστον ἐν ἐπινικίοις κρέας. Hieronymus in eadem libra ponit cum accipensere: de cujus praestantia inter pisces dictum est. Sic ille in epistola ad Asellam, *Tu attagenem ructas et de comeſo accipensere gloriaris: ego faba ventrem impleo*, Poetae interdum per simplex τ nomen hoc scribunt. Phoenicides, — καὶ οὐδὲν ἦν τούτων ὅλως Πρὸς τὴν ἀταγῆνα συμβαλεῖν τῶν βρωμάτων. Colorem avis hujus ita describit nobis philologus, ὅλος δὲ κατάγραφος τὰ περὶ τὸ νῶτον, κεραμοῦς τὴν χροάν, ὑποπυρίζων μᾶλλον. *toto dorso variis notis est compunctus, colorem habet sicilium, sed magis subruffus*. Lego enim ὑποπυρρίζων. ut erat emendatum in Excerptis. Verum quidem est, ignis similitudinem interdum assumi ad coloris sanctificationem: qua de re plura alibi: sed πυρίζειν pro coloris ignei esse nemo dixit. πυρρότης sitne fulvus color an rufus, non est loci hujus quaerere, fecimus alibi in commentario De coloribus. ubi etiam exponimus quis sit κεραμοῦς color, quis ῥυπαροκέραμος, de quo aliquid capite duodecimo. Sequitur historia de translatis in Aegyptum ex Lydia attagenibus, pulchra et digna quam

p. 667. penficulatus consideremus. Auctor illius dicitur Socrates quidam in libro *Περὶ ὄρων καὶ τόπων καὶ πυρὸς καὶ λίθων*. Cogitemus de hoc lemmate: non enim librum aliquem, sed Nestoris cocetum hic promittit titulus. quod nihil magis contrarium recte docendi rationi. Pro ὄρων scribunt nonnulli ὄρων. sane probabilius. Ita fuerit universus liber physico argumento: quod per alteram lectionem vix licet inspicari. Nobis placebat *Περὶ ὠρων καὶ τόπων*. ut intelligamus actum eo libro de rerum varietate pro anni tempestatibus, et locorum diversorum ingenio. sic Hippocrates ὦραν καὶ χώραν solet conjungere vel, *Περὶ ἀέρων καὶ τόπων*. ut in lemmate commentarii ejusdem senis, *Περὶ ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων*. Ait igitur Socrates: recitabo enim ejus verba, quia sunt in illis quaedam animadvertenda nobis, Ἐκ τῆς Λυδίας μετακομισθέντες οἱ ἀττάγαι, καὶ ἀφεθέντες εἰς τὰς πύλας, ἕως μὲν τινος ὀρυγος Φωνὴν ἀφίσταν. ἐπεὶ δὲ τοῦ ποταμοῦ κοίλου ῥυέντος λιμὸς ἐγένετο, καὶ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἀπώλλυντο, οὐ διέλιπον σαφέστερον, τῶν παίδων τῶν τρανωτάτων ἕως νῦν λέγοντες. Τρεῖς τοῖς κακούργοις κακὰ. συλληφθέντες δὲ οὐ μόνον οὐ τιθασεύονται, ἀλλ' οὐδὲ Φωνὴν ἔτι ἀφίσσιν· ἐὰν δ' ἀφεθῶσι, Φωνάεντες πάλιν γίνονται. Haec lectio est non solum editorum librorum, sed omnium etiam MSS. de quibus compertum nobis. Nunquam tamen dubitavimus pro ἀφεθέντες εἰς τὰς πύλας scribendum esse εἰς τὰς ὕλας: semperque mirati sumus doctissimos viros in ea scriptura explicanda operam et oleum perdidisse. Postea conjecturam nostram apud Aelianum reperimus qui totidem verbis ex eodem Socrate, dissimulato tamen auctoris nomine, historiam hanc refert libro 15. capite 17. Observemus in proximis verbis genus loquendi, cujus ignorantio etiam peritissimis linguae hujus fuit fraudi, τοῦ ποταμοῦ κοίλου ῥυέντος. et Aeliani et Athenaei interpretes, et alii multi, *Coelum* fluvium ex his verbis commenti sunt: qui in rerum natura nullus unquam fuit. Absurdissimum vero quod somniant quidam de *Olyra* fluvio Pylas sive Thermopylas praeterlabente. Heus vir optime, ποῖ παρεπλάγχθης Φρενῶν ἀγαθῶν; Nos olim quia de Aegypto est sermo, calide emendabamus, Νεῖλου οὐ ῥυέντος: sed frigidam suffudit Aeliani librorum et omnium exemplarium in hac scripture consensus: quare ita legamus, et quaeramus quid sit fluvium κοῖλον ῥέειν. Puto autem de flumine dici quod alveum suum non

implet, nec ripas attingit. sic enim relinquitur inanis et vacuus fluvii lectus. Illud inane non male κοῖλον appellaveris. Sic κοῖλην aut κοιλαινομένην ὁ ἑλκυσσάντων dicunt scriptores cum turbato mari unda dehiscens Terram inter fluctus aperit. et in universum τὸ κοιλαίνειν pro detrudere et minuere accipitur, contrarium τῷ ἐξείρειν. Agathias libro quinto, δέον προσεξείρειν καὶ συνανιστᾶν τὸ πεποιθὸς καὶ προθυμούμενον, ἀλλ' ἔγωγε κοιλαίνω ταῦτα τούναντίον καὶ παραινοῦμαι. Haec vera interpretatio est hujus locutionis: caeterum ad loci istius sententiam nihil refert, siue ita accipias, siue e contrario de flumine cujus aquae intumuerint. Nilus enim, p. 668. quem ποταμὸν vocat per excellentiam, siue intra legitimum staret modum, siue ultra illum se efferret, aequae famem Aegypto indicebat. dico famem: probo enim Athenaei lectionem λιμὸς ἐγένετο: quam et Excerpta Hoescheliana, et omnes MSS. stabiliunt: nec moror quod praeferunt Aeliani publica exemplaria, λοιμὸς ἐγένετο. Verba Socratis ita verte, *Ex Lydia in Aegyptum translatis attagenes, ac deinde in sylvas dimissi: coturnicis vocem aliquandiu ediderunt: sed cum aliquando fluvijs humilior fluxisset, fames secuta est, quae multos in ea regione perdidit: ex eo non cessarunt attagenes illi clarius dicere quam qui vel planissime loquantur pueri: Ter maleficis mala. Hi si capiantur, non solum non cicurantur, sed ne vocem quidem amplius edunt: sin dimittantur, iterum fiunt vocales.* Illa verba ἕως νῦν, Aelianus non agnoscit, qui Socratis sententiam ita extulit, οὐ διέλιπον οὖν οἱ ὄρνιθες οὗτοι πολλῷ σαφέστερον καὶ ἐναρθρότερον παιδίου μεῖζον (lego μεῖζονος) φθέγμα ἀφίεντες. Idem pro φωνάεντες πάλιν γίνονται, maluit πάλιν γίνονται ἑμφωνοί. sed noster etiam alibi vocem φωνάεντες usurpat hoc libro. Memoriae lapsus est in proxima dipnosophistae observatione: Attagenum, inquit, meminit Aristophanes in Acharnensibus, ὡς πλεονάζοντων αὐτῶν ἐν τῇ Μεγαρικῇ dicendum erat, ἐν τῇ Βοιωτικῇ. Boeotus namque est, non Megarensis, qui apud comicum sic loquitur, — Φέρω ὅς' ἐστ' ἂν ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἀπλῶς. Ὀρίγανον, γλαχῶ, ψιάθους, θρυαλλίδας, Νάσσας, κολοιοῦς, ἀτταγᾶς, Φαλαρίδας, Τροχίλους, κολύμβους. similis in Pace locus: etsi attagen ibi non nominatur: Κάκ Βοιωτῶν γε Φέροντας ἰδεῖν, Χῆνας, νήπτας, Φάπτας, τροχίλους. Porro qui vulgo dicebatur Graecis ἀτταγῆν, Atticis erat ἀτταγᾶς.

de cujus vocis accentu scribit philologus, adversus normam caeterorum similium nominum, ultimam hujus dictionis circumflecti ab Atticis: tum canonem adjicit, qui est hujusmodi: τὰ εἰς ας λήγοντα ἐκτεταμένον ὑπὲρ δύο συλλαβὰς, ὅτε ἔχει τὸ α παραλήγον, βαρύτονά ἐστιν, οἷον ἀκάδας, ἀδάμας, ἀνάμας. quae desinunt in ας longum ultra duas syllabas, cum in penultima habent α, gravi notantur: ut ἀκάδας, ἀδάμας, ἀνάμας. Interpretes, pro otiosis illa verba habuerunt, ὅτε ἔχει τὸ α παραλήγον, et sustulerunt. haud oportuit. melius Eustathius, qui undecimo in Iliadem commentario eundem canonem totidem verbis descripsit: uno excepto quod sine dubio est corruptum, ἀκάδας. neque auctor Epit. eam dictionem agnoscit. tollatur igitur ut coelo Graeco incognita. aut mutetur in Ἀκράγας. quod et melius.

CAPUT DECIMUM.

Ambulationum variae species. ξύγχος pro ξάμφος. κάψει πίνειν morfu bibere. *κάπτειν* pro bibere. *Ibyci locus animadversus. πέρδιξ* pro astuto et libidinoso. *κάκκαβος* pro perdice. *λαβεῖν σύστασιν.* Corydallus δῆμος. otus et otis. *νευροσπαστεῖσθαι.* σκώπτειν. *καταστοχάζεσθαι* τοῦ σκωπτομένου. *βάλλειν ἔπεσι.* animalia εὐγλωττα. *Locus Alexandri Myndii. Galli gallinacei consecrati. passerēs Veneri sacri.*

P. 669.

ΠΟΡΦΥΡΙΩΝ· ὅτι καὶ τούτου Ἀριστοφάνης μέμνηται. Sic loquitur, quia inter Aristophaneas fabulas notissima est *Aves*: ubi porphyryionum non semel fit mentio. ἀγχόνῃ τὸ ζῆν περιγράψας. vitam suam laqueo circumscribens ac terminans. Aelianus libro tertio cap. 42. καὶ εἰς ἀν καταγνῶ μοιχεύεσθαι τῆς οἰκίας τὴν δέσποιναν, ἀπάγχει ἑαυτόν. εἰ μὴ περιπατήσῃ τόπον τινὰ ἐξευρῶν ἑαυτῷ ἐπιτήδειον. Nihil erat caussae cur hac lectione quisquam offenderetur, nisi aurem velleret Aelianus. Ex eo intelligimus scribendum τῶν τόπων τινὰ, non τόπον. Neque enim hoc voluit Polemon unde habent et Athenaeus et Aelianus: porphyryionem quaerere locum in quo ambulet prius quam lavet: sed invenisse illum con-

venientem sibi deambulationem. Quam multas ambulationum species notas habuerint veteres, Hippocrates, Galenus, et universus medicorum grex docent. Verba sunt Aeliani: πρὶν ἂν βαδίσῃ τινὰ ἀριθμὸν βαδίσεως ἀρκοῦντά οἱ. ubi non sine causa aliquis scribat, τινὰ ῥυθμὸν. nihil tamen censeo mutandum. nam et numerus passuum inibatur a gymnastis. ῥύγχος ἡργμένον ἐκ τῆς κεφαλῆς Φοινικοῦν. *rostrum illi, incipiens a capite puniceum esse.* id est, non extremum tantum illi rostrum puniceum est, sed totam omnino. ἡργμένον, probum verbum Graecum: quod cur mutandum interpretes censuerint, vellem nos docuissent. De voce ῥύγχος notat Eustathius ex hoc loco, poni etiam pro ῥάμφος: adversus eorum sententiam, qui suillo generi proprium ῥύγχος esse voluerunt. Aristoteles sic, στόμα δὲ οἱ ὄρνιθες ἔχουσιν, ἴδιον δέ. οὔτε γὰρ χεῖλη οὔτ' ὀδόντας ἔχουσιν, ἀλλὰ ῥύγχος. διὸ τῶν λαμβανομένων εἰς τὸν πόδα ταμιεύεται μικρὰς τὰς ψωμίδας. Mirabar quorsum istud ideo spectaret. propterea codices inspexi diligentius, cum nihil nos juvissent membranae. in doctissimi Hoeschelii Excerptis reperi quod quaerebam. ibi enim ante διὸ habentur haec verba: στόμαχον δ' ἔχει λεπτόν: *habet meatum ventriculi angustum.* Jam ergo ejus libri beneficio causam tenemus, cur buccas parvas deglutire haec avis dicatur. κάπτων δὲ πίνει. Hujus quoque loci emendationem imputat nobis Epitome. nam priores editiones σκάπτων inepte: membranae βάπτων, haut multo melius. Magni doctoris scitum est, solum porphyrionem ex omnibus animalibus bibere κάψει: caetera vel σπάσει vel λάψει. Plinio interprete κάψει πίνειν est, *morsu bibere.* Poetae pro bibere posuerunt τὸ κάπτειν. ut Timocles in *Porphyra*, Μὰ τὸν Διόνυσον σὺ κάπτεις ἴσον ἴσω. ἐχθραίνειν γὰρ τοὺς προσιόντας αὐτοῦ τῇ τροφῇ. Aelianus, καὶ σιτούμενος δ' ἐπὶ μαρτύρων ἄχθεται. Ἰβυκος δὲ τινὰς λαθιπορφύρας ὀνομάζει διὰ τούτων. Quam magis cogito de hoc loco, tam magis quid pronuntiem incertus sum. membranae omnes cor-
ruptae: Epitome filet. Auctor ipse, ut quidem haec lectio est, sibi contradicit, nam lathiporphyrae aves in sequente Ibyci loco nullae sunt. Ellet emendatio in promptu, ut ex subjectis verbis legeremus πορφυρίδας ὀνομάζει. Sed ex verbis Athenaei adducor, ut credam Ibycum aliter scripsisse. satis enim clare patet ex voce τινὰς, aliam quam porphyridas intelligi, sive diversas

reapse, five nomine solum. Lego igitur totum hunc locum ita, Ἰβυκος δὲ τινὰς ἀλιπορφύρας ὀνομάζει διὰ τούτων, τοῦ μὲν πετάλοισιν ἐπ' ἀκροτάτοις ξανθοῖσι ποικίλαι, ἀλιπόρφυραι. πανέλοπες, αἰολόδειροι, etc. in lacuna praeter vocem ἀλιπόρφυραι quam inseruimus defunt similia his: καὶ Ἀλκαῖος δὲ πορφυρίδων μνημονεύει. Verba quae sequuntur esse Athenaei non Ibyci, docuit nos scholiasles Aristophanis, qui ad comici Aves haec profert ex Alcaeo: ὄρνιθες τίνες οἷδε; Ὠκεανῷ γὰρ ἀπὸ περάτων ἦλθον, πανέλοπες, ποικιλόδειροι, τανυσίπτεροι. Τὸ δὲ ζῶον ἐπὶ λαγνείας συμβολικῶς παρείληπται. hoc est, Phrynichus in allato loco Perdici filium vocat Cleombrotum, notans hoc symbolo ejus libidinem. In perdici ingenio duo observantur, libido et astutia: propterea comici et libidinosos vocabant Perdices, vel Perdici filios, ut Phrynichus: et astutos ac vafros, ut proditores et id genus pestes. Aristophanes in Avibus:

Εἰ δ' ὁ Πισίου προδοῦναι τοῖς ἀτίμοις τὰς πύλας
βούλεται, πέρδιξ γενέσθω τοῦ πατρὸς νεώττιον.
ὥς παρ' ἡμῖν οὐδὲν αἰσχρόν ἐστιν ἐκπερδικίσαι.

Ἐπίχαρμος δ' ἐν Κωμασταῖς, βραχέως σηπίας. Distin-
gue melius. Ἐπίχαρμος δ' ἐν Κωμασταῖς βραχέως, ση-
πίας, etc. nam hoc vult, Epicharmum corripuisse τὸ
ἰῶτα in voce πέρδικας. Lege praecedentia. ζῇ δὲ
ἔτη πέντε καὶ δέκα. Ita pronuntiat philosophus in nono
Historiarum: id nimirum spectans, quod plerumque fieri
amat. in sexto vero etiam ultra annos sedecim quasdam
vivere scribit.

ὅταν δὲ γινῶ ὅτι θηρεύεται. Leviter
immutat verba Aristotelis Histor. libro 9. cap. 8. Vide,
lege, et confer: non sine fructu feceris et voluptate.
Nam philosophi oratio longe floridior atque elegantior.

καθίζοντες ἐπὶ τῶν κεράμων. Aristoteles, καὶ
πολλάκις καθιζάνουσιν ἐπὶ κεφαλᾶς. membranae et Epit.
cum nostra lectione consentiunt. τούτου δ' αἴτιον

ἢ τῇ ψυχῇ γινομένη φαντασία. Haec eadem vel prae-
cipua causa est τῆς ἐξονειράξεως, quae maribus foemi-
nisque solet accidere.

καλοῦνται δ' ὑπ' ἐνίων οἱ
πέρδικες κακκάβαι. Et κακκάβη et κάκκαβος, perdix
est Hesychio. Aristoteli κακκαβίζειν et τρίζειν propriae
voces sunt ad exprimendum perdicum sonum.

ὦν κατὰ μέμησιν λαβεῖν στάσιν τὴν μουσικὴν. Malim,
λαβεῖν σύστασιν. periphrasis est verbi συνίστασθαι vel
συστῆναι. ἐπὶ τὰδε τοῦ Κορυδαλοῦ πρὸς τὸ ἄστν.

Corydalus, sive, ut alii scribunt, Κορύδαλλος, pagus fuit tribus Hippothoontidis, ea via qua in Boeotiam ibatur: quod etiam declarant sequentia non longe. μιμητικὸν δ' ἔστι τὸ ζῶον τοῦτο ὁ ὦτος. manifestissime confun-

dit otum et otidem: quae tamen duo sunt diversarum avium genera, quod doctis viris dudum observatum recte.

ἐκ τῶν λεκανίδων. apud Eustathium, λεκανιδίων, modo vocabat λεκανίσκας. τὸ ῥύγχος οὐχὶ κινναβάρινον ἔχον. Excerpta οὐ κινναβάρινον. retenta negatione quam tollit interpretes. τὰ ζῶα βλέποντα εἰς

τὸν ὀρχοῦμενον νευροσπαστεῖται. aves intuentes eum qui saltat, moventur ad instar sigillariorum quae nervis agitantur. hoc significat verbum νευροσπαστεῖσθαι. non quod absurde putavit interpretes. elegantissime autem hac voce usum Athenaeum intelligent, qui meminerint quid sit apud Graecos philosophos νευροσπαστεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. sed de neuropastis multa olim diximus ad illa Persii, nec quicquam extrinsecus intrat, Quod nervos agitet, cum in poetam illum praestantissimum commentarios scriberemus: quos edemus, ubi erit occasio, σὺν τῷ Θεῷ. σκώπτειν καλοῦμεν τὸ συνεικάζειν.

vult dicere, σκώπτειν significare non simplicem irrisionem quae verbis solis fiat: sed quae gestu quoque formato ad instar ejus quem irrisum volumus. Latini *sannam* et *subsannare* dicunt. addit in eandem sententiam, καὶ καταστοχάζεσθαι τοὺς σκωπτομένους vel ut legit Eustathius τῶν σκωπτομένων. Significat eos qui subsannantur vel ut scopum esse expositos irrisoribus suis. unde illae locutiones βάλλειν ἔπessin et βάλλειν ἔπη. Latine, *jacere in aliquem dicta*. et convitia poetis dicuntur ἐπεσβολίαι. non igitur audiendi qui emendant εἰκάζεσθαι.

πάντα δὲ τὰ τῶν ζῶων εὐγλωττα, καὶ διηρθρωμένα ἐστὶ τὴν Φωνήν, καὶ μιμεῖται τοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ὀρνίθων ἤχους. hoc est, omnia animalia quae linguam bene formatam habent, et articulatam vocem edunt, et cum hominum, tum aliarum avium sonos imitantur. quod de omnibus animantibus in totum dicitur, ex ipso argumento, et sequente voce ἄλλον, restringi debet ad avitii genus. εὐγλωττα autem appellantur, quae habent linguam humanae linguae similem. homo enim est, ad cujus formam omnes omnium animantium partes exigi debent. nam id perfectissimum animal est. Ita exponi potest vox εὐγλωττα. ne temere discedamus a vulgata et omnium librorum lectione. alio-

quin legi poterat ex Aristotele πλατύγλωττα. quod et fecerunt interpretes. ὁ Μύνδιος δὲ Ἀλέξανδρός Φησι τοὺς παρ' Ὀμήρῳ χωρὶς τοῦ σ κῶπας εἶναι. Homeri versus est Ὀδυσσ. ε. Σκῶπές τ' ἴρηκές τε, τανύγλωττοί τε κορῶναι. Sed non defuere critici qui κῶπας emendarent pro σκῶπας. Itaque ait Athenaeus, probatum Alexandro Myndio fuisse κῶπας sine σ. Plane contrarium tamen scribit Theocriti vetus interpres: cujus sunt haec ad idyllium primum, Ἀλέξανδρός Φησι, τοὺς σκῶπας οὐκ ἐπιτερπεῖς τῇ Φωνῇ· διὸ καὶ παρ' Ὀμήρῳ Φησὶν ὀρθῶς δοκεῖν γράφεσθαι σκῶπές τ' ἴρηκές τε. οὐ δεῖ γάρ Φησι γράφεσθαι χωρὶς τοῦ σ. Non laborabo in tollenda hac contrarietate: neque dicam de alio Alexandro loqui hunc grammaticum, non de Myndio. nam id falsum judico.

p. 672. Dicerem potius, corrigendum Athenaei librum, et scribendum, τοὺς παρ' Ὀμήρῳ οὐ χωρὶς τοῦ σ κῶπας εἶναι. nisi cum edita lectione consentirent et MSS. omnes et Eustathius. Firmat etiam quod vulgatum est, Athenaeus ipse, paulo post scribens etiam Speusippum κῶπας legisse in illo poetae loco. nam τὸ καὶ indicat clare Alexandrum de quo erat dictum κῶπας probasse. Sed mirum etiam illud quod subjicitur ex eodem Alexandro, καὶ Ἀριστοτέλῃ οὕτως ὠνομακέναι. nam falso dixit hoc Alexander. locus, quem citat ex Historiis est, libro nono, capite vigesimo octavo. τῶν ἀνατιθεμένων ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀλεκτρούων. Gallos gallinaceos variis numinibus consecravit antiquitas: Marti praesertim et Aesculapio: de quorum templis sensisse Aristoteles videtur. Ait igitur philosophus de his sacris gallis, τὸν ἀνατεθέντα οἱ προσιόντες ὀχεύουσι, μέχρις ἂν ἄλλοις ἀνατεθῇ. hoc est, galli gallinacei prius consecrati cum qui novissime accessit cohorti suae ineunt, donec alius offeratur, qui tanquam novissimus gallinae loco ab his habeatur. Haec philosophi mens: quam in contrarium vertere interpretes absurdissime. Perplacet vero quod in Excerptis invenimus, οἱ προόντες, non οἱ προσιόντες. nisi ita malumus, οἱ προόντες, προσιόντες ὀχεύουσι. elegantius etiam scripseris, τὸν ἀνατεθέντα ἀεί. de quo loquendi genere ante diximus. In iis quae hodie extant Aristotelis, hunc locum haud invenias, si satis memini: sed habetur huic simillimus alius in nono Historiarum, capite octavo. ἐν τοῖς ἱεροῖς, ait, ὅπου ἄνευ θηλειῶν ἀνάκεινται οἱ ἀλεκτρούες, τὸν ἀνατιθέμενον πάντες εὐλόγως ὀχεύουσι. id est, In templis ubi absque foeminis consecrantur galli

gallinacei, ut quisque dicatur, eum omnes servato ordine ineunt. εὐλόγως, si mendum non est, neque ὡς λόγος, scribendum, interpretor ἐφεξῆς, et ut poetae dicunt, ἐπισχερά. alius post alium, primas tenente eo qui primus fuit consecratus. Quia autem Venere plurimum uti hanc avem proditum est ab historiae naturalis auctoribus: ideo fortasse, καὶ ἡ Σαπφῶ, inquit Athenaeus, ἀπὸ τῆς ἱστορίας τὴν Ἀφροδίτην ἐπ' αὐτῶν Φησιν ὀχεῖσθαι. Sappho hanc historiam de salacitate passerum secuta, Venerem illis vehi ait. Extat hodieque suavissimae poetriae locus, quem respiciebat auctor haec scribens. Nam ait in hymno Veneris qui apud Dionysium Halicarnasenseum,

— πατρὸς δὲ δόμον λιποῖσα
 χρύσειον ἤλθες
 ἄρμ' ὑποζεύξασα· καλοὶ δέ σ' ἄγον
 ὠκέες στρουθοί, πτέρυγας μελαίνας
 πυκνὰ δινέοντες ἀπ' ὠράν' αἰθέ-
 ρος διὰ μέσσω.

Notemus etiam de passeribus usurpari vocem πρόσωπον, cum ait Alexander Myndius, de illis loquens, τὸ δὲ πρόσωπον οὔτε λίαν λευκὸν ἐχούσας οὔτε μέλαν. Dura sane κατάχρησις.

CAPUT UNDECIMUM.

Eupolidis Πόλεις. Pratinae Lacaeanae aut Caryatides: Coturnices ἡδύφωνοι. σιαλὶς et sialendris p. 673. avicula. Ortygometra Ithacensis. Cratetis aut Pherecratis Γεῖτονες. Chennia cibus vilis apud Aegyptios. Zythus Aegyptiorum. Aegyptii παρυροφάγοι. Boeonis liber περὶ ὀρνιθογονίας. Φάψ et Φάττα. Aeschylī Protens. Differentia colorum σποδίου et τεφροῦ. τιθέναι. congerere. Catagogia et Anagogia. columbae pro nuntiis. alia item multa.

COTURNICEM foeminam his Alexandri Myndii verbis describit Athenaeus: ὁ θῆλυς ὀρτυξ λεπτοτράχηλός ἐστι τοῦ ἄρρενος, οὐκ ἔχων τὰ ὑπὸ τῷ γενεῖω μέλανα. ἀνατμηθεὶς δὲ πρόλοβον οὐχ ὀραῖται μέγαν ἔχων· καρδίαν δ' ἔχειν μεγάλην, καὶ ταύτην τρίλοβον. Scribendum, λεπτο-

τραχηλότερός ἐστι τοῦ ἄρρενος: vel μάλλον λεπτοτράχηλος. Restituimus autem hic duas dictiones πρόλοβον et τρίλοβον: cum earum loco ederetur prius τρίβολον. ineptissimo aut nullo potius sensu. Phanodemum ait dipnosophista, scripsisse aliquid in secundo rerum Atticarum de generatione coturnicum: deinde ejus historici verba quaedam recitantur. sed nihil in illis invenias de eo quod fuerat propositum. causam putamus esse quod hodie in nostris libris non integer locus Phanodemi habeatur, quem Athenaeus descripserat. Scribo, ὡς κατεῖχεν Ἐρυσίχθων Δῆλον τὴν νῆσον. non ut habent libri omnes, κατεῖδεν. Vel scribe καθῆρεν. Ex historia Thucydidis nota est Deli ἡ κάθαρσις. Scribe etiam, ἔχαιρε γὰρ Φησι καὶ περιῶν τῷ ζῳῷ τούτῳ. nam etiam cum esset in vivis eo animali gaudebat. male περιῶν. Eupolidis comici Πόλεων, (quae fabula mox laudatur), meminit et Pollux cum alibi, tum lib. 7. cap. 2. ubi scribe ita haec verba, Κακὰ τοιάδε πάσχουσιν, οὐδὲ πρᾶσιν αἰτοῦσι. quid significet πρᾶσιν αἰτεῖν, quod proprium est servorum, alibi est expositum. meminit etiam Harpocration in ἀπόκρισις. Multas aves alibi mutas esse, alibi vocales, aut sonum mutato loco mutare non ignorant periti rerum naturalium. Quare non est quod miremur nimis sequentem philologi observationem: Πρατίνας, ait, ἐν Δυμάναις ἢ Καρίτισιν ἀδύφωνον ἰδίως καλεῖ τὸν ὄρνυγα. πλὴν εἰ μὴ τι παρὰ τοῖς Φλιασίοις ἢ τοῖς Λάκωσι φωνάεντες, ὡς καὶ οἱ πέρδιες. Recte judicavit Dalecamp. lemma tragoediae Pratinae quae hic nominatur esse corruptum: recte etiam pro Καρίτισι emendari ab illo censemus Καρυάτισι. Legimus enim, Πρατίνας ἐν Λακαίναϊς ἢ Καρυάτισι. Lacaenae virgines annuas choreas Dianae Caryatidi agitarunt. Hinc videtur natum hujus fabulae argumentum. Phliasius autem fuit Pratinas. Phlius in Peloponneso urbs fuit, non procul Sicyone. Ait igitur Athenaeus: quod coturnices appellaverit unus Pratinas Phliasius ἀδύφωνους: id eo factum esse fortasse, quoniam in agro Phliasiorum essent vocales coturnices non minus quam perdices. Quae sequuntur de appellatione cujusdam aviculae quae σιαλὶς diceretur, nec satis manifestam cohaerentiam habent cum praecedentibus: neque agnoscuntur ab auctore Epitomae. *σιελενδρίς* ex Hesychio saltem nota avis: *σιάλις* incomperta nobis alibi. Certum autem est, Athenaeum totam istam observationem ex Didymi commentariis in Pratinae su-

perio rem locum au fisse. Quare illius ἀπὸ τούτου expositio pendet e praecedentibus: non hic quidem apud Athenaeum: sed olim apud Didymum Ortygometra, quae Italii *qualiarum* rex nominatur, in Ithaca insula frequentius spectata olim videtur, quam in aliis Graeciae partibus. non enim temere Ἰθακησίαν ὀρτυγομήτραν dixit vetus poeta. μνημονεύει, ait, Κράτης ἐν Χείροσι λέγων, Ἰθακησία ὀρτυγομήτρα. Suspicor legendum Φερεκράτης. quia semper alibi ejus fabulae auctor nominatur Pherecrates. Aut scribe, Κράτης Γείτοσι. Potest etiam ita, Κρατῖνος Χείροσι. vide ad librum 11. Censeo legamus mox, Περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτεῖα μαθηματικῶς εἰρημένων. ita enim concipi debet lemma libri a Clearcho editi et mutilam periodum quae statim sequitur de infelici gracculorum amore adversum sui generis aves, ita exple, καὶ τοῖς κολοιοῖς δὲ διὰ τὴν Φυσικὴν Φιλοστοργίαν ἀλίσκεσθαι συμβαίνει. εἰ γὰρ καὶ τοσοῦτον πανουργία διαφέρει, ὅμως, etc. Ex iis quae scribuntur de chenniis, duo cognoscimus: solitam inter vulgares aves chennium haberi, quaeque etiam inter salitas carnes in familiae usum asservaretur: et Aegyptios plurimum hoc cibo esse usos. Patet illud prius ex Cleomenis verbis in epistola ad Alexandrum M. ubi inter ciborum quisquilias nominantur χέννια ταριχηρὰ μύρια. Extat etiam elegantissimum veteris poetae epigramma in sordidum quendam, solitum suis convivis minimi pretii dapes apponere: in quibus chennia falsa numerantur:

Ἡμεῖς δ' ἐσθίομεν κεκλημένοι ἀλμυρὰ πάντα,
 χέννια, καὶ τυροὺς, χηνὸς ἀλίστὰ λίπη,
 ὄρνια καὶ μόσχεια. μίαν δ' ἐπιπίνομεν αὐτοῖς:
 πᾶσχομεν οὐκοῦν σοῦ, Τάνταλε, πικρότερα.

Quod autem propria Aegyptiis fuerint chennia, probant liquido Hipparchi versiculi, quos ex Iliade Aegyptia, poemate illius, descripsit Athenaeus. Eos describemus et nos, ut medicinam si possumus aliquam faciamus eorum vulneribus. Sic ergo Hipparchus.

Οὐ μοι Αἰγυπτίων βίος ἤρρεσεν, οἶον ἔχουσιν
 χέννια τίλλοντες † καλκαλιάδει σαλέοντα.

Si licet hiscere in tantis tenebris, legam χέννια τίλλοντες καὶ ἄλσυρα αἰεὶ ἀλέοντες. vel καὶ αἰεὶ κριθὰς ἀλέοντες. Libro decimo, Αἰγυπτίους Ἐκαταῖος ἀρτοφάγους φησὶν εἶναι, κυλλήστιας ἐσθίοντας. τὰς δὲ κριθὰς ἐς ποτὸν καταλεαίνοντας. vides eadem prope verba: de zytho Aegyptiorum ex hordeo, praeter historicos et

medicos, Aeschylus quoque in Supplicibus, Ἄλλ' ἄρ-
 σενάς τοι τῇσδε γῆς οἰκήτορας Εὐρήσεται οὐ πίνοντας ἐν
 κριθῶν μέθῃ. Nemo mihi negaverit conjecturam hanc
 plurimum continere probabilitatis, quia tamen velut in
 bivio haeremus ductu librorum destituti, tentemus aliam
 quoque viam: si forte quam quaerimus veritatem inve-
 niemus. Nam quia valde paupertatem Aegyptiorum
 extenuare voluit poeta, scribi fortean potest, καὶ βίβλον
 p. 675. ἀεὶ ἀλέοντες. esum byblici panis exprobrat Aegyptiis.
 quorum tenuiores pane e papyro se sustentasse obser-
 vavimus. Apud Aeschylum Danaus rex Argivorum ita
 consolatur puellas, quas vi infesta Argivis eripere manus
 Aegyptia parabat: βύβλου δὲ καρπός, αἶτ, οὐ κρατεῖ στά-
 χυν. Scholiastes, παπυροφάγοι οἱ Αἰγύπτιοι ἦσαν. Rara
 apud scriptores Graecos mentio est Boei vetusti auctoris,
 qui Περὶ ὀρνιθογονίας scripserat. De eo noster, Βοῖος δ'
 ἐν Ὀρνιθογονίᾳ, ἢ Βοιῶ, ὥς Φησι Φιλόχορος, ὑπὸ Ἀρεως
 τὸν Κύκνον ὀρνιθωθῆναι. non satis capio illa verba, ἢ
 Βοιῶ. nam absurdum est quod suadet haec lectio, titu-
 lum edidi a Boeo libri fuisse Βοίου Βοῖος. puto verius,
 Βοῖος ἢ Βοιῶ. sicuti postea liquido scriptum invenimus
 in Huraldino. videntur dubitasse veteres vir fuisset an
 femina auctor poematis illius. Βοιῶ, ut Δηῶ, Μυρῶ,
 Θεανῶ et similia mulierum nomina. Citatur Βοῖος ἐν
 Ὀρνιθογονίᾳ ab Antonino Liberali in Metamorphosi.
 Cygnum in avem sui nominis esse mutatum a Marte
 quod ait Boeus, non assentiuntur alii. Ovidius Neptu-
 num αἰτιᾶται. corpus Deus aequoris albam Contulit in
 volucrem: cujus modo nomen habebat. Liberalis Apol-
 linem. καὶ ἐγένοντο βουλῇ Ἀπόλλωνος ὀρνιθες ἀμφοτέροι
 ἐν λίμνῃ. historia duodecima. Miratur scriptor coenarum
 Aristotelem in enumerandis avibus columbini generis
 τὴν Φάβα praetermisisse: cujus tamen alii meminerint,
 ut Aeschylus. ἐν πέμπτῳ, αἶτ, περὶ ζώων μορίων τὴν
 Φάβα οὐκ ὀνομάζει. locum philosophi respicit Historiarum
 libro quinto, capite 13. De errore hujus citationis
 septimo libro satis, illo in loco nulla phabis mentio:
 saepe tamen in Historiis Φαβός et Φάττας distinctim
 habetur mentio. Versus Aeschyli sic scribuntur, Σιτου-
 μένην δύστανον ἀθλίαν Φάβα Μέσαντα πλευρὰ προσπτύοις
 πεπλεγμένην. pendet sententia ex praecedentibus apud
 poetam. sed posterior versus ita scribendus, Μέσαν τὰ
 πλευρὰ πρὸς πτύοις πεπλεγμένην. citantur haec e Proteo
 Aeschylea. Ea fuit fabula satyrica, ut cognovimus ex

Hesychio in ἐπάσω. tamen in membranis hic invenimus Αἰσχύλου ἐν τῷ τραγικῷ Πρωτεῖ. Columbini et ut loquitur philosophus περιστεροειδοῦς generis, species sunt phatta et trygon, sive turtur: de quarum differentiis scribit Athenaeus ex Aristotelis non extantibus libris: ἡ δὲ Φάσσα ἀλέκτορος τὸ μέγεθος, χρῶμα δὲ σποδίον. ἡ δὲ τρυγὼν πάντων ἐλάττων, χρῶμα δὲ τεφρόν: duabus notis fallam a turture separat: a magnitudine et a colore. illam gallinae parem facit: hanc, caeteris omnibus quae ad Columbinum genus referuntur minorem, praeterea phattam vivum cinerem similitudine coloris referre: turturem vero cinerem extinctum. Ita interpretamur σποδίον χρῶμα et τεφρόν: nam doctissimorum virorum acquiescere sententiae non possumus, qui nullum discrimen statuentes inter eas voces, sola magnitudine diversas faciunt turturem et phattam. Sunt sane res affines σποδὸς et τέφρα: sed tamen diversae: sicut accurate docemus in commentario De coloribus. Ibi explicatum est quid differentiae sit inter τεφρόν colorem, et eum p. 676. qui σποδῖος Athenaeo et Eustathio, σποδὸς Hesychio, σποδοειδὴς Hippocrati et Aristoteli dicitur. Τιθέναι pro nidificare translaticium non est. Sic autem usurpatur, cum hic dicitur. τίκτουσι δὲ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους. διὸ δὴ καὶ δεκάκις καὶ ἐνδεκάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ τιθέασιν. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ δωδεκάκις. sic Latini congerere. ut, aëriae quo congefserunt palumbes. Aristot. unde noster, usus verbo τίκτειν. Historiarum libro sexto, capite 4. τίκτουσι δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ δεκάκις καὶ ἐνδεκάκις. αἱ δ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ δωδεκάκις. Diffudit philologus βραχυλογίαν philosophi: solitus saepe verbis suis alienas sententias referre. Errant qui repugnantibus libris et Excerptis Athenaeum hic censent emendandum: imo vero depravandum. Aelianus Variarum hist. libr. 1. cap. 15. pro τιθέναι posuit ὠδίνειν. vide locum. Tollenda mox lacunae nota, sine causa istis impacta: ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ Φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης † ὅτι περιστέρα ἕτερον, πελίας δ' ἐλαττον, etc. nihil enim deest: sed locus illustrandus e libr. 5. Histor. cap. 13. unde est descriptus. Scribe mox, ἴδιον δὲ λέγει τῆς περιστερᾶς τὸ κύειν αὐτὰς, ὅταν μέλλωσιν ἀναβαίνειν, ἢ οὐκ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας. cum Epit. non τῆς θηλείας. Locus est libro 6. cap. secundo philosophi quidem non sunt haec verba, tamen etiam Aelianus, quasi ex Aristotele, μὴ γὰρ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας τὴν τῶν ἀρρένων ὁμιλίαν τοῦ Φιλήματος ἔρημον.

Scribendum etiam, ὁ Μύνδιος οὐ πίνειν Φησὶ τὴν Φάσσαν ἀνακύντουσαν ὥσπερ τὴν τρυγόναν. non ἀνακύντουσαν. Aristotelis observatio est, Histor. libr. 9. ἴδιον δὲ ταῖς περιστέραῖς δοκεῖ συμβεβηκέναι, καὶ ταῖς Φαψὶ καὶ τρυγόσι, τὸ μὴ ἀνακύντειν πινούσας, εἰ μὴ ἱκανὸν πίωσι. Bello Persico quod duce Mardonio gestum est, albas primum columbas Graecis esse visas non hic solum legas. Dodonaearum tamen columbarum historia longe antiquissima est: verum nigro colore illas fuisse disertim testatur Herodotus in Euterpe. Proximus locus Aristotelis hodie aliter in nostris libris legitur. Sic enim Athen. ὁ Ἀριστοτέλης Φησὶν, ὡς αἱ περιστερὰ γιγνομένων τῶν νεοτῶν, τῆς ἀλμυρίζουσης γῆς διαμασσησάμεναι, ἐμπτύουσιν αὐτοῖς διοιγνῦσαι τὸ στόμα, διὰ τούτου παρασκευάζουσιν αὐτοὺς πρὸς τὴν τροφήν. at hodie sic, γενομένων δὲ τῶν νεοτῶν Φροντίζει ὁ ἄρῃν τῆς ἀρμοσύνης τροφῆς. ἥς διαμασσησάμενος, εἰσπύει τοῖς νέοις, etc. ne existimemus ignavi librarii figmentum esse quod habet Athenaei lectio περὶ τῆς ἀλμυρίζουσης γῆς. quod nobis quidem perplacet. Eryx in Sicilia oppidum fuit, ubi praecipuo cultu Venus Erycina colebatur, de qua, ut Graecos omnes taceam, multa Cicero in libris contra Verrem. Duae autem in anno solennitates ab Erycinis et aliis Siculis observabantur, quarum alteri *Anagogia*, alteri *Catagogia* nomen e re fecerant. causam appellationis utriusque festi, planissime explicat hic Athenaeus. *Anagogia*, inquit, dixerunt illum diem quo credebant Venerem e Sicilia in Africam ἀνάγεσθαι: id est, *sublatis anchoris enavigare*. illum vero diem quo redire Venerem et in portum Erycinum κατὰγεσθαι pro certo habebant, *Catagogia*. Mendose scriptum in Athenaei p. 677. libris, τῆς δὲ Σικελίας ἐν Ἐρυκὶ καιρὸς τίς ἐστιν, ὃν καλοῦσιν ἀναγωγὰς. Lege, ὃν καλοῦσιν ἀναγώγια. Aelianus primo Variarum histor. libr. ἐορτὴ ἐστιν ἣν καλοῦσιν ἀναγώγια. Scribe, μιᾶς προπετασθείσης ἐκ τοῦ πελάγους περιστερᾶς. non προσπετασθείσης. ita Epito. multa Aelianus de hujus columbae colore et praestanti forma. Recitatur paulo post hic versiculus e Pherecratis Pictoribus, ἀπόπεμψον ἀγγέλλοντα τὸν περίστερον: quo versu tangitur mos antiquorum, utentium saepe columbis internuntiis: sicut Romae fieri solitum in Theatris. Sed et in historia seria invenias hujus rei exempla: ut apud Plinium libro decimo, cap. 38. Vide etiam Aelianum libro nono Ποικ. cap. 2. [Arnoldus Abbas Lubecensis

in historia Slavorum. *Volens rex Antiochiae suos praescire quod factum esset, dimisit columbam. Solent enim exeuntes ad quaelibet negotia secum asportare columbas, quae domi pullos habent noviter creatos: et si in via forte accelerare volunt nuntium, scriptas literas sub umbilicos columbae subtiliter ponunt et eam avolare permittunt: quae cum ad suos foetus prope-
rat, celeriter amicis desideratum nuntium apportat.* Jacobus Vitriacensis de historia Orientali. *Sunt praeterea columbae quae nuntiorum fungentes officio, litteras dominorum sub alis doportant, hora aut tempore modico multa terrarum spatia transeuntes: sunt autem valde utiles; maxime quando per terras inimicorum alii inimici transire non audent.]* Nostra quoque memoria idem factitatum in obfessa quadam Belgii urbe et audiui saepius et legi. Περιστερίον blandientium vox est: ut in proximo Pherecratis loco, ἀλλ' ὦ περιστερίον Ὅμοιον Καλλισθένι πέτου. o columbula, vola similis Callistheni. at περιστερίδιον non columbulam, sed pullum columbae significat: ut apud 70. Levitici capite 1. καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστεριδίων τὸ δῶρον αὐτοῦ. In textu Moſis est, בני היונה.

CAPUT DUODECIMUM.

Ῥυπαροκέραμος. παραστάται, testiculi. πατανίων σωρεύματα, patinarum struices. γαλαθηνὰ κρέα. Heniochi Polyeuctus. Suidae suspecta fides. κερέεσσα ἔλαφος, Cratetis comici Γείτονες. ἄωτεῖν ὕπνον. τιτθὸς a θῆσθαι. dorcades, dorcones, et zorcones. Demus Pyrilampis F. Platonis locus illustratus. τὰς Ἀττικῶν.

ΤΩΝ δὲ βοσκᾶδων καλουμένων, ὁ μὲν ἄρῃην κατάγρα-
φος νήτης. In Excerptis hoc solum, ἔστι δὲ ὁ ἄρῃην
ἦττον νήτης. incertum est, utro potius modo legendum
an ἦττων νήτης, minor anate: an κατάγραφος ἦττον
νήτης: minus varius quam anas. Ῥυπαρομέλαινα
τὴν χοιρίαν. Scribendum ut in Epit. Ῥυπαρομέλαινα.
Offendimus in scripta lectione quod hic expressum est,
τὸ ῥύγχος ὅξυ ἔχει, σκέπτον τε τὰ ὄμματα. vulgo σκέπ-
τονται: quorum hoc absurdum, illud suspectum. τῷ

χρῶματι δὲ ῥυπασονέραμος ἐστὶ. Excerpta ῥυποκέραμος. Eustathius ad secundam Odysseam, ὑποκέραμος. Vulgatam explicat simul et tuetur alius locus ejusdem Alexandri paulo post de tetrace. τέτραξ τὸ μέγεθος ἴσος σπερμο-
 p. 678. λόγῳ, τὸ χρῶμα κεραμευῶς, ῥυπαράις στιγμαῖς καὶ με-
 γάλαις γραμμαῖς ποικίλος. καὶ Σίμαρος ἐν τρίτῳ
 Συνωνύμων. Scribendum Σιμάριστος. ex aliis multis
 Athenaei locis. καὶ οἱ καλούμενοι παραστάται. ratio
 nominis, quia gemini sunt. vide Hesychium, et corrige
 ex medicorum libris. de horum esu, cap. 8. hujus libri.

Καὶ πνικτὰ Σικελικὰ παντανίων σωρεύματα. Jus-
 feram, πατανίων. βατάνιον et πατάνιον idem. Sed hoc
 σικελικώτερον. unde Latinis patina. et πατανίων σωρεύ-
 ματα, Plauto *struices patinarum*. in Menaechmis, *Tantas*
struices concinnat patinarias.

Δημήτηρ βροτοῖσι
 χάρμα δωρεῖται Φίλων. Prima et postrema vox in mendo
 cubant. Scribendum omnino, — ἦν Φερέσβιος Δηὼ
 βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται Φίλον. Τί λέγεις; Τρα-
 γῳδίαν παραινῶ Σοφοκλέους. Repone loco inepti hoc
 loco verbi παραινῶ, περαίνω: quo nihil convenientius.
 Sic περαίνειν ῥῆσιν et περαίνειν νόμον κιθαρῳδικόν.

Γαλαθηνὰ ἔκλεπτον οὐ τέλεα. opponit γαλαθηνοῖς, id
 est, subrumis, τὰ τέλεα, quae perfectae sunt aetatis.
 Sic apud Hippocratem τὰ γαλαθηνὰ κρέα τοῖς ἰσχυρο-
 τέροις opponuntur. neque solum porcellos γαλαθηνούς
 dixerunt, sed et agnos, hoedos, hinnulos, catulos, et
 omnes alios foetus teneros qui lacte nutriuntur. mox
 etiam γαλαθηνὰ βρέφη, quae dicitur esitasse immanis
 et illaudatus tyrannus Phalaris. Alcaeï corruptissima
 verba sunt ex quibus duos hosce faciebamus senarios,
 non vana fortasse conjectura.

Οἷε δ' ἀκούειν αὐτὸν, εἰ μὴ γρύξομαι,
 ὧν σοὶ λέγω πλέον τι γαλαθηνοῦ ὕος;

censen' istum quae dicam tibi intellecturum magis
quam porcellum, nisi grunniam? videtur in aliquem
 dictum cui objiciebatur ὑγνία, et suillum ingenium.

κομψός γε μικρὸς κρωμακίσκος, οὗτος γαλαθηνός. Quid
 est κρωμακίσκος, aut quomodo interpretabimur? si quis
 me hoc roget, jubebo, ἄλλην δρῶν βαλανίζειν. nam mihi
 barbarum id verbi est. Sed puto verius, esse scriben-
 dum aliter. puta, κομψός γε μικρὸς τὸ σῶμα μειρακίσκος
 οὗτος γαλαθηνός. *venustus sane et parvo corpore ado-*
lescentulus hic subrumus. aut sic κομψός γε, μικρὸς τε
 σῶμα, ὑϊκὸς οὗτος γαλαθηνός. Ἡνίοχος Πολυεύκτω.

Suidas praeit nobis ad diversam admodum lectionem. Scribit enim Polyuctum comicum fuisse, cujus fabulam *Heniochos* laudet in *Dipnosophistis* Athenaeus. nempe ita legit: ἐν Ἡνιόχοις Πολύευκτος. Ego falli Suidam non ambigo: nam vel ipsius testimonio rectum esse quod editur, probare possumus. Scribit ille alio loco, Heniochum veterem comicum, inter caeteras fabulas edidisse et Polyuctum. Porro Heniochi comici non hic solum Athenaeus meminit: Polyucti, neque Athenaeus usquam alibi, neque ullus alius. In posteriore versuum Heniochi, scribe ex membranis, τέθυκε τὸν χοῖρον λαβών. non τέτοκε, quod nimis absurdum. ὅστ' ἐν ὕλῃ κερόεις ἀπολειφθεὶς ἀπὸ μητρὸς ἐπτοήθη. Non dubie vera est scriptura antiqua, κερόεσσης: ut mater cornuta dicatur non hinnulus. Sed hoc mutarunt, qui absurdum putabant, si cervae cornua tribuerentur. ceu vero Grae- p. 679.
cos poetas versantibus frequentius quicquam in oculos incurrat, quam κερόεσσα ἔλαφος: qua de re multa vetus Pindari interpretes, aliique viri naturalium rerum periti.

Κράτης Γείτοσι. Verum utrumque nomen, et poetae et fabulae. Utriusque testis Julius Pollux libro septimo sub finem, et libro decimo, capite 26. Cratetis verba ita habeant melius, νῦν γὰρ ὑμῖν παιδικῶν δαίσομ' ὥσπερ ἀρνῶν ἔτι γαλαθηνῶν τε καὶ χοίρων. Σιμωνίδης δ' ἐπὶ τοῦ Περσέως τὴν Δανάην ποιεῖ λέγουσαν. De hoc Simonidis cantico lege Dionysium Halicarnasenseum extremo libro Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Quae inde afferuntur hic verba sunt inquinata mendis: ὃ τέκος οἶον ἔχω πόνον, σὺ δ' αὖτε εἰς γαλαθηνῶν δ' ἥτορικνῶσσεις. Restitue poeticum et Homericum verbum ac lege, ὃ τέκος οἶον ἔχω πόνον· σὺ δ' ἄωτεις, γαλαθηνῶν τ' ἥτορικνῶσσεις. O fili quantos ego cruciatus fero: at tu interea dulcem somnum carpis, et infanti animo stertis: ἄωτειν est ἀπανθίζεσθαι τὸν ὕπνον, quod vulgo dicimus, primum somnum dormire. Homerus Μηκέτι νῦν εὐδόντες ἄωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον. Neque alter qui sequitur locus Simonidis de Archemoro caret menda: εὐστεφάνου γλυκεῖαν ἐδάκρυσαν ψυχὰν ἀποπνέοντα γαλαθηνὸν τέκος. Archemorum Hypsipylae filium infantem periisse testis Apollodorus et quicumque de Nemeorum institutione aliquid scripserunt. Vox εὐστεφάνου neque Archemoro convenit, neque sententiae horum verborum. Non ausim dicere scripsisse poetam, εὔτε σέγ' ἄνθρωποι γλυκεῖαν ἐδάκρυσαν, etc. sed ponamus ita esse donec

proferatur aliquid melius. Itaque verte, *cum quidem omnes te flebant tener fili, dulcem animam efflantem.*

καὶ ὁ τιτθός ἐνθύνει, διὰ τὸ ἐντίθυσθαι τὰς θηλάς. a verbo θῆσθαι, non solum θηλή deducitur, verum etiam τιτθός: utraque vox mammam significat. ex MSS. adjecta periodus. Lege Eustathium. sequens versus et laceri, et fortasse perturbati codicis argumentum est.

μόνως δορκάδες λέγονται, δόρκωνες δὲ οὐ. accipe λέγονται pro dici debent: aut, a probatis auctoribus nominatae reperiuntur. nam *dorcones* non dici omnino, falsum est, cum et *dorcades*, et *dorcones*, et *zorcones* legantur.

ΤΑΩΣ. ὅτι σπάνιος οὗτος ὁ ὄρνις δηλοῖ Ἀντιφάνη. Videtur melius, ὅτι σπάνιός ποθ' οὗτος ὁ ὄρ. nam ex sequentibus Antiphanis verbis non colligas recte raros pavones fuisse temporibus ipsius: sed aliquando fuisse raros. Poetae versus, ut ex libro 14. patet, ita sunt distinguendi,

Τῶν ταῶν μὲν ὡς ἅπαξ τις ζεύγος ἤγαγεν μόνον
σπάνιον ὃν (vel ἦν) τὸ χρῆμα· πλείους δ' εἰσὶ νῦν
τῶν ὀρτύγων.

Trochaïci sunt tetrametri catalectici. At Breviator longe haec accipit aliter: nam illa, σπάνιον ὃν τὸ χρῆμα. πλείους δ' εἰσὶ νῦν τῶν ὀρτύγων pro Athenaei verbis habet, eaque subjicit sequenti testimonio Eubuli. nam Antiphaneum, utpote mendosum, omittit. καὶ ταῦτα

οὐκ εἰσάπαξ· ἀλλὰ παρ' ἡμέρας δύο. Aristoteles, καὶ
p. 680. οὐκ ἐφεξῆς, ἀλλὰ διαλιπὼν δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. libro sexto Historiarum capite nono. μή ποτε θρέψω

παρὰ Περσεφόνη τοιόνδε ταῶν, ὃς τοὺς εὐδοντας ἐγείρει. Verba sunt cujusdam ingrato pavonum clamore plurimum offensi, quod is saepius se excitasset. Ait igitur, vereri se ne molestam adeo avem cogatur alere etiam apud Proserpinam, id est in orco, cum fuerit mortuus. ut, *Ad generum Cereris sine caede et vulnere pauci Descendunt Reges.* Viri docti aliter: sed error est, quemadmodum etiam graviter iidem errant, cum ista, ὄρνεις δὲ ποικίλους πολλαῖς ἐν αὐτῷ ὀνομάζει, Φάσκων τούτους τρέφειν Δῆμον τὸν Πυριλάμπους. interpretantur sic ut dicant, populum Atheniensium pavones splendidos aluisse. Vertendum erat, *In ea oratione Antiphon pavones nunquam nominat: sed semper aves varii coloris, dicens, Demum Pyrilampis F. has alere.* Demus hic ille est Φιλόκαλος et comulus juvenis, quem ut mollem et formae studiosum comici perstrinxerunt. Aristophanes Vespis,

Καὶ νῦν Δί' ἂν ἴδῃ γέ που γεγραμμένον
τὸν Πυριλάμπους ἐν Θύρα Δῆμον καλόν.

ubi vetus interpres, μέμνηται τούτου καὶ ἐν Πόλεστιν Εὐ-
πολις. Καὶ τῷ Πυριλάμπους Δῆμῳ ἄρα κυψέλη ἐνεστίν·
ἦν δὲ καὶ εὐμορφος ὁ Δῆμος. Ex istis lucem afferes
loco Platonis in Gorgia, ubi ait Socrates de se et Cal-
licle, ambos se duorum amore teneri: ipsum quidem
Alcibiadis et philosophiae: Calliclem vero δῆμου Athe-
nienſium, et Δῆμου Pyrilampis, id est, populi et Demi
qui erat filius Pyrilampis. Philosophi verba sunt, λέγω
δ' ἐννοήσας ὅτι ἐγὼ τε καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταυτόν
τι πεπονθότες, ἐρῶντες δύο ὄντες δυοῖν ἐκάτερος· ἐγὼ μὲν
'Αλκιβιάδου τε τοῦ Κλεινίου καὶ Φιλοσοφίας· σὺ δὲ δυοῖν,
τοῦ τε 'Αθηναίων δῆμου, καὶ τοῦ Πυριλάμπους. scribendum,
καὶ τοῦ τοῦ Πυριλάμπους. non enim Pyrilampem ama-
bat Callicles juvenis senem et ἀπὸ τῶν ἐρωτικῶν alienum:
sed illius filium, cui erat nomen Demo, ut diximus.
subjicit Socrates non multo post, καὶ πρὸς τὸν Πυρι-
λάμπους νεανίαν τὸν καλὸν τοῦτον τοιαῦτα ἕτερα πέπον-
θας. ταῶς δὲ λέγουσιν 'Αθηναῖοι. Apollonius
grammaticus lib. 4. ἐπεὶ οὐδὲν κωλύει τοῖς σεσημειωμένοις
ὅμοια αὐτὰ καθίστασθαι τῷ εὐοῖ, εἶεν (haec vox est
corrupta) καὶ ἔτι τῷ παρ' Ἀττικοῖς ταῶς. Scribit He-
sychius, τάως Cretensium vocem esse, pro τέως: at pro
pavone, scribi ταῶς. sic in multis aliis dictionibus spiri-
tum medium notabant: ut in ἄωρος cum est ab ἄρχ. et
in πλησίᾱλος ac similibus de quibus libro superiore.
Emenda ex Aristophanis codicibus subjectum hunc illius
versum, Τηρεὺς γὰρ εἰς ὑπόπτερον ὄρνις ἢ ταῶς. nam
rectum est, Τηρεὺς γὰρ εἶ σὺ; πότερον ὄρνις ἢ ταῶς;
sequentia verba non leguntur apud comicum eo quidem
loco: neque hic in Excerptis. Jam pro ὡς ἐν τῷ αὐτῷ
'Αριστοφάνη, invenimus scriptum ἐν τῷ ἀγύρω. itaque lego,
ἐν τῷ 'Αναγύρω de ea fabula diximus alibi. Exempla
tenuis spiritus cum ejus nota superscripta habet Eustath.
νεῶς, Τυνδαρεῶς, et reliqua ad hunc modum. Ex eodem
Eustathio scribendum mox in disputatione de spiritus p. 681.
natura, καὶ ἐνταυθοῖ προάττουσα, (non πράττουσα) καὶ
τάχιον ἐκθέουσα, δι' ἐπιπολῆς ἐστὶ τῶν λέξεων. vulgo
δι' ἐπιστολῆς. nullo sensu. Significat aspirationis hanc
naturam esse, ut in dictionibus simplicibus initiales
vocales semper occupet: quo sese proripiens, et velut
cursu antevergens ipsam dictionem, non pars illius
cenferi debeat, sed aliquid illi insistens. Quod de H

Graeco et H Romano subjicitur, cujusmodi sit omnes intelligunt.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

De antiquis avium et plantarum appellationibus.

Diversa studia philologorum et philosophorum.

De tetrace ave: ea duplex fuit. σπερμολόγου item vocis duplex notio. Φοινικοείμων. Κάθοδος Ἡρακλειδῶν. ψύη, ψόα, ψοία. pfoeadi. Clearchi liber Περί σκελετῶν. νευρομήτραι, sive νεφρομήτραι. ψόα unde dicta.

AVIUM et caeterarum animantium, itemque plantarum nomina quae apud vetustos scriptores leguntur, revocare ad vulgares appellationes, jocundus quidem et utilis, sed oppido difficilis labor est. Id enim commode praestare queat nemo, quin rei qua de agetur, et τοῦ τι ἦν εἶναι αὐτῆς certam notitiam habeat. Atqui pleraque illorum quae diximus, vix cognitione τοῦ ὅτι, et solo nomine sunt nobis nota, cum in libris Hebraeorum, Graecorum, et Romanorum ea legimus. Cum autem duplex hoc modo sit omnium naturalium rerum cognitio: philologi et veterum scriptorum interpretes, hac fere quae levior est, necessario contenti, illam philosophis relinquunt. Ea namque vera et γνησιωτάτη philosophia est, quae Naturae, hoc est Dei OPT. MAX. opera scrutatur, et solidam perfectamque eorum intelligentiam gradum facit ad illius notitiam, quem unum esse vera est sapientia, et vere, ut ajebat Plato, πάντων τῶν μαθημάτων θριγγός. Ad hanc rerum naturalium intimam, ut sic dicam, cognitionem cum non aspiaret professio philologorum, quas vulgo etiam Graeci grammaticos vocarunt, mirum non est, si illis usuvenit, quod hoc loco eruditissimus convivator Larenis eleganter ait. εἶδος, inquit, γραμματικῶν παισὶ περὶ πάντων τῶν προβαλλομένων λέγειν, εἶδος φυτοῦ, εἶδος ὀρνέου, εἶδος λίθου. Quid miraris Larenis? χωρὶς τὰ μυστῶν καὶ λυδῶν ὀρίσματα. aliud inquam philologus profitetur, aliud philosophus: neque unquam illum puduerit ea fateri se parum intelligere, quae in veterum scriptis parum dilu-

side explicata invenerit. Talis illa confessio est ingenui
 audoris plena doctissimi Hebraeorum Rabbini Aben Ezrae:
 scribentis in secundum Mosaicae Geneseos caput, de no-
 minibus fluviorum qui in libris nominentur, item fami-
 liarum, regionum, avium, et caeterorum animalium,
 necnon lapillorum, non posse cuiquam constare, nisi
 vis, ait, in somnis viderit, κατ' ὄναρ χρηματισθεῖς. p. 682.
 Ista verba sapientissimi viri lubet adscribere: ואין ראיה
 על פישון שהוא היאור רק שחרגם התוילה כפי צרכו
 אין לא קבלה וכן עשה במשפחות ובמדינות ובעופות ובא
 נים אלי בהלום רא. Quod si unquam venia digna in
 nomine docto ignorationis confessio, tum certe dignissima
 est, cum de re agitur non translatitia, sed cujus nomen
 lucissimis tantum locis usurpatum ab antiquis invenia-
 tur. Sunt autem hujusmodi quam plurima, vel potius,
 kope infinita, quae semel aut non multo saepius nomi-
 nata offendas, cum omnia vetustatis momenta diligenter
 excusseris. In hoc album vox τέτραξ referri debet: de
 qua eruditissimus vir Larenfis disputat hoc loco. Nota
 est doctissimis illius convivis tetrax avicula et spermo-
 go similis, ex Alexandri Myndii libris De animalibus,
 poetis qui ejus meminerant. sed fuit eodem nomine
 versa alia avis, uni ut videtur, Aristophani nominata,
 propterea neque Larenfis convivis, neque aliis ejus
 seculi doctis cognita. Vetus sane comici interpre-
 tes, magno magis et reconditae doctrinae, quod genus avis
 et tetrax satis aperte indicat se nescire, cum ad eos
 de animali historia scripserunt rejicit nos, ut quae-
 ritus ipsi, ἐπισκεπτέον, ait, ἐκ τῆς τῶν ζώων ἱστορίας
 ὁ τέτραξ. Tetragem Aristophanis non esse illam mi-
 tam avem quam diximus pro certo et confesso sumit
 Larenfis: credo, quia comicus eam Porphyrioni con-
 git, pelecano, et pavoni, quae sunt non mediocris
 magnitudinis aves. Describit deinde Larenfis τέτραγα
 Aristophaneam, ut quidem ipse existimavit, veris et
 re notis: id serio triumphans, quod rem doctissimis
 is incomptam ipse comperisset primus, et illos do-
 cuit. Caeterum an haec Paeonum, ut ait, et My-
 um tetrax ea ipsa avis sit, de qua sensit Aristophanes,
 sine magna ratione aliquis dubitaverit. Quod autem
 habemus de Alexandri Myndii tetrage, clarum ex ejus
 bis quae affert Larenfis: τέτραξ τὸ μέγεθος ἴσος
 ρμολόγω. Dalecampius enim dum putat se hunc lo-
 cum corrigere, ille vero corrumpit. τέτραξ namque vera

lectio est, non τέτριξ, ut illi placitum contra librorum omnium et Eustathii auctoritatem. quo autem conficitur vertitur ab eodem, ἴσος σπερμολόγῳ, *frugum semina vescitur*? Observaret potius nomen σπερμολόγος et generis et speciei nomen esse. Interdum sic generati vocantur omnes aves, quae id faciunt, quod nomen sonat: frugum inquam semina legunt et comedunt: interdum spermologus propria et sui generis avicula eadem de qua loquitur hic Alexander Myndius, et mox Epicharmus. De eadem et philosophus, cum lib. 8. Historiarum, capite tertio, vermivoras, aves enumerans tandem scribit, ἔτι βασιλεὺς καὶ σπερμολόγος. Semper autem verum est, quod docebat philosophiae dictator, ἐν ἀτόπῳ δοθέντος alios errores necessario consequi. Vnde doctus qui male acceperat in Alexandri testimonio verbum p. 683. de quibus modo dictum, in eadem descriptione πηλοφάγος scribendum censuit ποηφάγος: ne videlicet cogeretur fateri bis idem dictum esse: quod cum semper in philosophi oratione vix tolerabile sit: in rerum utriusque descriptionibus, aut definitionibus prorsus est intolerabile. Hoc metu liberat nos recta interpretatio: quam hoc dicit: tetragem magnitudine parem esse spermologum πηλοφάγον, id est, quae frugibus vescatur, quod omnes αἱ σπερμολόγοι faciunt. In Epicharmi ecloga perperam scribitur, Φοινικονείμονας τέτραγας. Tolle superfluum litteram, et scribe, Φοινικονείμονας. Spondeo non aliud scriptum a poeta. Φοινικονείμων, ut μελανονείμων, *punice veste indutus*, id est, punicens. Longius petatum quoque placitum Dalecampio, Φοινικοκνήμονας. neque verum censeo. At illud verum quod subdit Larenensis, Aristotelem tetragis nusquam fecisse ullam mentionem. Et quidem inter aves Aristoteli dictas *tetrix* quaedam verum ea longe diversa ab Aristophanis et Larenensis tetrage. atque addit philosophus, Atheniensibus non *tetrigem* eam aviculam fuisse appellatam, sed οὐραγον censeo faciendum, ut de hac voce cogitemus. quam alibi opinor non est reperire. ac fieri potest, ut τέτραγος scripserit. neque tamen propterea minus erit verum quod affirmatur a Larenensi. nam si *tetrigem* appellatione siue *tetragem* avem illam de qua loquitur Aristoteles semper verum erit diversam esse eam de qua Aristophanes et Larenensis. Scribe in extremo sermonis huius καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ ἦν παραπλήσια τοῖς τῆς μεγάλης στρουθοῦ. Postea sequuntur haec: ΨΥΤΑΙ. ὁ τὴν τῶν

Ἀτρεΐδων κάθοδον πεποιηκώς, ἐν τῷ τρίτῳ Φησὶν, Ἴσον
 Ἑρμιονεύς ποσὶ καρπαλίμοισι μετασπῶν, Ψύας ἔγχει
 ἔξε. Quaeri potest, quorsum ista hoc loco de *psysis*.
 sed ratio est, quia in coquinis usitatum id fuit voca-
 lum, non quatenus pars corporis humani sic vocatur:
 erum pro ferculi appellatione, quod ex carnibus τῶν
 ὠν victimarum aut avium parabatur. Exempla tamen
 aae ab Athenaeo asseruntur propriam ejus vocis signi-
 cationem potius respiciunt. Porro Atridas fuisse patria
 expulsos, inque eam postea rediisse, nemo veterum quod
 iam aut meminerim tradidit. at reditum in Pelopon-
 nesium Heraclidarum, anno post everfam Trojam 80.
 his veterum non celebravit? Καθόδου namque Ἡρα-
 κλειδῶν inter alios meminere Strabo, Pausanias, Tatia-
 us, Clemens Alexandrinus, Vellejus Paterculus, atque
 eo verbo omnes veteres Chronologi. Quare legendum
 e quoque autumo, ὁ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον
 ποιηκώς. fortasse unus hic fuit de Cycli epici poetis.
 to etiam scribendum, retracta in locum suum fugitiva
 era, Φησὶ Νῆσον δ' Ἑρμιονεύς: et μετασπῶν, non με-
 σπῶν, quod ferri non potest, id est, *Nisum Her-
 mioneus celeri pede consecutus*. quae hic adnotantur
 Hermione et Pyrrho, arbitror aliena esse hoc loco.
 aeterea videtur hic poeta scripsisse, ψοίας ἔγχειν.
 quodam loco apud Hippocratem. ψύη, ψόα, et ψοία p. 684.
 em. Inde apud Caelium Aurelianum *psoeadici*, qui
 unum dolore afficiuntur. Chronion lib. quinto capite
 imo. Sic Levitici cap. 3. 9. priores editiones habent,
 τὴν ὀσφὺν ἄμωμον, σὺν ταῖς ψοαῖς περιελεῖ αὐτό.
 nupera sine causa fecerunt ψοαῖς. Sic autem vocant
 . quam Moses πσυ. Dubitabam de fide nostrorum li-
 orum in sequentibus istis, Κλέαρχος ἐν δευτέρῳ Περι
 ελετῶν οὕτως Φησὶν: et ex libello Rufi Ephesii de
 pellatione partium corporis humani legebam Κλεί-
 ρχος, sed didici postea, Rufum non Athenaeum emen-
 tionis indigere: nam apud Pollucem qui totum fere
 si librum in suum secundum transtulit, Κλέαρχος
 riptum. et de anatomicis rebus scripsisse Clearchum
 lensem Aristotelis discipulum, testantur Pollucis verba
 libr. secundo, τῆς μὲν οὖν ὅλης χειρὸς ὅτῃ ἐξ καὶ
 οσιν εἶναι Φησὶν ὁ Σολεὺς Κλέαρχος, εἰς τῶν Ἀρι-
 οτέλους μαθητῶν. *Psyas* alio nomine appellari scribit
 earchus νευρομήτρας. ubi nos ex Suida judicamus rec-
 m esse, νεΦρομήτρας. Ait ille, ἐν ψοαῖς ἐγκαινται οἱ

νεΦροί, δι' ὧν αἱ ὀρέξεις κινεῖσθαι πεφύκασιν. Idem constare potest tum ex Hippocrate, qui νέφρον et ψόην junctim nominare solet: tum ex interpretatione Rufi quamquam in hujus editionibus Clearchi hic locus ita scribitur: Κλείταρχος τοὺς ἔξω κατὰ τῆς ῥάχεως μύα ψόας καὶ νευρομήτρας φησὶ καλεῖσθαι, οὐκ ὀρθῶς. sed et Κλέαρχος emendari debet hic, et νεφρομήτρας, αὐτὰ νεφρομήτορας. Veriloquium vocis hujus sic traditur statim ὠνομάσθησαν δ' οὕτως διὰ τὸ ῥαδίως ἀποψᾶσθαι, οἷός τις οὔσα ἐπιψάουσα σάρξ, καὶ ἐπιπολῆς τοῖς ὀστέοις ὑπάρχουσα. nomen invenerunt ψύαι, quod facile possint ἀποψᾶσθαι, id est, radi: ut quarum tactu obnoxia sunt caro, super ossa eminens. ἀποψᾶν est radere, ut in Characteribus Theophrasti, σφόδρα ἀποψᾶν. facile autem ψῡας posse radi, clara res et αὐτόπιστος. nam id commune omnibus partibus quae protuberant et κοῖλαι non sunt, sed potius κυρταί. Quare non divino quid sibi velit Etymologici auctor, cum scribit ψύην dici qualem ξύην: sed per antiphrasim, ἣν εὐχερῶς ξύσαι οὐ δύναμεθα. In Glossis Hesychii ψῡαι. et varie interpretantur. Nam praetermittam dicere, in verbis Athenaei videntur diversas sententias super origine hujus nominis in unam confundi. nam alii a ψᾶν deduxerunt, alii a ψαύειν. quare ita scribi malim, διὰ τὸ ῥαδίως ἀποψᾶσθαι. ἢ οἷός τις οὔσα ἐπιψάουσα σάρξ. Auctor Etymologici, ψύη παρὰ τὸ ψαύω, ἢ ἐπιψάουσα σάρξ. καὶ ἐξ ἐπιπολῆς οὔσα τοῖς ὀστέοις.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Teleclidis Στεῖρροι. οὔθαρ, lumen, ὑπήτριον, ὑπογάστριον. λαγῶα κρέα. *leiores* hirundini. *Apris integri soliti arponi.* σῦς dictus quasi θῦς. ὁ καλούμενος ψευδολόγος τῶν λόγων. προσποιεῖσθαι et ἀποπροσποιεῖσθαι. ἀσχέδωρος. ὁ πόνος. *casei variae differentiae.*

p. 685. ΑἶΤ, Οὔθαρ. Τηλεκλείδης Στεῖρροις. Verisimilitudinem habet quod legitur libro decimo quarto. (ubi sine causa haec repetuntur) Ἑταίροις pro Στεῖρροις. non tamen id verum est. *Sterrhos* Teleclidis et noster laudat alibi, et Snidas ex Athenaeo fabulae ejus meminit. Αἶτ,

σπανίως δέ ἐστιν εὐρεῖν τὸ οὖθαρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων λεγόμενον. *raro invenias οὖθαρ usurpatum de aliis animalibus.* imperfecte concipitur haec observatio: non docet quid rectum sit. non enim ex his discas. quibus animalibus proprie conveniat. Scribunt alii, οὖθαρ esse μαζὸν τῶν προβάτων. id quoque parum satisfacit. nam οὖθαρ in univēsum appellatur mamma in homine et quadrupedibus: aut pars illa tota ubi sunt mammae: τῶν ζώων τὸ κατὰ τοὺς μαστοὺς, inquiunt veteres. Sed hanc vocem ganea sibi vindicavit, et οὖθαρ appellavit edules mammas: vel partem illam corporis ubi mammas habent porcae, et alia bruta. Latini *sumen* vocant: De his igitur οὖθαρ proprie usurpatur: interdum non κυρίως, sed ἀναλόγως de aliis quoque dicatur: puta de piscibus aut cetis: sed hoc raro et contra usum recte loquentium, ut observatur hic. cum ὑπογάστριον potius de istis dicatur. ὑπήτριον autem et ὑπογάστριον in re culinaria idem esse etiam Hesychius scribit. Verba Theopompi e *Callaeschro*, suspecta nobis merito: de ea fabula diximus alibi de *Sirenibus* ejusdem, Pollux libro septimo. capite ultimo. In ΛΑΓΩΣ perperam scribuntur verba Archestrati, Τοῦ δὲ λαγὼ πολλοὶ τε τρόποι, πολλαὶ τε θεσεῖς Σκευασίας εἰσι. Lego, πάμπολλά τε εἶδη Σκευασίας εἰσι. minus recte etiam ista Aristophanis, λύσας ἴσως ἂν τὸν λαγῶν συναρπάσειεν ἡμῶν. nam videtur sententia postulare λυθεῖς. Mox scribe. ἵνα δὴ πάρα μὲν βατίδες, etc. ut libro septimo in similibus locis. Recte autem scripsimus, ναὸς, κάλος. nam Atticum κάλως non fit a καλός, *pulcher*, sed a κάλος, *funis*. Ait, τὸ μὲν τοι, ἢ πτῶκα λαγῶν: id est, apud Homerum in illo versu Iliadis ῥαψ. χ. Ἀρπάζων ἢ ἄρν' ἄμαλῆν, ἢ πτῶκα λαγῶν. Statim, λαγῶα δὲ λέγεται κρέα. Dalecampius docte, *Leporinam* τὰ λαγῶα vocant. Hippocrates quidem τὰ λάγεια: sed Attici τὰ λαγῶα. Aristophanes Equitibus, Ἄλλ' οὐ λαγῶ' ἔξεις ὅθεν δῶς. Quemadmodum autem κρέα aut κρεάδια dicebant τρία vel τέτταρα, pro frustis carniū tribus aut quatuor: sic λαγῶα similiter. Idem in Pace,

Ἦν δὲ καὶ πύος τις ἔνδον, καὶ λαγῶα τέτταρα
εἴ τι μὴ ἔξηνεγκεν αὐτῶν ἢ γαλῇ τῆς ἐσπέρας.

et saepius alibi idem poeta. ubi tamen λαγῶνα sunt qui scribant παρ' αἴσαν οὐ κατὰ αἴσαν. Ait, καλοῦνται δὲ τινες καὶ χελιδόναι λαγωί. Hi lepores dicti *hirundinini* propter aliquam coloris similitudinem. Eustathius

ita explicat, τοιοῦτοι δὲ ἴσως οἱ ἄνω μὲν μέλανες, τὰ δὲ κάτω ὑπόλευκοι. ὅποῖαι καὶ αἱ χελιδόνες, κατὰ τὸν εἰπόντα τὸ, χελιδὼν ἐπὶ γαστέρα λευκὰ, ἐπὶ νῶτον μέλαινα. Athenaeus, libro decimo quarto, ficus quoque chelidonas ita dictas innuit a colore, quia sint ἐρυθρομέλανες. Ut fuerunt Romanorum mores, parum laetus convivor p. 686. habitus fuisset Larenis, si conviviiis suis aprugnam non apposuisset: ille vero sicut fieri tum solitum aprum integrum mensae inferendum curavit: de cuius magnitudine narrat dipnosophista. Σὺς δὲ ἀγρίου ἐπεισενεχθέντος, ὃς κατ' οὐδὲν ἦν ἐλάττων τοῦ καλοῦ γραφομένου Καλυδωνίου. sonant haec verba, *aprum in triclinium illatum esse et dipnosophistis appositum nihilo minorem Calydonio, qui pulcher pingi solet.* ferat fortasse aliquis hanc lectionem: qui teretes habeat aures nemo ferat. Pro καλοῦ scribi potest κᾶπρου: verum ne id quidem satis explanat quod salebrosus est. Historiam Calydonii apri a Meleagro occisi narrat poeta in nono Iliadis, et praeter alios poetas Philostratus in Imaginibus. Paulo mox scribe, οἱ δὲ σὺν εἰρησθαι οἶονεῖ θῦν, τὸν εἰς θυσίαν εὐθετοῦντα. Varro libro secundo De re rustica, *Sus Graece dicitur ὕς: olim thys* (male editum *thysus*) *est dictus ab illo verbo quod dicunt θύειν, quod est immolare. Ab suillo enim genere pecoris immolandi initium primum sumptum videtur.* Lege Porphyrium Περὶ ἀποχῆς. Ovidius libro primo Fastorum, *Prima Ceres avidae gavisa est sanguine porcae* *Ulta suas merita caedē nocentis opes.* Sophoclis versus ex Achillis amatoribus sic scribitur in Epitoma, et apud Eustathium, Σὺ δ' ὦ σύαγρε ποιλιωτικὸν βρέφος. In historia de morte Philetiae, ὁ καλούμενος ψευδολόγος τῶν λόγων est id sophisma, quod *pseudomenon* omnes Graeci et Latini appellant. mutandum tamen nihil censeo in hoc librorum consensu. sicut nec paulo post, ἐπεὶ δὲ συ καὶ τὸ προβληθέν σοι ἀποπροσπεποίησαι περὶ τῆς χροᾶς τοῦ Καλυδωνίου σός. est quidem in promptu usitatio vox quam istius loco substituiamus ex ipso auctore. ἀποπεπομποίησαι: respicit enim superiora haec, ὁ δὲ σφόδρα φροντίσας, καὶ τὸ προβληθέν ἀποδιοπομπησάμενος. sed temere quod editum est, et exaratum in omnibus mutari nolim. προσποιεῖσθαι est, *sibi asserere et vindicare aliquid.* huius contrarium verbo ἀποπροσποιεῖσθαι, significat auctor *negare*: nempe *ad se aliquid pertinere.* Graecos Siceliotas aprum ap-

pellasse ἀσχέδωρον probat auctor. non soli Siculi ea voce
 usi: sed universa ora illa Italiae, quae Magna Graecia
 dicebatur. quare ita accipe quod Hesychius scribit: ἀσκέ-
 δωρος ὁ σύαγρος παρὰ Ἰταλοῖς. nam emendare quidem
 nihil necesse, cum etiam apud Eustathium alius gram-
 maticus tribuat hoc verbum τοῖς Ἰταλιώταις. esse tamen
 vocabulum Graecae originis veriloquium arguit quod
 recte explicant γραμματικῶν παῖδες. HOEDI deinceps
 commemorantur, varie parati: quorum erant quidam,
 πολὺ τοῦ ὀποῦ ἔχοντες. sic scribe non πολλοῦ. lafer au-
 tem intelligo, et Cyrenaicum succum quem Graeci κατ'
 ἐξοχὴν dicunt ὀπόν. docti viri cum hunc locum inter-
 pretarentur obliti erant ejus discriminis quod statuit
 Theophrastus, et omnis medicorum schola inter χυλοὺς
 vel χυμοὺς et ὀπούς. Quoties autem dictum in his libris
 de lacerpitii in condimentis usu? Non male fortasse
 scribas aliquanto post verba Antiphanis ex *Acestria*,
 sicut ea Breviator nobis exhibet. Κρέα δὲ τίνος ἥδιστ' p. 687.
 ἂν ἐσθίοις; προβάτων μὲν οἷς ἐνὶ μῆτ' ἔρια μήτε τυρὸς
 Φίλτατε. τῶν δ' αἰγείων κατὰ ταυτὰ, ἃ μὴ τυρὸν ποιεῖ.
 διὰ τὴν ἐπικαρπίαν γὰρ τῶν ἀνδρῶν, ἐσθίων τὰ Φαυλότατ'
 ἀνέχομαι. interrogatus aliquis quibus carnis libentis-
 sime vescatur, respondet: ex ovibus quidem sibi eas
 probari, quibus neque vellus adhuc ademptum, neque
 pressa ubera ad caseum e capris similiter quae caseum
 adhuc nullum dederint. non est obscurum agninam et
 hoedinam hisce verbis intelligi, quod etiam vulgata lectio
 palam ait, quae dictionibus ἀρνὸς et ἐρίφου est auctior.
 Idem poeta cum in Cyclope facit haec illum loqui:
 τῶν χερσαίων δ' ὑμῖν ἥξει παρ' ἐμοῦ ταυτὶ, βοῦς ἀγε-
 λαῖος, τράγος ὑλιβάτης, αἶξ οὐρανία: quaerendum reli-
 quit nobis quid appellaret *capram coelestem*. sed et
 contradicit ipse sibi Cyclops: qui postquam χερσαίους
 cibos promississet, οὐρανίαν αἶγα exhibeat. An igitur
 scripserat comicus, αἶξ δὲ Σκυρία. vel cum negatione,
 ut in sequentibus multis, αἶξ οὐ Σκυρία. de capris Scy-
 riis res vulgata. Jam vero cum ait Cyclops, ὑμῖν ἥξει
 παρ' ἐμοῦ τυρὸς χλωρὸς, τυρὸς ξηρὸς, τυρὸς κοπτὸς, τυ-
 ρὸς ξυστὸς, τυρὸς τμητὸς, τυρὸς πηκτός: lascivia comica
 ad copiae ostentationem species fingit, quae nullae sunt:
 nam χλωρὸς quidem caseus est recens: ξηρὸς siccus ac
 durus: ξυστὸς rasilis, cujus ramentis cibi asperguntur:
 πηκτὸς recentissimus et tantum quod coagulatus: at κοπ-
 τὸς et τμητὸς, non verae ut puto differentiae, sed fictae

sunt a poeta. Quare in illis explicandis operam abuti non debemus.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

Mnesimachi Hippotrophus. thalamus κυπαρισσοτρόφος sive κυπαρισσόροφος. Hermae Atheniensium. Φύλαρχοι. μελετᾶν, meditari. διαλαιμοτόμησις. κρατῆρ ἐξερροίβδηται λείπεται κόρδαξ. Formula parandae attentioni, οὗτος, βλέψον δεῦρο. Φυξίκινος piscis. ἀπία γῆ. μάρον.

REFERENS Athenaeus aliquot veterum comicorum locos, quibus coenarum descriptio continebatur, longam ῥῆσιν affert ex *Hippotropho* Mnesimachi: qua universum cujusdam convivii choragium luculenter et κατὰ λεπτόν facetus poeta descripserat. Nemo qui istam Mnesimachi eclogam legerit, caussam requisiturus est, cur Aelianus, sicut libri septimi, cap. 7. dicebamus, inter δειπνολόγους poetas hunc praecipuum faciat cum Epicharmo. Inducitur initio aliquis vel cocus vel architriclinus, qui Manem servum jubet convivas e foro arcessere, aliisque locis, et paratam coenam illis nuntiare. Βαῖν' ἐκ Θαλάμων, inquit, κυπαρισσοτρόφων ἔξω Μάνη. στεῖχ' εἰς ἀγορὰν πρὸς τοὺς Ἑρμαῖς. οὗ προσφοιτῶσ' οἱ Φύλαρχοι. thalamus κυπαρισσοτρόφος ferri potest, si serimus Θάλαμον pro amplae domus ambitu, ubi horti sint et viridaria: sin hoc durum, non aspernanda conjectura nostra, quae est, ut litera unica dempta scribamus ἐκ Θαλάμων

p. 688. κυπαρισσορόφων. e thalamis quorum cupressina lacunaria. non debet vox Θάλαμος aliter hic accipi quam in nota significatione: ac videntur epulae nuptiales a poeta hic describi. quod etiam illa mox verba confirmant, ἀκολασταίνει νοῦς μεिरακίου. de sponso enim videtur loqui. sequentibus verbis designatur ea pars fori ubi reperiri queant invitati. ito in forum ad Hermas: ubi solent frequentes esse tribuum magistri. Diversorum morum homines diversis in locis et urbis aut fori partibus soliti convenire: quod docet eximie Plautus in *Curculione*, scena *Aedepol* nugatorem *lepidum*. Noti autem sunt Atheniensium Hermae, et statuae illae ἀκῶλοι, quas in foro, aut non procul, neque a foro neque

a gymnasio fuisse positas, ex Pausania discimus. Ad Hermas ventitasse ait invitatos, quos appellat Φυλάρχους, quali praefectos tribuum. vel quod nunc primulum venit nobis in mentem, Φιλάρχους, ut significet primores civitatis esse, qui honores soliti petere et gerere. Verum quia per υ scribunt exemplaria omnia Φύλαρχος: id potius sequamur. Athenis id fuit non contemnendae dignitatis nomen Aristoph. Avib. Ὡς ΔιῖτρεΦής γε πυτιναῖα μόνον ἔχων πτερὰ Ἡρέθῃ Φύλαρχος, εἶθ' Ἰππαρχος. Addit poëta, τοὺς τε μαθητὰς τοὺς ὠραίους, οὓς ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους μελετᾶν Φείδων καὶ καταβαίνειν. Malim, τοὺς τε μαθητὰς ὡς τοὺς ὠραίους. οὗ ἀναβαίνειν ἔ. vade etiam ad formosos illos discipulos: id est, ad illud gymnasium ubi exercentur adolescentes delicati. ubi discit Phidon in equos ascendere, et ex iisdem descendere. in vulgata lectione μελετᾶν accipitur pro docere: quod insolens plane: nam μελετᾶν est discere, meditari. unde apud Plinium in Panegyri. *Meditatio campestris turmarum.* Itaque non οὓς ἀναβ. sed οὗ lego. ut in praecedenti periodo, οὗ προσφοιτῶσιν οἱ Φ. [Fortasse Phidon hic ejus artis erat magister, quae docet in equos conscendere, ex iisdem descendere, et varie agitare. Sensus igitur fuerit, illuc eundum esse, ubi Phido suos discipulos docet sese exercere in exercitiis rei equestris. quorum duas commemorat species praecipuas. vide Xenophontem περὶ ἵππικῆς. Sed hujusmodi sententia verbum desiderat, quod videtur excidisse, διδάσκει, aut simile.] Ait σπλάγχνα ὀπτᾶται χαῦνῳ. Scribendum σπ. ὥπτηται χαῦνα. vel mutata distinctione hoc modo, σπλάγχνα ὥπτηται. χαῦνον ἥρπασται κρέας ἐξ ἄλμης. Addit, διαλαιμοτομεῖθ' ὑπὸ τῶν ἔνδον. Malim, διαλελαιμοτόμηθ' ὑπὸ τῶν ἔνδον. qui intus sunt omnes victimas jugularunt, quae ad epulas necessariae. διαλαιμοτόμησις magni convivii designationem habet: cujusmodi est quod Hebraei vocant פרוצ quasi dicas excisionem. Affine et proprium coquorum verbum est διαρταμεῖν. Anaxandrides, Ἀρτίως διηρτάμηκε· καὶ τὰ μὲν διηνεκῇ σώματος μέρη δαμάζεται ἐν πυρικτύποισι γῆς. Eodem sequentia spectant male accepta interpretibus, κρητὴρ ἐξεβροίβδητ' οἶνου, πρόποσις χωρεῖ. cratera largiter impleta est vino. id est, crateri vinum e cado infusum est abunde: jam incipiunt convivae poculis se invitare. ῥοῖζος (sive ῥοῖβδος) exponitur a veteribus ῥεῦμα σφοδρόν: quia usurpatur etiam ad soni ejus signi- p. 689.

ficationem, quem edit fluens aqua vehementius: hic vero κρατήρ ἐκροιβδεῖσθαι dicitur, qui largiore fluxu vini e cado fluentis fuerit impletus. Pergit qui Manem alloquitur. λείπεται κόρδαξ. ἀκολασταίνει νοῦς μεिरακίου, πάντες δ' ἔνδον τὰ κάτωθεν ἄνω. Sunt qui emendent, ἔλκεται κόρδαξ. quae et nobis placeret emendatio, nisi λείπεται mordicus defendant libri omnes, neque caussa est cur mutemus. Nam ut ἐναργέστερον exprimeret omnia pridem parata, et dudum in mora esse convivas ad quos Manes mittebatur, cum jam epulis se accinxissent qui domi erant, λείπεται κόρδαξ, inquit: quasi hoc dicat id superesse unum, ut mensis remotis saltatio institutur: non enim saltare incipiebant, nisi finitis epulis. Pro, τὰ κάτωθεν ἄνω, placeat magis, nec opinor sine caussa, τὰ κάτω θέσαν ἄνω. syllaba αν, quae fuerat geminanda, semel scripta, depravando loco fuit. Quam varie accipiant Graeci suum illud ἄνω κάτω, alibi multis docemus. Scribe deinde elegantissimum locum hoc modo. μέμνησ' ἃ λέγω. πρόσσεχ' οἷς φράζω. χάσκεις οὔτος, βλέψον δεῦρ'. εἴπως ταυτὰ φράζης. memento eorum quae dico: attende iis quae loquor. oscitas? heus tu, huc aspice. ut si fieri potest eadem illis dicas. scribebatur χάσκεις αὐτός. corrupta venustate hujus loci. οὔτος pro ὦ οὔτος initio periodi frequens apud Atticos. elegans formula est, βλέψον δεῦρο, qua etiam vulgo utimur cum pueros nostros ad ea quae dicimus jubemus attendere. Sic apud Sophoclem Dejanira Licham compellat, Οὔτος, βλέψ' ὦδε. πρὸς τίν' ἐννέπειν δοκεῖς. et in Oedipo tyranno. Οὔτος σὺ πρέσβυ, δεῦρό μοι φάνει βλέπων "Ὅς ἂν σ' ἐρωτῶ. Plautus in Amphitruone. *Sofia age: me huc aspice.* in Capteiveis. *quaeso hercle agedum aspice ad me.* in Mostellaria, *Quaeso aedepol huc me specta, et responde mihi.* paulo post, *Surge, ne nugare: aspice dum contra me.* Sequitur, αὐτίκ' ἐρῶ σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἦκειν ἤδη καὶ μὴ μέλλειν, τῷ τε μαγεῖρῳ μήτε λυμάλνεσθαι. non male vocem αὐτίκα praecedentibus connectas, mutata interpunctione. omnino autem μήτε scribendum non μήτε. de illis videant, ne quid sua mora coco noceant. perit enim multis cibis sua gratia, nisi opportune comedantur. Lege descriptos ante hoc libro Alexidis super hoc versus, ex ejus *Milesiis*. Inter alios pisces Mnesimacho hic nominatos, Φυξίνιος quidam est, quem alibi non reperimus. Graecis Φυζακινός idem ac *meticulosus*. an aliquem piscem ita nominaverint

piscatores, queis nota eorum ingenia nescio. Lege mox, θύννος, κωβιός, ἡλακατῆνες. ut lib. septimo. et de istis, κυνός οὐραϊον τῶν καρχαρίων, vide libro eodem, in σαῦρος. inde emendabis et alia nonnulla piscium nomina, quae in hoc laterculo minus recte scribuntur. Non damnem mox, καὶ μετὰ δεῖπνον θαυμαστὸν ὅσ' ἔστ' ἀγαθῶν πλήθῃ. magis tamen ex usu sit, θαυμαστά γ' ὅσ' ἔστ' ἀγαθῶν πλήθῃ. Subjicit, σεμναὶ δ' αὐλῶν ἄγαν αἱ φωναί, μολπαῖ, κλαγγαί. Scrib. μολπαί, κλαγγαί. in proximis verbis non pauca corrupta. nam quid est hic νεῖται? quid, κούραν κασίας ἀπὸ γᾶς ἀγίας? interpres p. 690. non male, quod ad sententiam καίουσι κασίαν ἀπὸ γᾶς Ἀσίας. aut scribe, ἀπὸ γᾶς ἀπίας. Homerus, τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης. Deinde, ὅσμη σεμνὴ μυκτῆρα δονεῖ λιβάνου μακροῦ. scribo, μακράν. *procul nares ferit odor thuris*. Hesychio auctore μάρον herbae cujusdam nomen est: id si huic loco velis accommodare, quod fecit interpres, per me licet. minus tamen probo. proxima his non uno modo possis ex libro ultimo concinnare: sed quod admodum placeat nihil dum excogitavi. Quare utemur comperendinatione. Atque haec ad Mnesimachi ῥῆσιν.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Sophon proprium nomen. φλεδόνες. χορὸς Ἀσπένδιος. Prov. Aspendius citharoedus. πρὸς τινὶ γίγνεσθαι. Dionysii tyranni fabula. Θεσμοφόρος. *discrimen inter μάγειρον et ὀψοποιὸν, sive διάκονον. ἡ μαγειρική καπνιζομένη τυραννίς. Mos assumendi vestes diis proprias. ἐξινιάζειν.*

ΣΟΦΩΝ in primo versu ex Anthippi *Encalyptomeno*, parum Graecis usitatum viri nomen est. Σόλων forte an verius [aut Σόφρων.] tamen et versu 18. Sophon et recte. Sic libro 14. coqui cujusdam meminit Athenaeus, qui Sophon nominabatur. In sexto scribe, Καὶ τὴν θυσίαν ἡφάνισαν ἐκ τοῦ μέσου. Inter praecipua culinae instrumenta est mortarium, ad intrita et condimenta. Sed Labdacus novis inventis suis effecisse dicitur ne eo opus esset amplius. deinde poeta se ipse explicat. Octavum versum sic libri nobis exhibent, — οἷς ὁ Κρόνος ἀρτύ-

μασιν Ἐχρᾶτο, πάντα Φίλων + τὸ εἶναι θ' ὑπέλαβον. Si advertimus animum non est obscura loci hujus sententia, utut inquinatae hominum infrunitorum manus omnia corruperint. Hoc autem ait generosus iste orator, cocos illos de quibus initio dixit, omne priorum artificium superasse et vanitudinis atque ineptiarum arguisse: quasi illi nugas egissent, non coquos peritos suae artis. Scribo igitur servatis vestigiis corruptae lectionis: — οἷς ὁ Κρόνος ἀρτύμασιν Ἐχρᾶτο, πάντα Φλεδόνας εἶναι θ' ὑπέλαβον. Φλεδόνες, nugae, λῆρος. Timon in Sillis, Ἄλλ' οὐδὲν τούτων Φλεδόνων μέλει. potes et Φλήναφον, aut Φλυαρίαν scribere. 22. Ἐμὲ κατακόψεις, οὐχ ὃ θύειν μέλλομεν. *enecabis me nimirum, non hostiam qua facere volumus.* Exposuimus jam capite sexto, apage doctorum emendationem οὐχὶ θύειν μέλλομεν. 24. Ἐχοντα, καὶ ζητοῦντα κατὰ τὴν τέχνην. Scrib. Ζητοῦντα τὰ κατὰ τὴν τέχνην. *ea vestigantem quae ad artem pertinent.* 45. Οὐδὲν χονδρείου σοι διαφέρω τ' Ἀσπενδίου. Mendum palam faciunt metri lex et sententia: quae nulla est: nam de interpretatione viri docti quid aliud dicas, nisi quod olim de Menecle? Emendemus igitur quod corruptum est, ut sententia sit aliqua, et stet versus. Lego, Οὐδὲν χοροῦ σοι διαφέρω τ' Ἀσπενδίου. per chorum Aspendium intelligo citharoedum: de quo extat proverbium Ἀσπένδιος κιθαριστής: ac fortasse scribendum Οὐδὲν κιθαριστοῦ διαφέρω τ' Ἀσπ. p. 691. Eo proverbio utebantur, quoties de eo loquerentur, qui sua sibi comoda non aliorum sectaretur: cujusmodi sunt avari et quaestus cupidi. ὁ γὰρ Φιλοχρήματος, ait Zenobius, exponens hoc proverbium, οὐδὲν τῶν πέλας ἔνεκα οἰκονομεῖ. ἔλκει δ' ἐφ' ἑαυτὸν πάντα. haec ille. sed non minus venuste de alio usurpaveris, qui sibi non aliis laborem suum vult esse utilem. Sic igitur et cocus hic similem se ait esse Aspendio citharoedo: vel ad cocorum rapacissimas manus alludens: quae sexcentis jocis materiam praebuere apud Plautum et Graecos comicos: vel potius hoc significans: se libenter vesci eo quod paraverit, si fiat modo copia. Atque hanc interpretationem proximus versus confirmat. Γεύσω δ' εἰ βούλησθε τῶν εὐρημένων, *meis inventis fruor lubens si per vos liceat.* 36. Πρὸς τὸ Φιλεῖν δὲ τὴν δίκνοιν εἶναι ἔχων. Scrib. πρὸς τῷ Φιλεῖν. sic loquuntur Graeci. Aristotel. 8. Polit. ὅταν δὲ ἔτη τρία πρὸς τοῖς ἄλλοις μαθήμασι γένωνται. Sic lib. sequente, οἱ πρὸς ταῖς ὑπηρεσίαις ταύταις. qui

in eo ministerio occupantur. 40. principium repete ex superioris fine, ac scrib. Ὅταν ἐγγύς. ἦν δ' ὅδ' ὕστερος, ἀρτύω Φακῆν. In 44. transpositis vocibus malim scribi, Σίναπι τούτοις παρατίθῃμι, καὶ ποιῶ χυλ. Anthippi μαγειρικὴν ῥῆσιν excipit alia poetae nescio cujus. Nam ait, Καὶ παρὰ Διονύσῳ δ' ἐν Θεσμοφόρῳ ἄνδρες δαιταλεῖς τί Φησι; quis autem hic *Dionysus* dramaticus poeta? Lego Διονυσίῳ, et hanc quoque fabulam Dionysio tyranno tribuo: certum est aliquot comoedias ab hoc editas. *Adonidem* illius paulo ante laudavit auctor: nunc Θεσμοφόρον: quam vocem utro genere accipiamus, viriline an foemineo, et qua notione, incertum. Totum hujus eclogae principium corruptum est. Apponemus aliquot versus ita ut legendi videntur nobis.

— σφόδρα

μικράν γε χάριν αἶε, μίαν, νῆ τοὺς θεοὺς
ταυτὶ προεῖπας τὸν μάγειρον εἰδέναι.

πολὺ δεῖ γὰρ αἶε πρότερον οἷς μέλλει ποιεῖν
τὸ δεῖπνον, ἐγχειρεῖν, ποιεῖν πόλλ' εἰδέναι.

ἂν μὲν γὰρ ἔν τις τοῦτ' ἐπιβλέψῃ μόνον,

τοῦψον ποιῆσαι κατὰ τρόπον πῶς δεῖ· τίνα

τρόπον δὲ παραθεῖναι, πότ', ἢ πῶς σκευάσαι,

ἂν μὴ προῖδῃ τε τοῦτο, μηδὲ φροντίσῃ,

οὐκ ἔστι μάγειρος, ὀψοποιὸς δ' ἔστ' ἴσως.

qui ante locutus erat; coquum aliquem laudaverat, eo unico nomine, quod cibos optime condiret. at ille cujus haec sunt, negat coqui eam esse laudem: sed vilis ὀψοποιῶ. Artem enim coqui majus aliquid esse, et ex pluribus observationibus collectum. Sic alii poetae in recitatis alibi testimoniis discrimen statuunt inter μάγειρον et ὀψοποιόν, sive et διάκονον, ut Nicomachus libro septimo. Quod dixerat de differentia inter μάγειρον et ὀψοποιόν, pulchro simili frequentibus quatuor versibus illustrat: quibus hoc ait: vulgo quidem ductorem quemcunque exercitus στρατηγὸν dici: caeterum si rei veritas spectetur, aliud esse στρατηγόν, aliud ἡγεμόνα: hac enim appellatione ducatus militum functionem solummodo designari: illa, universum totius imperatoriae artis p. 692. notitiam. Scribe sic hunc versum, Καὶ γὰρ στρατηγὸς πᾶς καλεῖθ', ὅς ἂν λάβῃ Δύν. Mox ait, Πάντα μὲν λήψει σχεδόν, αἶε γὰρ οὐκ αἶε δὲ τὴν Τούτων ἀρχὴν ἔχει θ' ὁμοίαν, οὐδ' ἴσην τὴν ἡδονήν. Sententia horum verborum est posse quidem omnia omnibus anni temporibus reperiri: at non omnia semper aeque emi com-

mode: cum alia aliis anni tempestatibus sapiant magis, et sint palato gratiora. Prior horum versuum est hypermeter. Sed legendum

— ἅπαντα μὲν
λήψει σχεδὸν γ' αἰεὶ γάρ. οὐκ αἰεὶ δὲ τὴν
ἀκμὴν ἔχει θ' ὁμοίαν, οὐδ' ἴσην τὴν ἡδονήν.

more suo Athenaeus quaedam non descripsit, quibus loquentem cocum erat aliquis interfatus: qua de re lectorem monebamus libro secundo cap. 15. Ab istis separari sequentia debent, quorum haec est sententia: credi vulgo artis μαγειρικῆς doctorem magnum esse Archestratum: cum e contrario multa ille ignoraverit, et omnino nihil in eo argumento laude dignum praestiterit. Porro errare eos graviter, qui putent ex scriptis aut dictatis magistrorum τῆς μαγειρικῆς artem addisci et perfecte cognosci posse: nam illius hanc esse naturam, ut scriptis eam complecti queat nemo. dominari enim in hac re τὸν καιρόν: cujus nulla possunt certa praecepta dari. Haec quidem sententia est istius loci: sed in vicesimo septimo versu τῶν βιαίων ἔσθ' ἕνεκα τὰ γεγραμμένα, et tribus sequentibus haeremus. 30. fortasse ita concipiendus: Αὕτη δ' ἐαυτῆς ἐστὶν οὐχὶ δεσπότις. Sane duos proxime sequentes scribere sic debes.

"Αν δ' αὖ σὺ μὲν χρῆσθαι τέχνῃ, τὸν τῆς τέχνης
καιρόν δ' ἀπολέσεις, παραπόλωλεν ἡ τέχνη.

Postremi versus hujus ῥήσεως melioribus libris opus habent: at Hegesippeus quos statim pronuntiat Aemilianus ex *Adelphis*, debuerant interpretibus emendari ex libro septimo. Ibi eos lege capite 11. Mutila est coqui responsio ad Aemilianum, καταφρονεῖς ὅτι μάγειρος εἰμί. ἴσως ὅσον ἀπὸ ταύτης τῆς τέχνης εἴργασμ' ἐγὼ κατὰ τὸν κωμικὸν Δημήτριον. ut sit perfecta sententia, videtur aliquid desiderari. Hoc vult enim: contemnis me quia sum coquus: atqui eruditio tua (erat Aemilianus grammaticus) non attulit tibi tantum compendii: quantum ego lucri ex hac mea arte feci. Eleganter in tertio subjectorum e Demetrio versuum dicitur ἡ μαγειρικὴ esse καπνιζομένη τυραννίς tyrannis fumo obnoxia: appellat tyrannidem, honoris cocorum causa: quia in aulis principum et tyrannorum nunquam non sunt coqui: addit καπνιζομένη, ut faciat discrimen inter veram tyrannidem sive potentiam, et eam coquorum, qui imperium habent culinae parietibus circumscriptum. Deinde magnates commemorat quibus ministraverit. Seleucum

nempe Syriae regem et Agathoclem Siculum tyrannum: versu sexto fulci labans metrum, Τῷ Σικελιώτῃ, τὴν τυραννικὴν Φακῇν. Sequentes vel summis ingeniis faci- p. 695. ciant negotium, nedum nobis. Sic enim scribuntur in omnibus exemplaribus,

Τὸ μέγιστον οὐκ εἴρηκα· Λαχάρους τινὸς
 ὅτ' ἦν ὁ λιμὸς ἐστιῶντος τοὺς Φίλους
 † ἀνάληψιν ἐποίησ' Ἀθηναῖν Λαχάρης
 † οὐδὲν ἐνοχλοῦσαν δ' ἐνοχλοῦντα νῦν ἐγώ.

Non verebimur suspiciones nostras in medium proferre etiam hic: neque enim ceu κυρίας δόξας illas haberi volumus, sed ut conjecturas meras. Videtur autem poeta Lacharem Atheniensem ducem, cujus in Atticis historiis mentio, in Attico theatro more comico proscindere: quod in summa annonae caritate, cum pars magna civium fame periret, convivium lautissimum celebrasset, cui meretrix aliqua amata ipsi, Minervae cultu ornata intererat. Id aliquando factitasse homines dissolutos et luxu diffluentes, testis sit vel Augusti coena illa δωδεκάθεος, de qua Suetonius libro secundo, cap. 70. Quare ita lego,

Ἄμ' ἀνδράσιν ἐποίησ' Ἀθηναῖν Λαχάρης
 δὴ τότε ἐνοχλοῦσαν, Δί' ἐνοχλοῦντα νῦν ἐγώ.

Quod maximum est, inquit, non dixi vobis: nam Lachares quidem cum aliquando tempore famis amicos convivio exciperet, effecit ut in mortalium convivarum turba cenferi Minerva non recusaret: ego vero nunc faxo ut etiam Jupiter vocatis ad coenam accenferi velit. ἐνοχλεῖν hic turbae interesse significat: etsi aliud vulgo sonat. In manu exaratis vox ἐγὼ cum sequentibus jungebatur: puto fuisse bis scribendam. neque enim parum elegantiae accesserit sequenti aposiopesi Aemiliani, si scribas: Ἐγὼ, ὁ Αἰμιλιανὸς εἶφῃ, εἰ μὴ δείξης, ὅ τι φέρεις. Ait coquus, ῥόδα τὰ εὐοσμότατα ἐν ἴγδαί τρίςας. Libri meliores, ἐν ἴγδῃ. recte. nam ἴγdis pro pila et mortario non dicitur: sed ἴγδῃ. In pilam hanc injecisse se narrat iste, ἐγκεφάλους ὀρνίθων τὲ καὶ χοίρων σφόδρα ἐξινιαθέντας. Dalecamp. *cerebra diligenter commixta, et ad unitatem redacta.* mirum verbum finxit videlicet ἐξενοῦν. Melius Excerpta ἐξινιασθέντας. interpretamur autem ἐξινιάζειν fibras sive fibrillas adimere: quod puto factum transmissis per colum cerebellis. Affines sunt apud alios voces ἐξינוῦν et ἐξινᾶν, quae sumuntur simpliciter pro vacuare.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Αὐταῖς χύτραις. locus Euripidis. ἔτνος et ἔψημα
ἐτνηρόν. λέκιθος. Eurolidis χρυσούν γένος vel
χρυσογένης. λαβάργυρος ὠρολογητής. Servi qui
horas observabant. νησιωτικαὶ δίκαι, alia non-
nulla.

SEQUITUR, Μετὰ ταῦτα δὲ περιενεχθεῖσιν ὀρνίθων
τε ὀπτῶν, Φακῆς τε καὶ πῖσων αὐταῖς χύτραις. Malim
πίσων. nam πῖσον dicitur. lequitur tamen ex Phania πι-
σός. significat fuisse dipnosophistis oblatas assas gallinas,
et lentem ac pisa cum ipsis in quibus coxerant ollis.
ita accipiendum erat τὸ, αὐταῖς χύτραις. ut cum dicunt
p. 694. passim historici, periisse naves αὐτοῖς ἀνδράσι. Restitue
loquendi hoc genus Euripidi, in extremo Cyclope: ubi
ait furens Cyclops,

Οὐ δῆτ' ἐπεὶ σε τῆσδ' ἀπορρήξας πέτρας
αὐτοῖσι σὺν ναύτῃσι συντρίψω βαλὼν.

scribendum, Αὐτοῖσι συνναύτῃσι. nam plenum est, σὺν
αὐτοῖς τοῖς συνναύταις. Mox narratur ex Eresio Phania
fabam et pisum ἐψήσεως ἕνεκα σπεύρεσθαι: quod cum
obscuriuscule dictum sit, additur ἐτνηρόν γὰρ ἐκ τούτων
ἔψημα γίνεται. id est, sit namque ex istis jus densum
pultaceum. Videtur Phantias differentiam aliquam statnere
inter pultem et id quod vocat ἔψημα ἐτνηρόν. Ex le-
guminibus utrumque parabant: et pultem, sive ἔτνος, et
ἐψήματα, de quibus libro quarto, capite sexto. In-
terpres longe haec aliter. sunt sane quae deinceps ha-
bentur Phaniae verba, caeteris illius quae in his libris,
similia: obscura inquam, et ab imperitis hominibus male
accepta, quod saepe jam questi sumus. melius autem
scribas τὰ δὲ πάλιν αὐτοῖς λεκιθώδη, quam ut editum
per υ λεκυθώδη. leguminis species est λέκιθος. Ait
dipnosophista, πῖσου (vel πῖσου) τοῦ ὀσπρίου μνημονεύει
καὶ Εὐπολῖς ἐν Χρυσῷ γένει. In comici scholiis ad Ra-
nas, fabula haec Eupolidis laudatur, et Polluci libro
septimo, cap. 22. at in ejusdem libro nono, et iterum
libro decimo, cap. 17. et 31. ἐν Χρυσογένει scriptum
offendes, pro χρυσῷ γένει. eadem scriptura apud Har-
pocrationem, in σιπύα. An igitur duas fabulas Eupolis

docuerat, alteram Χρυσούν γένος inscriptam alteram Χρυσογένης? Cum dixisset Ulpianus per jocum, se de Eleusinia balletye (id festi nomen) quae sciret non dicturum, εἰ μὴ παρ' ἐταίρου ἐκάστου μισθὸν λαβόντα, subjicit Democritus, ἀλλ' ἔγωγε οὐκ ὦν λαβάργυρος ὥρολογητῆς κατὰ τὸν Τίμωνος πρόδειπνον, λέξω τὰ περὶ τοῦ Ἡγήμονος: quae ita vertenda fuerant, *Ego vero qui non sum mercenarius horarum nuntiator, ut ille apud Timonem qui horas ante coenam observat, de Hegemone dicam quae habeo comperta.* Veteres cum horologiorum usum ignorarent, diei tempus ex umbra in foro aut alio patente loco conjiciebant. Quare illuc semper eundum erat, ut scires πηνίκα ἦν τῆς ἡμέρας, sicut loquuntur Attici. Propterea in beatorum aedibus unius servorum propria et peculiaris cura fuit, horas observare et nuntiare: quod ex Hesychii commentariis discere est. [Seneca de brevitate vitae ostendit similem consuetudinem fuisse servatam suo etiam tempore. *Nec illos quidem, ait, inter otiosos numeraveris, qui sella se et lectica huc illuc ferunt, et ad gestationum suarum, quasi deferere illas non liceat horas occurrunt: quos quando lavari debeant, quando natare, quando coenare, alius admonet; et usque ea nimio delicati animi languore solvuntur, ut per se scire non possint, an esuriant.*] Horam vero coenae parasiti ut plurimum nuntiabant, curiosi talium observatores. Plutarchus De discrimine inter parasitum et amicum. ὃν οὐκ ἔστι λαβεῖν περὶ τοῦ πτανεῖον, οὐδὲ ἀλίσκεται σικιὰν καταμετρῶν ἐπὶ δεῖπνον. Videtur itaque Timon in Sillis suis, quibus omnes priores philosophos prosciderat, parasiticum ingenium alicui illorum istis verbis objecisse: aut vilis cujusdam p. 695. lucelli ignominiam nescio cui impegisse: quia dicat λαβάργυρον. Non est πρόδειπνος titulus carminis Timonei. Scimus fecisse illum Ἀρκεσιλάου περίδειπνον: sed nihil hoc ad rem. Quia coenae potissimum gratia horas scire cupiebant: ideo ὥρολογητῆς hic Timoni dicitur πρόδειπνος, qui horas adnotaret ἐπὶ δεῖπνον, ut Plutarchus loquitur. Eustathius ultimo in Iliadem commentario, Ἡ δὲ τοιαύτη ὥρα, καὶ τὸ ὥρολογεῖν ποιεῖ, καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ ὥρολογητὴν. ὃν ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ Τίμων λαβάργυρον ἔφη, ὥς ἐπὶ μισθῷ ὥρολογοῦντα. In tertio versu parodiae Hegemonis offendit me elisa contra morem diphthongus in istis, χώρ' εἰς τὸν ἀγῶνα. ac scribebam magis ex usu χώρει εἰς τὸν ἀγῶνα, vel etiam χώρει εἰς τ. αἰ.

hujusmodi coalitiones frequentes poetis: sed cum vulgatis scribunt membranae et Eustathius ad ῥαψ. Φ. Iliadis. Plures versus cum istis cohaerentes legas libro ultimo. Pergit auctor narrare de eodem parodo, Εὐδοκίμῃ δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος μάλιστα ἐν ταῖς παρωδαῖς, καὶ περιβόητος ἦν λέγων τὰ ἔπη πανούργως καὶ ὑποκριτικῶς. etsi nulla hic designatio temporis, ex sequentibus tamen apparet, de certa die loqui Athenaeum, qua plurimum Athenienses oblectavit Hegemon recitandis parodiis suis. nam sequitur, καὶ διὰ ταῦτα σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησεν· ὥς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πλεῖστον αὐτοὺς γελάσαι. Sed aliquid libris nostris deesse, docet Excerptor, scribens sic, ἐν δὲ τῇ Γιγαντομαχίᾳ οὕτω σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησε. observa genus haut scio an Athenaei, ἐν τῇ Γιγαντομαχίᾳ, pro quando recitata est ab Hegemone Gigantomachia. τὰ περὶ Σικελίαν ἀτυχήματα Atheniensium, nota satis ex Thucydide, Diodoro, et Plutarcho in Nicia. Cum diu potestatem habuissent Atheniensium Nesiarchi de litibus insulanorum statuendi: postea hoc illis jus ademptum est, quando Athenienses ἀνῆγον εἰς ἄστυ τὰς νησιωτικὰς δίκας, id est, in urbem traduxerunt insulanorum lites. Hoc voluit Athenaeus, qui verbis hisce causam indicat, cur Hegemo Thasius Athenas se sistere ad litem disceptandam fuerit coactus. Sciunt eruditi quid appellet νησιωτικὸν κλητῆρα Aristophanes in Avibus. Eleusinia balletys, de qua bis interrogatus Ulpianus ne semel quidem respondere sustinuit, auctore Hesychio, solemnitas quaedam fuit, Athenis celebrari solita in honorem Demophontis Celei filii. Tantum nobis de ea compertum.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

Timocles duo, comicus et tragicus. τῶν δῆμων.

Timoclis fabula Icarii satyri. χέρνιβον et χέρνιψ. Καϊκόα. Aristophanis Heroes. τὰ εὐώδη. apomagdaliae κυνάδες. Clidemi Ἐξηγητικόν. item aliorum eodem argumento et titulo. πάτρια Θυγατριδῶν. χειρόμακτρον de homine. χειρόμακτρα πλαγγόνων. nomen pueri a poculis ab Hercule occisi.

p. 696. ἈΛΛΑ μὲ ἀνέμνησας καλὲ Δημόκριτε μνηστῆρες χύτρας. respicit ea verba quae initio superioris capitis sunt ex-

posita. Τιμοκλῆς ὁ τῆς κωμωδίας ποιητῆς, (. τραγωδίας.) Sic edidimus fide membranarum: unde multa adjecimus ante inedita. Suppleo autem quae deesse hic vides, ἣν δὲ καὶ ἕτερος ποιητῆς τραγωδίας. Timocles dramatici poetae plures fuerunt. duos Suidas commemorat, ambos comoediae poetas: Athenaeus hic clare alterum facit comicum, tragicum alterum.

ὅτι δὲ καὶ τὸν δῆμον Ἀχαρνεὺς ὁ Τηλέμαχος. Restitue ex Epitoma genus loquendi Atticissimum, τῶν δῆμων. de quo saepe diximus: nam ineptissime vertunt, *natione genteque Acharnensem*.

Θανατηγὸν καλὴν χύτραν φέρει. Et mutilus hic versus est, et corruptus. Fortasse allusio hic aliqua fuit ad mancipiorum νεωνήτων καταχύσματα: de quibus Demosthenes, et Aristophanes et hujus veteres interpretes multa. Sed cum cogito, pene videtur certum ex iis quae de Telemacho isto mox dicuntur, scripsisse poetam, Ἔτνους κυαμίνου γὰρ καλὴν χύτραν φέρει. sententiam quidem poetae confido nos tenere: de verbis non idem affirmaverim.

ἐν δικαρίοις Σατύροις Φησίν. Dalecamp. Idem in Satyris bicipitibus. imo vero, in Icaris Satyris. nam omnino legendum, ἐν δ' Ἰκαρίοις Σατύροις. Firmat correctionem vetus Messaei, ubi sic clare legitur. Haec est illa Timoclis fabula Icaris, de qua dicebamus libro superiore, capite quinto. saepe illam laudat noster: sed neque ex ipso, neque ex Suida discas, quod discere est ex hoc loco: integrum lemma ejus fuisse Icaris Satyri. Δημοσατύρους quidem Nicoclis in Suida legas: sed alterius non hujus comici.

Οὐδὲ Παύσωνι Φῆς τὸν δεῖνα προσλελακκέναι. Scrib. Παύσωνι Φῆς τὸν δεῖνα προσλελακκέναι.

Καί τις αὐτῶν ἀπήντησε, λέγων τὸ ἐν Ἰλιάδι. Observant veteres, semel omnino extare apud poetam vocem χέρνιβον: cum alibi semper λέβητα hoc vas appellet. Locus est Iliadis ultimo libro. At χέρνιβ legas alibi apud summum vatem: sed notione diversa, pro ipsa nempe aqua lavandis manibus effundenda.

λοιβιλέβητες χάλκαιοι. Fortasse verum erat, λοιβίδες, λέβητες χάλκαιοι. Etiam illud statim non recte, Ἀμειψίας Σφενδῶνι. melius libro sexto Σφενδόνη. sed et Φεῖδωνι esse scribendum potest videri, ex lib. 10.

ἐν τοῖς πρὸς τοὺς Καλλιμάχου πίνακας, id est, in iis quae scripsit super scriptorum indicibus quos ediderat Callimachus. De Callimachi in hoc genere diligentia et scriptis, libro sexto satis, capite decimo. Ait autem

πίνακας, non πίνακα: quia diversa genera auctorum in diversas tabulas Callimachus confecerat. Caeterum observationem Aristophanis grammatici, quae hic commemoratur, paulo post falsi convincit Athenaeus. πῇ μὲν Φησι νίψασθαι. Haec distinguuntur non recte. nam p. 697. νίψασθαι principium est Homerici versus. Sic enim poeta non uno loco, Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόω κατέχευε Φέρουσα Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξ. In Sophronis testimonio, Τάλαινα Καϊκόα κατὰ χερὸς δοῦσα ἀπόδος ποθ' ἡμῖν τὴν τράπεζαν: fieri potest, ut proprium barbarae ancillae nomen sit *Caecoa*: sed et corruptum ac corrigendum videri potest, ex idiomate Dorico: αἰ κοῶ, vel κοῶς. *si auscultas*. si vis tandem ad ea quae dico animum advertere. ἔστι δὲ ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβ. Lustralem aquam intelligit, de qua olim nonnulla ad Theophrastum. Ἀριστοφάνης ἐν Ἡρώσι χερνίβιον εἶρηκεν. Ejus fabulae mentio apud Pollucem libro 7. cap 2. sic enim concipienda ista illius, τούτων δὲ (mercantium) καὶ θεοὶ ἴδιοι, ὁ ἐμπολαῖος Ἑρμῆς, καὶ ὁ ἀγοραῖος. καὶ ἐμπόλῳ Διοσκουρῷ ἐν Ἡρώσιν Ἀριστοφάνης. meminit et capite sequenti, et alibi saepius: itemque Harpocraton in πνελίδα. Etiam Menander *Heroem* docuerat. Ὅτι δὲ καὶ εὐώδεσι τὰς χεῖρας κατεχρίοντο, τὰς ἀπομαγδαλιαῖς τιμὰς ἀτιμάσαντες. Ait εὐώδεσι: nempe σμήγμασι, vel χρίσμασι. et deest fortasse non solum abest altera harum dictionum. sed apparet studio brevitatis ita esse locutus: nam et paulo post iisdem verbis utitur Athen. et mox quoque in Antiphanis versu, εὐώδη λαβῶν, simpliciter. Sed quinam illi fuerunt, obsecro, *magdaliarum honores*? fictitii nempe et nugatorii: imo nugatoris alienjuss figmentum. Legendum ajo, τὰς ἀπομαγδαλιας ἀτιμάσαντες. oscitans librarius bis scriptis aliquot literis, bellam istam lectionem peperit. Addit, ἃς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐνάλουν κυνάδας ex re ipsa nomen: nam apomagdalias canibus projiciebant. etiam fuere qui κύνας appellarent non tantum κυνάδας. Τὰς χεῖρας εὐώδη λαβῶν τὴν γῆν. Potes explere versum, εὐώδη λαβῶν, τὴν γῆν θ' ἅμα. Tolle notam defectus sine caussa inuistam huic Dromonis versui, Ἐπὶ δὲ θᾶττον ἤμεν ἡριστηρότες. Sed recitabimus et reliquos, sunt enim corruptissimi. Eos autem hoc modo concinnamus,

Περιεῖλε πάσας τὰς τραπέζας, νίμματα
ἐπέχει τις, ἀπενιζόμεθα, τοὺς στεφάνους πάλιν
τοὺς ἱρίνους λαβόντες ἐστεφανούμεθα.

ἴσως δὲ καὶ τὴν λευάνην οὕτως ἔλεγον, ἐν ᾧ τρόπῳ καὶ χειρόνιπτρον. Totidem literis haec descripsit auctor Epitomae praeter morem suum ille quidem: non enim magis ipse haec, opinor, intellexit, quam nos facimus.

ὥς καὶ Κλείδαμος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἑξηγητικῷ. Clidemus antiquissimus scriptor, obscuras voces collegerat et exposuerat, libroque suo titulum indiderat Ἑξηγητικόν: non ut posterius ejus qui commentarios ejus argumenti vocarunt Λεξικά. [non etiam γλώσσας vocaverat, ut fere antiqui omnes, qui in eo argumento versati, sicut dicebamus libr. 3. cap. 6.] Hebraei antiquissimi תיכונ quasi dicas στοιχειώσιν, propter digestas κατὰ στοιχείων dictiones. De hoc libro cenfeo loqui auctorem Etymologici, cum in τριτοπάτορος ita scribit, ὁ δὲ τὸ Ἑξηγητικὸν ποιήσας, Οὐρανοῦ καὶ Γῆς Φησὶν αὐτοὺς εἶναι. Laudatur et Anticlidis Ἑξηγητικόν, itemque aliorum: sed cum adjectione auctoris quem sunt p. 698. interpretati. Ceterum ex subjecto Clidemi loco duo colligimus: non vocum tantum antiquarum expositionem continuisse id Exegeticon: sed etiam morum priscorum, et institutorum ac rituum. Deinde autem non soluta oratione id scriptum fuisse, verum numeris adstricta: quomodo et Philetas et Nicander idem argumentum tractaverant. Scribo sic Athenaei verba, προσθεῖς γὰρ περὶ ἐναγισμῶν, γράφει τὰδε: non προσθεῖς, ut editum est. nam illa περὶ ἐναγισμῶν, sunt tanquam lemma et inscriptio subjiciendae tractationis. De hoc usu verbi προτιθέναι in libris commentariis, dictum ante non uno loco. Clidemi verba ritum parentationum et formulam veterem complectuntur. Postea additur, παρέθετο ταῦτα καὶ Δωρόθεος Φάσκων καὶ ἐν τοῖς τῶν θυγατριδῶν πατρίοις τὰδε γεγράφθαι. Graeci πάτρια appellant antiqua instituta, et fere publica civitatis alicujus et populi. Ita dixit lib. octavo, τὰ τῶν Σύρων πάτρια Athenaeus. [Proclus in Phaedonem Platonis: τίνων σύμβολα τὰ περὶ τοὺς ἀποικομένους πάτρια Ἀττικά; mox, διὰ τί μὴ ἐμμένει τοῖς πατρίοις; Observamus etiam primi hominis institutum ac consuetudinem πάτρια appellari. Philostrati enim de Proclo Naucratis verba sunt. τὰ δὲ τῆς μελέτης πάτρια τῷ ἀνδρὶ τούτῳ δίδεσθαι ὧδε. id est, In declamationibus hic sophista tenuit hanc rationem sive mos illius fuit hic] deest vox νόμιμα in hac locutione, ut saepe in hac lingua. At πάτρια θυγατριδῶν quomodo interpretabimur? Liquido constat nobis corruptam lec-

tionem esse. Existimo corrigendum, ἐν τοῖς τῶν Θυα-
τειρηνῶν πατρίοις. in libro *De institutis et moribus*
Thyatirenorum.

Σοφοκλῆς Οἰνομάω. Pollux libro
decimo, capite 14. Σοφοκλῆς ἐν Οἰνομάω, Διὰ ψήκτρας
σε ὁρῶ Ξανθὴν καθαίροντα ἵππου αὐχμηρὰν τρίχα. *plura*
lib. septimo. Cave autem emendes versum inde hic
allatum, Σκυθιστὶ χειρόμακτρον ἐκκεκαρμένος. Haec
vera lectio, non ἐκκεμαμένος. appellat χειρόμακτρον
hominem propius cutem detonsum: quae dicebatur Scy-
thica tonsura vel Thracica. Theocrit. οὐδὲ Θρακιστὶ
κέκαρμαι. Demonici locus aliquanto post mutilus est.

ἐσπουδάκει δ' ἕκαστος ὡς ἂν ἐσθίων ἅμα τ' ὀξύ-
πεινον ἄνδρα καὶ Βοιωτίον. Ubi in istis est τὸ κατὰ
χειρὸς ὕδωρ, quod solum ivit demonstratum? mutilus
nempe hic locus: neque hoc solum: etiam corruptus.
Nam ἐσπιῶν scribendum: si id agimus ut sit oratio Graeca.
De Boeotorum voracitate multa libro sequente Athenaeus.

Ὠμολίνοις κόμη βρύουσ' ἀτιμίας πλέως. Mirum
loquendi genus: nam intelligit aliud nihil, nisi caput
hirtum instar lintei e materia crassiore et parum polita.
ὠμόλινα Hesychius interpretatur τὰ ἄγρια ὀθόνια. sed
observant alii Graeci, sic vocatum esse linteum quo so-
lent tonfores humeros eorum tegere qui sibi dant operam,
ut ne vestem inquinent: atque ita Plutarchus accipit.
Plautus alibi vocat *lintheum*, alibi *involucre*. χει-
ρόμακτρα δὲ καγγόνων πορφυρᾷ. Lego πλαγγόνων. nam
p. 699. illud alterum nihil significat. Dalecamp. vertit, *tem-*
porum. Voluit nempe scribi κροτάφων: aut λαγόνων,
novo sensu: nulla omnino ductus veri similitudine.
Appellat Sappho χειρόμακτρα πλαγγόνων, ornamenta
capitis, non sui, sed pupparum. quae quidem ornamenta
simul cum ipsis puppis Veneri consecrasset ait, more
veterum virginum. Persius, *Nempe hoc quod Veneri*
dicatae a virgine puppae. Vel χειρόμακτρα πλαγγό-
νων, periphrasis est reticulorum, quibus utebantur vir-
gines. Hesychius, πλαγγόνες, κεκρύφαλοι. Totus locus
sic possit non absurde neque inepte concipi, χειρόμακτρα
δὲ πλαγγόνων πορφυρᾷ, καὶ ταῦτα μάλα τιμάσντά γ'
ἔπεμψα Σαπφοῦς τεᾷς δῶρα τίμια. sequitur jam Athe-
naei interpretatio: κόσμον λέγει κεφαλῆς τὰ χειρόμακτρα.
Quod ait, χειρόμακτρον praeter notam significationem
etiam ornamenti genus significare, confirmatur ab He-
sychio, qui interpretatur μανδύλιον. Mandylion sive man-
telium, non solum fuisse mantile ad tergendas manus:

verum etiam genus amiculi, constat vel e versu Plauti: p. 700.
Neque fallacis ullum est mantelum meis. Scribe, δι'
 ὃν καὶ ἐξεχώρησε Καλυδῶνος non δι' ὧν. Pueri a po-
 culis ab Hercule occisi, nomina quae hic commemo-
 rantur, *Archias*, *Cherias*, *Eunomus*, *Cyathus*, error
 vetustorum librariorum, nisi fallor multiplicavit. Nam
Cherias apud Hellanicum, videtur παραφθορὰ nominis
Archias: quo ille historicus eum puerum alibi nomi-
 navit. In vetere argumento Trachiniarum dicitur *Eu-*
nomus Architelis F. Apollonii scholiastae *Cyathus Ar-*
chitelis F. Oenei pincerna. De eodem puero adjicit
 Athen. ὃ καὶ ἀνεῖσθαι Φησι τέμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους
 ἐν Προσχίῳ: *fuisse ei consecratum ab Hercule lucum*
in Proschio. ἀνεῖσθαι non est relinqui. et mali critici
 sunt qui olim emendarunt ἐν προαστείῳ: ut legimus in
 quibusdam MSS. quique nuper correxerunt ἐν προσκίῳ.
 Proschium loci cujusdam in Aetolia nomen fuit. auctor
 Stephanus Περὶ πόλεων.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER DECIMUS.

CAPUT PRIMUM.

Nexus libri hujus cum superioribus: ejusdem argumentum. Prolixitatis excusatio qua usus Athenaeus initio istius libri. Epicharmi Bufiris. Aures hominis immobiles. Aliquando tamen motitantes visae. εὐφραγία sive εὐστομία. Larus avis Herculi sacra. Lepreas,

QUEMADMODUM post gustationem pausa edendi facta et locus datus variis colloquiis quae tribus libris recitata sunt, quarto, quinto, et sexto: sic etiam legitimae coenae pars prior et posterior sive prima et secunda mensa, infitiis dissertationibus diffinduntur: quibus referendis sese pariter et lectorem suum occupatum habet dipnologus hic, totis 10. 11. 12. et 13. etiam libris. Quin et decimi quarti pars magna iisdem sermonibus impenditur, usque ad illa: Τοσαῦτα τοῦ Μασουρίου διεξελθόντος, περιηνέχθησαν καὶ αἱ δεύτεραι καλούμεναι τράπεζαι. inde principium habet universi operis pars ultima. Ac de caeteris quidem libris alibi. Decimus autem hic velut praeparatio quaedam est ad liberaliorem vini potum, cui de more locus erat sub coenae finem. Initium totum imo vero pars libri maxima in commemoratione vel singulorum hominum, vel populorum vino deditorum versatur: non sine gravi et erudita vitii ejus detestatione. Hic etiam explicantur varii modi temperandi

vinum aqua, quorum extabat in priscorum libris mentio: itemque alia nonnulla ad potum spectantia. Postremo griphi quidam, aenigmata, et id genus aliae quaestiones proferuntur, quibus soliti olim homines eruditi in conviviiis sese oblectare. Inter comedones principem locum jure suo Hercules obtinet: de quo dicturus auctor, Timocratem suum initio libri, ut semper, affatur his verbis. Ἄλλ' ὥσπερ δείπνου γλαφυροῦ ποικίλην εὐωχίαν τὸν ποιητὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφόν, ἵνα πῶς τις τοῦτο λαβὼν καὶ φαγὼν, ὥσπερ πῶν χαίρει, καὶ σκευασία μὴ μίῃ εἴῃ τῆς μουσικῆς, Ἀστυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ σατυρικῷ, ἐταῖρος Φησὶ Τιμόκρατες, φέρε εἰπόμεν ἐνταῦθα τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα, ὅτι ἦν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀδδὴφάγος. [Eti non est difficile intelligere quid sibi Athenaeus velit haec scribens: veram tamen istius loci lectionem constituere, difficillimum est. Nos olim existimabamus versus hic latere Astydamantis poetae, cujus facit auctor mentionem. Haec sententia magnam habet probabilitatem, neque aliter vulgata lectio potest exponi, quam ut existimetur Athenaeus, vel su-

p. 701.
periora omnia, vel quaedam ex illis mutuatus esse ab Astydamante. Adde quod et sententia primorum verborum videtur petita ex aliquo poeta, et verba, si diligenter attendas, poeticum aliquid sonant. Nos quidem de illis ita censemus: sed non esse tamen illa Astydamantis judicamus. Nam ista omnia Ἀστυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ ἐταῖρος Φησὶ (vel potius Φησὶν ἐταῖρος) Τιμόκρατες, alieno loco sunt posita, neque ullam rectam admittunt interpretationem ita ut sunt hodie digesta. Quid multa? Ajo locum integrum ita concipiendum. Ἄλλ' ὅτι ὥσπερ δείπνου γλαφυροῦ ποικίλην εὐωχίαν τὸν ποιητὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφόν, ἵνα πῶς τις τοῦτο λαβὼν καὶ φάγοι, ὅπερ φαγὼν καὶ πῶν χαίρει. καὶ σκευασία μὴ μίῃ εἴῃ τῆς μουσικῆς. φέρε εἰπόμεν ἐνταῦθα τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα. Ἀστυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ Φησὶν ἐταῖρος Τιμόκρατες, ὅτι ἦν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀδδὴφάγος. hoc est, *Sed quoniam poetam sapientem oportet suis spectatoribus praebere quasi coenae splendidae varias epulas (lautitias) ut sumat quisque bibat comedatque id quod edisse aut bibisse illi gratum erit, neque debet esse musicae unus duntaxat apparatus: age dicamus hoc loco ea quae ante dictis congruunt et subjici illis debeant. Auctor est Astydamas tragicus in Hercule*

Satyrico, o sodalis Timocrates, etiam Herculem fuisse gulosum. Omnia jam planissima sunt et perspicua, quae erant perturbatissima. Non est dubium prima verba ex aliquo dramatico poeta esse deprompta: sed quae Athenaeus more suo leviter immutata sibi et susceptae a se tractationi accommodat. It enim auctor obviam fastidio lectoris ἀψικóρου [prolixitatem operis hujus excusans: debere namque eum qui philologiam et πολυμαθειαν profiteatur, adeo refertum esse eruditione varia et multiplici rerum atque historiarum cognitione, ut omnibus discendi cupidis possit facere satis. Itaque mirandum Timocrati non esse, quod historiam δειπνοσοφιστικὴν, novas narrationes prioribus subinde connectens, tot jam libris persequatur. Solet enim in hoc literarum genere uluvenire, quod de alia re dicit pater sanctissimus Basilus: ἀεὶ, inquit, τὸ προστιθέμενον οὐχὶ τὴν ὁρμὴν ἵστησιν, ἀλλ' ἀναφλέγει τὴν ὀρεξιν. Quare nullum hic locum habet illud satyrici, *depingi ubi sistam.* Τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα appellat argumento quod suscepit et tractavit hactenus convenientes sermones. Complectuntur autem titulus et argumentum operis, omnia illa quae ad esum potumve, et conviviorum usum aut oblectamenta ullo modo spectant: cujusmodi sunt manifesto quae hoc libro contineri diximus. Haec praefatus, ad rem accedit: et Herculis voracitatem. [Primo simpliciter proponit ex Astydamantis Hercule Satyrico: deinde eandem confirmat auctoritate Epicharmi] recitatis quibusdam versibus ex ejus *Busiride*. Mentionem ejus fabulae invenio factam Polluci libro nono: ubi postquam dixit ῥογούς Siculis esse horrea ubi frumentum conditur: καὶ ἔστιν, ait, τοῦνομα ἐν Ἐπιχάρμου Βουσίριδι. Pingit autem Epicharmus γραφικώτατα Herculem tubercinantem: qui prae vorandi aviditate faucibus, maxilla, dentibus omnibus et naso quoque sonum edat. Sed notemus quod ait, postremo: κινεῖ δ' οὐατα τῶν τετραπόδων οὐδέν ἡττον: nam reliqua plus ἀηδίας habent quam miraculi: istud vero plane communi hominum naturae contrarium est: quibus [solis ex omnibus animalibus (nisi forte simias excipias)] dedit aureis ἡ πολυποίκιλος τοῦ ΘΕΟΥ σοφία moveri suapte sponte nescias. [Nam quod scribit Martialis, Cinnae cuidam natum filium *auribus longis Quae sic moventur, ut solent asellorum*: poetica sine dubio licentia est, non rei veritas] Narrat tamen Eustathius sacerdotem fuisse

quendam aureis motitantem. Accepimus etiam a viris fide dignis, visas manifesto aures movere viro cuidam eruditissimo, cum per Allobrogum fines transiens, vivicomburii periculum sibi a magistratu imminere intellexisset: quod diceretur nefandi criminis reus Tolosa in Italiam fugere. Epicharmi versibus subjicitur testimonium Ionis ex Omphala, quod ita scribitur: ὑπὸ δὲ τῆς εὐφημίας κατέπινε καὶ τὰ κῶλα καὶ τοὺς ἄνθρακας. etsi retinent omnes membranae hanc lectionem, non tamen ambigo depravatam esse vocem εὐφημίας, et alterius locum occupare: puta εὐφαγίας, quae erit poetica vox pro πολυφαγίας: vel εὐστομίας. sicut Latine dicimus *bonum os habere* eum qui facile quidvis comedat. Excerptor pro deploratis haec habuit. at κῶλα male scribi pro κάλα, ex eo didici. Ita igitur scribe, ac verte, *deglutiebat ligna et carbones*. Observat dipnosophista, Ibycum a Pindaro sententiam hanc esse mutuatum. Sed locus Pindari turpissime deformatus est. παρὰ Πινδάρου δὲ, ait, τοῦτ' εἴληφεν, εἰπόντος, Διὰ βοῶν θερμὰ εἰς ἀνθρακίαν στέψαν πυριπνόνων τὲ σώματα. καὶ τότε ἐγὼ σαρκῶν τ' ἐνοτὰν ἢ δ' ὀστέων στεναγμὸν βαρὺν ἦν ἰδόντα διακρίναι πολλὸς ἐν καιρῷ χρόνος. Nullum hic nobis a membranis subsidium: nullum ab Epit. ubi nihil horum. Qui ex ingenio sic emendaverit, ut doctorum mereatur assensum, virum putabo. Mens quidem Pindari ex superioribus Ibyci captanda nobis, sicut ab Athenaeo monemur. Vulnere verbis imposita, utcumque sic possunt colligari. βρύκε δὲ βοῶν θερμὰν εἰς ἀνθρακίαν στρέψας πυριπνέοντα σώματα· καὶ τότε ἐγὼ σαρκῶν τ' ἐνοπὰν ἢ δ' ὀστέων στεναγμὸν βαρύνθην ἰδών. τὰ διακρίναι πολλὸς ἐν καιρῷ χρόνος. Ait, vorasse Herculem boum integra membra pene cruda, et ardentium carbonum plena. sic ex Ibyco interpretor πυριπνέοντα. [Non indicat autem Athenaeus quo ex libro Pindari sit hic locus desumptus. Videntur autem facere huc quae scribit Philostratus in Thiodamantis tabula explicanda. Ἡρακλεῖ που παρὰ Πινδάρῳ ἐνέτυχες· ὁπότε εἰς τὴν τοῦ Κορωνοῦ στέγην εἰσαφικόμενος, σιτεῖται βοῦν ὅλον, ὡς μηδὲ τὰ ὀστέα περιττὰ ἡγεῖσθαι.] Jure igitur, subdit Athenaeus, larum Herculi dicavit vetustas cognomine βομφάγον. quod idem est ac πολυφάγον. vel ἀόδηφάγον. Comici interpres ad Aves, τὸν λάρων διὰ τὴν ἀόδηφαγίαν τῷ p. 705. Ἡρακλεῖ προσανάπτει. Sequitur, Εἰσάγεται δὲ ὁ Ἡρακλῆς καὶ Λεπρεῖ περὶ πολυφαγίας ἐρίζων. Narrat Pau-

fanias, Eliacorum libro priore, vocatque Λέπρεον: at Callimachi interpres Λεπρέαν. Ancipitis sententiae est, quod ex Matride mox assertur: καὶ εἰς πολυποσίαν τὸν Ἡρακλέα προκληθῆναι ὑπὸ τοῦ Λεπρέως, καὶ πάλιν νικηθῆναι, *etiam ad bibendi certamen provocatum esse Herculem a Lepreo: et iterum victum esse*: hoc Graeca verba sonant, sed aut diversus abiit ab aliis in hac narratione Matris, aut scribendum, καὶ πάλιν νικηθῆναι τὸν Λεπρέα. Secundus in numero τῶν ἀδδδφάγων censetur Ulysses ex poetae testimonio: jure an injuria mitto quaerere: quaeri certe potest.

CAPUT SECUNDUM.

Theagenes athleta. Θευγένης. ἐπαιτεῖν. Titormus. διερίζεσθαι βοῦν, item συνδιαριστήσασθαι βοῦν. Astydamas Milesius. Φακὸς τῆς κλίνης. et de voce Φακὸς multa. lenticulae. sceptrorum κονδυλώματα et κομβώματα. Euripidis Autolycus. Τρίβωνες ἐκλείποντες κρόκας. σιτεῖν δημοσίων κτεάγων. multa emendantur et illustrantur.

EX antiquis hominibus voracitatis insignis, Theagenem tertio loco Athenaeus commemorat. Hic est ille athleta nobilis quem ornarunt variis certaminibus quaesitae palmae mille et ducentae, ut in Politicis narrat Plutarchus, vel mille et quadringentae, ut auctor est Pausanias libro posteriore Eliacorum. πολυΦαγίας Theagenis testis Posidippus, in Epigrammatis. cujus tamen non integrum assertur epigramma: sed quatuor hi tantum versus,

Καὶ περ συνθεσίης ἔφαγόν ποτε Μήονιον βοῦν.
 πάτρη γὰρ βρώμην οὐκ ἂν ἐπέσχε Θάσος
 Θευγένει, ἄσσα Φαγὼν ἔτ' ἐπήτεον· οὔνεκεν οὕτω
 χάλκεος ἐστήκω χεῖρα προϊσχόμενος.

Ita scribitur et distinguitur hoc tetrastichum in editis: nisi quod in tertio versu minus recte Θευγενεῖ, mutato accentu, pro Θεαγένει. ut Θεύγνιδός ἐστιν ἔπη. pro Theognidis. pessimo consilio emendandum censuerunt interpretes in εὔτε δέ. At in primo legendum, Καί γ' ἐκ συνθεσίης. [vel Καὶ περὶ σ.] Videtur Posidippus hoc epigrammate quicquid in variis locis fecerat Thea-

genes, ut virium suarum specimen spectatoribus praeberet, commemorasse. Hoc versu ait, venisse eum in Lydiam, (Maeones enim sunt Lydi) et bovem ibi comedis-
 disse, die uno videlicet. ita enim intelligendum: ἐν συν-
 θασίῃς, inquit, id est, de quo pactus erat, ni eum vocaret. Sequentibus versiculis causam reddit poeta, cur Theageni posita esset statua quae cavam manum porrigeret: qui gestus est mendicantium, ut dicebamus ad Suetonium, et ratio assertur: quod cum non posset explere ejus profundam gulam patria Thasus, ille ἐπι-
 ἐπύττειν, id est, mendicabat, et ἐπαίτης est sustinebat. Quod autem die uno taurum absumpserit, etsi diserte p. 704.
 non dicitur, neque a poeta, neque ab Athenaeo: neces-
 sario tamen ita exponendum: si volumus esse in hac narratione aliquid παράδοξον, quae demta circumstantia temporis adeo brevis, aut non multo certe longioris, jacet plane ac friget. Sic mox de Milone, μόνος ταῦρον κατέφαγεν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Si quis duabus hisce historiis fidem abroget, meminerit illius phagonis de quo Vopiscus in Aureliano. In albo voracium fuit et Titormus bubulcus, quem de robore certasse cum Milone narrant Graeci, ut Aelianus Ποικίλης libro 12. capite vigesimo secundo, certavit cum eodem et περὶ πολυφαγίας: Nam subjicit Athenaeus, Τίτορμος τε ὁ Αἰτωλὸς διηρίσατο αὐτῷ (Miloni) βοῦν. non queas aliter interpretari διερί-
 ζεσθαι βοῦν, nisi certare cum aliquo de bove: videlicet edendo. sed insolens hoc genus dicendi, nec satis Graecum. nam saltem fuerat dicendum, διηρίσατο αὐτῷ βοῦν φαγεῖν. At in Excerptis pro διηρίσατο legimus διηριστήσατο: quae perplacet lectio: sed adjuta leviter. Scribo, Τίτορμος τε ὁ Αἰτωλὸς συνδιηριστήσατο αὐτῷ βοῦν. *Titormus Aetolus bovem cum eo prandens absumpsit.* hoc est, ambo simul comederunt bovem. [Sed Excerptorum lectionem refert Eustathius hoc modo Τίτορμος ὁ Ἰταλὸς διηριστήσατο ἑαυτῷ βοῦν. hoc est *bovem sibi ad prandium apposuit.* in quo mirus est plane vocis διαριστᾶσθαι usus.] Sequitur de Milone, ταῦρον καταφαγεῖν κατακλίσθαι πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διός. Melius antiquae manus codices κατακλίσθαι. id est, *accumbentem mensae in conspectu Jovis.* Dorieus in sequente epigrammate, Πρόσθεν Πισαίου ξεῖνε θυπολίου. Placebat eruditis Astrydamantem Milesium trifolympionicam de quo statim auctor, eum esse nobilem pugilem, qui in Theocriti scholiis nominatur Astryanax Milesius.

Fieri potest, ut sit ita: nihil tamen afferri video cur id credamus. Ne imponat rudioribus prava interpunctio, quae fraudi fuit interpretibus: continuanda enim hoc modo sententia, Ἀστυδάμας δ' ὁ Μιλήσιος τρις Ὀλύμπια νικήσας κατὰ τὸ ἐξῆς παγκράτιον, κληθ'. id est, *Astydamas Mil. qui ter Olympia vicit continuis vicibus in certamine Pancratii*. Ille igitur Astydamas, inquit auctor, iussus a Persa edere aliquod specimen sui illius decantati roboris, Φακὸν τῆς κλίνης περίχαλκον ὄντα κλάσας ἐξέτεινε μαλάξας. Turbavit interpretes vox Φακός. Dalecampius *vinculum*, nescio quid secutus, vertit. Quod Plinius ait libr. 18. capite 12. *lenti suam esse figuram. unde vario usu translatus est in lenticulas nomen*, recte intellectum, planum nobis faciet hunc locum. Vult autem Plinius, *lenticulas* appellari varii usus vascula pressulae rotunditatis, quae est sua lenti figura. Hoc verum est non minus in Graeca quam in Latina lingua, nam Φακὸν Graeci vocant non *lentem* solum, sed quicquid est Φακωτὸν, et formam lenticularem habet. In medicorum libris Φακός est πυριατήριον κεράμεον. vasculum fictile quod cineribus calidis refertum, aut alia re, teneri inter manus solebat, vi-
p. 705. tandi frigoris causa: interdum etiam aliis partibus imponi. Justinus Martyr Φακὸν vocat lenticulam sive urnam lenticulari forma ex aere factam, in qua sibyllae Cumanae reliquias sibi ostensas narrat. Verba sunt illius in oratione priore ad Graecos, ἡμῖν ὑποδειξάντων καὶ Φακὸν τινα ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένον, ἐν ᾧ τὰ λείψανα αὐτῆς σώζεσθαι ἔλεγον. Athenaeus Φακὸν hic appellat ornamentum lectorum genus, lenti simile. Ut in sceptris torno factis sunt bullae et nodi, et quae vocant Graeci κονδυλώματα, κομβώματα et κονδύλους: sic in lectorum pedibus ac columnis sunt Φακοὶ lenticulae: quas veteres laminis aereis vel argenteis tegebant, propterea ait auctor hunc Φακὸν fuisse περίχαλκον, aere circumtectum. sed laminas non admodum tenuis fuisse opus est: quando miraculi instar habitum, quod athleta hic manibus suis potuerit frangere primum eam lenticulam, deinde aes extendere de ridigo flexile et molle reddens. id enim est ἐξέτεινε μαλάξας. Eustathius descripto hoc loco, addit, Καὶ σημειώτεον ἐνταῦθα τὴν τε ἐν χειρὶ βριαρότητα τοῦ ἀνδρός, καὶ ὅτι ὁμῶνυμον καὶ ὁ Φακός, οὐ δῆπου ὁσπρίῳ ἐπιλεγόμενος. neque plura ille de hac voce. Lectorum lenticulis simillima erant

quae vocat Hieronymus *mala* cap. 25. Proverbiorum. ubi tamen Hebraica veritas aliter habet: sed haec alibi. Scribe, *μόνον καταΦαγεῖν Φασί.* postrema vox excidit ob similitudinem soni cum fine dictionis antecedentis. A singulis personis ad genera transit Athenaeus, et omnes generatim athletas plurimum esitasse aliquot veterum testimoniis demonstrat. Recitantur primo loco versus Euripidis plane in eam sententiam insignes: quos neque Galenus praetermisit, neque ullus alius eorum qui athletas exagitarunt. Ait, *διὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ πρώτῳ Αὐτολύκῳ λέγει.* Satyricum fuit hoc drama. Docuit nos Julius Pollux libro 10. capite 46. *Εὐριπίδου ἐν Αὐτολύκῳ σατυρικῷ εἰπόντος, σχοινίας γὰρ ἵπποισι Φλοῖνας ἡνίας πλέκει.* Euripideae *ρήσεως* versus sextus ita editur in libris nostris, *Κτήσασιτ' ἂν ὄλβον εἰς ὑπερβολὴν πατρός.* neque variat scripta lectio. Placet tamen nimis quod est apud Galenum, *εἰς ὑπεκτροφὴν πάτρας.* ad alendam necessario tempore patriam. probo vice versa quod praeferunt nostri mox, *ἔθῃ γὰρ οὐκ ἐθισθέντες καλὰ Συληρῶς διαλλάσσουν εἰς τ' ἀμήχανα,* quod interpretor, *rebus dubiis aegre possunt sibi consulere:* at Galeni codices, *μεταλλάσσουν* [male pro διαλλάσσουν.] *εἰς ἀμήχανον* II. *ὅταν δὲ προσπέσῃ γῆρας πικρὸν, Τρίβωνες ἐκβαλόντες οἴχονται κρόκας.* Diogenes Laertius in Solone, de hoc ipso hominum genere loquens, *γέροντές τε γενόμενοι κατὰ τὸν Εὐριπίδην, Τρίβωνες ἐκλείποντες οἴχονται κρόκας.* Est autem venustissima translatio. Vestimenta habendo amittunt κρόκας, et contrahunt sordes. Eupolis in Tribunis militum, de veste veteri, *ὅτ' ἦν μέντοι νεώτερος κρόκης πέντε στατήρας εἶχε* [vel potius εἶλε] *ναὶ μὰ τὸν Δία· νῦν δὲ ρύπου γε δύο τάλαντα ῥαδίως.* Persius in eadem sententia, contrarium dixit Euripidi, — *michi trama figurae Sit reliqua: ast illi tremat omento popa venter.* videntur contraria κρόκας ἐκβαλεῖν, p. 706. et tramam solam habere reliquam. ambo tamen de obsoleta veste dicuntur. Scribe, *Ἐμμεψάμην δὲ καὶ τὸν Ἑλλήνων νόμον, Οἱ τῶνδ' ἕκατι συλλ.* Ex eo quod ait, Graecorum panegyres *Τιμᾶν ἀχρεῖους ἡδονὰς δαιτὸς χάριν.* non male colligas, sacrorum ludorum agonistas parta victoria solitos convivio excipere omnes spectatores, qui undique convenissent. et de multis hieronicis clarum hoc ex historia. Fuit diu suspectus gravioris mendae posterior versus distichi hujus in sequente Xenophanis elegia,

Καί κεν προεδρίην Φανερήν ἐν ἀγῶσιν ἄροιτο,
καί κεν σιτείη δημοσίων κτεάνων.

sed non videtur quicquam mutandum: nisi ut σιτοίη scribatur pro σιτείη. eleganter dixit σιτεῖν δημοσίων κτεάνων. pro ἀπὸ τοῦ δημοσίου. intelligit enim τὴν ἐν τῷ πρυτανείῳ σίτησιν. Priorem versum illustrant quae de jure προεδρίας observamus ad Theophrasti Characteres, capite Περὶ ἀρεσκείας. Haec scripseram cum venit in mentem sententia doctissimi viri, qui scribendum ita judicat, mutata distinctione Καί κέ τί οἱ εἴη δημοσίων κτεάνων. Ἐκ πόλεως. Turnebus, σῖτ' εἴη. Quod sub- jicit Athenaeus elegis Xenophanis, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὁ Ξενοφάνης κατὰ τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν ἐπαγωνίζεται δια- βάλλων, ὡς ἄχρηστον καὶ ἀλυσιτελὲς τὸ τῆς ἀθλήσεως εἶδος. sine dubio non plane ceperunt interpretes: ver- bum enim ἐπαγωνίζεται non expresserunt. Sed desino mirari. Locus enim depravatus est: sententia mutilata: oratio hiulca neque Ἑλληνίζουσα. Scribo, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὁ Ξενοφάνης κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ποιήσιν τῇ σοφίᾳ (vel etiam, τῇ αὐτοῦ σοφίᾳ) ἐπαγωνίζεται, διαβάλλων ὡς ἄχ. id est, *multa alia in poematis suis dicit Xeno- phanes ad defensionem sapientiae, vituperans artem athleticam. πολλὰ ἄλλα ἐπαγωνίζεται pro ἐπαγωνιζόμενος* Φησι. familiare magnis scriptoribus. Quare hoc dicat noster clarum ex praecedentis elegiae verbis, ubi inquit poeta,

Οὐκ ὦν ἄξιός ὥσπερ ἐγώ. ῥώμης γὰρ ἀμείνων
ἀνδρῶν ἢ δ' ἵππων ἡμετέρῃ σοφίῃ.

et similia his alia. Scribe statim, Καί ὁ Ἀχαιοὺς δὲ ὁ Ἐρετριεύς: non autem, Ἀχιλλεῖος ὁ Ἐρετριεύς, ut edi- tum, exaratumque est in omnibus. Saepe in his libris citatum videas Achaeum hunc Eretriensem: Achillaeum nusquam unquam. Paulo post, Ἀχαιοὺς δ' ἐν Ἀθλοῖς. Verte haec, Ἡράκλειτος δ' ἐν τῷ Ξενίζοντι, Ἑλένην Φησί τινα γυναῖκα πλεῖστα βεβρωμέναι. *Heraclitus in Hospite ait, mulierem quandam nomine Helenam omnium plurimum edisse.* ita distinguit Epitoma, alii sic, ἐν τῷ Ξενίζοντι Ἑλένην, *in fabula cujus index, Hospes Helenae.* corrupta sententia punctorum collo- catione prava. Nam verum est, illi estrici mulieri, nomen fuisse Helenae, Ptolemaeus Hephaestionis F. Historia nova: in recensione plurium Helenarum, quae nomen, alia aliis artibus, clarum sibi pepererunt, καὶ ἡ τρεῖς ἐρίφους ἐσθίουσα καὶ ἡμέραν, Ἑλένη ἐκαλεῖτο. Ἡράκλειτος porro libri omnes antiqui, non Ἡράκλειτος.

CAPUT TERTIUM.

p. 707.

Posidippi epigramma de Phryomacho exponitur et emendatur: ῥωγὰς καπετὶς. expenduntur Athenaei et Pollucis verba de Hermodoro tubicine. αἰγανὰ. περίοδον νικᾶν. Perihodici agones. Nestor Θεατρικῶν scriptor. item alius Nestor poeta. σαλπίζειν τὸ πομπικόν. Aeliani et Pollucis codices non semel corriguntur.

IN antiqui aevi gulosis, et Phryomachus quidam nomen suum profitetur: εἰς ὃν, Athenaeus inquit, καὶ τόδε Ποσειδίππος ἐπέγραψς. vulgo τὰδε. MSS. τόδε. id est, in quem mortuum Posidippus hoc epigramma fecit. Id epigramma corruptissimum hodie extat in Athenaei codicibus. Sic enim editur.

Φυλόμαχον τὸν πάντα Φαγεῖν βορὸν, οἷα κορώνην
 παννυχικὴν, αὕτη ῥωγὰς ἔχει καπετὶς,
 χλαίνης ἐν τρύχει Πελληνίδος. ἀλλὰ συ τούτου
 † καὶ χρεῖα εἰς τήνην Ἀττικὴ καὶ στεφάνου
 εἰπόντες οἱ προκύων συνεκώμασεν. ἦλθε δ' ἄμαυρὰ
 βλέψας ἐκ πελίων νωδὸς ἐπισκυνίων.
 † ὀτριχὶ διαφθείρας μονολήκυθος. ἐκ γὰρ ἀγώνων
 τῶν τότε ληναϊκὴν ἦλθε ὑπὸ Καλλιόπην.

Quantum ex istis impurissimarum haerpyarum reliquiis conjectura licet assequi, Phylomachus hic gurgēs atque helluo, pugil athleta fuit, qui et vixisse dicitur miserrime in summa paupertate: et mortem obiisse tristissimo casu, cum e certamine quodam reversus esset otocatacta, et pugnis probe contusus. In primo versu Φυρόμαχον verius censemus, quam Φυλόμαχον, fidem habentes antiquissimis libris et Breviatori, qui valere iussis Posidippi versibus jam tum corruptis, hoc solum in Excerpta sua retulit, Ποσειδίππος δὲ Φυρόμαχον πάντα Φαγεῖν βορὸν Φησι. Sic igitur et in Athenaei verbis paulo ante corrigendum. Appellat poeta ῥωγάδα καπετὸν scrobem male cavatum et aptum, et parum alte: in quem projectus videri poterat hic ganeo potius quam honeste conditus ac sepultus. Nam per contemptum ista dicuntur. Tertio versu pro εὐτρύχει, quae vox nihil significat, ἐν τρύχει emendavimus. et hoc fide membranarum. τρύχος est

frustum vestis lacerae, ῥάκος. Solebant olim mortui
 efferrī in quam honestissima veste. Juvenalis: *Pars
 magna Italiae est, si verum admittimus, in qua Nemo
 togam sumit nisi mortuus.* non solis Italis de quibus
 satyricus loquitur, sed vulgo etiam Graecis Latinisque
 moris fuit, ut comptiores efferrentur quam vixissent.
 erant enim καλῶν ἐνταφίων studiosissimi. ideo Posidippus
 ut extremam paupertatem Phyromachi indicaret, elatum
 ait, ἐν τρύχει χλαίνης Πελληνίδος, frusto Pellenicae
 chlaenae tectum leviter, et solum dicis caussa. Proxima
 verba sic contorta, ut mentem eorum capere nequeamus.
 Etiam quintus est corruptus: sed videtur hoc dicere:
 cum vespillones hunc efferrent, non abiisse comitatio-
 p.708. rem quam cane uno, qui solitus illi praeire. Deinde ait
 venisse in Orcum Phyromachum oculis suggillatis, li-
 ventibus superciliis, edentulum. Penultimo versu lego,
 Ὡτα διαφθείρας, μονολήκυθος. *fractis auribus, nullam
 aliam supellectilem secum vehentem quam ampullam.*
 Non ausim spondere veram hanc conjecturam esse: in-
 eptam quidem non putamus. Postrema ita emendamus,
 ἐκ γὰρ ἀγώνων τῶν τότε Ληναϊκῶν ἦλθ' ὑπὸ θᾶν καπε-
 τόν. nihil ante dictis convenientius poterat excogitari.
 Quod ita coopertus plagis ad plures se penetrarit Phy-
 romachus, causam affert his verbis: quia e Lenaicis
 ludis recta in foveam descenderit. Subjungitur huic
 epuloni accuratior narratio de Herodoro Megarense tu-
 bicine. Dicitur hic staturam habuisse cubitorum trium
 semis: ita noster ex Amaranto: alii dicunt quatuor
 ipforum cubitorum. in his Pollux lib. 4. cap. 11. Sic
 et in caeteris multum discrepant Amarantus et Julius
 Pollux. Verbi gratia; ait Amarantus comedisse Hero-
 dorum κρεῶν λίτρας εἴκοσι. *carnium libras vicens.* ille
 duodecim minas: ὀκτὼ δὲ μνᾶς κρεῶν. Amarantus πί-
 νειν δὲ χόας δύο. *bibisse congios vini binos.* Apud
 Pollucem ita scriptum, οἴνου δὲ διέπινε χόας. corrige,
 δύο ἔπινε χόας. Amarantus, κοιμᾶσθαι δὲ ἔθος εἶχεν
 ἐπὶ λεοντῆς μόνης. et hoc Julius aliter. Solitum nempe
 pro culcita pellem ursi habere: pro veste stragula qua
 tegeretur pellem leonis. ὑπέστρωτο δὲ ἄρκτου δορά, καὶ
 λεοντῆν ἐπεβέβλητο. Quod addit Amaratus, Demetrio
 Argos obsidente, cum ad trahendam helepolin machinam
 robur militibus deesset, per Hermodorum duabus simul
 tubis canentem, rediisse illis virtutem in praecordia: de
 eo notanda Pollucis verba: Machinae, inquit, contu-

maces erant, et moveri recusabant: ibi tum Herodorus δύο αἰγανὰ λαβὼν, στρεπὸν ἐνέπνευσσε τοῖς ὀργάνοις τοῖσδε. hoc est, duo caprina cornua arripit atque eas super illis machinis inflat. αἰγανὰ appellat τὰ αἰγαῖα κέρατα, et fortasse αἰγαῖα scripserat. Pergit Athen. ἐνίκησε δὲ τὴν περίοδον δεκάκις. Dalecamp. *Decies in canendi certamine fuit aliis superior.* Hoc quid sit? Nam unde illud de canendi certamine? verte, *vicit perihodum decies.* Festus: *In gymniciis certaminibus perihodon vicisse dicitur, qui Pythia, Isthmia, Nemea, Olympia vicit: a circuitu eorum spectaculorum.* Est igitur περίοδον νικᾶν, orbem implere ludorum sacrorum: qui in Graecia erant quatuor. Notissimus versus est: Τέσσαρες εἰσιν ἀγῶνες ἀν' Ἑλλάδα, τέσσαρες ἱροί. hinc etiam periodici agones dicti, iidem qui et sacri. Ita accipe Plutarchi verba de Theagene Phasio, οὐ μόνον τὴν περίοδον νενικηκώς, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας. id est, cum non solum e sacris ludis omnibus victoriam reportasset, verum ex multis quoque aliis. Similiter Arrianus in Dissertationibus Epicteti libr. 3. cap. 34. καὶ λοιπὸν, ὡς καλὸς ἀθλητὴς περιέρχῃ νικῶμενος τὴν περίοδον. ὁμοίως τοῖς ἀποφυγοῦσιν ὄρτυξι, quibus in locis etiam cruditissimi viri lapsi graviter: quod non veniret illis tum in mentem ludos sacros etiam periodicos et periodum esse dictos: cujus rei Pindaricus scholiastes non semel nos admonet. Caeterum Polluci cum Athenaeo ne hic qui-

p. 709.

dem convenit in numero: sic enim ille, ἑπτακαίδεκα δὲ περιόδους ἀνείλετο τῶν στεφανιτῶν ἀγῶνων. Quod autem in illis ludis etiam praeconio et contentione vocis certaretur, satis ad Suetonium probavimus. Vide Pollucem libro quarto capite duodecimo. Nestorem ex cujus Θεατρικῶν libris proxime dicta de Hermodoro sumpta dicuntur, non memini reperire alibi citatum. Non dissimili argumento libros duos Suetonius ediderat: quos inscribit Suidas, Περὶ τῶν παρὰ Ῥωμαίους Θεωρικῶν καὶ ἀγῶνων. *De spectaculis et ludis Romanorum.* Alium cenfeo fuisse Nestorem Larandensem, poetam, cujus Suidas meminit. De eo Menander rhetor eruditissimus, capite περὶ λαλιᾶς. Δεῖ δὲ ζητεῖν καὶ τὰς μεταμορφώσεις καὶ ὀρνέων καὶ δένδρων. γέγραπται δὲ καὶ Νέστορι ποιητῇ, καὶ σοφισταῖς μεταμόρφωσις φυτῶν καὶ ὀρνέων. vixit principe Severo. Post tam multa de Herodoro tubicine, mentionem injicit de Aglaide muliere tuba canere docta, cujus etiam Aelianus meminit: Καὶ γυνὴ δὲ ἐσάλπισεν

Ἀγλαΐς ἢ Μεγακλέους ἐν τῇ πρώτῃ ἀχθείῃ μεγάλη πομπῇ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸν πομπικὸν περιθέτην ἔχουσα, καὶ λόφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Lege et interpunge, ἐσάλπισεν, etc. τὸ πομπικόν, περιθέτην ἔχουσα. id est, *tuba cecinit pompae convenienter personam habens*. σαλπίζειν τὸ πομπικόν: ut τὸ πολεμικόν, τὸ ἀνακλητικόν, et similia. vocem περιθέτη explicat Julius Pollux. Lego mox, Λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ Σωσίβιος ὁ τρυγωδοποιὸς, ἐν δράματι Δάφνιδι ἢ Λιτυέρσᾳ. *causam exposuimus dudum in lectionibus Theocriticis capite duodecimo: ubi multa de hoc Lityersa*. Placet edita lectio in istis versibus Phoenicidae comici, de lurcone Chaerippo. Ille ait, ἐσθίει Μέχρις γ' εἰς διδῶ τις, ἢ λάθῃ διαβράγεις. Τοιοῦτ' ἔχει ταμεῖον ὥσπερ οἰκίαι. Ingeniose quidam in priore versu, ἢ λακῇ διαβράγεις. ut in Evangelio de proditione Juda, ἐλάκησε μέσος. sed λάθῃ verum arbitror. omnino autem in altero versu, ὥσπερ οἰκίαι. qualem penuariam cellam singulae domus habere solent. non ut emendarunt, ὡς παρ' οἰκίαις. Non praetermittendum est Cambletem Lydorum regem inter phagones hic nominatum, apud Aelianum Ποικίλης libro primo, capite vigesimoseptimo. dici Κάμβητα vitio librorum. itemque Θῶν τὸν Παφλαγόνα, qui hic melius et libro quarto Θῶς. male etiam Καλαμόδρουν Aeliani codices indigetant, qui recte in nostris est Καλαμόδρυς. ibidem Χαρίδας nuncupatur is, qui in Athenaeo Χερσίλας. de quo suum cuique permitto iudicium.

CAPUT QUARTUM.

Timocreontis responsum ad Persam. Eryfichthon dictus Aethon. Hellanici Deucalionea. Alcmanis loci quidam restituti insigniter. πέντα pro μετά. τετυγμένα διατίθεται κοινωνεῖα τοῖς φίλοις. δειλινόν. ἔπη τριπήχη. Lamia fabula Cratetis. καπανικώτερα. Aegyptii ἀρτοφάγοι. multa corriguntur et illustrantur.

p. 710. **V**ERSABATUR in aula regis Persarum Timocreon Rhodius, non obscuri nominis vir cum propter facultatem poeticam, tum etiam ob robur athleticum et gulam profundam. Hunc cum Rex animadvertisset ingentem copiam ciborum

in ventrem condere, *Dic sodes*, ait, *hisce tam multis cibis, quid factururus es?* cui Timocreon, *Ego vero Persas concidam innumeros.* Idem postridie multis victis qui singulari certamine cum ipso pugnaverant, gesticulari cepit: miratus Rex cur Timocreon aerem pugnis verberaret, caussam percontatur. Ille respondens sicut narrat noster, ἀπολείπεσθαι ἔφη, τοσαύτας εἰ προσίη τις πληγὰς interpunctiones minus recte collocatae in istis verbis, viris doctis oculorum usum ademerunt: nihil enim hic videre qui verterunt, *animo se defectum iri dixit si plagas aliquis tot infligeret.* Distingue, ἀπολείπεσθαι ἔφη τοσαύτας, εἰ προσίη τις, πληγὰς. respondit sibi post adeo multos victos, *superesse tot plagas, si quis accedat secum certaturns, inferendas.* Ingeniosum Timocreontis hoc commentum fuit: qui ut probaret Persae, superesse adhuc sibi integras vires, postquam multos qui secum in arenam descenderant superasset, χειρονομεῖν, et gestus agere manibus pedibusque instituit. Significabat hoc pacto, paratum se plagis contundere omnes qui secum vellent congregari, et plagipatidarum cognomen quaerere. Pergit auctor et refert ex Hellanico, Eryfichthonem Myrmidonis F. cujus nota ex Callimacho et Ovidio βουλιμία, quia cibis expleri non poterat, Αἴθωνα dictum esse. Eustathius, ἐβρέθη δὲ ἰδίως Αἴθων καὶ Ἐρυσίχθων ὁ Μυρμιδόνος, διὰ τὸ εἶναι Φασὶ βορᾶς ἀπληστος. παρὰ τὸ αἰθεῖν ὃ ἐπὶ κατακαίειν. ὅθεν καὶ τις ἕτερος πολυφάγος Κεραυνὸς ἐκαλεῖτο, ἐπεὶ κατὰ τινὰ ποιητὴν ἀβάτους ἐποίει τὰς τραπέζας, κατασηήπτων αὐταῖς τῇ γνάθῳ. quod ait Eustath. de cognomine fulminis, ex sequentibus sumtum est. Recte autem scribi ἐν πρώτῳ Δευκαλιωνείας, non ut prius fuit editum, en testem idoneum: Clemens Alexandrinus libro 6. Paedagogi, Διευχίδας ὁ Μεγαρινὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐκ τῆς Ἑλληνικοῦ Δευκαλιωνείας μετέλαβε. Sequentia verba de Cerere Himalide, explicabimus, σὺν Θεῷ, libro 14. At proxima his, καθάπερ ἐν Δελφοῖς Ἑρμόχου, non agnoscit Breviator. Putavit nempe corruptam vocem Ἑρμόχου: quod et mihi videtur ad antecedentia et consequentia attendenti. Quid si Σπερμόχου? esset certe convenientius. Ait de Alcmane, καὶ Ἀλκμάν δὲ ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἀδδηφάγον εἶναι παραδίδωσι. Aelianus, ὁμολογεῖ δὲ καὶ Ἀλκμάν ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν πολυβορώτατον γεγονέναι. Ipsum Alcmanis de sua voracitate testimonium recitat noster: cujus sunt

prima verba, Καὶ πόκα τοὶ δώσω τρίποδος κύτος Ωῖ καὶ Νηλέα τριήρης. ἀλλ' ἐντι Νῦν γ' ἄπειρος. quid sibi velit poeta non assequor: et puto locum non esse sanum. Fortasse ὦ καὶ Πηλεΐδην Ἀτρεΐδης. Dabo tibi tripodem sicut olim Agamemnon Achilli, quando in gratiam cum p. 711. eo rediit. Alludit ad Homeri locum de muneribus quibus Achillem sibi voluit conciliare Agamemnon. Juvat quod ait, esse eum tripodem de quo loquitur ignis expertem. Nam et Agamemnonei erant ἄπυροι. Homerus vocat ἔπτ' ἀπύρους τρίποδας. Subjicit Alcman, τάχα δὲ πλέος Ἔνυκος. οἷον ὁ παμφάγος Ἀλκμάν Ἠράσθη † Χαίερον παῖδα τὰς τροπὰς. Egregia hic nostra (absit verbo invidia) emendatio. Nam *Chaeerus Alcmanis puer delicatus*, merae nugae. Scribendum, οἷον ὁ παμφάγος Ἀλκμάν Ἠράσθη χλιδερὸν πέδα τὰς τροπὰς. id est, *qualem pultem amat vorax Alcman bene calidam, post solstitium hibernum*. sive, tempore hiemis. Non omnium eduliorum eadem semper est gratia. Testantur haec verba, solitum Alcmanem hiberno tempore pulte calida se oblectare. πέδα Doricum est pro μετὰ pridem a nobis restitutum in multis diversorum auctorum locis. Quemadmodum autem multi cibi se fuisse ingenue fatetur Alcman superioribus verbis: sic cupediarum et λιχνείας invidiam deprecatur cum addit statim: Οὔτι γὰρ οὐ τετυγμένον ἔσθθαι. Ἀλλὰ τὰ καινὰ γὰρ ὥσπερ ὁ δᾶμος ζατεύει. Ita quidem leguntur ista in omnibus exemplaribus: sed nullo plane sensu. is enim quem docti eliciunt et absurdus est, et ridiculus. Affirmamus in eam quam diximus sententiam locum emendandum: Οὔτι γὰρ οὗτος τετυγμένον ἔσθθαι. Ἀλλὰ τὰ κοινὰ γὰρ ὥσπερ ὁ δᾶμος ζατεύει. Dixerat Alcmanem plurimum pulte delectari: quod erat vile et tenuiorum edulium: nunc ait, *Nihil enim Alcman elaboratum diligentius comedit: sed vulgares cibos, ut plebs, quaerit*. Quid hac emendatione similis vero? τετυγμένα Graeci appellant, quae sunt arte elaborata et multa industria. omnino autem κοινὰ scribendum non καινὰ. pultem vocat κοινήν et plebejam. sic Lycophron unica voce elegantissime θέρμον vocavit δημόκοινον. de quo libro 2. cap. 14. Alter locus Alcmanis de ipsius polyphagia, soricina naenia consollior est: ita enim scribitur, Ὄρας δ' ἔσθης τρεῖς θέρως, καὶ χειμᾶν ὀπύραν τρίταν καὶ τέτρατον τὸ πρόκας. ἀλλ' εἰ μὲν ἔσθθαι ἐν δάδαν οὐκ ἔστι. Tentemus an ex ruderibus hisce aliqua sententia possit aedificari. Lego,

ὥρας δ' ἔδῃ καὶ τρεῖς, θέρους καὶ χειμῶν' ὁπῶράν τε τρί-
ταν. καὶ τέτρατον τό γε εἶαρ. ἀλλ' εἰ μὲν ἔσθεις ἐνθάδ'
ἐν γ' Ἄδου οὐκ ἐδῇ. *per continuas anni tres tempestates
edere potes, aestatem, hyemem, et tertiam autumnum:
quartam quoque ver nempe. Sed si hic ita edis, at
in Orco non edes.* Ctesiae hellenonis etiam Aelianus ex
Anaxila facit mentionem. Anaxilae versiculos de pha-
gone Damippo, cui, *Cerauno* cognomen, sic scribo:

ὁρῶ γὰρ ἐκ παλαίστρας τὸν Φίλον
προσιόντά μοι Δάμιππον. εἰ τοῦτον λέγεις
τὸν πέτρινον; τὸν οἱ Φίλοι καλοῦσί σου
νυνὶ δι' ἀνδρείαν Κεραυνόν. εἰκότως.
ἄβάτους ποιεῖν γὰρ τὰς τραπέζας οἶομαι
αὐτόν. κατασκήπτοντά γ' αὐτῇ τῇ γνάθῳ.

vel ut apud Eustathium αὐταῖς *mensis*. In primo versu
e *Pancratia* Theophili, operarum peccatum emenda,
et scribe, λέγ' ἄλλο. ῥυγχίον. In ultimo pro Ἀπολλό-
δωρε καὶ Σαβάζιε: quarum vocum altera manifesto cor-
rupta, scribi potest, Ἀπολλων, Διόνυσε καὶ Σαβάζιε. sed
quaerendum aliud moneo, quod propius veritatem accedat.
Vox ἀκράτου ad superiorem versum pertinet. Aliquanto
post scribe, Ὡς οὐδὲ δειπνῶν, ὡς λέγουσ', ἐμπίπλονται.
ita recte Dalecamp. In altero versuum e *Cercopibus*
Eubuli, — καὶ κόπρον γ' ἔχει Ἐπὶ ταῖς θύραις ἑκαστος.
malim, κοπρῶν' ἔχει. et omnino id rectum est, extat
vox eadem in sequente testimonio ejusdem poetae ex
Myfis, in tertio, πλήρει βροτῶν, susceptione mendae non
caret. potest tamen ferri, exponique homini pleno et
probe facto. pro πλήρει βροτῶν. In ultimo scribe, παγ-
γέλαστός ἐστ' ἰδεῖν. In proximae eclogae isto versu,
Ὅλους τραχήλους καὶ κοπρῶνας πλησίον. habet Hural-
dinus, ὅλης. idque perplaceret, ut jungeretur cum su-
periore versu hoc modo: — ἀρίστων ἐσθίειν δι' ἡμέρας
Ὅλης. sed ea scriptura admissa, de voce τραχήλους
quaerendum superest. Mnesimachi verba e *Busiride*,
— εἰμὶ γὰρ Βοιώτιος, Ὀλίγα μὲν ἄλλων, ταῦτα πολλὰ
δ' ἐσθίων, sonant hoc: *Ego sum Boeotius: qui de aliis
quidem pauca comedam: haec vero multa.* videtur di-
cere, Boeotos panis et carniū fuisse voraces. caetera
quae delicatuli expetunt, non multum curasse. Hural-
dinus MSS. una voce auctior: Ὀλίγα μὲν ἄλλων δίνκια
ταῦτα. πολλὰ δ' ἐσθ. sed non video qui sententiam
aliquam ex hac scriptura eliciam: quam et metri lex
aspernatur. Mox lege versum Alexidis, ὡς ἀνίητοι νῦν

εἶναι βοῶν καὶ πονεῖν μόνον. cum eruditissimo Sylburgio. Pempeli responsum de Boeotis, cum fuisset interrogatus quid ipsi viderentur esse Thebani? salebrosum est. licet cum editis scripti omnes consentiant. Scribit Polybius et refert Athen. ὥς Βοιωτοὶ μεγίστην δόξαν λαβόντες μετὰ τὰ Λευκτρικὰ, κατὰ μικρὸν ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς· καὶ ὁρμήσαντες ἐπ' εὐωχείας καὶ μέθας, διέθεντο καὶ κοινῶνεια τοῖς φίλοις. appellat κοινῶνεια, conventus ea fini solitos agi, ut amici una essent. et διατίθεσθαι κοινῶνεια τοῖς φίλοις, est reductus in eam rem assignare, et locum providere. Addit Polybius, πολλοὶ δὲ τῶν ἐχόντων γενεᾶς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις τὸ πλεον μέρος τῆς οὐσίας· ὥστε πολλοὺς εἶναι Βοιωτῶν οἷς ὑπῆρχε δειλινὰ τοῦ μηνὸς πλεῖω τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. Verbum ἀπεμέριζον dividebant, interpretor de ultimis voluntatibus: quasi scriptum esset ἀπέλειπον. Et nota sis stultitiam horum hominum immanem: qui non solum dum viverent soliti bona sua in convivia illa prodigere: sed et morientes pecuniam amicis relinquerent perdendam ἐν τοῖς κοινῶνεσι: quae hestiatoria quaedam erant. Haec fuere Graecorum ingenia, cujus rei clara testimonia in testamentis veterum philosophorum quae recitat Laërtius Diogenes. Quare aliter Polybii verba non debuerant accipi. Δειλινὸν (videlicet βρῶμα) est cibus pomeridianus, sive merenda: nam veteres interpretantur, τὸ μεταξὺ δείπνου καὶ ἀρίστου. Ita vocabant Thebani κοινωνιστὰς suas illas epulas: vel propter diei tempus, quo soliti convenire ex sodalitiis instituto: vel minuendae rei invidiae, quasi esset aliquid p. 713. levius δειλινὸν quam vel prandium, vel coena. Sic hodie solent frugiperdae homines extraordinarias epulas suas appellare merendas: quae tamen coenae sunt quantumvis dapiferae et laetae. Cum autem morituri Thebani tanto studio ornandorum caenoneorum ducerentur: non mirum est, evenisse quod scribit Polybius: ut multi merendas haberent sibi ab amicis legatas, plures numero in singulos menses, quam dies essent in mense. Simile ex parte quod narrat Strabo de Tarentinis: plures illis fuisse in anno festos dies, quam essent ipsius anni dies. Deinceps probaturus auctor omnes in universam Thessalos plurimum comedisse, ait, Κράτης Φησὶν ἐν Λαμίας, Ἐπεὶ τριπλήχη Θεσσαλικῶς τετμημένα. Lego, Ἐπεὶ τριπλήχη, ut, sesquipedalia verba. non videtur hinc posse colligi quod voluit probare Athenaeus:

sed scire licet Cratetem cum ita loqueretur, alluisse ad frustra carniū, quae incidi solita a Thessalis. ideo addit Athenaeus, vice fungens interpretis, Τοῦτο δ' εἶπεν, ὡς τῶν Θετταλῶν μεγάλα κρέα τεμνόντων. alioqui poterat dici scripsisse poetam Κρέα τριπήχη. sed verum est quod dixi. *Lamiae* Cratetis meminit Pollux libro 9. ubi ex hac fabula versum affert, ut doceat ἡμίεντον et octo obolos tantidem valuisse. Eum versiculum ita concipe: ἡμίεντόν ἐστι χρυσοῦ. μανθάνεις; οὐτὼ ὀβολοί. Thessali propria suae dialecti voce καπανικὰ κρέα vocabant magna, et quae plaustrum possint onerare singula. Auctor Athenaeus his verbis, Ταῦτα δὲ καπανικὰ εἶρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς. Τί πρὸς τὰ Λυδῶν δεῖπνα καὶ τὰ Θετταλῶν; Καὶ Θετταλικῶν μὲν πολὺ τάδε καπανικώτερα· οἶον ἀμαξιαῖα. Θετταλοὶ γὰρ τὰς ἀπήνας καπάνας ἔλεγον. Non sunt comici, sed Athenaei illa: οἶον ἀμαξιαῖα: quae et distincta et versa sunt perperam. familiare grammaticis verbum οἶον hoc sensu. Aristophanis versum respiciens Hesych. καπανικώτερα, inquit, ἀπὸ τῆς Φάτνης χορταστικώτερα. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ μελζονα. καπάνας γὰρ ἀπήνας λέγουσι. Aegyptii mox non simpliciter voraces: sed panis tantum scribuntur fuisse. *cyllestim* eum panem vocabant: de quo habes apud Herodotum et supra libro tertio. ἀρτοφάγους hic interpretamur, qui multo pane vescantur, quoniam de polyphagis hic sermo est, alioquin videri potuit Hecataeus Aegyptios appellasse artophagos, ad Graecorum differentiam: qui erant ut plurimum mazophagi: sicut Poeni et quondam Romani pultiphagi, sed prior interpretatio non solum instituto sermōni convenientior: verum etiam ad proxime sequentia prope necessaria. διὰ ταῦτα καὶ Ἀλεξίς ἐν τῷ περὶ αὐταρκείας ἔφη μετρία τροφῇ κεχρησθαι τὸν Βόγχοριν. quare διὰ ταῦτα? quia in populo edaci rex sobrius non aliter notabilis, quam cocles inter caecos. Bocchoris ille est Aegypti rex de quo Diodorus Siculus libro primo.

CAPUT QUINTUM.

Ostenduntur et emendantur maculae multorum locorum. ἔχειν ἡδέως ἑαυτοῦ. Lycophronis Satyri. τὰ ἑκτὰ τρίπα. τὰ Σαμοθράκια. Diu Potes p. 714. *ventorum promicondi olim crediti. Duo prin-*

cipia generationis terra et aqua. Clementis Alex. locus. ἐπιῤῥαπίζειν, verbis objurgare.

ΑΛΛ' ἔγωγε τοῦ τὰ δέοντ' ἔχειν. non est principium versus: sed de initio quaedam praetermissa. Ὡς ἡδὺ πᾶν τὸ μέτριον. Ita verte et distingue. *Quam suave est omne mediocre! ego nunc neque supra modum cibo onustus abeo, neque inanis: sed suaviter me habens.* facto nimia ciborum copia ventriculo opponit stomachum, qui λαγαρὸς quidem est, at non inanis. id vocat ἔχειν ἡδέως ἑαυτοῦ. Timotheus mox καλῶς γίνεσθαι. Pusillus error paulo post interpretibus fraudi fuit in hac pulcherrima sententia: μᾶλλον γὰρ ἡμᾶς τῇ μετ' ἑαυτῶν συνουσίᾳ προσῆκόν ἐστιν εὐεργετεῖν, ἢ τῷ πλήθει τῶν παρατιθεμένων οἱ διακονοῦντες τὰ πλεῖστα δαπανῶσι. Scribe, ἢ τῷ πλήθει τῶν παρατιθεμένων, ὧν οἱ διακ. τὰ πλ. δ. εἰσῆσαν εἰς τὸν ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένον οἶκον. in triclinium ingrediebantur ei rei paratum. non semel exposuimus vocem οἶκος. μαρτυρεῖ περὶ τούτων Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς γράψας Σατύρους. Μενέδημον, ἐν οἷς Φησὶν ὁ Σ. Scribe, γράψας Σατύρους εἰς Μενέδημον. ἐν οἷς Φ. vocat Satyros, drama Satyricum ad irrisum Menedemi compositum. Libro secundo, Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς ἐν σατυρικῷ δράματι, ὃ ἐπὶ καταμωκῆσει ἔγραψεν εἰς Μενέδημον. In Lycophronis verbis quid sit κατέχω dictum est libro primo: et pro δημόκριτος melius lectum iri δημόκοινος, ostendimus libro secundo. Ἀνάστηθι οὖν σὺ Ἀρίδιες. σὺ δὲ ἀπελθὼν τὰ ἐκτὰ τρύπα. Jufferat Arcefilaus Apellem pro ea quae inter ipsos fuit familiaritate, ut vinum per colum trajiceret: ille ejus ministerii imperitus conturbavit etiam magis: vertit Arcefilas hujus imperitiam in occasionem joci: et conversus ad Aridicum familiarem alterum, qui inter convivas accumbebat mensae: tu vero, ait, surge Aridice. supplendum est, et vinum cola. deinde Apellem affatur, et ait, σὺ δὲ ἀπελθὼν τὰ ἐκτὰ τρύπα. continetur his verbis sine dubio urbani hominis jocus aliquis: ridiculum enim ut videtur ministerium imperat. Sed locus est corruptus etiam in Excerptis: quod satis miror: nam ille auctor quaecunque invenit in suis libris mendosa omnia fere praetermisit. Existimamus fuisse aliquod proverbium illi simile quod est apud Galenum κέγχρον τρυπᾶν, de inani labore et vano conatu. Pro Ἀρίδιες, scribo Ἀρίδιος cum Excerptis.

οἱ δὲ νῦν συναγαγόντες ἐπὶ τὰ δεῖπνα, κ. de sui temporis philosophia Athenaeus loquitur: et quod addit, καὶ μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς καλῆς Ἀλεξανδρείας, de iis debet intelligi, qui publico sumptu alebantur in Museo et Claudio Alexandriae: de quibus ad Suetonium nonnulla.

Τῷ γὰρ τοιούτῳ ὁ οἶκος Ὅμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει. Male digesta, male versa haec. Locus est Sophoclis, qui ita habet initio Oedipi tyranni.

Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει·

p. 715.

ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.

Athenaeus οἶκος posuit pro πόλις. hoc enim voluit: ei qui tanta immodestia utatur in convivio, triclinium abundare gaudio simul et moerore. Εὐτελὲς γὰρ δεῖπνον οὐ ποιεῖ παροινίαν. Transpositione aliquot vocum senarium integrum feceris: Δεῖπνον γὰρ εὐτελὲς οὐ ποιεῖ παροινίαν.

καὶ ὡς ἀληθῶς κατὰ τὸν χαριέστατον Ξενοφῶντα πολέμου ἐργαστήριον. Locus Xenophontis est in Agesilao: ubi scribitur de Epheso, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἡγήσω πολέμου ἐργαστήριον. ὥστε πολλάκις

Αὐτὸν κεκληκὼς Σαμοθράκι· εὐχεται Λῆξαι πνέοντα, καὶ γ. Quae ad hunc locum scripsere viri docti, nihil ad Rhombum. Nam sensus hic est: adeo ut saepe qui eum vocavit oret, desinant flare venti Samothracii, et ut tranquillior tandem fiat tempestas. hic enim adolescens Telephus, amicis a quibus invitatur hiems est, et procellae instar. sequentia namque sic scribenda: — καὶ γαληνίσαι ποτέ. Χειμῶν ὁ μεिरανίσκος ἐστὶ τοῖς Φίλοις. caetera ut superflua in spongiam digna incumbere. τὰ Σαμοθράκια intellige πνεύματα. Sic vocabant Graeci boream, quem ex ejus tractus regionibus in suam flare videbant. Etiam apud philosophos Θρακίας ventus non aliunde nomen habet. Sed videntur veteres credidisse, ventorum flatus in potestate esse Cabirorum, sive Potium deorum: qui in Samothracia colebantur. Nam in tempestate deprehenfi. illis potissimum vota faciebant, et servati reddebant, ut ait vetus scriptor apud Suidam. Diodorus quoque Siculus libro quarto narrat, Orpheum petiisse tranquillitatem maris turbati et agitati a diis Samothracibus. ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου χειμῶνος καὶ τῶν ἀριστέων ἀπογινωσκόντων τὴν σωτηρίαν, Φασὶν Ὀρφέα τῆς τελετῆς μόνον τῶν συμπλεόντων μετεσχηκότα ποιήσασθαι τοῖς Σαμοθραξὶ τὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας εὐχάς. εὐθὺ δὲ τοῦ πνεύματος ἐνδόντος, etc. Μοχ, τοὺς Ἀργοναύτας περιπεσεῖν χειμῶνι παντελῶς ἐπικινδύνῳ· τοῦ δ'

Ὀρφέως εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμοθραξί, λῆξαι τοὺς ἀνέμους. non parum ista Alexidis hunc locum illustrabant. Τόν δ' εἶδεν ἀστὸν † ἀστίνωος μεῖζον. Versus quidem stabit si ita scribas, Τόνδ' εἶδεν ἀστὸν ἀστίνωος μεῖζονα. de sententia vero nihil pronuntio. Ἐρρύσας εἶδον στομ. an ἔρρύσας? Ὑγρὰ δὲ μήτηρ οὐ πεδοστιβῆς τροφὸς Θάλασσα. Verte: *nostra est nutrix mater humida, non illa quae calcatur pedibus, Mare*, inquam. Homerus duo principia agnoscit creationis animalium, aquam et terram: ut cum ait: Ἄλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε. Homerum secutus est Xenophanes Colophonius, et duas illas πρώτας ἀρχὰς esse, ac solas pronuntiavit. Euripides quem veteres scenicum philosophum non sine causa dixerunt, ejusdem fuit sententiae: quod non obscure significant haec verba sic exposita, ut nos illa vertimus, *Mater* Euripidi appellatur τὸ γεννητικὸν στοιχεῖον, ut loquuntur Φιλοσόφων παῖδες. atque hanc matrem poeta duplicem manifesto p. 716. statuit: alteram πεδοστιβῆ: terram nempe, quae pedibus calcari et perambulari potest: alteram ὑγρὰν: mare videlicet: quod explicat ipse subjiciens, Θάλαττα, τήνδ' ἀροῦμεν. Sejunge ab Euripidis versiculis illa verba, Μέγα γὰρ ἀνθρώποις κακὸν ἢ γαστήρ. non enim poetae verba sunt, sed Athenaei. In tertio versuum Alexidis scribe, Εἴ τις ἀφ' ἑλὸι τοῦτ' ἀφ' ἡμῶν τὸ μέρος. Νικᾷ δὲ χρεῖα μ' ἢ ταλαίπωρος. Locus Euripidis quem suis versibus inserit Diphilus, extat apud Clementem Alexandrinum ita fere scriptus: certe ita scribendus. Νικᾷ δὲ χρεῖα μ', ἢ κακῶς τ' ὀλουμένη Γαστήρ, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίνεται κακά. εἰς ἣν πρῶτον πάντ' ἀν ἐμβάλοισ. Haec prima ventris incommoditas: qui non unius certae rei sit capax, sed omnium, quod secus est in omni prope vasorum genere: quibus aliquid continetur. Ad proxima verba, Ἄλλ' οὐχ ἕτερον ἄγγετον, repetenda ex superiore versu praepositio εἰς: quod si cujus teretes offendit aures (est enim duriusculum) legendum, Ἄλλ' οὐκ ἐς ἕτερον ἄγγος. Cum addit poeta, in ventrem conjici recte posse Τὰ πάνθ' ἑαυτοῖς μηδὲν ὁμολογούμενα: res diversi generis intelligit, et quae nulla societate junguntur. eleganter περιφράζει ingeniosus poeta, τὰ μὴ ὁμογενῆ, ut loquuntur philosophi. Talia sunt, exempli gratia, carnes, pisces, legumina et fructus, male referunt ad noxia et salubria. Subjungit Diphilus: Καὶ οὐ προστίθημι τ' ἄλλα. quasi dicat, taceo

quod ait ibidem Euripides, ventrem omnium malorum esse causam. more autem usus oratorum, quod fingit se praetermissurum, disertim dixit. sequitur enim: διότι πανταχοῦ Διὰ τὴν τάλαιναν πάντα ταῦτα γίνεται. Legendum, πάντα τὰ κακὰ γίνεται. nam Euripides dixit, ἂφ' ἧς δὴ πάντα γίνεται κακὰ. ἐπερὶ ῥά πισε Δημήτριον τὸν Φαληρέα, σὺν τῇ πῆρᾳ τῶν ἄρτων καὶ λάγνου πεμψαντα οἴνου. Absurdum est hoc quidem loco, ἐπιρῥαπίζειν de inflicto colapho interpretari: nam etsi impudens Crates fuit, ut Canis: nunquam tamen virum tanta auctoritate percutere esset ausus, et Diogenes Laertius in eadem re usus verbo ὀνειδίζειν. Verte igitur, *Demetrium Phalereum objurgavit, quod simul cum pera panis, vini lagenam misisset.* Sequitur Cratetis apophthegma tunc temporis pronuntiatum: εἴθε γὰρ ἔφῃ τὰς κρήνας καὶ ἄρτους ἦν φέρειν. *Utinam, inquit, fieri posset ut fontes etiam panes producerent.* Supple quod deest perficiendae sententiae: nam si id sit, ego nemini de pane supplicem: quemadmodum a nemine quod bibam peto. Planius aliquanto Diogenes, Εἴθε γὰρ αἱ κρήναι καὶ ἄρτους ἔφερον. At interpres quam errat?

CAPUT SEXTUM.

Καταριστᾶν. σεμνὴ θεὰ *Atheniensium et σεμναὶ θεαί. Mos libandi principibus. διμοιρία. ζωρότερον. Antiphanis Milanion, Japyx. ζῶον in compositione pro magno. μανθάνειν pro solere. didicisse pro eodem. Hyperidis oratio Deliaca, et collecta quaedam ejus fragmenta. Chori puerorum, et virorum. vestes Theraicae. Φυλῆσι. p. 717. Tabulae quibus depictae solennitates sacrorum aut ludorum. Romani Aeolas imitati.*

LONGO hyperbato obscurat dipnorhetor seriem orationis, cum mox scribit, Ἐπὶ τούτοις ὁ Οὐλπιανὸς ἔφῃ, ἐπεὶ δεδείπναμεν εἴρηκεν Ἀλεξίς ἐν Κουρίδι. oratio manet suspensa usque ad illa paginae sequentis initio: Τοῖς οὖν θεοῖς κατὰ τὸν Πλάτωνα, ὡς ἐν Φιλήβῳ φησὶν, εὐχόμενοι κεραννύωμεν. Ulpiani oratio debuerat in hunc modum continuari, ἐπεὶ δεδείπναμεν, τοῖς θεοῖς, κατὰ

τὸν Πλάτωνα, κεραννύωμεν. Sed de industria usus est voce δεδείπναμεν, ut de ea et affinibus aliis obiter dicendi nasceretur occasio. Καταριστᾶν est absumere prandendo, sive in prandia. usus hoc verbo Antiphon orator, sive rhetor, non ut putaverunt interpretes, poeta. Scribe ejus verba, ὅταν τις πράγματα τὰ ἑαυτοῦ ἢ τὰ τῶν Φίλων κατηρίστηκεν. Adjecimus e membranis, quae sequuntur de verbo παραδεδειπνῆσθαι: quod ad Theophrastum exposuimus dudum. Varro dixit in primo De re rustica, *comesa coena venire*. Antiphanis versum hunc ita scribam ne sit inepta sententia. Ἐπεχῆάμην ἄκρατον. οὐχὶ παιδίον; nonne ita est, o puer? Cum ait, se libasse Κυάθους θεῶν τε καὶ θεαινῶν μυρίους. Εἶτα ἐπὶ τούτοις πᾶσι τῆς σεμνῆς θεᾶς, hoc significat, post libationes sexcentis diis deabusque factas, postremo loco Minervae sacrum cyathum effudisse: quis dubitat σεμνὴν θεὰν deam venerandam Athenis esse Palladem. At σεμναὶ θεαὶ sunt Eumenides, Furiae: quibus nihil commune cum vini libationibus: erant enim sacra illarum νηφάλια et abstemia. Interpretibus aliter visum: qui etiam versum ultimum, Καὶ τοῦ γλυκυτάτου βασιλέως διμοιρίαν, corrumpunt, dum emendant nescio quomodo. non viderunt perstringi a comico foedam quorundam adulationem: qui singulos cyathos singulis diis libantes in conviviiis, in honorem regis duos cyathos effunderent. Ita soliti Athenienses regibus adulari, ut dicebamus libro 6. cap. 16. διμοιρία est dupla portio. Non sunt Antiphanis quae sequuntur verba. Homeri locus e nono Iliadis, ζῶρότερον δὲ κέραιρε, quam varie expositus sit a veteribus, sciunt eruditi etiam ex Plutarcho et poetae interpretibus. Apud Hippocratem libro Περὶ ἐγνατατομῆς ἐμβρύου, legas κεράσαι εὐζῶρότερον pro eodem. At in libro De natura muliebri dixit idem, ζῶρότερον πίνειν, pro πίνειν οἶνον ζῶρότερον κεκραμένον. Et tamen Ephippus poeta videtur quasi propriam Homero facere hanc vocem, isto qui sequitur versu Δῶκεν κεράσας ζῶρότερον Ὀμηρικῶς. male enim postremam ejus versus vocem capiunt interpretes. Antiphanis Μελανίων, displicuit interpretibus: qui fecerunt ut esset Μελανίων, *Nigriusculus*. mirum commentum. nam id verbi pro Graeco non agnoscent Graeci. At Milanion et Atalanta ex fabulari historia cui non sunt noti? Julius Pollux libro septimo in ipso fine Μύλωνα fabulam Antiphanis nominat. an aliam ab ista? an hanc ipsam? sed

locus corrigendus. Ἰάπυξ mox servile nomen est, a patria, ut *Mysus, Davus, Geta*. Sine ratione discedunt ab edita lectione in istis, ἄλλοι δὲ τὸ εὐκρατον: et scribunt ἀκρατὲς refragantibus membranis, Epitome et Eustathio. ὥσπερ τὸ δεξιτερὸν ἀντὶ τοῦ δεξιού, ita accipe: sicut vox δεξιτερὸς per paragogen quandam producta est pro δεξιός: non autem συγκριτικὸν est id nomen: sic ζωρότερον pro ζωρός usurpatum. Scribebam cum Dalecampio, καὶ τὸ ζα ὅτι μέγεθος ἢ πληθος σημαίνει. non ut editum est, τὸ ζῶν vel τὰ ζῶα. sed euntem pedibus in ejus sententiam prebendit lacinia Eustathius, et ire jussit in alia omnia. Sic ille, Σημεῖωσαι ὅτι ζωρὸν οἶνον τὸν πολυστῇ ἐνόησάν τινες, οὐκ ἀπὸ τοῦ ζῆν ἢ ζέειν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ζῶον καὶ τὸ ὥρος. ὦν ὥρος μὲν ὁ ἐνιαυτός, ἦτουν ἔτος. ζῶον δὲ ἀντὶ τοῦ μέγα καὶ πολὺ, ἃ δὴ σημαίνεται Φασι διὰ τῶν ζώων. Sequitur, Δίφιλος δ' ἐν Παιδερασταῖς Φησὶν, Ἐγχεον σὺ δὴ πιεῖν, Εὐζωρότερον γέννη δύω παῖδες. Restitue mire deformatam lectionem sic,

— ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν.

εὐζωρότερόν γε νῆ τὸν Δί' ὦ παῖδες. τὸ γὰρ
ὕδαρες ἅπαν τοῦτ' ἐστι τῇ ψυχῇ κακόν.

In Empedoclis isto versu Αἰψα δὲ θνητὰ φύοντο τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι, Graecanica elegantia est quam non cepere interpretes: quibus τὸ μάθον prima persona est singularis: cum re vera tertia sit pluralis. sed μάθον positum pro εἰώθεισαν aut ἐπεφύκεισαν. Et statim facta sunt mortalia quae erant natura sua immortalia. μάθον εἶναι, didicerant esse pro erant: vel, solebant esse. Aeschylus, Ἐχsein, πένεσθαι δ' οὐκ ἐπίσταται δόμος. id est, οὐ πένεται. Nunquam eget. Plautus, Non didici hariolari gratis. Idem, Cur negas? quia vera didici dicere. alibi excidionem facere condidici oppidis. Ait, τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ἐν Εἰρήνῃ Ἀριστοφάνους ὑπωπιασμέναι. Poetae verba sunt,

Καὶ ταῦτα δαιμονίως ὑπωπιασμέναι

ἀπαξάπασαι, καὶ κυάθοις προσκείμεναι.

Pro Φρύνιχος Παιστρίαις, placitum interpreti Παιστρίαι. sine causa, opinor: at non sine causa nos libro 3. cap. 27. Ποαστρίαις scribebamus. Sequitur, ἔλεγον δὲ καὶ ἔφηβον τοιοῦτον σκεῦος. Vide scholia Aristophanis ad Vespas. Libro autem 11. poculi id nomen est. Inter exempla συγκριτικῶν in εστερον, affertur ex Epicharmo ὑωνέστερον. in apocryphis libris et vetustis est εὐωδέστερον. quod fuerit ἐνωρέστερον, sive ἐνωρότερον. sed

Enstathius firmat quod est editum. Laudatur deinceps Hyperides in *Deliaca*. Ὑπερίδης, ait, Δηλιακῷ, καὶ τὸν κρατῆρα τὸν πανιώνιον κοινῇ οἱ Ἕλληνες κεραννύουσι. haec oratio cum caeteris hujus oratoris diu factum est cum periit. Sed reperio ejus mentionem apud Hermogenem. Argumentum ejus orationis utcumque potest percipi ex reliquis quae hodieque extant apud veterem Hermogenis interpretem ad librum De ideis, capite περὶ σεμνότητος. Verba illius, quia non omnium manibus teritur ille liber, lubet hic adscribere. Sic igitur interpres ille. Διόπερ τὰς ἐν Δηλιακῷ Ὑπερίδου πόρρω τούτων ἐστάναι Φησὶ (nempe τῶν ἐννοιῶν τοῦ Πλάτωνος περὶ θεῶν) βουλόμενος γὰρ ἐκεῖνος ἐξ ἀρχαίου δεῖξαι. τοῖς

p. 719. Ἀθηναίοις τὰ ἐν Δήλῳ ἱερὰ προσήκοντα, πολλῷ κέχρηται τῷ μύθῳ, λέγων οὕτω. Λέγεται γὰρ τὴν Λητὴν κύουσαν τοὺς παῖδας ἐκ Διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ἤδη δὲ αὐτὴν βαρυνομένην καὶ ἀποροῦσαν, εἰς τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ λύσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ Ζωστήρ καλεῖται. Sed videntur ista velut ἐν παρόδῳ in ea oratione dicta esse: nam ad praecipuum ipsius argumentum, nihil haec de Latoniae partu narratio spectabat. Sopater in Hermogenem. Ἐχεις δὲ διπλοῦν στοχασμὸν παρὰ Ὑπερίδῃ ἐν τῷ Δηλιακῷ. ἐκθησόμεθα δὲ τὰ εἰρημένα, ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι σαφὲς τὸ λεγόμενον. Ἀφίκοντό τινες εἰς Δῆλον ἄνθρωποι Αἰολεῖς, πλούσιοι, χρυσίον ἔχοντες πολὺ, κατὰ θεωρίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀποδημοῦντες ἐκ τῆς ἑαυτῶν. οὗτοι ἐφάνησαν ἐν Ῥηνεῖα ἐκβεβλημένοι. τοῦ δὲ πράγματος περιβοήτου ὄντος, ἐπιφέρουσι Δῆλιοι τοῖς Ῥηνεῦσι αἰτίαν ὡς αὐτῶν ταῦτα πεποιηκότων. καὶ γράφονται τὴν πόλιν αὐτῶν ἀσεβείας. οἱ δὲ Ῥηνεῖς ἠγανάκτηνται τε τῷ πράγματι, καὶ προσκαλοῦνται Δηλίους τὴν αὐτὴν δίκην. οὔσης δὲ τῆς διαδικασίας ὁπότεροί εἰσιν οἱ τὸ ἔργον πεποιηκότες, ἡρώτων οἱ Ῥηνεῖς τοὺς Δηλίους, δι' ἣν αἰτίαν ὡς αὐτοὺς ἀφίκοντο. οὔτε γὰρ λιμένας εἶναι παρ' αὐτοῖς, οὔτε ἐμπορίαν, οὔτε ἄλλην διατριβὴν οὐδεμίαν. πάντας τε ἄνθρώπους ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὴν Δῆλον ἔλεγον· καὶ αὐτοὶ τὰ πολλὰ ἐν Δήλῳ διατρίβειν· τῶν δὲ Δηλίων ἀποκριναμένων αὐτοῖς, ὅτι ἱερεῖα ἀγοράσοντες οἱ ἄνθρωποι διέβησαν εἰς τὴν Ῥηνεῖαν. διὰ τί οὖν, ἔφασαν οἱ Ῥηνεῖς, εἰ ἱερεῖα ἦγον ὠνησόμενοι, ὡς φατέ, τοὺς παῖδας τοὺς ἀκολούθους οὐκ ἠγάγον τοὺς ἄξοντας τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν (manusc. ἡμῖν) ἐν Δήλῳ κατέλιπον, αὐτοὶ δὲ μόνοι διέβησαν; πρὸς δὲ τούτοις τριάκοντα σταδίων ὄντων ἀπὸ τῆς

διαβάσεως πρὸς τὴν πόλιν Ῥηναίων τραχείας οὐσης ὁδοῦ δι' ἧς ἔδει αὐτοὺς πορευθῆναι ἐπὶ τὴν ἀγορασίαν ἄνευ ὑποδημάτων διέβησαν· ἐν Δήλῳ δὲ τῶ ἱερῷ ὑποδεσμένοι περισπάτου. Scripsimus cum antiquis Athenaei membranarum, ὡρχοῦντο δ' οὗτοι περὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος νεῶν τοῦ Δήλου, τῶν πρῶτο τες Ἀθηναίων, καὶ κατεδύοντο ἱμάτια τῶν Θηραϊκῶν. sed nullum est dubium, quin suppleri quod deest sic debeat: τῶν πρώτων παῖδες Ἀθηναίων. Chorus duplex erat: alter e viris, alter e pueris. Hinc illa distinctio frequens in libris Graecorum, ut Demosthenis, Plutarchi, et aliorum, χορὸς παίδων et χορὸς ἀνδρῶν. In sequentibus haeret aqua nobis. nam et καταδύεσθαι pro ἐνδύεσθαι, novum atque insolens: et vestes *Theraicae* mihi quidem obscurae. tamen ita MSS. omnes, non *θηραϊκῶν*, ut alias editum. scribendum *θηριακῶν*? ut e pellibus confectae vestes intelligantur, quales Romae gestabant luperci per urbem currentes ac saltantes: quas Hippocrates *δορικὰ ἱμάτια* nominat, in libro *Περὶ Φύσιος τοῦ παιδός*. Subditur his. ὁ δὲ Ἀπόλλων οὗτός ἐστιν, ὃ τὰ Θαργῆλια ἄγουσι, καὶ διασώζεται Φύλησιν ἐν τῷ θαυνηφορείῳ γραφὴ περὶ τούτων. Scribendum, Φυλῆσι. in pago *Phyla*. errant omnino qui accipiunt pro Φυλαῖς. Adi ad Stephani Ἑθνικά. Neque probo quod γραφὴν *litteras publicas* verterunt. De pictura accipimus nos: cujus erat argumentum saltatio orchestrarum circa Apollinis Delii templum, et quicquid ad ritum illum pertinuit. De hujus generis tabulis ante dictum libro quinto, capite septimo. Verissimum est p. 720. quod scribit aliquanto post Athenaeus: Romanos et in moribus institutisque multis, et κατὰ τοὺς τόνους τῆς Φωνῆς Aeoles potissimum ex omnibus Graecis esse imitatos. Utriusque linguae periti fatebuntur ita esse: ac memini Dionysium Halicarnasense, et Priscianum aliquot locis disertim hujus nos admonere.

CAPUT SEPTIMUM.

Philinus vetus orator. ταῦροι vox *Ephesicrum*. κηρυκες, ἡβητήρια. *Hebe* diis a poculis. *Dioclis* Melissae. *Prov.* ἢ πέντε πίνειν ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα. *Hermippi* Θεοί. *Epichyfis* genus παιδιᾶς. *Superstitio veterum, mortuis consacrandi*

quae de mensa eaderent. Tragicorum τετραλογίαι, et satyricae fabulae. Sophoclis Σατυρικὸν δράμα. item Aeschyli. Vinum Samagoreum. alia non pauca.

NON temere laudatum invenias Philinum oratorem Atticum, quem super oenoptis citat noster. Facit illius mentionem Clemens Alexandrinus in eo tractatu quo de Graecorum furtis agit. Ibi vir diligentissimus, prima verba orationis, De corona, cum simillimis Philini componit. Ejus antiqui oratoris facit mentionem Harpocration, duobus, opinor, locis, in Θεωρικά et in Κοιρωνίδαί. Ephesiis ταῦροι dicebantur qui per Neptuni festum vina ministrabant juvenes investes, et integri. Hoc refert Athenaeus ex Ameriae Glossis. Inde et Hesychius sumens, ταῦροι, ait, οἱ παρ' Ἐφεσίοις οἰνοχόοι. Sapphus locum de Mercurio diis vinum fundente emendamus lib. 2. cap. 2. Veteres, inquit, τοὺς πρὸς ταῖς ὑπηρεσίαις ταύταις κήρυκας ἐκάλουν: eos qui pincernarum officio fungerentur vocabant κήρυκας. Imo notant Graeci, et verum est, antiquissimis temporibus eo nomine omnes qui in aedibus ministrabant sic fuisse vocatos. κήρυκες, ajunt, οἱ διάκονοι οἱ τὰς ὑπηρετικὰς ἐπιτελοῦντες πράξεις. Notemus locutionem, καὶ τὴν Ἥβην δέ τινες ἀνέπλασαν οἰνοχοοῦσαν αὐτοῖς. Ait, τινές. miror equidem. nam Homeri ipsius hoc commentum est. Iliadis ῥαψ. δ.

— μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη

Νέκταρ ἐωνοχόει.

Magis miror quod addit, ἴσως διὰ τὸ ἡβητήρια καλεῖσθαι τὰ συμπόσια. Quod Heben finxerint diis esse a poculis, haec fortasse, inquit, ratio est: quia convivia vocabant ἡβητήρια. appellat συμπόσια oecos ubi convivabantur, et triclinia. Hesychius quoque ἡβητήρια interpretatur ἐστιατήρια et κατάλυσιν. Alii inter aedilem metuentia loca referunt: neque aliter auctores ea voce utuntur. Sed friget omnino, me iudice, Athenaei ratio. Acutius et verius comici interpres: ἥβην, inquit, appellant veteres voluptatem quae ex conviviis capitur: quam ob causam poeta Heben finxit, et ei convenientissimum nomini suo ministerium prae-buit, ut esset diis a poculis. haec doctissimus ille grammaticus ad Vespas. cui et Hesychius subscribit obscure: ἥβην interpretans ἀκολασίαν. Clearchi versus e Citharaedo, qui leguntur mox intercisi, apud poetam ita continuabantur,

— τήνδ' ἐγὼ
 μεστήν ἄπασαν ἐπονομάσας προπίομαι
 τοῖς συγγενέσι, πίστωμά γε Φιλίας· πινὼν
 ἔρωτα πικρόν. πνίγομαι γάρ. ἀλλ' ἐπιβρόφει.

Quae sequuntur de variis vini temperamentis, conferant studiofi cum iis quae de eadem re et Athenaeus scripsit alibi, et Julius Pollux aliique. Citatur non longe Διοκλῆς ἐν Μερίσσαις. cujus et poetae et fabulae Pollux meminit libro 10. cap. 24. Scribe autem Dioclis locum hoc modo. Πῶς δὲ καὶ κεκραμένον πίνειν τὸν οἶνον δεῖ με; τὰ τέτταρα καὶ δύο. *Quomodo temperatum vinum bibere me oportet? quatuor, aquae vini duo.* hanc fuisse antiquissimorum Graecorum vini temperaturam, auctor Hesychius. τὸ πάλαι, ait, ἐκινῶτο τρία ὕδατος λαμβάνειν, τὸ δὲ τέταρτον οἶνον. Disertim Athenaeus hic contrarium scribit: qui subjicit Diocleis verbis, ἥδ' οὖν κράσις αὕτη παρὰ τὸ ἕθος οὔσα, ἐπέμνησε (scribo ἐγέννησε) τάχα καὶ τὴν θρυλλουμένην παροιμίαν, Ἡ πέντε πίνειν ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα. quae ita verte: *Ab hac igitur temperatura, quae praeter consuetudinem erat, natum fortasse proverbium usu tritum, aut quinque bibe aut tria: non autem quatuor.* Idem tantum paulo ante de hac crasi locos recitavit antiquissimi poetae Hesiodi, et Anaxilae comici. Sed certissimum est, nullam fuisse communem omnibus Graecis certam κράσιν. Aristophanes in Equitibus temperamenti meminit quod ait ejus interpres habitum omnium optimum: cum quinque partium tres aquae, duae erant vini. Habent et medici suas κράσεις. Hippocrates quidem plurimis locis meminit τῆς ἴσον ἴσῳ, alibi aliarum. Admodum paulo post depravatus est hic locus. Ἑρμιππος Θεοῖς,

Ἐπειθ' ὅταν πινώμεθ' ἢ διψώμεθα,
 εὐχόμεθα πρὸς τοῦθ' ὁ οἶνος ὠκαιρὰς † γένου
 οὐκ ἀστοῦ καὶ πηλοῦ ἔγω φέρω παίζων ἅμα,
 καὶ αὖθις γεγένηται τοῦτο πέντε καὶ δύο.

praestare haec facta tecta non possumus, et fortasse aliquid deest. In secundo versu, οἶνος εὐκράς μοι γένου scribendum, vel ut fere habent membranae εὐκέρας γένου, vel γένοιθ'. In tertio vere scribimus absque controversia, Οὐκ τοῦ καπηλοῦ ἔγω φέρω. [*quod a caupone ego affero.*] Hermippi autem Θεῶν meminit Pollux libro nono in descriptione lusionis, quam πεντάλιθα vocant et comici interpres ad Vespas et Aves: item Hesychius in μιλαξ et ἡλικία. Corruptus est et insequens Anacreontis locus,

*Αγρ δὴ, Φέρ' ἡμῖν ὧ παῖ κελέβην·

ὅπως ἄμυστιν προπίω.

τὰ μὲν δὴ ἐγγέας ὕδατος,

τὰ πέντε δ' οἴνου κυάθους·

ὥς ἂν ὑβριστιῶσαν ἀναδευβασσαρήσω.

Fortasse ita corrigas non male, τὰ πέντε δ' οἴνου· κυάθους ὥς ἂν ὑβριστιῶσαν Φρένα δεύσας βασσαρήσω. vel, p. 722. Φρέν' ἀναδεύσας βασσαρήσω. ut cum luxuriantem animum cyathis riga vero, furere incipiam. Scribe, Ἀχαιὸς δ' ἐν Ἀἴθωνι σατυρικῶ, τοὺς σατύρους ποιεῖ δυσχεράναντας, negligentia operarum excidit vox ποιεῖ. Quae nam erant illae auditorum libationes, de quibus legimus hic. ἦσαν δὲ τῶν ἀκροατῶν ἐπιχύσεις, ὥς Φησι Θεόφραστος ἐν τῷ Περὶ μέθης οὐ παλαιαί. Eruditissimus Dalecampius, ut expediret se, mirificam interpretationem attulit: sed enim libationes quas discipuli doctoribus facerent, nullas novimus ex antiquorum monumentis. Existimamus legendum, ἦσαν δὲ αἱ τῶν ἀκρατῶν ἐπιχ. Tangit auctor morem aliquem dissolutorum et strenuorum potatorum. narrat ex Theophrasto eum morem antiquum non esse: quippe priscis temporibus nullam in usu fuisse ἐπίχυσιν, nisi cum diis libabant, vel cottabo ludebant. Ex istis intelligi utcumque potest, epichysin genus παιδιᾶς fuisse, cum madidi convivae cyathos in caput mutuo sibi invergerent: petulanter sane, et nimis improbe. Sed quid temulentia non auit? Non diffimilia his sunt quae referimus libro primo, capite 14. Simillimum vero et fortasse hoc ipsum παιδιᾶς genus est, quod de temulentis Thracibus infra non longe scribitur, καὶ κατὰ τῶν ἱματίων καταχέμενοι, καλὸν καὶ εὐδαιμον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύειν νενομίκασι. Quid si scripsit Athenaeus, ἦσαν δὲ τῶν ἐρώντων αἱ ἐπιχύσεις? Nam soliti amantes in honorem et recordationem τῶν ἐρωμένων vinum ἐπιχεῖσθαι. Suspectum mox est δαίζων verbum cum ait de cottabismo, ὄντος τοῦ παιγνίου Σικελικοῦ· καθάπερ καὶ Ἀνακρέων ὁ Τηϊός πεποίηκε· Σικελικὸν κότταβον ἀγκύλη δαίζων. et cohaerens huic sententia parum plena, διὸ καὶ τὰ σκολιὰ καλούμενα μέλη τῶν ἀρχαίων ποιητῶν πλήρη ἐστί. deest αὐτοῦ. vel scribendum, οὗ δὴ καὶ τὰ σκ. In scolio Pindari, Ἀγάθωνι δὲ καλῶ κότταβον, positum καλῶ pro ἐπικαλῶ, sine ἐπιφημίζω· Agathonι cottabum hunc nuncupo. vel scribe. Ἀγάθωνι τῷ καλῶ κότταβον. ut in Symposio Xenophontis, Ἀλκιβιάδῃ τῷ καλῶ. Quae de mensa in-

ter epulandum caderent, mortuis consecravit antiquitas illa vere ἀρχαία et βεκκασέληνος. postquam id nos docuit Athenaeus, subjicit, διὸ καὶ Εὐριπίδης περὶ τῆς Σθeneβοίας Φησὶν, ἐπειδὴ νομίζουσιν (malim, νομίζοι aut νομίσσεις) τὸ Βελλεροφόντην τεθνάναι,

Πεσὸν δέ τιν λέληθεν οὐδὲν ἐκ χερός·

ἀλλ' εὐθὺς αὐτῷ τῷ Κορινθίῳ ξένῳ.

Athenaei sunt non Euripidis omnia quae praecedunt verbum πεσόν. Sensus est: solitos veteres quae de mensa cadunt amicis defunctis assignare, ideo Stheneboeam apud Euripidem, Bellerophontis audita morte, quicquid sub mensam, ut sit, caderet, illi statim nuncupasse. Graeca ita expone. *ideo etiam Euripides ait de Stheneboea postquam illa Bellerophontem mortuum putavit Nihil eam quod manu cadat latet Sed statim id nuncupat Corinthio hospiti. vel Sed statim dicit, Corinthio hospiti.* sacrum esto, videlicet, quod cecidit. Bellerophontem Corinthium fuisse et in ipsius amorem incidisse Stheneboeam Proeti uxorem nemo nescit. Scribe, καλῶς οἱ παροιμιαζόμενοι λέγ. Satis constat, et nos alibi p. 723. pluribus docemus, tragicos poetas in Attico theatro non singulis fabulis, sed quaternis solitos cum antagonists de palma contendere. hae quatuor fabulae tetralogia dicebantur: quae constabat e tribus tragoediis, et satyrica fabula una. Semper autem in tetralogia drama unum fuit, quod σατυρικόν et esset et diceretur. Exemplum σατυρικοῦ δράματος habemus hodieque in Euripidis Cyclopibus: quam ex omnibus omnium poetarum tragicorum ejus generis fabulis jam suo tempore extitisse unicam scribit Eustathius ad Odysseae ραψ. σ. Athenaei seculo multae adhuc fuerunt superstites: nam Aeschyli, Euripidis et Sophoclis plures satyricae fabulae ab eo, et Polluce atque aliis laudantur. Cum haec ita habeant, quomodo accipiemus quod legitur post aliquammulta? Καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν δράματι σατυρικῷ Φησὶν ὡς ἄρα — τὸ πρὸς βίαν πίνειν, Ἴσον κακὸν πέφυκε τῷ διψῆν βίᾳ. Sic loquitur, quasi unam aliquam solum satyricam fabulam Sophocles fecisset: quod ex ante dictis falsum paret. Nempe ita res habet: vel deest hic proprium dramatis nomen: vel fuit inter Sophocleas olim quaedam fabula SATYRUS aut SATYRI inscripta. Hoc putamus verum esse: nam et libro septimo, capite quarto, inter ejus poetae dramata, titulum unius commemoravimus Σάτυροι κωφοί: et memini Hesychium laudare Sophoclem in

Satyrico vel Satyrisco. Sic ille, ἄρραγές ὄμμα, οὐ δακρύον. ὦ τρόπῳ Φαμέν, κατερρύαγῃ μοῦ δάκρυον. Σοφοκλῆς Σατυρίσκῳ. Si cui placeat ita potius interpretari, *Sophocles in una suarum satyricarum fabularum*, non nimis refragabor: cum praesertim ita interdum loqui grammaticos recorder. Hesychius, ἀποφύλιοι ξένοι, οἱ μὴ ἔχοντες Φυλήν. Αἰσχύλος Σατυρικῶ. Porro inter alia Sophoclis satyrica dramata, *Hercules* fuit: ut cognoscimus ex Polluce libro 7. capite 25. De progressu vitiorum, et publicorum morum depravatione loquens dipnosophista, inter caetera scribit: ἐπεὶ δὲ τρυφᾶν ἤρξαντο, καὶ χλιδῶσι, κατερρύησαν ἀπὸ τῶν δίφρων ἐπὶ τὰς κλῖνας, καὶ λαβόντες σύμμαχον τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ῥαστώνην, ἀναιμένως ἤδη καὶ ἀτάκτως ἐχρῶντο τῇ μέθῃ, χορηγούσης τῆς παρασκευῆς εἰς τὰς ἡδονάς. male ista capit eruditiss. Dalec. ita melius: *postea quam delicate vivere ceptum, et homines luxu diffluunt, de sellis in lectos tricliniaries sunt delapsi: atque ita ubi comes accessit quies et commoditas, remisso animo et dissoluto ebrietati se dederunt: fomites ministrante apparatu illo ad voluptates.* In nupera editione Athenaei ita scribitur hoc distichum Theognidis:

Πρὶν μεθύειν δ' ἄρξῃ γ' ἀπανίστασο μὴ σε βιάσθῳ
γαστήρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἔφη μόριον.

quis malum! hanc monstruosam lectionem excogitavit? nam recte quantum est librorum, ἐφημέριον. Sed aliquem audaculum hujus editionis παραδιορθωτὴν impulit, ut ita scilicet emendaret, ineptissima versio interpretis. Theognidis clara mens: Noli, inquit, ventri servire tanquam aliquis vilis mercenarius, qui in dies singulos p. 724. operas solent locare. Scribe in Crobyli versu. Ἀποστέρου' εἰ αὐτὸν τοῦ σωφρονεῖν. non σωφρ. quod lex metri respuit: sed φρονεῖν, quod extat paulo post, ubi iterum hic locus. Sententiam vero illam sane quam pulchram quae sequentibus Alexidis versibus continetur, aliis verbis Clearchus comicus expressit, studiosi versiculos utriusque poetae comparent inter se. habentur Clearchei initio libri 14. quid significetur illis verbis, ἐν τῇ διασκευῇ τοῦ Φρυγίου, scire licet ex [iis quae scripsimus] libro 3. cap. 26. Vinum quod in publicis Athenaei libris Σαμαγόρειον ex Aristotele nuncupatur: in membranis est Σαμαγόρειον: in Excerptis Σαμόγειρον. nullus locus ubi notus ullo horum nomine.

CAPUT OCTAVUM.

*Criticorum variae sententiae de Alcae loco. Alcae alii loci varie illustrati et emendati. ἀμφικνε-
Φαῖος et ἀμφικνέφαλος. περίστας. Sophili
comodia Ἐγχειρίδιον. item Menandri. Suidae
locus. κατασεῖν, ἐνσεῖν, ἐπισοβεῖν. vinum
ὕδαρès et κεκραμένον.*

REDITURUS Democritus ad institutum paulo ante ser-
monem de variis modis temperandi vini, quorum mentio
apud veteres extabat, Ἐγὼ δὲ, inquit, ἐπεὶ παρεξέβην
περὶ τῶν ἀρχαίων κράσεων διαλεγόμενος, ἐπαναλήψομαι
τὸν λόγον, τὰ (ita scribendum) ὑπὸ τοῦ Ἀλκαίου τοῦ
μελοποιουῦ λεχθέντα ἐπὶ νοῦν βαλλόμενος. Φησὶ γάρ που
οὗτος, Ἐλχευε κίρνα εἰς ἓνα καὶ δύο. Digressio quae
tractatum περὶ κράσεων interruptit, inde cepit, Ἦσαν δὲ
τῶν ἀκροατῶν αἱ ἐπιχύσεις, ὥς Φησι Θεοφ. etc. Locus
Alcae qui hic proponitur, et deinceps explicatur plu-
ribus a Democrito, ita legendus Ἐλχευε κίρνας εἰς ἓνα καὶ
δύο. neque aliter paulo post scriptum invenias. Athe-
naei sententia est, jubere Alcaeum his verbis, ut puer
a poculis vinum de more in cratera misceat, eo κράσεως
genere quod vocabatur εἰς καὶ δύο cum infusis in cra-
terem cyathis duobus vini, aquae unus infunditur. Alii
Critici aliter censuerunt, ut Chamaeleo Ponticus: qui
negans de temperatura vini locutum eo versu Alcaeum,
significari a sobrio poeta voluit, se in computationibus
unum primo poculum meri solitum educere, deinde duo,
non amplius. Hic ita Athenaeus: ἐν τούτοις γὰρ τινες,
οὐ τὴν κράσιν οἶονται λέγειν αὐτόν. ἀλλὰ σωφρονικὸν
ὄντα, κατ' ἓνα κύαθον ἄκρατον πίνειν καὶ πάλιν κατὰ
δύο. Auctorem hujus interpretationis, et suum de illa
judicium proximis verbis aperit Democritus. τοῦτο δὲ ὁ
Ποντικὸς Χαμαιλέων ἐνδέδεικται τῆς Ἀλκαίου Φιλοινίας
ἀπειρώς ἔχων. offendit haec oratio aures nostras: et vi-
detur τούτῳ scribendum. *Hac interpretatione, ait, de-
monstravit se Chamaeleon Ponticus temulentiae Alcae
ignarum.* Hic est Chamaeleon Heracleota, qui De ebrie-
tate opus conscripserat: cujus facta est paulo ante mentio.
meminit ejus libri etiam Clemens Alex. Stromat. libr.

primo. In eo commentario locum Alcaeï tractaverat. p. 725. Sed parum fuisse versatum Chamaeleontem in Alcaeï poesi, probat mox Democritus. κατὰ γὰρ, inquit, πᾶσαν ὥραν, καὶ πᾶσαν περίστασιν πίνων ὁ ποιητὴς οὗτος εὐρίσκειται. id est, nam quacunque anni tempestate, et quocunque suarum rerum statu sive tristi sive laeto, (hoc significat κατὰ πᾶσαν περίστασιν), poeta hic bibens reperitur. deinde quod ἀθρόως hic dicitur, sigillatim probatur a Democrito. Profert Alcaeï testimonia de suis potationibus primum hibernis, aestivis, et vernis: deinde in rebus adversis, et rebus secundis. De hyeme verba Alcaeï sunt:

Ἵτοι μὲν ὁ Ζεὺς. ἐν δ' ὥρανῳ μέγας
χειμῶν. πεπάγασι δ' ὑδάτων ῥοαί.
κάββαλε τὸν χειμῶνα, ἐπὶ μὲν τιθεὶς
πῦρ. ἐν δὲ κίρναϊς οἶνον ἀφειδέως
μελιχρόν. αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσῃ μαλθακὸν
ἀμφὶ γνάφαλλον.

In quarto versu tmesis poetica est ἐν δὲ κίρναϊς pro ἐγκίρναϊς δέ. hoc vero Doricum pro ἐγκίρνάς. sic ὀλέσαις apud Pindarum pro ὀλέσας, et similia alia. Sequentia exprimit Dalecampius sic. *Mellitum vinum largius tempera: sed capiti lene, obscurum utrinque.* Censuit nimirum legi debere ἀμφικνέφαλος: quam vocem restituebat idem in aenigmate de ichneumone, quod recitatur ab Athenaeo infra hoc ipso libro sub finem. Nobis videbatur restituenda hoc loco dictio ἀμφικνέφαλον. ut sit mens Alcaeï: praesidium adversus hyemem petendum esse ab his tribus: igne luculento: optimo vino: et molli lecto. Genus lectorum fuit quos ἀμφικνεφάλους vocabant, auctore Polluce lib. 10. capite 6. plura de ea voce infra, capite 18. Sed hanc interpretationem vix admittant poetae verba. Nam qualis esset hypallage? circa caput lectus esto. Quare de emendatione quidem nihil muto: verum ἀμφικνέφαλον hic pulvinum interpretor non lectum. Sequitur, θέρους δὲ, τέγγη πεύμονας οἶνω. Ita exarati manu: pro τέγγου vel τέγγε ut scriptum referunt alii. De tempestate verna, sic ex Alcaeō Athenaeus: τοῦ δὲ ἔαρος, ἥρος ἀνθεμόεντος ἔπαιον ἀρχομένοιο. Dalecamp. emendat ἔπινον. ut id probetur quod instituit, docere: similis est vero haec correctio, non vera, iudice me. nam rectum est ἐπάϊον. Principium est odae: quo ait poeta, jam ver advenisse: et statim vinum sibi misceri jubet in cratera. Audiamus

Athenaeum: καὶ προσελθὼν, ἐν δὲ κίρνα τὸν τῷ μελια-
 δέος ὅττι τάχιστα κρατῆρα. id est, *et postea ait Alcaeus*
in eo carmine, misce quantocyus in cratera vinum
suavissimum. Quod modo dicebamus κατὰ πᾶσαν περι-
 στασιν significare, quocunque rerum suarum statu, laeto
aut tristi, certissimum est ex creberrimo auctorum usu.
 Dalecampius tamen vertit, *quovis statu coeli.* Itaque
 non mirum male cepisse eum postea Athenaei verba qui-
 bus probat quod ante dixerat. Sunt autem haec: ἐν δὲ
 τοῖς συμπτώμασι, id est *bibisse Alcaeam rebus adversis*
paret ex istis: sequuntur verba Alcaeï: οὐ χρὴ κακοῖσι
μῦθον ἐπιτρέπειν. προκόψομεν γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι ὦ
Βακχί. Φάρμακον δ' ἄριστον, οἶνον ἐνειαμένοις μεθυ-
σθῆναι. Legendum *θυμὸν non μῦθον. haud par est*
malis animum permittere: (hoc est cogitationi adver- p. 726.
 forum casuum se dedere, et luctui indulgere): *proficie-*
mus enim nihil cum nos cruciaverimus, o Bacchi:
remedium vero optimum est, si vino huc allato ad
ebrietatem usque biberimus. Sequuntur verba Athe-
 naei: ἐν δὲ ταῖς εὐφρόναις: id est, *rebus laetis bibisse*
Alcaeam constat ex his. tum recitantur Alcaeï haec,
 Νῦν χρὴ μεθύσκειν, καὶ τινα πρὸς βίαν πονεῖν, ἐπειδὴ
 κάτθανε Μυρσίλος. Lego, καὶ τινα πρὸς βίαν πίνειν.
Nunc oportet ebrium fieri, et vel invitum bibere:
quando Myrsilus obiit. In primo sequentis ῥήσεως An-
 tiiphaneae versu, habent omnes etiam MSS. Ἀπόθες ὦ
 γλυκκυδάρην ἐνέχσέν σοι. Varie possis concinnare. Ἀπό-
 θες ὦ Γλύκων. ὑδαρῇ γ' ἐνέχσέν σοι. nempe οἶνον aut
 πόσιν. vel ὦ Γλαῦκε. sive, ὦ γλυκύτης, o mea dulcedo.
 De ea mixtione quae vocabatur ἴσον ἴσω, recitantur
 haec Alexidis e Dorcide, — τῆς Φιλοτησίας ἐγὼ Μεστὰς
 προπίνω ἴσον ἴσω κεκραμένας. Legendum, τῇ. cui ego
 praebibo amoris pocula temperata par pari. Citatur
 etiam comicus Sophilus ἐν Ἐγχειριδίῳ. haut scio an
 vere. nam Suidas olim scriptum reperit in suo codice
 ἐν Χοιριδίῳ: sicut testatur ipse in iis quae scripsit de
 Sophilo. Fecerat sane et Menander *Enchiridium* in-
 scriptam fabulam: cujus mentio hoc ipso libro, et alibi.
 In ecloga ex Alexidis *Tocista*, sic ista distingue.

Ἡδύ γε τὸ πῶμα. ποταπὸς δὲ Βρόμιος; τρυΦῇ.

Θάσιος. ὅμοιον καὶ δίκαιον, τοὺς ξένους.

Illud τρυΦῇ insertum orationi praeter rem, accipio pro
delicias facis: rides. Caute accipe verba Athenaei:
 quibus explicat verbum κατασείειν in istis Menandri,

Ὅκτώ τις ὑποχρεῖν ἀνεβόα καὶ δώδεκα
κυάθους, ἕως κατέσεισε Φιλοτιμούμενος.

Subjicit his Athenaeus. κατασεῖειν δὲ ἔλεγον ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς πότοις καταπιπτόντων. postremum verbum interpretes impulit, ut crederent κατασεῖειν in Menandri similibusque locis de iis dici qui vino graves caderent. falluntur autem: nam contra de iis usurpabant hoc verbum, qui sobrii ipsi alios cogebant bibere ad ebrietatem usque, et donec caput declinarent, et pulvino fulcirent, si mensae accumberent: aut humi caderent, si ingredi conarentur. Cautè igitur capiendum τὸ καταπιπτόντων. nam si volumus accurate loqui, non ἐπὶ τῶν καταπιπτόντων usurpabatur verbum κατασεῖειν. verum de iis qui facerent alios καταπίπτειν. propterea addit: τὴν μεταφορὰν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν καρπύων κατασειόντων. Nemo dixerit fructus qui cadunt κατασεῖειν: sed saltuarium qui pertica eos decutit. Etiam pro *invergere vas in aliquem*, κατασεῖειν posuerunt Philemon in Phasmate, ἐπεὶ δὲ ἡ Ῥόδη κυμβίον ἀκράτου κατασέσεικεν ἡμῖν ἄνω. vel ἐνσειῖειν. Philetaerus, ἐνέσεισε μεστήν ἴσον ἴσῳ μετανιπτρίδα μεγάλην. idem significat interdum et ἐπισοβεῖν. Alexidis, εἴτα τετρακότυλον ἐπεσόβει κώθωνά μοι. Diodori Sinopensis versus perverse scripti editique sunt. Nesciverunt discrimen facere inter unum ὕδαρῆς et κεκραμένον, qui in lepida historia de Lyfandro scripserunt contra librorum fidem, οὐ κεκραμένον ἐκέλευσεν αὐτὸν πωλεῖν. res ita habet: animadverterat Ly-
p. 727. fander caupones qui suum sequebantur exercitum, vinum ὕδαρῆς vendere: hoc est immixta aqua corruptum pro mero. ille ut eorum fraudi obviam iret, iussit temperatum vendere, non aliter. Duo inde necessario sequebantur: ut nemini dilutum vinum pro mero posset obtrudi: nam lex merum emere non sinebat: et ut caupones cogerentur vinum sincerum emere, ut posset ab iis vendi temperatum. nam vappa aut lora, vel sine ulla generositate villum, cujusmodi fuit illud cauponeum ὕδαρῆς vinum, emptorem vix ac ne vix quidem inveniat, si temperatum vendendum sit. Legendum hoc modo: τὸν οἶνον ὕδαρῃ πωλούντων τῶν καπήλων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, κεκραμένον ἐκέλευσεν αὐτὸν πωλεῖν, ἵν' αὐτὸν ἀκρατέστερον ἄνωϊντο. In tertio Alexidis melius est, ἐν τοῖς συμποσίοισιν οὐ πίνετε Ἀκρατον.

CAPUT NONUM.

Vinum ἡλφωμένον. Δήμητρος ἀκτὴ. κυκλοῦν θίασον. λῆστις. Lacedaemoniorum sobrius victus. Nestoris poculum Ἀρεως Φιάλη. Poculum datum muneri, ut symbolum ἀδρανείας. Siti nihil πολυποθητότερον. Restituuntur multi loci Aeliani, et unus Eriphanii. Ἀλεξάνδρου πινών. alia multa.

ΑἱΤ dipnosophista, ἐν τάξει δὲ μᾶλλον τούτων ἔπινον οἱ πολλοὶ καὶ ἄλφιστα ἐπιβάλλοντες τῷ οἴνῳ. Libri primi capite octavo mentionem vini faciebamus cui esset aliquid σιτῶδες admixtum: idque plus virium habere quam simplex et plane merum dicebamus. An ii de quibus hic scribitur eo respexerint, non facile dixerim. In Excerptis scriptum est ex hoc loco, "Ὅτι πολλοὶ ἀπαλφιτίζοντες τὸν οἶνον ἔπινον. non ineptum verbum finxit ἀπαλφιτίζειν, pro farina hordeacea vinum respergere. Athenaeus mox ἀπαλφίτου. In primo Mnesimachi versu Ἐπαλφίτου πίνοντα τοῦ θέρους ποτὲ Ἰδῶν Σέλευκον, non abest quin sit mendum. Forte, Ἐπ' ἀλφίτοις π. In septimo, Ἐσμὸν μελίσσης τῆς ἀκρολόχου γλυκὺν, non concoquo vocem ἔσμὸν: non enim apes, sed mel videtur intelligere. ea voce servata γλυκὺν scribendum non γλυκὺ et ita Excerpta ubi est ἀκραχόλου pro ἀκρολόχου. In penultimo, Δήμητρος ἀκτὴ πᾶν γεφυρώσας ὑγρόν. non damno penitus γεφυρώσας: sed neque displicet conjectura nostra, γὲ Φυράσας. Est autem Δήμητρος ἀκτὴ periphrasis farinae, poetis familiaris, ut jam alio loco diximus. In ultimo Κατησίμωσα πῶμα καύματος λύσιν, nove καταισιμοῦν pro conficere, parare. nam αἰσιμοῦν est consumere. Nemo cui in literis cor sapiat dubitabit corrupta esse quae sequuntur, ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ καὶ Θηράσι ταῖς νήσοις ἐπιτάττοντα λέκνθον ἀντὶ ἀλφίτου πίνειν. deest nempe proprium alicujus viri nomen: si quidem recte scriptum ἐπιτάττοντα. Legebam, ἱστορεῖ καὶ Ἀνθέαν τὸν ταῖς νήσοις ἐπιτ. id est, narrat idem de Anthea, qui a Seleuco rege fuerat insulis praefectus. Sed reperi postea in Excerptis ita scriptum ἱστορεῖ τινὰς ἐπιτάττοντας λέκνθον ἀντὶ ἀλφίτου πίνειν. p. 728. Quare ita forte locus concipiendus, ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ

καὶ τινὰς τοῖς οἴνοις ἐπιπάττοντας λέκιθον. id est, *narrat idem quosdam farinae loco vinum aspergere vitello oui et ita bibere.* In quarto Critiae versu, Μηδ' ἐπὶ δεξιτερὰν χεῖρα κυκλοῦν θιάσου: melius θιάσον. Est autem κυκλοῦν θιάσον, in orbem per singulos convivas poculum ducere. respicit enim ad morem τοῦ περιφέρειν τὸ ποτήριον: quod a dextris fieri incipiebat. Scripsimus in 12. Ἀῖστις δ' ἐκτῆκει μνημοσύνην πραπίδων: *oblivio delet memoriam ex animo.* λῆστις idem est ac λήθη: sic Epit. recte prius erat λῆσις. quod non probo. Scribi deinde debet, Τέρψασαί σε λυποῦσ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. Postea lege ac distingue.

Ἡ Λακεδαιμονίων δὲ δίαιτ' ὁμαλῶς διάκειται.

ἔσθειν καὶ πίνειν σύμμετρα πρὸς τὸ Φανέν,
καὶ τὸ πονεῖν εἶναι δυνατούς. ὥς ἔστ' ἀπότακτον

Ἡμέρᾳ οἰνωσάι σῶμ' ἀμέτροισι πότοις.

In secundo versu negotium facessunt postrema verba. quid si ita scribamus? σύμμετρα πρὸς τὸ Φαγεῖν Καὶ τὸ πιεῖν εἶναι δυνατούς. Spartanorum diaeta est, sic edere et bibere, ut cum recedunt de mensa adhuc possint edere et bibere. Sapientum est praeceptum fugiendam esse πλησμονήν, et nunquam ad satietatem usque bibendum aut edendum. Etiam magnus medicorum Apollo jubet ἀσκεῖν ἀκορίην τροφῆς. Ait de Agamemnone, ὃν ὥς πολυπότην ἐπιπλήσσει Ἀχιλλεύς. respiciens hunc poetae versum: Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο. Ait de Nestore, et ejus poculo illo nobili, ἐστρατεύετο γὰρ μετ' αὐτοῦ. interpretes, *siquidem cum poculo is praeliabatur.* confundunt στρατεύεσθαι et μάχεσθαι res diversissimas. nusquam in Homero leges Nestorem cum poculo pugnantes. Sed facit eum poeta in expeditionem profectum cum suo poculo. id autem est στρατεύεσθαι, obire militiam. Non absurde autem dicit Athenaeus Nestorem istud poculum Ἄρεως Φιάλην posse dici κατὰ τὸν Ἀντιφάνους Καινέα. unde discimus Antiphanem comicum in *Caeneo* ita locutum: sed quid appellaverit poeta *phialem Martis*, nescimus: quia corrupta sunt illius verba quae descripserat auctor hoc loco. Aristoteles libro De poetica: ὁμοίως ἔχει Φιάλην πρὸς Διόνυσον, καὶ ἀσπίς πρὸς Ἄρην. ἐρεῖ τοίνυν καὶ τὴν ἀσπίδα Φιάλην Ἄρεως, καὶ τὴν Φιάλην ἀσπίδα Διονύσου. Eadem pene verba in Rhetorica ad Theodectem, non uno loco, sine ulla Antiphanis aut alius poetae mentione. [Eustathius in Ἑρωτικοῖς libro secundo imi-

tatus est, cum hastam vocat *graphium Martis*. Sic ille in ecephrafi Fortitudinis ἀσπίς τῇ λαιᾷ τῇ παρθένω, εἰ δὲ βούλει τῇ στρατωτῇ· τῇ δ' αὖ ἐτέρᾳ δόλιχον ἔγχος γραφεῖον Ἄρσος. cui simile est, quod dixit idem libro 4. stimulum quo boves urgentur ab aratoribus, esse γηπόνων ἀνδρῶν γραφεῖον ὃ βάπτεσθαι μὲν τῶν βοῶν τοῖς αἵμασι, καλλιγραφεῖ δὲ τὴν γῆν.] Sequitur de alio Nestoris poculo quod dono datum ei est ab Achille. Ἀλλὰ μὴν καὶ διὰ τὴν Φιλοποσίαν ὁ Νέστωρ καὶ παρ' Ἀχιλλέως λαμβάνει δῶρον Φιάλην ἐν τῷ ἐπὶ Πατρόκλῳ ἐπιτελουμένῳ ἀγῶνι. οὐχ ὅτι καὶ οὐχὶ τῷ νικηθέντι, ἔδωκε δέπας ὁ Ἀχιλλεύς. τοῖς γὰρ Φιλοπόταις οὐ παρέπεται τὸ νικᾶν P. 729. διὰ τὸ ῥάθυμον. Leviter corrupta est penultima periodus, mens tamen clara, si vel mediocriter attendissent interpretes. Causam asserti dati poculi ab Achille Nestori. fortasse, ait, ratio fuit, quod id munus erat symbolum ἀδρανείας, et effoetarum virium. Quare etiam alii qui victus in eo funebri spectaculo fuerat, datur itidem poculum ab Achille agonotheta. Respicit illum versum ejusdem libri, Τῷ δ' ἄρα νικηθέντι τίθει δέπας ἀμφικύπελλον. auctoris verba fingi varie et reformari possunt: simplicissimum fuerit, ὅτε καὶ τῷ νικηθέντι ἔδ. ὁ Ἀχ. Quod autem addit, ὁ δ' Εὐμήλος λαμβάνει θάρακα δραμῶν ἄθλον ἐπισφαλῶς καὶ ἀμοχθεὶ ἀσφαλείας ὄπλον. id eo spectat, ut probetur Achillem apud principem vatem iudicio divisisse munera, et id cuique attribuisse quod ei erat convenientissimum. Eumelo igitur, qui in curruli certamine periculose cucurrerat non sine labore, dat thoracem: quod armorum genus tutamen corpori praestat. Sententia auctoris haec est: sed pro καὶ ἀμοχθεὶ scribendum omnino καὶ οὐκ ἀμοχθεὶ. vel ita potius, ἐπισφαλῶς καὶ ἀμυχθεὶς. nam Excerpta optima habent καὶ εὐμυχθεὶς. quod quia Graecum non est, scribendum ἀμυχθεὶς, id est, periculose et leviter etiam laesus. Homeri de Eumelo versus istos respicit,

Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη,
ἀγκῶνάς τε περιδρύφθη, στόμα τε ῥῖνάς τε·
θρυλλίχθη δὲ μέτωπον ἐπ' ὀφρύσι.

Cum scribit, τῆς δὲ δίψης οὐδὲν ἐστὶ πολυποθητότερον, significat, nullum esse affectum qui acriora aut plura desideria in nobis excitet, quam sitis faciat. desiderium intellige liquoris. vocem πολυπόθητον active accipit, quae proprie passively sonat. atque ita sumitur statim in proximis verbis, quae contra auctoris mentem capiunt

interpretes: διόπερ καὶ τὸ Ἄργος πολυδίψιον ὁ ποιητὴς ἔφη, πολυπόθητον διὰ τὸν χρόνον. hoc est, propterea poeta appellat Argos πολυδίψιον, multum desideratum propter longi temporis absentiam. Frequens est apud Homerum, πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην. sed id epithetum varie antiqui sunt interpretati. In posteriore Sophoclis senariorum,

Διψῶντι γάρ τοι πάντα προσφέρων σοφά,
οὐκ ἂν πλέον τέρψειας μὴ πιεῖν διδούς.

Scribendum suadente metro, τέρψειας, ἢ πιεῖν διδούς. sitientem nulla orationis elegantia ita oblectaveris, ac si dederis quod bibat. vel τέρψειας, οὐ πιεῖν διδούς. frustra tentes sitientem eruditis sermonibus oblectare, si potum non dederis. Ἐρέω an Graecum sit pro amo aut cupio, admodum dubito. sic tamen in subjectis hisce Archilochi, μάχης δὲ τῆς σῆς ὥστε διψέων πιεῖν, ὥς ἐρέω. sed arbitror scribendum, ἐράω. Platonis locus extat in octavo De republica. inde rescribe, κακῶν οἰνοχόων προστατούντων τῇ πόλει. etsi iterum aliquanto post προσταττόντων. De Alexandri M. temulentia et ephemeridibus in quibus dies fuerant adnotati per quos ille crapulam edormiebat, Plutarchus quoque facit mentionem, et Aelianus Ποικίλης libro tertio, capite 23. in p. 730. extremo ejus capituli scribe, ὦν καὶ Εὐμένης ὁ Καρδιανός καὶ ἐκείνός ἐστι. clarum et certum ex hoc Athenaei loco. in omnibus editionibus, ὦν καὶ εὖ μὲν ὁ Καρδ. simili errore soluta et corrupta nomina propria invenias plurima. In Ancyroto Epiphani, ὁ δ' ἐφ' ἡμῶν ἕτερος κωμικὸς Φησὶν, οἱ ἓνα θεὸν σέβοντες, ἐλπίδας ἔχουσα καλὰς εἰς σωτηρίαν. ineptissime. Scribe, ὁ δὲ Φιλήμων ἕτερος κ. Theophilus ad Autolycum libro tertio, τίνι οὖν αὐτῶν πιστεύσωμεν; Φιλήμονι τῷ κωμικῷ λέγουσι. οἱ γὰρ θεὸν σέβοντες ἐλπίδας καλὰς ἔχουσιν εἰς Σωτηρίαν. Sed potest unus Aelianus plura exempla similium errorum nobis suggerere. Ut cum libro eodem cap. 20. ita scribitur, ὁ δὲ Λύσανδρος, Ἄλλα τοῦτο μὲν εἶπε δότε τοῖς εἰδόσιν. ἐλευθέρου γὰρ οὐκ ἔστι βρῶμα. Legendum est, τοῖς Εἰλωσι. Liberis hominibus, ait, non convenit hic delicatus cibus: date igitur Eilotibus. Nota est historia. item cum libro secundo ubi vinosos enumerat, postquam in id album Agronem regem Illyriorum retulit, subjicit: καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς γενναῖος πίνειν καὶ οὗτος † ἑαυτῷ ἀκρατῶς. restituendum, καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς Γέντιος, πίνειν καὶ οὗτος ἔσχευ

ἀκρατῶς. hic est Gentius Persei compotor, qui bello Macedonico implicitus, mox Anicio Romanorum imperatori triumphum de se peperit. Athenaeus quoque aliquanto post inter πολυπότας istum recensuit, Gentionem nominans, ut dicemus. Libro eodem, capite 33. Ψωφίλιοι Arcadiae populus nominantur, qui Ψωφίδιοι erant dicendi ex libris geographorum. ibi etiam scribitur, Χερρόνησιοι δὲ οἱ ἀπὸ Κνίδου καὶ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν ποταμὸν ὁμοίως, humana videlicet forma effingunt. quis ille αὐτὸς fluvius? interpretes Alphenum significari putarunt, cujus proxime facta ibi mentio. non videtur recta haec sententia: et omnino falsa est. Lego, καὶ αὐτοὶ τὸν Κνίδον ποταμὸν. Cnidus fluvius inter nobilissimos nominatur etiam Aristidi in laudatiuncula putei Aesculapii. capit. autem 31. inter antiquos atheos clari nominis, Σοφίας quidam recensetur: qui in rerum natura nunquam fuit: sed vel Ἰππίας vel Γοργίας scribendum inducto servili nomine. Libro sexto, capite 13. memoratur ἡ Λευκανίων περὶ Βόσπορον τυραννίς: cum Λευκανίων sit verum nomen. Leuconem tyrannum et ejus posteros intelligit: quorum nota ex historia Graeca et oratoribus tyrannis. Similia his sexcenta in eo scriptore aliisque nobis pridem observata. Verum ad institutum. Menandri locum hic recitatum ita scribe, κοτύλας χωροῦν δέκα ἐν Καππαδοκίᾳ κόνδον χρυσοῦν Στρουθία, τρεῖς ἔπιον μεστόν γε. De condy poculo adi librum sequentem, unde haec correximus. verte ista, Νικοβούλη δὲ ἢ ὁ ἀναθρεῖς ταύτη τὰ συγγράμματα, Φησὶν. *Nicobula aut is qui hujus nomine scripta illa edidit.* Nicobulam hanc et libro duodecimo in simili sermone laudat. Circumferebatur in Alexandri convivio meri poculum omnibus convivis educendum: cum ad Callisthenem id pervenisset, homo tristis et liberi spiritus accipere recusavit. Quaerenti deinde cur non biberet, respondit, οὐδὲν δέομαι, Ἀλεξάνδρου πιῶν, τοῦ Ἀσκληπιοῦ δεῖσθαι. *Faciendum* p. 731. *non est, ut ego cum Alexandri poculum bibero, Aesculapio opus habeam.* Ita emendaveramus hunc locum e membranis. Quid profuit? Ἀλεξάνδρου πιῶν, pro τὴν Ἀλεξάνδρου πιῶν. Loco eorum verborum quae referuntur ex epitaphio Darii, apud Strabonem libro 15. hoc tantum, ΠΑΝΤΑ ΠΟΙΕΙΝ ΗΔΥΝΑΜΗΝ.

CAPUT DECIMUM.

Charidemus Orita. χανδὴν κύλιξ. μουσικὸς ἀγὼν ἐγκωμίων. Aeliani locus animadversus. Mos diis consecrandi coronas conviviales. Simulacra Deum prae foribus. γεγραφαὶ sacrorum ministrae quae Baccho fiebunt in Limnis. Dionysius Metathemenus. παιδισκεῖον.

CTESIAS narrat, inquit, παρ' Ἰνδοῖς οὐκ εἶναι τῷ βασιλεῖ μεθύσθῃναι. vel τὸ εἶναι positum pro ἐξεῖναι. vel deest vox νόμιμον: aut scribendum ἐφίεσθαι ut statim, παρὰ δὲ Πέρσαις τῷ βασιλεῖ ἐφίεσθαι μεθύσκεσθαι. Mox de impotentia temulentorum ad generationem: ἐξυδροῦσθαι γὰρ φησιν Ἀριστοτέλης τῶν τοιούτων τὴν γονήν. scribe ἐξυδροῦσθαι. familiare philosophis verbum: quo tamen non utitur Aristot. hanc quaestionem tractans in iis quidem problematis quae hodie extant. Ait de Philippo Macedone, Φίλιππος ἦν τὰ μὲν φύσει μανικὸς, καὶ προπετὴς ἐπὶ τῶν κινδύνων, τὰ δὲ διὰ μέθην. ἦν γὰρ πολυπότης, καὶ πολλάκις μεθύων ἐξεβόηθει. non displiceat ἐπὶ τὸν κίνδυνον. at qui scribunt ἐξεβόησε non sunt ferendi. minus cum neglectis vocibus τὰ μὲν et τὰ δὲ sententiam philosopho dignam, messorum indignam reddunt. Est autem haec: *Philippus partim natura furiosus erat, et temerarius in obeundis periculis, partim ob temulentiam: plurimum enim bibebat, ac saepe vino madidus ut suis opem ferret in hostes ivit.* Iterum de eodem, *πιὼν δὲ τὴν νύκτα πᾶσαν καὶ μεθύσθεις πολὺ, καὶ πατάξας.* Lege cum Hoeschelianis Excerptis, *πολλὰ καὶ παίξας. cum multum lussisset.* Deinde ait auctor, *Φιλοπότας δὲ καὶ μεθύσους καταλέγει Θεόπομπος.* Confer hunc vinosorum catalogum cum eo qui apud Aelianum libro secundo Variarum historiae, cap. 41. et discite hinc unde ille habeat. De adulatoribus Dionysii junioris tyranni satis libro sexto. Scribendum ut alibi monebamus, *διὸ καὶ κληθῆναι Διονυσιοκόλακας.* non autem *Διονυσοκόλακας.* *Hipparinus* in nostris libris recte, qui *Hipparion* in Aeliano. Qui in hoc albo sextus nominatur tam Athenaeo quam Aeliano, Charidemus est Orita Euboeensis, Scellii F. Cotyis

Thraciae regis gener, et ducum Cherfobleptae regis unus. Civitate donatum esse favente et adnitente Demosthene calumniatur Dinarchus. Extat tamen Demosthenis oratio quam contra eos scripsit, qui nimis honoribus eum publice affici studebant. De hoc etiam accipiendum quod narrat Polyaeus lib. 3. Nam fuisse ab Orita Charidemo Ilium captam, testis etiam Demosthenes, in ea contra Aristocratem. An haec sit tertia Ilii ἄλωσις quam apud Lycophronem deslet Cassandra: imo an ita p. 732. debeat ille versus accipi, alibi disputamus. Epigramma quod narrat dipnosophista tumuli potatoris Arcadionis fuisse insculptum quatuor versibus, Excerptorum auctor in duo contraxit, hoc modo:

Τοῦ πολυνώθωνος τοῦτ' ἦρίον Ἀρχιδίωτος.

ὃς θάνεν ἐκ χανδῆς ζωροποτῶν κύλικος.

non est autem χανδῆ κύλιξ poculum ore hiantē haustum, ut fingit vir doctus: sed magnum et capax. Hesychius χανδὸν explicat πολύν. eidem χανδὸν πεινῖν dicitur esse, bibere ἀθρόως ὅλῳ τῷ στόματι. uno spiritu ore toto. Octavus in albo polypotarum et Aeliano et Athenaeo est Eryfixenus. vel, ut habent MSS. Eryfixenus, de quo recitatur hic epigramma istud,

Οὐ βαθὺν οἰνοπότην Ἐρασίξενον ἢ δὲς ἐφεξῆς

ἀκρήτου Φανερώς ὥχετ' ἔχουσα κύλιξ.

Dalecampius legit τὸν βαθὺν οἰνοπ. et habet haec emendatio manifestam rationem. quia tamen omnes libri habent οὐ βαθὺν, possumus ex ea lectione hanc sententiam elicere. Eryfixenum qui non erat strenuus potator, neque altus vini gurgēs, rapuit alterum meri poculum. Scrib. Χάρης ὁ Μιτυληναῖος ἐν ταῖς τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστορίαις. Ex hoc auctore scribit, ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ μνήματι τοῦ Καλάνου διέθηκεν Ἀλέξανδρος γυμνικὸν ἀγῶνα καὶ μουσικὸν ἐγκωμίων. Postremam vocem praeter aliorum consuetudinem adjecit sive Chares sive Athenaeus. Aelianus sic narrat ex eodem, ἀγῶνα μουσικῆς καὶ ἵππικῶν καὶ ἀθλητῶν διέθηκε. Pergit dipnosophista, et narrat ex Timaeo, ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος τῇ τῶν Χόων ἐορτῇ τῷ πρώτῳ ἐκπιόντι χόα ἄθλον ἔθηκε στέφανον χρυσοῦν. καὶ ὅτι πρῶτος ἐξέπιδε Ξενοκράτης ὁ Φιλόσοφος, καὶ λαβὼν τὸν χρυσοῦν στέφανον, καὶ ἀναλὺν τῷ Ἑρμῇ τῷ ἰδρυμένῳ ἐπὶ τῆς αὐλῆς ἐπέθηκεν. Meminere hujus historiae duo scriptores alii, Aelianus et Diogenes Laertius: omnes ex Timaeo sumpserunt dubio procul: etsi solus Athenaeus auctorem illum laudat. Est vero quod

in utriusque illorum narratione lectorem moneam ὁδοῦ
 πάρεργον. Ait enim Aelianus, Καὶ ἐν Διονύσου δὲ τῇ τῶν
 χόων ἑορτῇ προὔκειτο ἄθλον τῷ πίνοντι. Nulla facta
 mentione Dionysii tyranni apud quem ista acciderunt.
 sed videtur scripsisse Aelianus, Καὶ ἐν Διονυσίου δὲ τῇ
 τῷ χόων ἑορτῇ, id est, *etiam apud Dionysium in festo*
Choum. corrumpere illius verba qui putabant Athenis hoc
 factum: quod scirent eo nomine festum Baccho sacrum
 in ea urbe celebrari. Diogenis autem Laertii verba sunt
 libro quarto, καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα ἐπ' ἄθλῳ
 πολυποσίας, τοῖς κατασχοῦσι παρὰ Διονυσίῳ, ἐξιόντα
 θεῖναι πρὸς τὸν ἰδρυμένον Ἑρμῆν. non video quid sibi
 illa velint τοῖς κατασχοῦσι. Ex ipso argumento historiae
 lego, τοῖς χοεῦσι *festo Choum.* Quod autem dicitur
 Xenocrates discedens e convivio coronam ibi acceptam
 diis consecrasse: narrat simile factum legatorum Roma-
 norum apud Ptolemaeum Aegypti regem Justinus lib. 18.
Missi a senatu in Aegyptum legati, cum ingentia sibi
a Ptolemaeo rege missa munera sprevisent, interjectis
 p. 733. *diebus ad coenam invitatis, aureae coronae missae*
sunt, quas illi honoris causa receptas, postera die
statuis regis imposuerunt. Moris autem fuit veteribus,
 habere prae foribus aedium suarum alicujus numinis
 simulacrum: ut plurimum Mercurii: quem positum fuisse
 ait Athenaeus ἐπὶ τῆς αὐλῆς, id est, in primo domus
 aditu sub dio. Aelianus simpliciter, πρὸ τῶν θυρῶν.
 Manifestum est anacoluthum: cum de solemnitate Choum
 institutione scribit, πρὸς δὲ τὰ ἱερὰ οὐ θέλων αὐτὰ
 προσίεναι: nam erat dicendum οὐ θέλοντα, ut superio-
 ribus congrueret. sic autem Homerus saepe: sic optimi
 quique auctores. *Limnae* loci nomen fuit Athenis. ubi
 in honorem Bacchi Lenaea agitabant, ut libro sexto
 dictum cap. 15. Sacra etiam ibi fiebant a mulieribus
 decimoquarto, Bacchi sacerdotibus, quas vocabant γερα-
 ράς. Hesychius, γεραραί, ἱέρσαι κοινῶς. ἰδίως δὲ αἱ τῷ
 Διονύσῳ τῷ ἐν Λίμναις τὰ ἱερὰ ἐπιτελοῦσαι, τῷ ἀριθμῷ
 δεκατέσσαρες. Interpres qui in hac historia vertit ista,
 πρὸς τὸ ἐν Λίμναις τέμενος. In eo nemore quod lacus
 ambit, pluribus castigandus non est. sicut nec cum paulo
 post Διονυσίου Ἡρακλεώτου τοῦ ἐπικληθέντος Μεταθε-
 μένου, interpretatur, *Heracleotis Dionysii, quem Trans-*
positorem cognominabant. pro, *Heracleotae Dionysii,*
qui appellatus est Metathemenus. hoc est, immutatus.
 fuit enim repens hujus morosophi mutatio, et a virtute

ad vitia inclinatio. fufe Diogenes Laertius. Refert auctor, hunc Dionysium, cum in summa senectute die festo oblata esset illi meretrix, alicui sodalium eam tradidisse, ac dixisse, Οὐ δύναμαι τανύσαι· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. non animadverterunt interpretes inesse hic elegantem parodiam Homerici versus, ὄδυσσ. Φ. ubi Leodes frustra conatus arcum Ulyssis tendere, ὦ φίλοι, αἶτ, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. Non sunt δημόσιαι παιδίσκει plebejæ ancillæ, sed infelices puellæ publicæ libidinis victimæ. neque παιδισκεῖον recte exponunt ancillarum aedes. sic appellat lupanar aut pergulam in qua prostabant apud lenonem, quæ corpore merebant. Consentunt omnes codices in scriptura istorum: Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης παρὰ Περιάνδρῳ τεθέντος ἄθλου περὶ τοῦ πίνειν, ἤτησε τὸ νικητήριον, πρῶτος μεθύσθεις τῶν συμπαρόντων, ὥς ὄντος τέλους τούτου καὶ τῆς ἐν τῷ πότῳ νίκης, ὥσπερ καὶ τῆς ἐν τῷ τρέχειν. atqui sententia est imperfecta, nisi aliquid adjicias, ut vidit eruditissimus Dalecampius: puto tamen non aliter scripsisse Athenaeum: nam et facile est quod desideratur intelligere: et, ut dixi, sic omnes libri veteres. deest autem tale quid τὸ πρῶτον διαδραμεῖν τὸ στάδιον. Ut in cursus certamine praemium refert is qui primus ad metam pervenit: sic cum poculis certamen instituitur, victorem renuntiari voluit Anacharsis eum qui primus fieret ebrius: non eum qui plurimo vino cutem intenderet: quod tamen vulgo apud Graecos habebatur τέλος νίκης. Non longe ab his, pro Σκότταν et Σκόττα, legendum esse Σκόπαν et Σκόπα, pridem a doctis observatum est. Scopadae in Thessalia diu floruerunt, ut inter alios docet Theocritus idyllio 17. In membranis tamen p. 734. Σκόττας. in Excerptis Κόττας. Mox scribas non male ὅτινι ἢ τύχῃ δίδωσι, λαβέτω. tamen etiam Excerpta, τίνι τύχῃ δίδωσι; λαβέτω. Quare autem petulantiam et lasciviam Antiochi regis furiosi, descriptam ubertim lib. quinto, hic iterum totidem verbis commemorandam auctor censuerit, ipse viderit. At nos si quid ibi adnotavimus, hoc loco non repetemus.

CAPUT UNDECIMUM.

Agron et Gentius reges Illyrici. Ὀροφέρνης. Ἰακὴ ἄσωτία. Matronas Romanas abstinuisse temeto,

non omni vino. Passum, κυρσία. Matronas Romanas non habuisse claves cellae vinariae. Antiphanis Myftis. Convitium in temulentum, vas vini. Prov. Mulierum mens in caupona. παραστάται. Κίβδασος. Δόρδων.

INTER vino deditos, de quibus ex veteri historia verba faciunt docti conviviae, duo sunt Illyrici reges. Agron horum prior. quem referunt ex Polybio, insigni clade affecisse τοὺς μέγα Φρονοῦντας Αἰτωλοὺς. ex MSS. sunt illa per nos adjecta τοὺς μέγα Φρονοῦντας. Aetoli ferox populus fuerunt, et invictos sese appellare soliti, ut testimoniis Livii et Justinii cognoscimus. praeterea apud Polybium unde mutuatur Athenaeus, sic est, περιχαρὴς γενόμενος ἐπὶ τῷ δοκεῖν Αἰτωλοὺς τοὺς μέγιστον ἔχοντας τὸ Φρόνημα, νενίκηκέναι. De altero rege scribitur statim, ὁ αὐτὸς Γενθίωνα Φησὶ τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα, διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῇ κατὰ τὸν βίον. Hic est Gentius rex de quo capite nono. etiam Athenaeus libro decimoquarto Γέντιον vocat, non *Genthionem*. quidam Graecorum Γένθιον: et ita fortasse hic fuerat scribendum. vulgo tamen etiam in membranis Γενθίωνα. Qui autem Ὀροφέρνης hic dicitur, in codice Excerptorum est Ὀλοφέρνης, ut in Apocrypha historia. In Aeliano Ὀρρόφέρνης. non recte. Dicitur autem hic satrapa in Cappadociam, quae fuit illius provincia, εἰσαγαγεῖν τὴν Ἰακὴν καὶ τεχνητικὴν ἀσωτίαν. Dalecampius scripsit Ἰακχικήν. Id enim non sine ratione videbatur sequenti voce melius convenire. libri chirographi omnes τὴν Ἰακὴν, et nota est mollicies Ionum vel ex Latinis poetis ut, *Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo*. nihil ergo mutandum. Scribe, γυναῖκά τινα ἀναγράφει πολυπότιν, Κλεῶ ὄνομα. et in altero Phalaeci versu, Τόνδε Διωνύσσω δῶρον ἔδωκε Κλεῶ. cum ait poeta, Ἴσα δὲ πίνειν Οὔτις οἱ ἀνθρώπων ἤρισε, οὐδ' ἅμ' αὖ πω: videtur esse sensus, neque singulos, neque plures una ausos esse in πολυποσίας certamen cum Cleone descendere. Jusjurandum illud Φρικτότατον, quod apud Xenarchum jurat multibiba quaedam anicula, exposuimus libro tertio, cap. 34. Romanas matronas vino abstinuisse olim, vulgo notum est. Ea autem de re scribit Athenaeus ex Polybii sexta historia, παρὰ Ῥωμαίοις ἀπείρηται γυναῖξί πίνειν οἶνον. τὸν δὲ καλούμενον πάσσον πίνουσι. ex quibus verbis

intelligimus, non prorsus abstemias fuisse Romanorum p.735. mulieres: non enim ab omni vino abstinebant, sed tantum a temelo: quam vocem in antiqua Romuli lege ea de re lata, positam fuisse conjicimus ex A. Gellio libro decimo, capite vigesimo quarto. Passum inter vinorum dulcium genera censer, dubitare non possumus: cum auctorem habeamus Plinium libro 14. cap. 9. Varro, De vita populi Rom. libro primo, *Passum nominabant, si in vindemia uvam diutius coctam legerent, eamque passi essent in sole aduri.* Quare etiam Ulpianus Jurisconsultus in lege nona Dig. *De tritico, vino, vel oleo legato*, vini appellatione et passum posse intelligi, docet disertè. Unde fieret passum ita explicat dipnosophista, τοῦτο δὲ ποιεῖται μὲν ἐκ τῆς ἀσταφίδος καὶ ἐστὶ παραπλήσιος πινόμενος τῷ Αἰγοςθενεῖ τῷ γλυκεῖ, καὶ τῷ Κρητικῷ. Scribe, τῷ Αἰγοςθενεῖ γλυκεῖ. Glossarium, *Passum, σταφυλίτης.* Lege, σταφιδίτης, vel σταφίτης. Ait amplius de matronis Romanis, οὐδ' ἔχει οἶνου κυρίαν ἢ γυνή. Libri veteres et Suidas, *κυρίαν*: recte: pro ἐξουσίαν, potestatem et liberam administrationem. Claves cellae vinariae non habebant matresfamilia. Nota historia ejus matronae, quae ut refert Plinius ex Fabio Pictore, *quod loculos in quibus erant claves vinariae cellae resignavisset, a suis inedia est mori coacta.* Addit, τὸ πρᾶγμα καὶ γεύσεται μόνον, οὐ προσδεῖ διαβολῆς, id est, *si qua foemina vel gustaverit vinum, nulla opus criminatione.* quippe cum ipsum crimen inter osculandum se prodatur. In istis, ὃν ἐκέλευσεν αὐτὸν παρελθόντα εἶσω σκοπεῖν τὸν πίθον. libri habent ὃν καὶ ἐκέλευσε παρ. sed retinendum est τὸ αὐτὸν, posita subdistinctione post ἐκελ. *eum jussit, ut ipse ingr.* Distingue versiculos Antiphanis,

— γείτων ἔστι τις

κάπηλος. οὗτος εὐθὺς ὅταν ἔλθω ποτὲ

διψῶσα, μόνος οἶδ', ὅσγέ μοι κεράννυται Οὔθ' ὑδ.

Mystidem Antiphanis reperies Polluci laudatam lib. 10. cap. 19. ubi non dissimilis sententiae locus, καὶ τὸ ἐν Ἀντιφάνους Μύστιδι ἐξ ὀξυβαφίων κεραμίων ἐπίνομεν. Non caret menda quintus Alexidis versus, ex Orchestride, Λέγων γέρων γε δαιμονίως ἀσπάζουαι. Potest scribi, Ἄγαν γέρων γε. vel Οἶνον γέροντα δαιμονίως ἀσπάζουαι. Dubitabam quo pertinerent proxima verba, ἐν δὲ Δις πενθοῦντι, Ζώπυρος Φησὶ καὶ ζώπυρα οἰηρὸν ἀγγεῖον: donec inspecta Epitoma, reperi sic ibi scriptum,

ὁ αὐτὸς Ζωπύρας τινὸς μνησθεὶς, λέγει, Ζωπύρα οἰνηρὸν ἀγγεῖον. id est, *Antiphanes idem Zopyrae cujusdam multibibae facit mentionem, his verbis, Zopyra vas vino plenum.* Ita ergo scribamus in Athenaeo, ἐν δὲ Δὺς πενθοῦντι, Ζωπύρας τινὸς μνημονεύει, καὶ Φησὶ, Ζωπύρα, οἰνηρὸν ἀγγεῖον. *Zopyram* melius legi quam *Zopyrum* ex praecedentibus certum: nam de foeminis hic agit. venuste autem multibibam et merobibam appellat vas οἰνηρόν: sicut alii potores dicti *Cotylae*, aut *Chonae*, aut *Choes*. Platonis comici ῥῆσις multifariam est corrupta. Primo versui deest pes unius. Εἶεν γυναιῖνες ὡς ὑμῖν πάλαι. puto, ὡς ὑμῖν ἔφην πάλαι. Secundus, p. 736. Οἶνον γενέσθαι τὴν ἄνοιαν εὐχομαι, quem sensum habeat non video. Dalecamp. ἐννοϊαν. quam emendationem si sequamur, vertendum, *pridem est cum cupio vos de vino cogitare.* sed alio nos vocat metrica lex. Quid si Γεύεσθαι οἶνου τὴν ἄνοιαν εὐχομαι? videtur enim ad temulentiam foeminas hortari. Tertio et sequenti versu, Ὑμῖν γὰρ οὐδὲν, καθάπερ ἡ παροιμία, Ἐν τῷ καπήλῳ νοῦς ἐνεῖναι μοι δοκεῖ. significari videtur fuisse apud Graecos proverbium, *Γυναιξὶν ὁ νοῦς ἐν καπηλείῳ. mulierum mens est in caupona.* eo objicitur vinofitas sequiori sexui, notata etiam Latina paroemia, *Anus ad armillum.* Sed ἐν τῷ καπήλῳ pro ἐν τῷ καπηλείῳ aut καπηλίῳ vix putem Graecam esse orationem. nihil autem vetat καπηλίῳ scribi, coalescentibus duabus syllabis in unam, ut passim apud poetas. vel ἐν τῷ καπήλου. ut ἐν Ἀιδού. Quintum ita distingue, Εἰ γὰρ Φάωνα δεῖσθ' ἰδεῖν, προτέλεια δεῖ Ὑμ. In octavo scribit interpretes, ἄμυλος ἐγκύμων κίχλαις. sed respuit eam correctionem sequens versus. Scrib. ἄμυλος ἐγκυτος, κίχλαι. Nonus, Ἐκκαίδεχ' ὀλόκληροι μέλιτι διαμειγμέναι, est hypermeter. Scribe, Ἐνδεχ' ὀλόκληροι. In decimo, λαγῶα δώδεκα sunt, *duodecim frustra carnis leporinae.* exposuimus eam vocem libro nono. sed cur addit ἐπὶ σελήνῃ? vix tamen probem ἐπὶ σέλινα. Claudicat et undecimus, Ἦδη ταῦτ' εὐτελέστατ'. ἄκουε δὴ. potest impleri, Ἦδη τοιαῦτά γ' εὐτελέστατα. emenda etiam 12. et scribe, Βολβῶν μὲν Ὀρθάνη· τρί' ἡμισκτέα. In 13. παραστάται, vel testiculi sunt, vel de eorum nomine sic appellata numina. In 16. legunt interpretes, Πυροῦ τετάρτη, et sequente versu, Κυβδάσω τριώβολον. *Cybdasus* sive *Cibdasus* contumeliae causa nomen inditum videtur. nam κίβδης est homo vaser et sceleris plenus. et fortasse Λόρδωνι initio versus praestat quam

Δόρδωνι. nam λορδοῦν et λορδός Graeca sunt vocabula. Δόρδων, quod sciam, Graecam originem habet nullam. Scrib. Γυναικί δὴ πίστευς μὴ πίνειν ὕδωρ.

CAPUT DUODECIMUM.

Βηματίζειν et βηματιστής. Itinerariorum veteres scriptores. Menandri Ἀρξήφορος. Theopompi Philippicae historiae. Ariaei populi horum πελάται. differentia inter παρωνίαν et μέθην. μεθύει, οὐδὲν ἕτερον. ὁ ἕτερος, pro quod ad alterum attinet. ἀκρατος ἐλευθερία. ἀγειν τι εἰς τὸ πρόσθεν τινός. emendata multa.

POSTQUAM de singulis vinosis egit, de populis integris vino deditis quaedam commemorat. Tapyri in his principem locum obtinent: cujus gentis Φιλοινίαν commemorans Aelianus Variarum lib. 3. non solum, ait, ad potum vino abutuntur, sed et ungunt se vino sic, ut alii oleo. οὐ μόνον εἰς πόμα καταχρῶνται αὐτῷ ἀλλὰ καὶ χρίσματά ἐστιν αὐτοῖς ὁ οἶνος, ὥσπερ ἄλλοις τὸ ἔλαιον. Eadem Athenaeus, indicatis auctoribus primis ejus historiae. Βαίτων, inquit, ὁ Ἀλεξάνδρου βηματιστής ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Σταθμοὶ τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας. vox est Macedonicae dialecti βηματίζειν, significans *pedibus metiri*. p. 737. Inde βηματιστής *metator itinerum*. Affine ministerium in iisdem castris Alexandri: ejus quem σταθμοδότην vocat Plutarchus: sed hujus opera ad militiae usum spectavit: illius ad locorum et geographiae cognitionem. Multos autem e veteribus libros ejus argumenti edidisse ex Strabone scimus et Plinio. Athenaeus Baetoni adjungit Amyntam qui Σταθμοὺς conscripserat. Eusebius quoque libro nono Praeparationis evangelicae, inter caeteros auctores laudat τὸν τῆς Συρίας σχοινομέτρην, id est, eum qui Syriae per schoenos dimensionem fecerat et ediderat. Tapyros sequuntur *Phigalenses*: hos *Byzantii*: quorum vinositas etiam Aeliano descripta libro tertio Ποικίλης, capite 14. ex iisdem scriptoribus. Menandri Ἀρξήφορον laudat Pollux libro decimo, cap. 45. et Aelianus dicto loco, sed non adjecto fabulae nomine. Versus qui inde recitantur hoc loco, ita scribas rectius.

Πάντας μεθύσους τοὺς ἐμπόρους ποιεῖ Βυζάντιον
 ὅλην ἐπίνομέν γε τὴν νύκτα διὰ σε,
 καὶ σφόδρ' ἄκρατον οἶνον ὥς γέ μοι δοκῶ.
 ἀνίσταμαι γοῦν τέτταρας κεφαλὰς ἔχων.

Lege mox, ἐπὶ δὲ τοὺς πότους καὶ ῥαθυμίαν καὶ πολλὴν ἀκολασίαν ὠρμηκότας. ἐπιεικῶς δ' εἰσι πάντες οἱ Θρᾷνες πολυπόται. et statim de Cleomene tyranno, ὁ καὶ τὰς μαστροποὺς τὰς εἰθισμένας προαγωγεύειν τὰς ἐλευθέρας γυναῖκας, τρεῖς ἢ τέτταρας τὰς ἐπιφανέστατα ἐμπορευομένας ἐνδήσας εἰς σάκκους καταποντίσαι τισὶ προστάξας. ut sit sensus, non omnes lenas a Cleomene fuisse sublatas: sed eas solum fuisse in maris profundum coniectas, quarum exlitterat notabilior in lenocinio opera atque industria. Cleomenis egregium adeo facinus longo post tempore renovavit Cajus princeps, ut narrat Tranquillus. In hoc vinoforum albo leges hic Argivos, Corinthios, Thraces, et Illyrios: de quibus omnibus simul Aelianus lib. 3. cap. 15. Illyriis subjunguntur statim *Ariei*. de utrisque agit Athenaeus ex eodem scriptore Theopompo nempe historico. nam falluntur interpretes qui ista verba: ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τῶν Φιλιππικῶν, Ἰλλύριοι φησιν, accipiant de Hermippo quem Philippicas fingunt scripsisse instar Demosthenis et Ciceronis. nugae. auctor loquitur de Theopompo cujus facta mentio paulo ante. quis nescit editum a Theopompo historiae corpus ingens, *Philippica* inscriptum? de eo Suidas, ἔγραψε Φιλιππικὰ ἐν βιβλίοις οβ'. librum quinquagesimum modo laudavit Athenaeus. Ex iis libris desumpta sunt, quae de Illyriis et Ariaeis hic recitantur. sed *Ariaeos* populos nusquam in libris veterum geographorum invenias. neque enim assentiendum est doctissimo illi viro qui Ariae regionis in Asia celeberrimi nominis incolas putavit intelligi. nam ab Aria hac deductum gentile Ἄριος est vel Ἀριεὺς, ut disertim Hermolaus Byzantius docet, probatque usus omnium scriptorum. quis vero ferat Theopompum si de eo populo sentiebat, bella Gallorum et Ariaeorum nobis p. 738. commemorantem? mirum sane quid potuerit populos ita diffitos committere. Non est dubitandum, iudicio meo, corruptos hic esse omnes codd. cum et Theopompus, et Athenaeus, Ἀρδιαῖοι scripsissent. Inter Illyridis barbaras et agresles nationes Ardiaeos nominant geographi omnes, et Aristoteles etiam in libello De miraculis auditis. Hi igitur possedisse aliquando dicuntur προσπελατῶν ὥσπερ εἰλωτῶν τριάκοντα μυριάδας. Athenienses πελάτας et

προσπελάτας vocabant, quos fere Romani veteres dicebant *clientes*, et προστάτης iisdem est *patronus*. Ardiaeorum πελάται isti similes videntur fuisse Gallorum solduriis. Cum ait mox Pontianus in temulentiae criminatione, διὰ τὸν οἶνον καὶ τὰς μέθας, καὶ τὰς μανίας, ἔτι δὲ καὶ τὰς παροινίας γίνεσθαι, nisi recte accipias vocem παροινία, frigebit gradatio haec, quae tamen est elegantissima. nam μέθη et μανία, mentis depravationem significant: παροινία vero ejus depravationis est effectus: cum non ebrius tantum est aliquis, sed hoc amplius propter ebrietatem facit alicui contumeliam. non est παροινία *amentia*, ut vertit vir eruditus, ne *temulentia* quidem aut *vinositas*: verum ex temulentia nascens ὕβρις, petulantia, et injuria. Docte ut semper Hesychius, παροινία, inquit, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου ὕβρις, καὶ οἰαδὴ ποτε ἁμαρτία. et in eam sententiam plura. Athenaeus ipse post pauca, τὸ παροινεῖν ἐκ τοῦ μεθύειν γίνεται. Post verbum γίνεσθαι ponenda στιγμὴ τελεία: deinde scribendum, sive Excerptorum, οὗ τοὺς ἐκπαθῶς μεταλαμβάνοντας, οὗ κακῶς ὁ Χαλκοῦς ἐπικαλούμενος Διονύσιος ἐν τοῖς ἐλεγείοις, κυλίκων ἐρέτας ἔφη. deinde sequuntur Dionysii versus duo: et statim, Περὶ τοῦδε (τὸ γὰρ Φίλον οὐκ ἀπόλωλε) "Αλεξίς δ' ἐν Κουρίδι. et caetera. ante "Αλεξίς erat distinguendum majore distinctione. praecedentia verba corruptae sunt reliquiae versus aut distichi e Dionysio allati. In Alexidis ecloga interpunge sic, μεθύει γὰρ, οὐδὲν ἕτερον. *ebrius est, nihil aliud*, quasi dicat, hoc unum et solum novit, vinum bibere ad ebrietatem usque: aliud nihil. Simile est libro undecimo Ποτήρι' ἡ γραῦς, ἄλλο δ' οὐδὲ ἐν βλέπει. et apud Aristophan. μηδὲν ἄλλ' εἰ μὴ ἔσθις. Distingue etiam, ὁ δ' ἕτερος, τί ἂν τύχοιμι ὀνομάσας; Βῶλος, ἄρ. Graecanica elegantia est, ὁ ἕτερος, pro, quod ad alterum filiorum meorum attinet. Objicit autem pater iste huic suo filio vitae rusticae nimium studium. Male haec mntabat vir doctus. Aelianus in Varia historia: ὁ Ἀντισθένης πολλοὺς προὔτρεπεν ἐπὶ Φιλοσοφίαν. οἱ δὲ, οὐδείς αὐτῷ προσεῖχεν. et ita saepius in his libris. De Platonis loco diximus capite nono. Sed scribe ἀκράτου αὐτῆς μεθύσθῃ, non αὐτῇ. vocat Plato ἀκρατον ἐλευθερίαν, libertatem non temperatam legibus: quae non libertas est, sed licentia. brevius hoc ipsum Aristoteles, velut ex tripode non Apollinis, sed rectae rationis pronuncians in Politicis, ἡ ἄγαν ἐλευθερία εἰς δουλείαν τελευτᾷ. Antiphanis versus ita distinxeris melius et legeris,

p. 739.

— οὔτε γὰρ νήφοντα δεῖ τιν' οὐδαμοῦ
 πάτερ παροινεῖν, οὔθ' ὅταν πίνειν δέῃ
 δεῖ νοῦν ἔχειν
 ὅστις δὲ μείζον ἢ κατ' ἄνθρωπον φρονεῖ,
 μικρῷ πεποιθὼς ἀθλίῳ νομίσματι,
 εἰς ἀφ᾽ ὁδὸν ἐλθὼν ὅμοιον αὐτὸν ὄψεται
 εἰάν σκοπῇ
 τὰ τῶν ἱατρῶν τοῦ βίου τεκμήρια.
 τὰς Φλέβας ὅπη φέροντ' ἄνω τε καὶ κάτω,
 δι' ὧν ὁ θνητὸς πᾶς κυβερνᾶται βίος.

Elegantissimi sane versiculi: quos proferebat filius cum patre austeritatis et tetricitatis nimiae viro disputans. Solens autem Athenaeus more suo quaedam omisit quae ad perficiendam sententiam nullum habebant momentum, et fortasse ab alio interpellante pronuntiabantur. Eos autem potissimum reprehendit hic censor, qui opibus tumentes, supercilium adducunt et separant se ab aliis, affectata quadam gravitate. Sic dicebat Theophrastus in Characteribus, hominis αὐθάδους notam esse, quod in conviviiis neque canere, neque ῥῆσιν εἰπεῖν, neque saltare dignetur. frustra igitur laborant docti de interpretatione illius versus. μικρῷ πεποιθὼς ἀθλίῳ νομίσματι. est enim manifesta descriptio hominis propter divitias superbientis. Proximorum versuum sententiam, vitio librariorum imperfectam et mutilam, ita explemus ingenii conjectura,

Εἰς ἀφ᾽ ὁδὸν ἐλθὼν ὅμοιον αὐτὸν ὄψεται
 τοῖς εὐτελεστάτοις, εἰάν γ' ὁρῶς σκοπῇ
 τὰ τῶν ἱατρῶν τοῦ βίου τεκμήρια.

Ἄγειν τι εἰς τὸ πρόσθεν τινὸς loquendi genus est, quod de eo usurpatur, qui anteponat aliquid alii rei. Antiphanes in ea quae sequitur apud Athenaeum ecloga,

— εἴτα παραλαβὼν ποτε
 οἶνον στρατηγὸν (ὃς μόνος θνητοῖς ἄγει
 τὴν τόλμαν εἰς τὸ πρόσθε τῆς εὐβουλίας)
 νύκτωρ ἀναστὰς ἔτυχεν ὧν ἠβούλετο.

Inclusa notis parentheseos hoc sonant: quod solum mortales impellit, ut audaciam anteponant recto consilio. id est, vinum reddit homines audaciores quam prudentiores. Sic ὀπισθεν ἐστάναι pro contemnere et insuper habere. Sophocles, γνᾶμης πατρώας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι. Vocem ἔξοινος quae deinde adnotatur ex Hegesandro et libro primo legitur, et alibi in hoc opere. plura de ea dictione libro decimo quarto. Versus in

Rhodophontem aleatorem, ὦ γέρον ἢ μάλα δὴ σε νέοι
 τείρουσι κυβευταί. parodia est illius Homerici, ὦ γέρον
 ἢ μάλα δὴ σε νέοι τείρουσι μαχηταί. Scribendum, οὐκ
 ἔχοντος ἀξίωμα παρὰ τοῖς Ῥοδίοις. non ἰδίωμα.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

*Errores in nominibus propriis: σύμβακχοι. Perseus
 καμμύσας ἔκπινε. λογισμὸς εἰς μέσον παταξάτω.
 Vinum ἀρκεσίγυιον. Platonis fabula, Αἰ ἀφ'
 ἱερῶν. Πίνειν τὴν ἐπίστιον. mendae multae indi-
 cantur et tolluntur.*

MAGNA ubique in propriis nominibus diversitas vete-^{p. 740.}
 rum librorum. *Antheas* Lindius *Cleobuli* συγγενῆς in
 Excerptis est *Andreas* et qui dicitur hic *Philodemus*
 auctor libri Περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ σμινθείων, libro tertio
 erat *Philomnestus*. Ibi expositus est capite tertio ejus
 libri titulus. *Antheas*, inquit auctor, πάντα τὸν βίον
 ἐδιονυσίαζεν, ἐσθῆτα Διονυσιακὴν φορῶν, καὶ πολλοὺς
 τρέφων συμμάχους. Perplacet quod extat in Excerptis,
 συμβάκχους. nam et *Antheas* *Bacchum* simulabat ac cultu
 vitaeque genere imitabatur: et sodales ipsius βακχεύοντι
 αὐτῷ συνεβάκχεον, veri symbacchi et syndionysiaetae.
 β, et μ, passim sedes permutarunt, ut saepe dictum.
 Quaeri potest quorsum illa mox spectent de *Perseo*:
 ἀλλ' οὐ Περσεὺς ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καθαιρεθεὶς, et quae
 sequuntur. Nam si *Perseus* temperans fuit, et vini
 parcus, quid attinebat ejus isto loco meminisse? Sed
 videntur de hoc rege diversa scripsisse veteres: aliis
 temperantiam illius laudantibus: aliis eum vinositatis
 arcessentibus: quos obiter refutare auctor instituit. *Li-
 vius* sane libro quadragesimo primo, ita vario scribit
Perseum fuisse ingenio, ut mirum non sit de eo non
 consentire historicos. Non tres, sed duos solum *Anti-
 phanis* versus recitat *Ulpianus*: istos nempe.

Ὅλην δὲ καμμύσας ἔκπινε. μέγα τὸ φορτίον
 οὐχ ὅστις αὐτῆς ἐστὶν ἐμπείρας ἔχων.

qui habitus est tertius *Antiphanis* versus, metri nihil
 habet. Sic autem interpretare quos adscripsimus: totum
 calycem oculis conniventibus ebibe. Magnum onus est.
 Minime vero si quis sit bibendi peritus. καμμύσας va-

let, sine mora et cunctatione, non attendens ad poculi magnitudinem, qua terreri posset aliquis. Sic solemus eos qui difficile pharmaca bibunt hortari ne intueantur, sed statim ut in manus sumpserint, hauriant. Non probo tolli negationem ex istis. *πῖθι οὖν ᾧ ἑταῖρς, καὶ μὴ μεστὰς ἀεὶ ἔλκωμεν.* et omnino tollenda non est. Antiphanis *Traumatias* citatur Polluci libro quarto, capite vigesimo quinto, et libro decimo, capite decimo. Inde sunt ista quibus Ulpianus ad hilarem vitam sodales hortatur,

— ἀλλὰ καὶ λογισμὸς εἰς μέσον
παταξάτω τις, καὶ τι καὶ μελίσκιον
στροφὴ παρελθέτω τις ἢ αὐτὴ λέγων
ἔστιν μεταβολὴ παντὸς ἔργου πλὴν ἐνός.

Pronuntiabat ista aliquis apud poetam sub coenae finem, convivas stimulans, ut postquam esset edendo exempta fames, scitis sermonibus, aut recitationibus tragicarum ῥήσεων, sese oblectent. Primus versus obscurus non est: *Age, inquit, Prodeat in medium subtile aliquid et solerter excogitatum: πατάσσειν* eleganter pro erumpere per vim, dicitur de omni re quae studio magno fiat. [Addit postea, *prodeat in medium aut delicatulum aliquod melos, aut Stropha aliqua.* Alludit ad morem recitandi in conviviiis scolia sententiosa, aut lyricorum tragicorumve ῥήσεις aut sententias. Sed legendum in p. 741. tertio versu. — *γλυκὺ λέγους.* "Εστιν μ.] Recitemus ait, tragici alicujus versus praeclaros, qualis est ille Euripideus, *Γλυκὺ μεταβολὴ παντὸς ἔργου πλὴν ἐνός. rerum omnium mutatio grata est una excepta.* Notissimus est versus Euripidis: quem Antiphanes suis integrum inseruit. [Ultimam versus syllabam elidi per apostrophum ob sequentem vocalem initio versus proximi, poëtis, praesertim dramaticis, res est familiaris.] Insignior fuerit hujus loci depravatio an ejusdem restitutio non facile dixerim. Dubitari potest an etiam sequentia sint Antiph. *παραδίδου δ' ἐξῆς ἐμοὶ οἶνον ἄρκεσίγυιον ὡς ἔφασκ' Εὐριπίδης. Εὐριπίδης γὰρ τοῦτ' ἔφασκεν, ἀλλὰ τις Φιλόξενος δῆπουθεν. οὐδὲν διαφέρει. ᾧ τᾶν ἐλέγχεις μ' ἔνεκα συλλαβῆς μιᾶς.* et verius est, aut Antiphanis aut alius poetae ea esse. Sic autem haec digerimus.

— παραδίδου δ' ἐξῆς ἐμοὶ
τὸν ἄρκεσίγυιον ὡς ἔφασκ' Εὐριπίδης.
Εὐριπίδης γὰρ τοῦτ' ἔφασκεν; ἀλλὰ τίς;
Φιλόξενος δῆπουθεν. οὐδὲν διαφέρει.
ᾧ τᾶν ἐλέγχεις μ' ἔνεκα συλλαβῆς μιᾶς.

Apud poetam unde sunt ista, poscebat aliquis dari sibi vinum: sed ille non οἶνον appellat, verum ἀρκεσίγυιον. ut comico more Philoxenum rideat qui sic erat locutus. at de industria ignorantem fingit qui loquitur, et Euripidi tribuit quod erat Philoxeni verbum. cujus insolens sermo ex iis notus est nobis, quae prolixè libro quarto et decimo quarto recitantur. In ea voce illud novum quod epitheton vini pro appellatione vini usurpat: deinde ἀρκεσίγυιον vinum appellans Homero contradicit, qui contra ἀπογυιοῦν, id dixit. Μὴ μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα πότνια μήτηρ, Μὴ μ' ἀπογυιώσης, utraque sententia vera est, pro modo vini quod bibitur. Interrogatur deinde Ulpianus ubi legeretur vox πίθι: ille respondet, ἀπεσκοτώθης φίλτατε, σπάσας οἶνον τοσοῦτον. παρὰ Κρατίνῳ ἔχεις ἐν Ὀδυσσεῦσι, Τῇ νῦν πίθι λαβὼν ἤδη. Breviator dictioni ἀπεσκοτώθης interpretamentum adjicit: ἀντὶ τοῦ ἐξοφώθης τὸν νοῦν, *mens tibi caligine obducta est.* Cratini prima verba sunt imitata ab Homero: Κύκλωψ, τῇ πῖε οἶνον. In quarto versu subjectae eclogae Antiphanis Τοῦ τῆς ἐορτῆς οὗ μέμνημεν. ἄρτι γὰρ Ἐξ ὀξυβαφίων κειραμέων ἐπίνομεν. libro undecimo sic legitur, Τοῦ τῆς ἐορτῆς· οὐ μὲν ἀρτίως γάρων. probo ut hic: si pro μέμνημεν scribas μεμνήμεθα, μεμυήμεθα. Fabula Amipsiae, quae mox Φεῖδων inscribitur, in Huraldino est Φένδων. Verum nomen est ΣΦενδόνη. ut recte scriptum aliquot locis Athenaei et Pollucis. error est si quando aliter scribitur hoc nomen. [Ultimum Antiphanis versum ita scribe Τῆς συμμετρίας, τῆς τ' ἀσφάλειας οὔνεκα. In proximis e Menandro verbis βάλλ' ἐς κόρον, figura est comica praeter expectationem dicta pro eo quod erat dicendum βάλλ' ἐς κόρην. at fortasse ita etiam scribendum.] Pro πιοῦμαι dixisse veteres πίομαι observat dipnosophista, et exemplis probat. quod assertur ex Aristophanis Equitibus mutilum est voce illa cujus unius gratia recitatur. Scribe, καὶ Ἀριστοφάνης Ἰππεῦσι, κ' οὐποτ' ἐκ ταυτοῦ πίεται ποτηρίου: ex ipso poeta. et sta-

p. 742.
tim, καὶ ἐν ἄλλοις, πικρότατον οἶνον τήμερον πιῇ. non πῖη: probant insequentia. [Placet autem nobis vulgata lectio in hoc loco. πίομαι ἄνευ τοῦ ν λεγτέον, *verbum πίομαι efferrī debet sine ypsilon, non ut voluit aliquando vir doctissimus ἄνευ τοῦ ν sine litera ν.* cui conjecturae repugnant omnes codices etiam Excerptorum. Laudatur mox Plato comicus, ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν. Dalecamp. *In victimis quae sacrificantur.* Legi nempe voluit, ἐν

τοῖς ἀφιερωμένοις. vel ἐν τοῖς ἱερεῖοις. utrumque tantumdem a veritate abest, quam lectio vulgata continet. Pollux libro septimo, capite decimo tertio Πλάτων ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν καὶ μαλλωτὰς χλαμύδας εἴρηκε. Hesychius, λίνον, ἡ ὀρμιχὴ ὡς Πλάτων ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν, Πόθεν λίνον καὶ κάλαμος. Fabulae titulus fuit, αἱ ἀφ' ἱερῶν, id est, mulieres deo sacrae. unica voce Graeci ἱεροδούλους vocant. vel, *redeuntes e sacris foeminae*. Ait, Καὶ, τῇ πῖε, καὶ πῖνε. mira brevitās. sed πῖε scribendum. priora exemplum habent τοῦ πῖε priore correpta. Homeri sunt τῇ πῖε οἶνον. docet non solum πῖε dici, sed etiam πῖνε. Velim considerent studiosi proxima Athenaei, καὶ σὺ οὖν ὦ ἐταῖρε κατὰ τὸν Ἀλεξιν, ὃς ἐν Διδύμοις Φησί, τούτῳ πρόπιθι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἄλλῳ, καὶ γένηται ἡ παρ' Ἀνακρέοντι καλουμένη ἐπίστιος. Φησί γὰρ ὁ μελοποιὸς, Μήδ' ὥστε κῦμα πόντιον λάλαζε τῇ πολυκρότῃ σὺν Γαστροδῶρῃ καταχύδην, πίνουσα τὸν ἐπίστιον. τοῦτο δ' ἡμεῖς ἀνίσωνα Φαμέν. nisi scribendum κατὰ τὸν Ἀλεξιν ἐν Διδύμοις, τούτῳ πρ. fatendum erit excidisse versum Alexidis: quem appositum fuisse arguit illud Φησί. arguunt item similes alii multi loci in praecedentibus. Atque hoc clarum est: illud obscurissimum adhuc mihi, quid sit apud Anacreontem πίνειν τὴν ἐπίστιον. fuerat quidem ab Athenaeo adjecta interpretatio, quae id nos doceret quod quaerimus. nam ita accipi debent illa, τοῦτο δ' ἡμεῖς ἀνίσωνα Φαμέν. sed et hujus corrupta ante multa saecula interpretatio: et unde lucem afferam tenebricosis verbis Teii poëtae, nihil dum aut inveni in libris veterum, aut excogitare ipse potui. Apparet tamen ex illis Athenaei, τούτῳ πρόπιθι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἄλλῳ, genus invitationis intelligi, cum ordine calycem propinabant alius alii, donec a summo ad imum compotorem pervenisset poculum. Diversa fuit ab isto more, quam vocabant περιφορὰν τοῦ ποτηρίου, de qua alibi.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Βρύτον. βλύζειν αὐλῶ βρύτον. κυβάβδα. *Hellanicī Kτίσεις.* Ἐλαιον ἀπὸ γάλακτος pro butyro. *De butyro quaedam.* ἔλαιον ὕός. oleum ex adipibus. Θαλία ἀνάκτων. alia nonnulla.

ΑἶΤ, Τὸν δὲ κρίθινον οἶνον καὶ βρύτον τινὲς καλοῦσιν, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Τριπτολέμῳ, Βρύτον δὲ τὸν χερσαῖον

οὐ δύσεῖν. sunt qui βρύτιον scribant pro βρύτον, ut Hesychius. In Sophocleo versu plerique libri praeferunt οὐδυσῖν junctim. Lego igitur οὐδισῖν. ac videtur ita explendus versus, Βρύτον δὲ τὸν χερσαῖον οὐδισῖν χαμαί. Adjungit dipnosophista, καὶ Ἀρχίλοχος, ὥσπερ αὐλῶν p. 743. βρύτον ἢ Θράξ ἀνὴρ ἢ Φρύξ ἔβρυζε. κύβδ' ἦν πονευμένη. obscurissima haec, et quae opinor intelligat nemo. Censemus posse non inepte emendari hoc modo, ὥσπερ αὐλῶ βρύτον ἢ Θράξ ἀνὴρ ἢ Φρύξ ἔβλυζε κυβάβδ' ἢ πονευμένη. Significat Archilochus, aegrotam quandam foeminam sic sanguinem rejecisse, ut cum bryti vel zythi salientem ex ore mittit Thrax aut Phryx aliquis. αὐλὸν accipe ut apud Homerum, quando κρουνὸν significat. βλύζειν αὐλῶ βρύτον, poetica elegantia pro βλύζειν αὐλὸν βρύτου. Pro κύβδα, quod quid sit non scio, scribo κυβάβδα: quod sanguinem designare scio. Amatufiorum (is Cypri insulae populus) dialecti id verbum esse discimus Hesychio doctore: quem fatebuntur eruditi in Lexicon suum id vocabulum non fuisse relaturum, nisi eo usus esset aliquis scriptor Graecus. nos illum scriptorem putamus esse Archilochum: et hunc ejus locum ab illo critico esse spectatum εἰκοτολογοῦμεν. [Illustris Scaliger quum nostra haec legisset, neque omni ex parte probasset, adscripserat margini lectionem hujusmodi atque interpretationem Ὡςπερ γὰρ αὐλῶ βρύτον ἢ Θρήϊξ ἀνὴρ ἢ Φρύξ ἔβρυζε, κύβδά γ' ἦν πονευμένη, Conquiniſcebat eo modo ſatagens mulier, quo ſiphone haurit cerviſiam Thrax aut Phryx ipſa quoque ſugens. Ut non ſint verae hae conjecturae ſive mea, ſive Scaligeri, probabiles tamen ſunt:] non absurdae neque ineptae ut illorum, qui statim pro Ἑλλάνικος ἐν Κτίσεσι, scribunt κτήσεσι, et vertunt, *Hellanicus in Praediis*. atqui verum erat ἐν Κτίσεσι. Graeci κτιστὰς nuncupant primos urbium conditores, et populorum antiquissimos principes qui fere coloniarum duces fuerunt, ut Moses, Archias, Pherclus alii sexcenti. de his et de urbibus quas condiderant eo libro egerat Hellanicus auctor antiquissimus. titulus operis ab Hellanico editi uberior apud Stephanum in Ethnicis, voce Χαριμάται. ibi namque laudatur hic scriptor ἐν Κτίσεσιν ἐθνῶν καὶ πόλεων. nam perperam vulgati codices ἐν Κτίσεσι. Citatur et Dionysius Chalcidensis ἐν Κτίσεσιν, ut ab Aristophanis interprete ad Nebulas, et aliis. Auctor Etymologici in Προϊκόννητος. Διονύσιος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν ταῖς Κτήσεσιν οὕτω λέγει

τὰς ἐλάφους πρόκας. Scribendum, ἐν ταῖς Κτίσεσι. Sed quod Atheniensem vocat hunc scriptorem, falsum est: Chalcidensis enim fuit, ut recte comici interpret. Harpocration in Ἡραῖον τεῖχος, quintum ejus operis librum laudat qui fuit postremus. non enim pluribus constabat. Periegeta vetus jamborum poeta.

Ἐρατοσθένει μάλιστα συμπεπεισμένος,
Ἐφώρα τε, καὶ τῷ τὰς Κτίσεις εἰρηκότι
ἐν πάντε βιβλίοις Χαλκιδεῖ Διονυσίῳ.

Scripserant eodem titulo historias et alii: quidam etiam ἱερῶν κτίσεις: ut Heraclides, quem in Protreptico laudat Clemens Alexandrinus. Exposuimus jam capite quarto Hecataei de Aegyptiis repetita hic verba, ὡς ἀρτοφάγοι εἰσὶν: deinceps vero scribe, ἐπιφέρει τὰς κριθὰς εἰς
p. 744. τὸ πόμα καταλέουσι. vel ut scriptum in quibusdam antiquis, κατὰγουσι. id quoque expositum est libro octavo, capite undecimo. Subjicitur ex eodem Hecataeo de Paeonibus, ἀλείφονται δὲ ἐλαίῳ ἀπὸ γάλακτος. recte quidem viri indicant butyrum hac periphrasi denotari: sed neque causam aperiunt, cur Hecataeus appellet oleum, quod omnes alii butyrum: neque vertunt recte, *oleum quod a lacte separatur*. ἀπὸ hic non est nota differentiae, verum materiam declarat unde id oleum fiat: ut cum dicimus οἶνος γίνεται ἀπὸ τῶν βοτρυῶν. Obseruent igitur studiosi, antiquissimis Graecis Latinisque nullum aliud pingue curando corpori, aut parandis cibis, fuisse in usu praeter oleum quod proprie ita dicitur, quia ex olivis exprimitur. Butyri rem nomenque diu ignorarunt Graeci, nec Romani minus. Non enim adhuc noverant diversas substantias in lacte comprehensas separare. Sunt in lacte tres οὐσίαι: ἡ τυρώδης, ἡ ὀρρώδης, et ἡ λιπαρά. atque haec postrema est, quae a caeteris separata, butyrum vulgo dicitur: quod nomen didicerunt Graeci ut ex Aristotele etiam constat, a vicinis populis, qui etiam rationem ejus conficiendi ipsos tandem docuerunt. Qui Thraciam, Paeoniam, Scythiam, aliasque nationes barbaras adierant, cum earum περιήγησιν ederent, primi id nomen in Graeciam invexerunt. At propriam appellationem ejus pinguis substantiae quae habetur in lacte, sola Hebraea lingua novit πημα Graeca Latinaque nullam habent. Quemadmodum igitur primi Graecorum, quibus saccarum est cognitum, propter saporis et usus similitudinem mel arundineum dixerunt: sic butyrum qui novere primi oleum ex lacte nuncu-

parunt, ut hoc loco Hecataeus. Plinius oleosum esse natura scribit, et barbarum gentium: etiam Galenus, ἐλαιῶδες τι εἶναι butyrum. Aug. *oleum ex adipibus* in epistola ad Deo gratias. *Possunt, inquit, tales putare oleum ex adipibus non debere natare super aquam, sicut quod ex oliva est: quoniam longe est utriusque origo dissimilis, quando illud ex ligno, hoc ex carne profluxerit.* [Vetus Persii interpres: *Solent rustici cum oleum defuerit, adipe pecudum in pultem misso pro oleo uti.*] Similiter Hippocrates suillam pinguedinem, sive ut loquitur Erotianus, τὸ ὕειον στέαρ, appellat ἐλαιον ὅς. Sed obtinuit apud Graecos Romanosque butyri appellatio: quae inde orta est, quia fere ex vac-carum lacte, non ovium aut caprarum fit butyrum; tamen et ex ovino, caprino, atque etiam equino et asinino cogi butyrum a nonnullis nemo dubitat: et si videtur Galenus id ignorasse libro tertio, Περὶ ἀπλῶν Φαρμάκων δυνάμεως, capite De butyro. Quod usitatus dicunt Graeci κατ' ἡμᾶς, auctor τῷ ἡμετέρῳ χρόνῳ. scribens hoc modo: τῷ δ' ἡμετέρῳ χρόνῳ οἶνος Φίλος ὦν θυρσοφόρος, μέγα πρεσβεύων Διόνυσος Φησὶν Ἴων ὁ Χῖος. significat, sua aetate praecipuam hominum oblectationem fuisse vini potum. Lego θυρσοφόροις. Versus Ionis Chii sequentibus cohaerens ita concipiendus, Οἶνος θυρσοφόροις Φίλος, μέγα πρεσβεύων Διόνυσος. Tertium p. 745. Ionis versum, Αἴτε πανελλήνων ἀγοραί, θαλία τε ἀνάντων, sic interprete, *conventus omnium Graecorum, et solemnitates deorum*, sive quae in honorem deorum instituuntur: supple ceperunt ἐξ οὗ, etc. θαλία sunt convivia sacrorum causa fieri solita. In quinto scribe, θαλερῷ ἐπτύξατο πήχσι per υ non η. Sextum habeo mendae suspectum. non sane intelligo quid velit. In septimo, Παῖδες Φωνήεντες ὅταν πέσῃ ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ, loqui videtur de strepitu quem edunt uvae cum in torcular conjiciuntur calcandae. In nono, Νέκταρ ἀμέλγονται μόνον ὄλβιον ἀνθρώποις, non est ἀμέλγονται *emulgent*: sed *mulgentur*, hoc est, pressae reddunt: sive iis exprimitur. Decimo, Ξυνὸν τοῦ χαίρειν Φάρμακον αὐτοφύες, alluditur ad Aegyptiacum nepenthes, de quo pharmaco Helena apud poetam in Odyssaea. τὸ μόνον praecedentis versus, jungendum cum Φάρμακον. *Stillant, ait, uvae nectar. quod solum est mortalibus commune remedium ad laetitiam ingenium, et nulla arte compositum.* In undecimo, Τοῦ θαλία φίλα τέκνα, Φίλο-

Φροσύναι τε χοροί τε, eleganter vini filias appellat convivia quae deorum caussa celebrantur, et quae ad voluptatem hominum agitantur, et fovendae inter ipsos amicitiae. non cepere hanc elegantiam, qui Φίλα τέκνα putarunt esse vocandi casus. Fingit vinum patrem esse omnium lautitiarum et hilaritatum: quia ut ait versu proximo, Τῶν ἀγαθῶν βασιλεὺς οἶνος ἔδειξε φύσιν.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

De griphis antiquorum. Expenditur griphi definitio ex Clearcho allata ab Athenaeo.

PERVENIMUS ad libri hujus partem ultimam, quae est de veterum griphis. Haec tractatio media collocatur inter sermones de vino potuque, qui praecesserunt et eos qui sequuntur toto libro undecimo, de poculis. propterea sic loquitur Aemilianus hoc loco, "Ὡρα ἡμῖν ἄνδρες Φίλοι, ζητεῖν τι καὶ περὶ γρίφων, ἵνα καὶ βραχὺ διαστήσωμεν ἀπὸ τῶν ποτηρίων. Ut haberemas in his libris perfectam omnibus suis numeris ἱστορίαν δειπνολογικὴν, neque silendum erat de griphis, neque alio loco de iis agendum. Mos antiquorum fuit, ut in conviviis post epulas, oblectamenti omne genus sese recrearent. Ea fine multae diversaeque (prout sunt hominum diversa ingenia ac studia) rationes excogitatae et in mores receptae, honestarum voluptatum. de aliis enim non loquor: quarum utinam extincta esset omnis memoria. Erant quos canere juvaret, vel assa voce, vel ad lyram. erant quos ῥῆσιν εἰπεῖν, et veterum poetarum versus recitare. quidam sermonibus ferendis tempus transigebant. alii proponendis solvendisque quaestionibus sese occupabant, non ex penetralibus quidem philosophiae petitis: sed in quarum tamen solutione aut acuminis aut p. 746. eruditionis specimen appareret. Hujus generis sunt sirpi, live griphi de quibus dicere aggreditur Aemilianus diplomatista. Praeclara res profecto, et quae fidem faciat sapientissimi viri dicto, πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει. Inrita enim a natura omnibus hominibus scientiae cupiditas, effecit, ut etiam inter epulas libenter aliquid aut docerent aut discerent, aut didicisse se ostenderent. Hoc verum est principium sympotiaci moris hujus. cujus inventum antiquissimum est: sicut fere

omnium rerum ad quarum desiderium et amorem natura duce ferimur. Priscos mortales rudi adhuc et impolito seculo, solitos sua convivia quaestionibus hujus atque aenigmatis condire, testis est historia facta: quae Samsonem hominem Mavortium, in epulis nuptialibus, suis convivis crucem fixisse narrat proposito ad solvendum aenigmate sane quam obscuro. Reperiuntur et alia in Hebraeorum libris exempla, in quibus cum antiquitate certat elegantia. Porro haec Aemiliani de griphis tractatio, sive παράβχσις, ut appellatur extremo libro, ad duo capita referri potest: altero natura griphorum explicatur, speciesque variae, necnon conditiones quibus olim proponebantur: altero continentur exempla sirporum, eorum maxime qui in antiquorum comicorum fabulis adhuc Athenaei temporibus extabant. Nihil invenias in iis quae restant de libro decimo, quod ad capitulum istorum alterutrum non pertineat: sed parum distincte et mixtim, utrumque eorum auctor exposuit: nimis ubique (dicendum enim quod res est) de ordine et recta docendi via securus. melius enim fecisset, si quae diversis locis hic et sub finem libri ex Clearcho recitat, continuasset. Sed feramus sane in scripto philologico, quod in philosophico ferre non possemus. Ipsa jam Aemiliani verba expendamus. Proponit primum de griphis esse dicendum, οὐ κατὰ τὴν Καλλίου τοῦ Ἀθηναίου ἐπιγραφομένην γραμματικὴν τραγωδίαν. de industria, ut fere solet, tragoediae hujus mentionem injicit, ut nascatur inde occasio de ea loquendi: quod facturus est aliquanto post. Addit, ἀλλ' ἡμεῖς ζητήσωμεν πρότερον μὲν τίς ὁ ὄρος τοῦ γρίφου. nos vero quaeramus primum quidem quae sit definitio griphi. observandum in his verbis τὸ ἀνανταπόδοτον. debuit enim subicere, deinde hoc dicemus et illud, nunc ait, τίνα δὲ Κλεοβουλὴν ἢ Λινδίαν προύβχλεν ἐν τοῖς αἰνίγμασιν· ἰκανῶς γὰρ εἶρηκε περὶ αὐτῶν ὁ ἐταῖρος ἡμῶν Διότιμος ὁ Ὀλυμπηνός. in quibus parum aut nihil vidisse interpretes, minus mirum. praeter anantapodotum, de quo illi non cogitarunt, fraude librariorum periodus haec negationem amisit, necessario restituendam, si volumus suam mentem auctori restitutam: qui profitetur his verbis, se nihil de aenigmatis a Cleobulina proponi solitis esse dicturum, quia, inquit, argumentum illud ab amico nostro Diotimo sufficienter fuit tractatum. Lego igitur, τίνα δὲ Κλ. ἢ Λ. π. ἐν τοῖς αἰνίγμασιν οὐ ζητήσωμεν: vel παραιτησόμεθα. Ex-

p. 747. emplum habes aenigmorum Cleobulinae apud Diogenem Laertium, in Cleobuli patris vita. nam quod aenigma patri Diogenes attribuit, alii adscribunt filiae. Deinceps Athenaeus, sub Larenfis persona sirpi definitionem hanc ex Clearcho affert: γρίφος πρόβλημά ἐστι παιστικόν, προστακτικόν τοῦ διὰ ζητήσεως εὑρεῖν τῇ διανοίᾳ τὸ προβληθέν, τιμῆς ἢ ἐπιζημίου χάριν εἰρημένον. etsi erat Clearch. hic vir magnus, et in Aristotelica philosophia apprimè versatus: nihil tamen video in hac definitione quod praeceptoris subtilitatem aut ἀκρίβειαν resipiat. nam quis talem πλοκὴν verborum pro vera definitione habeat? *Griphus est problema ludicrum, quo jubetur ut vestigatione mentis quod propositum est investigetur: honoris aut multae gratia in medium prolatum.* Caeterum Griphi appellationem latius producunt et Clearchus et dipnosophistae, quam caeteri scriptores, et universum opinor, vulgus olim Graece loquentium. Illis griphus est quaestionum convivialium species propria, aenigmati simillima, rem quam significat ambagibus de industria tegens: Clearcho non solum τὰ ἀλνιγματώδη problemata griphi nomine continentur: sed omnes in universum quaestiones; quibus soliti docti convivae inter se ludere ad ostentationem vel acuti ingenii, vel eruditionis, vel memoriae. Utimur hac partitione, ut omnia problemata complectamur, quae griphi nomine Clearchus est complexus. Lege omnia griphorum exempla quae ex ejus libris statim et iterum post aliquam multa recitantur: nullum in iis reperies cujus solutio specimen acuminis habeat: sed aut eruditionis, id est πολυμαθείας καὶ πολυαναγνωσίας, aut memoriae. quod genus plurimum fuisse frequentatum arguit μνημονίων appellatio. Sic enim vocarunt auctore Theodecte, peculiari nomine ea problemata, ad quorum solutionem maximum et praecipuum in memoria praesidium. Longe aliter habet in caeteris quae ex aliis scriptoribus commemorantur: ad quorum enodationem quisquis accesserit imparatus ab ingenii acumine, fretus eruditione aut memoria, is meo iudicio promovebit non multum. Generis loco posuit Clearchus in sua griphi definitione, aut verius, quasi definitione, πρόβλημα: alii λόγος: ut qui ita circumscripserunt: γρίφος λέγεται ὁ δύσκολος καὶ συμπεπλεγμένος λόγος, ὁ ἔχων πάθος ἐν ἑαυτῷ μὴ φαινόμενον. utrumque diverso respectu verum est. griphus per se consideratus, oratio est: cum alteri proponitur

ad solvendum, problema, sic in historia Samsonis aenigmate, τὸ πῖπ verterunt γο. πρόβλημα. Iosephus λόγον. Addit Clearchus παιστικόν: ut jocosa haec problemata quibus inter pocula saturi convivae se oblectabant, distinguat ab iis quae serio tractantur a sapientiae candidatis. revera enim ludus et jocus res erat tota. Iosephus de Samfone epulas nuptiarum suarum apud Thamnitas celebrante: τοῦ πότου προβαίνοντος καὶ παιδιᾶς οὔσης οἷα Φιλεῖ παρὰ τοῖς τοιούτοις καιροῖς, ὁ Σαμψὼν εἶπεν. Ἀλλὰ προβάλλοντος ἐμοῦ λόγον εἰ λύσετε τοῦτον ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ ποιούμενοι τὴν ζήτησιν, ὁ θόνας καὶ στολὰς γέρας τῆς συνέσεως κατ' ἄνδρα ἕκαστον φέρεσθε παρ' ἐμοῦ. Julius tamen Pollux, posteaquam zetemata ista συμποτικὰ sive κυλίκεια in duo tribuenda docuit, αἰνιγμα et γρίφον: ita haec duo distinguit: καὶ εἶχε τὸ μὲν αἰνιγμα παιδιάν. ὁ δὲ γρίφος καὶ σπουδὴν. quibus verbis significari videatur, aenigmatum materiam jocos esse et sales: griphorum vero res serias et graves. Quare minus recte aut vere dixerit Clearchus γρίφον εἶναι πρόβλημα παιστικόν. Sed alia profecto mens Pollucis: neque ille unquam ivit negatum etiam griphum habuisse παιδιάν: sed hoc dicit, griphum praeter ludum et jocum etiam solidae eruditionis aliquid admixtum habuisse? quod nemo negaverit, qui Clearcheos griphos consideraverit. Athenaeus infra hoc libro ex ejusdem Clearchi libro primo De paroemiis, τῶν γρίφων ἡ ζήτησις οὐκ ἄλλοτρία Φιλοσοφίας ἐστὶ. καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν τῆς παιδείας ἀπόδειξιν ἐν τούτοις ἐποιοῦντο. et iterum paulo post, ὥστε τὴν παιδιάν μὴ ἄσχετον οὔσαν, μήνυμα γίνεσθαι τῆς ἐκάστου πρὸς παιδείαν οἰκειότητος. [Adjiciam hic locum Aristophanis, ex quo clare colligitur, et cujusmodi essent griphi conviviales veterum, et quomodo solerent proponi. Sic ille initio Vesparum. Cleonymi ῥιψάσπιδος ignaviam traducens. Οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώνυμος. Πῶς δὲ προσερεῖ τις, πρὸς τοῖς συμποταῖς λέγων. Ὅτι, ταυτὸ θηρίον ἐν τε γῇ καὶ οὐρανῷ. Καὶ τῇ θαλάττῃ γ' ἀπέβαλε τὴν ἀσπίδα. Griphi materiam, inquit, praebet Cleonymus. Poterit enim aliquis inter convivas hoc γριφῶδες problema jactare. Ecquod sit illud animal, quod in terra, aëre, mari, clypeum amisit.]

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Explicantur griphorum species de quibus Clearchus apud Athenaeum.

QUEMADMODUM Aristoteles, exposita natura *τερθρειῶν* sophisticarum, certos statim modos proponit nobis solvendi omnia sophismata: sic Athenaeus ubi Griphorum naturam ex Clearcho nos docuit, continuo species eorum diversas ex diversis principiis originem trahentes explicare aggreditur. Sic igitur ille ex eodem quidem Clearcho, sed libro non eodem. apponam autem integrum locum, tui Lector commodi causa: multa enim nobis in eo animadvertenda. Ἐν δὲ τῷ Περὶ γρίφων ὁ αὐτὸς Κλέαρχος Φησὶν, ἑπτὰ εἶδη εἶναι γρίφων. ἐν γράμματι μὲν, οἷον ἐροῦμεν ἀπὸ τοῦ ἄλφα ὡς ὀνόματι ἰχθύος ἢ φυτοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ ἔχειν τι κελεύη τῶν γραμμάτων, ἢ μὴ ἔχειν. καθάπερ οἱ ἄστιγμοι καλούμενοι τῶν γρίφων. ὅθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ὥδην, οἶονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος. Ἐν συλλαβῇ δὲ λέγονται γρίφοι, οἷον ἐροῦμεν ἕμμετρον ὃ τι δῆποτε οὗ ἡγεῖται βα, οἷον βασιλεύς. ἢ ὧν ἔχει τελευτὴν τὸ ναξ, ὡς καλλιάναξ. ἢ ὧν τὸ λεων καθηγεῖται, οἷον Λεωνίδης. ἢ ἑυπαλιν τελικὸν εἶναι, οἷον Θρασυλέων. Ἐν ὀνόματι δὲ ἐροῦμεν ὀνόματα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα δυσύλλαβα, οὗ p. 749. μορφὴ τις ἐμφαίνεται τραγικῇ. ἢ πάλιν ταπεινὰ ἢ ἄθρα ὀνόματα, οἷον Κλεώνυμος. ἢ Θεοφόρα, οἷον Διονύσιος. καὶ τοῦτο εἴτε ἐξ ἐνὸς Θεοῦ ἢ πλεόνων, οἷον Ἑρμαφρόδιτος. ἢ ἀπὸ τοῦ Διὸς ἄρχεσθαι, Διοκλῆς. ἢ Ἑρμώδωρος. ἢ λῆγειν εἰ τύχοι εἰς νικόν. Facit Clearchus septem griphorum species, sive τρόπους τοῦ γρίφου προβάλλειν. Cogitent studiosi de hoc numero, nam si griphi appellationem tam laxè hic accipit Clearchus quam in superiore loco quem proximo capite tractabamus: non est dubium multas esse griphorum ideas praeter commemoratas hic ab illo. quin videntur expositi hic sirpi a doctore Solense, toto genere diversi esse ab iis quos alii omnes scriptores griphos aut aenigmata appellabant. non igitur ἀπλῶς omnium griphorum species sunt septem: sed unius tantum generis illorum, quo veteres fidem memoriae suae in veterum lectione periclitabantur. quanquam huius ipsius generis alias species hic praeter-

missas ex eodem Clearcho sub libri finem refert Athenaeus: itemque libro 15. alias. Eum locum necessario cum iis quae hic recitantur comparandum, describemus integrum. Sic ille: Τοῦ δὲ ἡμῶν παρακειμένου μελιπήκτου, μέμνηται Κλέαρχος ὁ Σολεὺς ἐν τῷ Περὶ γρίφων, οὕτως λέγων Σκεύη κελεύοντα λέγειν ὅμοια, εἰπεῖν τρίπους, χύτρα, λυχνεῖον, ἀκταῖα, βάρθρον, σπόγγος, λέβης, σκαφεῖον, ὄλμος, λήκυθος, σφυρίς, μάχαιρα, τρυβλίον, κρατήρ, ῥαφίς. Καὶ πάλιν ὅψων οὕτως: ἔτνος, Φακῆ, τάριχος, ἰχθύς, γογγυλὶς, σκόροδον, κρέας, θυννίον, ἄλμη, κρόμμυον, σκόλυμος, ἐλαία, κάππαρις, βολβός, μύκης. Ἐπὶ τε τῶν τραγημάτων ὁμοίως. ἄμης, πλακοῦς, ἐντιλτος, Ἰτρίον, † ῥοδῶν, ἐρέβινθος, σησάμη, κοπτῆ, βότρυς, ἰσχάς, ἄπιος, περσέα, μηλέα, ἀμύγδαλα. Ergo nihil accurati in hac partitione, nihil subtilis. Sed nec cuivis promptum septem quae dicuntur species in sequentibus verbis denotare. Nam aut plures videantur non injuria recenseri, aut pauciores. Si summas differentias spectemus Clearchi verbis comprehensas, tres solum griphorum aperiuntur fontes, litera, syllaba, nomen. sin omnes distinctiones attendamus expositas verbis quae adscripsimus, decem non septem tantum griphorum modi inveniuntur. Septem erunt si hanc inveniamus partiendi rationem.

I. ἐν γράμματι. Griphi in litera positi duo modi ostenduntur, qui veteribus in usu. Praemium ei proponebatur qui proferendis piscium plantarumve aut similium rerum nominibus, a certa litera (puta α) incipientibus, sodales antevertisset: aut plura recensuisset. In utro posita esset victoria, celeritate nominandi, an copia nominum, Clearchus non declarat. nobis dubium non videtur, horum alterum aut utrumque spectatum esse in hujusmodi musicis certaminibus. Piscium autem nomina quorum prima litera sit α plurima apud Graecos, etiam praeter illa quae lib. septimo in ordinem coacta legimus. plantarum item plurima, ut ἄμπελος, ἀμυγδάλη, ἄκανθα, ἄνηθος, ἄνησος. Hic prior est modus: alter sequitur: cum jubebant nomen aliquod proferre quod certam literam haberet: aut contra quod certam literam non haberet. Exempli gratia. piscis p. 750. nomen ubi litera canina: ῥίγη. ubi non est eadem litera: ἄμια. sic de caeteris. Addit καθάπερ οἱ ἄσιγμοι καλούμενοι τῶν γρίφων. intelligit problemata γρίφωδη jactari solita in conviviis, quorum erant formulae conceptae

sine ullo fibilo, aut litera sigma. [Certum est, multos e veteribus literae illius sibilum refugisse, adeo ut non pauci carmina integra sine fibilo composuerint. Tryphiodorus quidam Odysseam λειπογράμματος, cui nullum inerat sigma, olim ediderat, ut narrant poetae interpretes. De Pindaro subjicit Athenaeus.] ὅθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ᾠδὴν, οἶονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος. Unde etiam Pindarus odam fecit ubi exemplum est literae σ: ceu gripho quodam proposito in lyrica facultate. et falsa et inepta est sententia quam ex his verbis eliciunt homines eruditi. Graecorum πρὸς, multifariam accipitur: estque hic opus iudicium interpretis. Nam ex praecedentibus non erat difficile divinatu, quid hic significet πρὸς τὸ σ ποιεῖν ᾠδὴν. praeterea explicat sese Clearchus idem infra non longe cum scribit, composuisse Pindarum odam ἀσιγμοποιήθεισαν. id est, in qua nullum erat σ.

II. ἐν συλλαβῇ. Griphi in syllabae observatione positi, duo proponuntur modi. Alter est, versum dicere qui a certa syllaba incipiat, puta βα. ut, Βακτηρία γάρ ἐστι παιδεία βίου. et βάδιζε τὴν εὐθείαν, ἣν δίκαιος ᾗ. adjicit Clearchus, οἶον βασιλεύς. quod ita interpretamur, ut si quis proferat versum incipientem a voce βασιλεύς. ut hic e Phoenissis Euripidis: Βασιλεύς μὲν οὖν βέβηκε κοσμηθεὶς ὅπλοις. sic etiam interpretamur statim, ὥς καλλιάναξ. Dalecamp. accipit aliter utrumque. quare etiam ἔμμετρον, vertit, *dictionem versibus accommodatam*. Negamus nos dari posse ullam vocem, quae non possit accommodari alicui metro. plurima enim sunt et diversissima genera metrorum. nulla igitur vox erit οὐκ ἔμμετρος. quare nulla hic erit difficultas: nullum diligentiae aut memoriae argumentum. Idem Dalecamp. pro ἐροῦμεν dicemus, scribit, ἐρούμεθα: nobis placet quod vulgatum est scriptumque in omnibus antiquis, ἐροῦμεν ἔμμετρον, *versum recitabimus*. Alter modus: versum dicere qui desinat in certam syllabam puta αξ. ut initio Supplicum Euripidis, Ἀπαιδές εἰσιν, οὓς ποτ' Ἀργείων ἀναξ.

III. His duobus modis subjiciuntur alii duo, quorum observatio non in unica syllaba est posita, sed in duabus. Si volumus in Clearcheis verbis septem quas pollicitus est species invenire, separandi hujus generis griphi a praecedentibus. Perspicua magis fuerit partitio, si scribatur, ἣ ἐν συλλαβαῖς, οἶον ὧν τὸ λ. κ. Prior est illo-

tum, ὦν τὸ λεων καθηγεῖται, οἷον Λεωνίδης: id est, *versum dicere cujus duae primae syllabae sint λεων, ut si inchoet a nomine Λεωνίδης.* Posterior modus, ἢ ἔμπαλιν τελικὸν εἶναι, οἷον Θρασυλέων. *versum dicere qui desinat in ultimas syllabas λεων: ut cujus vox postrema fuerit Θρασυλέων.* Possumus vocem ἔμμετρον etiam aliter accipere: ut neque versum neque dictionem versui aptam intelligamus: sed certum pedem metricum. p. 751. ut βασιλεὺς exemplum sit dictionis a βᾶ incipientis, quae constat anapaesto, καλλιάναξ, dictionis in αἷ desinentis, quae constet choriambo. Λεωνίδης exemplum est jambicae dipodiae, sive ταυτοποδίας. Θρασυλέων, quarti paeonis. Statuet lector eruditus, utram interpretationem sit satius sequi.

III. ἐν ὀνόματι. Omnes quae deinceps explicantur species griphorum ad unum caput referri possunt: versantur enim omnes in nominis cujuspian observatione. sed ut septem illae species de quibus dictum est inveniantur, necessario separatim explicabimus singulos modos qui hic proponuntur. Ait igitur, ἐν ὀνόματι ἐροῦμεν ὀνόματα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα δισύλλαβα, οὗ μορφῇ τις ἐμφαίνεται τραγική. *Griphus ut sit in nomine, dicemus, nomina simplicia aut composita duarum syllabarum, ubi tragica species quaedam appareat.* sive, quibus persona quaequam tragica repraesentetur. Vellem esset exemplum a Clearcho adjectum. nam obscura mihi haec verba. attulimus duplicem vocis μορφῇ interpretationem: prior spectat tragicarum personarum σκευήν, quae describitur fuse Julio Polluci lib. 4. cap 19. Sensus est, proferendum esse aliquod nomen quo designetur ornatus alicujus tragicae personae. puta regis, aut reginae, aut alicujus senis, aut vetulae lamentantis, aut nuncii, vel alius e similibus personis, sine quibus non sit tragoedia. posterior interpretatio ad personas ipsas respicit quarum nomina ex historia fabulari et ex antiquorum tragicorum fabulis sunt omnibus obvia. Tragicum nomen simplex disyllabum, ut *Tydeus, Peleus, Oeneus, Minos.* Tragicum nomen compositum dissyllabum, ut Ἀτρεΰς. est enim ab α, et τρέω: et eum proprie significat qui est impavidus. Νηλεὺς, *misereri nescius.* Κύκλωψ, Προκλῆς, Πρόκνη et id genus.

V. ὀνόματα ταπεινὰ ἢ ἄθρα, οἷον Κλεώνυμος. *nomina humilia, quid aliud interpretari est quam humilium personarum? puta servorum aut servarum.* ἄθρα nomina,

quae honesta quidem sunt, sed nullius tamen deum nomen in se continent, ut Cleonymus, Aristoteles, Demosthenes.

VI. *ὀνόματα Θεοφόρα*. Nominibus atheis, id est, *sine Deo*, contraria illa quae Deum aliquem in se continent, ut *Dionysius*. *Διόνυσος* enim est *Bacchus*. vel plures, ut *Hermaphroditus*. insunt huic vocabulo Mercurii et Veneris nomina. Aliquando proferenda erant nomina quorum ἀπὸ Διὸς principium, ut Diocles: aut ἀπὸ Ἑρμοῦ, ut Ἑρμόδωρος.

VII. *ὀνόματα λήγοντα, εἰ τύχοι, εἰς νῆκος*. ut Aristonicus, Demonicus, Callinicus. Non video magnum discrimen inter hanc et tertiam speciem.

Addit Clearchus, οἱ δὲ μὴ εἰπόντες οἷς προσετάττετο ἔπινον τὸ ποτήριον. qui non dixerant quod iussi fuissent, poculum bibebant. non exponit quale illud poculum fuerit: propterea subicit Larenis, καὶ ὁ μὲν Κλέαρχος οὕτως ὠρίσατο. τί δέ ἐστι τὸ ποτήριον καλέ μου Οὐλπιανὲ ζήτηι. In extremo libro satisfit quaestioni p. 752. huic: et ex Antiphanis Ganymede docetur muriam solitam infundi in eorum poculum, qui non potuissent quod fuerant iussi praestare. Diserte Antiphanes, Ἄλμης ἐχρῆν τι περιφέρειν ποτήριον. Hoc ipsum et Pollux confirmat, ὁ μὲν λύσας γέρας εἶχε κρεῶν τινὰ περιφοράν. ὁ δὲ ἀδυνατήσας, ἄλμης ποτήριον ἐκπиеῖν. Sed non arbitrandum est certam ullam poenam fuisse ita moribus receptam, ut ejus consuetudo apud Graecos omnes obtinuerit. Hesychius pro muria merum istis propinat, aut aquae cadum. Idem censendum et de praemio rectae responsionis. quod apud alios aliud solitum proponi ne dubitandum quidem est. Non praetermittam super hoc mirifica Eustathii verba e 22. in Odyssæam commentario. Γρῖφος, ait, δύσκολον ζήτημα ὃ ἐν συμποσίοις ἔλαγέ τις προκειμένης Φιάλης οἴνου γεμούσης. καὶ ὁ ἐπιλυσάμενος τὸ ἀπορηθὲν, ἐξέπινεν. εἰ δὲ μὴ, ὁ ἀπορήσας ἐνεφορεῖτο τῆς Φιάλης. Quis fando accepit simile genus certaminis? cum victo victorique par et eadem conditio proponitur: et ut ait poeta ἐν ἰῷ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἡδὲ καὶ ἐσθλός. Sic enim dicit: qui griphum solvit appositam vini phialam ebibit: qui victus difficultate succubuerit, phiala se ingurgitat. Sed praestat exponere ὁ ἀπορήσας, is qui griphum proposuit. hoc melius.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

*Exponitur hic griphus, ὃ τι φέρων τις μὴ φέρει.
item alii de olla carniū, de placenta, vino,
aqua, myrrha.*

SUPEREST jam, ut ad diversi generis griphos vere γριφώδεις, quos ex antiquis comicis recitat dipnosophista, accedamus. Primus omnium est, quem describere ait ex Antiphane ἐν Κνοιθίδι ἢ Γάστρωνι. jure suspecta nobis prior tituli hujus vox: sicut libro septimo dicebamus, capite nono. Poetae versus infra descripsimus.

Ἐγὼ πρότερον μὲν τοὺς κελεύοντας λέγειν
γρίφους παρὰ πότον, ὥοι μὲν ληρεῖν σαφῶς,
λέγοντας οὐδέν. ὁπότε τις προστάττεται
εἰπεῖν ἐφεξῆς, ὃ τι φέρων τις μὴ φέρει.
ἐγέλων, νομίζων λῆρον οὐκ ἂν γενόμενον.
οὐδέ ποτέ γ' οἶμαι πρᾶγμα παντελῶς λέγειν.
ἐνέδρας δ' ἔνεκα. νῦν δὲ τοῦτ' ἔγνωχ' ὅτι
ἀληθὲς ἦν. φέρομεν γὰρ ἔρανον τιν' ἄν-
θρωποι δέκ' οὐ φέρει δὲ τούτων τὴν φορὰν
οὐδεὶς. σαφῶς οὖν ὃ τι φέρων τις μὴ φέρει
τοῦτ' ἔστιν. ἦν θ' ὁ γρίφος ἐνταῦθα ῥέπων.

Non solum interpretes Athenaei, sed etiam alii viri eruditi, qui in colligendis exponendisque antiquis griphis posuerunt operam, crediderunt griphum, cujus hic Antiphanes meminit, non alio quam ad eranos et collectas conviviales pertinere. Ut longe aliter sentiamus, comici verba nos impellunt: ex quibus difficile non est intellectu, jactatum fuisse vulgo in conviviis griphum hunc, et singulos convivas de eo solitos ordine interrogari, ut is demum auferret praemium, qui rem acu tetigisset. quod autem eranis hic accommodatur: etsi non est illepidum commentum: a vera tamen interpretatione, et ea p. 753. sententia quam griphi auctor animo conceperat, prorsus alienum videtur. Sed profecto ita est: qui apud Antiphane haec loquebatur, non id agebat ut seria responsione propositum sibi griphum solveret: sed per ludum et jocum illiberalibus eranistis eum applicat. Putavi hactenus, ait, nugas agere eos qui in conviviis griphos solvendo proponerent, cujusmodi hic est: *Quidnam illud sit, quod ferens aliquis, non fert tamen.* hoc

inquam, ait ille, putabam merum nugatorum hominum commentum, omni veritate cassum, quodque interpretationem nullam admitteret. Nunc autem rerum experimentis edoctus, sententiam veram eo gripho contineri didici. Nam ecce, cum inter nos sodales decem convenisset, ut quisque pecuniam aliquam conferret ad coenam, ut una essemus apud unum ex ipsis, qui omnium mandatu coenam parare jussus fuerat: ille quidem coenam paravit, et reliqui sodales, ut convenerat, apud illum coenarunt: pecuniam vero nemo eorum contulit: nemo symbolam dedit: omnes tamen eranistae haberi volunt, non gratis excepti convivae. Quare in istis solo nomine eranistis, non reapse eranum pendentibus, verum apparet quod ajebat griphus, esse qui ferentes aliquid non ferant. Vel sic interpretare: Decem sumus sodales qui eranum conferimus ad epulas: sed nemo nostrum est qui totum ferat eranum. omnes tamen ferre dicimur: ferimus igitur et non ferimus. Notemus in primo versu τὸ κελεύοντας, *jubentes*: et in tertio τὸ προστάττεται *jubetur*. Sic enim fuit moris, ut magister convivii, aut alius e convivis potestatem haberet jubendi, ut ad propositam quaestionem aenigmaticam singuli responderent. Ideo Clearchus in definitione griphi usus voce προστακτικός. respondebant autem eo quo sedebant aut accumbebant ordine: ideo ait versu quarto, εἰπεῖν ἐφεξῆς. nam ἐφεξῆς non est subito aut confestim. sed ἐπισχερώ. [*deinceps ordine continuo*.] eleganter λῆρον οὐ γεγόμενον appellat orationem mere nugatoriam. contra apud Demosthenem οἱ γεγόμενοι λόγοι sunt veri sermones. [apud Martialem *res facta*: cum ait, *Tu factam tibi rem statim putasti, Et non sobria verba subnotasti.* alibi, *Jam te rem factam Bithynice credis habere?*] Sextum versum menda non carere satis liquet: nam ὦμην saltem erat dicendum non οἶμαι. sed aliud poetam censemus scripsisse. Lego, Οὐδέποτε γ' ὄν τι πρᾶγμα παντελῶς λέγειν. vel ὄντα πράγματα. putabam eos dicere quae nullo modo essent in rerum natura, sed mera commenta. Melius scribas in septimo, Ἔνεκα δ' ἐνέδρας. solum decipiendi causa, ut in re nihili occupatos sic homines tenerent, tanquam in re seria. [Octavum et nonum ita concipi malebat Scaliger. Φέρομεν γὰρ ἄνθρωποι δέκα Ἑρανὸν τιν'. οὐ φ.] Undecimus est Aristophanis mutatus leviter, Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμός ἐνταῦθα ῥέπει. Caeterum griphum hunc interpretari

ex mente auctoris, fortasse difficile est: illud non nimis difficile excogitare qui exponas non inepte. Nam verbi gratia, qui equo vehitur aut navi, et gladium fert, is quod fert non fert. Etiam qui adversam fert fortunam, is et fert, (sic enim loquuntur omnes linguae) et non fert: κυρίως nempe. Pater futurus sobolis suae, prius quam generaverit, eam fert et non fert. fert semen δυνάμει ἄνθρωπον: actu non fert. Cum plures collatis viribus onus ferunt, quisque eorum fert et non fert. pro virili fert, in totum non fert. Utraque enuntiatio aequae vera: ὁ συμβαστάζων βαστάζει. et ὁ συμβαστάζων οὐ βαστάζει. [Atque hoc adeo verum est, ut non dubitet Julianus jurisconsultus dicere subtili ratione furtum trabis excusari posse, quam plures simul abstulerint. Locum viri prudentis quia huic gripho facem allucet adscribam e libro nono Digestorum. *Multa, inquit, jure civili contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta esse, innumerabilibus rebus probari potest. Unum interim posuisse contentus ero. Cum plures trabem alienam furandi causa sustulerint quam singuli ferre non possent; furti actione omnes teneri existimantur: quamvis subtili ratione dici possit, neminem eorum teneri: quia neminem verum sit eam sustulisse.*] Sexcenta alia possunt excogitari. Atque hoc de industria quaesitum videtur, ut ejusmodi problemata proponerent, quorum posset afferri multiplex interpretatio. Ita poterant singuli convivarum ingenium exercere. Quod diximus Antiphan. detorsisse hunc sirpum ad eos qui collectas non solverent: probatur non obscure sequentibus verbis:

Ἄλλ' οἷα λογοποιοῦσιν ἐν τῷ πράγματι.
οἱ τάργυριον μὴ κατατιθέντες· ὥς σφύδρα
Φίλιππος ἄρ' ἦν εὐτυχής τις, νῆ Δία.

quorum tamen sententia ex iis quae non extant pendens pervideri non potest. Sequuntur alii griphi ex eodem comico ἐν Ἀφροδίτῳ. ita omnes codd. mendose. Laudatur alibi fabula hujus comici Ἀφροδίτης γοναί. de ea loquitur fortasse, et ἐν Ἀφροδίτῳ dixit, pro ἐν δράματι Ἀφροδίτης. Primum describitur δι' αἰνιγματῶν olla carniū. dicitur olla τροχορυμασίτευκτον κοιλωσώματος κύτος, πλαστὸν ἐκ γαίης, ἐν ἄλλῃ μητρὸς ὀπηθὲν στέγγ. *rotae impulsu factum cavi corporis vas, fictum e terra, coctum in alio tecto ejusdem matris.* nihil obscurum hic. Similis illa patinae descriptio alius comici,

τῆς τροχηλάτου κόρης Πίμπλησι λοπάδος στερνοσώματος κύτος. de qua lib. 2. cap. 23. In membranis et Epit. scriptum τρόχου ῥύμασι τευκτόν. non probo. at τὸ ἢ quod praepositur huic voci in omnibus libris, suspicionem movet mihi ita scribenda esse praecedentia: Πότερον ὅταν μέλλω λέγειν σοι τὴν χύτραν λέγω; Ἡ τρ. *Si tibi habeam verba facere de olla, utrum placet tibi, vel ut ollam dicam. vel ut his utar ambagibus?* Sic paulo post ἡ σαφῶς πλακοῦντα Φράζω σοι; Deinde carnes agninae in olla coquentes sic exprimuntur, Νεογενοῦς ποίμνης δ' ἐν αὐτῇ πνικτὰ γαλακτοθρέμματα τακεροχρῶτα δικτύουσιν. Sed vox postrema corrupta est deformiter: neque in Epitoma ullum ejus vestigium. Subjicitur griphus alius quo placenta describitur ex melle, lacte, farina subtili artificio ficta. Sic Antiphanes,

p. 755.

— Ξουθῆς μελίσσης νάμασιν τε συμμιγῆς
μηκάδων αἰγῶν ἀπόρρουν θρόμβον ἐγκαθήμενον
εἰς πλατὺ στέγαστρον ἀγνῆς παρθένου Διοῦς κόρης
λεπτοσυνθέτους τρυφῶντας μυρτοῖς καλύμμασιν.
etiam si non adjecta essent sequentia verba, ἡ σαφῶς πλακοῦντα Φράζω σοι; non erat attendenti obscurum futurum, placentam his versibus describi. in primo scribendum συμμιγῇ. in postremo, λεπτοσυνθέτοις, videlicet καλύμμασι. et τρυφῶντας nempe θρόμβων. Nemo etiam dubitabit, cur vocat vinum Βρομιάδος ἰδρῶτα πηγῆς. At proximus versus corruptissimus est, Λιβάδα δὲ Φαίδανδρον ὠδὴ παράλιπον, ὕδωρ Φάθι. Legendum ex Vindelicianis Excerptis, Λιβάδα Φαίδραν δροσώδη παρ. vel potius Φαίαν δρ. quod verum esse nullus dubito. de vero aquae colore, et an ullus ei sit color, alibi disputamus: sed poeta Φαίαν pulli coloris appellat Homeri exemplo: cui semper aqua dicitur nigra. passim in ejus poesi κρήνη μελάνυδρος. et μέλαν aut δυοφερὸν ὕδωρ. Proximo versu Κασιόπνουν αὔραν δι' αἴθρας, interpretatur comicus *myrrham*. mirum: nam aliud casia aliud myrrha. sed videntur myrrham lata notione posuisse pro quolibet aromate. quare etiam a מִרְרָה quod Hebraeis *myrrham* significat, fecerunt μύρον commune nomen omnium ejus generis. quia tamen quem locum habere queat dictio μακρὰν initio insequentis versus non video: fortasse scribendum est, σμύρναν εἰπέ μοι ἢ κασίαν. Sed mallet fortasse aliquis μίαντ' pro μακρὰν rescribi. hoc igitur κείσθω εἰς μέσον. At in iis quae adjicit comicus legi metricae consulere non nunc laboro: sententiae utcunque consu-

veris per hanc lectionem et interpunctionem, μηδὲ τοιοῦτον ἄλλο μηδὲν μοι ἐς τοῦμπαλιν Λέγων, ὅτι δοκεῖ, τοῦτ' ἔργον εἶναι μεῖζον ὥς Φασί τινες. Αὐτὸ μὲν μὴ λέγειν, παρ' αὐτὸ δ' ἄλλα συστρέφειν πυκνά. *myrrham*, ait, *dic mihi aut casiam* (vel, o infrunite) *neque quicquam ejusmodi mihi dixeris, loquens contrario modo atque omnes alii: quoniam videlicet, magnum videtur nonnullis, rem quidem ipsam non dicere: sed circa rem alia multa torquere.*

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

Griphus de somno: de podice: de ichneumone. ἀττελεβόφθαλμος. ἀμφικνέφαιος, ἀμφικνέφαλος, et ἀμφικέφαλος. multa de ichneumone. Obscurus griphus de camo judiciali.

AENIGMA de somno quod deinceps recitatur ex Alexide, circumferebatur debile, et tantummodo hemitomum. nos alterum hemitomum ex Eustathio et membranis adjecimus: sed perperam distincta sunt quaedam. ideo hic describemus.

Οὐ θνητὸς οὐδ' ἀθάνατος, ἀλλ' ἔχων τινα
σύγκρασιν· ὥστε μήτ' ἐν ἀνθρώπου μέρει
μήτ' ἐν Θεοῦ ζῆν. ἀλλὰ Φύεσθαι τ' αἰεὶ
καινῶς. Φθίνειν τε τὴν παρουσίαν πάλιν.
ἀόρατος ὄψιν, γνώριμος δ' ἅπασιν ὢν.

non est mortalis neque immortalis, sed habet mixtum temperamentum: itaque nec ut homo, nec ut Deus vivit: sed cum nascatur subinde nove, perit rursus p. 756. *ejus praesentia: id est, ipse postquam est renatus, invisibili specie, notus est omnibus. Quare invisibilem somnum dicat, stultum sit quaerere, simul enim nascitur somnus, et caecus fit homo: simul redit facultas videndi, et abit somnus. tamen arguantur grammatici et ejus rei causam asserunt nec causam. Ajunt enim, ἔστι δὲ τοῦ τοιούτου γρίφου τὸ ἀόρατος ὄψιν, ἐξ Ὁμήρου· ὃς ἀόρατον Διὶ τὸν ὕπνον πεποίηκε. quia dixit poeta, Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος. Insequuntur aliquot griphi ex Eubuli Sphingocarione, cum ipsorum interpretatione. Griphum hexametris versibus complexus est poeta: instar oraculorum, quae saepe fabulis suis eo genere versuum infe-*

runt comici. interpretatio iambicis senariis scripta est. Primi griphi primus versus ita scribitur in vulgatis libris, Ἔστι λαλῶν ἄγλαστος, ὁμῶνυμος, ἄρρενοθῆλυς. melius scripta lectio, ὁμῶνυμος ἄρρενι θῆλυς. *sive mas sive foemina idem* habet nomen. Versu tertio, non damno quod est editum, Ἀξύνετ' ἄξυνέτοισι λέγων. conjectura nostra an omnino damnari debeat viderint eruditi: ἄξύνετα ξυνετοῖσι λέγων. Sed jam conjectura haec non est, postquam ita scriptum reperimus in Excerptis. Quid hic significet, νόμον ἐκ νόμου ἔλκων, melius declarari non potest quam verbis Aristophanis in Nubibus, ὥσπερ βροντὴ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ, καὶ δεινὰ κέκραγεν Ἀτρέμας πρῶτον παππᾶξ, ἡἴπειτ' ἐπάγει παπαπάππαξ. Scribe ultimum iambicum, Δεῖος. τί βούλει; πνευμάτων πολλῶν φύλαξ. Transeamus ad proximum griphum. Ait Eubulus, Ἀττελεβόφθαλμος, μὴ πρόστομος, ἀμφικνέφαλος, αἰχμητῆς παίδων ἀγόνων γόνον ἐξαφανίζων.

hic sane opus habebamus Oedipo: nam haec Sphinx Davis οὐ ξυνετὰ hic loquitur. Ichneumonem intelligi ipse auctor griphi docet nos. Posterior versus totus ab eo est expositus, de priore videamus. Igitur versu isto Ἀττελεβόφθαλμος, μὴ πρόστομος, ἀμφικνέφαλος, describitur ichneumon bestia tribus notis. prima est, quod sit ἄττελεβόφθαλμος, id est, *oculos habeat locustae oculis similes*: quarum species una ἀττέλεβος vel ἀττέλαβος dicta Graecis. In quo autem haec similitudo? Locustarum genus constat esse ἐξοφθαλμον et σκληρόφθαλμον: *habere oculos eminentes et praeduros*. Ichneumonis oculi adeo non prominent, ut κοίλοφθάλμοις adnumerandi sint potius quam ἐξοφθάλμοις. restat igitur ut in oculorum duritie similitudo sit posita. de quo tamen amplius censeo pronuntiandum: nam visus mihi ichneumon oculorum acie plurimum valere, at τὸ σκληρόφθαλμον inter maxima oculorum vitia. quare non dubitavit olim Nigidius negare locustas oculos habere. De oculis ichneumonis nihil Aristoteles, nihil Plinius, nihil Nicander. Oppianus philosophus et poeta magnus, tribuit ei oculos igneos, isto versu, Νόσφι μόνης οὐρῆς τε καὶ ὀφθαλμῶν πυροέντων. item λοξοὺς et torvum tuentes: sed tum quando est praedae intentus.

Δὴ ῥα τότ' ἰχνεύμων δολίην ἐπὶ μῆτιν ὑφαίνων,
 λοξοῖς ὀφθαλμοῖσιν ἀπείρονα θῆρα δοκεύει.

p. 757.

Plinius paulo aliter, *In dimicatione caudam attollens ictus irritos aversus excipit, donec obliquo capite spe-*

culatus invadat in fauces. Altera nota est *μὴ πρόστομος*: quae si non accipitur caute, falsa est: nam ichneumonem rostro acutissimo esse dubitat nemo: quod negari videtur hac voce: *πρόστομα* enim vocantur, quae sunt acuta ut gladius et id genus. Sed non est novum, ut eadem vox diversas atque adeo contrarias aliquando interpretationes recipiat. Proprie idem est *πρόστομος* atque *έστομωμένος ore praeditus*. gladius *πρόστομος* dicitur, qui secat et vorat quae sunt obvia, quod ore faciunt animalia. Alia notione ichneumon dicitur *μὴ πρόστομος*, quia os proprie dictum non habet: sed rostrum mucronatum: nam habet istud animal *ρύγχος* insigne, ut scimus *ἀπὸ τῆς αὐτοψίας*. Sustuleris hanc difficultatem si contra librorum auctoritatem scribere sustineas *καὶ πρόστομος*, vel *μικρόστομος*. quod nobis prope temerarium videatur. Tertius character est *ἀμφικνέφαλος*. vel quod idem est, *ἀμφικνάφαλος*, *caput habens tomentaceum aut pulvino simile*. quod ne deus quidem Hermes recte possit *έρμηνεύειν*. Dalecampius emendavit *ἀμφικνέφαλος*, ad colorem referens, qui est sane subobscurus, ut omnium rerum *έντέφρων*. Est autem *κνεφαῖος caliginosus*. sic apud Hippocratem *ζοφοειδής* coloris est nomen, ut observamus alio in opere. Sed neque huic emendationi assentiri debemus: cum in antiquissimis membranis, et optimis Excerptis diserte scriptum sit *ἀμφικνέφαλος*. Sic etiam alibi dictiones *ἀμφικνέφαλος* et *ἀμφικνέφαλος* reperimus invicem confusas. Nam quae Polluci libro decimo, capite sexto, *ἀμφικνέφαλος κλίνη* dicitur: hanc alii grammatici *ἀμφικνέφαλον* nuncupant. sed verioremi puto Pollucis *γραφήν*: et in Etymologico ita censeo emendandum. *Κνέφαλον* dicebant *τὸ προσκνεφάλαιον*. inde *ἀμφικνέφαλος κλίνη*, lectus habens utrinque pulvinar. At in hoc gripho *ἀμφικνέφαλος* scribendum omnino: vel quod idem est et metro convenit potius *ἀμφικνάρηνος*. Videtur glossa irrepsisse in locum vocis legitimae, ut sexcentis locis apud Poetas. Porro ancipitem appellat Eubulus ichneumonem, sive utrinque capitatum quia in dimicatione aversus pugnans pro capite utitur cauda. Adde quod ejus cauda speciem aliquam capitis prae se fert, auctore Oppiano, cujus fides in talibus non facile suspecta sapientibus. Sic autem ille:

Οὐρή οἱ δολιχὴ γὰρ ὄφιονέη τε τέτυκται
 ἄκροισι κεφαληδόν, εἰδομένοισι κορύμβοις.
 ἅντα μελαινομένη θηρῶν Φολίδεσσιν ὁμοίη.

fatis manifesto similitudinem aliquam cum capite caudae tribuit voce κεφαληδόν. Sed quid aliorum quaerimus testimonia? Eubulus ipse auctor griphi idemque interpret, mox ἀμφίστομον ichneumonem vocat et caussam adjicit, quia, αἰ, κεντεῖ κάτωθεν, τοῖς δὲ χείλεσιν δάκνει. quare nullum dubium, ἀμφικέφαλος scribendum esse, aut sicut p. 758. dicebamus, ἀμφικάρηνος. Vidimus nos Francofurti ad Moenum ante hos decem annos ichneumonem ex Aegypto allatum. Forma erat qualis est ictidis, ut recte cecinit Nicander.

Μορφὴ δ' ἰχνεύταο κινωπέτου οἶον ἀμυδρῆς
ἰκτιδος ἥτ' ὄρνισι κατοικιδίοισιν ὄλεθρον
μαίεται, ἐξ ὑπνοιο καθαρπάζουσα πεταύρων
ἐνθα λέχος τεύχονται ἐπ' ἰκρίου.

describit poeta quem vulgo furetum vocant cujus insidiae gallinis periculosissimae mustelarum genere et appellatione Plinius ictidas complectitur. Huic ergo animali, quantum recordamur, similis erat ichneumon quem vidimus. magnitudine selem superabat: rostrum illi acutissimum, auriculae perbreves et quarum rotundus ambitus: cauda pro caetero corpore admodum producta: color cinereus: sed in rostro et pedibus crebrae erant nigrae maculae: irritatus pilos surrigebat. caetera de ichneumone Petrus Bellonius vir magnus, et cui multum studiosi omnes debent. Subjecta duo verba his duobus versibus, Ἰχνεύμων Αἰγύπτιος. reliquiae sunt integri versus Eubuli. Integrare possis hoc modo: Τίς οὗτος; Ἰχνεύμων ὃδ' ἐστ' Αἰγύπτιος. Griphus de pappo interpretis non eget. In explicatione subjecta penultimus versus mutilus est. sententia non dissimile aliquid postulat, — ὅταν δ' ἀποβάλλῃ τὴν ὑγρότητα τοῦτο, πέτεται κοῦφος ἄν. vel ὅταν δ' ἀποβάλλῃ τοῦτο, πέτεται τότε κοῦφος ὡς ἔχων πτερὰ. Postremus griphus ex Eubulo recitatus ita habet:

Ἔστιν ἄγαλμα βεβηκὸς ἄνω, τὰ κάτω δὲ κεχηνὸς
εἰς πόδας ἐκ κεφαλῆς τετρημένον. ὃξὺ διατρεῖς
ἀνθρώπους τίκτειν κατὰ τὴν πυγὴν ἐν ἑκάστον.
ἄν οἱ μὲν μοίραν ἔλαχον βίου. οἱ δὲ πλανῶνται.
αὐτὸ δ' ἑκάστος ἔχων αὐτὸν καλέουσι φυλάττειν.

Eubuli interpretationem non subiecit Athenaeus: contentus verbo monuisse intelligi τὸ κληρωτικόν, *instrumentum sortiendi*. Nullum dubium est, referendam esse hanc descriptionem γριφώδη ad consuetudinem Attici fori, ut fere omnia quae apud comicos etiam Latinos, nedum Graecos, leguntur. Cum autem calculis suffragia ferre

moris esset in ea urbe: duo vasa in eos usus admoveri
 solita legimus: καδίσκον, live κάδον, et κημόν: quorum
 erant formae diversissimae. Cadus urna erat satis capax,
 quae conjectos calculos aut choerinas continebat. camus
 vasculum erat live textum vimine opus, oblongum, ab
 altera parte latum, ab altera angustum, utrinque patens
 per quod in cadum calculi immittebantur. Pollux lib. 8.
 καδίσκος μὲν οὖν ἐστὶν ἀγγεῖον, ᾧ τὰς ψήφους ἐγκα-
 θίσταν: κημός δὲ οὗ κατήσαν αἱ ψῆφοι, ἐπικειμένου
 τῷ καδίσκῳ. Docti viri de cado griphum hunc sunt in-
 terpretati: nos de camo auctorem griphi sensisse con-
 tendimus. Sed verba inspiciamus. Ita autem vertimus:
Est statua, inquit, cujus basis in summo est, in imo
hians. a capite ad calcem perforata, desinens in acu-
tum, ibique foramen habens, viros pariens per nates,
(id est, posticam partem) unum quodque, quorum alii
sortem vitae nanciscuntur, alii errant. Appellat ἀγαλμα
 camum: quia ut statuae super sua basi solent collocari,
 sic camus super ore caddisci live urnae. nam et Graeci p. 759.
 ὑδρίαν vocant. neque probem simulacrum exponi: minus
 probo eruditorum hominum sententias super sequentibus
 verbis, βεβηκὸς ἄνω, τὰ κάτω δὲ κεχηνός. legunt μεμυ-
 κὸς ἄνω. connivens superne, live clauso ore. quod ab-
 surdum est. Nam camus immittebatur in os cadi, et per
 ipsum trajiciebantur sortes in cadum: quare veteres colo-
 et infundibulo comparant camum, cum ratione figurae,
 tum propter usum. Scholiastes Aristophan. κημός ὁ ἐπὶ
 τοῦ καδίσκου, εἰς ὃν τὰς ψήφους καθίσταν ἐν τοῖς δικα-
 στηρίοις. Κρατῖνος δὲ αὐτὸν ἐν Νόμοις χοίνιον ἡθμόν
 καλεῖ. τοιοῦτος γὰρ ἐγένετο. καὶ ἦν παρόμοιος χώνη. Scri-
 bendum σχοίνιον ἡθμόν. Cratinus camum appellat, co-
 lum junceum. Hesychius, σχοίνιος ἡθμός, δι' οὗ τὰς
 ψήφους εἰς τὰς ὑδρίας οἱ δικασταὶ καθιᾶσι. respicit sine
 controversia illum ipsum Cratini locum. Iidem gramma-
 tici camum vocant πλέγμα κωνοειδὲς καὶ ἡθμοειδές. tex-
 tum coni figura, colum referens: et cur ori cadisci
 imponeretur camus caussam afferunt, ἵνα μὴ ὀλισθαίνωσιν
 αἱ ψῆφοι: ne calculi aberrantes ab angustiore cadisci
 foramine dilaberentur. Quare etsi specie veri blanditur
 illa lectio μεμυκὸς ἄνω: quia opponuntur inter se μύειν
 et χάλναι: falsa tamen est, atque adeo ridicula. βεβη-
 κέναι est rectum insistere, ut cum super basi sua stat
 statua. at quaecumque sunt κωνοειδῆ ut colum, infun-
 dibulum, et camus, inversae pyramidi similia sunt: cujus

basis est sursum versa, cuspis deorsum. Ex his intelligimus quam eleganter Eubulus camum appellet ἄγαλμα βεβηκὸς ἄνω. In secundo versu διατρὲς positum pro διάτρητον. Videtur autem battologia mera, τετρημένον, ὅξυ διατρὲς, nisi commode exponatur. In Excerptis et membranis pro διατρὲς scriptum invenimus διάτρωτον, forte pro διάτρητον aliquando legebamus διαμπρὲς, pro διαμπερὲς. sed poenitet conjecturae. In tertio versu τίκτον scribe cum Excerptis: in iisdem est ἐν ἑκάστον. unum quemque: sive singulos homines. quia de singulis fontibus separatim feruntur suffragia. non displicet ἐν ἑκάστον. ut obscure respiciatur ad diversos camos. duos enim, (aut etiam tres) cados cum suis camis statuebant. in alterum nigri, in alterum albi calculi conjiciebantur. πυγὴν appellat angustam cami partem, per cuius foramen calculi in urnam ingrediebantur. Obscure dictum et plane αἰνιγματωδῶς, homines parere, pro ferre decretoriam de vita aut morte hominis sententiam. magis proprie usus esset verbo γεννᾶν. tum enim generatur et concipitur sententia, cum per camum sortes in urnam mittuntur: paritur autem tum, quando edens urna immisos calculos palam facit iudicum voluntatem. In quarto legunt Excerpta, ὧν οἱ μὲν μοίρας ἔλαβον βίου. eos intelligit qui absolvuntur. πλανᾶσθαι est in exilium pelli, quae civilis mors est. Ultimus versus est corruptissimus. Breviatori licuit eum praetermittere: liceat et nobis idem. hoc malumus, quam incidere in fumum, vitantes humum. quod scimus accidisse iis qui adhuc de ejus interpretatione aliquid scripserunt. Nam quicquid est quod isto versu significatur, omnino ad camum judicalem id pertinet: qui alio referunt, errant, et Athenaeum inscitiae aut supinae ac dolo proximae negligentiae insimulant.

CAPUT VIGESIMUM.

Antiphanis Problema, et Sappho, dramata duo. Griphus de libidinoso: item alii. Achaei tragici Iris. cucurbitae κόλλησις. alia non pauca.

DEINCEPS referuntur alii griphi ex Antiphanis *Problemate*. videtur hic comicus hanc fabulam edidisse, ut inanes sophistarum λογομαχίας traduceret. Primus griphus ita concipitur,

Ἰχθύσιν ἀμφίβληστρον ἀνὴρ πολλοῖς ἐπιβάλλων
οἰηθεῖς, μεγάλη δαπάνη μίαν εἴληυσε πέρκην,
καὶ ταύτην ψευσθεῖς, ἄλλην κεστρεὺς ἴσον αὐτὴν
ἦγεν. βουλομένῳ δ' ἔπεται πέρκη μελανούρῳ.

Viri docti scribunt ἐπιβάλλειν οἰηθεῖς. nihil censemus
esse mutandum, sed οἰηθεῖς interpretor cum animos jam
sustulisset ob spem praedae. nam ita accipitur τὸ οἴεσθαι.
unde est veteris sapientis dictum sapientissimum: οἴησις
ἐστὶν ἐγκοπὴ προκοπῆς. *Spiritus elatus est, qui progre-
dientes facit regredi.* In tertio scribendum videtur, Καὶ
ταύτης ψευσθέντ' ἄλλην κεστρεὺς ἴσον αὐτῇ ἦγεν. vel
αὐτῷ. In ultimo scribunt veteres, βουλομένη. Sic exponi
potest aenigma: *Quidam libidinosus, multis piscibus,
(foeminis aut meretricibus) rete injecerat: cum magnam
de suo incepto spem concepisset, magno sumptu unam
percam extraxit: cum et ab ista delusus fuisset, mugil-
leno aliam priori parem ei adduxit. volentem autem et
cupidum sequitur perca haec melanurum, id est, scor-
tum scortatorem, ἢ πόρνη τὸν πόρνον.* Sequens griphus
quid sibi velit nescio: et fortasse merum est nugamen-
tum. Obscurum est etiam de pinna et nullo aenigma.
in eo versum secundum qui ante fuit corruptissimus, e
libris ita jussimus scribi, πόλλ' ἐλάλουν· περὶ ὧν δὲ, πρὸς
ὄντ' ὥοντο λέγειν τι. In ultimo scribit Dalecampius, ἐπι-
θρέψει, non ἐπιτρέψει. Forte ἐπιτρίψει. Postea recita-
tur griphus alius ex ejusdem Antiphanis dramate cui
titulus *Sappho*. ejus fabulae meminisse Pollucem memini
lib. septimo extremo. Proponitur primum griphus pla-
nissimis quinque heroicis versibus: deinde subjicitur in-
terpretatio non minus perspicua senis cujusdam, acuti
quidem: sed cujus acumen juveni Sapphoni haut pro-
betur. Ea interpretatio versibus septem continetur: quo-
rum postremus est, Ὁ δῆμος οὐδὲν οὐτ' ἀκούων οὐθ' ὁρῶν.
hinc sumit occasionem Sappho improbandae expositionis
hujus senis: quia videbatur mutos facere Atheniensium
oratores et demagogos: quorum canina facundia forum
semper et comitium personabant. Ait igitur,

Πῶς γὰρ γένοϊτ' ἂν ὦ πάτερ
ρήτωρ Ἀφωνος, ἦν μὴ ἄλῳ τρίς παρανόμων.
καὶ μὴν ἀκριβῶς ὥμην
ἐγνωκέναι τὸ ρηθέν· ἄλλα δὲ λέγε.

Potest impleri versus primus si adjicias a fine πρὸς τῶν p. 761.
θεῶν. Quid ais, o pater? nullius vocem esse auditam a
populo? quid igitur demagogis factum obsecro te per

deos? aut quis ullum oratorem vidit obmutuisse, nisi qui ter fuerit iudicio damnatus, quod contra leges aliquid suaserit? ἀλῶναι παρανόμων, frequentissimum dicendi genus Graecis oratoribus. Tertium versum impleveris si scribas, Καὶ μὴν ἀκριβῶς ὥσπερ τέκνον Φίλε Έγν. Proponitur deinde problema, *Quid sit omnium rerum validissimum?* idque etiam inter griphos voluerunt censerī veteres. In fragmentis Danielis quae habentur inter libros Apocryphos, pulcherrime disputatur haec quaestio: et apud Iosephum Ben Gorion libro primo. *Irim* fabulam Satyricam Achaei Eretrienſis laudant et paroemiographi in proverbio βοῦς ἔβδουμος. Griphum inde prolatum ab auctore, ita recitat Breviator: λέγει γοῦν πού, λιθάργυρος (non αἰθάργυρος ut operarum incuria in nostris) δ' ὅλην παρηωρεῖτο χρίσματος πλεονόν Σπαρτιάτην γραπτὸν κύρβιν addit, τὸν γὰρ λευκὸν ἱμάντα ἐξ οὗ ἡ ἀργυρᾷ λήκυθος ἐξήρτητο σπαρτιάτην ἀργραπτον ἔφη κύρβιν. ἢ τὴν σπαρτιάτην σκυτάλην. melius Σπαρτιάτην. horum comparatione illustrari et exponi debet nostrorum librorum lectio. Adjicitur, Ἴων δ' ἐν Φοίνικι ἢ Καίνει δρυὸς ἰδρωῖτα εἶρηκε τὸν ἰξόν. Locus hic erat praeclarae θεωρία de generatione visci: sed neque instituto nostro convenit quaestiones philosophicas pluribus explicare: et de ea re griphoque hoc Ionis ita docte, accurate, et subtiliter differuit Julius Caesar Scaliger, ut tanti viri pudor vel maxima ingenia ad Lucilianum jure possit adigere. Studiosi legant quae super hoc scripsit vir incomparabilis cum in Commentariis ad Theophrastum, De causis plantarum libro secundo, tum Exercitationibus contra Cardanum. Ionis sunt verba de ancipe quodam.

— δρυὸς μὲν ἰδρως (vel μ' ἰδρ.)
καὶ θαμνομήκης ῥάβδος, ἥτ' Αἰγυπτίη
βόσκει λινουῦλκος χλαῖνα, θήραγρος πέδη.
alit me, inquit poeta, quercinum viscum, et surculosa virga longa, et laena ex Aegyptio lino facta, pedica bestiis capiendis apta. appellat λινουῦλκον χλαῖναν retia quibus ceu veste amictae aviculae capiuntur. vocem βόσκει quare damnarunt? Theocritus De piscatore ἐξ ἄλλος ὃ ζῶει· τὰ δὲ δίκτυα κείνω ἄροτρα. Scribitur post aliqua, (in quibus cur immoremur nihil est.) Πολλοὶ δὲ γρίφων καὶ τοιοῦτοί τινές εἰσι: non est plena oratio. erit hoc aut simili modo: πολλῶν δὲ γρίφων ὄντων, καὶ τοιοῦτοί τινές εἰσι. Griphus subjicitur,

Ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα,
οὕτω συγκόλλως, ὥστε σύναιμα ποιεῖν.

male editum est *πυρίχαλκον*. melius apud alios *πυρί χαλκόν*: neque aliter potest. Omnis gratia et obscuritas hujus griphi est in duabus vocibus *κολλᾶν* et *σύναιμα*. sed maxime in illa: sicut docet philosophus in tertio Rhetoricorum. Ἐτι δὲ, inquit, εὐ πόρρωθεν δεῖ, ἀλλ' ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ὁμοειδῶν μεταφέρειν τὰ ἀνώνυμα ὀνομασμένως, ὃ λεχθὲν δῆλόν ἐστιν ὅτι συγγενές. οἷον ἐν τῷ p. 762. αἰνίγματι τῷ εὐδοκιμοῦντι, Ἄνδρ' εἶδον πυρί χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα· ἀνώνυμον γὰρ τὸ πάθος. ἐστι δ' ἄμφοι πρόσθεσίς τις· κόλλησιν τοίνυν εἶπε, τὴν τῆς σικύας προσβολήν. Negat philosophus esse propriam in Graeca lingua vocem ad denotandam conjunctionem cucurbitae cum cute: quod verum est. medici fere *προσβολήν* vocant, Galenus *κόλλησιν* saepe, non sine allusione ad hunc griphum. Cornelius Celsus τὸ *κολλᾶσθαι* vertit *inhaerescere*: τὸ *κολλᾶν* *imponere* Julius Pollux, qui libro quarto scribit τὸ *κολλῆσαι* vocabulum esse medicae artis, non horum respexit, ut aliquis putet: verum ad coalitionem partium vulneratarum aut alio casu divulsarum, quae etiam *κόλλησις* dicitur Graecis medicis: ut Galeno *περὶ ἀνατομ. ἐγχειρ.* ὡς κινδυνεύειν τῶν ἐπιπολῆς κολληθέντων, ἀκόλλητα μεῖναι τὰ διὰ βάθους. et ita semper [Sic apud medicos Latinos *glutinare* et *glutinatio*: ut, in libris Aureliani saepe *divisuras conglutinare*.] Olim ut opinio nostra est, solo hexametro hoc aenigma constabat: posterior aetas hexametro adjecit pentametrum: cujus apud antiquissimos auctores mentio nulla. inest illi velut alter griphus in voce *σύναιμα*. nam ad declarandam arctam conjunctionem cucurbitae cum carne ait fieri ambo *σύναιμα*, id est, consanguinea. vel eundem sanguinem participantia: quod verum est, cum τῇ *κολλήσει* adjicitur scarificatio.

CAPUT VIGESIMUM.

Griphorum auctores. ὁ μνημονευόμενος γριῖφος. Locus γριφώδης in εὐρύστομον, sive potius εὐρύπρωκτον. Variarum quaestiones γριφώδεις. Calliae Tragoedia Grammatica. Vocalium septem nomina. ψῶ ob-scaenum verbum. Castorionis versus artificiosi.

ENUMERANTUR aliquot veteres aenigmatum auctores εὐφυνεῖς, inque his Aristonymus philocitharistes et Cleon

cognomine mimaulus. ambos fuisse pantomimos saltationis Italicae artifices, non obscure indicatur, cum ubi dixit de Cleone, ὅσπερ καὶ τῶν Ἰταλικῶν μίμων ἄριστος γέγονεν αὐτοπρόσωπος ὑποκριτῆς, addit dipnosophista, καὶ γὰρ Νυμφοδώρου περιῆν ἐν τῷ μνημονευομένῳ μίμῳ. videtur dicere, victum Nymphodorum a Cleone cum ambo mimum quendam Romae recitarent et gestum agerent in theatro: sed quis ille μνημονευόμενος mimus? aut titulus hic latet alicujus mimi corruptus: aut aliquem celeberrimum mimum intelligit, vulgo omnibus tum notum, cujus tamen fama sit hodie extincta, in hac bonorum librorum penuria. Mutila sunt et corrupta sequentia non longe verba, τῶν ἀριστωνύμων δ' ἦν εὐπαρύφων λόγων. sine libris ne hiscere quidem licet nobis. Desunt fortasse non pauca. nam videtur his verbis transitum facere ad Aristonymi aenigmata: quorum aliquot, opinor, exempla posuerat. Refertur inter griphos etiam hic sane ἀλνιγματώδης mihi quidem: Σωσιφάνης ὁ ποιητῆς εἰς Κηφισοκλέα τὸν ὑποκριτὴν εἶπε, λοιδορῶν ὡς εὐρύστομον. ἐνέ-
p. 763. βαλλον γὰρ ἄν σου Φησὶν εἰς τὰ ἰσχία λίθον, εἰ μὴ καταρῥαίνειν ἔμελλον τοὺς περιστηκότας. offendit me ista lectio multis modis: nam si latius et nimis diductum os (quid enim aliud τὸ εὐρύστομον? interpretis ille ex pitiuita fluor, ineptum commentum est.) Cephisocli ivit objectum Sosiphanes, qui attinebat ἰσχυῶν, id est, coxarum aut natum facere mentionem. Deinde nihil penitus video in his verbis unde colligi possit ulla ratione Cephisoclis deformitas ex oris latitudine. postremo illud καταρῥαίνειν λίθοις haud scio an satis probum censeridebeat genus locutionis. In Excerptis καταρῥέειν offendimus. Acutiores excogitabunt aliquid melius. Nos ita censemus: non τὸ εὐρύστομον, sed τὸ εὐρύπρωκτον exprobrat Sosiphanes Cephisocli. Id quid sit, norunt omnes qui non sunt in Graecorum scriptorum lectione peregrini. pro καταρῥαίνειν, lego καταράπτειν. Quid poterat ingeniosius dici ad declarandam εὐρυπρωκτίαν quam hoc? *Ego tibi in nates conjicerem lapides: nisi vererer ne transmissis saxis circumstantes feriam.* in corona hominum haec dicta sunt, et ut opinor, in theatro: ubi moris erat malos poetas, et histriones imperitos lapidare: quemadmodum ante probavimus. Etiam si non adjecisset Athenaeus suam interpretationem tribus quaestionibus aenigmaticis quae sequuntur statim, non erat arduum illas solvere: nos ita respondissemus, partim ab eo fac-

tum, partim paulo aliter. Exempli gratia: *Quid est, quod omnem docemus cum nesciamus tamen?* si quis me roget: dicam *praecepta medicinae*. etiam imperitissimos, etiam aniculas praecepta recuperandae aut conservandae valetudinis aliis dare videas, nobilissimam artem pauci recte tenent, quos aequus amavit Apollo. Athenaeus vero respondet, τὸ ψυχὰς ἔχειν. *quod animas habeamus*. paralogismus est in hac responsione. nam verum quidem est, ignorari vulgo quid animus sit, itemque alia quae de anima et animo quaerunt sapientes: at illud falsum est, nesciri a nobis quod animam habeamus. hoc igitur omnes docemus, quod scimus omnes. illud alterum quod scit nemo, docere etiam aggreditur nemo: nisi soli sapientes aut sapientiam professi. Altera quaestio, Τί ταυτὸν οὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ; respondiſſem, *Inſinitum*. ſive *Deus* de quo noti ſunt Arati verſus: et illud, *Jovis omnia plena*. [Olympiodorus in Phaedonem Platonis, λέγομεν εἶναι ἐν οὐρανῷ τὸν θεὸν καὶ τοὶ πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ.] talia multa apud ethnicoſ: ne de noſtris dicam. Ad tertiam quaestionem, τί ταυτὸν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν θαλάττῃ; etſi poteſt etiam aliter: malim tamen cum Athenaeo reſpondere, *canis, aquila, urſus et ſerpens*. etiam marinos ſerpentes eſſe, pluraque eorum genera, auctor Ariſtoteles Hiſt. anim. lib. ſecundo. Sequuntur jam quae de Callia Athenienſi multis verſibus commemorat dipnoſophiſta. Tragoediam narrat ab eo compoſitam, τὴν καλουμένην Γραμματικὴν θεωρίαν. ita ſcribitur hoc in loco: et aſſentiuntur veteres libri atque Excerpta. paulo ante vocavit Γραμματικὴν τραγωδίαν. Artificium poetae ea in componenda pri- p. 764.
mum ex literarum ſingularum nominibus, deinde ſyllabarum, curioſi talium diſcant ex Athenaeo: et ſi videbuntur facturi operae pretium, eam partem nobis illuſtrent: item quod de Euripidis Medea et Sophoclis Oedipode dicitur ibidem. Oedipum autem intellige Tyrannum. nam quod ait, Sophoclem διελεῖν φαſὶν ἀποτολμῆσαι τὸ ποίημα τῷ μέτρῳ τοῦτ' ἀκούσαντα, καὶ ποιῆσαι ἐν τῷ Οἰδίποδι οὕτως· ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ ταῦτ' ἐλεγχεῖς: reſpicit hoſce duos ejus fabulae verſus a Tireſia pronuntiatos:

Ἐγὼτ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ. τί ταῦ-

τ' ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.

hinc erant emaculandi interpretibus codices Athenaei. caeterum de hujus loci ſententia quaeremus alibi accu-

rate. Quid sint: *στροφὴ* et *ἀντίστροφος*, quid *ῥῆσις* et *παραγραφαί* non ex interpretibus Athenaei, sed ex Hephaestione et Graecis tragicorum comicisque interpretibus. discent studiosi. Lege subjecta Calliae verba hoc modo,

Ἄλφα πρῶτον ὦ γυναῖκες, Εἰ τὸ δευτέρον μόνον
 χρὴ λέγειν. τρίτον δὲ μόνον οὐ χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἩΤ' ἐρεῖς.
 Ἄρα φήσω καὶ τὸ τέταρτον αὖ μόνον; Οὐκ· ἸΩΤΑ γοῦν.
 τί δὲ τὸ πέμπτον; πέμπτον, ΟΥ. τὸ δ' ἕκτον Υ μόνον λέγε.
 λοίσθιον Ω τῶν ἑπτὰ φωνῶν, ἑπτὰ δ' ἐν μέτροις μόνον.
 καὶ τοῦτο λέξασ', εἴτα δις ταυτὶ λαλεῖ.

Inducitur magistra quae discipulas suas literarum vocalium nomina docet. Prima vocalis, inquit, Alpha nominatur: secunda EI tantum: tertia non per se dicitur H, sed HTA. Quid quarta? ait discipularum una: an simpliciter nominanda est ut sonat? Non: respondet magistra: quin potius ΙΩΤΑ dicendum. Quid quinta? quinta ΟΥ. sextam Υ tantum dicito. ultima est Ω septem vocalium: quae quidem non sono sunt septem, verum τῇ προσωδίᾳ tantum et temporum ratione. nam alioquin ε et η non differunt, neque ο atque ω. Hoc postquam semel dixit grammatica haec mulier, iterum eadem repetit. Haec mens est horum versuum: de quibus erudite disputatum est ab elegantissimo et politissimo Mureto initio libri decimi octavi Variarum, cuius hanc particulam nobilissimus et eruditissimus Marcus Vellserus nobiscum communicavit. quemadmodum autem ου pro simplici vocali ο ponitur hic: ita alii ο simplex posuerunt pro ου diphthongo, ut libro sequente scribitur. vide ibi capite quinto. Afferuntur amplius ex eodem Callia senarii jambici quinque: quorum duobus prioribus fatetur quaedam foemina esse se gravidam: sed cuius rei gravida, hoc vero se audere negat palam proloqui. tum versiculis tribus literae describuntur quibus embryonis huius nomen scribatur. eae ΨΩ. constat liquido ex Athenaei verbis obsceni aliquid a poeta intelligi. sed qua notione inter praetextata verba censeatur τὸ ψῶ, alium quam p. 765. me malo explicare. [In primo versu scribe, Φίλαι, non Φίλη. in tertio, γραμμὴ ἐστίν, non γραμμ' ἐστίν. Maeandrius scriptor nequitiarum, Calliae imitator, mihi incognitus. Ῥῆσιν ἐγγράμματον vocat auctor plusculos versus quibus literae depinguntur: hoc enim est ῥῆσις ut saepe diximus. Recitantur autem tres ῥήσεις trium tragicorum, quibus elegantissime describuntur literae nominis

ΘΗΣΕΥΣ. Literae sigma figuram hoc versu declarat Euripides: Τρίτον δὲ βόστρυχος τις ὡς εἰλιγμένος. ubi non assentior viris magni nominis et eruditionis qui describi putarunt figuram τοῦ sigma C Latino similem. de qua Martialis,

Adspice lunata scriptum testudine sigma.

ego non video qui recte appelletur talis figura *cincinnus contortus*. nam aliud longe est καμπή sive hemicyclus, aliud ἑλιξ. et quod in eandem sententiam dicit mox Agatho de similitudine literae hujus cum arcu Scythico, non illi figurae quadrat, verum isti Σ. quod pluribus alibi ostendimus. [In Theodectae versu primo scribebat Scaliger, Γραφῆς ὁ πρῶτος ἦν καλόφθαλμος κύκλος.] Neoptolemus Parianus cujus citatur liber Περὶ ἐπιγραμμάτων, videtur collegisse in unum inscriptiones statuarum, quae per urbes Graeciae visebantur. similiter Polemo librum ediderat, Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων. de eo dictum abunde in superioribus. Ex Neoptolemo refertur hujusmodi epigramma:

Τοῦνομα θῆτα. ρῶ. ἄλφα. σάν. ὦμ. ἄλφα. χι. οὐ. σάν.

Πατρὶς Χαλκηδών· ἡ δὲ τέχνη σοφίη.

Ita editum in omnibus libris: ita etiam scriptum in plerisque. atqui arguit mendae priorem versum lex metrica. deinde cum aliae omnes literae separatim positaе sint, quid causae est cur duae solae ὦμ cohaereant? nimis certum est, ita emendari versum debere. Τοῦνομα θῆτα ρῶ. ἄλφα σάν. ὦ μῦ. ἄλφα. χι. οὐ. σάν. [ipsum quidem hypsilon simplici caractere indicatur ὦ: at pro ὦ posuit οὐ.] Castorionis Solensis artificium, quo usus est cum carmen in Panem componeret, est hujusmodi. Versus ejus poematis senarii sunt jambici, quorum omnes pedes una pluribusve dictionibus integris finiuntur. unde evenit ut transponi singuli pedes in varias sedes tuto possint. omnes enim pedes aequae ἡγεμονικοὶ atque ἀκολουθητικοί. pedes intellige, jambicas dipodias. Exemplum esto in hisce versibus:

Σὲ τὸν βόλοις νιφοκτύποις δυσχέμερον

+ ναῖονθ' ὁδὸς θηρονόμῃ Πάν χθόν' Ἀρκάδων,

κλήσω γραφῇ τηδὶ σοφῇ, πάγκλυτ' ἔπη

συνθεῖς ἀναξ, δύσγνωστα μὴ σοφοῖς κλύειν.

+ μουσοπόλε θῆρ κηροχίτωνος μέλιγμα' λείς.

In secundo versu vitio scriptum ὁδός. *Te qui ictibus nivis resonantibus* (id est, nive) *infestam colis tamen o Pan pastor ferarum, terram Arcadum, celebrabo scripto hoc erudito: compositis o rex inclytis versibus, quos difficile intelligant indocti, suavem o Musis amica fera Pan, mittens vocem qua demulcearis.* [Josephus Scaliger in secundo

versu pro ὁδὸς emendabat ἔδος. quae si placet correctio p. 766. χθόν' erit χθονί, non χθόνα. sed ναίειν durum videtur.] In ultimo versu corrupte in omnibus libris κηροχίτωνος. pro χαριέστατον. orto errore ex repetitione vocis θήρ. deinde error errorem peperit, ut fieri amat. Tolle igitur tres literas primas in corrupta lectione, ac scribe, χαριέστατον. aut alia dictione ejusdem significationis. appellat θήρα Panem ob caprinos pedes. pingebatur enim αἰγομελής et αἰγίπαν. Viri eruditi in primo versu βώλοις scripserunt: in postremo, θηρὸς κηροχίτωνος legerunt, verteruntque *animalis ceream vestem induti*. sane quam absurde, sive sententiam spectes, sive metrum. Sunt enim ut diximus senarii jambici, ita facti ut singuli pedes transponi commode possint: hoc modo. ΝιΦοκτύποις σὲ τὸν βόλοις δυσχείμερον. vel Δυσχείμερόν σε τὸν βόλοις νιΦοκτύποις. sic in caeteris. Hoc amplius servatum est a Castorione in his versibus, ut esset τῶν ποδῶν ἕκαστος δεκαγράμματος. *haberent singuli pedes decem literas*. rem ad calculos revoca: non semper verum reperies: verum est in hoc, σ. σ. τ. ο. ν. β. ο. λ. ο. ι. ς. et isto, ν. ι. Φ. ο. κ. τ. υ. π. ο. ι. ς. et aliquot aliis. falsum in nonnullis, ut θ. η. ρ. ο. ν. ο. μ. ε. Π. α. ν. literae sunt undecim: totidem in sequente dipodia: nisi legas χθόν' Ἀρκάδα. familiaris figura Graecis Latinisque poetis. Diphthongus pro litera simplici censetur: contra quam soleat fieri. Martialis, *Naevia sex cyathis, septem Justina bibatur*. idem, *Sex jubeo cyathos fundere: Caesar erit*.

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM.

Pindari ἀσιγμοποιηθεῖσα oda. Veteres literam sigma refugisse. vocales σχοινοτενεῖς. αἰοιδὴ σχοινοτενής. Laus Hermionenensis. Cereris templum Hermionae. Eustathii et Breviatoris error. ἄσισμος pro ἀσιγμος. Κλύμενος pro Pluton. πτισσάνη unde dicta. Antiphanis Αὐτοῦ ἐρῶν. τροφαλίδες λινόσαρκοι.

ΑΙΤ, Πίνδαρος δὲ πρὸς τὴν ἀσιγμοποιηθεῖσαν ᾠδὴν, ὡς ὁ αὐτός Φησι Κλέαρχος, οἶονεὶ γρίΦου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος, ὡς πολλῶν τούτων προσκρουόντων, διὰ τὸ δυνατόν εἶναι ἀποσχέσθαι τοῦ σίγμα, καὶ διὰ τὸ μὴ δοκιμάζειν ἐποίησε, Πρὶν μὲν εἶρπε σχοινοτενεῖα † τὰ οἷδα· καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἄνθρωποι. De ode Pindarica cui nullum inerat sigma, dictum jam cap. 16. Ibi loco subobscuro ex istis verbis lucem faciebamus. Utinam aut ex illo loco aut ali-

unde occurreret aliquid, quod nunc auxilio esset nobis. Haeremus enim in explicatione pericopae quam praeposuvimus. corrupta Athenaei sive Clearchi verba: corruptum Pindari testimonium: quodque molestissimum est, ad veritatis pervestigationem nulla nos ducunt vestigia. Pergemus tamen ἀγαθὴν ἐλπίδα προβαλλόμενοι. spem dico veniae, si minus possumus quod optamus exsequi. Legimus sic hunc locum: Πίνδαρος δὲ ποιήσας τὴν ἀσιγμοποιηθεῖσαν ᾠδὴν, ὥς ὁ αὐτὸς Φησι Κλέαρχος, οἶονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος, ὥς πολλῶν τούτῳ προσκρουόντων, διὰ τὸ δυνατοὶ οὐκ εἶναι ἀποσχέσθαι τοῦ σίγμα, ἢ διὰ τὸ μὴ δοκιμάζειν, ἐποίησε, Πρὶν μὲν ἤριπε σχοινοτενὴς τ' αἰοιδᾶ, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἄνθρωποι ἀπὸ στομάτων, vel ἀπὸ διθυράμβων. *Pindarus cum odam sine sigma fecisset, ut ait Clearchus idem, ceu gripho quodam proposito in lyrico poeseos genere, contracta multorum offensione quod non possent ipsi a sigma abstinere, vel quia id parum probarent, cecinit in dithyrambico carmine, olim quidem exulabat a carminibus exilitas, et sigma reprobum ex oribus mortalium o homines, vel, ex dithyrambis.* Mirum verbum initio istorum occurrit ἀσιγμοποιηθεῖσαι: sed quod extra omnem suspicionem est, per membranas, Epitomen, Eustathium. Pro τούτων προσκρουόντων, recte emendari a nobis τούτῳ neminem dubitaturum confido. Atque hinc primum odorari contigit nobis veram sententiam totius loci: quae nisi fallimur haec est. Laudem magnam tulerat Pindarus ex asigmo illo cantico. secuta est comes invidia, multis τῶν ἀντιτέχνων non adeo felicis ingenii, idem conantibus, non pari successu. cum isti igitur Pindaro obtrecebant, tum alii non minus qui studium illud evitandae literae huius quod fuit in veteribus, se non probare dicebant. Hos malevolos obtrectatores suos perstrinxit Pindarus prolatis ab Athenaeo verbis. Scripsimus, διὰ τὸ δυνατοὶ οὐκ εἶναι. id enim visum est convenientissimum. Si cui placet vulgata lectio διὰ τὸ δυνατόν εἶναι, erit sensus: ubertatem ingenii conflasse Pindaro multorum invidiam: qui oculis rectis eum non poterant tueri, cui impares erant ingenio. [Scaliger legebat, διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι. quod esset ipsis impossibile abstinere a sigma.] Pindari adtexta verba, principium erant cujusdam dithyrambici carminis, ut testatur disertim Strabo libro decimo, unde etiam licebit studiosis de argumento ejus dithyrambi non pauca cognoscere. apparet poetam eo carmine recentem poesim cum vetere comparasse, instituta antiquorum poetarum cum nuperis in-

ventis, quod et prima cantici verba declarant. Legebatur εἶπε, vel ἤρπε, ut lib. undecimo, emendavimus ἤριπε ex Dionysio Halicarnasseo: cujus verba necessario ascribenda. Scribit Dionysius in libro De compositione dictionum, loquens de litera σ. quam ait refugisse veterum nonnullos: τῶν γοῦν παλαιῶν σπανίως ἐχρῶντό τινες αὐτῷ καὶ πεφυλαγμένως. εἰσὶ δὲ οἱ ἀσίγμους ὥδ' αὖς ὅλας ἐποίου. δηλοῖ δὲ τοῦτο Πίνδαρος ἐν οἷς Φησί. Πρὶν μὲν ἤριπε σχοινοτενῆ Φωνήεντα διθυράμβων, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἄνθρωποι. Haec est lectio librorum Dionysii. Atque ut haec scriptura est, Pindari mens erit: fuisse tempus cum dithyramborum poetae in sua carmina non admitterent vocales σχοινοτενεῖς, neque adulterinum illud sigma. Eruditi viri existimarunt vocales σχοινοτενεῖς esse, vocales longas, et quae buccas impleant: ut α Doricum et ω plane contrarium vox Graeca significat: σχοινοτενεῖς, enim ut si dicas *junceae*, literae sunt exiles et tenuis soni: puta inter vocales ι et ο. inter consonantes β. [Sic σχοινοτενές mentum prominens et longum. Nicetas Choniates, libro secundo καὶ τὴν σχοινοτενῆ p. 768. γένυν ἐκέκαρτο.] inde oratio σχοινοτενής. soluta et inconcinnis longisque periodis constans parum torosa: Photius de Maximo monacho. ἔστι δὲ τὴν Φράσιν σχοινοτενής τε ταῖς περιόδοις, καὶ χαίρων ὑπερβατοῖς. [apud Athanasium De synodis Arimini et Seleucia, πίστις σχοινοτενής fidei confessio proluxa et additionibus depravata.] Placet nimis haec lectio Dionysiana: σχοινοτενῆ Φωνήεντα. quam tamen restituere hoc Athenaei loco ausi non sumus, ut nimis remotam a vulgata scriptura, non hic solum, sed et libro undecimo, et apud Strabonem. Ex libro sequente adjecimus illa ἀπὸ στομάτων. Inde atque etiam ex Dionysii Hal. superioribus verbis manifestissimum est, utut de lectione parum constet, Pindarum hoc dicere priores homines literam sibilantem studio fugisse: propterea adjicit hic Athenaeus: ταῦτα σημειῶσαιτ' ἄν τις πρὸς τοὺς νοθεύοντας Λάσου τοῦ Ἑρμιονέως τὴν ἀσίγμον ὥδ' ἄν. Lasus Hermionenensis antiquissimus poeta fuit, et ut quidam tradiderunt, unus septem sapientum: sub ejus nomine circumferebatur oda quaedam sine sigma, ἣτις ἐπιγράφεται Κένταυροι *in scripta Centauri*, multi critici inter ψευδεπίγραφα id carmen habuerunt. adversus istos, inquit Athenaeus, observari debet superius Pindari testimonium: unde paret liquido antiquissimos homines evitare τὸ σ. Addit, καὶ ὁ ἐς τὴν Δήμητρα δὲ τὴν Ἑρμιόνη ποιηθεὶς τῷ Λάσῳ ὕμνος ἀσίγμός ἐστιν. Scribo, τὴν ἐν Ἑρμιόνη. *etiam hymnus a Laso compositus in honorem Cereris quae Hermione colebatur, sigma nullum habuit.*

De Cereris sacris apud Hermionenenses ad Pausaniam in Corinthiacis. hanc esse veram γραφήν affirmare non verear. tamen Eustathius legit initio ultimi Commentarii in Iliadem καὶ ὁ εἰς τὴν Δ. δὲ τῷ Ἑρμιονεῖ ποιηθεὶς Λάσω ἄσ. Decepit, opinor, Eust. Breviator noster, qui scripsit in suo codice ex hoc loco, Ὅτι εὗρηται παρὰ Πινδάρῳ ἀσιγμοποιηθεῖσα ὥδῃ. καὶ Ἑρμιονεὺς δὲ ἐποίησεν ἄσιμον (videtur σ posuitum pro γ) ὥδῃν. καὶ Λάσος ἄσιμον ὥδῃν εἰς Δήμητραν. errore manifesto. Libro decimo tertio similis locus similiter corruptus. Initium ejus hymni fuit, Δήμητρα μέλπω κόραν τε Κλυομένοιο ἄλοχον. scribendum Κλυμένοιο, ut libro decimo quarto. Clymenus est Pluto ut docent mythologi. Alius griphus,

Ἐν Φανερά γενομένη. πάτρη δέ μοι ἄλμυρόν ὕδωρ
ἄμφος ἔχει. μήτηρ δ' ἔστ' ἀριθμοῖο πάϊς.

quidam MSS. et meliores, πάτραν δέ μ. metalepsis in vocibus Φανερά pro Delo, et ἀριθμός pro Κοῖος ut explicat auctor. alius de ptisana: Κριθῆς ἀφλοίου χυλὸν ὀργάσας πίε. succum hordei decorticati cum aqua maceraveris bibe. ὀργάσας valet Φυράσας, ἀναδεύσας. nunquam factum ut ὀργάσαι significaret tundere. Veriloquium vocis πτισσάνη obiter explicat dipnosophista: πεποίηται δὲ τῆς πτισσάνης τοῦνομα ἀπὸ τοῦ πτίσσειν καὶ ἀνεῖν. Fatalis etymologistarum περιεργία. nam verius est posteriores hujus dictionis syllabas, meram esse nominis formationem: sic ab ὀρθοῦν fit Ὀρθάνης, ab ἔργον Ἐργάνη, et id genus. Pausaniam grammaticum hujus commenti auctorem laudat Eustathius, ἐκ τοῦ πτίσσειν καὶ ἀνεῖν ταυτοδυνάμων λέξεων, ὥς Φησι p. 769. Πανσανίας ἐν τῷ αὐτοῦ Λεξικῷ ἡ πτισσάνη. sed de voce ἀνεῖν sive ἀνεῖν erudite idem Eustathius ad ῥαψ. κ. Iliad. et Hesychius. Ait dipnorhetor, Ἀντιφάνης δ' ἐν Αὐτοῦ ἐρῶντι Φησί. De hac fabula Pollucis verba capio libr. 10. cap. 32. ἀρυβάλλους δὲ invenias nempe, ἐπὶ τοῦ ἐπισπάστου (ita scribendum, vel συσπάστου ex Platonis Symposio) ἐν Ἀντιφάνους Αὐτοῦ ἔρωτι. melius Αὐτοῦ ἐρῶντι. in seipsum amante. ut Heautontimorumenos Menandri et Terentij. item Damoxeni Αὐτὸν πενθῶν. τροφαλίδες λινόσαρκοι in gripho ex Antiphane, tenues casei sunt. et ita explicat etiam Eustathius ultimo in Iliadem Commentario.

CAPUT VIGESIMUMSECUNDUM.

Griphus ex Antiphane: alius ex Timocle. Platonis comici Adonis. Ασκληπιάdis liber, Τραγωδούμενα.

Epeus aquae vector: Carthaea Cei inf. opp. Griphus alius obscurus. ἐνοικεῖν συγγράμμασι. Scriptores varii Γαστρολογίας. alia multa.

GRIPHUS ex Antiphanis *Aeschra* descriptus duobus Trochaicis continetur. Ἀρτίως διηρτάμηνκε. καὶ τὰ μὲν διηνεκῇ Σώματος μέρη δαμάζετ' ἐν πυρικτύποισι γῆς. Subjicitur senarius iambicus de quo interpretatione quaeritur: eum ita scribo: Τιμόθεος ἔφη ποτ' ἄνδρες. εἰ χύτραν λέγων, ἰταῖ locutus aliquando *Timotheus. an ollam significans?* auctor igitur griphi est *Timotheus* dithyrambicus poeta: de quo multa libro octavo, capite quinto, et 11. Inter illius frigida dicta licet hoc referas, nam πυρικτυπα γῆς ollas appellare, non magni ingenii argumentum est, sed tumidi. At Timoclis aenigma de mensa per est venustum. In eo ἡρμένη τράπεζα est *remota mensa*, non *parata*. eadem dicitur Φύλαξ Φιλίας: quia sunt amici quidam τραπεζῆς: ut erat Podes Hectori. estque proverbium vetus, ζῇ χύτρα, ζῇ Φιλία. de his, hoc est, de parasitis gulonibus, extat griphus antiquus, dignus quem ab Athenaeo praetermissum non praetermittamus nos.

Γαστήρ ὅλον τὸ σᾶμα πανταχῇ βλέπων
ὀφθαλμοῖς, ἔρπον τοῖς ὁδοῦσι θηρίον.

Claudicant duo Timoclis postremi versus futuri ἀρτίποδες si scribas:

Τράπεζα· περιέργως γε νῆ τὸν οὐρανόν.
ἐξὸν γὰρ ἦν Φράσαι τράπεζαν συντόμως.

Platonis comici *Adonidem* Julius quoque Pollux nominat libro 10. cap. 24. Αἶτ, καὶ τὸ τῆς Σφιγγὸς δὲ αἶνιγμα Ἀσκληπιάδης ἐν τοῖς τραγωδουμένοις τοιοῦτον εἶναι φησι. Vir doctus qui vertit, *Asclepiades libro De iis quorum nomine editae sunt tragoediae*, existimavit titulum libri ab Asclepiade editi fuisse masculino genere Τραγωδούμενοι. Ille vero Τραγωδούμενα conscripserat, inquit Plutarchus. Sic alii libros suos Θεολογούμενα, vel Γεωγραφούμενα vel Μυθολογούμενα inscripserunt: qui exposuerant theologiam, geographiam, aut fabularem historiam. Quare noli dubitare Asclepiadis Τραγωδούμενα poetarum tragicorum ἐγκύκλια argumenta, et omnes tragicas heroici temporis historias esse complexum. Scripserat et Demaratus quidam Τραγωδούμενα, ejusdem procul dubio argumenti. Clemens Alex. in Protrepica. Ἐρεχθεὺς τὴν ἑαυτοῦ ἔθυσσε θυγατέρα Φερεφάττη, ὡς Δημάρατος ἐν πρώτῃ Τραγωδουμένων. In posteriore griphorum Simonidis, aquam vehens asinus nominatur Epeus. caussam aperit Athenaeus. In Securi quo-

que Simmiae Rhodii sive Theocriti leges de Epeo, οὐκ ἐν-
 ἀριθμος γεγώς ἐν προαχόισι λαῶν, Ἀλλ' ἀπὸ κραναῶν κα-
 θαρὸν νᾶμ' ἐκόμιζε δυσκλεῆς. *Carthea*, geographis Graecis
 est *Carthaea*: una quatuor urbium Cei sive Ceae insulae.
 Adnumeratur griphi generibus, καὶ τὸ ῥήματ' ἀν-
 θρώπων ὀνόμασιν ὅμοια. qua de re dictum est adsatim lib. 3.
 cap. 20. et 21. Exemplis ibi propositis possunt alia adjici:
 ut cum ἀτρεᾶ δῆμον Ἀθηνῶν dixit Euphorion, teste Her-
 mogene. Olim vulgo notum fuit istud aenigma quod ap-
 pellat dipnosophista τὸ περιφερόμενον.

Πέντ' ἄνδρες δέκα ναυσὶ κατέδραμον εἰς ἓνα χῶρον.

ἐν δὲ λίθοις ἐμάχοντο, λίθον δ' οὐκ ἦν ἀνελέσθαι.

δίψῃ δ' ἐξώλλυντο, ὕδωρ δ' ὑπερεῖχε γενέλου.

nobis hodie obscurum illud est. Interpretum conatus, judi-
 cio meo plus meretur laudis quam eorum interpretationes.
 Incidi nuper in viri magni explicationem sane acutam, quae
 est hujusmodi. *Quinque viri pugiles, decem navibus, ma-*
nibus: quia πῖτυλος Graecis utrumque dicitur, navis, et
 pugnus ad feriendum protensus, *inter se concurrerunt.*
Pugnabant illi super lapidibus, strato lapidibus pavimento,
sive lithostroto: lapis tamen non poterat attolli: Siti mi-
sere peribant: aqua tamen erat supra mentum: sudor
 nempe. Perplacet haec interpretatio: sive illa est vera: sive
 tantum similis vero. Nam ut dubitem quaedam me impel-
 lunt, ut numerus impar, qui pugilibus minus videtur con-
 venire, committuntur enim singula pyctarum paria: deinde
 πῖτυλος pro navi, [quod meminerim ponitur nusquam, aut
 rarissime, frequens ea vox tragicis: sed pro sono qui editur
 cum secantur maria tonlis: interdum pro remigatione aut
 ipsis remigibus.] Si pro navi accipias, duplex erit meta-
 lepsis, ut in nonnullis etiam apud poetarum patrem. at
 καταδραμεῖν εἰς ἓνα χῶρον pro ὁμοσε χωρεῖν, elegantissi-
 mum. Clearchi quae deinceps habentur, conjungi debent
 cum aliis ejusdem verbis quae exposita sunt capite decimo-
 quinto et decimo sexto. Ait, τὶς τῶν Ἀφροδισιαστικῶν συν-
 δυασμῶν, respicit Cyrenae τὸ δωδεκαμήχανον, et σχήματα
 συνουσιῶν Elephantidis, et Philaenidis. Adverterat jure ali-
 quem locutio haec: ζῆμιν δὲ τοῖς ἡττηθεῖσι τάττουσιν
 ἄκρατον πιεῖν, ὃν ἡδίων τῆς ὑγείας πίνουσι. cujus vim recte
 expressit Dalecampius: *quod quidem merum bonae valetu-*
dinis tuendae studio gratius illis est. At ἐνοικεῖν συγγράμ-
 μασι eleganter pro multum versari in lectione librorum:
 τινὸς τοῖς Ἀρχεστράτου συγγράμμασιν ἐνωκηκότος. Simile
 apud Senecam, *perfedere apud philosophiam*, epistola 19.
 paulo aliter *vestem inhabitare* Varro apud Nonium, et Augu-

stinus epistola quadam ad Paulinum, et in Historia miscella. Separat Clearchus Γαστρολογίας inscriptos libros, ab opere Archestrateo. cum tamen a nonnullis etiam Archestrati opus Γαστρολογία fuerit nuncupatum, vel Γαστρονομία, non solum Ἡδυπάθεια. Sed fuere non dissimilis argumenti ab aliis scripti libri, quorum is titulus magis proprius: ut Cleostrati Tenedii: cuius Γαστρολογίαν laudat noster libr. 7. Scribe, τῷ πρώτῳ ἔπος λαμβεῖον εἰπόντι, ἀντειπόντος ἑτέρου, ποιητοῦ τινὸς ὃ εἰς τὴν αὐτὴν εἶπε γνώμην. non ὃν εἰς. Sed quia subdit statim, ἔτι δὲ λέγειν ἕκαστον λαμβεῖον: forte an non male induxeris vocem λαμβεῖον post ἔπος. ut sit sententia Clearchi haec: melius facturos literarum amantes, si inter epulas ita potius se oblectent: ut cum unus ἔπος, id est versum Homeri, protulerit, alter ex alio poeta alium recitet ejusdem sententiae: tum autem adjiciant singuli e dramaticis poetis similem locum. Scribe mox, ὥστε τὴν παιδίαν non παιδεῖαν, quod etiam Muretus observaverat. exposuimus cap. 15. Lege, Εὐκαταφρόνητόν ἐστι πενία Δερκύλε non ἐνευκ. Versus qui ait, Ἡ τῶν φίλων σοι πίστις ἔστω κεκραμένη. *Esto fides quam amicis tuis habebis mixta:* aliqua nempe diffidentia. simile praeceptum continet Epicharmeo Νᾶψε, καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν. ἄρ' ἔρα ταῦτα τᾶν φρενῶν. Sed aliam sententiam suggerit vetus lectio: ἔστω σοι κεκριμένη. *Fidem habe amicis: verum ante probatis.* De victi poculo dictum supra, cap. 16. In versibus Antiphanis ita distinguendae sunt heri et servi personae. Prior loquitur servus. A. οἷοι. περιπλοκάς

λίαν μ' ἐρωτᾷς. B. ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς ψράσω.

τῆς ἀρπαγῆς τοῦ παιδὸς εἰ ξύνοισθ' ἀ τι

ταχέως λέγειν χρὴ. πρὶν κρέμασθαι. A. πότερά μοι etc.

Sextum et septimum ita scribe, Τί γὰρ δύναται τὸ ῥήθ' ἐν; A. ἔξω τις δότω ἱμάντα ταχέως, οἷον οὐκ ἔγνωσ' ἴσως. interrogatus servus de raptu pueri, respondet eam quaestionem esse sibi instar griphi: cum herus foras aliquem exire juberet qui lorum afferret: joco iram illius eludit servus: negans eam esse poenam qua puniendus sit qui griphum non solverit: nam illud potius fuisse faciendum, ut muriae poculum afferretur. responsum heri ita scribe et sequentia sic distingue. Οἷσθ' οὖν ὅπως γε δεῖ τοῦτό σ' ἐκπιεῖν; A. ἐγώ. B. Κομιδῇ γε. πῶς; A. ἐνέχυρον ἀποφέροντά σοι. B. Οὐκ ἀλλ' ὀπίσω τῷ ἰχεῖρι ποιήσαντα, δεῖ ἔλκειν ἀπνευστί.

